

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITETSBIKLIOTEK

100175 1014

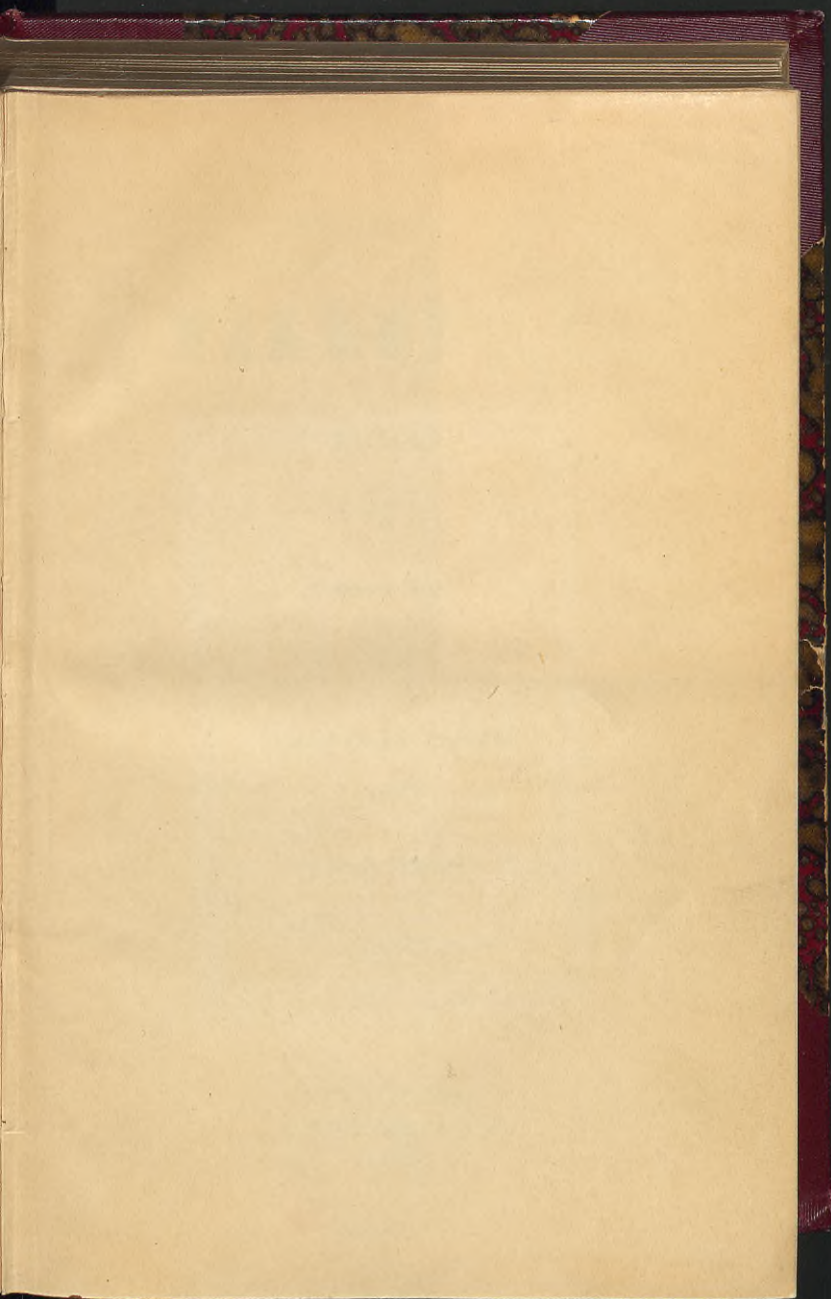

111
112
113

TILL
HÖR

GÖTEBORGS
STADS-
BIBLIOTEK

Allmänna Sektionen

Litt.

Eng.

Övers. Sv.

Brontë, Ch

VILLETTE.

ROMAN

af

Currer Bell.

Översättning från Engelskan.

Första Delen.

LINKÖPING,
C. F. RIDDERSTAD.
1854.

VILHJELM

1874

Genet. Hall.

Genet. Hall.

Genet. Hall.

1.

Bretton.

Min gudmoder bebodde ett vackert hus i den prydliga, gamla staden Bretton. Hennes mans familj hade från sekler tillbaka varit bosatt der, och efter fäderne-staden antagit namnet Bretton af Bretton. Om namnet härledt sig från en tillfällighet, eller ock deraf att någon af dess aflägsna förfäder varit en nog utmärkt personlighet, för att lemna sitt namn som arf till sin födelseort, är mig icke bekant.

Som ung flicka reste jag tvänne gånger om året till Bretton, och jag var alltid särdeles belåten med mina besök. Företrädesvis behagade mig ofvannämnda hus och dess innevånare. De höga, ensliga rummen, de välordnade möblerna, de klara, stora fönsterrutor-na, balkongen, med utsigt åt en vacker, antikt byggd gata, på hvilken söndagen och helgedagen liksom tycktes glömma sig kvar — så stilla och lugn var dess atmosfär, så snygg och jemn dess stenläggning — af allt detta förenadt mottog mitt sinne ett angenämt intryck.

Af ett barn i ett förnämt hus gör man mycket buller och bång, men det var i all tysthet, som jag tog notis om mistress Bretton och hennes ende son; hennes man, en läkare, hade, medan hon ännu var ett

ungt och vackert fruntimmer, lemnat detta jordiska. Visserligen var hon väl icke ung vid den tid, jag erinrar mig henne, men det oakadt bibehöll hon sitt behagliga utseende. Hon var högvext, väl formad och, ehuru något för mörk, för att vara engelska, glänste helsans färg på hennes kinder, och hennes lifliga själ framblickade i ett par svarta, sköna ögon. I allmänhet väckte det mycken förvåning, att hon ej på sin son, hvars ögon voro blå och redan i hans ynglingår voro ganska genomträngande, öfverflyttat sin ansigtshy. Det var ej möjligt ens för hans vänner att säga färgen på hans hår, om ej solen sken, ty då kallade man det guldgult. Han hade ärft sin moders anletsdrag, hennes goda tänder, hennes växt (ehuru hans, ännu icke var utbildad) och hvad som var ännu bättre, hennes starka helsa samt hennes själsförmögenheter, hvilka sednare voro skatter, lyckligare att ega än de största jordiska rikedomar. Mina resor till Bretton företog jag vanligtvis på hösten. Min gudmor infann sig alltid personligen hos mina släktingar, hvarst jag hade mitt stamhåll, för att afhemta mig. Troligen förutsåg hon redan då de händelser, om hvilka jag icke hade skymt afaning, och den aflägsnaste vetenskap härutinnan hade varit tillräcklig, för att nedslå mitt sinne och komma mig att längta efter ombyte af vistelseort och umgänge.

Stilla och ljuft framflöt mitt lif vid min gudmors sida; icke med bullrande skyndsamhet, men som den lugna bäcken, hvilken smyger sig genom dalen. Hennes hem var en christens fridfulla boning. Den var belägen vid en viss klar ström, med gröna träd på båda stränder, och ängar, hvarst sköna liljor växte hela året om. Icke behaget af omvexlande samt för sinnet och inbillningen retande scener fann man der, men en fridfull ensamhet, som var mig så kär, att hvarje afbrott i densamma väckte mina farhågor. En

dag emottog mistress Bretton ett bref, hvars innehåll syntes öfverraska och äfven oroa henne; först föreställde jag mig att det var från hemmet och fruktade någon oangenäm underrättelse derifrån, men som ej ett ord härom yttrades, tycktes molnet försvinna.

Följande dagen, när jag återvände från en längre promenad, mötte mig en oväntad förändring i min sängkammare. I alkoven, bredvid min egen säng, syntes en liten, hvit bädd, och i närheten af min mabognybyrå ett skåp af rosenträd.

Jag såg, undrade och tänkte: hvad skall detta betyda?

Vid middagsmåltiden berättade man mig, att en liten flicka skulle innan kort blifva min kammarkamrat. Hon var dotter till en af m:rs Brettons vänner och aflägsna släktingar. Man tillade, att den lilla flickan nyligen förlorat sin mor, men att förlusten dock icke var så stor, som man föreställde sig. M:rs Home, så hette den aflidna, hade varit en ganska täck, men sorglös, obetänksam och flärdfull qvinna, som vårdlösat sitt barn och förbittrat sin makes lif, och hade följden blifvit en frivillig, ehuru icke af lagen erkänd skiljsmessa. Kort derpå förkylde hon sig på en bal, insjuknade och afled inom få veckor. Hennes af naturen djupt finkänslige make öfverlemnade sig åt den fixa idéen, att han genom öfverdrifven stränghet samt brist på tålmod och öfverseende påskyndat hennes död. Slutligen inverkade dessa oupphörligt aggande förebräelser på hans helsa, som blef allvarsam angripen. Läkarna tillrådde honom att företaga en resa, och m:rs Bretton hade erbjudit sig att under tiden taga hans lilla flicka i sin vård.

— Och jag hoppas, tillade slutligen min gudmor, att icke barnet må likna sin mor; hon var en lättsinnig, oduglig qvinna; fadren är en, på sitt sätt, känslig

man, fastän ganska litet praktisk. Han älskar vetenskaperna, tillbringar halfva sitt lif i ett laboratorium, görande sina experimenter . . . någonting, som hans fjärl till hustru hvarken kunde förstå eller utvärda, och i sanning — erkände min gudmor — jag hade ej sjelf funnit mig dervid.

Till svar på en af mig framställd fråga, upplyste hon, att hennes man brukade säga: att m:r Home hade efter en morbror, en fransysk lärd, ärft sin vetenskapliga passion, ty han är både af fransk och skottsk härkomst; i Frankrike har han släktingar, af hvilka mer än en skrifver *de* framför sitt namn och säger sig vara af adlig familj.

Samma afton, klockan nio, affärdades en betjent, för att möta den postvagn, med hvilken vi väntade vår lilla gäst. I förmaket sutto m:rs Bretton och jag, afvaktande hennes ankomst. John Graham Bretton var på besök hos en af sina i trakten boende skolkamrater. Min gudmor läste tidningarna, jag sydde. Det var en regnig och stormig afton.

— Stackars barn, sade tid efter annan m:rs Bretton, hvilket obehagligt väder har hon icke! Jag önskar, att hon, frisk och välbehållen, snart vore här.

Omkring klockan tio ringde portklockan, tillkännagifvande Warrens', betjentens, återkomst. Knappast öppnades porten, förrän jag sprang ned i förstugan; der stod en koffert och några askar, och bredvid dem en person, som liknade en barnpiga, samt vid trappgången Warrens med ett knyte i sina armar.

— Är detta barnet? frågade jag.

— Ja, miss.

Jag vek undan shawlen, för att se en skymt af det lilla ansigtet; men hon vände sig, lutande sig öfver Warrens skuldror, hastigt ifrån mig.

— Var så god och sätt mig ned, bad en späd röst, då Warrens öppnade dörren till förmaket, och tag bort

den här shawlen, fortfor den talande, i det hon med sin lilla hand borttog knappnålen, och med en viss otålighet sökte att befria sig från sin tunga rustning.

Den fina varelse, som nu syntes, gjorde ett skickligt försök att lägga ihop shawlen, men den var mycket för stor och äfven tung, för att af hennes händer och armar kunna handteras.

— Var så god och gif den till Harriette, hon kan lägga ihop den, hon.

Nu vände hon sina blickar till m:rs Bretton.

— Kom hit, mitt lilla hjerta, bad denna, och låt mig se, om du är kall och våt. Kom hit och låt mig värma dig.

Barnet lydde. Sedan det blifvit befriadt från alla sina shawlar och reskläder, såg man en liten smärt, väl propotionerad, ljus och rak figur. Sittande på min gudmors knä, påminde hon om en theaterdocka; hennes hals var böjlig och mjuk; det lilla, af silkeslena lockar omgifna hufvudet fulländade likheten.

M:rs Bretton begagnade åtskilliga ljufva, milda ord när hon värmdede barnets händer, armar och fötter. Först betraktade henne den lilla med en undrande, nyfiken blick; sedan besvarade hon fruns vänliga ord med ett leende. M:rs Bretton var i allmänhet ej någon smeksam qvinna, till och med i sitt umgänge med sin högt älskade son var hon i ord och åtbörder sällan hjertlig, ofta motsatsen. Men när det främmande barnet vänligt log emot henne, kysste hon det, frågande:

— Hvad heter du, min lilla vän?

— Missis.

— Men utom Missis?

— Pappa kallar mig Polly.

— Vill Polly vara här hos mig?

— Icke alltid; blott till dess pappa kommer hem.

Pappa är bortrest.

Hon skakade uttrycksfullt sitt lilla hufvud.

— Han skall återvända till Polly eller också vill han skicka efter henne.

— Vill han, min fru? Vet ni, hvad han vill?

— Jag tror så.

— Men Harriette tror det icke; åtminstone kommer han ej på mycket länge, han är sjuk.

Hennes ögon tårades; hon drog sin hand ur m:rs Brettons och gjorde en rörelse, för att glida ned ur dennas knä; den goda frun gjorde motstånd, men Polly inföll:

— Var så god och släpp mig ned; jag kan sitta på en stol.

Nu tog hon en pall och bar den till en undangömd vrå, der hon ej syntes, samt satte sig der.

M:rs Bretton, en bestämd och i viktigare omständigheter äfven despotisk qvinna, var ofta eftergifvande i småsaker, och lät flickan nu göra, som hon ville. Till mig sade min gudmor:

— Låtsä ej om henne.

Men, oakadt denna uppmaning, följde mitt öga med oafvänd uppmärksamhet den lilla. Pollys armbåge hvilade mot hennes knä, och hennes hufvud mot hennes hand. Jag såg att hon ur sin ficka uppdrog en liten näsduk, och jag hörde henne gråta. Andra barn öfverlemnade sig hjertlöst åt sin sorg och skrika öfverljudt; hon grät tyst; blott då och då hördes en lätt snyftning, som tillkännagaf hennes upprörda sinnesstämning. M:rs Bretton hörde henne icke. Slutligen ljöd hennes späda röst från hörnet, der hon satt:

— Var så god och ring på Harriette.

Jag ringde; sköterskan inkom.

— Harriette, jag vill lägga mig. Fråga hvar min säng är.

Harriette svarade, att hon redan derom gjort sig underrättad.

— Fråga, Harriette, om du ej får ligga i samma rum.

— Nej, Missis, svarade Harriette, Missis får dela rum med det der unga fruntimret.

Hon visade på mig.

Missis lemnade icke sin plats, men hennes ögon sökte mig; ändtligen kröp hon fram ur sin vrå.

— Godnatt, min fru, sade hon till m:rs Bretton, men mig gick hon tyst förbi.

— Godnatt, Polly, sade jag.

— Icke behöfver jag taga godnatt af er, när vi skola sofva i samma rum.

Vi hörde Harriette erbjuda sig, att bära henne uppför trappan.

— Nej, det behöfs icke, det behöfs icke, svarade hon.

När jag en timma sednare gick till sängs, fann jag henne ännu vaken, sittande i sin bädd; hennes sammanknäppta händer lågo på de hvita lakanen, och det lugna uttrycket i hennes ansigte var något högst ovanligt hos ett barn.

Jag hade ej förut tilltalat henne, men just som jag var i begrepp att släcka ljuset bad jag:

— Lägg sig ned, min lilla.

— Straxt, svarade hon.

— Polly kan förkyla sig.

Hon tog en klädespersedel, som låg på stolen, hvilken stod bredvid hennes bädd, och med densamma betäckte hon sina skuldror. Jag lät henne göra, som hon behagade, men, lyssnande i mörkret till hennes minsta ljud, varsnade jag att hon grät ännu . . . grät tyst och försigtigt.

Då jag vaknade på morgonen, nådde ljudet af en rinnande vattenström mitt öra. Barnet hade krukpit upp på en stol nära tvättanstalten och med mycken möda hällde hon tvättkännans innehåll i bas-

sinen. Det var roligt nog att följa henne under det hon så tyst och ifrigt tvättade och klädde sig. Det syntes att hon icke var van att sjelf lägga handen vid sin toilett, och uti knappar, kängremmar, hakar och märlor mötte hon svårigheter, som hon med ett stort tålamod sökte att bekämpa. Hon hade ordentligt lagt ihop sin nattdrägt och gick tillbaka till sitt hörn, der hon gömde sig i det hvita sängombänget; jag uppreste mig till hälften och böjde hufvudet framåt, för att se, hvarmed hon sysselsatte sig; på sina knän, med hufvudet böjdt mot sina händer, låg hon i en bedjande ställning. Hennes sköterska knackade på dörren; hon steg upp.

— Jag är klädd, Harriette; jag har klädt mig sjelf, men det är icke bra, hjälp mig.

— Hvarför har Missis klädt sig sjelf?

— Tyst, tala sagta, eljest väcka vi flickan, (hon menade mig, ty jag tillslöt ögonen). Jag vill lära mig att hjälpa mig sjelf, nu, när du skall lemna mig.

— Vill ni att jag skall lemna er?

— När du har varit stygg och vresig, har jag ofta velat det, men ej nu; knyt mitt skärp rätt och kamma mitt hår slätt.

— Ert skärp är rätt knutet. Hvad ni är för ett litet konstigt ting.

— Knyt det om igen. Var så god och knyt det.

— Nå då, när jag lemnar er, så kommer väl det der unga fruntimret att kläda er.

— På inga vilkor.

— Huru, det är ju en mycket hygglig, ung dame. Jag hoppas, att missis uppför sig höfligt och artigt emot henne och icke visar henne sina hemseder.

— Hon får alldeles icke kläda mig.

— Lilla toka!

— Du har ej kammat mig väl, Harriette; ser du ej att benan är krokig?

— I dag är det ej lätt att göra er i lag. Är det bra nu?

— Mycket bra. Hvert skall jag nu gå, sedan jag är klädd?

— Jag vill föra er till matsalen.

— Kom då.

När de hunnit dörren, stannade hon.

— Ack, Harriette, jag önskar att detta vore pappas hus. Jag känner ej dessa människor.

— Var nu ett snällt barn, missis.

— Jag är snäll, men det värker här.

Hon förde handen till hjertat; gråtande ropade hon:

— Pappa, pappa!

Nu uppreste jag mig, för att göra ett slut på denna scen.

— Säg god morgon till den unga damen, dikterade Harriette.

— God morgon, upprepade hon, följande Harriette.

Samma dag aflägsnade sig den sednare, för att besöka sina i grannskapet boende vänner. Paulina (barnet kallade sig sjelf Polly, men hon var döpt till Paulina Maria,) satt, när jag steg in i salen, vid m:rs Brettons sida. En mugg mjölk stod framför henne, ett stycke bröd hade hon i sin hand, hvilket sednare hon lade på frukostbordet. Hon åt icke.

Huru skall jag kunna tillfredsställa denna lilla varrelse? sade m:rs Bretton till mig; hon har ej smakat en enda bit, och på hennes ögon ser jag att hon icke har sofvit.

Jag svarade, att jag hoppades på tiden och deras ömhet, som omgäfvade henne.

— Om det blott vore en enda i hela huset, som kunde tillvinna sig hennes kärlek, svarade m:rs Bretton.

2.

Paulina.

Några dagar hade förflutit. Det var ingen i den lilla flickans omgivning, vid hvilken hon tycktes fästa sig. Hon var ej bestämdt egensinnig eller elak och långt ifrån olycklig, men det var ej möjligt att för mina ögon hafva en mera tråkig, fridstörande och sorgbunden varelse. Hon var ständigt nedslagen. En landsförvist person, längtande till Europa från Europas antipoder, kunde icke framställa en mera träffande bild af hemsjukan än den, som hennes barnsliga ansigte återgaf: hon syntes gammal i förtid och tycktes icke hafva sitt hem här på jorden. När jag, Lucie Snowe, öppnade dörren till ett rum, der hon ensam satt i ett hörn, med hufvudet lutadt mot den lilla handen, föreföll mig rummet icke obebodt, men väl som ett tillhåll för andar och spöken; och då jag under de månljusa nätterna såg hennes i sin nattdrägt klädda, hvita figur, knäböjande, bedja i sin säng, bedja med samma ifver, som en katolik eller en svärmande methodist, visste jag knappt hvilka tankar jag sjelf egde, men jag föreföll mig sjelf mera lefnadsfrisk och jordiskt sinnad, än detta förunderliga barn.

Af hennes böner, som nästan utsades med en hviskande ton, uppfångade jag sällan ett ord. Ibland rörde sig icke ens läpparna, dock kunde jag någon gång höra orden: pappa, min älskade pappa, och att hon egde en svärmande, ideel natur, syntes mig klart; den olyckligaste gåfva, som efter mitt begrepp kan tilldelas en man eller qvinna.

Hvad hade väl blifvit slutet på denna trånsjuka, om den utan afbrott fortfarit? Men den tog snart en annan vändning.

En eftermiddag, då m:rs Bretton lockat Paulina från sin vanliga plats i ett hörn af rummet, lyfte hon upp fli-kan i fönsterkarmen, och för att fånga hennes uppmärksamhet, bad hon henne räkna, huru många fruntimmer, som inom en viss tid gingo förbi hennes hus. Polly satt helt tyst, såg knappt ut och räknade alls icke, då jag varseblef, hvilken märkbar förvandling hennes ögon hastigt undergingo. Dessa lifliga, för sig sjelfva ej lyckliga naturer, — känsliga, som de kallas, — erbjuda dem, som ega ett kallare temperament och således ej kunna följa dem på deras vidsträckta utflygter, månet, ganska intressant skådespel. Den fixa blicken blef fuktig och blixtrande, den molnhöljda pannan klarnade och det tröga, likgilliga anletsuttrycket vek bort, och det syntes att hennes själ för närvarande var i en stark spänning.

— Det är han, sade hon.

Och snabb, som en fogel, flög hon ut genom dörren; huru hon lyckades att läsa upp porten, kan jag ej säga, men förmodligen var den halföppen eller ock var Warrens till hands, lydande hennes befallning, som stundom var temligen egenmäktig. Vid fönstret stod jag ganska lugn, bevakande hennes steg; jag såg henne i sin svarta klädning och sitt lilla förkläde — ty för alla utanplagg hade hon en panisk förskräckelse — spatsera gatan framåt, och just som jag var i begrepp

att vända mig om, för att underrätta m:rs Bretton att flickan rymt fältet och som en toka sprungit ut på gatan, säg jag henne hastigt tillbakahållen af en väl klädd man, som insvepte henne i sin kappa och förde henne till det hus, från hvilket han sett henne utgå. Jag förmodade att han ville öfverlemnna henne åt någon domestik och sedan aflägsna sig, men han steg in, och sedan han dröjt några minuter på nedra botten, hörde vi honom gå uppför trappan. M:rs Bretton mottog honom som en vän och gammal bekant, ehuru hennes mine förrådde ett visst ogillande, och att han förstod hennes stumma språk, hördes af följande:

— Jag kunde ej hjälpa det, min fru, det var mig omöjligt att lemna fäderneslandet, utan att först se, huru hon fann sig.

— Men nu, sedan hon fått se er, finner hon sig icke.

— Jag tror icke det. . . Huru är det med pappas lilla Polly?

Denna fråga ställdes till Paulina, som satte sig vid hans fötter.

— Huru det är med pappas Polly? upprepade hon, stödjande hufvudet mot hans knän, i det hon såg upp till honom.

Det var ingen effektrik theaterscen, och orden voro ej många; men det var en scen, under hvilken känslorna voro allt för starka och öfversvallande, för att ej i andras närvaro undertryckas.

En person, som eger ett till öfverdrift lifligt behof att, som en skylt, hänga utanpå allt, hvad som inom honom rör sig, blir ofta ett föremål för medömkan och löje; den känslfullhet, som, döf för förnuftets röst, har sin egen vilja till sin slaf, har aldrig hos mig funnit gensvar.

Mr. Home hade skarpa anletsdrag; hans panna var kullrig och hans kindben framstående. Karakteren

af hans ansigte var helt och hållet skottsk, men det var känsla i hans ögon; hans nordiska accent stod i harmoni med hans i detta ögonblick upprörda ansigte. Han hade på en gång ett stolt och humant utseende. Han lade sin hand på barnets upplyftade hufvud.

— Kyss Polly, bad hon.

Han kysste henne. Hon var förundransvärdt tyst och stilla. Hon syntes hafva fått allt, hvad hon behöfde. Hvarken i mine eller anletsdrag var denna varelse lik sin far, och likväl var hon af hans blod; och så, som flaskans innehåll gjuter sig i glaset, var hennes själ uppfylld af honom. Obesträddigt var Mr. Home en man af stor själfbeherrskning; likväl måste han haft något på hjertat, som hemligt oroade honom.

— Polly, bad han, gå in i salen, på en stol der ligger pappas öfverrock; i en af fickorna finner du en näsduk, gif mig den.

— Hon lydde och återvände, snällt och skyndsamt.

När hon kom tillbaka, såg hon att han talade med M:rs Bretton och hon väntade med näsduken i sin hand. Det var en vacker taffla, att se hennes lilla nätta, prydliga gestalt, stående vid hans knän. När hon såg att han fortfor att tala, skenbart omedveten af hennes återkomst, tog hon hans hand, öppnade hans fingrar, satte näsduken emellan dem, och tillstöt en och en i sender. I början låtsade han icke se eller känna henne, men slutligen upplyfte han henne på sitt knä. Hon smög sig intill honom, och som ingen af dem under den följande timman talade till någon annan, föreställde jag mig att båda voro tillfredsställda. Under théet syntes hon hafva full sysselsättning. Först föreskref hon, huru Warrens skulle flytta stolarna.

— Ställ pappas stol här, och min mellan pappas och m:rs Brettons; jag måste taga hand om hans thé.

Hon tog plats och vinkade med sin lilla hand åt fadren.

— Sätt sig så nära mig, som om vi vore hemma, pappa.

I förbifarten grep hon hans kopp och ville själf lägga sockret uti samt hälla i gräddan.

— Jag gjorde det alltid, när vi voro hemma, pappa, och ingen kunde göra det så väl, som jag.

Fortfarande alltjemt med sina små uppmärksamheter, huru tafatta de än voro, måste hon med båda händerna fatta sockertången, för stor för henne att handtera med en hand; silfver-gräddskålen, så väl som brödkorgarna, voro för tunga för henne, dock lyckades hon i sin sjelftagna befattning, utan att hvarken slå sönder eller utspilla något. Öppet taladt, hade jag för min del varit ganska besvärad af hennes artigheter, men hennes fader, blind som alla andra föräldrar, syntes helt förtjust af desamma.

— Hon är min tröst, voro de ord, som undfölla honom.

Mrs Bretton hade äfven sin "tröst" och tycktes fullkomligt sympathisera med hans svaghet.

Denna andra tröst framträdde redan samma afton på scenen. Jag visste, att denna dag var bestämd för hans återkomst, och det hade ej undfallit mig, huru hans moder hvarje timma och stund väntade honom. Efter théet hade vi placerat oss omkring den flammande brasan i kaminen, då Graham förenade sig med oss eller rättare bröt upp vår cirkel, ty hans inträdande förorsakade mycken oro och rörelse. Som han icke ätit, måste åtskilligt genast serveras honom. Han och mr. Home voro gamla bekanta, men det dröjde länge innan den lilla flickan egnade sin uppmärksamhet åt honom.

Han hade slutat sin måltid samt besvarat sin moders otåligena frågor, då han från bordet förfogade sig till vår härd. Midt emot honom satt mr. Home, och vid dennes sida barnet. När jag säger barnet, använ-

der jag ett mindre lämpligt uttryck, mera passande att begagnas om en målning, än om den lilla i sorgklädning och hvit chemisette kostymerade damen, sittande på en hög stol och liknande en väl klädd docka. Bredvid sig hade hon ett litet bord med sina leksaker, och bland annat en liten hvit, lackerad arbetslåda; i sin hand höll hon ett fragment af en näsduk, hvilken hon roade sig att fälla. Synålen, som hon flitigt begagnade, såg i hennes hand nästan ut som en steknål eller en tränål och emellanåt sickande sig i fingret, var den hvita batisten öfverallt markerad med små röda punkter; någon gång, när det lilla spetsiga vapnet, djupare än vanligt, blesserade de späda fingrarna, spratt hon till, men, fattande sig snart, var hon äter flitig och tyst, som det anstod ett litet fruntimmer.

Graham var vid denna tid en vacker sextonårig och inställsam yngling; jag säger ej inställsam, emedan han var af en mindre öppen karakter, men därför att detta uttryck synes mig lämpa sig efter hans Celtiska, icke Sachsiska, utseende. Hans blonda hår och ständiga leende egde någonting fängslande och, fast ej i elak mening, slugt och förslaget. Med ett ord, han var på den tiden en bortskämd och kittslig pojke.

— Min mor, sade han, under det han begagnade sig af mr. Homes ögonblickliga aflägsnande, för att från topp till tå skärskåda den lilla nykomna, jag ser en ung dame i er krets, för hvilken man ej presenterat mig.

— Du menar, kan jag förstå, svarade modren, mr. Homes lilla dotter.

— Ja, i sanning, svarade hennes son, ni är ganska litet ceremoniös. Miss Home vore den benämning jag måste begagna mig af, om jag skulle våga öppna ett samtal med den främmande dame, hvilken jag här ser.

— Jag säger dig, Graham, att jag icke vill att du skall reta och förarga barnet; tro icke att jag tål, det du gör henne till din skottafla.

— Miss Home, återtog han, ej lyssnande till modrens tillrättavisningar, jag måste hafva äran presentera mig sjelf, efter ingen annan är villig att göra mig denna tjänst. Er tjänare, John Graham Bretton.

Hon såg på honom; han steg upp och bugade sig djupt. Tvekande lade hon sax, fingerborg och arbete ifrån sig, nedsteg försiktigt från stolen och med en särdeles högtidlig ton frågade hon artigt:

— Huru mår ni?

— Jag har den äran att vara vid god helsa, endast något trött efter en hastig resa. Jag hoppas, miss, att ni befinner er väl.

— Icke alldeles väl, var det lilla fruntimrets näpna svar, och nu försökte hon att återtaga sin upphöjda ställning, men som det mötte någon svårighet, och hon var för stolt, att i den främmande ynglingens närvaro anlita hjälp, tog hon till godo en lägre stol, till hvilken Graham närmade sin.

— Jag hoppas, miss, att er närvarande vistelseort i min moders hus anstår er.

— Icke särdeles, jag längtar hem.

— Det är en naturlig och lofvärd önskan, men hvilken jag vill göra mitt bästa att motarbeta. Jag vill begagna mig af en egenskap, som mamma och miss Snowe tillräkna mig som ett fel, nemligen lättheten att uppfinna allahanda nöjen.

— Jag skall följa med pappa hem, ty jag vill ej qvarstanna hos er mor.

— Men hos mig vill ni vara, det är jag säker på; jag har en häst, som ni skall rida, och en mängd böcker, med vackra kopparstick uti.

— Blir ni qvar här? frågade hon.

— Ja, är ni nöjd dermed?

— Nej!

— Hvarföre?

— Jag tror att ni är besynnerlig och illistig.

— Mitt ansigte, menar ni?

— Ert ansigte och hela menniskan. Ni har långt, rödt hår.

— Det är ljusbrunt, med er tillåtelse: mamma kallar det ljusbrunt eller guldgult, och så göra äfven alla hennes vänner. Men med mitt långa, röda hår — och med en slags triumf skakade han sin långa mahn, gulbrun enligt hans eget förmenande, och han var stolt öfver dess lejonlika färg — kan jag knappast vara besynnerligare, än ers nåd är.

— Är jag besynnerlig?

— Utan all fråga.

— Jag ämnar lägga mig, sade hon efter ett uppehåll.

— En sådan, liten varelse, som ni, borde ha' gått till sängs för flera timmar sedan; men ni har förmodligen velat invänta min hemkomst.

— Jag har suttit uppe för pappas skull, ej för er.

— Jag säger er på förhand, miss Home, att jag innan kort blir er gunstling, er kärare än sjelfva pappa. Hvad säger ni om det?

Hon sade godnatt till m:rs Brelton och mig, men syntes tveka om Grahams artigheter berättigade honom till samma uppmärksamhet, då han fångade hennes hand och lyflade henne högt i luften; hon såg sig sjelf i spegeln öfver kaminen.

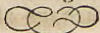
Denna oskiekliga handling, ett, enligt hennes tanke, stort bevis på missaktning, satte hennes blod i omlopp.

— Fy, skäms! mr. Graham, släpp mig ned.

Och när hon nedkommit på golfvet, sade hon:

— Jag undrar hvad ni tänkte om mig, om jag skulle handtera er på samma sätt; upplyfta er med min ena hand — och hon höjde upp sin hand, tilläggande, just som Warrens tager den lilla katten.

Derpå aflägsnade hon sig.

3.

Lekamraterna.

Mr Home kvarstannade två dagar; under sitt besök kunde man ej förmå honom att hemta frisk luft, utan dagen igenom satt han vid elden, än tyst och sluten, än besvarande m:rs Brettons småprat, särdeles lämpligt för en man med hans lynne. I allt anlog det väl ej hans sympathier, men var icke helt och hållet främmande för detsamma; något moderligt blandade sig i hennes sätt med honom, och hvad åren beträffade, var hon honom tillräckligt öfverlägsen, för att tillåta sig denna frihet.

Hvad Paulina angick, var hon på en gång lycklig, tyst, sysselsatt och uppmärksam. Hennes fader upplyste henne ofta på sitt knä, och när hon trodde honom vara trött, sade hon:

— Släpp mig ned, pappa, jag är för tung för dig.

Och den tunga bördan gled från knäet, och då satte hon sig antingen på mattan eller på en stol vid pappas fötter, tog sin lilla, hvita arbetsask, och fälade på den, med de små, röda blodfläckarna garnerade näsduken. Denna näsduk ämnade hon som ett souvenir från sig till pappa, och den måste nödvändigt blifva färdig innan hans afresa; tillfölje deraf var

den lilla sömmerskan ytterst flitig, och inom en halftimme hade hon sytt tjugo styng.

Då Graham om aftonen, efter att hafva tillbragt hela dagen i skolan, återvände under sin moders tak, blef det alltid mera lif i vår lilla sällskapskrets, till hvilket de små naiva scenerna mellan honom och miss Paulina ej litet bidrogo.

Ganska sårad af hans förhållande första aftonen, var alltid hennes vanliga svar, då han tilltalade henne:

— Jag har ej tid att höra på er, jag har andra saker att tänka på.

På tillfrågan, hvilka dessa saker voro, svarade hon:

— Göromål.

Graham försökte att genom öppnandet af lådorna i sitt skrifbord fångsla hennes uppmärksamhet. Dessa lådor innehöllo: sigiller, vackra aftryck i vax, pennknivar, en mängd gravyrer, en del af dem kolorerade m. m. Detta försök var icke alldeles fruktlöst; hennes ögon höjde sig från arbetet och kastade mängen förstulen blick till skrifbordet, hvarest flera kopparstick lågo utbredda. Ett af dem, föreställande ett, med en liten hund lekande barn föll händelsevis på golvet.

— Lilla, vackra hund! inföll hon.

Graham låtsade ej märka hennes utrop; men snart stal hon sig från sitt hörn, för att på närmare håll betrakta den sköna taflan. Hundens långa öron och stora ögon samt barnets hatt och fjädrar voro oemotståndliga.

— Sköna målning! sade hon.

— Nåväl, tag den, sade Graham.

Hon syntes tveka. Begäret att ega densamma var mäktigt, men att mottaga den af hans hand, vore att förneka sin värdighet.

— Vill Polly ej hafva den? frågade han.

— Nej, jag tackar.

Villette. Del. I.

— Skall jag säga Polly, hvarför hon nekar att mot-
taga gravyren?

Hon teg.

— Skall jag klippa den i rimsor, för allt med de
samma påtända vaxstaplar? återtog han.

— Nej.

— Men jag gör det.

— O, nej!

Nu tog han en sax från sin moders arbetslåda,
och med en hotande åtbörd, sade han:

— Se nu splittrar jag Fidos hufvud och lilla Har-
rys näsa.

— Nej, nej, nej!

— Kom då straxt till mig, eljest är det gjordt.

Hon tvekade, dröjde, men slutligen gaf hon med sig.

— Vill Polly nu hafva den? frågade han, när hon
stod framför honom.

— Jag tackar.

— Men jag vill ha' något i utbyte?

— Hvad?

— En kyss.

— Gif mig först kopparsticket.

Graham gaf henne detsamma, men, hastigt vän-
dande sig om, tog hon sin tillflykt till sin fars knä.
Graham uppsteg, i det han spelade rollen af en vred-
gad och förolämpad man.

Hon gömde sitt ansigte vid m:r Homes bröst.

— Pappa, pappa, bed honom gå sin väg!

— Jag går icke min väg, sade Graham.

Med bortvändt ansigte höll hon ut sin hand, för
att stöta honom tillbaka.

— Skall jag kyssa handen? sade han, och nu upp-
stod en strid i miniatyr emellan det unga herrskapet,
men inga kyssar vankades.

Graham retirerade, som om han hade blifvit full-
komligt besegrad. Han kastade sig på en soffå och,

lutande sitt hufvud mot kudden, tycktes han vara under inflytandet af någon kroppslig smärta. När Polly märkte att han var tyst, steg hon upp och såg förstulet på honom. Han dolde sitt ansigte i sina händer. Hon återvände till sin faders knä och betraktade länge och oroligt sin fiende. Graham jemrade sig.

— Pappa, hvad fattas honom? hviskade hon.

— Fråga honom sjelf, Polly.

— Har han stött sig?

Åter en vecklagan.

— Åtminstone låter det så, sade m:r Home.

— Min mor, sade Graham, med matt röst, det är bäst att skicka efter doktorn. Ack, mitt öga!

En förnyad tystnad inföll, endast afbruten af Grahams suckar.

— Tänk, om jag vore blind! sade han slutligen.

Delta var för mycket för Pollys lilla hjerta; hon stod i ögonblicket vid hans sida.

— Låt mig se ert öga. Jag ämnade ej röra det, blott er mun, och icke trodde jag, att jag skulle vara så hårdhänt.

Han svarade henne icke. Musklerna i hennes ansigte rycktes.

— Jag är ledsen, jag är ledsen.

Och hon började gråta.

— Plåga icke barnet längre, Graham, bad m:rs Bretton.

— Det är bara gyckel, min älskling, sade fadren.

Graham lyftade henne ännu en gång upp i höjden, och, ånyo vredgad, ryckte hon i hans lejonmahn, ropande:

— Ni är den elakaste, vildaste, falskaste människa, som någonsin funnits!

På morgonen den dagen, då mr Home skulle afresa, hade fader och dotter ett enskildt samtal i en fönsternich.

— Kunde jag icke packa in mina saker och följa dig, pappa? hviskade hon på fullt allvar.

Han skakade på hufvudet.

— Kanske jag blefve blott till besvär?

— Ja, Polly.

— Emedan jag är liten?

— Emedan du är liten och klen. Resor äro endast för stora, starka människor. Men se då icke så sorgsen ut, min lilla flicka; mitt hjerta vill brista, när jag ser det.

— Pappa är snart hos sin Polly. Jag är numera alls icke ledsen.

— Polly vill ej oroa pappa, återtog han, är det icke så?

— Nej, icke för allt i världen, svarade hon.

— Då skall Polly icke gråta och jemra sig, när vi åtskiljas, och icke sörja efteråt. Hon måste tänka på att vi träffas igen och försöka att vara glad under tiden. Lofvar hon det?

— Jag vill försöka.

— Jag ser, att hon vill. Farväl, nu måste jag fara.

— Nu? Just nu?

— Just nu.

Hennes halföppna läppar darrade. Hennes fader snyftade, men jag märkte ej, att hon gjorde det. Sedan han satt henne ned, skakade han händer med de öfriga och reste.

När hon hörde porten till gården tillslutas, sjönk hon ned på knä vid en stol, och ett utrop undföll henne: "Pappa!" Detta rop var doft och undertryckt, liksom ville hon säga: "Hvi bar du öfvergifvit mig?" Påföljande minuter såg jag att hon led förfärligt; under denna korta mellanrymd i hennes barndom erfor hon en smärta, hvilken mången under ett helt lif al-

drig erfarit. Men att lida, låg snart sagdt i hennes kroppsbeskaffenhet, och om hon lefver, återstå henne troligen flera pröfningar. Ingen talade; m:r Bretton, sjelf moder, grät en och annan tår. Graham skref, men upplyftade emellanåt sina ögon och betraktade henne. Jag, Lucy Snowe, var lugn.

Den lilla varelsen, sålunda sig sjelf öfverlemnad, tycktes liksom njuta af sina känslor, och det dröjde länge innan hon i någon mån kunde undertrycka dem. Denna dag var hon icke i stånd att mottaga tröst af någon, och icke heller dagen derpå.

Tredje aftonen, då hon tyst och sluten satt på golfvet, kom Graham in, och, utan att säga ett ord, upplyftade han henne. I stället för att göra motstånd, smög hon sig intill honom, och när han satte sig, lade hon sitt hufvud mot hans bröst; inom några minuter somnade hon; han bar henne upp på sitt rum, och då hon morgonen derpå vaknade, frågade hon:

— Hvar är m:r Graham?

Men händelsen ville, att Graham icke var synlig vid frukostbordet. Han var sysselsatt med stil-öfningar, som borde vara färdiga till lektions-timmarne, och han hade bedt sin mor, att skicka en kopp thé in i hans kammare. Polly bad att få servera honom; hon hade behof af någon sysselsättning. Hon tog koppen, och som hans rum var midt emot salen, följde mina ögon henne, under det dörrarne öppnades.

— Hvad gör ni? frågade hon, stannande på tröskeln.

— Skrifver, svarade han.

— Hvarför äter ni ej frukost med er mamma?

— Jag har ej tid.

— Behöfver ni ej frukost?

— Jo, visserligen.

— Der . . . sade hon.

Som när fångvaktaren insätter en kruka vatten i fångcellen och drager sig sedan tillbaka, satte hon koppen på golfvet.

— Hvad vill ni ha, utom théet?

— Något godt. Skaffa mig något särdeles läckert, så är Polly en liten, rar flicka.

Hon kom tillbaka till m:rs Bretton.

— Var så god och gif er gosse något godt.

— Välj något godt åt honom, Polly.

Hon tog en portion af det bästa, som fanns på bordet; men nästa minut kom hon igen, och begärde äppelcrème, som icke för ögonblicket fanns der; men som m:rs Bretton icke nekade det unga paret någon-ting, så serverades han straxt derpå med den begärda crèmen. Graham upphöjde henne ända till skyarna och lofvade henne, att när han fick eget hus, skulle hon få blifva hans hushållerska. Som hon ej återkom, uppsökte jag henne samt fann henne och Graham frukosterande tète à tète — hon stod vid hans sida, delande hans måltid, med undantag af crèmen, som hennes grannlagenhet vägrade henne att smaka; bekantskapen, en gång börjad, tycktes med hvarje dag antaga en allt större innerlighet. Ehuru olika till ålder, kön och sysselsättning, hade de dock alltid mycket att säga hvarandra. Hvad Paulina beträffade, märkte jag att hennes egentliga skaplygne endast visade sig i unga Brettons sällskap. En gång hemmastadd, tycktes hon temligen foga sig efter m:rs Brettons vilja. Dagen igenom kunde hon sitta på en stol vid min gudmors sida och antingen sy eller rita figurer med ett blyertzstift eller en griffel, men aldrig visande en skymt af den originalitet, som låg i hennes natur, och jag tröttnade således att vidare gifva akt på henne. Men när vid aftonstundens annalkande Grahams knäckning hördes på porten, sprang hon ut i förstugan och stod vid trappgången. Vanligtvis var hennes välkomsthelsing en tillrättavisning eller en hotelse.

— Graham har icke torkat sina stöflor väl, jag skall tala om det för hans mamma.

— Lilla snärta, är hon der?

— Ja, och han kan icke nå mig nu; jag är högre än han.

Och nu tittade hon emellan gallren af balustraden, ty hon kunde ej se öfver dem.

— Polly!

— Min söta gosse! . . . härmande den ton, med hvilken hans moder tilltalade honom.

— Jag är nära att svimma af trötthet, sade Graham, under det att han lutade sig mot ledstången, låtsande vara ytterst svag. Doktor Digby har öfverhoppat mig med lexor, kom och hjälp mig att bära alla dessa böcker.

— Du narras.

— Visst icke, det är fullkomligt sanning. Jag är svag och darrande, som ett rör.

— Dina ögon äro lifliga, som på en katt. Du kan springa.

— Springa? Jo, det är nog så likt. Kom nu!

— Kanske . . . om du lofvar att icke röra mig. . . icke lyfta upp mig, icke svänga mig rundt omkring.

— Jag? Jag skulle ej orka dermed.

Och han sjönk ned på ett af trappstegen.

— Lagg böckerna på första trappsteget . . . gå tio alnar bort.

Detta blef gjordt, och hon nedsteg försigtigt, med ögonen oafslåttigt riktade på den svage Graham. Ju närmare hon kom, ju mer uttröttad syntes han vara. Nu börjades lek och ras; än syntes hon-ond, än tycktes hon åter blidare stämd, och vi hörde henne säga, under det hon ledde honom uppför trappan:

— Nu, min söta gosse, kom och drick thé, jag är säker på att du behöfver något uppriskande.

Det var någonting komiskt att se henne sitta vid hans sida; i hans frånvaro var hon ett tyst och slutet fruntimmer, men med honom den lilla mest rörliga och be-

ställsamma person i världen. Det var, som om hon ej sjelf funnits till; hon tänkte blott på honom. Hon firade honom, som hade han varit en liten prins.

— Min fru, sade hon till m:rs Bretton, kanske er son vill ha' litet kaka, söt kaka . . . som ni vet . . . der är någonting sådant . . . och hon visade på ett skänkskåp.

M:rs Bretton smakade aldrig detta slags kaka till thé, dock afslog hon icke Pollys begäran.

— Ett enda litet stycke, blott för honom, när han går till skolan; flickor, sådana som jag och miss Snowe, behöfva inga trakteringar, men han tycker om det.

Det smakade Graham ganska väl, men till hans heder måste vi säga, att han ville dela sin portion med henne, som han hade att tacka för densamma, men omöjligt; att härutinnan envisas hade varit att göra henne nedstämd för hela aftonen. Att stå vid hans knä, lyssna till honom, när han talade, samt att få då och då infalla med sitt lilla ord, var den belöning, hon behöfde, och icke den att dela kakan.

Med en egen talang syntes hon uppfatta de samtalsämnen, som mest intresserade honom. Det var, som om barnet ej haft något sinne, någon tanke eller något lif för sig, utan måste nödvändigt lefva, röra sig och hafva sin varelse genom någon annan. Sedan fadren lemnat henne, slöt hon sig till Graham och tycktes känna och lefva endast genom honom.

Hon lärde namnen på alla hans skolkamrater; deras karakterer, sådana, som hon hörde dem berättas af honom, kunde hon utantill, och aldrig förblandade hon individerna med hvarandra; hela aftonen kunde hon tala med honom om dem hon aldrig sett; hon hade till och med förmåga, att i sitt sätt att vara och i sina rörelser efterapa en del af dem. En underlärare, för hvilken unge Bretton hade en stark motvilja, härmade hon efter hans beskrifning med den mest för-

vånande skicklighet. Det roade honom, därför lånade hon sig dertill, fastän Mrs Bretton ogillade och förbjöd denna förlustelse.

Det unga paret grälade sällan, men likväl inträffade en brytning, genom hvilken heunes känslor motog en allvarsam stöt.

Det var Grahams födelsedag och, till följe af denna högtid, hade några jemnåriga af hans vänner blifvit bjudna till middagen. Paulina var särdeles intresserad af deras ankomst; det var just dem, hvilka hon hört honom mest omtala. Efter middagen stannade ugherrarne kvar i salen, och det blef ganska muntert och lifligt derinne. Händelsevis passerande förstugan, fann jag Paulina sittande ensam på nedersta trappsteget, med ögonen oafåttligt fästade på dörren till matsalen, genom hvilken lampan lyste; hennes lilla panna hade lagt sig i många veck.

— Hvad tänker Polly på? frågade jag.

— Ingenting särskildt; jag önskade blott att den der dörren vore af glas, så att jag kunde set tvärs igenom den. Gossarne tyckas ha' mycket roligt; jag ville vara med dem, med Graham och hans vänner.

— Hvad hindrar dig att gå in?

— Tror du, att jag törs försöka? Vågar jag knacka på dörren och bedja att få komma in?

Som jag ej kunde förmoda, att hon, som lekkamrat, skulle besvära dem, uppmuntrade jag henne att våga försöket.

Hon knackade först svagare, och sedan hårdare, då Graham öppnade; han tycktes vara särdeles upplifvad, men något otåligt sade han:

— Hvad vill du, lilla markatta?

— Gå in till dig.

— Verkligen? Liksom jag nu hade tid med dig. Gå till mamma och miss Snowe och bed dem lägga dig.

Det glada, upprymda ansigtet drog sig tillbaka, och häftigt slängdes dörren.

— Hvarför gjorde han så, sade hon bestört, aldrig har han förr talat så till mig? Hvad har jag gjort?

— Ingenting, Polly; men Graham är upptagen af sina skolkamrater.

— Han håller mera af dem än af mig. Han vänder mig ryggen, när de äro här.

Jag försökte trösta henne och begagnade mig af tillfället, för att hos henne inpregla några af de filosofiska maximer, af hvilka jag redan den tiden hade ett temligen rikt förråd. Vid de första ord, jag yttrade, satte hon fingrarna i öronen, i det hon lade sig ned på mattan, med ansigtet vänt mot densamma; hvarken Warrens eller hushållerskan förmådde taga henne från stället.

Graham, glömande silt lilla missnöje, närmade sig henne genast, när hans vänner aflägsnat sig, på vanligt sätt, men hon ryckte undan sin hand; hennes ögon blixtrade, och hon undvek att se honom i ansigtet.

Dagen derpå lätsade han ej se henne, och hon var som en marmorstod. Den nästföljande sökte han att genom smek och lek locka henne att säga, hvarför hon var ond? Hvad han hade gjort?

Slutligen svarade hon honom med tårar; han smekte henne, och de voro vänner.

Men hon tillhörde deras antal, som ej lätt glömma de sår, de en gång mottagit; jag märkte, att hon efter denna händelse aldrig hvarken sökte eller följde honom. Jag bad henne en gång bära en bok in i Grahams kammare.

— Jag skall vänta tills han kommer ut, sade hon stolt. Han blefve kanske störd, om han skulle stiga upp och öppna dörren.

Unge Bretton hade en liten favorit-häst, på hvilken han ofta red ut; från fönstret betraktade hon hans affärd och afvaktade hans återkomst. Det var hennes triumf, när hon någon gång på den lilla hästen fick rida omkring gården, men det var långt ifrån henne, att någonsin bedja om en dylik ynnest.

En dag gick hon ned på gården, för att invänta hans återkomst; hon stödde sig mot porten, och hennes talande ögon uttryckte längtan efter en ridt.

— Kom, Polly; vill du rida några slag omkring gården på min häst? frågade vårdslost Graham.

Det såg ut, som han ej sjelf skulle fästa särdeles vigl vid frågan.

— Nej, tack!

Hon vände sig bort med den största köld.

— Åh-jo, återtog han, jag ser på dig, att du vill det gerna.

— Tro icke, att jag har lust att flänga omkring med dig.

— Lucie Snówe har sagt, att du rätt mycket längtar efter en ridt.

"Lucie Snówe är en sqvallerbytta," hörde jag henne säga med sin späda, något otydliga röst.

Och nu spatserade hon in i huset. Graham kom snart efter och sade till sin mor:

— Mamma, hvem blir slug på den ungen? Hon är till kropp och själ ett riktigt litet konstkabinett, men jag skulle leds, om hon ej vore här; hon roar mig mycket, mera än både mamma och Lucie Snówe.

— Lucie, sade Paulina, som tagit sig den vanan, att hvarje afton hon lagt sig, prata med mig. Vet Lucie, hvilken dag i veckan jag tycker bäst om Graham?

— Det kan jag omöjligt veta. Jag tänker att han är sig lik alla dagar.

— Jag tycker mest om honom om söndagen; ty då ha' vi honom hemma hela dagen; då är han så lugn och stilla, och om aftonen alltid så vänlig.

Denna anmärkning var icke så alldeles utan grund; på förmiddagen var han i kyrkan och på aftonen brukade han merändels i en halffiggande ställning taga plats på soffan, då han kallade till sig Polly.

Graham skilde sig något från andra ynglingar; han hade mera ett kontemplativt än praktiskt sinne; han läste gerna, men hans val af böcker var icke utan urskiljning, och kunde man af detsamma sluta till hans individuella smak och omdöme; sällan hörde man honom göra någon anmärkning öfver hvad han läst, men man såg att han reflecterade deröfver.

Polly, knäböjande på en kudde, som läg på mattan bredvid honom, började prata, icke ohörbart, men ofta afbrutet, om ett och annat; och i sanning syntes Grahams lynne för hvarje dag jemnare och mildare.

— Polly, har du under denna vecka, frågade han, lärt dig någon psalm utantill?

— Ja, en mycket vacker, fyra verser lång; skall jag läsa den?

— Ja, men vackert och ej för fort.

Hon uppläste eller snarare halfsjöng psalmen. Graham rättade det felaktiga i deklamationen; hon var en snabb, lättfattlig lärjunge, och dessutom var det hennes själs innersta åtrå, att behaga Graham. Efter psalmen föreläste hon något annat, stundom ett kapitel i bibeln, och då var tillrättavisning sällan af nöden, ty hvad som var i berättande form läste barnet ganska väl, och hon hade med hjerta och förstånd uppfattat detsamma, så att rösten på ett verkligt förvänande sätt gaf uttryck åt orden. Josef kastad i groppen, Samuels kallelse, Daniel i lejonkulan voro hen-

nes älsklingsberättelser; den första i synnerhet läste hon med djup känsla.

— Stackars Jacob, sade hennes darrande läppar, huru mycket höll han ej af sin son, så mycket, tillade hon en gång, som jag håller af dig, Graham. Om du dog . . . hon öppnade bibeln och sökte upp versen samt läste . . . ”men han ville icke låta hugsvala sig, och sade: jag varder med sorg nedfarandes i grafven.”

Hon kastade sig i hans armar, lekande med hans långa lockar. Vid denna anblick erinrade jag mig ofrivilligt ett af naturen farligt, men genom konsten half-tämdt djur, smekt af en person, som ej känner dess rätta instinkt. Ické fruktade jag att Graham ville skada henne eller göra henne något verkligt ondt, men jag inbillade mig att han, genom att kallt och ovänligt skjuta henne ifrån sig, skulle åt hennes lilla hjerta gifva ett svårt slag. Dessa känsloutgjutelser motto-gos i allmänhet med ett visst passivt välbehag. Han log vänligt nog, och en gång sade han:

— Du håller af mig, Polly, som om du vore min lilla syster.

— O, jag håller af dig, svarade hon, jag håller mycket af dig.

Det nöjet att studera hennes karakter var mig ej länge förunnadt. Hon hade knappast vistats två månader i Bretton, förrän ett bref anlände från mr. Home, hvaruti han berättade, att han bosatt sig på Continenten hos sina släktingar på mödernet, och att han, hysande en viss motvilja för England, ej under årtal kanske ämnade återvända dit, samt till följe deraf önskade, att hans lilla flicka med det snaraste skulle begifva sig till honom.

— Jag undrar, sade Mrs Bretton, med hvad intryck hon skall emottaga denna nyhet.

Jag undrade det äfven, men åtog mig uppdraget att meddela henne densamma.

Återvändande till förmaket (i hvilket vackra och väl möblerade rum, hon tyckte om att vara ensam, och hvarest man tryggt kunde lemna henne, ty hon rörde sällan någonting, och när det bände, aktade hon det alltid) fann jag henne, lik en liten odalisque, i halfsigande ställning i fönstersmygen, till hälften gömd af det nedfallande draperiet. Hon syntes lycklig; alla sina småsaker hade hon samlat omkring sig, sin lilla hvita arbetslåda, musslinsstufvar, bandstumpar, och hvad mera som hörde till dockans garderob; dockan sjelf, klädd i sin nattdrägt, var redan sänglagd; och med det fullkomligaste allvar i mine och åtbörder vaggade Paulina henne till sömns; på samma gång fästade sig hennes ögon på en bok med kopparstick, hvilken låg öppen i hennes knä.

— Lucie, hviskade hon, det är en märkvärdig bok; Candace . . . dockan var christnad af Graham, ty dess något mörka by gjorde henne i sanning förtjent af detta namn . . . Candace sofver nu, således måste vi tala tyst, för att icke väcka henne. Graham har gifvit mig denna bok; den talar om långt, långt från England aflägsna länder, hvilka ingen människa kan komma till, utan att segla tusen mil öfver hafvet. Vilda människor, Lucie, lefva i dessa länder och äro klädda helt annorlunda än vi; en del af dem ha' knappast kläder, derföre, att det är utomordentligt varmt. Se här en målning, som föreställer en stor folkhop i en ödslig trakt, samlad kring en svart man, en god, god Engelsman, en missionär, hvilken predikar för dem under ett palmträd . . . hon visade mig kopparsticket . . . och här äro ända mycket märkvärdigare stycken, fortfar hon, der är den underbara chinesisiska muren,

der en chinesisk dame, som har en fot, mindre än min, här en vild häst från Tatariet, och här, det besynnerligaste af allt, ett land af idel is och snö, utan gröna fält, utan skogar och utan trädgårdar. I detta land funno de några ben af mammothdjuret, men nu finnas icke dessa djur mera der. Lucie kanske icke vet hvad det är, men Graham har berättat mig, att det är ett stort, stort, spöklikt djur, så högt, som rummel, och så långt, som salen; men det är icke grymt och rofgirigt, och om det mötte mig i en skog, trodde icke Graham att det skulle döda mig, så vida jag ej gick det i vägen, ty då trampade det ned mig bland buskarna, liksom jag, utan att veta det, gör med en gräshoppa, som kryper på ängen.

Så ungefär fortfor den lilla pladderskan.

— Polly, afbröt jag, skulle du tycka om att resa.

— Icke just nu, var hennes undvikande svar, men kanske om tjugo år, då jag blir stor, så stor, som Mrs Bretton, då skulle jag ha' lust att resa med Graham: först till Schweiz, der vi skulle klifva upp för Mont Blanc, och sedan segla öfver till södra Amerika och gå upp till spetsen af Chim . . . Chim . . . borazo.

— Men hvad skulle du nu tycka om att resa, om du hade din pappa med dig?

Hennes dröjande svar tillkännagaf en af dessa oväntade, hastiga vändningar i lynnet, som hos henne var något karakteristiskt.

— Hvarför talar just du nu om pappa? frågade hon slutligen; hvad har du med honom att göra? Jag hade nu börjat finna mig väl, och att icke tänka så mycket på honom.

Hennes läppar darrade. Jag skyndade mig att upp- bryta det bref, jag nyss fått, samt sade henne att hon och Harriette ofördröjligen skulle resa till hennes älskade pappa.

— Nå, Polly, tillade jag, är du icke glad?

Tviflande såg hon på mig, men svarade icke; boken föll ur hennes knä och hon upphörde att vagga sin docka.

— Är du ej glad att få komma till pappa?

— Visst är jag det, svarade hon med en skärande ton, ganska olik den, som hon begagnade, när hon tilltalade m:rs Bretton eller Graham, men som hon vanligtvis hade, när hon talade vid mig. Jag önskade att ännu mera intränga i den lilla flickans tankegång, men hon ville ej tala mera. Hon skyndade nu till m:rs Bretton, hvilken bekräftade den nyhet, jag meddelat henne. Hela dagen var hon ovanligt tyst och tankfull, och först emot aftonen, då Graham plögade inträda, smög hon sig till min sida. Hon började leka med mitt halsband, taga ur och sätta i kammen i mitt hår. Emellertid steg Graham in.

— Säg honom, hviskade hon, att jag skall resa.

Vid thébordet fullgjorde jag mitt uppdrag, men Graham var för tillfället upplagen af något premium, till hvilket han var medtäflare, så att jag upprepade nyheten innan han dervid fastade någon särdeles uppmärksamhet, och han svarade helt flyktigt:

— Polly resa? Det var ledsamt, du lilla rättunge, huru tomt och tyst blir det ej efter dig . . . Mamma, hon måste komma tillbaka.

Och hastigt tömmande thékoppen, tog han ett ljus och sina böcker, i det han satte sig vid ett bord, fördjupande sig i sina studier.

Men den "lilla rättungen" smög sig intill hans sida, lade sig på mattan vid hans fötter och sitt ansigte mot golvet, hvilken ställning hon fortsarande bibehöll hela aftonen. En gång såg jag Graham, som ej märkte henne, stöta till henne med sin oroliga fot. Hon gled tillbaka ett par tum, men en minut sednare smekte hon samma fot. Lydigt följde hon sin sköterska till sitt hvilorum, bjudande oss alla godnatt.

En timma sednare gick äfven jag till samma rum, med en viss fruktan att finna flickan ännu vaken. Min instinkt bedrog mig ej; liknande en hvit fågel, vände hon sig åt sängens utsida. Jag vågade knappt närma mig henne, ty man kunde icke behandla henne, som andra barn. Jag stängde dörren och satte ljuset på bordet.

— Jag kan icke . . . kan icke sofva, och på detta sätt . . . icke heller lefva.

Jag frågade, hvad som fattades henne.

— Det är så svårt, så svårt.

— Skall jag bedja m:rs Bretton komma hit?

— Det vore rätt enfaldigt, var hennes otåliga svar.

Och hade m:rs Bretton stigit in, kan man vara viss om, att hon gömt sitt bufvud under täcket. Med mig, för hvilken hon aldrig yttrade någon tillgifvenhet, lade hon sällan band på sina känslor, då hon deremot icke för min gudmor visade en skymt af sin inre varelse; för den sistnämnda var hon blott ett lydigt barn, någon gång en liten tillkonstlad, artig flicka, icke något mera.

Jag betraktade henne uppmärksamt; hennes kind var betäckt med en hög karmosin, hennes uppspärrade ögon voro glänsande och oroliga; jag förstod nog hvar skon klämde.

— Vill du ännu en gång taga godnatt af Graham? frågade jag. Han har ännu icke gått till sitt rum.

Hon utsträckte sina små armar; jag svepte en shawl omkring henne och bar henne till förmaket. Graham kom just nu ut.

— Hon kan icke sofva, utan att ännu en gång se och tala vid Graham. Hon kan ej vänja sig vid den tanken att lemna dig.

— Jag har skämt bort henne, sade han med ett vänligt leende, i det han tog henne ur mina armar;

kyssande hennes lilla, heta ansigte och brännande läppar. Polly, du håller mer af mig än af pappa?

— Jag håller af dig, men du bryr dig icke om mig, hviskade hon.

Han försäkrade henne om motsatsen, kysste henne återigen och öfverlemnade henne åt mig; jag bar henne bort, men ack, hon var ej lugnad.

När jag trodde henne hafva styrka att lyssna till mig, sade jag:

— Paulina, du skall icke sörja öfver att Graham icke är så upptagen af dig, som du af honom. Det måste vara så.

Hon såg upp till mig med en frågande blick.

— Emedan han är en gosse och du är en flicka, upplyste jag. Han är sexton och du endast sex år. Hans natur är kraftfull och glad, din är annorlunda.

— Jag håller så mycket af honom; jag tycker nog att han kunde hålla af mig litet tillbaka.

— Han gör det; du är hans favorit.

— Är jag Grahams favorit?

— Ja, mer än något annat litet barn, som jag känner.

Denna försäkran tillfredsställde henne; hon smålog genom tårarna.

— Men, återtog jag, begär ej för mycket af honom, då finner han dig besvärlig, och allt är förbi.

— Allt förbi, eftersade hon, likt ett eko, då vill jag blifva god, ja, jag vill försöka att blifva god.

Jag lade henne ned i sin säng.

— Vill han männe förlåta mig denna gång? frågade hon, medan jag afklädde mig.

Jag försäkrade henne, att han det ville, och att han på intet sätt var missnöjd med henne, men att hon blott skulle vara varsam för framtiden.

— Det finnes ingen framtid, sade hon. Jag skall resa . . . jag skall lemna England . . . jag får kanske aldrig se honom mera.

Jag gaf henne ett uppmuntrande svar. En halftimma förfliöt. Jag trodde att hon hade somnat, när hennes lilla, hvita skepnad uppreste sig i bädden, och den späda rösten frågade:

— Tycker du om Graham, Lucie Snowe?

— Tycker om honom? Åh ja, litet.

— Bara litet! Du tycker icke så mycket om honom, som jag gör?

— Nej, icke så, som du tycker om honom.

— Tycker du ej mycket om honom?

— Jag sade ju nyss, att det blott var litet. Hvarför skulle man just vara så intagen af honom? Han är full af fel.

— Är han?

— Alla gossar äro det.

— Mera än flickor?

— Ganska säkert. Visa menniskor säga att det är en dårskap att tro någon vara fullkomlig. Hvad det beträffar att tycka om och icke tycka om, så skola vi vara vänliga och tjenstaktiga mot alla, men ej tillbedja någon.

— Är du en vis menniska? frågade hon.

— Jag vill försöka att vara det. Sof nu!

— Jag kan icke sofva. Har du aldrig haft ondt här . . . och hon lade sin hand på sitt lilla hjerta.

— Säkert, Polly, blir det bättre, när du kommer till din pappa. Har du glömt honom? Vill du ej längre blifva hans lilla följeslagerska?

En graflik tystnad följde på denna fråga.

— Barn, lägg dig ned och sof.

— Min säng är kall, jag kan ej värma den.

Jag såg henne darra.

— Kom då till mig, sade jag, ehuru jag mera önskade än hoppades, att hon skulle komma, ty med mig var hon den mest besynnerliga, nyckfulla och egen-sinniga lilla varelse.

Men hon kom; lik en liten elfva, kröp hon på mattan bredvid sängen. Jag lyftade henne upp till mig; hon var kall, jag värmdde henne i mina armar; hon hade nervskakning. Jag lugnade henne. Slutligen somnade hon.

"Ett eget barn i sitt slag," tänkte jag, när jag, vid det bleka månskenet, såg hennes sofvande ansigte; och försigtigt och sagta torkade jag med min näsduk hennes fuktiga kinder samt ännu af tårar våta ögonlock.

Huru skall hon kunna genomkämpa lifvets strid? Huru skall hon kunna möta de missräkningar, motgångar, förödmjukelser och sorger, som böcker och mitt eget förnuft säga mig äro till för alla menniskor?

Dagen derpå reste hon; darrande, lik ett löf, när hon tog afsked, visade hon sjelfbeherrskning in i sista stunden.

4.

Miss Marchmont.

När jag några veckor efter Paulinas afresa lemnade Bretton, anade jag icke, att jag aldrig skulle återvända dit, aldrig mera trampa dess gamla, lugna gator. Efter sex månaders bortovaro återkom jag hem. Till följe af denna långa frånvaro, var det naturligt, att jag med glädje skulle åter befinna mig inom skötet af min familj. Långt ifrån mig, att motsäga denna vackra förmodan, gifver jag läsaren tillstånd att, för de nästföljande åtta åren, uppdraga följande teckning: en i en lugn hamn, under stilla väder, inlupen farkost, på hvars lilla däck styrmannen, utsträckt med tillslutna ögon, är, om ni så vill, försänkt i en lång bön. Man antager, att många qvinnor och flickor ungefär på detta sätt framlefa sina dagar; hvarför skulle då jag vara ett undantag från de öfriga?

Föreställen er då mig, som sysslolös, rödblommig, frisk, frodig och lycklig, utsträckt på ett med kuddar betäckt däck, uppvärmd af ständigt solsken och vaggad af ljufta vindar. Men under dylika omständigheter kan man ej betvifla, att jag slutligen skulle falla öfver bord och lida skeppsbrott. Lifligt påminner jag mig en tid, en lång tid, kylig, äfventyrlig och rik på stri-

der. Ännu i denna stund, under mängen sömlös natt, tycker jag mig smaka det salta hafsvattnet, och mina lungor känna liksom en tryckning efter detsamma. Jag erinrar mig äfven en storm, som icke slutades med dagen; ty under många dagar och nätter såg jag hvarken sol eller stjernor. Med egna händer nedtogo vi tacklingen, stormen blef oss öfvermäktig, kortligen, skeppet splittrades, besättningen förgicks. Så långt jag kan erinra mig tillbaka har jag aldrig klagat för någon. Och för hvem skulle jag väl klaga? Mistress Bretton hade jag länge sedan förlorat ur sigte. Flera oförutsedda händelser hade afbrutit vårt umgänge, och dessutom hade äfven hon måst vidkännas lyckans föränderlighet. Den betydliga förmögenhet, som tillhörde hennes son, hvars förmyndare hon var, hade, nedlagd i någon större handelsspekulation, återgått till sitt första belopp. Graham hade, som jag rygtesvis hörde, erhållit en syssla. Både han och hans moder hade lemnat Bretton och voro, efter hvad man berättade mig, i London. Sålunda åt mig sjelf öfverlemnad, kunde jag ej hoppas eller vänta stöd af någon mänsklig varelse. Jag vet icke, huruvida jag egde en praktisk natur, men omständigheterna tvingade mig, som många tusende andra, att lita på egna krafter; och då miss Marchmont, ett i vårt grannskap boende, ogift, äldre fruntimmer, sände bud till mig, åttlydde jag hennes budskickning, i den förhoppning, att genom henne erhålla någon befattning, motsvarande min förmåga.

Miss Marchmont var ett förmöget fruntimmer, som behodde en vacker egendom, men hon var giktbruten, krympling samt hade svårt att betjena sig af händer och fötter, och detta hennes tillstånd hade fortfarit omkring tjugu år. Hon bodde i öfra våningen och hennes förmak var dörr om dörr med sängkammaren. Jag hade mycket hört omtalas miss Marchmont och hennes egenheter, (hon var ansedd som ovanligt exen-

trisk), men hittills hade jag aldrig sett henne. Jag såg i henne en skrynklig, gråhårig gumma, som genom ensamheten blifvit dyster, genom sorgen sträng, lättretlig och kanske pockande. Hennes fordna tjenninna, eller snarare sällskap, hvilken varit hos henne flere år, stod i begrepp att gifta sig, och som hon hört omtalas min värnlösa ställning, hade hon skickat efter mig, i afsigt att erbjuda mig den lediga platsen. Efter théet, då hon och jag sutto ensamma vid eldbrasan, gjorde hon mig anbudet.

— Något angenämt lif lofvar jag er icke, sade hon öppet, ty jag behöfver omsorger och vård, och ni blir mycket bunden, men kanske i jemförelse med den ställning, ni nyss haft, torde jag har att bjuda er synas dragligt nog.

Jag reflekterade; att lefva här i detta trånga rum, som sjukvakterska, och kanske ofta blifva en skotttasta för ett lättretligt lynne. Mitt hjerta förlorade för ett ögonblick modet, men det lifvades ånyo.

— Jag fruktar blott, att jag icke kan motsvara förtroendet, svarade jag.

— Det blir min ensak, sade hon; men ert utseende antyder trötthet till kropp och själ.

Det var sannt. Kastande en blick i spegeln, föreföll jag mig sjelf, i min sorgdrägt, som en vålnad. Men föga tänkte jag härpå; härjningarna tillhörde egentligen den yttre människan, inom mig var lif och förelse.

— Har ni något annat förslag? återtog hon.

— Ingenting nu bestämdt; men någon utsigt kunde kanske yppas.

— Ni tror det, och måbända ni har rätt; försök då att reda er sjelf, och lyckas ni icke, så kom till mig. Den plats, jag erbjuder, skall trenne månader stå er öppen.

Det var vackert af henne; jag sade henne det och aflade min hjertliga tacksägelse. Medan jag talade, fick hon en af sina smärtsamma paroxysmer. Enligt hennes anvisning, gaf jag henne den hjelp, hon begärde; under tiden lindrades plågorna och en viss förtrolighet uppstod emellan oss. Att döma efter den styrka, med hvilken hon bar sitt lidande, lärde jag för min del känna henne, som en under fysiska smärtor (fast någon gång lättretlig under själens kräft-sår) stark qvinna; och hon, å sin sida, efter den beredvillighet och det deltagande, jag visade henne, ansåg mig passande till sin dagliga följeslagerska. Följande dagen skickade hon efter mig, och jag stannade hos henne fem å sex dagar. Denna närmare bekantskap, under hvilken både felen och egenheterna lade sig i öppen dag, lärde mig tillika känna en karakter, som jag kunde högakta. Ehuru allvarsam och stundom trumpen, som hon var, satt jag dock så lugn vid hennes sida, erfarande den inre frid, som alltid åtföljer oss, när vi, uppmärksamma på oss sjelfva, söka att förljusva de personers lif, af hvilka vi bero. Äfven när hon tillrättavisade mig, någon gång till och med ganska skarpt, förödmjukade hon icke och hennes ord qvarlemnade aldrig någon tagg; det var snarare en sträng moder, som förmanade sin dotter, än en hård matmoder, som bannade en person i sin tjenst; att bannas eller gräla låg icke i hennes lynne, ehuru hon väl någon gång kunde utbryta i en storm, men äfven då tog förnuftet ut sin rätt. Innan kort ingaf hon mig en verklig tillgifvenhet, och följande vecka beslöt jag att stanna qvar hos henne.

Två varma, tärpta och trånga rum utgjorde min värld, och en gammal, bräcklig gumma var min matmor, min vän, mitt allt. Att tjena henne, var mitt kall, hennes plåga min plåga, hennes vederqvickelse min förhoppning, hennes missnöje mitt straff och hennes blick

min belöning. Jag glömde allt fält, skogar, strömmar, haf och omvexlande molnskyar funnos till, och jag var nästan nöjd att glömma det; egande ett af naturen stilla lynne och späkt af ödet, begärde jag aldrig att i friska luften få företaga någon promenad; min appetit åtnöjde sig med den dietiska föda, som var föreskrifven för den sjuka. Som belöning gaf hon mig sin originella karakter att studera, hennes dygder och det välde hon egde öfver sig sjelf att beundra, och hennes goda, känslofulla hjerta att lita sig till; dessa egenskaper voro hennes, och, i och för dem, gaf jag henne min oinskränkta tillgifvenhet. Om hennes lif hade blifvit förlängdt till tjugo år, skulle jag ej dragit i betänkande att i tjugo år värda henne. Men så var icke skrifvet i ödets bok. Jag måste gisslas, drifvas, tvingas till att inkasta mig i det praktiska lifvet.

Min lilla smula människokärlek, som jag sjelf inbillade mig vara en dyrbar, äkta perla, upplöste sig emellan mina händer till ett hagelkorn, och äfven det bortsmälte snart; uppfyllandet af de pligter, jag åtagit mig, lugnade mitt lätt tillfredsställda samvete. Jag ville dagtinga med ödet, och för att undslippa stora själslidanden, underkasta mig ett lif, fullt af försaker-ser och mindre obehag, men annorlunda hade Försynen i sin vishet beslutat; den ville väcka mitt tröga, fega hjerta ur sin slummer.

En Februari-natt — jag minnes den väl — ljöd ett hemskt, genomträngande läte i närheten af miss Marchmonts boning, och som hördes af alla dess innevänare, men blef kanske rätt förstådt af blott en enda. Efter en lugn vinter börja stormarna, mot vårens början, låta höra af sig; jag hade redan förhjelpt miss Marchmont till hvila; jag satt vid elden och sydde. Vinden tjöt utanför fönstren; det hade stormat hela dagen, men under natten hade vindarnes lek öfvergått till en

ny ton, skarp och klagande, som tryckande inverkade på nerverna.

— Tyst, tyst! Hu, hu! sade jag.

Arbetet föll ur min hand, och förgäfvets bemödade jag mig att tillsluta mina öron för detta genomskärande läte. Det var ej första gången, jag hörde dessa ljud; trenne gånger förr i mitt lif hade erfarenheten lärt mig att denna elementernas våldsamma strid förebådar en för lif och helsa skadlig atmosfär. Epidemiska sjukdomar förkunnades ofta genom en uthållande, klagande och tjutande östlig vind. Jag erinrade mig, (ehuru jag icke var nog filosof, för att utröna, om det härledde sig från någon sammanlänkning händelserna emellan) att vi ofta höra omtalas natur-revolutioner, inträffade vid samma tid på långt aflägsna trakter ifrån hvarandra.

— Vårt klot, sade jag till mig sjelf, tyckes vid dylika perioder liksom hafva remnat eller kommit i oordning. De svaga ibland oss kunna icke fördraga denna onaturliga temperatur, hvilken är en följd af dessa vulkaniska ångor.

Jag lyssnade och darrade. Miss Marchmont sof; omkring midnatten lade sig stormen. Elden, som i kaminen utslocknat, lågade åter upp; jag kände att en förändring i luften inträffat och blef djerf. Öppnande luckorna och uppdragande gardinen, såg jag ut, och stjernorna tindrade på himmelen, förebådande en skarp kyla.

När jag vände mig om, mötte mig miss Marchmonts blick; hon hade vaknat; lyftande sitt hufvud från örngottlet såg hon med ett ovanligt allvar på mig, frågande:

— Det är en vacker natt?

Jag bekräftade hennes fråga.

— Jag trodde det, ty jag känner mig så stark och befinner mig så väl. Lyft upp mig; jag är ung på

nytt, fortfor hon, lätt om hjertat och lycklig. Tänk om min sjukdom toge en hastig vändning och jag ännu en gång blefve frisk! Det skulle vara ett underverk.

"Underverkens tid är förbi," tänkte jag, förvånad att höra henne tala så. Hon återgick till det förflutna, och med en särdeles liflighet hörde jag henne återkalla händelser, scener, personer i sitt minne.

— I natt griper mig en längtan, att lustvandra i minnets lunder, sade hon, minnet är min bästa vän. Det återgifver mitt hjerta det varma, friska lifvet i dess verklighet — det är icke nu mera en tom inbillning — som en gång var verklighet, och som jag trodde förbi, upplöst och blandadt med grafvens mull. Jag omlefter just nu min ungdoms timmar, tankar och förhoppningar. Jag känner kärleken — min enda kärlek på nytt genomströmma min varelse. Jag är ingen vanlig, god qvinna, jag är icke älskvärd; men jag har äfven mina känslor, starka och slutna inom mig; dessa hade ett föremål, hvilket var mig dyrbart; emedan jag älskade och var älskad, njöt jag af min tillvaro. Med hvilken tjusning påminner jag mig icke detta lycksaliga år! Hvilken frisk vår, hvilken glad, varm sommar, hvilket ljust mänsken under höstafnarna! Hvilka förhoppningar doldes icke denna vinter under det isbundna vattnet och de frusna fälten! Under detta år lefde mitt hjerta med Franks hjerta. O, min ädle Frank, min trogne Frank, min gode Frank! Så mycket bättre än jag sjelf, stod han i alla afseenden på en högre ståndpunkt. Detta kan jag nu både inse och säga. Om få qvinnor hafva lidit hvad jag, genom hans förlust lidit, så hafva också få njutit den sällhet, som var mig beskärd genom hans kärlek. Vår kärlek var af en upphöjdare natur, än den känsla, åt hvilken man vanligtvis gifver detta namn. Jag hade till honom den mest oinskränkta tillit. Låt mig nu fråga, just denna stund, då min tankegång är så klar, hvarför han togs

ifrån mig? Hvad brott hade jag begått, som efter tolf lycksaliga månader måste framslåpa trettio sorgfulla år? Jag kan icke, sade hon, efter ett kort uppehåll, inse orsaken, och just i detta nu kan jag med upprigtighet säga, hvad jag förr aldrig försökt att säga: outgrundlige Gud, vare din vilja min lag! I detta ögonblick kan jag tro, hvad jag förut aldrig trott, att döden skall förena mig med Frank.

— Han är då död? frågade jag med låg röst.

— Min söta flicka, sade hon, en julafton hade jag, väntande min trolofvade, som snart skulle blifva min make, klädt och smyckat mig. Jag ser ännu genom fönstret, hvars gardin jag ej velat neddraga, den snöhvita marken; jag ser ännu den i kaminen flammande elden och mig sjelf, i min sidenklädning, fin och grann, framför spegeln. Jag ser månen, full och klar, denna kalla vinterafton, med sitt silfver beströ de omgivande föremålen. Brasan var utbrunnen, men ännu lyste dess glöd; klockan var nära tio, blott en eller tvänne gånger förut hade han dröjt så länge. Skulle han denna enda gång svika sitt löfte? Nej, det var icke möjligt. Nu kom han, han red häftigt, liksom sökte han ersättning för den förlorade tiden. Frank, du vilde ryttare, sade jag inom mig, glad och oroligt lyssnande till ljudet af hästfötterna. Du skall få förebräelser för det här, jag skall berätta dig att det är mitt lif, som du sätter på spel, ty hvad, som är ditt, är mig tusen gånger dyrbarare än mitt. Der var han, jag såg honom, men jag kände lårar i mina ögon, så upprörd var jag. Jag såg hästen, jag hörde dess trafvande, jag såg slutligen en stor massa, jag hörde huller. Var det en häst, eller hvad var det för ett tungt ting, som låg på marken? Hvad skulle jag i månskenet gifva det för namn? Eller huru skall jag uttrycka de känslor, som uppstego i min själ? Jag sprang ut, ett stort djur, i sanning Franks svarta häst, stod darrande, flämtande

och frustande vid trappan. En karl höll hästen; jag trodde det var Frank.

— Hvad har hänt? frågade jag.

Thomas, min egen tjenare, svarade kort och med en viss skärpa i rösten:

— Gå in, miss!

Och ropande an en jungfru, hvilken, liksom om hon varit kallad, i detsamma kom från köket, sade han:

— Ruth, tag hand om miss och för henne genast in i huset.

Men jag dignade ned på snön bredvid någon, som låg der, någon, som jag sett falla till marken, någon, som suckade, som qved vid min sida, och hvars hufvud jag lade mot mitt bröst. Han var icke död, och hade ej heller förlorat sitt medvetande. Jag lät bära in honom, och jag hade nog fattning, för att både kunna beherrska mig sjelf och andra. I början behandlade man mig som ett barn, såsom man vanligtvis brukar med personer, som Guds hand träffat; men endast för läkaren vek jag tillbaka; när han gjort, hvad han kunnat, vårdade jag ensam min döende Frank. Han hade styrka att trycka mig i sina armar, styrka att uttala mitt namn; han hörde huru jag sagta bad för honom.

— Maria, sade han, jag dör i paradiset.

Han välsignade mig in i döden; hans sista suck var för mig. När juldagens morgon randades, var min Frank hos Gud.

— Och, fortfar hon, detta inträffade för trettio år sedan. Jag har lidit allt sedan dess, men jag betviflar att jag till min nytta begagnat mina hemsökelser. Milda, fromma sinnen blifva helgon genom olyckan, sträfva, hårda naturer, demoner; hvad mig beträffar, blef jag endast en lidande, sjelfvisk kvinna.

— Ni har gjort mycket godt, sade jag; ty hennes välgörenhet var allmänt bekant.

— Du vill säga, att jag icke sparat på penningen, då jag genom den kunnat mildra nöden. Men hvad betyder det? Det kostade mig ingen strid, ty jag är af naturen gifmild. Men från denna stund vill jag försöka att bereda mig till återseendets saliga dag. Du ser att jag ännu tänker mera på Frank än på Gud; och om det tillräknas mig som en hädelse mot Skaparen, att så länge och uteslutande hafva älskat hans verk, har jag ringa hopp om benådning. Hvad tänker du derom, Lucie? Blif min bigtfader.

Stillatligande hörde jag denna fråga; jag saknade ord, men det var, som om hon hört mig besvara densamma.

— Ganska sannt, mitt barn, svarade hon, vi skola aldrig betvifla Guds barmhertighet, äfven om vi ej alltid förstå honom. Vi skola undergifvet mottaga hvad oss pålägges, under det att vi bjuda till att bereda andras lycka. Skola vi icke? Nåväl, i morgon vill jag försöka att åtminstone göra dig lycklig. Ja, jag vill göra något för dig, Lucie; när jag är död, skall din framtid vara betryggad. Mitt hufvud värker; jag har talat för mycket. Nu är jag lycklig. Lägg dig, klockan slår två. Huru länge har du ej suttit uppe, eller rättare, huru länge har jag ej i min sjelfviskhet uppehållit dig! Var ej orolig för mig. Jag känner att jag skall sova godt.

Jag gick in i ett litet, inom hennes rum beläget kabinett. Natten förföt lugnt; lugn, fridfull och plägfri måste hennes sista stund äfven hafva varit. Mot morgonen fann jag henne liflös, nästan kall; hennes föregående exaltation och sinnesförändring hade troligen varit förberedelsen till det anfall, som skulle afskära den svaga tråd, hvilken kvarhöll vid lifvet en genom sorgen redan förtärd varelse.

5.

Ett nytt blad i min lefnadsbok.

Min matmor, min beskyddarinna var död, och, ännu en gång allena i lifvet, såg jag mig om efter en ny plats. Vid denna tid blef jag angripen af någon liten nervsvaghet, hvarom mitt utseende vittnade. Mager, med skarpa anletsdrag och ihåliga ögon, liknade jag en nattuggla, en utträlad tjenare, eller en i skuld försatt person. Skuld hade jag dock icke, och var icke heller alldeles utan medel; ty, fastän miss Marchmont ej hann att vidtaga någon, min framtid betryggande åtgärd, utbetalade dock hennes kusin och arftagare (en girig man med hopklämd näsa och låga tinningar) min fulla lön; flera år sednare hörde jag honom vara fullkomligt ruinerad. Han var en motsats till sin ädla släkting, som intill närvarande dag varit välsignad af den fattige och behöfvande. Egande femton pund, en hjälplig helsa och ett hjälpligt lynne, kunde jag i jmförelsevis med många andra anses innehafva en afundsvärd ställning. Men åtminstone visste jag sjelf att den var brydsam, då jag, lemnande min dåvarande boning, icke egde något hem. I denna förlägenhet tog jag min tillflykt till en gammal trotjenarinna inom vår familj, fordom min amma och min hushållerska, som bodde i närheten af miss Marchmonts fordna egendom.

Jag tillbringade några timmar med henne; hon tröstade mig, men kunde icke gifva mig några råd. Oaktadt allt inre mörker, lemnade jag henne i skymningen; två mils väg måste jag tillryggalägga denna klara, kalla natt. I trots af min ensamhet, min fattigdom och min oro, hemtade mitt hjerta krafter och näring af mina ännu icke fyllda tjugutre år; i annat fall skulle jag darrat under denna ensliga spatsersfärd, hvilken ledde genom ödsliga fält, hvarest hvarken byar, landställen eller kojor voro synliga; månen och stjernorna lyste mig på min väg, och skulle jag känt mig ännu mera öfvergifven, om ej plötsligen Aurora Borealis, omgifven af något mystiskt, hade genom sitt rörliga sken upplyst natten; men denna vördnadsbjudande meteor egde ett underbart inflytande öfver mitt sinne. En dristig tanke slog sig ned i min själ, som var stark nog, för att emottaga densamma.

— Lemna denna ödemark, sade denna röst till mig, och gå härifrån.

— Hvart? frågade jag.

Här i denna landsförsamling, i det rika, mellersta England, egde jag i sanning ingen vidsträckt utsigt. Jag såg med min inre blick, hvad jag med mina kroppsliga ögon hittills aldrig sett; jag såg — London.

Dagen derpå återvände jag till min gamla hushållerska och meddelade henne min plan.

Mrs Baret var en allvarsam, rättsinnad människa, ehuru hon föga mera än jag sjelf kände verlden; men, ehuru allvarsam hon än var, belog hon mig dock icke; och i sanning hade jag en sjelfständighet i lynnet, som kunde vara rätt så god, som munkdrägten. Medan hushållerskan skar pomeransskal till en crème, gjorde hon med långsam ton en och annan invändning, då ett barn sprang förbi fönstret och hoppade in i rummet. Det var ett vackert barn, och det dansade skratande fram till mig, ty vi voro i sanning icke främ-

mande för hvarandra; jag tog det på mitt knä. Fastän detta barns moder — husets dotter — egde en olik ställning med mig i samhället, hade vi dock varit skolkamrater, då jag var tio år och hon sexton. Jag påminde mig henne god och trög, och i en lägre klass, än min.

Jag beundrade gossens mörka ögon, då modren, unga m:rs Leigh, inträdde. Hvilken skön, mild kvinna, hade ej den goda, men obildade flickan blifvit! Familjelifvet hade förändrat henne, och hon var ej den enda, hvilken som maka och moder undergått förvandling. Mig hade hon glömt; jag hade ock blifvit annorlunda, men, som jag fruktar, ej till min fördel. Jag gjorde ej något försök att återkalla mig för hennes minne. Hvarför skulle jag det hafva gjort? Hon kom, för att afhemla sin son; bakom henne gick en annan kvinna, ledande ett mindre barn. När mistress Leigh tilltalade den sistnämnda, uttryckte hon sig på en ohjelpig, dålig fransyska, som erinrade om vår skoltid; deraf slöt jag att barnets vårdarinna var utländska. Den lille gossen talade obehindradt samma språk. När sällskapet lemnat oss, berättade mig m:rs Baret, att det unga fruntimret för tvänne år sedan, på en resa i Continenten, tagit denna kvinna i sin tjänst, samt behandlade densamma nästan lika väl, som vore hon en *gouvernant*, och hade hon endast det äliggande att jollra och prata fransyska med Master Charles.

— Jag vet, tillade m:rs Baret, att många engelska fruntimmer hafva inom fransyska familjer fått lika god plats, som hon.

Med samma omsorg, som gamla hushällerskor, hvilka gömma minsta trasa, i förhoppning att framdeles göra sig någon nytta deraf, lade jag denna tillfälliga underrättelse på minnet. Innan jag lemnade min gamla vän, gaf hon mig anvisning på ett värds-

hus, hvilket mina farbröder i fordna dagar brukade besöka. Begifvande mig till London, äfventyrade jag mindre än läsaren måhända föreställer sig. Jag hade blott femtio mil till denna stad. Mina penningar voro tillräckliga både till bestridande af reseomkostnaderna och till några dagars vistande på sjelfva stället, samt, i händelse det ej för mig blef nagon uträkning att stanna kvar, äfven för återresan. Denna färd kunde snarare betraktas som en förströelse, än som ett äfventyr på lif och död.

Att ej öfverskatta vigten och värdet af sina enskilda, små företag, håller kropp och själ vid godt mod, då mycket larm om saker och ting kunna försätta dem båda i febertillstånd. Då voro femtio mil en dagsresa. (Jag talar om en förgången tid; mitt hår, som temligen länge motstod årens vinterkyla, är nu hvitt, som mössan, hvilken omgifver detsamma). Klockan nio, en regnig Februari-afton, ankom jag till London.

Jag är öfvertygad, min läsare, att jag icke genom en utarbetad poetisk beskrifning öfver mina första intryck, skulle förvärfva mig din tacksambet, och jag hade i sanning hvarken tid eller lynne att särdeles fästa mig vid hvad som der mötte mina ögon; sent anlände jag, den mörka, kalla, regniga aftonen till detta Babylon, hvars sällsamma, brokiga hvimmel för mig satte all den sjelfbeherrskning och redighet i tankegång, med hvilken naturen i brist på mera lysande gåfvor utrustat mig, på yttersta prof.

Då jag nedsteg af vagnen, hörde jag skeppspoikar och andra personer af den lägre klassen tala ett tungomål, hvilket föreföll mig som ett främmande språk; det var första gången, som jag hörde engelska på detta sätt rådbråkas. Likväl lyckades det mig att göra mig sjelf så begriplig, att jag fick min koffert transporterad till det värdshus, på hvilket jag fått adress.

Huru svår, huru tryckande, huru brydsam syntes mig icke nu min utflygt! I London för första gången och för första gången på ett värdshus, trött efter resan, förlamad af köld, utan erfarenhet och utan rådgifvare, visste jag icke huru jag i denna kritiska belägenhet skulle förhålla mig.

Det var således endast till mitt sunda förnuft, som jag måste anförtro mig. Men, i likhet med hela min öfriga varelse, var det förfruset och förvirradt, och blott den mest tvingande nödvändighet bragte det samma till handling. Medelst dess tillhjälp betalade jag bäraren, och jag måste icke allt för hårdt bedöma mitt stackars förnuft, som blifvit väldeligen narradt; jag begärde ett rum, ropade, icke utan en viss skygghet, på uppapperskan, och hvad som var ännu mera, jag förnekade icke min värdighet, när denna unga, i sin egen tanke ganska viktiga dame visade sig.

Jag minnes denna flicka, som var ett mönster för en elegant värdshusjungfru i en större stad; hennes lif var utmärkt smärt, hennes mössa på högsta modet, och hela hennes dragt ytterst pryddlig. Hennes uttal hade något sökt och tillgjordt; hennes toilett var en parodi på min enkla, landliga kostym.

"Det kan icke hjälpas," tänkte jag, "scenen är ny, afvensom omständigheterna; någon vinst skola de väl inbringa mig."

Iakttagande i mitt förhållande, såväl till denna lilla, själfkära flicka, som till de öfriga uppapperskorna, en jemn, lugn och afpassad hållning, tvingade jag dem sluttigen till höflighet. Förmodligen ansågo de mig först som en tjenare, men innan kort nedstämde de tonen, och deras sätt blef ett mellanting af artighet och nedlåtenhet.

Jag åt litet, värmdde mig vid elden och tog slutligen ett eget rum i besittning; men just som jag satte mig ned vid bädden och hvilade mitt hufvud mot kud-

den, öfverföll mig en häftig oro. Liknande ett hemskt spöke, framställde sig nu hastigt för mig min hjälplösa ställning med alla dess obehag, Öfvergifven, utan planer, nästan utan hopp, stod jag åter allena i världen.

Hvad skulle jag här ensam i det stora London? Hvad skulle jag göra i morgon? Hvilka utsigter hade jag i lifvet, hvilka vänner på jorden? Hvarifrån kom jag, hvart skulle jag gå, hvad skulle jag göra?

Jag fuktade mitt örngott, mina armar, mitt hår med strömmande tårar. De bittraste tankar efterföljde denna tårflod, men jag kunde ej ångra det steg, jag tagit, ej heller önska att återtaga detsamma. En fast öfvertygelse att det var bättre att gå framåt än tillbaka, att någon väg, om än smal och besvärlig, skulle slutligen öppna sig, nedtystade alla andra känslor; slutligen fann jag tillräckligt lugn, för att göra min bön och intaga min säng. Just som jag släckt ljuset, hörde jag en djup, låg, men genomgripande ton genljuda under nattens mörker. Först förstod jag ej, hvarifrån ljudet kom, men samma klang upprepades tolf gånger, och vid det tolfte, mäktiga slaget, åtföljdt af sitt långvariga eko, sade jag vid mig sjelf:

— Jag hvilar i skuggan af S:t Pauls-kyrkan.

6.

London.

Följande morgon inföll den 1 Mars. När jag vaknade, uppsteg jag, drog upp gardinen och såg solen bana sig väg genom den tjocka dimman.

Öfver mitt hufvud, äfvensom öfver taken på husen, såg jag en majestätisk, tung massa höja sig mot skyarna: det var S:t Paulskyrkan. Vid anblicken af detta vördnadsbjudande tempel hade min ande förlorat sina fjeltrar; det var, som om jag nu först vaknat till verkligt lif, och under denna morgonstund växte min själ till lika höjd, som kurbitsen utanför Jonas' hydda.

"Jag gjorde väl, som reste," tänkte jag, klädande mig med omsorg. Jag tycker om andan inom detta stora London, under hvars inflytande jag redan känner mig vara; hvilken seghjertad varelse skulle väl vilja förnöta sitt lif på bondlandet, under det att hans själsförmögenheter förtärdes af hvardagslifvets rost?

Så snart jag klädt mig, gick jag ned, icke trött och nedstämd, utan uthvilad och vid godt lynne; när uppassaren inträdde med min frukost, helsade jag honom otvunget, till och med muntert. Vi hade tio minuters samtal, under hvars fortgång vi blefvo temligen bekanta med hvarandra.

Han var en äldre, gråhårig man och tycktes hafva omkring tjugu år innehaft sin befattning. Han hade förvissat mig, det min förmodan var sann, och jag fann det troligt, att han skulle erinra sig mina båda farbröder, Charles och Wilmot, hvilka för femton år sedan flitigt besökte detta värdshus. Jag nämnde deras namn, han påminde sig dem väl och talade om dem med aktning. Vi voro redan vänner; han fann mig vara lik min farbror Charles. Jag förmodar att han hade rätt, emedan m:rs Barrett brukade säga det samma. Ett tjänstvilligt och förbindligt bemötande ersatte hans förra sträfva, ovänliga sätt, och jag behöfde ej längre förgäfvos invänta ett vänligt svar på en höflig fråga.

Den gata, åt hvilken fönstret af mitt lilla rum var beläget, var trång, obesökt, men snygg; de få fotgängare, som passerade densamma, liknade dem man ser i provinsstäderna. Här såg ej farligt ut, och trodde jag mig kunna våga promenera allena. Mitt hjerta var gladt och uppymdt; att ensam vandra på Londons gator, syntes i sig sjelf innebära ett äfventyr. För närvarande befann jag mig på Paternoster-gatan, en gammal, klassisk jord. Jag insteg i en bokhandlares bod; egaren af densamma hette m:r Jones; jag köpte en liten bok af föga värde, som jag ämnade skicka m:rs Barrett. M:r Jones, en torr affärsman, stod ensam vid sin disk, och hans utseende tillkännagaf den största sjelfbelåtenhet. Denna morgon var en slags epok i mitt lif. När jag kom i närheten af S:t Paulskyrkan gick jag in; jag uppsteg på balkongen. Jag hade London med sin ström, sina bryggor, sina kyrkor under mina fötter; jag såg det gamla Westminster och den gröna tempelträdgården, belysta af solen, och öfver dem en klar vårhimmel, icke beskuggad af ett enda moln. Nedstigande från min höjd, lät jag händelsen styra mina steg; jag kände mig fri och lätt,

som en lössläppt fågel; för första gången fick jag försmak af lifvet i en hufvudstad. Med ett ord, jag kände mig äntligen vara i London. Jag gick till stranden; jag gick upp till Cornhill; ehuru allena, blandade jag mig i det stora folkhvimlet; jag trotsade trängselns faror, som egde en egen lockelse för mitt sinne. Sedan den tiden har jag sett Westend, park-anläggningarna och de förnämsta torgen. Men City behagar mig mera *); den derstädes befintliga rörelsen och rastlösa verksamheten antyda allvar och idoghet. I City handlar och lefver man, i Westend njuter och roar man sig.

Trött och hungrig, återvände jag klockan 2 till mitt mörka, lugna, gamla värdshus. Jag åt af två rätter, hvilka smakade förträffligt, och lade mig sedan på trenne stolar, ty mitt värdshus kunde ej skryta af någon soffa; jag somnade, och när jag vaknade, fann jag mig hafva sofvit i två timmar.

Alla omständigheter i förening med den sinnestämning, under hvars inflytande jag var, uppmanade mig till hastig och beslutsam handling. Jag hade ingen tid att förlora; misstog jag mig, komme jag endast sjelf att lida deraf; skulle jag äfven ila långt bort från — hemmet, höll jag på att säga, men jag hade intet hem — från England, hvem skulle sakna mig der?

Mycket bekymmer hade jag kanske att förvänta, men jag var van att lida; till och med döden, som för de på resor vandrande synes så hemsk, hade för mig ingenting fasaväckande; länge hade jag med lugnt öga betraktat den fruktansvärde. Således, beredd på alla mötande händelser, fattade jag ett beslut.

Samma afton emottog jag af min vän, uppassaren, underrättelse om att ett skepp var färdigt att afsegla till en

*) London indelas i tre delar, som vi vilja minnas, City, Westend och Southwark.

viss hamn på Continenten, Boue Marine. Ingen minnt var att förlora. Samma afton måste jag infinna mig på fartyget, ty om jag till följande morgonen väntade att gå ombord, hade jag riskerat komma för sent.

— Bättre att nu genast intaga er koj, miss, tillråde uppässaren.

Jag följde hans råd, och, sedan jag liqviderat min räkning samt betalat min väns mot mig bevisade tjänst, på ett sätt, som jag nu skulle hafva ansett furstligt, och som måste förefallit honom högst orimligt, (ty då jag stoppade plånboken åter i fickan, log han, hvilket tillkännagaf hvad han tänkte om gifvarinnans omdömesförmåga), framkallade han sedan vagnen. Han anbefalld mig åt kuskens omsorger, gaf denne, i anseende till dess förhållande mot mig, hvarjehanda föreskrifter, och bland annat den, att icke lemna mig ensam bland roddarna; mannen lofvade allt och höll intet. Tvärtom lemnade han mig vind för våg midt i sjömanshopen nere vid stranden.

Det var en mörk natt. Så snart hyrkusken fått sin betalning, for han sin väg. De eder, jag hörde, satte min filosofi på större prof än både nattens mörker, mitt öfvergifna tillstånd och de för mig främmande scenerna. Jag såg på och väntade lugnt; men när en roddare fallade i mig, drog jag mig häftigt undan, hoppade i en båt och begärde att min koffert skulle ställas vid min sida, hvilket genast verkställdes; egaren till den båt, jag valt, rodde mig medelst biträde ut på strömmen, hvilken var svart, som en bläckflod; ljusen tindrade från de närgränsande byggingarna; skepp gungade på vattenytan. Man rodde mig till åtskilliga fartyg, och vid skenet af lanternorna läste jag deras namn, målade i stora, hvita bokstäfver på svart botten. Oceanen, Phœnix, Kamraten, Delphinen hade redan lagt ut från land. Men "Lifligheten" var mitt skepp och låg längre bort. Båten gled utmed stran-

den af floden; jag tänkte på Styx, och det föreföll mig, som om Charon på densamma öfverfört någon ensam själ till skuggornas land. Bland dessa mig hitills obekanta scener, under det att en kall vind blåste mig i ansigtet och regnet från de mörka, nattliga molnen dröp ned på mitt hufvud, samt med tvänne ohysade roddarkarlar till sällskap, hvilkas ohyggliga eder sönderleto mina öron, frågade jag mig sjelf, om jag ej var halfdöd af förskräckelse, men jag var det icke. Mången gång i mitt lif, under ett skenbarare lugn, har jag känt mig mera modlös. "Huru är det?" sade jag. "Mig tyckes att jag, i stället för att vara rädd och nedslagen, är vid friskt mod?" Jag kunde ej fatta mig sjelf.

"Lifligheten" visade sig äntligen hvit och glänsande i den svarta natten.

— Här har ni den, sade roddarkarlen, genast begärande sex skilling.

— Ni begär för mycket, sade jag. Han svor på, att han icke skulle föra mig ombord, förrän jag betalat honom. En ung man, skeppsskrifvaren, som jag sedermera fick veta, stod på fartyget vid relingen, han hänlog åt den blifvande tvisten; jag utbetalade penningarna. Tre gånger hade jag denna eftermiddag af misstag utgifvit större mynt i stället för mindre, men jag tröstade mig med den tanken, "att erfarenheten köpes icke för dyrt."

— De hafva narrat er, sade skeppsskrifvaren till mig, när jag steg ombord.

Med köld svarade jag:

— Jag vet det, och gick ned.

En grann, utstyrd kvinna befann sig i fruntimmernas salong. Jag båd henne anvisa mig min koj; hon såg surmulen ut och muhlade några ord om det opasande för passagerare att komma så sent ombord.

Hvilket hvardagligt, sjelfviskt och oförskämdt ausigte hade hon icke!

— Nu är jag ombord och stannar kvar, svarade jag, samt måste besvara er med att visa mig vägen till min koj.

Hon gaf vika, men med missnöje. Jag aftog min hatt, ordnade mina saker och lade mig. Några svårigheter voro redan bekämpade, en slags seger vunnen; min husvilla, nedtryckta själ hade, när jag kommit ombord på "Lifligheten," och ingen vidare handling kom i fråga, tillfälle till en kort hvila. O, jag kunde icke se framför mig; uttröttad, utmattad låg jag försänkt i en halfdvala.

Uppasserskan talade hela natten icke till mig, men väl till den unge skeppsskrifvaren, hennes son, hennes lefvande afbild. Han gick oupphörligt ut och in i salongen. De disputerade och grälade hela natten. Hon sade sig vilja skriva ett bref till sin far; hon uppläste långa stycken af detsamma, ej aktande mig mer, än om jag varit ett dött ting. Flera af dessa sidor tycktes innehålla familje-hemligheter och hade isynnerhet afseende på en viss "Charlotte," en yngre syster, hvilken lærer varit i begrepp att ingå ett obetänksamt giftermål; den äldre damen syntes ifrigt motarbeta denna förening. Den lydige sonen skrattade föraktligt åt hennes skriftvexling. Hon försvarade den och öfverföll honom med de otidigaste ord. Hon såg ut att vara trettionio eller fyratio år, men var smidig och blomstrande, som en tjugoårig flicka. Grof, högljudd, fåfång och pöbelaktig, tycktes hon stålbeklädd till både kropp och själ.

Mot morgonen öfvergick hennes conversation till ett nytt thema, Watsons, några af henne väntade och, i anseende till de hederliga drickspenningar, som hon af dem hoppades, mycket aktade passagerare. Hon sade:

— Det är en god och säker inkomstkälla för mig hvarje gång den familjen embarkerar.

I dagningen var man redan i rörelse, och i soluppgången kommo passagerarne ombord. Höggljudd var den helsning, med hvilken uppasserskan välkomnade Watsons, och stora förberedelser hade hon gjort till deras mottagande. De voro fyra till antalet, tvänne af hvardera könet. Utom dem infann sig också en annan passagerare, ett ungt fruntimmer, beledsagadt af en välklädd man med ett nedstämdt utseende. Dessa tvänne grupper framställde en märkbar kontrast. Watsons voro utan tvifvel rikt folk, ty deras hållning och väsende hade en viss pregel af sjelfständighet, en af rikedomens kännemärken; fruntimren voro båda unga, den ena af dem en fullkomlig sköuhet; deras hattar voro utstyrda med bjärta blommor, och deras sammetskappor och sidenklädningar voro mera ändamålsenliga för en promenad i en park, än för en sjöresa. Männen voro små till vexten, hade godt hull, men ingenting gentlemanlikt i utseende, sätt eller åtbörder. Den äldste, korpulentaste och mest obyfsade var man till den vackraste qvinnan, som tycktes vara helt ung. Stor var min förvåning vid denna upptäckt, och ännu större, när jag fann henne glad ända till tanklöshet. "Hennes skratt," tänkte jag, "måtte vara ett uttryck af förtviflan." Och just som denna tanke genomfor mig, och jag stod ensam vid ena sidan af fartyget, kom hon trippandes till mig, som var henne fullkomligt främmande, och, skrattande, i det hon visade mig den allravackraste och friskaste tandrad, erbjöd hon mig den stol, hon höll i sin hand. Så förbindligt, som möjligt, vägrade jag att begagna mig af hennes anbud. Glad och sorglös dansade hon bort igen. "Hon måste hafva en god, välvillig natur," länkte jag; "men hvad har kunnat förmå henne att gifta sig med den der figuren, som mera liknar ett oljefat än en menniska?"

Den andra passageraren var en täck flicka; hennes enkla drägt, halmhatt och stora shawl, behagligt uppbyren, utgjorde en kostym, som liknade qväkarnes, men öfverensstämde med hennes utseende. Innan hennes följeslagare lemnade henne, varseblef jag med hvilket forskande öga han betraktade passagerarne, liksom ville han göra sig underrättad om, i hvilket sällskap han lemnade henne.

Med missnöjet tydligt tecknad på sitt anlete, vände han sina ögon från de blomsterprydda damerna till mig: han såg nu på mig och talade sedan med sin dotter, brorsdotter eller hvad hon var, då äfven hon rigtade åt mig sina blickar, under det att hennes läppar lätt krusade sig. Om det antingen var min person eller min tarfliga sorgdrägt, som framkallade detta sarkastiska löje, vet jag icke, kanske båda delarna. En klocka ringde; hennes fader (efteråt sade man mig att det var hennes far,) kysste henne och lemnade fartyget, som nu seglade ut från hamnen. Främlingar säga, att det är endast engelska fruntimmer, som våga resa ensamma, och kunna de ej nog förundra sig öfver deras föräldrar och förmyndare. De unga flickorna äro af en del ansedda, som allt för oqvintliga och djerfva, af andra åter, som om de hafva erhållit en så sträng och systematisk uppfostran, att de ej behöfva annat skydd än sig sjelfva; om min unga reskamrat hörde till dessa sednares antal, var mig obekant, men snart kom jag underfund med, att icke ensligheten var i hennes smak. Två å tre gånger gick hon fram och åter öfver däckets. Med en ironisk mine betraktade hon de i sammet och siden utstyrda damerna, och slutligen, liksom af en händelse, nalkades hon mig, frågande:

— Är ni road af att resa till sjös?

Jag genmälde att jag aldrig förr företagit någon sjöresa och kunde således icke besvara hennes fråga.

— O, huru lycklig är ni icke! utropade hon. Jag afundas er nyhetens behag; de första intrycken äro så angenäma. Men jag har gjort så många sjöresor, att jag glömt de första; jag är verkligen utledsen vid sjön, och vid allt, som dertill hörer, ja, riktigt blaserad.

Jag kunde ej afhålla mig från ett leende.

— Hvarför skrattar ni åt mig? frågade hon, med en ton, som behagade mig mer, än allt hennes andra prat.

— Derför att ni är för ung, att vara blaserad.

— Jag är sjutton år, svarade hon stött.

— Ni ser icke ut att vara sexton år. Tycker ni om att resa ensam?

— Ah, det gör ingenting. Jag har väl tio gånger ensam rest öfver kanalen; men hvarje gång får jag alltid nya vänner.

— Denna gången betviflar jag, att ni förskaffar er rätt många vänner, sade jag, betraktande familjen Watson, som skrattade och pratade öfverlyjdt på däck.

— Nej, ingen enda af dessa förhatliga män och kvinnor, som just skulle passa till roddarfolk. Ämnar ni er till någon pension?

— Nej.

— Hvart ämnar ni er då?

— Jag vet det ej sjelf; men först och främst till hamnen Boue Marine.

Hon fixerade mig, men sedan fortfor hon sorglöst:

— Jag ämnar mig i pension. I hvilken mängd pensions-anstalter i främmande länder har jag icke vistats? Och ändå är jag ganska okunnig. Jag kan ingenting . . . intet i världen . . . det försäkrar jag er; om jag undantager, det jag spelar och dansar snällt. Fransyska och Tyska kan jag tala, men jag hvarken läser eller skrifver dessa språk obehindradt. För några dagar sedan ville man att jag skulle öfversätta

några sidor ur en lätt, Tysk bok på Engelska, och jag kunde det icke. Pappa blef utom sig; han sade, att monsieur de Bassompierre, min gudfar, som betalar min pensions-afgift, kastat bort alla sina penningar; i historia, geografi och arithmetik är jag ej slugare än en sex, sju års unge. Jag skrifer så illa engelska, säga de, och till på köpet har jag glömt min religion; de kalla mig protestant, men minsann jag vet om jag är det eller icke; och icke känner jag skillnaden emellan catholicism och protestantism, men det bekymrar mig ej. I Bonn var jag lutheran. O, mitt kära Bonn! Mitt förtjusande Bonn! Der voro så många vackra studenter. Hvarje hygglig flicka i vår skola hade sin kurtisör; våra promenadtimmor kände de på sina fem fingrar, och när de gingo förbi oss, ropade de: "schönes mädchen!" I Bonn var jag utesägligt lycklig.

— Och hvar är ni nu? frågade jag.

— Åh, i . . . chose, svarade hon.

Miss Ginevra Fanshaw brukade helt behändigt ersätta det namn, som ögonblickligt föll ur hennes minne, med ordet "chose." Det var en vana att i hvarje vändning, som hennes conversation tog, då hon ej straxt hade rätta namnet till hands, säga chose. Fransyska flickor bruka det mycket, och det var af dem hon fått denna vana. Emellertid begrep jag att chose nu användes i stället för Vilette, residensstaden i Labassecour.

— Tycker ni om Vilette? frågade jag.

— Rätt mycket. Infödingarna, äro som ni vet, mer än lofligt enfaldiga och tölpiga, men der bo några ganska hyggliga engelska familjer.

— Är ni i en pension?

— Ja.

— I en god pension?

— Ack nej, den är horribel. Men jag går ut hvarje söndag och bryr mig ej om hvarken lärarinnorna, professorerna eller eleverna; lexorna gifver jag au diable. Det namnet vågar man ej säga på engelska, men på fransyska låter det ganska bra, och på det sättet trifves jag godt. Men nu skrattar ni åt mig igen.

— Nej, jag endast log åt mina egna tankar.

— Nå, huru lydde de då? . . . Men utan att invänta svar, fortfor hon . . . Nå, säg mig, hvart ni ämnar er?

— Hvart ödet förer mig. Mitt syftemål är att förtjena min föda, hvar jag kan finna den.

— Förtjena . . . upprepade hon förvånad. Är ni då fattig?

— Fattig, som Job.

Efter ett uppehåll återtog hon:

— Ack, huru ledsamt; men jag vet hvad det vill säga, att vara fattig; hemma äro de också fattiga, pappa, mamma och allesammans. Pappa kallas kapten Fanshaw; han är officer med dålig lön, men af god härkomst, och vi hafva några temligen förnäma slägtingar; men min onkel och gudfar, de Bassompierre, som bor i Frankrike, är den ende, som hjälper oss; han gifver oss flickor uppfostran. Jag har fem systrar och tre bröder. Tid efter annan gifta vi oss, helst med äldre, förmögna karlar. Mamma har det der om händer. Min syster, Augusta, är gift med en man, som ser mycket äldre ut än pappa. Augusta är mycket vacker, men ej i min genre, hon är mörk; hennes man, herr Daires, hade gula febern i Indien och är nu pepparfärgad, men han är rik, och Augusta har egen vagn, eget etablissement, och är rätt lycklig, hoppas vi. Men det är bättre, att, som ni säger, "sjelf förtjena sitt uppehälle." I förbigående sagdt, är ni talangfull.

— Icke alls.

— Kan ni spela, sjunga samt tala tre å fyra språk?
 — Visst icke.
 — Men jag inbillar mig ändå att ni är snäll . . . ett uppehåll och en gäspning; hon återtog . . . skall ni blifva sjösjuk?

— Än ni?
 — Åh ofantligt! Så snart vi få hafvet i sigte. I sanning börjar jag icke redan blifva det. Jag skall gå ned, och jag ämnar ej inhemta den otäcka uppserskans order.

Hon gick ned. De andra passagerarne följde snart efter. Hela eftermiddagen blef jag allena på däck. När jag erinrar mig den fridfulla och äfven lyckliga sinnesstämning, i hvilken jag tillbringade dessa timmar, och på samma gång den belägenhet, i hvilken jag var, så äfventyrlig och . . . mången skulle hafva sagt . . . hopplös, känner jag

”Att fångelset ej utgör's af en mur,
 Ej gallren alltid bildas — till en bur.”

Faror, hjälplöshet och en osäker framtid äro icke alltid nedtryckande olyckor; så länge helsan står bi och krafterna användas, så länge som friheten isynnerhet lånar oss sina vingar, lyser oss äfven hoppets stjärna.

Förrän vi passerat Margate kände jag ej den minsta symptom af sjösjuka. Med vällust inaudades jag sjöluften; kanalens skyhöga vågor, sjöfåglarna, de hvita seglen, den ännu molnfria himmelen, allt väckte min förtjusning. Jag såg redan Europas kontinent, likt ett i drömmen sedt vidsträckt land, skådadt fjerran från. Solens strålar belyste den långa kusten, hvilken liknade en gyldene rand; en fin, vacker teckning af tätt sammanbyggda städer, hvita, glänsande torn, flera skogar samt taggiga höjder, jemna betesmarker och klara strömmar förhöjde den herrliga taffan. I bak-

grunden såg jag en djupblå sky, som — med de mest förtrollande färgbrytningar — skred från norr till söder, en gudaskön hvalfbåge, ett hoppets budskap.

Stryk ut dessa rader, min läsare, eller hellre låt dem stå och drag deraf den slutsats att:

”Dagens drömmar äro mörkrets ingifvelser.”

Kännande mig utomordentligt illamående, stappade jag ned till kajutan. Miss Fanshaws koj var näst min; med ledsnad säger jag, att hon hela tiden under vårt gemensamma betryck mycket plågade mig genom sin oeffterrättliga sjelfviskhet. Ingenting kunde öfverträffa hennes otålighet och lättretlighet. Watsons, hvilka äfven voro sjuka, och som uppasserskan med en oförskämd partiskhet företrädesvis uppvaktade, voro, jemförelsevis med henne, verkliga stoiker. Mången gång har jag sedan funnit hos personer med Ginevra Fanshaws lättsinniga, sorglösa karakter en stor oförmåga att kunna uthärda lidandet. Liksom svagdricka surnar under åskvärme, synas de borttvina under bekymren: den man, som väljer en sådan qvinna till maka, måste vara beredd på, att tillförsäkra henne ständiga solskensdagar.

Slutligen, uttröttad af hennes retsamma otålighet, bad jag henne helt tvärt ”hålla sin mun.” Tillrättavisningen gjorde godt, och det var anmärkningsvärdt, att hon ej visade mig något missnöje.

Ju längre natten framskred, ju häftigare blef ovädret: vågorna nästan öfversköljde fartygets båda sidor. Det var eget att känna, att, trots stormen, de brusande, otända böljorna och de oroliga, föränderliga vindarna, gick fartyget rakt fram sin obanade väg. Möbler föllo omkull och det var nödvändigt att återställa dem på deras platser. Passagerarne blefvo allt sjukare, och snyftande förklarade miss Fanshaw, att ”hon måste dö.”

— Icke än, inföll uppasserskan, just nu löpa vi in i hamn.

Jag blef bedröfvad, ja, jag var bedröfvad. Mina hvilotimmar voro förlidna, mina bekymmer, mina allvarsamma bekymmer börjades änyo. När jag kom på däck, tycktes den kalla luften och nattens mörker liksom förebrå mig min öfvermodiga handling. Ljusen i den främmande sjöstaden voro mig till mötes, liksom oräkneliga, hotande ögon. Vänner kommo ombord, för att välkomna Watsons; en hel vän-familj, om jag så må uttrycka mig, omgaf och bortförde miss Fanshaw, men jag, jag vågade icke göra några jemförelser emellan min och hennes olika belägenhet.

Hvart skulle jag taga vägen? Någonstädes måste jag hamna. Just som jag gaf uppasserskan en större drickspenning, än hennes oförnöjda sinne från det hållet väntat sig, sade jag:

— Var så barmhertigt och gif mig anvisning på något hyggligt, väl ansedt värds hus, hvarest jag kan få hvila öfver natten.

Hon gaf mig icke allenast den begärda anvisningen, utan ropade an en karl, åt hvilken hon anförtrodde, icke min koffert, ty den var skickad till tullhuset, men min person.

Jag följde denne man, lyst af ett svagt månsken, längs utmed en illa stenlagd gata. Han förde mig till värds huset. Jag erbjöd honom sex pence, hvilka han vägrade att mottaga. I förmodan att det icke var nog, gaf jag honom mera, hvilket han äfven afböjde i det han med skarp ton sade några ord på ett språk, som jag ej kände.

En uppappare steg fram i den genom en lampas matta sken upplysta gången och sade mig på bruten engelska, att mina penningar, som utländskt mynt, icke här voro gällande. Jag gaf honom en dukat att vexla; då denna lilla affär var rangerad, be-

gärde jag ett rum; någon förtäring kunde jag ej intaga, ty jag var ännu sjösjuk, matt och darrande. Huru ljusligt kändes det ej, då dörren till mitt lilla kyffe slutligen tillästes. Fastän tvislets moln var så tjockt, som någonsin, kunde jag likväl njuta någon hvila; att anstränga krafter och tankeförmåga hade blifvit ännu angelägnare, faran af en värnlös belägenhet ännu närmare, och sträfvandet för utkomsten ännu nödvändigare.

7.

Villette.

Med upplifvad mod och vederqvickta lifsandar vaknade jag; fysisk svaghet undertryckte icke längre min tankegång, som åter började blifva klar och redig.

Just som jag slutade min toilett, hörde jag en knackning på dörren. I den öfvertygelse, att det var kammarpigan, ropade jag: kom in! och en ohyfsad karl inträdde, sägande:

— Gif mig edra nycklar, miss.

— Hvarför? frågade jag.

— Hit med dem! återtog han otåligt, nästan ryckande dem ur min hand, tilläggande: ni skall snart få er koffert.

Mannen var ifrån tullhuset.

Hvar jag skulle frukostera, visste jag icke, men emellertid, ehuru icke utan någon tvekan, nedsteg jag, och nu varseblef jag, hvad jag, tillfölje af min utomordentliga trötthet föregående aftonen, icke märkt, att jag befann mig på ett stort värdshus. Långsamt gick jag utför den stora trappan, under det jag, vid hvarje steg dragande andan åt mig, betraktade det höga taket öfver mig, de målade väggarna, de stora fönstren och den ådriga marmorn, på hvilken jag trampade (ty trappstegen voro af marmor, fastän utan mattor, och

ej rätt snygga) och utgjorde allt detta en skarp motsats till min lilla, obetydliga, torftigt möblerade kammar, något, som ingaf mig ämne till många filosofiska betraktelser.

Den skarpsynthet, som tjenstepersonalen på detta värdsbus ädagalade, väckte min förvåning. Huru kunde värdsbusjungfrurna, äfvensom uppapperskan på fartyget, i en enda blick uppfatta min obetydliga ställning i samhället samt min ringa kassa? Jag såg tydligt, att de efter penningevärde uppskattade min personlighet, hvilket factum syntes mig lika märkbart, som betecknande, och jag uppbjöd hela min själsstyrka, för att ej förlora modet.

Inträdande först i en stor, ljus och hög sal, letade jag mig vägen till ett mindre rum, der kaffe och frukost serverades; jag kan ej neka, att jag i detta ögonblick erfor en känsla af ovisshet, kände mig ensam och öfvergifven, och, önskandes till Gud att jag visste om jag handlat rätt eller icke, öfvertygades jag slutligen om det sednare, men kunde dock ej hjälpa det. Med det lugn, som den eger, hvilken tror på ett blindt öde, satte jag mig ned vid ett litet bord, vid hvilket serverades åtskilligt, men jag var i en sinnesstämning, just icke särdeles ändamålsenlig att reta appetiten. Flere personer frukosterade vid andra bord; huru lycklig hade jag ej varit, om jag ibland dem träffat ett enda fruntimmer; alla de värdsbusbesökande tillhörde maskulina könet, men ingen uttryckte med sina blickar förvåning öfver min närvaro.

Frukosten var förbi; jag måste åter röra på mig, men åt hvad håll skulle jag rigta min kosa?

"Res till Villette," sade mig en inre röst; jag påminde mig några af miss Fanshaw vid afskedet tillfälligtvis yttrade ord:

"Jag önskade att ni skulle komma till madame

Beck; hon har ett par månader behöft en Engelsk guvernant."

Jag visste ej hvem madame Beck var, ej heller hvarest denna figur dväljdes; jag framställde väl dessa frågor, men miss Fanshaw, utan att gifva akt på dem, hastade från mig till sina vänner. Jag förmodade att Villette var hennes vistelseort; till Villette måste jag fara. Afståndet var fyratio mil; jag medgifver nu att jag grep efter ett halmstrå, men i den vida, öde världen, i hvilken jag befann mig, hade jag kunnat gripa efter en spindelväf. Jag tog genast plats i en diligence, som gick till Villette. Läsare, innan du bryter stafven öfver min djerfhet, så erinra dig min hjälplösa belägenhet, och huru litet jag hade att förlora.

Ehuru ingalunda artist, måste jag dock ega något artistiskt i mitt lynne, nemligen det, att lefva i det närvarande, det vill säga, då det behagar mig; vi reste långsamt, fastän det var kallt, fastän det regnade. Vägen var kal och flack; på ömse sidor af densamma varnade jag gytjiga kanaler, och klippta pilhäckar kantade de släta fälten, som liknade sängarna uti en väl odlad köksträdgård. Himmelen var jemmulen, atmosfären tung och fuktig, men, oaktadt alla dessa föga romantiska omgifningar, slog mer än ett friskt, grönt skott ut i min inbillning, och mitt hjerta värmdes sig i solskenet. Dessa känslor tyglades dock af den hemliga, men aggande oron, som, lik tigern, gömd i småskogen, ligger på försåt för hvarje glad rörelse. Detta rofdjurs andedrägt ljud i hvarje minut för mina öron. Dess afundsjuka hjerta slog nära mitt; det rörde sig aldrig i sitt läger, men jag kände det. Jag visste att det endast afbidade solnedgången, för att krypa fram ur sin håla.

Jag hoppades, att vi innan natten skulle anlända till Villette, och således äfven undslippa de olägenheter, som ankomsten till en okänd trakt denna tid

på dygnet vanligtvis medförer, men innan vi hunno dess förstäder, hade mörket redan inbrulit.

Vid lampornas sken kunde jag urskilja att vi inforo genom en af soldater bevakad port. Sedan vi passerat öfver den leraktiga chausséen, skakades vi på en ojemn, illa stenlagd gata. Vid kontoret stannade diligencen och passagerarne stego ur; min första omsorg var att återfå min kappsäck, en i det hela ganska obetydlig, men för mig vigtig affär. Öfvertygad att det var bäst att stilla afbida de andra kappsäckarnes aflyftande, tills jag såg min egen, och då genast begära den, stod jag, liksom fastsmidd, på ett ställe. Mitt öga fästade sig vid den del af vagnen, i hvilken jag såg min lilla kappsäck instoppad och på hvilken högar af nattsäckar och askar voro uppstaplade. Jag såg den ena efter den andra nedsläppas och bortbäras. Jag var nu säker att få se min, men den syntes icke. Jag hade vid adresskortet på kappsäcken fästat ett grönt band, på det att jag i en blink skulle igenkänna den. Icke en enda grön skymt kunde mitt öga upptäcka. Allt var undanflyttadt; packduken borttagen, icke en paraply, icke en kappa, en käpp, en hatt eller bandask voro kvarlemnade. Men min kappsäck, som inneslöt min obetydliga garderob samt min plånbok, hvilken förvarade återstoden af mina femton pund, hvart hade den tagit vägen?

Nu kan jag framställa denna fråga, men då kunde jag det icke. Jag kunde icke tala ett enda ord fransyska, och det var fransyska, endast fransyska, som hela världen sladdrade omkring mig. Hvad skulle jag göra? Närmande mig kusken, lade jag min hand på hans arm och visade på en på diligence-taket kvarstående kappsäck, samt försökte att med mina ögon uttrycka en fråga. Han missförstod mig, fattade den avvista kappsäcken och höll på att hissa ned den, då en röst på god engelska inföll: "Låt den vara . . . hvad vill

ni med den?" men, rättande sig sjelf, tillade den frågande: Hvad gör ni då? Den kappsäcken är min.

Men jag hade hört mitt modersmål, hvars ljud fröjdade mitt hjerta. Jag vände mig om.

— Sir, tilltalade jag främlingen, utan att i mitt betryck tänka på hvem han kunde vara. Jag talar ej fransyska; haf godheten att fråga denne man, hvar han gjort af min kappsäck?

Utän att för ögonblicket kunna reflektera öfver uttrycket i det ansigte, på hvilket mina ögon fästade sig, såg jag dock att han syntes förvånad öfver min djerfhet att inblanda honom i denna min enskilda angelägenhet.

— Fråga honom, återtog jag, jag skulle vilja göra detsamma för er.

Jag vet icke om han log, men han svarade med en viss värdighet, ehuru tonen hvarken var hård eller afskräckande:

— Huru såg er kappsäck ut?

Jag beskref den, icke förgätande att omnämna det gröna bandet, och, genast vändande sig till kusken, slöt jag af den fransyska störtflod, som efterföljde, att han med denne höll ett grundligt förhör. Nu vände han sig till mig, sägande:

— Mannen, öfverhopad med fraktgods, bekänner att han borttog kappsäcken från sin plats och kvarlemnade den, jemte andra saker, vid Boue Marine; men han lofvar likvisst att i morgon befordra den hit, och dagen derpå skall ni finna den på diligence-kontoret.

— Jag tackar ödmjukligen, sade jag, men mitt mod svek mig.

Hvad skulle jag nu taga mig till? Kanske att min nedslagenhet återspeglade sig i mitt ansigte, ty med en viss vänlighet i rösten frågade han:

— Har ni några vänner i denna stad?

— Nej, jag vet ej, hvart jag skall vända mig.

Det blef ett litet uppehåll, under hvilket han vände sig mot de öfver honom hängande lyktorna, då jag vid dess sken såg en ung, vacker karl och, som det tycktes, af högre börd; "han är kanske en lord," tänkte jag; "naturen har utrustat mången furste sämre än honom." Hans ansigte var intagande: han hade något förnämt, men ej högdraget i sitt utseende, manligt, men icke befallande. Jag vände mig bort i den öfvertygelsen, att af en person i hans stånd var ingen vidare hjälp att påräkna, då han, uppehållande mig, frågade:

— Hade ni alla edra penningar i er kappsäck?

Huru glad var jag ej, att kunna svara:

— Nej icke alla; jag har nog i min börs, ty jag hade nära tjugo francs, för att tills i morgon kunna uppehålla mig på ett mindre dyrt värdshus, men jag är en främling i Villette och känner hvarken gatorna eller värdshuset härstädes.

— Jag skall gifva er anvisning på ett för er passande värdshus, sade han; det är långt borta. Efter min anvisning skall ni lätt finna det.

Han ryckte ett blad ur sin plånbok, skref några få ord derpå och räckte mig detsamma. Han föreföll mig som en menniskovän, och förrän jag misstrott honom, hans råd eller hans hänvisning, förr hade jag misstrott Bibelns ord. Det var godhet i hans ansigte och ära och tro i hans klara ögon.

— Den kortaste vägen är att följa boulevarden och gå öfver parken, sade han, men det är för sent och för mörkt för ett fruntimmer att gå ensam genom den sistnämnda; jag vill följa er så långt.

Jag följde honom under mörkret och det fortfarande duggregnet. Boulevarden var ödslig, vägen slaskig och regndropparna föllo från träden. Dimman hindrade mig att se min ledsagare, i hvars spår jag

gick; icke den minsta farhåga egde jag. Jag tyckte mig vilja hafva följt honom till verdens ända.

— Nu, sade han, ha' vi gått igenom parken; följ denna stora gata, tills ni kommer till trapporna; två lampor skola lysa er; gå utför dessa trappor, en trångare gata ligger nedanför; följ den, så skall ni vid slutet af densamma finna ert värdshus. Der tala de engelska, så att alla edra svårigheter äro nu öfvervunna. Godnatt!

— Godnatt, sir, sade jag; mottag mina upprigtigaste tacksägelser. Och vi åtskiljdes.

Minnet af hans välvilliga ansigte, hans deltagande för den värnlösa, ljudet af hans röst och det ridderliga beskydd, han lemnade den svaga och hjälpbehöfvande, följde mig länge. Han var en ung, äkta engelsman.

Jag fortsatte vägen genom en välbygd gata med stora hus, ibland hvilka funnos många med pelarrader och en utmärktare arkitektur, och jag kunde ej i mörkret urskilja om det var palats eller kyrkor. Just som jag gick förbi en portik, kommo två mustacherade herrar ut från pelargången, rökande cigarr; deras dräkt förrådde anspråk på ett högre stånd, men, stackars, ömkliga varelser, till sina seder voro de så plebejiska, som möjligt. De talade ett oförskämdt språk och följde mig i hack och häl; slutligen mötte jag en slags brandvakt, då de ändtligen begåfvo sig på flykten. Men de hade genom sina förföljelser kommit mig att gå vilse. När jag hann reda mina tankar, visste jag icke, hvarest jag befann mig; jag hade länge sedan passerat trapporna; med hämmad andedrägt och ängsten i hjertat visste jag ej nu, hvart jag skulle vända mig; jag måste återtaga den väg, jag redan gått, och finna de omnämnda trapporna, men vid tanken på möjligheten af ett nytt möte med de obildade pojkarne slog hjertat af förskräckelse.

Slutligen kom jag till en gammal trappa med af-satser och, tagande för afgjort att det var den mig anvisade, steg jag utför den. Gatan, till hvilken den ledde, var i sanning trång, men egde intet värdshus. Jag gick framåt. Den var jemförelsevis med de föregående snygg och väl stenlagd. Ett större hus, ifrån hvilket ljus lyste, lät mig förmoda, att jag funnit mitt värdshus. Jag hastade dit; knäna svigtade under mig; jag var helt och hållet utmattad. En förgylld messingsplåt med inskrift: "Pensions-anstalt för unga flickor, madame Beck," förskönade inkörsporten.

Jag spratt till; under en minut flögo hundrade tankar genom mitt hufvud, fastän jag icke uppgjorde en enda plan. Jag hade ej tid dertill. Det var som om försynen sagt mig: "Stanna här; här är *ditt* värdshus."

Ödet tog mig i sin jernhårda hand, beherrskade min vilja och ledde mina handlingar: jag ringde på dörrklockan.

Under det jag väntade, hade jag ej nog samlade tankar, för att reflektera. Jag fixerade gatstenarna, som belystes af lyktorna, räknade dem, observerade deras form och vattendropparna, som glänste på hörnen af desamma. Jag ringde återigen. Man öppnade slutligen. En qvinna, klädd i mössa, visade sig.

— Var god och för mig in till madame Beck.

Hade jag talat fransyska, är jag viss om att man ej emottagit mig. Men nu talade jag engelska, hvaraf hon slutade, att jag var en utländsk lärarinna, som kom i afsigt att uppgöra någon affär, hvilken hade gemenskap med pensions-inrättningen, och, oaktadt den sena timman, släppte hon in mig, utan att säga ett enda ovänligt ord. Nästa minut satt jag i en kall, grann salong, med en porcellains-kakelugn, ej upplyst af någon brasa, förgyllda ornamenten och bonadt golf. En pendyl slog nio.

En kvart var tilländalupen. Huru hårdt slog icke min puls. Jag var ömsom kall, ömsom varm. Jag höll ögonen oupphörligt fästade på de med förgyllda lister utsirade, hvita dubbeldörrarna. Allt var så tyst, så tyst. Ingen fluga rörde sig. De hvita dörrarna voro tillslutna.

— Ni är Engelska? sade med en stark, fransysk brytning en röst bredvid min armbåge.

Jag nästan hoppade till, så oväntadt var detta ljud; jag trodde mig vara ensam. Ingen ande stod bredvid mig, icke heller någon annan spöklig varelse, men ett litet fruntimmer, som hade något moderligt i sitt väsende; hennes ansigte uttryckte en ögonblicklig förvåning. Hon var insvept i en stor shawl, bar en nattrock och en vit, fin nattmössa.

Jag sade att jag var engelska, och utan vidare preludier började vi ett samtal af särdeles egen beskaffenhet. Madame Beck — ty det var hon — hade inträdt genom en liten, bakom mig varande tapetdörr, och som hennes gång var särdeles tyst, hade jag hvarken hört henne stiga in eller närma sig mig. Hon hade uttömt hela sin lilla, engelska kunskap i de få ord, med hvilka hon nyss tilltalat mig; hon började nu att flytande tala sitt eget modersmål, och jag svarade på mitt. Hon förstod mig till en del, men jag förstod icke henne. Fastän våra röster ljödo om hvarandra, (något liknande fruns uttal och sätt att uttrycka sig, hade jag tills dato aldrig hört, eller ens föreställt mig) kommo vi dock icke till rätta med hvarandra; hon ringde, då en liten dame inträdde, hvilken någon tid uppfostrats i ett Irländskt kloster, och som ansågs fullkomligt skicklig i engelska språket; hon var en liten, tjock figur. "Labassecourienne" från topp till tå, rådbåkade hon obarmhertigt Albions tungomål. Emellertid meddelade jag henne en lång berättelse, som hon öfversatte; jag omtalade, huru jag lemnat mitt fäder-

nesland i afsigt att utvidga mina kunskaper och förtjena mitt bröd; att jag var sinnad att låna min hand till hvad som helst, som icke var lågl eller vanhedrande; att jag äfven vore beredvillig att blifva barnsköterska eller kammarjungfru, och skulle icke heller vägra att biträda med hushållsgöromål, blott att arbetet motsvarade mina krafter. Frun hörde allt detta; och när jag rådfrågade uttrycket i hennes ansigte, tycktes hon hafva egnat sin uppmärksamhet åt min berättelse.

— Endast engelskorna våga dylika företag; äro de då så raska och oförfärade, dessa qvinnor? sade hon.

Hon efterfrågade mitt namn och min ålder; hon betraktade mig, men icke med deltagande, icke med intresse: ej en gnista af sympathi, ej en skugga af medlidande röjde sig på hennes anlete. Att hon var en af dem, på hvilka ej känslorna utöfvade någon makt, förstod jag; allvarsam och beräkande, tycktes hon begrundat innehållit af min berättelse. En klocka ringde.

— Det är till aftonbönen, sade hon på fransyska.

Genom sin tolk bad hon mig nu aflägsna mig och återkomma följande morgonen; men jag var ingalunda hågad att återvända. Jag ville på inga vilkor ånyo blottställa mig för mörkret på de obekanta gatorna.

Med energi och sjelfbeherrskning sade jag, vändande mig till henne, och icke till den lilla damen:

— Var öfvertygad, min fru, att om ni genast tager mig i er tjenst, skall ni ej derpå förlora det minsta; uti mig finner ni en person, som med sitt arbete samvetsgrannt vill gälda den lön, hon emottager, och antager ni mig, är det bättre att jag stannar här öfver natten. Då jag icke har några bekantskaper i Villette, icke känner landets språk, huru skulle jag kunna hoppas att förskaffa mig ett nattherberge?

— Det är sannt, svarade hon; kan ni ej lemna mig några betyg om er person?

— Inga.

Hon efterfrågade mina saker; jag sade henne, när de skulle komma. Hon funderade. I detta ögonblick hördes manliga steg i förstugan. (Jag fortsätter min berättelse, såsom om jag då förstått hvad som tilldrog sig; men i dessa stunder var det mig otydligt, och har man sedan åt mig öfversatt detsamma).

— Hvem går derute? frågade, lyssnande, madame Beck.

— Monsieur Paul, svarade den engelska språkmästarinnan. Han ämnar i afton gifva en lektion i första klassen.

— Just den person, som jag helst nu skulle vilja se. Bed honom komma in.

Den tilltalade sprang till salongsdörren. Monsieur Paul inträdde; det var en liten mörklagd, mager man, med glasögon.

— Min kusin, begynte frun, ni är skicklig fysiognomist; begagna er nu af er kunskap, studera detta ansigte.

Den lille mannen fixerade mig med sina glasögon. Läpparnes sammanpressning och pannans rynkning tycktes tillkännagifva hans mening; det var som om han velat se tvärtigenom mig; för honom var en slöja ingen slöja.

— Jag studerar det, sade han.

— Hvad säger ni derom?

— Mycket saker, var hans orakelsvar.

— Ondt eller godt?

— Båda delarna, utan tvifvel, återtog siaren.

— Kan man lita på hennes ord?

— Är det någon vigtig affär, som är i fråga?

— Hon vill att jag skall engagera henne som "bonne" eller lärarinna. Hvad hon säger vittnar om raskhet och beslutsamhet, men hon eger inga betyg, af hvilka jag kan bedöma henne.

- Hon är en främling?
- En engelska, som det tyckes.
- Talar hon fransyska?
- Icke ett ord.
- Förstår hon det?
- Nej.
- Man kan då fritt våga yttra sig i hennes närvaro?
- Utan tvifvel.
- Behöfver ni henne?
- Ja, det gör jag nog. Jag har tröttnat vid fru Svini.

Han fortfor med sitt studium. Det omdöme, han slutligen afgaf, var lika obestämdt, som det föregående.

— Antag henne. Är det goda det öfvervägande elementet i hennes natur, skall gerningen belöna sig sjelf . . . i motsatt fall . . . Eh bien, ma cousine . . . blir det alltid en god handling.

Och med en bugning och ett "bon soir!" aflägsnade sig denne skenbare styresman af mitt öde.

Frun antog mig genast, och, lofvad vare Gud, undkom jag det obehaget att åter beträda de osäkra, fruktansvärda gatorna.

8.

Madame Beck.

Öfverlemnad åt den lilla Engelskans omsorger, gick jag genom en lång, smal gång, som ledde till ett mycket snyggt, men för mig ovanligt, kök. Det tycktes sakna alla resurser till kokning; icke förstod jag att den i det ena hörnet slående stora, svarta ugnen skulle kunna motsvara hvad som i dylikt afseende fordrades. Ännu hade väl icke stoltheten börjat sina hviskningar i mitt hjerta; men jag kände mig likväl betydligt lättare till sinnes, då jag, i stället för att kvarlemnas i köket, som jag till hälften fruktade, infördes i ett litet, inom detsamma beläget rum, kalladt kabinet. En kock, i jacka, förkläde och tofflor, serverade mig min aftonmåltid; en rätt, som jag ej förr sett, åtföljd af en besynnerlig sylrig, men god sauce; några sönderskurna, med ättika och socker, som jag tyckte, uppblandade potatis, smörgäs och något bakverk kompletterade anrättningen. Som jag var hungrig, smakade mig alltsammans ganska godt.

Efter aftonbönen kom frun sjelf, för att ännu vidare betrakta mig; hon önskade att jag skulle följa henne upp till öfre våningen. Genom en hel sträcka af de allra små besynnerligaste sofrum, som jag sedermera fick höra fordomsdags hade varit nunceller,

passerade jag slutligen bönrummet — ett långt mörkt rum, hvarest på en vägg en blek Christusbild hängde, omgifven af dunkelt brinnande vaxljus. Hon ledde mig till ett annat rum, hvarest trenne sofvande barn lågo i sina små sängar. Heltan derstädes var tryckande och förenad med en snarare stark än angenäm lukt, som liknade något slags spirituosum — kortligen sagdt, Whisky*). Bredvid bordet, på hvilket ett ljus höll på att brinna ned i sin stake, satt i en stol en nästan sofvande, i bredrandig, brokig sidenklädning kostymrad qvinna; för att fullkomna taflan och lemna upplysning om det tillstånd, i hvilket hon befann sig, stod en butelj och ett tomt glas på bordet bredvid den sofvande.

Med största lugn betraktade madame detta lilla märkvärdiga solfjäderstycke. Hon hvarken log eller mulnade; intet intryck af vrede, leda eller förvåning rubbade det vanliga, kalla och högtidliga uttrycket i hennes blick; hon väckte icke den slumrande qvinnan. Visande med handen på den fjerde sängen, lycktes hon säga att det var min, och sedan hon först släckt ljuset, som hon ersatte genom en nattlampa, smög hon sig genom en dörr, hvilken hon lemnade halföppen, och som ledde till hennes eget, stora och väl möblerade rum, hvilket genom öppningen var synligt.

Min aftonbön utgjöt sig i en varm, andaktsfull tacksägelse: huru underbart hade icke Gud ledsagat mig hela denna dag! Knappast kunde jag tro att fyrtioåtta timmar förflutit, sedan jag lemnade London, under hvilka jag ej egt annan beskyddare än flyttfoglarnes — ingen annan utsigt än de af hoppets genius dunkelt uppdragna teckningarna.

Jag var lättsöfd, och midt i den djupa natten vaknade

*) Skottskt Bränvin.

jag. Allt var tyst; endast en hvit figur stod i rummet . . . madam Beck i sin nattdrägt. Ljudlöst närmade hon sig de tre bäddarne; hon nalkades äfven min: jag låtsade sofva. Hon betraktade mig länge. Hon gjorde en liten, pantomimisk rörelse, och utan öfverdrift kan jag säga, att hon satt en fjerdedels timma på kanten af min säng, betraktande mitt ansigte. Hon böjde sig sakta öfver mig, vikande undan kanten af min mössa, så att mitt hår blef synligt; hon fästade äfven ögonen på min hand, som låg på täcket. Sedan detta var gjort, gick hon till stolen, der mina kläder lågo; den stod vid foten af min säng. Hörande huru hon upplyfte dem, såg jag försigligt upp, nyfiken att utforska, huru långt hennes smak för undersökningar skulle sträcka sig; hvarje persedel synade hon, och jag förstod hennes mening: hon trodde sig af mina kläder kunna sluta till mina förmögenhetsvilkor, min ställning i samhället, min ordentlighet m. m. Ändanålet var ej klandervärdt, men medlen, som hon använde, för att vinna detsamma, kunde knappast rättfärdigas. I min klädning var en ficka, hvilken hon vände ut och in, hon räknade penningarna i min börs, hon öppnade en anteckningsbok, genomögnade dess innehåll och tog en mellan bladen liggande grå lock af miss Marchmonts hår. Trenne sammanbundna nycklar egnade hon i synnerhet sin uppmärksamhet; med dessa i sin hand gick hon in i sitt eget rum. Jag uppreste mig sakta på min bädd och följde henne med mina ögon; dessa nycklar lades ej heller tillbaka på sitt ställe, förrän ett aftryck i vax af desamma låg på hennes toilett. Sedan lade hon alltsammans på det sätt och i den ordning det förut varit. Hvilka slutledningar skulle jag draga af denna examen? Var den för mig gynnsam eller motsatsen? Fåfång fråga. Hennes stenansigte (ty så såg det verkligen ut i hennes närvarande

skick; i salongen hade det varit moderligt) gaf in-
tet svar.

Sedan hon fullgjort sin pligt (ty uttrycket i hennes ögon sade mig, att hon så betraktat sitt nattliga arbete) smög hon sig tyst, som en skugga, in i sin kammare; vändande sig om i dörren, fixerade hon hjeltinnan vid flaskan, hvilken fortfarande sof och snarkade högt. Mrs. Sweenys (jag fick sedan veta att det var hon) dom lästes i madame Becks ögon, och denna dom tycktes vara oåterkallelig. Allt hvad jag nu sett sade mig, att jag var i ett främmande land. Andra morgonen blef jag närmare bekant med mrs. Sweeny. Varande i ringa omständigheter, hade hon sjelf anmält sig som engelsk lärarinna och sagt sig vara född i Middlesex, samt att hon talade den vackraste engelska. Litande på sin egen skicklighet att innan kort utleta sanningen, var madame Beck särdeles snabb att engagera personer i sin tjänst, hvarpå jag sjelf var ett bevis.

Hon hade mottagit mrs. Sweeny som vårdarinna åt sina tre barn. Jag behöfver knappt underrätta läsaren, att detta fruntimmer i sjelfva verket var född i Irland; af hvilket stånd hon var, kan jag ej bestämma, men hon berättade, det hon både på fädernet och mödernet härledde sina anor från en markis. För min del föreställer jag mig, att hon möjligtvis varit amma, barnpiga eller tvätterska inom någon engelsk familj, ty hon talade en irländsk rotväliska med tillgjorda böjningar på Londoner-språket, sådant som det uttalas i de lägre kretsarna. På ett eller annat sätt hade hon förskaffat sig en lysande garderob; klädningar af tjockt, dyrbart siden, som man tydligt kunde se icke voro förfärdigade åt den, som nu briljerade i dem, och mössor med äkta spelsar, hvilket allt, förenadt, gaf henne ett visst anseende i de andra, något afundsjuka lärarinnornas och uppasserskornas ögon, och så länge

den äkta, indiska shawlen (en verklig cachmir, som madame Beck sade) draperade hennes breda skuldror, höll hon sig dock uppe, och denna cachmir förutan, hade hon ej vistats tvänne dagar inom pensionen, men, tack vare densamma! fick hon kvarstanna en månad.

Då m:rs Sweeny förstod att jag kommit, för att inkräkta hennes plats, förklarade hon sjelf (under det hon äfven utbröt mot madame Beck), att hon med hela sin kraft skulle veta att hämna sig på mig. Madame Beck visade i detta hänseende ett så stoiskt lugn, att jag, icke utan att blygas, kunde ådagalägga mindre sjelfbeherrskning. För ett ögonblick hade min blifvande herrskarinna aflägsnat sig från rummet, men tio minuter sednare stod en polisagent midt ibland oss. M:rs Sweeny och hennes saker förhjelptes bort. Ingen enda rynka hade under denna scen lagt sig på madame Becks panna; hennes läppar hade icke yttrat ett enda, med skarpere accent uttaladt ord.

Denna lilla, halft komiska, halft bedröfliga affär expedierades innan frukosten: ordres till affärd voro gifna, polisbetjent kallad, den gensträfviga bortlagad, barnens kammare rökad och rengjord, fönstren öppnade och hvarje spår af den förträffliga m:rs Sweeny hade försvunnit (ända till den fina essence och aromatiska lukt, hvars verkningar hufvud och panna måste vidkännas); allt detta, säger jag, var verkställt innan det ögonblick, då madame Beck, lik en ny Aurora, trädde ut från sin sängkammare till det rum, der hon drack sin första kaffekopp.

Omkring middagen kallades jag att göra hennes toilett . . . (min plats tycktes blifva en förening af barnsköterska och kammarjungfru). Hela förmiddagen hade hon i sin nattrock, sin shawl och sina ljudlösa tofflor sväfvat emellan rummen. Föreståndarinnan i en

engelsk skola skulle aldrig hafva tillåtit sig begagna en dylik kostym. Ordnandet af hennes hår gjorde mig brydd: det var stort, långt och brunt, och, oakadt sina fyratio år, egde hon ej ett enda grått hår. Då hon märkte min förlägenhet, sade hon: "ni har ej förr varit kammarjungfru"; och tagande, utan att visa någon missnöje, kammen ur min hand, ordnade hon sjelf sitt hår. Hvad de andra toilettbestyren beträffade, hjälpte hon mig utan ovänlighet eller otålighet att lägga hand dervid, men det var både första och sista gången, som hon till sin klädsel begärde mitt biträde; detta förtroende öfverlemnades sedermera åt portvakterskan Rosina. Madame Beck var till vexten snarare liten än lång, men, väl proportionerad, saknade den icke behag; hennes färg var frisk och liflig, hennes ögon blå och klara, och det syntes att hennes mörka sidenklädning, som satt så väl, som om den varit fastvuxen vid hennes kropp, var förfärdigad af en fransysk sömmerska; hon såg bra ut, ehuru hon hade något borgerligt i sin hållning, och hon härstammade verkligen från borgar klassen. Fastän hennes ansigte framställde en och annan motsats, genomgick dock en viss harmoni hela hennes person; hennes drag voro icke sådana, som man vanligtvis ser hos dem, hvilka ega en frisk och klar hy; hennes lineamenter voro skarpa och markerade, och pannan, hög, men smal, uttryckte förstånd, skicklighet, någon välvilja, men ingen mångsidighet. Det lugna, men vaksamma ögat egde ej heller den eld, som lågar i hjertat, och den mildhet, som derifrån härflyter; draget kring munnen var ej godt, och läpparna voro tunna. Madame Beck, med alla sina goda egenskaper, föreföll mig som en Minos*) i fruntimmerskläder.

Men under tidens längd fann jag henne vara nå-

*) Konung på Creta, en i Grekiska mytologien omnämnd person.

got mera än en vanlig kvinna. Hennes anspråkslösa namn var Maria Beck, född Kint: hon borde hafva hetat Ignacia *). Hon var en christlig kvinna och gjorde mycket godt; ingen matmor, ingen föreståndarinna kunde i sin styrelse vara mildare än hon. Jag har nämnt, att hon ej tillrättavisade m:rs Sweeny, trots dennas många vanarter och brister; likväl afskedade hon underlärarinnan i samma stund, som hon fann det för sig sjelf lämpligast. Man berättade mig, att både lärare och lärarinnor ofta ombyttes; de försvunno, och andra fyllde deras plats, utan att man dertill kunnat uppgifva ringaste orsak.

Inrättningen var både hel- och halfpension; halfpensionärerna utgjorde hundra till antalet och helpensionärerna utgjorde omkring tjugu. Madame måste hafva egt en stor förmåga, ty alla dessa barn handledde hon, under det att hon tillika med ett vakande öga följde fyra lärarinnor, åtta lärare, tre barn och sex pigor, utan något synbart bemödande, oljud, feber eller någon symptom af öfveransträngning, och allt till anhörigas och vänners fullkomliga belåtenhet.

Sysselsatt var hon alltid, men hon brådskade sällan och fjeskade aldrig. Men det är sannt, att hon hade sitt eget system, för att ordna och leda detta stora machineri; läsaren har redan af detta system sett en profbit i hennes lilla arbete att vända ut och in på min ficka, under det hon läste mina enskilda anteckningar . . . "Surveillance" **) och "Espionnage" ***), voro hennes lösen.

Visserligen både kände och aktade hon allt, hvad heder och ära hette . . . det vill säga, då det ej med

*) Detta har förmodligen afseende på Ignatius Loyola, Jesuiterordens stiftare.

***) Tillsyn. ***) Spioneri.

sina enfaldiga skrupler lade hinder i vägen för hennes intresse.

Hon hade en särdeles stor vördnad för "Angleterre" *) och följaktligen äfven för "les Anglaises" **); hon tillät aldrig att kvinnor från något annat land, så vida det var henne möjligt att undvika det, omgäfvade hennes egna barn.

Efter att hela dagen hafva intrigerat för och emot, spionerat och emottagit sina spioners rapporter, kom hon ofta om aftonen in på mitt rum — med spår af verklig trötthet på sin panna — för att höra barnen på engelska upprepa sina små böner: Fader Vår, och den hymn, hvilken börjar: "Milde Jesu!" Hon tillät dessa små, att på mitt knä förrätta sin aftonandakt, och när jag lagt dem, talade hon med mig (jag hade redan vunnit nog insigt i fransyska språket, för att kunna förstå och äfven svara henne) om England och Engelskorna och orsaken till hennes höga tankar om deras förstånd, samt hennes förtroende till deras redlighet. Ganska godt förnufvise visade hon ofta, och ganska sunda voro hennes omdömen. Hvad unga fruntimmers uppfostran beträffade, tycktes hon ej anse det nödvändigt för den moraliska utbildningens befordrande, hvarken att ålägga dem för mycket tvång, eller hålla dem i en blind okunnighet, och ej ändamålsenligt att omgifva dem med en ständig skyddsvakt; men hon påstod tillika, att en motsatt behandling af barnen på kontinenten skulle hafva de olyckligaste följder, ty de voro så vana vid tvång, att den minsta eftergifvenhet kunde lika lätt, som farligt, missbrukas; den, som var sjuk, hade ej rättighet att diskutera öfver läkemedlen, som borde användas, men begagna dem måste hon. Sedan hon sälunda med grannlagenhet och värdighet talat med mig, smög hon sig, som en ande, omkring i huset, spio-

*) England. **) Engelskorna.

nerande öfver allt, spejande i hvarje nyckelhål, lyssnande bakom hvarje dörr.

Men i ett annat hänseende måste man rättfärdiga madames system; hennes anordningar, i anseende till elevernas fysiska välbefinnande, voro förträffliga; deras minne fick ej ansträngas, lexorna utdelades med urskiljning och underlättades i högsta möjliga grad för nybegrinnarne, rörelse och lekar i fria luften höllo deras helsa vid makt, och födan var tillräcklig och god, så att på Rue Fossette säg man inga bleka och sjukliga ansigten. Hon grälade aldrig någon helgedag och lem-nade barnen tillräcklig tid att sofva, kläda, tvätta sig och äta; hennes method, hvad allt detta beträffade, var lätt, liberal, helsosam och förnuftig. Mången engelsk lärarinna gjorde väl, om hon antog densamma, och jag tror, att flere skulle vilja det, om de pedantiska, engelska föräldrarna vore nog billiga, att dertill gifva sin tillåtelse.

Som hon fullkomligt kände egenskaperna hos de verktyg, af hvilka hon begagnade sig, gjorde hon sig ej skrupler af att till ett och annat ändamål använda de föraktligaste, jagande dem sedan ifrån sig, ungefär som man utkastar skalet efter en utkramad citron. Jag har sett henne söka efter ädel, gedigen metall, för att befordra rena ändamål, och när hon en gång fann ett sådant svekfrött redskap, aktade hon det som silfver och guld. Men ve den man eller qvinna, som litade på henne en hårsman utöfver den punkt, der det ej låg i hennes intresse att vara ordhållen och pålitlig! Det egna intresset var hennes hufvudnyckel, bevekelse-grunden till hennes handlingar, begynnelse- och slut-bokstafven i hennes lif. Jag har sett personer vädja till hennes känslor, och jag har smålett både af med-ömkan och harm åt de bönfällande. Genom den ka-nalen fann ännu ingen väg till hennes öra; tvärtom, att försöka röra hennes hjerta, var säkraste medlet att

väcka hennes antipati och i henne förvärfva sig en hemlig fiende. Man bevisade henne då, att hon icke hade något hjerta, som kunde röras: det påminde henne om detsamma dödsykla och vanmakt. Aldrig hade man sett en tydligare gränslinie emellan den christliga människokärleken i allmänhet och det varma hjertliga deltagandet uppdragas, än den, som hennes personlighet framställde. Hon kunde på det mest storartade sätt med gåfvor öfverhopa personer, som hon aldrig sett, men hon gaf hellre till almänna kassor och inrättningar än till individen. "Pour les pauvres" öppnade hon frivilligt sin pung . . . för den enskilde, fattige mannen höll hon den tillsluten. I filantropiska anstalter i stor skala deltog hon gerna, men ingen enskild nöd rörde henne; inga qual, sammanträngda i ett enda hjerta, huru bittra de än voro, hade makt att genomborra hennes. Hvarken själslidandet i Gethsemane eller korsöden på Golgatha skulle hafva förmått pressa en enda tår från hennes ögon.

Jag säger återigen, att madame Beck var en ganska utmärkt och rikt begåfvad qvinna, men för hennes hufvud och vidtomfattande verksamhet var denna skola en alltför inskränkt sfer; hon borde hafva styrt en hel nation, hon hade kunnat varit ledare af en orolig lagstiftande församling. Ingen afund eller misstanka hade hon väckt, ingen hade förmått reta hennes nerver, uttrötta hennes tålmod eller öfverträffa henne i list och bakslughet. Att vara förste ministern i ett kabinet eller chefen för en polis, hade passat henne förträffligt. Kraftfull, ihärdig, men trolös, hemlighetsfull, slug och passionsfri, försiktig, outransaklig och skarpsinnig, alltid bibehållande det vackraste yttre sken, hvad kunde man mer begära?

Läsaren må ej föreställa sig att jag under den korta tiden af några månader lärde känna och utforska denna sällsamma karakter. Nej, hvad jag först

såg var den blomstrande utsidan af en väl ordnad pensionsanstalt. Jag såg der ett stort hus, hvarest en mängd friska, lifliga flickor, alla väl klädda, många vackra, inhemtade undervisning efter en förvånande, lätt method, utan att anstränga hvarken själs- eller kropps-förmögenheter, utan att likväl i något ämne göra särdeles stora framsteg, men alltid sysselsatta och aldrig nedtryckta. Här befunno sig många lärarinnor och lärare, på hvilka, för att skona eleverna, arbetet egentligen hvilade, men det var så ordnadt, att de hastigt aflöste hvarandra, på det att icke tyngden af det hela skulle allt för länge hvarje gång plåga en enda. Korteligen, lifvet, rörelsen och omvexlingen i denna skola erbjöd en ganska angenäm kontrast till många dylika inrättningar i England. En stor trädgård omgaf huset, och sommartiden bodde de unga barnen, så till sägandes, bland rosenbuskar och fruktträd. I en af vinrankor bildad berså, tillbringade madame eftermiddagarna, och flickorna samlade sig der omkring henne samt sysselsatte sig med söm och läsning. Under tiden kommo och gingo mästarare, hvilka höllo korta, men undervisande föreläsningar, då barnen afgåfvo prof eller icke prof, allt som lusten fattade dem, på hvad de inhemtat; det hände stundom att en och annan, trög i sitt arbete, kopierat sina kamraters krior och anteckningar. Utom de vanliga promenad-dagarna, "jours de sortie," erbjöd katholska läran en mängd helgedagar hela året om; stundom tillät madame helpensionärerna att någon klar sommarmorgon eller mild sommarqväll företaga en promenad utåt landet, då de trakterades med väfflor, vin eller mjölk och spisbröd, smörgås och kaffe. Dessa utflykter voro verkliga högtider för de unga flickorna; madame var då sjelfva godheten, och lärarinnorna ej vid så dåligt lynne, att det ej kunde varit ännu sämre. Flickorna voro kanske något yra och bullersamma, men fram-

ställde föröfrigt de mest lefvande typer af helsa och glädje. Så syntes allt detta, betraktadt genom afståndets trollspegel, men det kom en tid, då trollspegeln sönderbrast, och jag måste ned från mitt vaktorn, från hvilket jag hittills gjort mina iakttagelser, nödgad att på närmare håll deltaga i den lilla världens från Rue Fossette utvandringar.

Som vanligt, satt jag en dag i öfra våningen, förhörande barnen deras engelska lexor, under det att jag på samma gång vände en af madames sidenklädningar, då hon med den tankfulla mine, som hon stundom brukade antaga, och som gaf något genialiskt åt hennes ansigte, inträdde; sättande sig i en stol midtemot mig, iakttog hon några minuters tystnad. Desirée, den äldsta dottern, läste någon liten skrift af mrs Barbauld, och för att förvissa mig om, att hon förstod, hvad hon läste, lät jag henne från engelska på fransyska flytande öfversätta densamma. Madame lyssnade.

Utan några föregående ord, sade hon mig med en ton, liksom hon velat göra mig en förebråelse:

— Miss, i England var ni utan tvifvel guvernant?

— Nej, min fru, ni misstager er, svarade jag småleende.

— Är detta försök med mina barn ert första i undervisningsväg?

Jag försäkrade henne, att så var. Hon blef återigen tyst, men då jag, tagande en knappål ur dynan, såg upp, märkte jag, huru hon i sina tankar vände mig åt alla håll, likasom hon velat pröfva min skicklighet för ett visst ändamål, med hvilket hon umgicks. Från denna dag syntes hon fördubbla sina efterforskningar, rörande mig; hon lyssnade vid barnkammardörren, när jag satt derinne med hennes små; då jag promenerade med dem, smög hon sig bland träden i

parken, för att lyssna på oss. När hon så fortfarit en liten tid, tog hon ett steg framåt.

En morgon kom hon med en viss brådska och häftighet in till mig, sägande sig vara försatt i ett litet bryderi. Mr Wilson, den engelske språkläraren, hade manquerat den utsatta timman; hon fruktade att han var sjuk, och eleverna i klassen väntade. Det var ingen, som kunde gifva en lektion, och hon frågade mig, om jag ej för en gång skulle vilja ersätta hans ställe, på det att de ej måtte kunna säga att de gått misste om sin engelska lektion?

— I klassen, min fru? frågade jag.

— Ja, i andra klassen.

— Hvarest äro sextio elever? återtog jag.

Jag kände antalet och med mitt vanliga misstroende till mig sjelf drog jag mig, som snäcken, tillbaka inom mitt skal, föregifvande min oerfarenhet och min oförmåga; mig sjelf öfverlemnad, hade jag ovilkorligen undandragit mig förtroendet. Fruktande hvarje förändring, hade jag varit i stånd att tjuugo år sitta och lära barn Abe-boken, vända sidenklädningar och sy barnkoltar. Mitt närvarande arbete var väl ej förenligt med mitt lynne och ingaf mig ej ringaste interesse, men det syntes mig stort att ej hafva några allvarsamma bekymmer; att befrias från svårare lidandanden var den högsta lycka, som jag ansåg mig kunna förvänta. Dessutom tyckte jag mig ega tvänne lif, tankens och verklighetens; som det förra egde tillräcklig näring af inbillningens etheriska födoämnen, måste det sednare åtnöja sig med dagligt bröd, ständigt arbete och lak öfver hufvudet.

— Kom, sade madame, då jag stannade, för att klippa till ett snörlif, lemna detta arbete.

— Men Fifine behöfver det, min fru.

— Fifine må behöfva det, men jag behöfver er.

Som madame Beck verkligen behöfde mig, beslöt

hon också att begagna sig af mig; hon hade länge varit missnöjd med den engelske språkläraren, och, utan att göra sig vidare besvär, tog hon fingerborg och synål ur min hand, som hon lade i sin, och förde mig ned för trapporna. När vi hunnit den stora, fyrkantiga salen emellan boningshuset och pensions-inrättningen, stannade hon, släppte min hand och såg på mig, liksom hon ännu nogare velat utforska mig. Jag rodnade och darrade från hufvud till fot. I själfva verket voro mina skrupler långt ifrån inbillningens verk; jag hade väl allt sedan min ankomst till Villette studerat fransyska språket, lärande det praktiskt genom daglig öfning och theoretiskt på hvarje ledig aftonstund; men, det oaktadt, ansåg jag mig ej vara det nog mäktig, för att från engelskan till franskan eller ock tvärtom kunna corrigera en öfversättning i högre stil.

— Känner ni er verkligen vara så svag? frågade hon allvarsamt.

Jag höll på att svara ja och gå tillbaka i barnkammaren, för att der kanske begrafva mig för mitt återstående lif; men när jag såg upp på madame Beck, läste jag ett uttryck i hennes ansigte, som lät mig tänka två gånger, innan jag bestämde mig. I detta ögonblick egde hon något manligt i hela sitt väsende. En öfverlägsenhet af eget slag inpreglade sig i hvarje hennes drag, men denna öfverlägsenhet imponerade icke på mig; hvarken sympathi eller undergifvenhet voro de känslor, den hos mig väckte. Jag stod der — ännu ej öfvertalad, men ej heller nedtryckt. Det var som om en utmaning att pröfva styrka mellan olika gåfvor varit gifven; och i samma minut kände jag hvilken vanhedrande svaghet och barnslighet jag nyss visat.

— Vill ni gå tillbaka eller framåt? sade hon, visande med ena handen på den lilla dörren, som ledde

till boningsrummen, och med den andra på den stora, hvälfda porten, hvilken förde till skolsalarna.

— En avant (framåt), svarade jag.

Men allt som jag blef varmare, blef hon kallare.

— Kan ni, utan att öfverila er, åtaga er dagens lektioner?

— Jag är så kall, som den der stenen . . . ej mer upprörd än ni sjelf, tillade jag.

Ett sarkastiskt leende krusade hennes läppar.

— Godt, men låt mig erinra er, att det är inga engelska, timida flickor, som ni möter. Det är yra, glada, öppenhjertiga, stundom något upproriska "Labbsecouriennes."

— Jag vet det, och jag vet äfven att, fastän jag, sedan min hitkomst, oafbrutet studerat franska språket, talar jag det ännu icke obehindradt — med allt för liten färdighet, för att kunna ingifva respekt — men icke destomindre åtager jag mig ifrågavarande lektion.

— Blyga, svaga lärarinnor hafva aldrig ingifvit dem någon aktning.

— Jag känner det, min fru; jag^t har hört, huru sjelfsvåldigt de behandlade miss Turner.

Hon var en fattig, engelsk flicka, som madame Beck hade först begagnat och sedan afskedat, och hvars beklagliga historia icke var mig obekant.

— Det är sannt, sade hon kallt, miss Turner hade ej mera välde öfver dem, än min kökspiga skulle haft. Hon var svag och osäker; hade hvarken takt, förstånd, beslutsamhet eller värdighet. Miss Turner passade icke för alla dessa flickor.

Jag svarade icke, men gick mot den tillslutna dörren.

— Ni måste ej räkna på någon hjälp, hvarken af mig eller någon annan; deraf skulle de genast sluta, att ni ej vore ert kall vuxen.

Jag öppnade dörren, lemnande henne artigt första rummet. De trenne stora skolrummen lågo inom hvarandra. Det, som tillhörde andra klassen, hvarest jag skulle presidera, var det största, och eleverna derstädes talrikare, yrare och onekligt svårare att styra än de andra två. När jag började blifva något mera van, liknade jag i mina tankar de olika klasserna (om denna jmförelse är mig tillåten) vid öfver- och underhuset i mitt fädernesland. Min bullersamma klass kallade jag underhuset.

Vid första ögonkastet såg jag att flera af pensionärerna redan voro utbildade, unga damer; jag visste att några tillhörde adliga familjer (d. v. s. de adliga familjerna i La Basse Cour), och jag var öfvertygad att ingen enda af dem var okunnig om den ställning, jag innehaft i madames hus. Just som jag besteg en upphöjd ställning, ett par trappsteg ifrån golfvet, der lärarinnans plats och bord var, såg jag midtemot mig en mängd pannor och ögon, som tycktes hota mig med en snart utbristande storm. Flickorna på kontinenten äro ganska olika öboernas döttrar af samma ålder och samma stånd; aldrig såg jag sådana ögon och pannor i England. Med en kall tirad presenterade mig madame Beck, begaf sig sedan ur rummet och lemnade mig allena på min hederspost.

Aldrig glömmmer jag denna första lektion, icke heller den nya bana, den öppnade för mig. Nu först lärde jag mig inse den stora skillnad, som är emellan novellförfattarnes och poeternes ideela beskrifningar på unga flickor, och dem, som verkligheten erbjuder oss.

Jag såg tydligt, att de tre äldsta hade föresatt sig att icke en "bonne d'Enfants"*) skulle gifva dem lektioner i engelska språket; de visste att det förut lycats dem att följaga lärarinnor, som varit dem miss-

*) En underordnad plats hos barn i Frankrike.

hagliga, och att madame när som helst var färdig att förfäskeda en professor eller en lärarinna, som icke i skolan vunnit popularitet, samt att hon aldrig på sin plats qvarhöll en till karakteren svag och vek lärare, hvilken icke hade styrka att strida och icke förmåga att behålla segren; när de fästade sina ögon på miss Snowe, lofvade de sig sjelfva en lätt seger. Fröknarna Blanche, Virginie och Angelique öppnade striden med en serie af hviskningar, miner och förstulna leenden, hvilka blefvo ännu högljuddare, då de, som ett echo, upprepades från de aflägsnare bänkarna. Detta tilltagande uppror af sextio mot en blef tryckande nog. Hade jag kunnat begagna mitt modersmål, är jag viss på att man långt förr skulle hafva hört mig, ty, fastän jag var en fattig, värnlös flicka, och såg så ut, hade naturen gifvit mig en stark och imponerande röst, som antog uttryck efter mina känslor. Om jag talat engelska, hade jag kunnat på ett lätt och ledigt språk brännmärka dem, som det förtjenade, och med någon sarcasm, kryddad med förakt, bestraffa upphofs-
männen till sammangaddningen, under det jag med en mild satir kunnat vända mig till de svaga, och syntes det mig ej vara omöjligt att slutligen nedtysta denna vilda hop. Allt hvad jag kunde göra var att gå fram till Blanche, (fröken de Melcy, en ung fribherrinna, den äldsta, största och vackraste, men äfven elakaste af dem alla), ställa mig vid hennes bord, taga stilöfningsboken ur hennes hand, äter bestiga min plats, under det jag långsamt uppläste hennes skrift, som jag fann ganska underhållig, och i hela skolans närvaro ref jag den midt i tu.

Denna handling åsyftade att väcka uppmärksamhet och stilla oväsendet. Endast en flicka i bakgrunden af rummet fortfor att skratta med oförminskad styrka. Jag fixerade henne; hon var blek, hade svart hår, tjocka ögonbryn, markerade drag och mörka,

dystra och vilda ögon. Jag märkte, att hon satt nära en dörr, hvilken ledde till ett litet bibliotek. Hon steg upp i afsigt att gifva ökad fart åt oljudet. Jag kastade ett öga på hennes vext, under det att jag beräknade hennes styrka. Hon var stor och utbildad; men som anfallet var oväntadt, ansåg jag mig kunna styra henne.

Sedan steg jag fram i rummet, antog en kall och liknöjd mine, vidrörde lätt dörren och fann den halföppen; minuten derpå såg jag henne skarpt i ansigtet, då hon genast sprang in i det lilla rummet, hvar på jag läste dörren och lade nyckeln i min ficka.

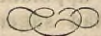
Denna flicka, vid namn Dolores, var af Cataloniskt ursprung, och var genom sin karakter på en gång hatad och fruktad af sina kamrater. Alla erkände inom sig att handlingen var rättvis, och alla voro belåtna med densamma. Det blef tyst för ett ögonblick; en och hvar smålog, men ingen skrattade.

Allvarsam återvände jag till min plats, uppmanade mitt lilla auditorium vänligt till tystnad och började att diktera, som om ingenting händt. Pennorna gledo helt lugnt öfver papperet, och det återstående af lektionen fortgick och afslöts ordentligt och uppmärksam.

— Det är bra, sade madame Beck, när jag, något varm och litet trött, lemnade lektionsrummet, det skall gå.

Hon hade lyssnat och varit under hela tiden på sitt vanliga spejarevis mitt osynliga vittne.

Från denna dag upphörde jag att vara "Bonne," men blef i stället lärarinna i engelska språket. Madame Beck ökade min lön, men, det oaktadt, drog hon tredubbelt så stor vinst af mig, som hon förut haft af m:r Wilson.

9.

Isidor.

Min tid var nu fullt upptagen. Under det jag undervisade andra, studerade jag sjelf och hade knappast ett ledigt ögonblick. Jag fann mig väl deraf; jag förtvinade icke längre under ett stillastående, intresselöst lif; genom att beständigt uppöfva mina intellektuella krafter utvecklade de sig mera med hvarje dag. Erfarenhet, i en ingalunda inskränkt skala, var jag i tillfälle att förvärfva. Villette var en anseelig stad, och i madame Becks pension voro elever af alla Europeiska nationer, äfvensom af olika ständs- och förmögenhets-vilkor. Jemnlighet var i hög grad herrskande i La basse cour; fastän regeringsformen icke var republikansk, hade den dock något dylikt i sitt väsende, och i madame Becks lärosalar sutto den unga grefvinnan och den unga borgarflickan sida vid sida. Af det yttre kunde man ej alltid sluta till hvem som var af adligt eller plebejiskt ursprung; men den sednare hade ofta ett mera öppet och förbindligt umgängessätt, då den förra bar en skytt, som utvisade en nära förening af list och oförsynthet. Det fransyska, eldiga blodet var uppblandadt med en förnedrande flegma. Med ledsnad säger jag, att verkningarna af denna blandning förnämligast visade sig i en hal,

smickrande tunga, och i ett sätt att vara, väl lätt och lifligt, men fullkomligt hjertlöst och opålitligt.

För att göra rättvisa åt alla olika landsmän, måste jag nämna, att de hederliga infödingarna i La basse cour hade en skrymtaktighet, som var helt och hållet deras egen tillhörighet, men den var af en så grof beskaffenhet, att man omöjligt kunde låta dåra sig af densamma. Om en osanning var nödvändig till vinnande af ett ändamål, halkade den utan något motstånd öfver deras läppar, och jag tror ej att deras samveten besvärade dem med några förebräelser. Icke en enda själ fanns i madame Becks hus, från kökspojken till matmodren sjelf, som blygdes att förråda sanningen; de ansågo det ej vara någonting. Om det ej bestämdt var en dygd, ansågs det åtminstone som det ursäglichaste af alla fel. "Jag har ljugit flera gånger" var ett item i hvarje flickas månadliga bigt. Presten afhörde den utan förvåning och, utan att tveka, gaf han henne absolution. Men om de någon gång försummat en messa eller läst ett kapitel i en novell, hade de begått brott, som oundvikligt drogo straffet med sig i spåren.

Ännu halft omedveten om detta sakernas skick och obekant med dess resultater, tog jag mig ganska väl ut i min nya verkningskrets. Efter de första lektionerna, gifna på brädden af en moralisk vulkan, som i hvarje ögonblick hotade att utbrista, lyckades det mig slutligen att qväfva den upproriska andan. Jag kunde ej fördraga den tanken, att vid mitt första försök i en ny verkningskrets blifva förlöjligad af oläraktiga och sjelfsvåldiga disciplar. Många timmar låg jag vaken under natten, tänkande på bästa sättet att böja dessa unga, sjelfkloka rebeller under min vilja. I första rummet såg jag tydligt, att jag från madame Beck ej hade någon hjälp, i detta afseende, att förvänta; hennes method var, att på lärarinnornas be-

kostnad lemna barnen en obegränsad frihet. Att i någon casus af bristande lydnad och missaktning söka hennes beskydd, hade varit detsamma, som att vilja fördrifva henne ur huset. I sitt förhållande till sina pensionärer befattade hon sig endast med de åligganden, som voro henne angenäma, och som tillika gälfvo henne ett visst anseende i deras ögon; när någon allvarlig åtgärd måste vidtagas, genom hvilken hon möjligtvis kunde äfventyra sin popularitet, fordrade hon, det lärarinnorna skulle vara de handlande. Således måste jag helt och hållet lita på mig sjelf.

Emellertid var det klart, som dagen, att denna otvåglade hop ej kunde ledas genom tvång. Den fordrade en human behandling, som påkallade lärarinnans tålmod; ett vänligt, men jemnt bemötande gjorde intryck på dem; ett träffande skämt för någon gång hade en god verkan. En ihärdig undervisning kunde de och ville de icke underkasta sig; att begära det de skulle anstränga sitt minne, sin eftertanke, sin uppmärksamhet, var i deras ögon en dårskap. Då en ung engelska med vanlig fattningsgåfva helt lugnt skulle tagit sitt thema, bemödande sig att förstå och utarbета detsamma, skrattade en "Labassecourienne" er midt i ansigtet, lemnande er det tillbaka med denna phras: "Dieu que c'est difficile! Je n'en veux pas. Cela m'ennuie trop. (Gud, hvad det är svårt; jag vill icke; det tröttar mig allt för mycket.)

En lärarinna, som förstod sitt kall, tvekade icke att utan klagomål och strider återtaga temat, sökande, kanske mera än som behöfdes, jemka svårigheterna och göra det ännu klarare för lärjungarnes begrepp; sålunda förändradt, lemnade hon det tillbaka, icke försummande att med satirens gissel i sin hand frikostigt utdela sina slängar; de kände stygnet, men när de sågo att ej ovilja, utan välmening låg till grund för dessa anfall, underkastade de sig desamma.

De kunde väl klaga öfver en lexas tillökning med tre rader, men de visade sig aldrig uppstudsiga öfver ett sår, gifvel åt deras sjelfkänsla; den lilla smula, som de af denna egenskap egde, måste förödmjukas, och de föredrogo kramningen af en hård hand, som sedan släppte dem, framför ett ständigt smågrälände.

Så småningom förvärfvade jag mig makt öfver fransyska språket och kunde, allt som omständigheterna fordrade det, sänka och höja rösten; de äldsta och förståndigaste flickorna började att på deras sätt fästa sig vid mig; ifrån det ögonblick, som en elev kände begäret efter en ädel läflan börja röra sig inom sitt bröst, märkte jag att jag hade vunnit henne. Tid efter annan såg jag om morgnarna små buketter ligga på mitt bord. Som tacksamhetsbevis för dessa små artigheter, brukade jag ibland under loftimmarna med några få utvalda af dem företaga en promenad. Under våra pågående samtal inträffade det en eller ett par gånger att jag gjorde ett öfverlagdt försök att rätta några af deras i moraliskt afscende förvrängda grundsatser, då jag isynerhet föreställde dem det låga och syndiga i en osanning. I ett obehagadt ögonblick råkade jag att säga, att af två onda ting ansåg jag falskhet vara ett större fel än en uraktlåten kyrkogång. De stackars flickorna hade befallning, att till katholska öron öfverflytta allt, hvad den protestantiska lärarinnan sade dem. Följderna häraf voro uppbyggliga. Någoting — ett osynligt, obestämdt och namnlöst ting — stal sig emellan mig och mina bästa elever. Buketterna fortforo att ligga på mitt bord, men all conversation emellan mig och dem blef bannlyst. När jag genomgick alléerna eller satte mig i bersåen, kom aldrig en flicka till min högra sida, utan att jag hade en lärarinna på min venstra. Märkvärdigt nog, följde madame mig i hack och häl så fort, så lyst och oväntadt, som en vandrande Zephir.

Den mening, som min katholska principal hade fattat om mitt andliga lif, yttrades tillfällighetsvis till mig sjelf på ett ganska naivt sätt; en pensionär, som jag gjort någon liten tjänst, utropade en dag, i det hon satte sig bredvid mig.

— Mamsell, huru illa att ni är protestant!

— Hvarför det, Isabella?

— Jo, ty, när ni dör, skall ni brinna i helvetet.

— Tror ni det?

— Visserligen tror jag det; alla människor säga det, och dessutom har jag hört det af prestens egen mun.

Isabella var en liten besynnerlig, enfaldig varelse.

— För att bereda er salighet deruppe, tillade hon, borde man verkligen bränna er lefvande här nere.

Jag kunde omöjligt hindra mig ifrån att skratta.

Har läsaren glömt miss Ginevra Fanshaw? Om så är, måste jag framföra denna unga flicka, som en af madame Becks blomstrande elever, åter på scenen.

Vid sin ankomst till Rue Fossette, tre dagar efter mitt hastiga inträdande der, öfverraskades hon ganska mycket vid vårt möte. Blodet, som rann i hennes ådror, måste i sanning varit af ädelt ursprung, ty aldrig kunde någon hertiginna taga sig, utan någon afektation, större friheter, än hon. De flesta af hennes karaktersdrag tycktes vara af en ganska lätt beskaffenhet: hennes sympathi och hennes antipathi, hennes kärlek och hennes hat voro endast en spindelväf af de finaste trådar.

Hon var icke högmodig — och "bonne d'enfants" som jag var, visade hon mig dock en slags vänskap och förtroende. Hon plågade mig med tusen barnsliga,

tröttande klagomål, rörande skoltvister, hushåll och ekonomi: kokerskan var ej i hennes gunst, lärarinnorna och pensionärerna voro föraktansvärda, emedan de voro utländskor. Någon tid afhörde jag med tålmod uttrycken af hennes missnöje med den salta fisken om Fredagarna, de hårdkokta äggen, ett och annat smådeord öfver soppan, brödet och kaffet. Slutligen utledsen vid hennes eviga idisslande om ett och detsamma, snäste jag åt henne, hvilket jag verkligen borde hafva gjort, att börja med; ännu länge måste jag afhöra hennes frågor, rörande hennes kläder. Hennes garderob var, så långt ögats synkrets sträckte sig, ganska elegant, men det var åtskilligt annat, som behöfde förnyas och förbättras; allt, hvad hon egde, tarvade en ständig reparation; hon hatade alla fruntimmers-arbeten, och hon bar in hela högar af strumpor till mig, som hon bad mig laga. Några veckor gaf jag efter för hennes vilja, men slutligen sade jag henne, att hon måste laga sina kläder sjelf; hon anklagade mig för att ej längre vara hennes vän; hon grät, hon skrek, men jag stod fast vid mitt beslut och lät de hysteriska anfällen passera.

Oaktadt dessa svagbeter och andra åtskilliga att förtiga, huru vacker var hon icke! Huru intagande var hon ej, när hon en solklar Söndagsmorgon, vid godt lynne och väl klädd i sin ljusgredelina sidenklädnings, med de långa lockarne, nedfallande på hennes hvita skuldror, inträdde i salen. Söndagarna tillbragte hon vanligtvis med sina vänner i staden, och bland dessa vänner lät hon mig förstå, att det var någon, som hon önskade skulle blifva henne ännu mera. Genom blickar och vinkar sade hon mig, att hon länge ingifvit honom en varm beundran, som kanske kunde förvandlas i en äkta kärlek. Hon kallade sin kurtisör Isidor. Detta var icke hans rätta namn, men ett, med hvilket det roade henne att döpa honom, ty hans eget

var, som hon yttrade, "icke rätt vackert." En gång, då hon skröt med häftigheten af Isidors tillgifvenhet, frågade jag om hon älskade honom tillbaka.

— Åh ja, litet, svarade hon, han är rätt vacker, och han älskar mig ända till vansinne . . . det roar mig mycket, och det är nog.

Jag fann att hon dref saken nästan för långt, och som jag kände hennes ombytliga lynne, företog jag mig en dag att framställa allvarsamma frågor rörande denna person; jag frågade neml. om han var sådan, att hennes föräldrar, isynnerhet hennes onkel, af hvilken hon tycktes bero, kunde gilla hennes val.

Hon medgaf att det var ganska osäkert, ty hon trodde icke att "Isidor" hade mycket penningar.

— Uppmuntrar ni honom? frågade jag.

— Vissa tider alldeles till öfverdrift.

— Utan att ni vet om ni vill gifta er med honom?

— Åh, huru enfaldig ni är; jag vill ej gifta mig, jag som är så ung.

— Om han älskar er så mycket, som ni säger, och han ej blir gift med er, är han ju olycklig.

— Och till följe deraf, svarade hon, skall hans hjerta brista, och i annat fall blefve jag mycket stött.

— Den der herr Isidor, måtte vara en stor narr.

— Ja, i hans kärlek till mig, men i alla andra afseenden är han, efter hvad man säger, en klok karl. M:rs Cholmondeley anser honom som utomordentligt skicklig; hon säger att han genom sina talanger skall bana sig en egen väg, och allt hvad jag vet, är att då han är tillsammans med mig, suckar han endast och jag kan linda honom om mitt lillfinger.

Önskande att veta något mera om denne, till vansinne älskande, Isidor, hvars ställning syntes mig ingenting mindre än afundsvärd, bad jag henne beskrifva hans person, men hon kunde det icke; hon sak-

nade ord, och kunde icke sammansätta de få, hon hade, så omständligt, att hon af dem fick någon mening. Hon tycktes icke hafva tagit tillräcklig notis om honom. Ingen af hans blickar, ingen förändring i hans anletsdrag hade hvarken rört henne eller kvarblifvit i hennes minne. Att han var "beau", men mera "bel homme, que joli garçon"), var allt, hvad hon visste. Mitt tålmod var nära uttömdt, och mitt intresse förminskadt, under det jag lyssnade till henne. Alla de vinkar, som undfölo henne, och alla de detaljer, hon gaf mig, läto mig, ehuru af henne omedvetet, förstå, att Isidors hyllning var lika grannlaga, som vördnadsfull. Jag sade henne ganska öppet, att jag trodde honom vara mycket för god för henne, och med lika mycken upprigtighet sade jag, att hon föreföll mig som en fåfång, kokett fjolla. Hon skrattade och dansade bort, som om jag sagt henne en kompliment.

Miss Ginevras skolstudier voro ganska inskränkta. Spela, sjunga och dansa, dessa tre talanger voro de enda, hon öfvade; de fina, broderade kammarduksnåsdukarna blefvo aldrig färdiga; sina historiska, geografiska och gramatikaliska lexor lärde hon sig icke; sina stilöfningar lät hon andra skriva, och sin tid fördref hon med att aflägga besök. Madame, som visste att hennes skoltid var inskränkt till en viss period, hvilken, antingen hon gjorde framsteg eller icke, ej finge förlängas, lemnade henne i detta afseende en fullkomlig frihet. M:rs Cholmondeley — hennes förkläde — en glad, fashionable fru, bjöd alltid Ginevra, då hon hade societet hos sig, samt tog någon gång med sig den unga flickan till sina bekanta. Ginevra var obeskrifligt belåten med detta slags lefnadssätt, som blott hade en olägenhet; hon var nödsakad att kläda sig väl, och hon var ej i tillfälle att variera sina kostymer.

*) Mera skön man, än skön gosse.

Alla hennes tankar vände sig omkring detta ämne; hela hennes själ var sysselsatt att uttänka medel, för att undanrödja denna svårighet. Det var märkvärdigt att se henne med sitt makliga, sorglösa lynne endast af begär att lysa försatt i en så stor verksamhet.

Helt djerft — djerft säger jag, ty ingen blick af blygsel röjde sig i hennes ansigte — yttrade hon till m:rs Cholmondeley ungefär dessa ord:

— Min dyra, älskade m:rs C., jag har ingen enda klädning, som passar för ert lustparti nästa vecka; ni måste gifva mig en musslinsklädning och ett azurfärgadt skärp; gör det, och ni är en engel! Vill ni?

Den "dyra, älskade" m:rs C. uppfyllde först hennes önskan, men, finnande dessa anspråk allt för ofta förnyade, måste hon, som miss Fanshaws öfriga vänner, inskränka sin frikostighet. Efter någon tid hörde jag ej mera omtalas m:rs Cholmondeleys presenter, men, det oaktadt, fortsatte hon sina besök; och det nödvändiga, äfvensom mången liten extra artikel, såsom handskar, blommor m. m. ersattes, när det behöfdes, med något nytt. Ehuru ingalunda af naturen hemlighetsfull, gömde hon dock någon tid dessa saker; men en afton, då hon var bjuden på en större supé, till hvilken en elegantare kostym fordrades, kunde hon ej emotstå begäret, att gå in i mitt rum och visa sig i all sin glans.

Hon var verkligen vacker: hennes hvita hy och vackra former erinrade om de engelska skönhheterna, och hennes toilett var utmärkt, ty allt var nytt och dyrbart. Jag skärskådade henne från topp till tå. Hon vände sig rundt omkring, på det att jag från alla sidor riktigt skulle kunna betrakta henne. Sjelf medveten af sina behag, var hon i det bästa lynne. Hennes blå, snarare små än stora ögon lyste af fröjd, och i sin förtjusning var hon nära att gifva mig en kyss.

— Icke ännu, sade jag, lät oss vara förnuftiga och först öfvertänka meningen med all vår grannlåt.

Förande henne tillbaka, mönstrade jag henne vidare.

— Huru ser jag ut? frågade hon.

— Ni är väl klädd.

Som hon ej tyckte att mitt bifall var gifvet med nog mycken värma, fortfor hon att fästa min uppmärksamhet på de omvexlande prydnaderna i sin kostym.

— Se nu på den här brochen, armbanden och öronhängena; ingen enda i hela pensionen kan framvisa maken . . . ej madame sjelf.

— Jag ser alltsammans . . . har mr. de Bassompierre gifvit er dessa juveler?

— Min onkel vet ej att jag har dem.

— Då äro de förmodligen presenter af m:rs Cholmedeley?

— Nej visst icke; hon är en småaktig, snål meniska, som nu mera aldrig ger mig någonting.

Trött att fråga längre, vände jag mig tvärt ifrån henne.

— Nå, gamla knarr, gamla Diogenes — hennes favorit-termer, när vi voro oense — hvad står nu på?

— Jag har ej längre lust att se på er och er grannlåt.

Några minuter syntes hon förlägen.

— Hvad nu, moder vishet? För juvelerna, handskarna och bukellen står jag ej i någon skuld; min klädning är visserligen obetald, men min onkel nekar ej att liqvidera räkningen; han ser aldrig på de mindre detaljerna, blott på hufvudsumman, och för öfrigt är han så rik, att några guinéer, mer eller mindre, betyda ingenting.

— Vill ni ej nu aflägsna er? Jag vill låsa min dörr. Man må smickra er skönhet i den der baldrägten så

mycket man vill, så var ni i mina ögon mycket täckare, då jag första gången såg er i er gingansklädning och er enkla halmhatt.

— Andra menniskor hafva icke er puritanska smak, var hennes vresiga svar, och dessutom inser jag ej hvad rättighet ni har att predika för mig.

— Visserligen har jag ingen rättighet dertill, men lika mycken som ni, att, som en utklädd skogsfogel, flaxa in i min kammare. Ert påfogelskrams, som ni kallar er paryr, gör ej något intryck på mig; det vore ganska vackert alltsammans, om ni köpt det för edra egna penningar, som ni mycket väl, under edra närvarande förhållanden, kunde ha' sparat ihop.

— On est là pour mademoiselle Fanshaw (Någon ber att få tala vid miss Fanshaw), tillkännagaf portvakterskan och trippade sin väg.

Den halfva hemligheten, rörande hennes paryr, upplöstes nu, men två å tre dagar sednare bekände hon öppet alltsammans för mig.

— Ni behöver ej vara så butter, började hon då, ty hvarken pappa eller mr. de Bassompierre ha för min skull haft stor depense; endast något af min sista kostym är obetaldt, men eljest är allt liqvideradt. Hör nu, fortfor hon och närmade sig mig, under det hon begagnade sin mest smekande och förtroliga ton, ty min "vresighet" plågade henne, och hon hade ett behof af att prata med mig, äfven när jag bannade henne . . . Ecoutez chere grogneuse! (Hör, kära gräl-makerska!) Jag vill säga er alltsammans, och ni skall se, huru, icke allenast ärligt, allt tillgått, utau äfven huru skickligt jag genomdrifvit saken. I första rummet måste jag flyga ur boet, ty pappa sjelf önskade att jag skulle se något af verlden, och serskildt sade han till m:rs Cholmondeley, att, fastän jag var ett temligen godt kräk, behöfde jag dock skaka af mig skol-dammet samt förskaffa mig ett ledigare sätt att vara,

och önskade han äfven, att innan jag gjorde min debut i England, skulle jag först vinna inträde i sällskapskretsarna här. Men för att med framgång visa mig, fordras en modern och elegant toilette. Mrs Cholmondeley har blifvit snål och vill ej gifva mig något mera, och att aulita onkel om penningar till allt, hvad jag behöfver, går icke an, det har ni sjelf så ofta predikat för mig; men det var någon annan, som hörde mig, när jag, liksom af en händelse, beklagade mig för mrs Cholmondeley öfver mina små omständigheter, och huru mycket, som fattades mig till min paryr; denna någon syntes helt förtjust vid blotta tanken, att få erbjuda mig en bagatell. Ni skulle sett hans ljusa mine, när han först talade derom; han tvekade, rodnade och bestämdt darrade af fruktan för ett afslag.

— Jag förstår, miss Fanshaw, att mr. Isidor är gifvaren; det är af honom, som ni emottagit edra blommor, edra handskar m. m.

— Ni uttrycker er så ovänligt. Jag vet ej rätt, huru jag skall lägga mina ord, men jag vill säga, att jag, liksom af en händelse, tillät Isidor hafva nöjet och äran, att genom erbjudandet af en bagatell egna mig sin hyllning.

— Nu, Ginevra, har jag gätan upplöst; men ni har handlat högst obelänksamt . . . Är ni säker på, att ni kan gifta er med mr. Isidor . . . Skola edra föräldrar och er onkel gifva er sitt samtycke . . . Älskar ni honom uteslutande?

— Mais pas du tout (då hon ville säga något rätt hjertlöst, tog hon alltid sin tillflykt till franska språket) je suis la reine, mais il n'est pas mon roi. (Nej, visst icke; jag är drottningen, men han är icke min konung.)

— Låt mig tro, att i hvad ni nu säger ligger mera oförstånd än koketteri, och att ni ej kan vara så lätt-sinnig, att vilja begagna er af en karls penningar och

goda hjerta, som är er fullkomligt likgiltig. Ni älskar mr. Isidor mera än ni sjelf tror eller vill medgifva.

— Nej, jag dansade förliden natt med en ung officer, som jag tyckte tusende gånger mera om; jag kunde icke begripa, hvarföre jag kände något så kallt för Isidor, ty alla säga att han är vacker, och andra flickor äro förtjusta i honom. Men låt mig se, huru det är.

Hon försökte reflektera, och jag uppmuntrade henne härutinnan.

— Försök, sade jag, att få en enda klar tanke i ert hufvud. Mig förefaller det chaotiskt, som en stor påse, full med lumpor.

— Det är något ditåt, utropade hon slutligen, meniskan är alltför romanesk för mig; han begär mera än jag finner lämpligt att gifva; han inbillar sig att jag är fullkomlig, utrustad med alla möjliga, förträffliga egenskaper och dygder, med ett ord, sådan som jag hvarken var eller är, och ej heller tänker någonsin blifva. Icke rår jag för, att jag, när han är närvarande, söker rättfärdiga hans goda tankar om mig, och då faller lusten på mig, att vara mild och söt, samt tala förstånd. Jag är långt mera ogenerad med er, gamla, ogiffta flicka, ni gamla vishetsgudinna, insvept i nunnedok, ni känner alla mina svaga sidor, mitt koketteri, min okunnighet, min näsvishet, mitt lättsinne, min enfald, min sjelfviskhet samt alla öfriga, ljufva saker, hvilka ni behagat tilldela min karaktär.

— Det är allt godt och väl, svarade jag, med yttersta ansträngning att bibehålla mitt allvar, hvilket verkligen var nära att duka under för dessa öppenhjertiga meddelanden; men handla nu som en god, rättänkande flicka och återsänd alltsammans.

— Nej, i sanning, det vill jag icke, svarade hon med en viss stolthet.

— Men ni bedrager mr. Isidor. Ni emottager hans presenter och låter honom förstå med er blick, att han en dag skall erhålla en motsvarande gåfva.

— Han behöfver den icke, ty han är tillräckligt återgäldad genom det nöjet att se mig bära det han skänkt mig, och det är nog för honom, som är af borgerlig härkomst. För närvarande har jag ej annat att göra, fortför hon, än att njuta af min ungdom; jag tänker ej binda mig genom några löften, hvarken vid honom eller någon annan. När jag första gången såg Isidor, trodde jag blott att han ville roa sig och mig, och jag föreställde mig att det var nog för honom, att då och då träffa en vacker flicka, att vi, när vi råkad, som två fjärilar skulle fladdra tillsammans och vara lyckliga. Jo vackert! Stundom sätter han på sig en riktig domaremine, blir tankfull och sentimental. Les penseurs profonds et passionés ne sont pas à mon gout. (Djupa och passionerade tänkare äro icke i min smak.) Öfverste Alfred de Hamal passar mig mycket bättre. Lefve glädjen och nöjet! Lefve dess dyrkare! A bas les grandes passions et les sévéres vertus! (Bort med stora passioner och stränga dygder!)

Hon inväntade ett svar på denna tirad, men fick ej något.

— Jag tycker om min vackra öfverste, återtog hon. Jag skall aldrig älska hans rival, och aldrig gifter jag mig med en ofrälse man.

Jag lät henne nu förstå, att hon måste befria min kammare från äran af hennes närvaro. Hon skrattade och sprang sin väg.

10.

Doktor John.

Madame Beck egde den mest konsekventa karakter; hon lefde i godt förstånd med hela världen, men älskade ingen. Hennes egna barn utgjorde ej något undantag från denna regel. Hennes stoiska, lugna hållning var alltid densamma. Hon hade omsorg för sin familj, vakade öfver dess angelägenheter och materiella välbefinnande, men aldrig såg jag henne taga sina små barn på sitt knä och trycka en kyss på deras friska läppar, såg henne aldrig sluta dem i sin famn, hörde henne aldrig säga dem ett ömt, hjertligt ord.

Någon gång observerade jag henne sittande i trädgården, med ögonen följande sina små, när de i alléen promenerade med sin "bonne" Trinette. I hennes blick uttalade sig bekymmer och omtanka; jag märkte huru hon grubblade öfver deras avenir, (framtid), som hon kallade det; men om det yngsta, ett litet klent, men vänligt barn, händelsevis varseblef henne, och dervid lemnade sin sköterska, och — skrattande och yr — hastade fram till hennes knäen, såg jag henne räcka fram handen, för att förekomma barnets opassande rörelse.

— Akta dig, mitt barn! yttrade hon, men tillät det dock att stå bredvid sig.

Några minuter derefter steg hon upp och ledde barnet tillbaka till Trinette, utan att skänka det något enda smäleende, någon enda kyss, något vänligt ord.

Hennes förhållande till den äldsta flickan var särdeles karakteristiskt. Det var ett elakt barn. "Hvilken plågoande är icke den här Desirée! Huru giftig själ har icke detta barn!" voro komplimenter, med hvilka man både i köket och i skofrummet tilltalade flickan. Bland hennes öfriga talanger egde hon äfven den, att uppreta sin "bonne" och pigorna till den högsta, möjliga grad. Hon smög sig in i deras kammare, öppnade deras lådor, sönderref deras bästa mössor och nedsmutsade deras vackraste shawlar. Vid passande tillfällen smög hon sig in i salen, der hon inventerade skänken, sönderslog glas och porcellain, eller ock spatserade hon i handkammaren och skafferiet, hvarest hon plundrade förrådena, drack sött vin, slog buteljer och krus i kras och kastade sedan misstankarna för alla dessa dåd på hushållerskan eller kökspigan. När madame antingen såg allt detta, eller ock blef undermåttad derom, hvilket ofta hände, yttrade hon med ett makalöst lugn:

— Desirée behöfver en särskild uppmärksamhet.

Och, till följe deraf, hade hon den lilla missdåderskan vid sin sida. Aldrig sade modren flickan öppet dess fel och föreställde henne aldrig de svåra följderna af hennes vanor. Spioneri och bevakning voro de enda läkemedlen. Desirée hölls ifrån tjenstefolket, men i stället snattade och stal hon från sin mamma. Allt, hvad hon kom öfver på madames toilett och arbetsbord, fann hon för godt att tillskansa sig; madame såg allt detta, men låtsade ingenting märka: hon hade ej nog rättskaffenshet i sin själ, att ogilla sitt lastfulla barn. Då en artikel försvann, som var oundgänglig, låtsade hon tro, att Desirée på lek borttagit den, för att återgifva

henne densamma. Desirée riskerade ej att mottaga några bannor; hon lärde sig äfven att ljuga, då hon nekade att hafva tagit brochen, ringen eller saxen. Fullföljande detta falska system, antog modren en mine, som om hon verkligen trott barnet, men följde henne sedan oupphörligt på spåren till hennes gömställen, som voro antingen någon håla i trädgårdsmuren, en spricka eller något smyghål på vinden eller uthusen. Sedan detta väl var gjordt, befallde madame, att Desirée med Trinette skulle företaga en promenad, och då begagnade hon sig af barnets frånvaro, för att borttaga det stulna godset. Flickan visade sig som sin sluga moders värdiga dotter, ty ingen mine, ingen rörelse förrådde någon blygsel öfver upptäckten af hennes fel.

Den andra dottren, Fifine, liknade, som man sade, sin aflidne fader. Af modren hade hon ärft sin goda kroppskonstitution, sina blå ögon och sina friska kinder, men ingenting, som tillhörde dennas moraliska varelse. Det var en liten god, glad själf; ett varmt, känsligt hjerta, men yr och förflugen var hon. En dag föll hon från öfra våningen utför en lång stentrappa; madame hörde bullret, lemnade salen och upplyftade henne, sägande med största lugn:

— Hon har afbrutit en arm.

Först hoppades vi att det icke var så farligt; men det var ty värr allt för sannt: en liten, rund arm hängde vanmäktig.

— Låt Mees (menande mig) taga henne, sade madame, och skaffa genast hit en hyrvagn.

Hon satte sig själf i densamma, och med den fullkomligaste fattning reste hon efter en fältskär. Hennes läkare var ej hemma, men det betydde ingenting; hon sökte så länge tills hon fann en vikarierande läkare och förde honom hem med sig. Under tiden hade jag skurit upp klädningsarmen och lagt flickan till

sängs. Ingen af oss (med oss menar jag hushållerskan, portvakterskan och mig, som nu voro samlade i den lilla heta, qvafva kammaren) såg forskande på den nye doktorn, som inträdde. Jag hade fullt upp att göra, för att lugna Fifine, hvars skrik, ty hon hade goda lungor, voro förfärliga att höra. Dessa skri fördubblades, då doktorn närmade sig hennes säng, och då han tog upp henne, ropade hon på bruten engelska (ty hon, som alla de andra barnen, talade detta språk: Låt mig vara. . . jag vill icke ha' er, jag vill ha' doktor Pillule.

— Doktor Pillule är min mycket gode vän, svarade doktorn på den renaste, bästa engelska, men han har rest bort tre mil härifrån, och jag har kommit i hans ställe. Blott vi hinna litet lugna oss, skola vi skrida till verket, då den lilla armen snart skall blifva förbunden.

Derpå begärde han ett glas sockervatten och gaf henne en thésked af denna söta dryck — Fifine var gourmande, och hvem som helst kunde genom hennes gom finna vägen till hennes hjerta — lofvande henne mera, när operationen var verkställd. Han begärde biträde; Trinette och portvakterskan sprungo på dörren. Jag var just ej angelägen att vidröra den lilla, plågade lemman, men, inseende att ej något val var öfrigt, måste jag göra hvad mig ålades. Madame Beck räckte nu ut sin hand; den var lika stadig, som min var darande.

— Det är bättre, sade han, vändande sig från mig till henne . . . han hade gjort ett godt val.

Jag hade affekterad köld och hade tillkämpat mig styrka. Hennes var hvarken tillkämpad eller affekterad.

— Merci, madame, très bien, fort bien, sade operatören, då han hade slutat. Voilà un sang froid opportun, et qui vaut mille élans de sensibilité déplacé. (Jag tackar er, min fru, rätt bra, mycket bra; er kall-

blodighet är mera värd än tusende utgjutelser af en ändamålslös känslöfullhet.)

Han var belåten med hennes styrka, hon med hans kompliment. Det var att märka, att hela hans varelse, hans röst, hans mine, hans åtbörder talade till hans fördel.

Den unge läkaren (ty han var ung) hade ej något vanligt utseende. I detta lilla, låga rum, bland en grupp kvinnor, syntes hans vext hög och inponerande. Hans profil var ren, vacker och uttrycksfull; kanske att hans öga, betraktadt ansigte mot ansigte, haft en ännu lifligare glans; hans blick var glad och god, äfvensom draget omkring munnen; hakan var klufven, grekisk och regelbundet skön. Hans leende var ej möjligt att med ord återgifva; det var något deruti, som fångslade, men tillika något, som hos en sjelf väckte tanken på alla ens små egenheter och svaga sidor. Fina tyckte om denna blick och trodde sin doktor vara ett snille. Mycken plåga hade han också förorsakat henne. Nu framräckte hon sin hand till ett vänligt godnatt. Han smekte den lilla handen, och då madame och han gingo ned för trappan, talade hon mycket, flytande och snillrikt. Han hörde henne med en viss, naturlig godlyntet, uppblandad med den skalkaktiga blick, som jag ej kan beskrifva.

Jag märkte, att, fastän han talade ganska väl fransyska, uttryckte han sig ännu bättre på engelska; han hade ett brittiskt ansigte. Jag märkte ännu mera. Då han, i det han lemnade rummet, gick förbi mig, vände han ansigtet en minut i samma riktning, som jag stod, under det han talade med madame, och mitt minne — hvarest hans bild förut endast dunkelt förekommit — liksom vaknade dervid. Det var samme man, med hvilken jag talat på diligence-kontoret, som hjälpt mig att taga reda på mina saker, och som varit min följeslagare genom den mörka, fuktiga parken. Lyssnande,

när han genom den långa förstugan gick ut på gatan, tyckte jag mig till och med igenkänna hans gång: det var samma stadiga och jemna steg, som jag följde under de regndroppande träden.

Man hade öfverenskommit, att den unge läkarens första visit på Rue Fossette skulle blifva den sista. Den vördnadsvärde doktor Pillule hemväntades nästa dag, och det var ej någon anledning att tro, det hans för en kort tid varande vikarie skulle återigen intaga hans plats. Men ödet hade annorlunda beslutat. Doktor Pillule hade blifvit kallad till en gammal rik hypokondrist, boende i den urgamla universitetsstaden Bouquin-Moisi, och föreskrifvande ombyte af luft och vistelseort, stannade läkaren kvar, för att sjelf följa sin patient på en resa under några veckor; den unge doktorn måste således fortsätta sina besök på Rue Fossette.

Knappast hade Fifine tillfrisknat, förrän Desirée sade sig vara sjuk. Detta barn, som hade en särdeles böjelse för förställning, och som blifvit fängslad af den uppmärksamhet, som egnas ett sjukrum, hade kommit till den slutsatsen, att en sjukdom skulle fullkomligt öfverensstämma med hennes smak, hvarföre hon intog sängen. Hon handlade väl, men modren ännu bättre; madame Beck hade genomskådat barnet, och med den bästa mine tycktes hon sätta tro till dess föregifna lidanden.

Hvad som förvånade mig mest var, att doktor John — den unge engelsmannen hade lärt Fifine att kalla sig så, och vi alla lärde oss af henne, att gifva honom denna benämning tills han under ett annat namn blef känd på Rue Fossette — samtyckte till madames taktik och deltog i hennes konstgrepp. Fästande sina frågande, tvifvelaktiga blickar, än på barnet, än på modren, beslöt han, efter några minuters rådpfägning med sig sjelf, att med god mine spela sin roll i farçen. Desirée åt, som en korp, kastade sig

dag och natt fram och åter i sin bädd, formerade liksom tätt af läcke och lakau, sträckte sig, lik en Turk, på sin mjuka bolster, och roade sig med att kasta sina skor på sin "bonne," samt grimacerade åt sina systrar. Öfverflödande af helsa och ett elakt sinne, var hon endast matt och svag, när doktorn och hennes mor aflade sina dagliga besök. Madame Beek var glad att hafva sin dotter i godt förvar i en säng, der hon ej kunde göra något förfång. Men att doktorn icke drog sig ur spelet, förundrade mig ganska mycket. Hvarje dag infann han sig punktligt; madame hade alltid samma blida mine för honom sjelf, och samma förställning, i anseende till sitt barn. Doktorn skref oskadliga recepter för patienten, under det han obemärkt, med ett skalkaktigt leende, såg på modren. Madame förstod hans skämtsamma, något satiriska blick, men hade för mycket lefnadsvett att visa sig sårad deraf; den böjlighet, om vi så må uttrycka oss, som låg i den unge mannens lynne, syntes icke egentligen vara beräknad att vinna insteg; men han tycktes finna sig särdeles väl i detta hus, dröjde länge hvarje gång och försjönk ofta i djupa tankar.

Det tillhörde kanske ej mig att utforska hans hemlighetsfulla beteende eller utleta dess ursprung och syftemål; men jag var ställd på en plats, der jag ej kunde undgå det; han blottställde sig sjelf för mina iakttagelser, i det han, då jag var i rummet, behandlade mig så, som jag med mitt obemärkta yttre och i min underordnade ställning kunde vänta, d. v. s. ungefär såsom man behandlar möbler af vanligt snickarearbete, och mattor, som icke hafva några utmärkta mönster. Ofta, när han väntade madame, syntes han fundera, lyssna, småle, lik en menniska, som tror sig vara ensam. Emellertid hade jag frihet att observera hans blickar och rörelser och kunde ej fatta anledningen till det interesse och den tillgifvenhet, uppblan-

dad med tvifvel och egenheter, hvilka, liksom med en trollkraft, fästade honom vid denna afskiljda, halft klosterlika inrättning. Han tycktes ej erinra sig, att jag hade ögon i mitt ansigte, ännu mindre en hjerna i mitt hufvud.

Och troligen hade han aldrig, utom en viss, liten tilldragelse, gjort denna uppläckt. En dag, då han satt i solskenet och jag betraktade färgen på hans hår, polissonger och hy, upprann en ny tanke med en så förunderlig styrka inom mig, att jag omöjligt kunde beherrska den; tills denna dag visste jag ej, hvar jag hade sett honom; öfverraskning och äfven visshet kommo mig att förgäta mig sjelf, och först då jag bemärkte att han i en liten klar, oval spegel, fästad i en fönstersmyg, (medelst hvilkens tillhjälp madame ofta spionerade på de personer, som promenerade i trädgården), hade uppfångat min blick, återfick jag min vanliga fattning. Fastän af ett gladt, sanguiniskt temperament, saknade han icke en viss, nervös ömtålighet, som hade svårt att fördraga en fixerande, forskande blick. Till min förvåning vände han sig till mig och tilltalade mig med en ton, hvilken, fastän artig, var nog sträf, för att både visa missnöje och gifva mig en indirekt förebråelse.

— Mamsell, sade han, skona mig icke; jag är ej nog fåfång, att inbilla mig, att det är mina förtjenster, som ådraga mig eder uppmärksamhet; det måste således vara någon brist, något fel; vågar jag fråga . . . hvilket?

Som läsaren kan föreställa sig, blef jag i hög grad förvirrad, ty jag visste med mig sjelf, att det hvarken var beundran för hans person eller en oeffterättlig nyfikenhet, som ådrog mig denna förebråelse. Jag hade kunnat förklara mig på ögonblicket, men jag ville det icke. Jag svarade ej ett ord; jag var ej van att tilltala honom. Låtande honom tänka, hvad han

behagade, och anklaga mig för hvad han ville, återtog jag mitt arbete, som ett ögonblick hvilat, böjande mitt hufvud öfver detsamma under de återstående minuterna, som han var qvar.

Vissa lynnen gifvas, som snarare erfarå ett godt intryck, än vredgas öfver ett missförstånd. Om man ej under månader och år lär känna dem, är det stundom angenämt nog att vara fullkomligt obekant. Har ej mången hederlig man, som händelsevis blifvit känd som en förbrytare, snarare varit smickrad än uppretad öfver misstaget?

11.

Portvakterskans rum.

Det var sommar och ganska varmt. Georgina, den yngsta af madame Becks barn, blef angripen af en febersjukdom. Desirée, hastigt kurerad från sin förmenta opasslighet, blef, tillika med Fifine, skickad, för att undvika smitta, till en på landet boende, gammal tro-tjenarinna. Läkarehjelp var nu verkligen af behofvet påkallad, och madame, som låtsade vara i okunnighet om Doktor Pillules återkomst, besvor hans engelske medtäflare, att fortfara med sina besök. En eller två af pensionärerna beklagade sig öfver hufvudvärk, och deras illamående tycktes hafva antagit samma sym-
 tomer, som Georginas.

Nu, tänkte jag, är hon nödsakad att kalla doktor Pillule, ty så försigtig, som hon är, tillåter hon icke en så ung man att vårda sina pensionärer.

Föreståndarinnan var visserligen ganska försigtig, men kunde äfven vara ganska dristig. Hon införde doktor John till den stolta, vackra Blanche de Meley, och till den fåfänga, koketta Angelique. Jag förestäl-
 ler mig att doktor John var tacksam för detta bevis af förtroende, och om ett grannliga förhållande kunde rättfärdiga hennes steg, motsvarade han fullkomligt hennes val. I ett land, uppfyllt af kloster och bikt-

stolar, kunde icke ett besök af en ung man med hans utseende i en dylik uppfostringsanstalt utan klander tillåtas. I skolan sqvallrades, i köket hviskade man och i staden var en allmän uppståndelse; föräldrarna skrefvo bref, och några personer infunno sig, för att göra förreställningar. Hade madame varit svag, hade hon nu varit förlorad. Ett dussin med henne täflande pensionsanstalter voro färdiga att begagna sig af detta tadelvärda steg till hennes undergång. Men madame var icke svag, och i mitt hjerta jublade jag öfver den värdiga hållning, det kloka förhållande och den foglighet och ståndaktighet, som hon vid detta tillfälle iakttog.

Med lättbet och behag mötte hon de oroade föräldrarna; ingen kunde i likhet med henne ådagalägga en viss "rondeur et franchise de bonne femme," (ett enkelt och upprigtigt väsende hos en god qvinna), som vid åtskilliga tillfällen med hastigare och fullkomligare framgång når det åsyftade målet, då deremot strängt allvar och vidlyftiga räsommanger snarare skulle förfelat detsamma.

Den stackars doktor John, sade hon med en mjuk ton, glädligt gnidande sina små, feta händer, denne gode unge man är den bästa varelse i verlden, och nu berättade hon den händelse, som först förde honom till hennes egna, sjuka barn, samt huru mycket de höllo af honom, och att blotta tanken på en annan läkare kunde hafva uppskrämt dem; och när hon för egen räkning pröfvat hans skicklighet, ansåg hon naturligt, att äfven anförtro sina elever åt hans vård: dessutom hade han af dem varit ganska litet begagnad. Blanche och Angelique hade migrän, och doktor John hade skrivit ett recept. *Voilà tout!*

Föräldrarnas läppar tillslötos. Blanche och Angelique sjöngo duetter till deras läkares ära och befriade henne från all vidare oro; de andra eleverna instämde

i chorus, enhälligt förklarande, att om de sjuknade, skulle ingen annan vårda dem. Madame skrattade, föräldrarna äfven.

Föräldrakärleken i konungariket Labassecour var en mäktig stämna, som öfverröstade alla andra, ty barnens vilja var lagen i de flesta hus. Madames förhållande vid detta tillfälle vann allmänt bifall; hennes skola egde mera anseende än någonsin, och hon var en moder för sina elever.

Hvarföre hon för doktor Johns skull hade satt sitt eget intresse på spel, var mig oförklarligt; men hvad folket sade kände jag; hela huset, eleverna, lärarinorna, tjänstfolket inberäknadt, sade, att hon skulle gifta sig med honom. Så hade de uppgjort saken; skillnaden i ålder betydde i deras ögon ingenting. Det var så. Man måste medgifva, att deras fattade idé ej saknade all grund. Madame, förgätande sin fordna skyddsling, doktor Pillule, gjorde allt, för att som läkare kvarhålla en henne hittills obekant person. Äfven som umgängesvän var hennes hus honom öppet, och hon var i sitt förhållande till honom glad, liflig och högst förekommande. Vid denna tidpunkt började hon att åt sin klädsel egna större uppmärksamhet, och hennes morgonkostym, nattmössan och den stora shawlen, aflades; huru tidigt vår unge doktor än infann sig, var hennes toilette fulländad, som efter modejournalen, och frisk, som en ros. Hennes mörkbruna hår var väl ordnadt, sidenklädningen pryddig och passande efter hennes vext, och snörade kängor ersatte nu tofflorna. Dock tror jag knappast att hon hade annan afsigt, än att visa en ganska vacker, ung man, att hon icke var en vanlig, alldaglig qvinna, och i sanning var hon det icke. Utan att ega några sköna, regelbundna drag eller någon elegant vext, behagade hon likväl; man tröttnade icke vid att se på henne, ty hon var aldrig enformig, osmaklig, färglös eller platt. Hennes vackra hår,

hennes blå, klara, lugna ögon, hennes kinder med deras friska blommor, gjorde ett lika angenämt, som varaktigt intryck.

Skulle hon verkligen i sin inbillning betrakta doktor John som sin blifvande make, för honom upplåta sitt väl ordnade, behållna hus, samt bereda honom en lugn framtid? Och skulle doktor John hafva dragit någon misstanka på dessa hennes inbillnings utsväfvande drömmar? Ofta, då han kom ifrån henne, mötte jag honom och märkte det skalkaktiga, halfva leendet kring hans läppar och ett uttryck i hans ögon, som liknade tillfredsställd fåfånga. Oaktadt hans milda, vackra blickar och hans goda naturanlag, var han icke fullkomlig; och dock skulle han hafva varit i hög grad dålig, om han uppmuntrat planer, hvilka han aldrig ämnade förverkliga. Men kunde han ej anse dem fördelaktiga för sin framtid? Man ansåg honom fattig, helt och hållet beroende af sin praktik. Madame Beck, ehuru fjorton år äldre än han, tillhörde dessa få, utkorade qvinnor, hvilka aldrig åldras, aldrig förfalla och aldrig nedtryckas. Kanske var han icke kär? Men huru få äro de, som verkligen älska, och ännu färre de, som gifva sig af kärlek. Vi afvaktade upplösningen.

Hvilka hans afsigter voro kände jag icke, men några hade han; det egna i hans sätt, äfvensom i hans blickar, förrådde än längtan, än tankspriddhet, än oro, eller rättare något häftigt, ångestfullt. Min skarpsinnighets-kompass hade ännu icke fått honom i sigte, och han aflägsnade sig allt mer och mer från densamma.

En morgon var lilla Georgina sjukare än vanligt, och, till följe deraf, äfven oroligare; hon jemrade sig, och jag kunde ej lugna henne. Oviss, huruvida jag skulle fortfarande gifva henne ett slags droppar, som voro föreskrifna för henne, men som ej tycktes göra någon verkan, inväntade jag otåligt doktors ankomst.

Portklockan ringde, och jag var säker på, att det var han, som kom, ty jag igenkände hans röst, då han tilltalade portvakterskan. Det var hans vana, att först besöka barnkammaren, angenämt öfverraskande oss; men fem minuter . . . tio minuter förflöto, och jag hvarken hörde eller såg en skymt af honom. Hvad kunde han göra? Möjligtvis väntar han i korridoren. Lilla Georgina fortfor att gråta och klaga samt kallade mig med det vanliga smeknamnet: "Minnie, Minnie! Ack, det är så synd om mig." Mitt hjerta värkte. Jag sprang ned, men korridoren var tom. Hvart hade han tagit vägen? Var han hos madame, i matsalen? Omöjligt, jag var nyss i hennes rum, der hon klädde sig. Jag lyssnade. Tre elever voro i full verksamhet i de tre närgränsande rummen, matsalen, samt det större och mindre förmaket; emellan dessa och korridoren var portvakterskans lilla rum beläget, från början ämnadt till boudoir. Längre bort var det fjerde, bönrummet, med instrumenter, hvaruti flera flickor hade sina sång-öfningar, som nu förenade sig i en "barcarole", (visa, som sjunges af Gondoliererna i Venedig), af hvilken jag påminner mig dessa ord: "fraiche brise" och "Venise". Under dessa omständigheter, hvad kunde jag höra? Ganska mycket, om det varit min afsigt.

Emellertid hörde jag i det ofvannämnda, lilla rummet, nära dörren, som var halföppen, ett gällt skratt; en manlig röst, mild, djup och bedjande, yttrade några ord, af hvilka jag endast uppfångade: "För Guds skull!" Strax derpå utträdde doktor John; hans ögon glänste, men hvarken af glädje eller triumf; hans färg var stark och liflig, hans panna molnhöljd, hans blick öm, och uttrycket i hans ansigte var oroligt och ångestfullt.

Den öppnade dörren tjenade mig till skärm, och om jag än stått i hans väg, hade han icke sett mig. Någon förödmjukelse, någon stor missräkning måste

hafva nedtyngt hans själ eller snarare någon sorg, någon känsla af en liden oförrätt; det var, som det tycktes, mindre hans högmod än hans känslor, som erhållit ett djupt sår. Men hvem hade varit hans plågoande? Hvem var det, som i detta hus utöfvade en så stor makt öfver honom? Madame var i sin kammar, och det rum, från hvilket han kommit, begagnades ensamt af portvakterskan; och hon, Rosina Maton, var en liten täck, men principiös, fåfång och lättsinig fransysk grisette, och det var säkert icke af henne som han emottagit det prof, hvilket han nyss tycktes hafva genomgått.

Nu hörde jag hennes klara, fastän något skarpa röst börja sjunga en fransysk visa, och jag såg förstulet in genom den halföppna dörren samt trodde knappast mina egna ögon; vid bordet satt Rosina i rosenröd klädning, syende på en liten prydlig mössa af tunnt tyg; ingen levande varelse, utom hon sjelf, med undantag af några guldfiskar under en glaskupa, några blommor i krukor samt en bred Juli-solstråle, fanns i rummet. Här var ett problem att lösa; men jag måste gå upp till Georgina. Doktor John satt vid flickans säng, och madame stod framför honom; den lilla patienten var nu lugn och snäll; just som jag steg in, talade madame Beck med doktorn om hans egen helsa, anmärkte förändringen i hans blick, som hon tillskref öfveransträngning, och uppmanade honom att hemta någon hvila samt ombyta luft. Han lyssnade godmodigt, men skrattade likgiltigt, och tackande henne för hennes intresse, försäkrade han, att han nådde fullkomligt väl. Madame vände sig nu till mig; doktor John följde hennes rörelse med en blick, som uttryckte en viss förvåning öfver hennes värdande till en så obetydlig person.

— Hvad tycker ni, miss Lucie, frågade madame, är han icke mycket blek och affallen.

Det var mycket sällan, som jag i doktor Johns närvaro yttrade mig, ty han var en af de personer, som jag helst önskade skulle bibehålla sin om mig en gång fattade tanke, nemligen den, att jag var ett fullkomligt passivt väsende.

Emellertid dristade jag mig nu att afgifva ett med afsigt betecknande svar:

— Han ser verkligen för ögonblicket sjuk ut, men kanske finnes dertill någon orsak. Doktor John torde haft någon molgång.

Huru han upptog mina ord, vet jag icke, och ej heller sökte jag att härom vinna någon upplysning. Georgina bad mig på bruten engelska gifva sig ett glas sockervatten, och jag svarade henne på samma språk. För första gången hörde han mig tala sitt eget modersmål; han hade hittills trott mig vara en utländska, och kallade mig "mademoiselle"; då han gaf föreskrifter rörande barnens behandling, talade han alltid fransyska, och jag såg att han var på väg att göra en anmärkning deröfver, men hejdade sig. Madame gaf honom ånyo råd rörande hans helsa; skrattande, skakade han hufvudet, steg upp och helsade artigt god morgon med en mine, som antydde att han för närvarande endast var syselsatt med egna bekymmer. Nu nedsjönk madame i samma stol, som han nyss lemnat; hennes baka hvilade i hennes hand, och den glada, älskvärda minen var borta. Hon syntes förstenad, missnöjd, nästan förödmjukad. Hon drog en enda suck, men en djup suck. Hon steg upp; då hon gick förbi toilletbordet, kastade hon en blick i spegeln och betraktade sin deruti återgifna bild. Ett enda hvitt hår skymtade fram i hennes bruna fläta, och med en rysning ryckte hon bort detsamma. Man kunde icke en klar sommardag betrakta hennes ansigte, fastän det ännu bibehöll sin färg, utan att märka, att ungdomen flytt sin kos. Hvar voro nu de ungdomliga formerna?

Ack, vis som du var, måste äfven du erfara svaghet. Aldrig förut hade madame ingifvit mig något deltagande, men när hon dyster vände sig från spegeln, gick milt hjerta med ömhet henne till mötes. Denna oförmodade syn, var en tillagande ålderdoms hemska helsningsrop: "hell, välkommen!" Hennes själ bortskjöt den erbjudna förtroligheten.

Men Rosina! Min förundran öfversteg alla gränser. Jag omfattade fem tillfällen denna dag, för att passera hennes rum, med afsigt, att taga hennes skönhet i betraktande och utforska dess hemlighetsfulla inflytande. Hon var täck, ung och väl klädd, hvilket var nog, för att kunna förbrylla en ung karl, som doktor John. Ofrivilligt hade jag en half önskan, att besagde doktor varit min broder, eller att han åtminstone haft en syster eller moder, som kunnat gifva honom en och annan vänlig förmaning. Jag säger half önskan, ty jag qväfde den, innan den blef hel, upptäckande i god tid, huru ordentligt dåraktig den var. "Någon", tänkte jag, kunde lika gerna förehålla madame hennes svaghet för den unge läkaren och fråga henne, hvad vinst hon hade deraf. Men jag föreställer mig, att hon predikade för sig sjelf; det var henne omöjligt att i något afseende blottställa sig för åtlöje. Det är sannt, att hon icke hade några starka känslor att besegra, inga ömma, för hvilka hennes hjerta kunde blifva offer. Det är likaledes sannt, att hon hade en vigtig kallelse, som fyllde hennes tid, skingrade hennes tankar och delade hennes intresse; och det var äfven en obestriddig sanning, att hon hade ett klart, godt förstånd, en gåfva, icke alla gifven, och att hon med tillhjelp af alla desssa förenade fördelar uppförde sig lika klokt, som väl. Bravo, Madame Beck! Jag såg er med förkärlek ofrivilligt närma er en Apollo; ni kämpade en god kamp och segrade.

12. ~~SKRINET~~*Skrinet.*

Huset var beläget vid Rue Fossette, och var omgifvit af en trädgård, som var stor, då man tager i betraktande att den låg i hjertat af staden, och, som jag nu vill påminna mig, var ganska vacker; men tiden, såväl som afståndet, kastar ett rosenskimmer öfver föremålen; när man rundt omkring sig ser blott stora hus, nakna murar och långa gator, huru dyrbar blifver oss ej då en buske, huru älsklig en liten inhägnad plats med träd!

En tradition ville veta, att madame Becks hus hade i fordna dagar varit ett kloster. För några hundra år sedan, innan detta kvarter af staden var bebyggdt och hela platsen en klostret omgifvande stor, skuggrik park, lärer något förfärligt här hafva tilldragit sig, som åt närvarande tider i arf lemnat en spökhistoria. En saga förtäljer, om en svart och vit nunna, hvilken en eller flera nätter hvarje år syntes i vissa delar af grannskapet. Men anden måste några år sedan hafva flytt, ty hus voro nu uppresta rundt omkring; vissa klosterreliker, i skepnad af gamla, stora fruktträd, helgade ännu stället, och vid foten af ett af dem, (en Methusalah bland päronträd, utdödt med

undantag af några få grenar, hvilka ännu troget hvarje vår öfverflödade af snöhvita, välluktande blommor, som vid höstens början förvandlades till de herrligaste frukter), såg man, när man förde undan den mossbelupna jorden, emellan de halfnakna rötterna en svart, slät, glänsande marmor framskymta. Legendens sade, ehuru obekräftadt, att det var portalen af ett hvalf under jorden, som förvarade stoftet af en ung flicka, hvilken, som straff för sitt brutna klosterlöfte, blifvit lefvande begrafen; på ytan växte nu gräs och blommor.

Oberäknadt allt romantiskt stoff, egde den gamla trädgården sina behag. Sommarmorgnarna brukade jag stiga tidigt upp, för att der njuta af ensamheten; om sommarafstnarna, för att samtala med den uppgående månen och mottaga en smekning af aftonvinden; markens grönska var frisk, och sandgångarna voro hvita. Guldgul indiansk krassa klasade sig vackert omkring de jättelika träden i fruktträdgården. Det var en af accacia-träd bildad stor berså; en annan mindre, mera afskiljd löfsal utgjordes af vinrankor, slingrande sig uppför en hög, grå mur, hvarest murgrönan och jasminten förenade sig med dem och flätade sig tillsammans i smakfulla festoner.

Vid middagstiden, då madame Becks talrika ungdom strömmade ut i det gröna, springande, dansande, sjungande och pratande, åt alla håll, var trädgården onekligen en ganska orolig plats. Men om afstnarna, då halfpensionärerna hemvandrat, och helpensionärerna ännu voro sysselsatta med små studier, var det behagligt att genomströfva de fridfulla alléerna och lyssna till klockornas i St Jean Baptiste ljuftva, sällsamt melodiska klang. En afton, då jag der qvarglömt mig så länge, att skymningen redan öfverraskat mig, såg jag af ljusen i bönrummet, att den katholska familjen redan samlat sig till aftonbön, en ceremoni, från hvilken jag, som protestant, själf befriade mig.

"Ett ögonblick ännu," hviskade månen och ensamheten, "blif kvar hos oss! Huru fridsamt är här icke nu; en annan stund skall man sakna dig! Du är trött efter dagens tunga och hetta; njut af de dyrbara, flyende minuterna!"

De i trädgården varande byggnaderna hade på framsidan inga fönster, och hela den ena sidan förde till en lång rad af hus, hörande till den närgränsande skolan för gossar. Dessa voro alla af sten, utan fönster, med undantag af en och annan glugg högre upp, utmärkande den qvinliga tjenste-personalens sofrum, äfvensom ett fönster i nedra våningen, som var studerkammare för en af lärarne. Men, ehuru sålunda skyddad, var denna i paralell rigtning med muren gående allé, som promenadplats, förbjuden för pensionärerna och kallades "den förbjudna alléen." Den flicka, som inom densamma vågade sätta foten, måste underkasta sig ett så strängt straff, som de milda skolreglorna i madame Becks undervisnings-anstalt kunde tillåta. Lärarinnorna hade rättighet att ostraffade genomvandra den; men gången var trång, och buskarna på ömse sidor hade så tätt slutit sig samman, att de bildade ett slags hvalf, nästan ogenomträngligt för solstrålarna; denna allé var äfven om dagen sällan besökt, och i skymningen skydd och fruktad.

Redan i början var jag frestad att trotsa dessa farhågor; den djupa ensligheten, i förening med alléens mörker, lockade mig; fruktan att synas egen afhöll mig länge att besöka den, men så småningom började man vänja sig vid mina vanor och besynnerligheter, hvadan jag slutligen, utan att man deröfver förvånade sig, ofta sedermera genomvandrade denna raka, trånga gång. Jag gjorde mig sjelf till trädgårdsmästare öfver några färglösa blommor, som stodo mellan de tät sammanvexta buskarna; borttagande förra höstens re-

liker, uppreste jag ett vid ena ändan af alléen kullfallit, gammalt säte, lånade mig af kökspigan Gotton ett ämbar vatten och en viska, samt tvättade sätet rent. Madame såg mitt arbete och hedrade mig med ett bifallande leende, som syntes upprigtigt, men om det så var, vet jag icke.

— Se huru proper hon är, denna mamsell Lucie; ni tycker mycket om denna allé, Mees?

— Ja, den är lugn och skuggrik, svarade jag.

— Det är sannt, återtog hon, då hon vänligt bad mig vistas der så mycket jag behagade och sade, att hon ej ville besvära mig med att följa eleverna och vaka öfver dem, blott att jag ville tillåta hennes barn att ibland komma dit till mig, för att tala engelska.

Den ifrågavarande aftonen satt jag på den från svampar och mull befriade bänken, lyssnande till bullret och rörelsen i staden. Rätt långt bort var det icke; det var tio minuters väg till parken, som var omgifven af präktiga palatslika byggnader. Helt nära voro stora, upplysta gator, som i dessa ögonblick framtedde en brokig tafla af lif och rörelse; lysande ekipager rullade utför desamma till balen och operan; samma timma, som det ringde till aftonbön för vårt kloster, vår lampa släcktes och våra rullgardiner nedsläpptes, samlades den granna världen till nöjen och förlustelser.

På denna kontrast tänkte jag likväl icke; min natur hade få glada instinkter. Bal och opera hade jag aldrig sett, fastän jag ofta hört dem beskrivas och äfven önskat att se dem, icke för att lysa i en hittills okänd sfer, icke af en outhärlig törst efter nöjen; det var blott en naturlig, stilla önskan att se något nytt.

En måne glänste på skyn, icke en fullmåne, men ett klart ny; jag såg det genom grenarna, som hängde öfver mitt hufvud. Denna halfmåne, och stjer-

norna, som omgäfvos densamma här, hvarest allt annat var mig främmande, voro mina barndomsvänner. Huru ofta hade jag icke under hänsvunna dagar i gamla England sett detta gyllene himmelstecken på sin azurfärgade botten belysa de gamla fälten, liksom det nu blickade fram bakom den ståtliga tornspiran i den främmande staden på kontinenten.

O, min barndom! Jag egde då känslor, varma, djupa känslor. Ehuru obemärkt mitt lif förflöt, ehuru litet jag talade, ehuru kall jag syntes, kunde jag dock vid tanken på förflutna dagar ännu lifligt känna. I anseende till det närvarande, hade det varit lyckligast att vara stoiker; i anseende till framtiden — sådan, som min lofvade blifva — att vara död; och det var mitt oafåtliga studium att insöfva min själ i en ständigt dvala.

Hvarje oblid förändring i väderleken emotsåg jag med bäfvan, ty då uppvaknade med ett ångestrop de känslor i min själ, som jag oupphörligt vaggade till sömns, och det stod ej alltid i min makt att bjuda dem tystnad. En natt utbröt en förfärlig storm, så att våra sängar skakades. Katholikerna stego upp och tillbådo sina helgon; jag lemnade äfven min bädd, klädde mig, kröp ut genom ett nära min säng belägit fönster och satte mig på kanten af detsamma, hvilande foten på taket af en låg, med boningshuset sammanhängande byggnad. Det var regnigt och mörkt. I sofrummet hade de samlat sig omkring en lampa, bedjande högt; jag kunde icke gå in. De lössläppta vindarna deklamerade en ode på ett språk, som ännu ingen menniskotunga uttalat; huru hemskt, men vördnadsbjudande var icke det skådespel, som de i svart och hvitt skiftande molnen erbjödo! Tjugofyra timmar tillbringade jag efter denna natt under rastlös oro. Denna oförklarliga trängtan kom mitt hufvud att värka; figurligen taladt, var det, som när Jaël stack en nål genom

Siseras tinningar; men här förorsakade nålstygnet ej döden, fastän tinningarna blödde och hufvudet svindlade.

För att återgå till den afton, om hvilken jag nyss talade, var jag ej då hvarken så uppskakad eller så slafviskt bunden af ögonblickets intryck. Min Sisera slumrade lugnt i sitt tält; och om den under sömnen kände sin smärta, knäböjde en engel vid dess sida, och berörde med lindrande balsam de sjuka tinningarna, höll för de matta ögonen ett magiskt glas, som framkallade ljufva visioner, hvilka upprepades i drömmen, under det att ett återsken af engels vingar föll på den sofvandes ansigte och kastade ett underbart skimmer öfver den kringliggande nejden. Jaël, den stränga qvinnan, satt afsides, betraktande med ett visst deltagande sin fånge, under det hon afbidade sin trogne Hebers hemkomst. Med ett ord, den milda, svala aftonen ingaf mig mod och hopp; icke hopp i något visst afseende, men ett allmänt välbefinnande till hjerta och själ.

Skulle icke en så ljuf, stilla, ovan känsla af frid vara ett förebud till lycka? Aek, ingen lycka efterföljde! Den hårda verkligheten infann sig med sina omilda vederläggningar.

Under denna djupa tystnad hörde jag ett ljud; ett fönster knarrade, och innan jag hann se efter, från hvilken våning ljudet kom, eller hvilket fönster, som varit oläst, föll en gren på mitt hufvud och något kastades i detsamma ned till mina fötter.

Klockan slog nio i Jean-Baptist-kyrkan; dagen lutade till skymning, men det var ej mörkt; äfven i min dunkla, skuggrika allé hade jag, närmande mig en öppning, kunnat vid nymånens sken läsa det finaste tryck.

Det var ett litet, hvitt elfvenbensskrin med kulörta inläggningar; locket föll af, just som jag tog det i

min hand; violblommor omgäfvö ett nätt sammanviket, fint papper; en liten biljett låg ofvanpå med denna inskrift "till den grå klädningen." I sjelfva verket bar jag en grå klädning. Hvad innehöll denna biljett? Hvad var det, som jag i detta ögonblick höll i min hand?

Min förvåning var namnlös; jag visste icke om jag drömde eller var vaken. På några friare eller beundrare hade jag icke ens den aflägsnaste tanke. Alla de öfriga lärarinnorna drömde om sina älskare. Hvarje elev, som fyllt fjorton år, hade en brudgum i perspektiv; två eller tre voro redan förlofvade med sina föräldrars samtycke, och hade varit det från barndomen; men i den verld af känslor och förhoppningar, som öppnar dylika utsigter, hade jag aldrig vistats. När mina medsystrar gingo utåt staden eller boulevarderna, smickrade de sig alltid med det ljuftva hopp, att någon individ af det andra könet skulle inträffa på deras väg, och hvars blickar försäkrade dem om deras förmåga att intaga och tjusa. Men min erfarenhet öfverensstämde icke med deras. Jag gick till kyrkan, jag promenerade och jag är öfvertygad, det ingen varelse någonsin bemärkte mig. Det var ingen enda flicka eller fruntimmer, på Rue Fossette, som icke med eller utan skäl påstod sig hafva uppfångat en beundrande blick från vår unge doktors blå ögon, med undantag af — Lucie Snowe.

Detta är säkert icke något kärleksbref, tänkte jag, öppnade det och läste:

"Mina drömmars engel! Tusende, tusende tacksägelser för det gifna löftet! Knappast vågar jag hoppas på dess fullbordan. Jag trodde er i sanning till hälften skämta, då ni sade, det ni under denna timma skulle blottställa er för någon fara, att alléen, så afskiljd, ständigt är upptagen af draken, den engelska lärarinnan, "une veritable begueule Britannique;"

(en verklig Britannisk lolla), som ni säger, ett missfoster, tvär och sträf, som en gammal granadör, och fränstötande, som en nunna. Ni vet kanske att lille Gustaf, i anseende till sin sjukdom, har förflyttats till sin lärares rum; denna kammare har en fönsterluft, hvarifrån man kan skåda in i ert fängelse, och jag, den bästa onkel i världen, gör mig en glädje af att besöka honom. Huru darrande närmade jag mig ej fönstret och blickade in i ert Eden — ett Eden för mig, fastän en ödemark för er. Huru jag fruktade att det antingen skulle vara tomt eller ock att draken skulle vara der hos er. Med hvilken förtjusning klappade ej mitt hjerta, när jag genom öppningarna på de afundsjuka grenarna uppfångade en skymt af er intagande halmhatt och en för vinden fladdrande, grå klädning — en drägt, som jag skulle igenkänna bland tusende. Men, min Engel, hvarför vill du icke se upp! Grymma, hvarför neka mig en stråle af dina gudomliga ögon! En enda blick skulle uppväcka mig till nytt lif! Jag skrifver detta i största hast; och medan läkaren examinerar sin lilla patient, begagnar jag mig af tillfället för att i ett skrin innesluta detsamma, tillika med en bukkett af Floras ljufvaste barn, men ej ljufvare än du, min Peri . . . Evigt din . . . du vet väl hvem!”

Jag skulle önska veta hvem, var min första tanke och denna önskan hade nästan mera afseende på den person, till hvilken denna skrifvelse var adresserad, än på författarens till densamma; kanske var den från fästmannen till någon af de förlofvade flickorna, och i den händelsen var intet derom att påminna. De flesta af eleverna hade bröder eller kusiner i den närgränsande skolan. Halmhatten var en vanlig bufvudbetäckning, som vi i allmänhet begagnade under våra promenader i trädgården; den grå klädningen var mera upplysande. Men madame Beck sjelf, en af lärarinorna, och tre af pensionärerna begagnade äfven grå

klädningar, till hvilka tyget var köpt på samma fabrik, som min; det var en slags hvardags-uniform, som började blifva allmän i vår undervisnings-anstalt.

Tiden var inne för mig att lemna trädgården. Ljus-
sen i bönrummet tillkännagåfvo att bönstunden var för-
bi, och att eleverna gått till hvila. Stora porten stod
ännu öppen, på det att sommarnattens svalka skulle
sprida sig inom boninghusets heta murar; lampskenet
från portvakterskans rum upplyste den långa förstu-
gan, med dörrarne till förmaken på ena sidan, och på
den andra, porten till gatan nära trädgården. Nu
ringde klockan hastigt, men ej högt och med en för-
sighet, som om det varit någon öfverenskommen sig-
nal. Rosina ilade ut från sitt rum, för att öppna. Den
person, som hon släppte in, dröjde några minuter med
henne i samtalsrummet: och sedan gick hon med lam-
pan i handen till trädgårdsporten; hon stod på trap-
pan, höjde upp lampan, och såg sig omkring med en
viss tvekan.

— Hvilken saga, utropade hon, skrattande, ingen
människa har varit här!

— Låt mig gå, sade en mig bekant röst. Jag be-
höfver blott en minut.

En högvext gestalt gick från huset och ströfvade
bland kvarteren och träden. En mans inträdande vid
denna timma och på detta område var ett helgerån;
men kanske hade han sina vissa, endast af honom själf
kända privilegier. Han genomvandrade alléerna, blic-
kande till höger och venster, förlorade sig bland bu-
skarna, nedtrampade blommorna och afbröt grenar,
tills han slutligen befann sig i "den förbjudna alléen."

Der kom han emot mig, som en ande.

Det var doktor John. Hans snabba blick varseblef
genast hvad jag hade i min hand.

— Förråd henne icke, bad han, som om jag verk-
ligen varit en drake.

— Om jag än ville det, kunde jag ju ej förråda den, jag icke kände, var mitt svar. Läs den här biljetten och ni ser sjelf, huru litet den uppenbarar.

"Kanske har du läst den?" tänkte jag vid mig sjelf, och likväl kunde jag ej tro, att han skrifvit densamma; det kunde knappast vara hans stil: dessutom var jag nog dåraktig att tro, att han icke med sitt goda hjerta tillät sig gifva mig sådana namn. Hans egen blick frisade honom; under det han läste, rodnade han och blef het.

— Det är i sanning för mycket; det är grymt; det är förödmjukande, voro de ord, som undföllu honom.

När jag såg hans ansigte så upprördt, förstod jag, att han fått ett ganska djupt sår. Om han än hade något att förebrå sig, såg jag tydligt, att det var en annan, som var ännu tadelvärdare.

— Hvad skall man göra med det här? Ämnar ni för madame Beck omtala ert fynd och förorsaka . . . en skandal?

Jag svarade honom, att jag ansåg det vara min skyldighet, och att jag ej trodde att det skulle förorsaka någon skandal. Madame var allt för försigtig, att göra väsende af en affär, som stod i så nära förbindelse med hennes undervisnings-anstalt.

Han såg ned och reflekterade. Han var allt för högsinnad och rättänkande, att i anseende till en sak, som min pligt bjöd mig yppa, mana mig till tystnad. Jag måste handla rätt, om jag än äfventyrade att oroa honom. Just nu såg Rossina ut genom den öppnade dörren; hon kunde icke se oss, fastän vi mellan träden fullkomligt urskiljde henne, hvars klädning var grå, som min; denna omständighet i förening med tidigare underhandlingar, ingaf mig den tanken, att händelsen måhända var af den beskaffenhet, att den icke angick mig.

— Om ni kan försäkra mig, att ingen af madame

Becks elever äro inblandade i denna affär, skulle jag vara rätt glad att få draga mig från alltsammans. Tag skrinet, biljetten och buketten . . . och jag glömmerna hela äfventyret.

— Se! hviskade han hastigt, just som hans hand mottog, hvad jag erbjöd honom, och han visade mig någon, som framskymtade mellan träden.

Jag såg madame, i shawl, nattrock och tofflor gå ned för trapporna och smyga, som en katt, omkring i trädgården. Men hon liknade snarare en leopard. Just som hon vände af åt ett hörn, var han med två språng ur trädgården. Hon syntes åter; men han var borta. Rosina hjälpte honom, i det hon uppställde dörren som skärm mellan honom och den spionerande frun. Jag kunde äfven ha smugit mig undan, men jag föredrog att gå madame öppet till mötes.

Fastän det var min välkända vana att tillbringa skymningsstunderna i trädgården, hade jag dock aldrig dröjt så länge, som denna afton. Fullt säker var jag att madame saknat mig, och kommit i afsigt att gifva mig någon tillrättavisning; men hon var tvärtom sjelfva godheten; icke den minsta förebråelse erhöj jag; hon visade icke ringaste tecken till förvåning. Med hennes utsökta takt, i hvilken ingen levande varelse ännu öfverträffat henne, lät hon mig förstå, att hon endast gått ut, för att njuta af den behagliga aftonsvalkan.

— Hvilken skön natt, sade hon, seende upp mot stjernorna . . . månen hade gått ned bakom Jean Baptistis stora torn . . . Hvad det gör godt! Hvad luften är frisk!

Och i stället för att befalla mig återvända till böningshuset, kvarhöll hon mig, i det hon gick med mig några slag fram och tillbaka, i den vackraste alléen. När vi slutligen båda stego upp för trappan, som ledde till stora porten, räckte hon mig sin kind att kyssa.

— Godnatt, min goda vän, sof väl! var hennes förbindliga afskedsord.

Liggande vaken på min bädd, kunde jag ej hindra mig från att småle, vid tanken på min principal. Det ljufva och mjuka i madames sätt var, för den som kände henne, ett säkert tecken att någon slags misstanka arbetade som bäst i hennes hjerna. Troligen hade hon från sitt fönster uppfångat en skymt fjerran eller nära, bedräglig eller upplysande, rörande denna aftons tilldragelser. Och som hon i spioneri vunnit högsta möjliga fulländning, var det nästan omöjligt, att ett skrin kunde kastas i hennes trädgård, eller att en person derstädes skulle bestiga dess gångar, för att söka detsamma, utan att hon antingen af de skakande grenarna, af skuggan eller af det dämpade bullret, skulle förstått att något ovanligt förefallit. Hvad hon än sett eller vid denna tid varit i stånd att upptäcka, återstod dock alltid en hoptrasslad spindelväf, i hvars midt hon inbillade sig att "miss Lucie," liksom en liten dåraktig fluga, hade insnärjt sig.

13.

En Katharr.

Villette har ett lika ombyttigt, fastän icke så fukligt klimat, som någon stad i England; på en blåsig natt följer ofta en solklar dag, och sedan en serie af torra, kalla, stormiga dagar; gatorna äro förmörkade af de hvirflar af damm och sand, som komma från bulevarderna. Älven det ljufligaste väder skulle ej nu hafva lockat mig att tillbringa mina aftonstunder på det ställe, der jag under gårdagen förnöt dem. Min allé, jemte alla buskar och gångar i trädgården, egde nu för mig ett nytt, men ingalunda angenämt intresse. Jag kunde ej nu mera påräkna en ostörd enslighet, och således icke heller något lugn; det fönster, från hvilket biljetter nedregnade, hade vanhelgat den lilla, förut fridlysta fläck, som var under densamma; det var som om blommorna här och der erhållit synförmåga, och som om knölarna på trädstammarna egt fördolda öron. Några plantor hade blifvit nedtrampade af doktor John, som jag försökte uppbinda, vattna och återlifva; de fotspår, som han på gångarna kvarlemnade, hade jag funnit tillfälle att tidigt påföljande morgon, innan någon upptäckt dem, igenskrapa. Med en tankfull blick satte jag mig vid mitt bord och studerade min tyska, medan eleverna öfverläste sina aftonlexor, och de andra lärinnorna sysselsatte sig med sina handarbeten.

Lokalen för aftonstudierna var vanligtvis matsalen, som var betydligt mindre än något af skolrummet; här samlade sig endast helpensionärerna, tjugu till antalet. Två lampor hängde i taket; deras upptändande var signalen till läroböckernas bortläggande: hvar och en antog en allvarsam hållning, en allmän tystnad inföll, och man började "la lecture pieuse" (den andliga läsningen). Denna s. k. "lecture piuse" var hufvudsakligen ämnad att qväfva alla intellectuella förmögenheter, samt att nedsätta förnuftet; ifrågavarande bok, som aldrig ersattes af någon annan, börjades ånyo, så snart den var slut. Det var en vördnadsbjudande volym, gammal som gatan, och grå, som stadens rådhus.

Två frances hade jag velat gifva för att en enda gång få hålla denna bok i min hand, vända de gula, heliga bladen, och med mina egna ögon få se titeln, samt genomläsa de otroliga fabler, som det var mig, en ovärdig kätterska, endast tillåtit att med mina profana öron upphemta. Denna bok innehöll endast legender. Gode Gud, hvilka skrytsamma skälmar måste ej dessa helgon hafva varit, som först utbasunade sina eröfringar, och sedan diktade underverk. Dessa lefvernesbeskrifningar voro af den natur, att de hos mig framkallade ganska mycken munterhet, fast jag ej vågade visa den. De prof på prestlist, som boken innehöll, voro ännu afskyvärdare än den klosteranda, af hvilken den på hvarje blad bar märkbara spår. Det var som om glödheta jern bränt mina öron, då man föreläste berättelser om det af den Romersk-Catholska religionen pålagda samvetstväanget; om bikfädernas förnedrande skryt, som missbrukat sitt presterliga embete i det de vanhedra fruntimmer af hög börd, samt förvandla grefvinnor och prinsessor till de olyckligaste slafvinnor. Historier sådana, som de af Conrad och Elisabeth af Ungern, gingo från mun till mun, med

all deras förfärliga lastbarhet, oerhörda tyranni samt hemska ogudaktighet; sagor, som voro förtryckets, försakelsens och dödsqvalens spöklika vålnader.

Några aftnar afhörde jag tåligt dessa "lectures pieuses," under det jag då och då ofrivilligt med min sax ristade ett och annat, något djupt streck i den maskstungna kanten af det framför mig stående bordet. Men skulligen, gripen af en stark feberhetta, medan mina tinningar och mitt hjerta slogo våldsamt, och min sömn blef afbruten, vågade jag ej längre deltaga i desamma.

Hädanefter befallte mig försigtigheten, att lemna min plats hvarje gång den gamla afskyvärda boken framtoogs. När Rosina kom, för att tända lamporna, smög jag mig ur rummet, och innan flickorna bortlagt sina läroböcker, var jag borta. Vid denna tid var det merändels mörkt; och den lärarinna, som öfvergaf salen, hade ej annan tillflyktsort än den ouplysta förslugan, skolrummen eller sängkammaren. Vintertiden gick jag in i lärosalen, der jag vandrade fram och åter, för att hålla mig sjelf varm; lyckligt om det var månsken, eller om några matta stjernor blickade in till den ensamma vandrerskan. Sommartiden var det aldrig helt och hållet mörkt; jag uppsökte då min lilla kammare, lutade mig utom fönstret, betraktade staden från trädgårdssidan, lyssnade till musiken från parken eller torget, tänkande mina egna tankar, lefvande mitt eget lif, i min egen stilla, obemärkta värld.

Denna afton då jag, som vanligt, när läsningen af det papistiska eländet börjades, rymde fältet, uppsteg jag för trappan, öppnade dörren till det stora sofrummet, hvilken, som hvarje annan dörr i detta hus, kunde öppnas helt tyst på sina väl smorda gångjern. Innan jag såg, kände jag att det var lif i det stora, vanligtvis tomma rummet: icke därför att något enda ljud der hördes, men ensamheten hade icke der något. Alla

de hvita bäddarna, "lits d'anges", som de poetiskt benämndes, föllo genast i ögonen; ingen slumrande hade ännu intagit någon af desamma. Plötsligen hörde jag ljudet af en lådas utdragande och steg något åt sidan; oaktadt de nedsläppta rullgardinerna, kunde jag temligen väl urskilja föremålen. Jag sökte nu min egen bädd, och min egen toilett, på hvilken stod min nyss tillästa arbetslåda, och nära bordet min byrå med dess likaledes tillästa lådor. En liten varelse, insvept i en vid shawl och iklädd den finaste, stärkta nattmösa, stod framför toiletten. Arbetslådan öppnades och hvarje annan låda på samma sätt; ingen enda artikel af deras innehåll rubbades ur sin ordning, under det alla papper, alla effekter synades; ingen undersökning kunde företagas med större skicklighet. Jag kan ej neka att det var med ett hemligt nöje, jag betraktade henne. Hade jag varit karl, hade hon säkert funnit välbehag för mina ögon, ty alla hennes rörelser voro så intagande. Vissa personer reta lynnet genom en medfödd oskicklighet i alla sina företag, andra tillfredsställa det genom sin behändighet och sina behagliga åtbörder. Jag stod, som jag varit fastväxt, men det var nödvändigt att jag, innan hon hann varseblifva mig, drog mig tillbaka, för att förekomma en scen. Jag skulle ha blickat in i hennes ögon, hon i mina, och båda skulle vi hafva känt omöjligheten att längre verka och arbeta tillsammans. Vi hade åtskiljts för evigt. Och hvarföre föranleda en dylik katastrof? Jag kände ingen vrede och ville för ingen del lemna henne. Jag kunde knappast erhålla en befattning mera motsvarande mina krafter och mitt lynne; hvad jag än tänkte om hennes grundsatser, så värderade jag hennes makt öfver sig sjelf; hennes spionerisystem gjorde mig intet ondt, ty inga vådliga följder kunde deraf för mig härflyta. Icke sjelf älskande någon och ej heller begärande någons kärlek, var jag i mitt hjertas fattig-

dom lika trygg för spioneri, som tiggaren för tjuvar. Jag vände om och begaf mig bort.

Huru skrattade jag icke, när jag uppnådde skolrummet. Nu förstod jag att hon sett doktor John i trädgården och äfven hvilka hennes tankar voro. Anblicken af en så misstänksam natur, så villad af sin egen inbillning, roade mig mycket; men när den ögonblickliga glädtheten bortdog, blef jag bitter; förunderligt upproriska, för mig hittills främmande känslor uppstodo denna afton i min själ; sorg och löje, vrede, värma och kyla skiftade om i mitt hjerta; jag grät strida tårar; det var icke madame Becks misstankar (dem aktade jag ej mera än ett öre) men andra anledningar, som framkallade dem. Invecklade, oroliga tankar störde mitt vanliga lugn, men stormen lade sig: följande dagen var jag åter Lucie Snowe.

Mina lådor voro alla lästa; ingen enda större eller mindre sak var flyttad från sitt ställe. Mina få klädersedlar quarlågo så, som jag ordnat dem. En liten bukett af hvita, välluktande violblommor, som en främling (jag säger främling, ty vi hafva icke med hvarandra vexlat ett ord) stillatigande gifvit mig, och som jag torkat och lagt mellan mina bästa kläder, var orörd. Min svarta silkeslångshawl, mina spetschemisetter och mina kragar voro alla oskrynklade. Hade hon genom sin undersökning bragt mina effekter i oordning, hade jag haft svårare att förlåta henne, men nu, sade jag till mig sjelf: "blundar jag". Hvarföre skulle jag vredgas?

Lika omsorgsfullt, som madame Beck examinerat mina lådor, lika omsorgsfullt och outtröttligt, sökte
Villette. Del. I.

jag nyckeln till en annan gåta. Om icke doktor John varit medvetande om skrinets nedkastande i trädgården, hvarför hade han då så hastigt der infunnit sig, tydligt sökande detsamma?

När händelsen lemnar mig tillfälle dertill, tänkte jag, skall jag fråga honom.

Och under doktor Johns frånvaro trodde jag mig verkligen ega mod att framställa denna fråga.

Lilla Georgina var nu på bättringsvägen, och till följe deraf mottog hon ganska sällan besök af sin läkare, och han hade i sjelfva verket helt och hållet inställt dem, om icke madame gifvit honom en vink om sin önskan, att han dermed måtte fortfara tills barnet fullkomligt tillfrisknat.

En afton, just som Georgina läst sin aftonbön och jag lagt henne, inkom madame i rummet. Tagande den lillas hand, sade hon:

— Hon är verkligen icke ännu feberfri.

Fästande på mig en mer än vanligt liflig och forskande blick, frågade hon:

— Har doktor John nyligen varit här, . . . eller huru?

Denna fråga hade hon sjelf bättre än någon annan i huset kunnat besvara.

— Jag är nödsakad, återtog hon, att laga en hyrvagn och göra några utflykter. Jag efterskickar doktor John; han måste i afton se flickan; hennes kinder brinna, hennes puls slår häftigt; ni skall emotaga honom i mitt ställe, ty då är jag icke hemma.

Flickan mädde temligen väl; det var blott julihettan, som besvärade henne; hon hade hvarken behof af prest, för att mottaga sista smörjelsen, eller af läkare och des föreskrifter; detta var första gången, då hon, väntande ett besök af doktor John, aflägsnade sig. Hela arrangemanget antydde någon plan, som jag utan fruktan emotsåg.

Hon reste, ganska elegant klädd i en dyrbar shawl och en ljusgrön hatt, en färg, som ej varit lyckligt vald för en mindre frisk hy, men hvilken nu öfverensslämde med hennes utseende. Hennes afsigt var mig obegriplig, och jag undrade, om hon verkligen skulle skicka bud efter doktor John, och om han, icke engagerad på något annat håll, skulle infinna sig.

Madame hade ålagt mig att hålla Georgina vaken till doktors ankomst, och jag hade fullt upp att göra med att berätta henne sagor på ett sätt, som var i stånd att fångsla hennes uppmärksamhet. Jag höll af Georgina; hon var ett känsligt och älskande barn: att taga henne på mitt knä och i mina armar, var mig en glädje. När hon lagt sig, måste jag lägga mitt hufvud på hennes kudde, då hon slingrade sina armar omkring min hals. Hennes hårda omfamning och den häftighet, med hvilken hon tryckte sin kind till min, gjorde stundom så ondt, att ett utrop var nära att undfalla mig. I ett hus, hvarest icke känslorna brukade flöda öfver, var denna lilla, rena droppe från en klar källa ljuf och skön; den trängde djupt in i hjertat och prässade en tår från ögat.

Halfannan timma förflöt; Georgina klagade, att hon var sömnig, och, oaktadt din moders befallning, tänkte jag, somnar du säkert, om ej hon och doktorn inom tio minuter äro här. Det ringde; steg, igenkänneliga genom sin ovanliga snabbhet, hördes i trappan. Rossina införde doktor John, och med en frihet i hennes sätt, som icke helt och hållet låg i hennes natur, men som var karakteristiskt hos domestikerna i Villette, stannade hon för att höra, hvad han hade att förkunna. Åsynen af madame hade varit nog att jaga henne tillbaka till sitt territorium: förstugan och hennes lilla rum; men mig, eller någon af de andra lärarinnorna eller eleverna, aktade hon ej mer än ett förvissnadt löf. Smärt, grann och näsvis stod hon med händerna

i förklädesfickorna, fixerande doktorn med en dumdrighet, som om han varit ett porträtt, i stället för en lefvande menniska.

— Flickbytingen, sade hon, lätt vidrörande Georginas haka, är icke sjuk, är det ej så?

— Ej mycket, var doktors svar, i det han hastigt skref ett recept.

— Nåväl, återtog Rosina, närmande sig honom just som han gjorde ett uppehåll med pennan, och skrinet ... fick ni det? Herrn flög bort, som ett sunnaväder, förliden natt; jag fick ej tid att göra någon fråga.

— Ja, jag fann det.

— Och hvem kastade ned det i trädgården? återtog hon.

Det var just samma fråga, som jag så gerna velat framställa, men hade ej mod att äfventyra; huru kort är icke för visst folk samma väg, som för en annan synes oändelig.

— Det är min hemlighet, svarade doktorn kort, men utan högdragenhet.

Han syntes hafva uppfattat Rosinas karakter.

— Men, fortfor hon, ingalunda förlägen, doktorn måtte väl veta, att skrinet var nedkastadt, efter han sökte det, eller vet han det icke?

— Jag besökte en liten patient i närgränsande skola, såg det falla ut genom fönstret och kom sedan hit, för att upptaga detsamma.

— Det är således ingenting derunder, ingen hemlighet, ingen kärleks-intrig?

— Nej icke mera än på min hand, svarade doktorn, visande afviga handen.

— Hvilken skada, svarade grisetten, för mig, som trodde mig få en hel roman af allt det der!

— Ja-så; ni har då ingenting för ert besvär, var doktors kalla svar.

Han kunde ej hindra sig från att småle, öfver den lilla, roliga mine hon satte på sig; då han log, hade han ett på en gång genialiskt och godsinnadt uttryck i sitt ansigte.

Jag såg honom med handen taga åt sin ficka.

— Huru många gånger har ni under denna månad öppnat porten för mig? frågade han.

— Jag tycker, att doktorn kunde sjelf hålla reda derpå, svarade hastigt Rosina.

— Ja, om jag icke hade något annat att göra, återtog han.

Derpå gaf han henne ett guldmynt, som hon utan några invändningar höll tillgodo, hvarefter hon dansade ut, att öppna porten, för några jungfrur, hvilka kommo, för att afhemta halspensionärerna.

Läsaren måste ej allt för hårdt bedöma Rosina; hon var icke någon i grund förderfvad person och tyckte sig med godt samvete kunna behålla hvad man gaf henne, och äfven utan att blygas, pladdra som en skata "med den bästa menniska i hela christenheten."

Någon liten upplysning hade jag erhållit, rörande det lilla elfbensskrinet; nemligen, att icke jaconettsklädningen, hvarken den nejlikefärgade eller den grå, ej heller det garnerade, med fickor utstyrda förklädet, hade gjort något intryck på doktor Johns hjerta; dessa grannlåter voro i detta afseende lika oskyldiga, som Georginas lilla, blå kofta. Så mycket bättre, men hvem var förbrytaren? Hvilken var orsaken till denna intrig? En och annan punkt hade blifvt uppdagad, men huru många, mörka, som natten, återstodo icke att utgrunda?

Vändande ansigtet ifrån doktorn, på hvilken jag nästan omedvetet fäst en frågande blick, såg jag ut genom fönstret, från hvilket man öfverskådade den nedanom belägna trädgården. Doktor John stod emellertid vid sängen, långsamt påtagande handskarna, un-

der det han betraktade sin lilla, nyss inslumrade patient. Jag väntade att han med en hastig bugning och ett knappt uttaladt "godnatt" skulle, efter vanligheten, aflägsna sig. Just som han tog sin hatt, föllö mina ögon på de byggnader, som begränsade trädgården, och jag såg det ena redan omnämnda fönstret försigtigt öppnas; en hand stack fram utom detsamma och vinkade med en näsduk. Jag kunde ej se om signalen besvarades från vårt hus eller från någon annan af mig osedd boning, men kort derpå föll något hvitt och lätt ned . . . troligen återigen en biljett.

— Der, sade jag ofrivilligt.

— Hvar? inföll doktorn häftigt, riktande blicken åt fönstret.

— En näsduk vinkade och något föll ned, svarade jag . . . och visade på fönstret, som nu var tillslutet.

— Gå och tag upp det och gif mig det, var hans hastiga svar, på *er* gifver ingen akt, men *jag* skulle genast observeras.

Jag gick straxt och fann på en buske ett sammanviket papper, som jag tog och gaf till doktor John.

Utan att läsa den, ref han biljetten i små bitar.

— Det är icke hennes fel, sade han och såg på mig . . . icke alls, tillade han.

— Hvems fel? frågade jag.

— Vet ni verkligen ingenting, rörande denna affär?

— Icke det minsta.

— Har ni ingenting gissat?

— Nej!

— Om jag vore mera bekant med er, skulle jag äfventyra ett förtroende, samt bedja er skyddande omgifva den oskyldigaste, renaste, men derjemte oerfar-naste, varelse.

— Som Duenna? frågade jag.

— Ja, svarade han tankspridd. Hvilka snaror omgifva icke henne, tillade han i samma ton.

Och nu för första gången, såg han forskande på mitt ansigte, som om han genom detsamma velat skåda ned i mitt hjerta, för att pröfva, huruvida han vågade åt mina omsorger och mitt öfverseende anförtro detta etheriska väsende, mot hvilket mörkrets makter konspirerade. Jag kände ingen särdeles kallelse att bekläda denna post, men, erinrande mig scenen på diligence-kontoret, ansåg jag mig till honom hafva en tacksambetskund, hvilken jag, nu kunde återgälda. Jag svarade, ehuru med någon liten motvilja, "att jag var villig att göra, hvad jag förmådde, för en person, för hvilken han intresserade sig."

— Händelsen, svarade han, har lärt mig känna den person, som nu tvänne gånger från huset midt emot försökt att göra intrång i denna fridlysta helgedom; jag har några gånger i sällskapslifvet sammanträffat med henne, som är föremålet för denna låga intrig. Hennes öfverlägsenhet och finkänsliga hjerta borde, så kunde man med skäl vänta, skydda henne för blotta tanken af en förolämpning. Men så är det icke; oskyldig, som hon är, icke hysande den ringaste misstanke, skulle jag, om jag förmådde det, från henne vilja undanrödja hvarje skymt af fara . . . men det är mig omöjligt att närma mig henne . . .

Han tystnade.

— Jag är beredvillig att tjena er, svarade jag, säg mig endast hennes . . . och i mina tankar genomgick jag hela husets personal, undrande hvem detta mönster, denna dyrbara perla, denna ofördunklade ädelsten kunde vara . . . det är säkert madame Beck, tänkte jag, hon är den enda bland oss alla, som lärt sig konstn att *synas* öfverlägsen; men att vara "oerfaren," det var en annan fråga. Doktor John behöfver just ej särdeles oroa sig i detta afseende, men jag vill ej motsäga honom; han må gerna behålla sin nyck, och hans engel må vara en engel.

— Var nu god och nämn hvem det är, som ni önskar öfverantvarda åt mitt beskydd, fortfar jag allvar-samt, ehuru det föreföll mig något löjligt att blifva Duenna åt madame eller åt en af hennes elever.

Doktor Johns fina instinkt förstod hvad en annan, mindre finkänslig, ej skulle förstått, nemligen det, att jag roade mig något på hans bekostnad. Rodnaden uppsteg på hans kind; han tog sin hatt, för att gå. Mitt samvete straffade mig.

— Jag vill, sade jag häftigt, jag vill göra hvad ni önskar; jag vill vaka öfver er engel; säg blott hvem hon är!

— Ni känner henne utan tvifvel, sade han allvar-samt, men med låg röst. Så god, så ren, så utsäg-ligt skön, är blott en enda. Följaktligen menar jag...

Här hördes en tryckning på låset till dörren, som var emellan madame Becks rum och barnkammaren, och straxt derpå en stark nysning. Madame hade hem-kommit och smugit sig uppför trapporna in i sitt rum. Om ej denna häftiga nysning kommit emellan, hade hon hört allt; men denna lilla omständighet förvirrade doktor John. Medan han ännu, helt blek, stod på samma ställe, inträdde hon glad och i ovanligt lugnt och godt lynne. Ingen, som var obekant med hennes vanor, skulle förmodat att hon just nu hemkommit, för att genom nyckelhålet anställa minst tio minuters rekognosering, då denna lilla händelse tillkännagaf hennes närvaro. Hon låtsade nysa ånyo och sade sig hafva fått "snufva," hvars anledning hon tillskref sina utflygter i hyrvagn. Det ringde till aftonbön, och jag lemnade rummet.

14.

Festen.

När Georgina tillfrisknat, sändes hon af sin mor utåt landet. Jag blef sorgsen, ty den lilla flickan var mig kär, och genom hennes aflägsnande kände jag mig fattigare än förut, men jag vågade icke beklaga mig. Som en slags ersättning, närmade sig till mig de andra lärarinnorna. Jag hade pröfvat dem alla. En af dem syntes mig vara en hederligt sinnad qvinna, men inskränkt, föga finkänslig och försedd med en dryg dosis egenkärlek. Den andra var en Parisiska, till det yttre förfinad, men förderfvad till hjertat, utan tro, utan grundsats, och ur stånd att för någon hysa en verklig tillgifvenhet. Det var ett grannt skal, som dolde en maskstungen kärna. Hon hade en stark passion för presenter, och i denna punkt sympathiserade med henne den tredje lärarinnan, en person, på annat sätt karakterslös och obetydlig. Denna sistnämndas herrskande böjelse var girighet; hon älskade penning- en för dess egen skull. Åsynen af en louisdor tände en egen slags flamma i hennes ögon, särdeles underbar att åskåda. Som ett stort ynnest-bevis, bad hon mig en gång följa sig i sitt rum, der hon öppnade en lönnlåda och visade mig en hel hög penningar, omkring femton guinéer i fem francs'-stycken. Hon ruf-

vade på dem, som fågeln på sina ägg. De utgjorde hennes besparingar. Hon talade om dem, med en förtjusning, ovanlig att träffa hos en 25-årig person.

Pariserskan deremot var slösaktig och lättsinnig. Denna sednare egenskap visade mig en gång, liksom af en händelse sitt ormhufvud, ehuru det med stor försigtighet stack fram; slutande af den blick jag fick, tillhörde detta krälände djur ett alldeles eget species. Sällsamheten af detsamma eggade min nyfikenhet. Jag skulle kanske med filosofiskt lugn kunnat utforska denna underliga varelse med sin uddhvassa tunga, men det föreföll mig, som om jag bläddrat i en dålig och omoralisk novell. Hon förstod att jag genomskådat henne, och från denna dag hatade hon mig.

Denna Parisiska var alltid i skuld; sin lön upptog hon på förhand, och använde den icke allenast till sin garderob, utan äfven till parfym, smink, konfektyrer m. m. Jag ser henne än; ett magert ansigte, dito figur; gulblek till hyn, friska tänder, läppar, smala, som en tråd, framstående haka, kalla ögon, som voro på en gång oförnöjda och otacksamma. Hon hade afsmak för arbete, och älskade allt hvad nöjen hette, användande sin tid på ett sätt, som bränmärkte både hennes förstånd och hennes hjerta.

Madame Beck kände fullkomligt väl denna kvinnas karakter. Hon talade en gång med mig om henne, med en blandning af urskiljning, likgiltighet och antipathi. Jag frågade madame anledningen till mamsell S:t Pierres kvarstannande i hennes undervisningsanstalt. Hon svarade upprigtigt: "att det var förenligt med hennes interesse" och gaf mig den förklaring, som jag redan gifvit mig sjelf, nemligen: att mamsell S:t Pierre egde en ovanlig förmåga att bland de sjelfsväldiga eleverna vidmakthålla ordning. Hon förstod att gifva sig ett visst anseende; utan häftighet, utan oljud styrde hon dem, liksom en kylig, men lugn

luft återbåller den brusande strömmen. Mindre skicklig som lärarinna, var hon, hvad det beträffade att upprätthålla skolreglorna samt vaka öfver ungdomen, öfverträfflig. "Jag vet ganska väl," sade madame Beck, "att hon ej eger några goda grundsåtter och är kanske icke heller ostrafflig i sina seder, men," tillade hon filosofiskt, "hennes förhållande under lektionerna är passande och förenadt med en viss värdighet; det är allt hvad som behöfves. Hvarken eleverna eller föräldrarna hafva högre måttstock och följaktligen icke heller jag."

Denna skola utgjorde en liten sällsam, glad och brokig värld för sig sjelf: stora svårigheter doldes under blomsterbäddar, en viss anda af catholicism genomgick hvarje anordning, ett öfverseende af en så tillsägandes, grof, sinnlig beskaffenhet utgjorde en motvigt till det omsorgsfulla bemödandet att förhindra förnuftets framåtskridande. Hvar enda medlem af det lilla samhället var fjettrad i ett visst slafveri, men, för att afvända hvarje reflexion i detta hänseende, begagnades alla tillfällen till förströelser och nöjen. Der, som öfverallt, hvarest katholska religionen råder, bemödade sig *Kyrkan* att uppfostra barnen starka till kroppen men svaga till själen; att göra dem till frodiga, rödblommiga, friska, men okunniga och tanklösa varelser. "Äten och dricken?" hette det. "Vården edra kroppar, gören eder goda dagar, men öfverlemn edra själar till mig; dem vill jag sköta och leda efter min vilja, och jag ansvarar för deras slutliga öde."

Ett dylikt kontrakt anser hvarje rättroende katolik, som en vinst för sig sjelf. En annan personlighet

begagnade sig en gång ungefär af samma uttryck: "Allt detta vill jag gifva dig, om du nedfaller och tillbeder mig!"

Vid samma tid, just under högsommaren, erbjöd madame Becks hus en så liflig och glad anblick, som en skola möjligtvis kan förete; alla dagar voro dubeldörrarna och fönstren vidöppna. Solen syntes liksom naturaliserad inom denna atmosfär. Molnen voro fjerran från, seglande, från den torra kontinenten bort öfver hafvet. Vi bodde, snart sagdt, i trädgården. Den stora bersåen begagnades både som lärosal och matsal. Dessutom beredde man sig till en annalkande högtid, under hvilken tid friheten nästan tycktes öfvergå till sjelfsväld. Tvänne månader återstodo till de långa höst-månadernas infallande; men dessförinnan hade man en stor dag af serdeles vigt att förvänta. Det var madames namnsdag.

Auordningarna till denna högtid hvilade förnämligast på mamsell Saint Pierre. Madame måste naturligtvis synas vara helt och hållet okunnig om en till hennes ära uteslutande lyckönskings-fest. Icke anade hon att skolan hvarje år sammanskjöt en summa, hvilken användes, till uppköpandet af en henne tillernad vacker present.

Äfven hoppas jag, att läsarens fina takt ej tillåter honom lyssna till följande hemliga öfverläggning i hennes sängkammare, emellan henne och hennes Parisiska adjutant:

— Hvad vill ni hafva i år? frågade adjutanten.

— Åh, ingenting. I år bry vi oss ej om något sådant. Låt de stackars barnen behålla sina penningar! svarade madame med den upprigligaste mine.

S:t Pierre, som kunde madame utantill, och kallade sådana der invändningar grimacer, hvilka hon icke särdeles respekterade, återtog kall:

— Säg nu bara; skall det vara juveler, porcellain, galanterivaror eller silfver?

— Nåväl då, två å tre skedar och lika många gafflar af silfver.

Och resultatet af detta svar blef en låda, innehållande ganska vackert och väl arbetadt bordsilfver till ett värde af 300 franes.

Programmet till festen, var af följande lydelse:

Framlemnandet af presenten, thé m. m. i trädgården, dramatiska representationer, gifna af elever, lärare och lärarinnor, samt slutligen dans och supé.

Zelia S:t Pierre egde en särdeles förmåga, hvad dylika tillställningar beträffade, och ledde allt med van och skicklig hand.

Spektaklet var glanspunkten; en hel månad förut var man sysselsatt med tillredelserna. Valet af de på scenen uppträdande personerna fordrade kunskap och omsorg; lektioner i deklamation, ställning, och sedan de tröttsamma, otaliga repetitionerna upptogo mycken tid. Att icke Zelia ensam kunde bestrida alla dessa värf, inser läsaren; hon måste hafva någon medhjelpare, och denne erhöll hon i en af lärarne, professorn i litteraturen, monsieur Paul Emanuel. Det nöjet förunnades mig aldrig att öfvervara m:r Pauls dramatiska lektioner, men jag såg honom ofta passera "le carré," som en stor, fyrkantig sal emellan boningsrummen och skolrummen kallades. Jag hörde honom ofta om sommaraftnarna för öppna dörrar hålla sina föreläsningar, och hans namn, åtföljdt af anekdoter rörande hans person, återljöd från alla håll i mina öron. Isynnerhet brukade miss Genevra Fanshaw, åt hvilken en af hufvudrollerna i pjesen tilldelades, att undfå mig med en mängd berättelser, om hvad han sagt och gjort. Hon var högst uppretad öfver hans sårande upprigtighet, och hon påstod att hennes nerver ledo af hans missljudande röst. Visserligen var han också

en liten sträf, mörk man, som tycktes ega mycken skärpa. Äfven mig föreföll han, med sitt svarta kortskurna hår, sin breda, gulaktiga panna, sina magra kinder, sina vida näsborrar och sin genomträngande blick samt tvära åtbörder, som en ingalunda ljuf uppenbarelse. Lättretlig var han och skonade icke den afdelning, som han fått i sin vård. Med otålighet hördes han tillrättvisa de unga aktrisernas falskhet i uppfattningen, bristande känsla, samt svaghet i utförandet. "Ecoutez!" (hören) skrek han, och hans röst genljöd som en trumpet; "j ären endast dockor," hörde jag honom dundra. "Ni ha inga känslor. Ert kött är snö, och er blod stelnad till is; men jag, jag vill ha lif, jag vill ha själ!" Fåfång begäran! Och när han slutligen fann sitt bemödande vara förgäfvat, afbröt han lektionen. Hittills hade han inöfvat dem till en tragedi, men rifvande theaterpjesen i stycken, kom han nästa dag med en liten lappris-komedi. Den lyckades bättre. Mamsell St Pierre öfvervar alltid lectionerna, och genom sin synbara uppmärksamhet, sin takt och sitt fina umgängessätt gjorde hon ett fördelaktigt intryck på professorn. Hon innehade i sanning konsten att behaga, men blott för en kort tid, samt den hon ville; men det angenäma intrycket var ej rätt långvarigt, ty inom en timma hade det lorkat bort, som dagen på gröngräset.

Dagen, som föregick fästen, saknade icke heller sin högtidlighet. Den var bestämd till de trenne skolorummens dekorerande. Inom hus var prat, skratt och det var ej möjligt att i öfra eller nedra våningen uppleta en enda vrå, som var ostörd af menniskor; till följe deraf, tog jag min tillflykt till trädgården. Hela dagen vandrade jag och satt der allena, finnande värma i solen, skugga under träden och ett slags sällskap i mina egna tankar. Jag erinrade mig, att jag under loppet af denna dag icke utbytte tvenne ord med nä-

gon lefvande varelse; långt ifrån att deraf känna mig nedtryckt, erfor jag tvärtom en behaglig känsla. För en passiv åskådare var det tillräckligt, att två å tre gånger passera rummen, för att märka de der tillvägabringade förändringarna; en liten theater hade för tillfället blifvit inrättad och mr. Paul Emanuel, biträdd af mamsell St Pierre, stod i spetsen för anordningarna; ett litet antal elever och bland dem Ginevra Fanshaw, arbetade med lust och ifver under deras uppsigt.

Omsider inträffade den stora dagen. Solen uppgick klar och brinnande och lyste varm, utan att döljas af ett enda moln, ända till aftonen. Alla fönster och dörrar voro öppna och den oinskränktaste frihet tycktes höra till ordningen för dagen. Lärarinnor och pensionärer, utstyrda i morgontoiletter och papillotter, nedstego i frukostrummet; på förband fröjdande sig åt aftonens lysande toilette, öfverlemnade de sig under förmiddagens lopp åt en viss behaglig vårdslöshet, ungefär som då man fastande bereder sig till en lysande fest. Omkring klockan 9 anlände en särdeles viktig person, hårfrisören. Till sin natur fritänkare, bestämde han bönrummet till sitt hufvudquarter och der i närheten af vigvattenskärilet, rökelsekaret och krusifixet, utöfvade han sin konsts mysterier. Hvarje flicka måste i sin ordning åt honom öfverlemnna sitt hufvud, som åter utgick från hans händer, glatt, som en is och bekransadt med Grekiska flätor, glänsande som om det varit bestrukt med fernissa. Jag följde med strömmen, i det jag lät mitt undergå samma behandling, och jag kunde knappast tro hvad spegeln sade mig, då jag vädjade till dess omdöme. Mina många hårflätor förvånade mig, och jag började betvifla att de voro mina egna samt måste åtskilliga gånger med händerna förvissa mig derom. Emellertid upphöjde jag i mina tankar hårfrisören till en artist af första ord-

ningen, hvars talang förstod att begagna sig af de ringaste materialier.

Ifrån bönrummet vandrade man nu till sofrummet, der de öfriga toilettbestyren började. Mig var det en gåta, att så mycken tid erfordrades till så obetydliga resultat. En hvit muslinsklädning, ett blått skärp, ett par hvita eller ljusgula handskar, var den kostym, på hvilken lärarinnor och elever bortslösade tre långa timmar. Men, fastän enkel, måste man medgifva att paryren var, så väl till dess friska utseende, som snidten och modet, särdeles lyckad.

Betraktande denna luftiga, snöhvita massa, föreföll jag mig sjelf, jemförelsevis, som en liten omärklig mörk fläck emot ett ljust, gladt fält; jag hade icke mod att kläda mig i en hvit, skir klädning, ehuru jag, i anseende till den starka värman, måste bära en, af något tunnt, lätt tyg. Sedan jag besökt ett dussin bodar, fann jag äntligen något, som liknade krusflor, till färgen skiftande i grått och purpur. Min sömmerska hade, vid klädningens förfärdigande, utvecklat hela sin talang, ty, som hon ganska riktigt anmärkte, måste den matta, allvarsamma färgen, genom skärningen och sömnaden vinna en viss elegans, helst som jag hvarken hade smycken, blommor eller ens någon naturlig frisk färg, som kunde förhöja densamma.

Men emellertid trufdes jag särdeles väl i min anspråkslösa klädning, en fördel, som jag saknat i en mera lysande. Madame Becks toilette var nästan lika anspråkslös, som min, med den skillnad, att hon bar ett armband och en stor broche af guld med ädla stenaar. Händelsevis möttes vi i trappan, då hon gaf mig en nick, åtföljd af ett bifallande leende. Visserligen kunde hon icke tycka jag såg bra ut, hvilket hade varit helt och hållet stridande mot hennes intresse, men hon yttrade, det jag var passande och värdigt klädd; "det passande" och "värdiga" voro tvenne gudomlighe-

ter, som madame egnade dyrkan. Hon stannade och lade sin hand, i hvilken hon höll en hvit, parfymerad och broderad näsduk, på min skuldra samt hviskade i mitt öra en sarcasm öfver de andra lärarinnorna, som hon nyss i ansigtet hugnat med någon smickrande komplement.

— Ingenting är så löjligt, sade hon, som att se till åren komna fruntimmer kläda sig som femton års flickor; hvad S:t Pierre beträffar, ser hon ut som en gammal coquette, hvilken spelar rollen af naiv och oskuldsfull.

Som jag hann kläda mig ett par timmar före de andra, roade det mig att uppsöka ensamheten, icke i trädgården, hvarest domestiker voro sysselsatta att duka borden till aftonmåltiden, utan i skolrummen, nu tomma, lugna, svala och snygga; väggarna voro nymålade, golven nyskurade och knappt torra; friska blommor i vaser stodo i nicherna och vackra, nyss ordnade draperier omgafvo fönstren.

Inträdande i första klassens skolrum, som var mindre än de andra, nedtog jag från det eleganta skåpet, till hvilket jag hade nyckeln, en bok, hvars titel syntes lockande, och satte mig ned att läsa. Glasdörrarna till detta rum ledde utåt trädgården och till den stora bersåen. Accaciaträdets grenar, böjande sig öfver glasrutorna, förenade sig med en vid andra dörrposten stående törnrosbuske, i hvilken flitiga bien gladt och muntert surrade. Jag började läsa. Just som de omgifvande föremålen drogo min uppmärksamhet från boken, i det de förblindade mina ögon och lockade mig ned i något drömlands djupa däl, väckte mig den häftigaste och ljudligaste ringning i portklockan, som jag hittills någonsin hört, till fullt medvetande af det närvarande.

Hela morgonen hade klockan låtit höra sig, under det arbetare, betjening, hårfrisörer, sömmerskor m. m. oupphörligt kommo och gingo; och det var all anledning att förmoda, det detta klingande skulle höras hela eftermiddagen, då omkring hundra besökande inväntades. Under dylika omständigheter var en ringning, äfven en häftig ringning, ingenting besynnerligt; men denna hade likväl ett eget ljud, som bortjagade mig ur min drömverld och kom boken att falla från mitt knä.

Jag böjde mig ned, för att upptaga boken, då stadiga, hårda steg hördes först i förstugan, sedan i korridoren, så i "carréen", vidare i stora salen, hvarefter min helgedom öppnades och en paletå samt en grekisk mössa framställde sig för mina ögon, under det tvänne andra, ganska skarpa, mötte mina.

— Det är så, mumlade en röst. Jag känner henne, det är engelskan. Hvarje engelska och, till följe deraf, hvarje blåstrumpa, hvem hon än må vara, skall göra, som jag vill, och gör hon det ej, måste jag veta hvarföre?

Med en viss häftighet, (jag förmodar att han ej trodde att mina öron uppfångat de artiga ord, han mumlade mellan sina tänder) och med den mest motbjudande ton och dito åtbörder, som jag någonsin hört och sett, sade han på sin fransyska brytning, alldeles som madame Beck:

— Mees, spela måste ni; jag vexer fast här, tills jag får svar.

— Hvad kan jag göra för er, mr. Paul Emanuel? frågade jag, ty mr. Paul Emanuel var det, och, som det tycktes, var han i en uppretad sinnesstämning.

— Spela måste ni! Jag vill ej veta af några minner, någon rynkning på ögonbrynen, icke heller att ni spelar rollen af pryd. Samma afton, ni kom, läste jag i ert ansigte, huru det var beskaffadt inom ert huf-

vud. Jag känner edra själsförmögenheter: ni kan spela, ni måste spela.

— Hvad menar ni, mr. Paul?

— Ingen tid att förlora, och låt oss nu utesluta alla ursäkter, alla grimaser och all motvilja! Ni måste deltaga i det här.

— I Vådevillen?

— Ni sade det; ja, i vådevillen.

Af förskräckelse drog jag efter andan. Hvad kunde den lilla mannen mena?

— Hör, sade han, jag skall utveckla saken för er, ni måste svara nej eller ja, och efter ert svar skall jag hädanefter uppskatta er.

Detta anfall utaf hans af naturen häftiga och lättretliga lynne färgade hans kinder med en hög karmosin, under det att hans lifliga och skarpa ögon sköto blixtrar; all barnslighet, ecklig tillgjordhet samt isynnerhet egensinne uppretade honom till den grad, att ingenting kunde blidka honom. Jag insåg att tystnad och uppmärksamhet var här den enda användbara balsam. Jag lyssnade.

— Hela tillställningen är nära att gå förlorad, började han. Louise Vanderkelkov är sjuk, efter hvad hennes svaga, efterlåtna moder påstår: för min del tror jag bestämdt att hon kunde spela, om hon ville; det är endast god vilja, som felas. Hon hade åtagit sig, som ni vet eller icke vet, det är lika mycket, en roll, utom hvilken hela pjesen måste afbrytas; det återstår blott några timmar, för att inlära densamma, och det är ingen flicka i hela skolan, som vill taga reson och lära sig den, och hvarföre? Jo, den är ej nog intressant, ej nog älsklig; det är den eländiga egenkärleken, detta qvinnornas hufvudfel, som gör dem så envisa. Antingen äro engelskorna de bästa eller sämsta af sitt kön. Gud skall veta (detta sade han emellan länderna) att jag skyr dem, som pesten, och likväl

frågar jag nu en engelska, om hon vill hjälpa mig ur detta bryderi. Huru lyder ert svar? Ja eller nej!

Tusende invändningar uppstodo i mina tankar. Det främmande språket, den inskränkta tiden, det offentliga uppträdandet, och, betviflande min förmåga, häpnade jag; min egenkärlek eller själfkänsla, denna "eländiga" egenskap, kände sig upprörd. Nej, nej! sade alla dessa röster, men jag såg upp till mr. Paul och mötte hans missnöjda, stolta och forskande blick, och mina läppar stammade ett "ja". För ett ögonblick ljusnade hans mörka, stränga ansigte.

— Fort till verket, återtog han, här är boken, här är er roll! Läs!

Och jag läste. Han sade ej ett ord till mitt beröm, men väl rynkade han på näsan och stampade; han gaf mig en lection, och jag uppbjöd hela min förmåga, att efterhärma honom. Det var en obehaglig roll, en karl-roll, en inskränkt sprätt; jag kunde ej inlägga någon själ i densamma; den var mig vidrig. Idéen i pjesen var den, att tvänne rivaler begagnade sig af alla möjliga medel, för att vinna en vacker koketts hand. En af älskarne var en hederlig, bra, fastän något ohyfsad man, en oslipad ädelsten; den andre var en fjäril, en pratmakare och en förrädare, och denna hedervärda person skulle jag föreställa.

Jag gjorde mitt bästa, men, det oaktadt, gick det ganska illa. Jag visste det. Mr. Pauls sinne uppblossade, han grälade. Öfveransträngande mig sjelf, började jag ånyo; han höll mig räkning för min goda vilja och syntes nöjd. "Ca ira!" utropade han. Emellertid började röster höras från trädgården och hvita klädningar skymta fram emellan träden, hvadan han tilltalade mig:

— Vi måste gå härifrån; om jag skall lära er det här, måste vi blifva ensamma. Kom med mig!

Utan att lemna mig en minuts rådrum, förde han mig tre trappor upp så hastigt, som om vi blifvit drifna af en stormil. Han släppte in mig på en stor vind, tog ur nyckeln och gick sin väg.

Denna lokal var på intet sätt inbjudande, och hade han känt alla dess obehag, tror jag icke att han med så liten ceremoni skulle der hafva inläst mig. Koffertar och skräp upptogo hela vinden; gamla kläder hängde på de omålade väggarna och spindelväfvar i taket; att råttor, skalbaggar m. fl. dylika djur der hade sitt tillhåll, visste man, men ryktet förmälde ock, att trädgårdens nunna hade en gång här låtit se sig; ett ogenomträngligt mörker herrskade i ena ändan af vinden och, på det att det hemlighetsfulla skulle blifva så mycket mera inveckladt, hade man, för att dölja en hel mängd vinter-öfverplagg, afstängt denna del af vinden med ett rödaktigt förhänge. Det var från denna sida, man sagt att nunnan haft sin utgång. Jag trodde det icke, och ej heller erfor jag någon slags fruktan, men plötsligen fick jag se en rätta med lång svans utspatsera från denna osnygga alkov och sedan föllo mina ögon på svarta skalbaggar och ekoxar, hoppande öfver golvet. Dessa föremål gjorde mera intryck på mig än jag för mig sjelf ens ville tillstå och plågade mig mera än både dammet, skräpet omkring mig och den qväfvande hettan. Denna sista olägenhet skulle varit outhärdlig, om jag icke funnit utväg att öppna ett af takfönstren, genom hvilket jag insläppte någon frisk luft. Under detta fönster stod en stor tom kista, som jag framdrog, och, ställande den på en mindre koffert, torkade jag dammet af den samt svepte min klädning omkring mig, den bästa jag egde, och jag besteg sedan denna provisionella thron; sättande mig ned, började jag studera mig in i min roll.

Min första tanke, då jag gaf vika för mr. Pauls vilja, var helt enkelt den att försöka göra mitt bästa

och sedan underkasta mig mitt öde. Snart insåg jag att en roll i en så kort pjäs ej var längre, än att minnet ganska väl inom några timmar kunde hinna att emottaga och bibehålla den. Fullkomligt säker på, att icke ega något menskligt vittne, uppläste jag min roll inför vindens trefliga befolkning. Ingående i den personens tomhet, lättsinne och falskhet, som jag skulle föreställa, blef jag genom det förakt och den otålighet, han ingaf mig, liksom inspirerad, och genom att göra honom så osmaklig, som möjligt, utöfvade jag ett slags hämnd på ödet.

Under dessa öfningar förflöt eftermiddagen; det började lida mot aftonen och jag, som ej sedan frukosten ätit en enda bit, blef utomordentligt hungrig. Jag tänkte på aftonvarden eller kollationen i trädgården, med hvilken de andra troligen nu som bäst trakterades; (i trädgården hade jag nemligen sett en korg, full med små gräddbakelser, hvilka jag föredrog framför alla andra slags läckerheter). En bakelse eller en fjerdedel af en kaka hade varit mig särdeles välkommen, och syntes det mig hårdt att jag, fastande i ett fängelse, skulle fira den festliga dagen. Aflägsen, som vinden var från porten till gatan och förstugan, hördes klockans ljud ganska svagt. Jag visste att huset och trädgården voro uppfyllda af menniskor; i mitt residens började skymningen redan infinna sig; de svarta djuren såg jag ej mera, men fruktade, att de osedda skulle smyga sig upp till min thron. Otålig och rädd, började jag åter repetitionen af min roll, endast för att döda tiden. Just som jag slutade, hörde jag huru nyckeln sattes i dörren, ett ingalunda ovälkommet ljud. Mr Paul inträdde.

— Bravo! ropade han, i det han stannade på tröskeln, lemnande dörren öppen. Jag har hört allt; det går temligen bra . . . fortfar.

Jag tvekade.

— Inga grimacer, sade han allvarsamt, bort med all blygsel!

Jag genomgick rollen på nytt, men det gick icke hälften så bra, som när jag var ensam.

— Hon kan den åtminstone, sade han, ej fullt belåten, och under dylika förhållanden måste man ned-sätta sina anspråk. Jag lemnar er tjugo minuter till, för att bereda er: au revoir!

Och han gick.

— Min herre! ropade jag, fattande mod.

— Nåväl, hvad vill ni, mamsell?

— Jag är mycket hungrig.

— Ni är hungrig; än kollationen i trädgården?

— Den har jag, som varit inläst, ej haft något godt utaf.

— Ack, det är sannt! erinrade han sig.

Inom ett ögonblick hade jag abdikerat från min thron, lemnat vinden och ifrån min höjd sänkt mig långt ned ända till köket. Kocken befalldes, att genast framskaffa något, som dugde att äta, och till min stora belåtenhet trakterade han mig med kaffe och kaka; jag hade fruktat att i stället få vin och sötsaker. Huru han kunnat gissa att jag tyckte om gräddbakelser var mig omöjligt att begripa, men han serverade mig genast med en dylik, hvilken jag gömde till sist. Jag åt med en ganska god appetit. Mr Paul presiderade vid min måltid och tvingade mig att förtära mera, än jag förmådde.

— Nåväl, sade han, då jag försäkrade honom, att jag nu var fullt belåten och med hopknäppta händer bad honom förskona mig från det bröd, på hvilket han just nu bredde smör; ni vill göra mig till en slags tyrann, till en annan blåskägg, som inläser en stackars kvinna på en vind, för att svälta ihjäl henne, men ett sådant oting är jag sannerligen icke. Har ni nu mod och styrka att uppräda?

Jag svarade, att jag trodde mig ega det, fastän jag i sjelfva verket var högst förvirrad och icke kunde med ord uttrycka, huru jag kände det; men den lille mannen tillhörde det antal människor, som ej tåla motsägelser, med mindre man egde den öfverlägsna styrkan, att med ett enda slag kunna krossa honom.

— Kom då! sade han, räckande mig handen.

Jag gaf honom min hand, och han gick så fort, att jag, för att hålla jemna steg med honom, nödgades springa vid hans sida. När vi kommo till Carréen, stannade han ett ögonblick; den var upplyst af stora lampor; dörrarna till skolrummen voro öppna, äfvensom de till trädgården. Orangeträd i stora lådor och höga, blomstrande krukvexter prydde portalen på ömse sidor; elegant klädda herrar och fruntimmer stodo och gingo bland blommorna. Genom den långa raden af skolrum såg man denna sammanträngda, vågrika, sorlande massa, skiftande i rosenrödt, blått och hvitt. Kronor med brinnande ljus sväfvade öfver deras hvitvuden; längre bort såg man en theater med sin gröna ridå och vid foten af densamma den med lampor upplysta rampen.

— Är det icke vackert? frågade min följeslagare.

Jag skulle, om jag ej känt, huru hjertat satt midt i halsgropen, svarat ja. Mr Paul varnade min förlägenhet och gaf mig en mörk blick.

— Jag skall uppbjuda hela min förmåga, men jag önskar, att det vore väl förbi, sade jag. Skola vi gå igenom hela denna folkmassa?

— Visst icke! Vi gå genom trädgården . . . här!

Nu voro vi utomhus; den svala, milda qvällen upplifvade till någon del mina snart sagdt domnade lifsandar. Man var i nedan, men reflexionen af de många ljusen från fönstren spred ett klart sken öfver gården och ett svagare öfver alléerna. Himmelen var molnfri; huru milda äro icke nätterna på kontinenten! Huru

ljufva, balsamiska och lugna! Ingen dimma, ingen fuktig kyla! De äro töckenfria, som middagen, och svala, som morgonen.

Sedan vi gått öfver trädgården, uppnådde vi snart dörren till första skolrummet. Liksom alla andra dör-rar denna aften, stod äfven den öppen. Vi passerade detta rum, och jag infördes i ett litet deremellan och stora salen beläget kabinett, der de många ljusen bländade mina ögon, de sorlande rösterna döfvade mina öron, och den qväfvande hettan hämmade min andedrägt.

— Ordning, tystnad! ropade m:r Paul. Är det här chaos? frågade han, och der blef tyst, som i grafven.

Med ett dussin ord och lika många gester bortskickade han halfva personalen och tvingade de kvarblifvande att uppställa sig i ordning. De sednare voro kostymerade; m:r Paul införde mig. Alla häpnade, några skrattade i mjugg; man hade ej väntat att engelskan skulle spela i en vaudeville. Genevra Fanshaw, ganska väl klädd och förtrollande vacker, betraktade mig med ett par ögon, runda, som kulorna i ett radband. Förtjust af den tanken, att hon genom sin glans skulle fördunkla alla andra, tycktes mitt inträdande förvandla hennes fröjd i en annan känsla; om ej m:r Paul varit närvarande, hade ett utrop undfallit henne.

Sedan han granskat och kritiserat hela gruppen, vände han sig till mig:

— Ni måste kläda er.

— Kläda sig, som karl! utropade Zelia St Pierre, framspringande och tjenstaktigt tilläggande: jag vill hjälpa er.

Att kläda mig i karlkläder, hvarken passade mig eller roade mig. Jag hade samtyckt att antaga en karlroll, men icke någon mansdrägt, nej. Jag ville bibehålla mina egna kläder, hända hvad som helst. M:r Paul måtte storma, rasa, jag bibehöll lika fullt min

egen drägt. Jag sade detta med en temligen beslut-sam röst.

Men han stormade och rasade icke, ehuru jag var öfvertygad att håg dertill icke fattades honom. Han stod tyst, då Zelia inföll:

— Hon borde blifva en äkta sprätt. Se här är en fullkomlig beklädnad dertill, kanske något för stor, men det skall jag nog hjälpa. Kom, bästa vän, vackra engelska!

Hon hänlog, ty jag var icke "vacker;" det visste och såg hon ganska väl. Mr Paul var orörlig och passiv.

— Ni får ej göra motstånd, återtog Zelia. Ni skall då förstöra hela nöjet af pjesen. Det tillåter icke monsieur.

Hon sökte hans ögon; jag längtade ock efter en blick.

— Stanna! sade han långsamt, och återhållande henne, då hon ville släpa mig med sig.

Hvar och en väntade ett afgörande beslut.

— Ni tycker ej om dessa kläder? frågade han mig, visande på den manliga dräkten.

— En del af dem skall jag begagna, men icke alla.

— Huru skall det då vara? Huru skall det se ut, att, då man antagit en mans roll, beträda theatern, klädd som fruntimmer. Det är sannt, att det här är ett fantasistycke, en vaudeville i en pensions-anstalt; några modifikationer skulle jag väl vilja göra; något måste ni bära, som tillkännagifver det ädla kön, hvilket ni i afton tillhör.

— Jag går in derpå, om jag blott sjelf får anordna min drägt. Ingen får befatta sig dermed; jag vill kläda mig sjelf.

Monsieur, som Paul Emanuel allmänt bland oss kallades, tog, utan att säga ett ord, kostymen från Zelia och tillät mig ingå i toillettrummet. Bibehållan-

de, utan den minsta förändring, min qvinliga drägt, påtog jag en löskrage, en halsduk, kastade en liten paletå öfver mina skuldror, och, upplösande mina flätor, som jag dolde under paletåen, kammade jag bakhåret snedt öfver pannan, och, sålunda utstyrd, trädde jag ut till de andra. Monsieur såg på mig.

— I en pensions-anstalt kan det der passera, sade han, temligen vänligt tilläggande: mod, min vän, ingen fruktan, någon mera ledighet, herr Lucien, och allt skall gå bra.

Zelia hånlog återigen på sitt gamla, bitande sätt.

Jag var för ögonblicket lättrelig och upprörd och kunde ej undgå säga henne, att vore hon icke fruntimmer och jag en gentleman, vore jag frestad att utmana henne.

— Efter spektaklet, efter spektaklet, sade Paul, skola vi med ett par pistoler afgöra saken; det blir en erinran om de fordna striderna mellan Frankrike och England.

Den väntade och fruktade stunden inföll. Monsieur Paul, ställande sig framför oss, som en general, hvilken befäller sina soldater, att rycka fram, sade oss några få ord, af hvilka jag endast kunde fatta hans uppmaning, att en hvar af oss borde vara innerligt genomträngd af sin egen obetydlighet. För några ibland oss syntes mig detta råd vara temligen öfverflödigt. Klockan ringde; jag och tvänne andra framträdde på scenen. Jag skulle tala först.

— Se icke på spektatörerna, viskade Paul i mitt öra; inbilla er att ni är på vinden, och att råttorna äro edra åskådare.

Han försvann, och ridåen uppdrogs ända till taket; de många ljusen, det stora rummet, den brokiga massan gjorde ett pinsamt intryck på mig. Jag försökte tänka på de scener, af hvilka jag på den omnämnda vinden varit omgifven. De första orden uttalade jag med små-

righet, och jag upptäckte, att det var mindre de åskådande jag fruktade än ljudet af min egen röst. Alla dessa främlingar och utlänningar voro för mig ingenting. Icke heller tänkte jag på dem. När min tunga en gång rörde sig med lätthet och rösten återfick sina naturliga toner, tänkte jag endast på den person, jag föreställde, samt på m:r Paul, som bakom kulisserna lyssnade och vakade öfver oss. Ganska snart vann jag tillräcklig fattning, för att observera mina medspelare. Några af dem spelade rätt väl, isynnerhet Ginevra Fanshaw, hvars roll ålade henne att kokettera för två tillbedjare; hon var beundransvärd, och i själva verket utförde hon sin egen roll. Jag bemärkte att hon två å tre gånger med en viss naturlig förkärlek behandlade mig — sprätten. Det uttryck, hon gaf åt sina känslor för mig, äfvensom de blickar, hon rigtade åt de applåderande åskådarne, öfvertygade mig, som kände henne, att det var "någon annan," som hon spelade emot; följande hennes ögon, hennes småleende, hennes åtbörder, upptäckte jag snart att det var ett visst mål, åt hvilket hennes pilar syftade. Bland den mängd, åt hvilken dessa pilar rigtades, såg jag en väl bekant gestalt med en lugn, men uppmärksam blick och hållning, denne var — doktor John.

Det var uttryck i hans ögon, ehuru jag icke kan beskrifva hvad de sade; men denna blick eggade mig att inlägga ännu mera lif och värma i min kurtis. I den ärlige friaren tyckte jag mig i min inbillning se doktor John. Skulle jag egna honom mitt deltagande? Nej, jag stålsatte mitt hjerta, sökande att slå honom ur brädet. I dessa ögonblick kände jag mig sjelf vara en sprätt, och han en förskjuten älskare, på hvars bekostnad jag roade mig. Jag handlade i afsigt att vinna en eröfring, och Ginevra sekunderade mig. Mellan akterna frågade m:r Paul hvad som gick åt oss, och med en nästan förebrående ton sade han:

— Ni öfverdrifva edra roller, och det är icke rätt.

Jag hade ej reda på mig sjelf; jag visste blott ett, nemligen det, att jag ville uttränga doktor John. Ginevra var öm, skulle jag ej då vara ridderlig? Hade ej min roll ingifvit mig interesse, hade det varit mig omöjligt att utföra den, men nu spelade jag den con amore.

Hvad jag kände och företog mig denna afton var mig sjelf lika oväntadt, som om jag i en minut blifvit upphöjd till sjunde himmelen. Med motvilja, liknöjdhet och fruktan hade jag förbundet mig att roa andra; men det dröjde ej länge innan jag, lifvad och intresserad af min roll, endast tänkte på att roa mig sjelf. Då jag dagen derpå öfvertänkte mitt handlingsätt föregående aftonen, ogillade jag helt och hållet det samma, och, ehuru glad att hafva gjort mig m:r Paul förbunden och en gång hafva pröfvat min egen förmåga, fattade jag ett fast beslut, att aldrig mera inblanda mig i en dylik affär. Jag hade nu lärt känna, det jag egde mer än vanliga anlag för den dramatiska konsten; att uppöfva denna nyss upptäckta talang skulle måhända hafva infört mig i en ny, förtrollande värld, men en dylik åtrå måste qväfvas, och det lyckades mig äfven; jag tog härutinnan ett kraftigt beslut, som hvarken tiden eller frestelserna någonsin sedan förmått mig att rygga.

Knappast var skådespelet, som utfördes med framgång, slutadt, förrän vår choleriske och despotiske lärare undergick en fullkomlig metamorphos. Han hade fullbordat sitt kall, och sitt stränga allvar hade han lagt åsido; han stod nu midt ibland oss alla, liffig, mild och sällskapslik; han tackade oss, hvar och en särskildt, skakade händer med oss alla och tillkännagaf, att han, som en tacksamhetsgård för sitt besvär, fordrade under den blifvande balen| en dans med hvar

och en af sina disciplar. Då han vände sig till mig, svarade jag att jag icke dansade.

— För en gång måste ni göra det, var svaret och, om jag ej smugit mig bort, hade han tvingat mig att ännu en gång underkasta mig hans vilja; men nu var det tid för mig att draga mig tillbaka i min vanliga, obemärkta sfer. Min mörka klädning tog sig bra ut under en paletå på en theater, men hade icke passat för en vals eller quadrille. Jag uppsökte åt mig en liten vrå, hvarest jag, osedd och gömd, kunde gifva akt på balen och dess nöjen, hvilka föreföllo mig som ett på afstånd betraktadt skådespel.

Ginevra Fanshaw, som var den vackraste och den gladaste af den dansande personalen, var utsedd att öppna balen: hon var i sjelfva verket ganska intagande och dansade med grace. Hon var nu i sitt rätta element; och i ordets vidsträcktaste bemärkelse var hon ett nöjets och glädjens barn. Arbeta och bekymmer passade icke henne; då var hon en svag, klagande, tanklös, förstämd varelse. Hvardagsmat smakade henne ej; med samma begär, som ett bi suger honung, födde hon sig med cremer och glacer; sött vin var hennes förtjusning och mandelkaka hennes dagliga bröd. Ginevras lefnads-hemvist borde vara ett balrum, i motsatt fall bortvissnade hon, som den blomma, på hvilken solens strålar aldrig faller.

Föreställ dig icke min läsare, att det var endast för sin kavaljer, mr. Paul, som hon denna afton visade sig i all sin älskvärdhet, icke heller var det hvarken för att behaga sina kamrater eller de morföräldrar, farföräldrar och föräldrar, som uppfyllde "carréen" och garnerade danssolongen; hade hon ej haft något mera lysande mål i sigte, hade hon knappast nedlåtit sig att gå i en kadrilj, och trötthet samt ett mulet och missnöjdt lynne hade varit den prägel, hon för aftonen burit; men nu drack hon en nektar, som satte

hennes blod i lifligt omlopp och var för henne en mäktig driffjeder att visa sig i sin älskligaste gestalt.

I balrummet befann sig i sjelfva verket ingen enda manlig person, som ej var gift eller fader, med undantag af mr. Paul; han var den ende af sitt kön, som det tilläts att föra hvar och en af eleverna i dansen, och detta af många skäl; dels som en gammal fastställd vana, dels som madame Becks släginge, hedrad med hennes förtroende, och dels var han bland dem, som hade frihet att göra hvad som roade honom, och slutligen, huru häftiga och eldiga passioner han än egde, var han dock sjelfva hedern och äran personifierad, och en hel seralj af de renaste, skönaste kvinnliga varelser kunde tryggt anförtros åt hans beskydd. Men, vare det i parentes sagdt, många af flickorna voro i hjertat ingenting mindre än oskuldsfulla; dock i mr. Pauls närvaro vågade de icke visa sig i sin rätta skepnad; med ett ord han dansade med hvem han ville, och han visade missnöje, om någon annan inkräktade den plats, som han ansåg tillhöra sig. Andra hade som åskådare visserligen vunnit tillträde, ehuru de endast genom böner samt anhörigas och vänners inflytande, och som en särskild godhet af madame Beck, fått plats i den aflägsnaste, mörkaste delen af carréen. Denna lilla befolkning utgjordes af unga karlar, tillhörande de bästa familjer, och hvilkas systrar voro elever i skolan. Under hela aftonen tycktes madame Beck ålägga sig som en pligt, att, uppmärksam som en moder och sträng som en drake, bevaka dessa unga människor. Det var en slags cordon utstakad för dem, hvilken de enträget bådo henne få öfverstiga, för att få njuta af nöjet att dansa med den der "sköna blondinen" och "den vackra brunetten" eller med den der flickan med det granna ansigtet och det korpsvarta håret.

— Tyst, svarade hon obevekligt. Endast öfver

mitt lik skolen j öfverstiga den, och blott med "nunnan" i trädgården tillåter jag er dansa.

Och med majestätiska steg vandrade hon fram och åter, bevakande den med tantaliska blickar åskådande linien, och hon liknade en liten Bonaparte i sin mörka sidenklädning.

Madame var bekant både med verlden och menniskosinnet. En annan föreståndarinna för en pensionsanstalt i Villette hade icke vågat införa en karl inom densamma; men madame visste att genom en dylik tillåtelse, vid ett tillfälle, i likhet med det närvarande, skulle ett djerft steg lagas samt en stor point vinnas.

I första rummet hade icke denna tillåtelse utan föräldrarnas bemedling kunnat ega rum; för det andra måste närheten af dessa farliga, men tjusande ormar visa madame, som en nitisk och trogen vårdarinna öfver den henne anförtrödda hjorden, i en ny, lysande dager; och för det tredje erhöll man genom deras närvaro rätt pikanta ingredienser till conversationen; cleverna sågo och visste det, och den liflighet och munterhet, som dessa gyldne äpplen, skådade på afstånd, väckte, hade ingen annan tilldragelse förmått ingifva. Barnens glädje spred sig till föräldrarna; lif och skämt uppfyllde balsalongen; de unga karlarne, oakadt det band dem ålades, voro sjelfva roade; ty madame tillät aldrig någon att känna sig obelåten eller ha ledsamt och på detta sätt hade hennes fest en framgång, som man aldrig i något annat land hört omtalas.

Jag märkte att doktor John var den förste, som erhöll tillåtelse att vandra genom detvånne raderna af uppställda unga flickor; han hade en manlig, förtroendegifvande blick, som till hälften fördunklade hans skönhet; då balen började, gick hon till honom.

— Kom nu, herr varg, sade hon skrattande; fast ni bär fårakläder, måste ni, det oakadt, aflägsna er från

fårabjorden: jag har ett vackert menageri der borta af omkring tjugu rofdjur; var så god och tag er plats bland dem.

— Tillåt mig först att få dansa med den af edra elever, som jag sjelf utväljer?

— Har ni mod att begära något dylikt?

Och hon förde honom till det anvista rummet.

Ginevra, troligen trött af dansen, uppsökte mig i min vrå; hon kastade sig på bänken, der jag satt, och lindade sina armar kring min hals, en artighet, som jag ej eftersträfvade.

— Lucie Snowe, Lucie Snowe! utropade hon med en af tårar qväfd röst.

— Hvad står på? sade jag torrt.

— Huru ser jag ut . . . huru ser jag ut i afton?

— Som vanligt, svarade jag, utomordentligt kokett och obetänksam.

— Sällsamma varelse! aldrig har ni ett vänligt ord för mig, men, trots er och alla andra afundsjuka baktalare, vet jag, att jag är vacker; jag känner det, jag ser det, ty der är en stor spegel i toalettrummet, i hvilken jag kan se mig från topp till tå. Vill ni ej gå dit med mig nu, så skola vi båda två ställa oss framför den?

— Jo, det vill jag, miss Fanshaw; och jag hoppas, att ni äfven till det inre skall få skåda er till punkt och prieka.

Toalettrummet var i närheten, och vi inträdde; läggande sin arm i min, drog hon mig till spegeln. Utan någon förebräelse eller anmärkning, lät jag henne i ro fira sin fåfängas triumffest; jag var nyfiken att se, huru mycket den förmådde nedsvälja, eller om det var möjligt att dess lystnad kunde tillfredsställas, och om ej en hviskning om den aktning, hon var andra skyl-

dig skulle något stäfja hennes förtjusning öfver sin egen skönhet.

Men alldeles icke; hon vände sig sjelf och mig åt alla håll; hon smålog, hon skakade sina lockar, hon ordnade sitt skärp samt vecken på sin klädning och, slutligen släppande min arm, sade hon:

— Jag vill icke för ett helt konungarike likna er.

Anmärkningen var allt för naiv, att uppreta mig; jag svarade endast:

— Mycket artigt.

— Och hvad ville ni gifva till, för att likna mig?

— Icke två styfver; ni är en stackars fäfång, barnslig fjolla.

— Så tänker ni icke i ert hjerta.

— Nej, ty i mitt hjerta eger ni intet rum, tillfalligtvis är ni någon gång i mina tankar.

— Hör nu bara hvilken skilnad det är i våra förhållanden och tillstå sedan, huru lycklig jag är, i jemförelse mot er!

— Tala! Jag skall höra.

— I första rummet är jag dotter af en man, hvilken är af adlig börd, och fastän min fader icke är rik, så har jag att förvänta arf efter min onkel. Jag har nyss fyllt aderton år och är således i min lefnadsår. Jag är uppfostrad på kontinenten och, fastän jag just icke kan trollo, så har jag ändå mina små talanger. Jag är vacker, det kan ni icke neka; jag har många beundrare, bland hvilka jag kan vänta. Denna afton har jag krossat hjertat på tvänne unga karlar, och den sorgsna blick, som jag nyss mottog från den ene, är det, som har upplifvat mitt lynne. Det roar mig att se, huru de skifta färg, än blekna, än rodna, se snedt på hvarandra och med smäktande blickar på mig. Der har ni mig . . . huru lyck'g är icke jag! Nu till er, stackars liten!

Jag förmodar, att ni icke är någons dotter, emedan ni, då ni först kom till Villette, tog hand om små barn; ni har inga släktingar, kan icke hafva anspråk på att vara ung, när ni är tjugotre år; ni har inga fängslande behag. . . ingen skönhet. Hvad beundrare beträffar, vet ni knappt hvad det vill säga; det är ett ämne, som är latin för er; när de andra lärarinnorna omtala sina eröfringar, är ni stum. Jag tror, att ni aldrig varit kär och aldrig vill blifva det; ni har icke begrepp om kärlek, så mycket bättre; ty fastän ert eget hjerta då sönderstlets, hade ni aldrig sårat någon annans. Är icke allt detta sannt?

— En god del är sannt, som Evangelium; ni är upprigtig, hvilket bevisar att det ändå är något godt hos er; den ormen Zelia Saint Pierre hade aldrig yttrat hvad ni nu sagt. Men lika mycket, miss Fanshaw, huru olycklig jag enligt ert förmenande än är, vill jag ej gifva ut en skilling, för att byta mig till hvarken er kropp eller er själ.

— Emedan jag icke är kunskapsrik, ty det är allt, hvad ni tänker på. Men sådant bryr ingen annan meniska sig om.

— Tvärtom tror jag att ni på sätt och vis kan ganska mycket och är rätt skarpsinnig. Ni talar om att krossa hjertan, ett tidsfördrif, hvars värde jag ej förmår att uppskatta; var god och säg mig, hvems hjerta ni tror att ni genom ert koketteri dödat i afton?

Hon närmade sina läppar till mitt öra.

— Isidor och Alfred de Hamal äro båda här, hvi-skade hon.

— Hvar? frågade jag lifligt.

— Ändligen är er nyfikenhet väckt; följ mig, jag vill visa er dem.

Stolt visade hon mig vägen.

— Ni kan ej se dem väl ifrån skolrummen, sade hon, vändande sig om; madame håller dem på veder-

börligt afstånd. Låtom oss gå öfver trädgården, inträda i korridoren och ställa oss nära bakom dem; om man ser oss, skall man banna oss, men lika godt.

Jag följde henne. Genom en särskild ingång inträdde vi i korridoren och, närmande oss "carréen," ställde vi oss så, att vi, utan att synas, kunde på nära håll betrakta gräddan af stadens ungarlar.

Utän någon hänvisning tror jag mig kunnat hafva sagt hvem de Hamal var. Han var, det visste jag, en liten dandy med rak näsa och regelbundna lineamenter. Jag såg en liten dandy, fastän han till vexten var under medelmåttan; hans anletsdrag voro starkt markerade, och hans händer och fötter små. Han var fin och nätt, som en docka, väl klädd från hufvud till fot, med ett ord, en s. k. fruntimmerskarl.

— Hvilken fulländad kavaljer! utropade jag, prisade Ginevras smak och frågade henne hvad hon trodde, att de Hamal hade gjort med de dyrbara fragmenterna af det hjerta, hon krossat, antingen han bevarade dem i en vällyktande flaska eller i rosen-essence. Jag varnade äfven att öfverstens händer voro knappast större än miss Fanshaws egna och, till följe deraf, anmärkte jag, att han ganska väl kunde bära hennes gula handskar. Jag berömde hans med omsorg lagda lockar, och hvad hans grekiska panna och artistiskt skönt formade hufvud beträffade, bekände jag, att jag förgäfvos letade efter ord, för att göra rättvisa åt dessa fullkomligheter.

— Och om han vore er älskare! sade med en viss skadeglädje Ginevra.

— O, himmel, hvilken lycksalighet! svarade jag; var ej så obarmhertig, miss Fanshaw, att visa mig möjligheten af en sådan lycka, det vore, som om man hade visat den landsflyktige Kain en skymt af paradiset.

— Ni tycker om honom då?

— Ja, som jag tycker om bakelse, konfektyrer, sylter och orangeri-vexter.

Ginevra beundrade min smak; ty som hon var ytterst svag för allt det ofvannämnda, var hon säker på att jag äfven skulle vara det.

— Nu till Isidor, återtog jag.

Jag var verkligen mera nyfiken att se honom än hans rival, men Ginevra tycktes försänkt i åskådandet af den sistnämnde.

— Alfred, sade hon, har genom sin tante, fru friherrinnan de Dorlodot, fått tillträde här, och nu kan ni begripa, hvarför jag varit i så godt lynne hela aftonen, och hvarför jag spelat så väl och dansat så väl, och hvarför jag nu är stolt, som en drottning. O, min Gud! det var en riktig njutning att med mina blickar benåda först honom, sedan den andre och göra dem galna begge två.

— Men den andre . . . hvem är han? Visa mig Isidor.

— Det gör jag högst ogerna.

— Hvarföre?

— Jag blyges för honom.

— Af hvad orsak?

— Emedan . . . emedan . . . hon hviskade . . . han har sådana . . . sådana gula polisonger . . . eller rättare röda . . .

— Lika mycket, visa mig honom, jag lofvar er att icke förlora fattningen.

Hon såg sig omkring, då en röst bakom mig på engelska yttrade:

— Ni stå båda två i draget; ni måste lemna den här korridoren.

— Här är ej något drag, doktor John, svarade jag.

— Hon blir så lätt förkyld, sade han, med en oändlig ömhet betraktande Ginevra. Hon är ömtålig, skaffa hit en shawl.

— Tillåt mig att sköta mig sjelf, sade högdraget miss Fanshaw, jag behöfver ingen shawl.

— Ni är tunnklädd, ni har dansat, ni är uppheltad.

— Alltid predikar, förmanar och moraliserar ni! svarade hon, nästan vresigt.

Doktor John svarade icke; att hon sårat hans hjerta, sade hans blick; nedslagen och tyst, tog han några steg tillbaka. Som flera shawlar funnos i närheten, sprang jag efter en.

— Den här skall hon bära, såvida jag förmår något, sade jag och kastade den omsorgsfullt omkring henne. Är detta Isidor? hviskade jag.

Hon log och nickade.

— Är detta Isidor? upprepade jag, gifvande henne en knuff; jag hade haft lust att gifva henne ett helt dussin knuffar.

— Det är han sjelf, svarade hon; huru klumpig är han icke i jämförelse med öfversten, grefven och . . . polisongerna sedan?

Doktor John aflägsnade sig.

— Öfversten, grefven, upprepade jag, dockan, marionetten, den stackars, underlägsna varelsen! Han borde vara lakej, dräng, uppssarpojke åt doktor John. Det är möjligt att denne aktade, unge man, vacker som en dag, erbjuder er sin hand och sitt redliga hjerta, i det han lofvar att beskydda er, en lättsinnig och obetänksam varelse, under lifvets stormar och strider. Och ni visar honom förakt, ni sårar, ni marterar honom! Har ni rättighet dertill? Hvem har gifvit er denna rättighet? Är det ert vackra utseende, ert blonda hår och eder blomstrande hy, som skänkte er den? Skall väl något så ytligt, så förgängligt binda hans själ vid er fot och böja hans hals under ert ok? Är det derigenom, som ni tillhandlat er hans tillgifvenhet, hans ömhet, hans tankar, hans förhoppningar, hans

interesse, hans varma, trogna kärlek . . . och ni vill icke hafva den? Ni försmår den? Men det är icke så; ni menar icke hvad ni säger, ni älskar honom; men ni leker först med hans hjerta, endast för att sedermera göra honom mera säker om ert?

— Tyst . . . huru ni pratar! Jag förstår icke hälften af hvad ni säger.

Vi hade under detta samtal återgått till trädgården. Jag förmådde henne att sätta sig på en bänk, försäkrande henne, att hon ej fick röra sig ur stället, förrän hon sagt mig om hon ämnade gifva sin hand åt mannen eller markattan.

— Den, som ni kallar man, är ofrälse, rödhärig och heter John. Det är nog; jag gifter mig ej med honom. Öfverste de Hamal har förnäma relationer, ett utmärkt sätt att vara, en ljuf blick, ett blekt, intressant ansigte, och här och ögon, som vore han en infödd Italienare. Dessutom är han det angenämaste sällskap, en man helt och hållet efter min smak; icke känslös och allvarsam, som den andre, hvilken skall plåga och trötta mig med "djup" och "höjder," passioner och talanger, som ej ligga i min natur. Nu vet ni det. Släpp mig!

Jag släppte henne, och hon ilade skyndsamt ifrån mig. På ett eller annat sätt måste jag återvända till korridoren, för att uppfånga ännu en skymt af doktor John; i trappan, som ledde till trädgården, hvarest ljuset från ett fönster kastade sitt sken, stod han; man kunde ej misstaga sig på hvem det var, ty i hela sällskapet befann sig ej någon, som liknade honom. Han höll sin hatt i handen; hans ansigte med dess väl bildade panna framställde grundtypen för manlig skönhet. Hans drag voro ej fina och qvinliga, men icke heller kalla och skarpa; fastän välbildade, förlorade de icke genom sin regelbundenhet något af den kraft och det allvar, som vi önska att finna i mannens an-

sigte. Stundom uttalade sig en djup känsla i hans ögon; när jag betraktade denne man, kunde jag ej fatta, huru det var möjligt, att han någonsin kunde låta beherrska sig af en svaghet.

Det var icke min mening att med honom ingå i något samtal, hvilket icke heller det förhållande, hvar-uti vi stodo till hvarandra, tycktes medgifva; jag hade endast velat, sjelf osedd, betrakta honom; när jag nu ensam träffade honom, ville jag draga mig tillbaka. Men han hade gått ut, för att söka mig, eller rättare henne, som varit med mig, och, igenkännande mig, steg han nu utför trappan och följde mig ned i alléen.

— Ni känner miss Fanshaw? inföll han. Jag har ofta önskat fråga er, om ni kände henne?

— Ja, jag känner henne.

— Är ni närmare bekant med henne?

— Så nära, som jag önskar.

— Hvar har ni gjort af henne?

Är jag hennes väkterska? höll jag på att fråga, men svarade i stället:

— Jag hade fått tag i henne och skakade henne duktigt; jag skulle ha' gjort det ännu mera, men hon sprang ifrån mig.

— Vill ni visa mig den godheten, att vaka öfver henne i afton, på det att hon ej må blottställa sig för någon förkylning och icke genast efter dansen springa ut och insupa den kyliga, nattliga luften?

— Efter ni önskar det, vore jag icke dertill obenägen; men hon är icke böjd för att underkasta sig något förmynderskap.

— Hon är ung och öppen, som en bok.

— Mig är hon en gåta, svarade jag.

— Är hon? frågade han, lifligt intresserad. På hvad sätt?

— Det skulle blifva svårt att säga det, åtminstone att säga er det.

— Hvarför just till mig?

— Hon är säkert mest belåten så länge hon vet er vara sin vän.

— Men hon har icke ringaste idé om, huru mycket jag är hennes vän. Det är just, hvad jag ännu icke kunnat lära henne. Tillåt mig fråga, om hon någonsin med er talat om mig?

— Under namnet Isidor har hon ofta talat om er, men jag måste tillägga, att jag först för tio minuter sedan upptäckte, att ni och Isidor är samma person. Det är, doktor John, inom denna korta tidrymd, som jag lärt känna, att Genevra Fanshaw är den magnet, som dragit er till Rue Fossette, och för hvars skull ni i denna trädgård söker efter skrin, som edra medtäflare nedkastat.

— Ni vet allt?

— Jag vet mycket.

— För mer än ett år sedan började jag möta henne i sällskapskretsarna. Mrs Cholmondeley, hennes vän, är en af mina bekanta; der ser jag henne hvarje Söndag. Men ni yttrade, att hon under namnet Isidor ofta talar om mig: vågar jag bedja er, såvida ni kan det, utan att förråda hennes förtroende, säga grundtonen af hennes yttranden i anseende till mig. Det är mig, snart sagdt, nödvändigt att veta i hvad förhållande jag står till henne; ovissheten i detta afseende plågar mig.

— Åh, hon vexlar om, som en vind.

— Men någon grundtanke måste hon dock ega.

— Jag hvarken kan eller vill meddela er den; och om jag än sade, att hon icke älskade er, trodde ni mig icke.

— Ni är förbehållsam, återtog han, troligen har ni inga goda tidningar att meddela. Men, lika godt, har hon en bestämd köld och motvilja för mig, så är det ett tecken, att jag icke förtjenar henne.

— Misstror ni er till den grad sjelf? Anser ni er så underlägsen öfverste de Hamal?

— Jag älskar miss Fanshaw långt mera än de Hamal älskar någon mensklig varelse, och jag vet att jag skulle vårda och skydda henne bättre, än han. Hvad de Hamal beträffar, fruktar jag att hon närer en illusion; mannens karakter är mig bekant, äfvensom hans antecedentia och alla hans mandater. Han är icke värdig er unga, vackra vän.

— Min unga, vackra vän borde veta detta, veta och känna hvilken, som är henne värdig, sade jag. Om icke hon af sitt omdöme och sitt förstånd kan inhemta det, förtjenar hon att af erfarenheten emottaga en ganska skarp lexa.

— Är ni icke väl sträng?

— Jag är mycket sträng, strängare än jag ens vill visa er. Ni skulle höra de lexor, som jag läser upp för min unga, vackra vän, men jag fruktar att ni skulle finna er sårad af min förmenta, bristande grannlaggenhet för denna veka, ömtåliga natur.

— Hon är så älsklig, att det icke är möjligt att ej mot henne vara öm och god. Ni och hvarje annat fruntimmer, äldre än hon, måste känna en nästan moderlig ömhet för en så oskyldig, oerfaren varelse, eller ock för henne blifva en äldre syster. Hvilken intagande engel är hon icke! Känner ni icke, då hon i ert öra hviskar sina oskyldiga, barnsliga förtroenden, ert hjerta draget till henne? Huru lycklig är ni icke! Han suckade.

— Dessa förtroenden afbryter jag ibland tvärt, svarade jag, men förlåt mig, doktor John, om jag för ett ögonblick öfvergår till ett annat ämne? Hvad är den der de Hamal för en passagerare? Hvilken vacker näsa! En modell af någon fin lera kunde omöjligt vara rakare, prydligare än hans; och hvilka klassiska läppar,

hvilken haka! Och hans hållning . . . huru sublim är ej den!

— De Hamal är en docka i ordets egentliga bemärkelse, och dertill en feghertad stackare.

— Ni, doktor John, och hvarje man af mindre fin materia än han måste för honom känna en slags beundrande tillgifvenhet, sådan, som man föreställer sig att Mars och de lägre gudomligheterna egnade den unge, älsklige Apollo.

— En principlös äfventyrare, en liten narr, som jag med en hand kunde, blott jag finge tag i hans hängslan, lyfta upp och, hvilken dag jag ville, sänka ned i kanalen.

— Den ljufva engeln, svarade jag, hvilken vild idé! Är ni icke väl sträng, doktor John?

Här stannade jag; för andra gången under loppet af denna dag hade jag afvikit från min natur och mina vanor, talande, ledd af min impuls, i en oöfverlagd sarkastisk ton, hvilken, blott jag hann att reflektera, väckte min egen förvåning. Hade jag väl, då jag samma morgon uppvaknade, kunnat ana, att jag innan aftonen skulle spela sprätt i en vaudeville, och en timma sednare öppet samtala med doktor John om hans fruktlösa frieri och skämta öfver hans illusioner? Jag hade lika väl kunnat inbilla mig, att jag skulle uppstiga i en luftballong eller företaga en resa till Cap Horn.

Vi hade genomgått alléen; när vi återvände, föll ljusskenet från fönstret återigen på hans ansigte: han lög, men det var ett melankoliskt leende. Huru smärtade det mig icke, att han skulle erfara och nära en sorg, och en sorg af denna beskaffenhet! Han, med sina naturgåfvor, skulle älska förgäfvos! Jag visste ej då, att motgången är den bästa läkedom för vissa sinnen; jag kände icke heller, att det finnes vexter, som endast ega lukt, då de sönderstötas.

— Var ej nedslagen! utropade jag; om det i Ginevras själ finnes en gnista af hvad godt och rätt är, måste hon besvara er tillgifvenhet. Var glad och hoppas, doktor John, hvem skulle hafva rättighet att hoppas, om icke ni?

I utbyte för dessa ord mottog jag (hvad jag kanske förtjenade,) en blick, uttryckande förvåning, och hvilken jag föreställde mig vara ett uttryck af ogillande. Vi skiljdes; då jag ingick i hvilorummet, slog midnatts-limman; gästerna aflägsnade sig, lamporna släcktes. I nästa ögonblick herrskade en fullkomlig tystnad i hela boningshuset. Alla hvilade i sömnens armar, men från min bädd syntes den aflägsna sig; det var ej lätt att inslumra efter en så händelserik dag.

15.

De långa ferierna.

Madame Becks fest, med dess föregående hvilotid och dess tolf korta, glada, omvexlande timmar, efterföljdes af en period af motsatt beskaffenhet; två månader med allvar egnade åt studierna, de sista af skolåret och de enda, under hvilka man verkligen med iver och lust arbetade. Man sträfvade gemensamt för att bereda sig till en examen, som skulle föregå prisernes utdelande. Kandidaterna till belöningarna arbetade oförtrutet: lärare och lärarinnor satte verket i gång, uppeggande de tröga, samt nitiskt understödjande och hjälpande de mera lofvande. Ett skådespel, eget i sitt slag skulle gifvas publiken, och alla medel användes för detta ändamål.

Jag tog ej någon kännedom om de andra lärarinnornas undervisning, ty jag hade nog att tänka på min egen, som ej var den minst brydsamma, nemligen den att i omkring nittio hjernor inskräpa en viss grammatikalisk kunskap i den, enligt deras uppfattning, mest invecklade och svåraste af alla vetenskaper, engelska språket, samt att inöfva nittio tungor till denna hväsande, läspande, nästan för dem omöjliga prononciation.

Examensdagen randades. En fruktansvärd dag, till hvilken man beredde sig med ångestfull oro; man klädde

sig stillatigande och skyndsamt; ingenting luftigt och fladdrande, inga hvita florsklädningar och azurfärgade skärp syntes nu till; toiletten måste blifva allvarsam och flärdlös. Som lärarinna, hvilade på mig tyngsta bördan; de andra sluppo att examinera i de ämnen, hvaruti de undervisat; professorn i litteraturen, mr. Paul, hade åtagit sig denna befattning. Denne skolautokrat samlade tillhopa flera olika lömmår, som han tog i sin ena hand, häftigt skjutande ifrån sig allt biträde. Madame sjelf, som tydligen önskade att examinera i geographien (hennes favoritstudium), måste vika tillbaka för sin släginge; alla lärare, så maskulina som feminina, förde han undan och gick ensam upp i kathedern. Det förröt honom att han nödgades göra ett undantag från denna regel. Han var icke mäktig engelska språket; han var nödsakad att lemna detta ämne i den engelska lärarinnans händer, och han kunde icke afhålla sig ifrån att låta en viss svartsjuka, som en blix, framskymta. Den verksamme, kunskapsrike, stolte, lille mannen drog ständigt i härnad mot hvarje menskelig varelses egenkärlek, med undantag af sin egen; han visade en särdeles smak för all offentlighet, när det var fråga om hans egen person, och han hade i lika grad motvilja för en sådan, när det gällde andra; han kufvade och nedsatte hvem han kunde, och lyckades det honom icke, så stormade han, som om alla vindar varit lössläppta.

Under aftonen, som föregick den vigtiga dagen, promenerade jag, tillika med de andra lärarinnorna och helpensionärerna i trädgården. Mr. Emanuel sammanträffade med mig i alléen . . . cigarren höll han emellan sina läppar, och hans paletå, ett verkligt karaktéristiskt klädesplagg, som hade sin egen särskilda form, hängde öfver ena skuldran; tofsen på hans grekiska mössa beskuggade venstra tinningen; hans svarta po-

lisonger reste sig som murrhären på en katt, och glansen af hans blå ögon skyndes af ett moln.

Stängande vägen för mig, började han:

— I morgon ämnar ni regera, som en drottning, och intaga en thron vid min sida? Troligen njuter ni på förhand af er ärelystnads triumfer. Jag tycker mig se glädjen stråla i edra ögon, ni lilla ärelystna!

Nu var händelsen den, att han fullkomligt misstog sig, ty jag kunde icke i lika grad, som han, uppskatta morgondagens värda auditorium, och således icke heller dess beundran.

Hade jag bland detta auditorium räknat lika många bekantskaper och vänner, som han, vet jag icke, huru förhållandet varit; öfver mina triumfer, hvad skolstudier beträffade, spred sig ett ganska svagt sken. Mig var det oförklarligt, huru han med så mycket lif och värma kunde omfatta desamma. För mig hade de kanske för litet, för honom för mycket värde. Men jag hade mina fantasier, så väl som han, och det roade mig att se mr. Paul svartsjuk; denna lidelse kastade åtskilliga sällsamma ljus och skuggor öfver hans mörka ansigte, och i hans blå ögon, (han brukade säga att hans svarta hår och hans blå ögon voro "une de ses beautés"). Det fanns, så till sägandes, en viss dragningskraft, äfven i hans vrede, ty den var så öppen hjertig, väl orimlig, men aldrig sökte han att under en vacker färg bemantla densamma. Jag motsade honom icke, i anseende till den kompliment, med hvilken han nyss hedrat mig, utan jag frågade honom blott, hvilken stund på dagen den engelska examen skulle taga sin början.

— Jag är ej ense med mig sjelf, antingen jag skall låta den börja innan många ännu hunnit ankomma eller ock mot slutet; i det ena fallet måste er fåfänga sakna ett större auditorium, i det andra äro då alla trötta och hafva således ej synnerlig uppmärksamhet öfrig för er.

— Hvad ni är hård! sade jag med en låtsad nedslagenhet.

— Det är hvad man bör vara mot er. Ni tillhörer just dem, som man bör hålla kort. Jag känner er, jag känner er! Andra människor i detta hus se er komma och gå och anse er, som en flärdlös skugga; men hvad mig beträffar, har jag en gång genomskådat ert ansigte, och det är nog.

— Är ni belåten med att känna mig?

Utan att svara, fortfor han:

— Var ni ej glad, då ni lyckades i den der vaudevillen? Jag följde er med uppmärksamhet och läste en brinnande åtrå efter bifall i ert ansigte. Hvilken eld var det ej i er blick! Det var icke ljus, det var låga.

— De känslor, som jag vid detta tillfälle erfor — förlåt mig om jag säger, att ni öfverdrifver dem både till kvalitet och quantitet — voro helt och hållet af-söndrade. Jag hade icke intresse för pjesen, ty den roll, ni gaf mig, var mig motbjudande, och jag hade ej ringaste sympati för spektatörerna. De äro tvefvels-utan goda människor, men känner jag dem? Äro de någonting för mig? Skulle det interessera mig att i morgon återigen visa mig för dem? Kan denna examen vara annat än ett åliggande, som jag önskar vore väl förbi?

— Skall jag åtaga mig det i ert ställe?

— Af hjertat gerna, om ni är säker på att icke stappla.

— Nej det är jag icke, ty jag kan endast några få engelska ord som t. ex. "de sonn, de mone, de stare", är det rätt det? Min mening är den, att det vore bäst att ingen examen hafva i engelskan.

— Om madame samtycker, samtycker äfven jag.

— Gerna?

— Af hjertat gerna.

Stillatigande rökte han sin cigarr; men hastigt vände han sig om.

— Gif mig handen, sade han, de bultra dragen utplånades från hans ansigte, och en viss hjertlighet upplyste detsamma. Kom, tillade han, ingen rivalitet oss emellan, utan vi blifva vänner; examen skall försiggå, och jag skall försöka afpassa rätta stunden. Hvad jag kände för tio minuter sedan är nu förbi; ty mitt lynne har stundom sina små anfall, och så har det varit allt ifrån min barndom, men jag skall hjälpa er det bästa, jag förmår. Ni är här en främling och måste bana er en väg samt förtjeua ert bröd, och till följte deraf behöfver ni blifva känd. Låtom oss blifva vänner.

— Af hela hjertat, monsieur. Jag värderar mera en vän än en triumf.

— Stackars liten! sade han och aflägsnade sig.

Examensdagen gick lyckligt till ända; mr. Paul höll ord och uppbjöd hela sin förmåga, för att underlätta mitt värf. Dagen derpå utdelades belöningarna och skolan bröt upp; eleverna besökte sina hem, och nu inföllo de långa ferierna.

Dessa ferier, skall jag någonsin förgäta dem? Jag tror det icke. Madame Beck reste kort derpå till hafskusten, för att besöka sina anhöriga. Alla tre lärarinnorna hade släktingar och vänner, hos hvilka de hamnade. Alla lärarna lemnade staden; några reste till Paris och mr. Paul företog en vallfart till Rom. Huset var nu öde och endast bebodt af mig, en piga och en stackars till kropp och själ vanlottad elev, hvars styfmor, boende i en aflägsen provins, icke ville tillåta henne att resa hem.

Mitt hjerta nästan borttrånade inom mig; en oförklarlig längtan, jag vet ej efter hvad, förstämde dess strängar. Huru långa voro ej September-dagarna! Huru tyst och liflost allt omkring mig! Huru stora och öds-

liga syntes ej skolrummen! Huru mörk och öfvergifven trädgården! När jag såg dessa åtta veckor framför mig, tyckte jag mig omöjligt kunna genomleva desamma. Mitt lynne hade länge varit nedslämdt, och genom bristande sysselsättning var det nu nära att duka under. Framtidens tunga var stum; den gaf intet löfte, hade intet trösteord, icke en förhoppning om ett ljusare tillkommande, som kunde ingifva mig mod att tåligt fördraga det närvarande. Stundom fattade mig en leda till lifvet, åtföljd af en resignerad förtviflan, hvars enda tröst var, att allt jordiskt en gång skulle hafva ett slut. Ack, nu, när tiden tillät mig att timma från timma betrakta lifvet ur den synpunkt, hvarifrån en varelse i min belägenhet måste betrakta detsamma, föreföll det mig som en hopplös ödemark, hvarest ögat mötte förbrända sandöknar utan gröna fält, palmträd och friska källor. De förhoppningar, som äro ungdomen så dyrbara, hvarken kände jag eller vågade jag känna. Om de någon gång klappade på mitt hjerta, var det, som om ett ogästvänligt galler dragits för detsamma, för att hindra dem att dit inträda; och när de, på detta sätt bortjagade, drogo sig tillbaka, infunno sig någon gång bittra tårar, men det kunde ej hjälpas; dessa gåster vågade jag ej härbergera.

Den stränge methodisten, om han nedlät sig att läsa dessa rader, skulle, tillika med moralisten, svara mig med en lång predikan. Och du känslolöse stoiker, du stolte vise, du skulle rynka pannan, du cyniker hänle, du epicuré skratta! Jag emottager undergifvet alla edra förebräelser; måhända ha ni alla rätt, men hvem vet om icke en hvar af er i mitt ställe skulle länkt och känt, som jag.

Den lilla vanlottade flickan syntes icke olycklig. Jag gjorde mitt bästa att föda henne väl och hålla henne varm; ljus och solsken var allt, hvad hon begärde, och, när det fattades, eld. Hennes svaga själsförmögenheter älskade sysslolösheten, och hennes huf-

vud, hennes ögon, hennes öron, hennes hjerta behöfde invaggas i en lethargisk sömn; något annat paradiset behöfde hon icke.

De tre första veckorna voro heta, torra och vackra, men den fjerdre och femte stormig och regnig; jag kan ej sjelf förklara, hvarföre luftens förändring gjorde ett så pinsamt intryck på hela mitt nervsystem. Under de klara, vackra dagarna kände jag icke den invärtes förlamning, som jag erfor under de häftiga stormarna och det ihållande, starka regnet. Huru anropade jag icke Gud om tröst och bistånd! Med hvilken styrka ville icke den öfvertygelsen tvinga sig på mig, att ödet var min oförsonlige fiende; icke vågade jag härför anklaga Guds rättvisa. Jag hade kommit till den slutsats, att det ingick i hans stora plan, det några måste djupt lida, medan de lefde, och jag hade den fixa idéen, att ibland dessa var jag. Någon lättnad i min bedröfvelse tillskyndades mig, när den lilla flickans tant, ett äldre, vänligt fruntimmer, en dag anlände och bortförde min besynnerliga följeslagerska. Den arma varelsen hade stundom varit mig en tung börda; jag kunde endast taga henne med mig i trädgården, men vågade icke lemna henne en minut ensam, ty hennes själ, så väl som hennes kropp, var vanskaplig; hennes anlag voro ej goda; en böjelse att skada utan något bestämdt syftemål påbjöd en oupphörlig vaksamhet. Som hon sällan talade och kunde sitta hela timmar tyst och mulen, vanställande sitt ansigte genom förfärliga grimaser, föreföll det mig, som om jag varit fångslad tillsammans med något underligt, otämdt djur. Här hade en sjuksköterska från ett hospital varit af nöden, ty mina nerver angrepos till den grad, att jag stundom kände mig dödssjuk; den jungfru, som hitills vårdat henne, hade ock under dessa ferier fått flyga ur boet, och det var ej någon annan än jag, som kunde fylla dennas plats. Af de prof, jag genomgått,

var detta sannerligen icke det minsta. Bevakande detta fåniga barn, förlorade jag ofta appetiten, och i friska luften var jag någon gång nära att svimma. Det var mera hufvudet och tankegången, som deraf ledo, än hjertat, och detta lidande pressade aldrig några tårar ur mina ögon.

Efter min lilla följeslagerskas aflägsnande hade jag frihet att hemta frisk luft; i början fattades mig mod att afvika en hårsman från Rue Fossette, men innan kort besökte jag stadsgatorna och gick äfven utom staden, vandrande öfver både protestantiska och katolska kyrkogårdar, förbi bondgårdar, genom skogslundar och små slätter, och jag vet icke allt hvar. Det var, som om någonting drifvit mig ut på ängar och fält; det var en feber, som ej unnade mig någon hvila; brist på sällskap hade föranledt en utomordentlig hungersnöd i min själ. Jag gick hela dagen från morgon till afton och återkom först, när månan gick upp. Under dessa ensliga vandringar brukade jag förströ mig med att uppdraga teckningar öfver mina bekantas nuvarande lefnadssätt. Madame Beck, föreställde jag mig, vistades vid en munter badort, omgifven af sina barn, sin mor, samt af flera vänner och bekanta, som ditkommit i samma ändamål. Zélia St Pierre var i Paris hos sina släktingar; de andra lärarinnorna i deras hem. Genevra Fanshaw hade med några af sina närmare bekanta företagit en resa åt södern. Genevra syntes mig lyckligast. Hon var omgifven af sköna natur-scener; för henne lyste September-solen på frugtbara slätter, hvarest säd och drufvor mognade vid dess varma strålar. Hon såg, huru månen uppsteg på den blå horisonten och strödde sitt silfver öfver de långa bergskedjorna. Men hvad betydde allt detta; samma sol och måne, som lyste henne, lyste ju äfven mig, och likväl nästan önskade jag att blifva gömd der, dit hvarken sol eller måne trängde; ty jag kunde ej för-

draga deras ljus, ej göra dem till mina vänner, icke egna dem min tillgifvenhet. Dock åtföljdes Genevra af den genius, som eger makt att göra dagsljuset mera glänsande och i mörkret sprida en balsamisk luft; den bästa af de goda genier, som vårda sig om mennisko-släktet, omgaf henne med sina vingar; af trogen kärlek beledsagades hon; aldrig behöfde hon känna sig ensam. Var hon känslolös för denna sällhet? Det syntes mig omöjligt. En sådan dödskyla kunde jag ej göra mig begrepp om; jag föreställde mig henne tacksam i sitt hjerta, älskande, fastän med återhållsamhet, under det hon föresatte sig att en dag öppna sin själ för dess kärleks föremål. Jag inbillade mig att hennes trogne hjelte, till hälften anande hennes ömhet, var tillfredsställd genom detta medvetande. Jag uppgjorde i min fantasi att en osynlig, elektrisk sträng af sympathy, skulle, oaktadt en skiljemur af hundra mil dem emellan, öfver alla afståndets bålverk föra deras tankar och önsknings till hvarandra. Genevra hade i min inbillning uppstigit till hjeltinna. En dag, då jag varseblef, huru dessa illusioner tillvällade sig makt öfver min själ, sade jag vid mig sjelf: "jag tror att mina nerver äro i stark spänning; om jag sjuknar, hvad skall jag göra?" Och i sjelfva verket insjuknade jag och måste intaga sängen. Vid denna tid var den heta sommaren slut, och de stormar, som vid dagjemningen bruka uppkomma, började nu rasa med ohämmad fart; under nio dygn låg jag i en brinnande feber. Sönnen var borta; jag brukade uppstiga midt i natten och bedja innerligt om denna väns ljufva ankomst. Vindarnas tjut vid mitt fönster voro de enda röster, som svarade mig. Sönnen kom aldrig. Dock, jag misstager mig, den kom, men som en vredgad ande. Otålig öfver min enträgenhet, kom han, hämnande sig, till mig i en dröm. Att räkna efter tornuret i Jean Baptist, räckte den drömmen knappast en quart, men denna korta tidrymd

var tillräcklig, för att låta min hela varelse förnimma en hittills okänd ångest; det var, som om jag emottagit ett hemskt besök från evigheten. Emellan kl. 12 och 1 samma natt fördes en bägare till mina läppar; dess innehåll, svart och besynnerligt, var ej hemtadt från någon brunn, utan från det bottenlösa hafvet. Denna dryck, tillredd och beräknad för dödliga läppar, hade den bittraste smak. Jag drack och vaknade samt trodde allt vara förbi; darrande häftigt, allt som medvetandet återvände, hade jag velat kalla på hjälp, men Gotons rum var så aflägs, att hon ej kunnat höra mig. Jag föll på knä i min säng; några ångestfulla timmar genomlefde jag; något, som jag ej kan beskrifva, sönderstet, marterade och tryckte min själ. Vid lanken på det tillkommande fattades jag af namnlösa qual; ingenting i verlden hade jag att lefva för, och likväl var den röst, med hvilken döden nu utmanade mig, förfärlig. Jag försökte att bedja, men kunde endast yttra dessa ord:

— Från min ungdom har jag varit van att lida,

Och alltför sannt var det. När Goton följande morgon inbar mitt thé, yrkade hon att jag skulle kalla doktor; men jag ville icke, jag var öfvertygad att menskelig hjälp här var förgäfvad.

En afton, då jag ansåg mig vara temligen redig, steg jag upp och klädde mig; men ensamheten och tystnaden i det stora rummet förvirrade snart minnen. De hvita sängarna förvandlades i min inbillning till spöken, hvilkas hufvuden syntes mig vara döds skalpar, och hvilkas tomma ögongropar tycktes mig vara drömmar från en förgången verld. Denna afton fattades jag af den öfvertygelsen, att ödet var af sten, och hoppet en afgudabild, blind och utan blod, samt med hjerta af granit. Jag kände att det prof, Gud pålagt mig, hade nu hunnit sin höjd, och att han i mina egna svaga och fe-

berheta händer lade mitt öde, som nu måste taga en annan vändning.

Det regnade och blåste, men ej så hårdt, som förut under dagens lopp. Skymningen hade redan infunnit sig, och det var liksom den utöfvat ett mildare inflytande på mitt sinne; från fönstret såg jag de nattliga molnen släpa sig fram och åter på himmelen, i min inbillning liknande stora fanor, färdiga att falla till marken. Det föreföll mig, som om det under denna timma varit sorg i himmelen öfver alla de lidanden, som voro till. Tyngden af min förfärliga dröm undansjönk så småningom; den bittra tanken, att icke vara älskad af någon, gaf vika för hoppet om en motsatt. Jag föreställde mig, att om jag lemnade detta hus, skulle en stråle af hopp framskymta; jag kastade på mig en kappa och gick ut i det fria. Jag gick utom staden, då klockorna i en kyrka kallade mig till aftonbön. Jag inträdde i Guds hus; en högtidlig gudstjänst, aanblicken af många bedjande, samt ett tillfälle att nalkas Gud, allt detta förenadt, var mig nu lika välkommet, som brödet för den hungrande. Jag knäföll, som de andra, på stengolfvet. Det var en antik, vördnadsbjudande kyrka; ljuset spred genom de målade fönstren en halfdager inom densamma. Aftonbönen var slutad; af de få, der församlade, lemnade hälften kyrkan. Att de, som voro kvar, stannat för att bigta sig, förstod jag; jag rörde mig icke. Omsorgsfullt tillästes alla kyrkoportarna, och en högtidlig tystnad uppstod. Efter några minuters förlopp, under hvilka hvar och en syntes försjunken i helig andakt, närmade sig en botgörande biktstolen. Hon framhviskade sin bekännelse; i samma hviskande ton erhöll hon svar och återvände, lugnad. Andra kommo och gingo. Ett blekt, välklädt fruntimmer knäböjde bredvid mig, sägande i en låg, mild ton:

— Gå ni, jag är ännu icke alldeles beredd.

Mekaniskt lydde jag; jag steg upp och gick. Jag hade fullt medvetande af hvad jag gjorde; genom denna handling kunde jag ej blifva beklagansvärdare än jag förut var; tvärtom måste det lugna mig. Presten i bigtstolen såg ej upp till mig, utan lade blott sitt öra till mina läppar; han var måhända en hederligt sinnad man, men detta åliggande hade troligen för honom endast blifvit en form, en vana. Jag tvekade; jag var okunnig om formuläret för bekännelsen och sade blott:

— Min far, jag är protestant.

Nu såg han upp till mig. Han var icke någon af landets prester, hvilkas anletsuttryck var föga omvexlande, alltid antydande något lågt och krypande; af hans profil och panna såg jag, att han var äkta Fransman; fastän ålderstigen, tyckte jag att han icke saknade hvarken känsla eller förstånd. Vänligt nog, frågade han, hvarför jag, en protestant, kommit till honom?

Jag svarade, att jag tränade efter ett tröstefullt ord, ett råd; att jag lefvat några veckor i den största ensamhet; att jag varit sjuk, och att en börda hvilade på mitt hjerta, under hvars tyngd jag var nära att svigta.

— Hvilken synd, hvilket brott trycker er? frågade han, något förvånad.

I detta afsseende lugnade jag honom, försökande att så godt, jag kunde, till någon del säga honom hvilka erfarenheter jag mottagit af lifvet.

Han syntes tankfull, öfverraskad, brydd.

— Ni försätter mig i ett stort bryderi, sade han. En sådan casus är mig hittills obekant: vanligvis äro vi beredda på de bekännelser, som afgifvas, men denna sträcker sig utom det vanliga. Jag vet knappt något råd, som under dylika förhållanden är ändamålsenligt.

Detta svar hade jag ej väntat; men blott den hug-

naden, att för en mensklig och kännande varelse få meddela något af de själsqual, som så länge marterat mig, utan att befara, det de öfverflyttades till någon annan, gjorde godt i min själ; jag var redan lugnad.

— Måste jag gå, min far? frågade jag, när han tystnade.

— Min dotter, sade han med godhet — af uttrycket i hans ögon såg jag att han var god — för det närvarande anser jag det bäst att ni aflägsnar er, men var öfvertygad, att hvad ni sagt gjort intryck på mig; bigten, liksom allt här i verlden, kan lätt öfvergå till en vana, en slentrian. Ni har, i ordets fulla mening, öppnat ert hjerta; något ganska sällspordt. Jag önskade att i mitt enskilda bönrum få öfvertänka hvad ni sagt mig. Tillhörde ni vår trosbekännelse, så visste jag hvad jag skulle säga; för en så nedtryckt själ finnes endast lugn i enslighetens sköte samt i punktliga och dagliga gudaktighets-öfningar. Att ej verlden har någon balsam att erbjuda naturer, liknande eder, är noggsamt bekant. Heliga män hafva uppmanat botfärdiga själar, sådana som er, att vandra sjelfförsakens och botgöringens smala stig. Tårar hafva de fått till mat och dryck, men belöningen har icke uteblifvit. Min enskilda öfvertygelse är den, att de själsmärtor, hvaraf ni lider, äro budskap från Gud, för att föra er till den enda saliggörande kyrkan. Ni är skapad för densamma; endast vår tro kan hela edra sår. Protestantismen är allt för kall, torr och prosaisk för er. Ju mera jag tänker på er, ju ovanligare förefaller mig eder bekännelse. På inga vilkor vill jag förlora er ur sigte; gå, min dotter, men kom tillbaka.

Jag uppsteg och tackade. Då jag vände mig om, gaf han mig tecken att återvända.

— Ni bör icke komma hit tillbaka, sade han; ni är sjuk, och denna kyrka är för kylig för er. Kom till mig i mitt hem, i morgon klockan tio.

Han gaf mig sin adress.

Tror du, min läsare, att jag verkligen skulle varit frestad att på nytt öfverlemnna mig åt den andlige mannens ledning. Så gerna kunde jag ha kastat mig i den Babyloniska ugnen. Denne prestman egde vapen, med hvilka han möjligtvis kunde hafva besegrat mig; han egde, som sina landsmän, något förbindligt och tilldragande i sitt väsende, för hvilket jag ej kände mig vara otillgänglig. Känslig för all slags tillgifvenhet, som jag såg hade sin rot i verkligheten, förfelade själan yltringarna deraf att göra intryck på mitt hjerta. Hade jag gått till honom, hade han visat mig allt det ljufva, tröstande, saliggörande, som han ansåg den påfliga, vidskepliga trosbekännelsen omfatta, hade han försökt göra mig till proselyt; jag vet ej sjelf, huru det lyckats. Alla tro vi oss starka i vissa hänseenden, svaga återigen i många; troligtvis hade jag, om jag på den anvista dagen och timman besökt n:o 10 Rue des Mages, i stället för att skriva denna kätterska roman, i en af cellerna i karmeliter-klostret i Villette räknat kulorna på mitt radband.

I den gamle prestens blick och väsende var något, som erinrade om Fénelon och, lemnande hans embetsbröder och hans kyrka i sitt värde, skall jag af honom alltid bibehålla ett tacksamt minne. Han visade mig godhet och deltagande, när jag som bäst var i behof deraf; Gud välsigne honom!

Det var redan natt; innan jag utgick från kyrkan voro lyktorna tända, och det hade nu blifvit mig möjligt att återvända. Som jag trodde, återtog jag vägen till Rue Fossette, men i det stället inkom jag i den del af staden, som var mig obekant, utgörande den först bebyggda, full af tränga gator och gränder samt gamla byggnader. Jag var mycket för svag, för att kunna samla mina tankar, och allt för liknöjd om mig sjelf, för att vara försigtig. Slutligen märkte jag, att jag gått vilse

och kunde omöjligt finna någon utgång. Jag såg ingen människa och kunde således ej hoppas finna någon ledsagare. Stormen, som sagat sig före midnatten, hade nu tilltagit i styrka; regnet föll, stundom uppblandadt med stora hagel, i tunga droppar till jorden. Blåsten var kall och genomträngande. Jag böjde mitt hufvud under densamma, men den böjde mig tillbaka. Mitt hjerta led ej deraf; jag önskade blott att jag hade vingar och kunde följa vinden i alla dess riktningar. Men, angripen af en häftig frossa, sökte jag uppnå portskjulet af en stor byggning; det svartnade för mina ögon, och, i stället för att taga min tillflykt dit jag ämnat, föll jag hufvudstupa mot en slutning och förlorade sansningen.

16.

Gamla Minnen.

Hvarest min själ dvaldes under denna svimning, vet jag icke. Hvad hon såg, och hvar hon färdades, är hennes egen hemlighet; icke ett ord derom har hon någonsin tillhviskat minnet, utan har hon, gäckande fantasien, iakttagit en oafbruten tystnad. Måhända steg hon uppåt, på afstånd skådande sitt eviga hem, egande det ljufva hopp, att hvilans timma redan var inne, och hennes smärtsamma förening med materien nu upplöst. Måhända såg hon en engel, som varnande förde henne från evighetens tröskel och ledsagade henne ned tillbaka, i det han band henne vid denna tunga stofhydda, vid hvars sällskap hon längesedan tröttnat.

Allt hon med motvilja, qvidande och rysande, åter inträdde i sitt fängelse, vet jag; de skiljda makarna, kropp och ande, blefvo åter förenade; de helsade hvarandra icke i en omfamning, utan i en slags vild strid. Jag vaknade sluttligen ur min vanmakt; förskräckt satte jag mig upp, undrande i hvilken region, ibland hvilka människor jag befann mig. Ingenting af hvad mina ögon mötte kunde min tanke klart uppfatta; väggen syntes mig icke vara någon vägg, lampan icke lampa; jag skulle lika väl kunnat begripa och urskilja hvad

vi kalla andar eller spöken, som jag nu kunde för mig sjelf reda de vanligaste föremål. Men slutligen återfick jag mina sinnens bruk; ehuru jag ännu icke visste hvar jag var, förstod jag dock att jag blifvit buren från den fläck, på hvilken jag föll; jag låg ej på trappan till någon portgång; natten och de stormiga vindarna voro uteslutna från dessa väggar, dessa fönster, detta tak. Till något hus hade jag blifvit förflyttad... men i hvilket hus?

Min tanke stannade på skolan vid Rue Fossette. Ännu halfdrömmande, började jag undra, i hvilket rum jag var, om det var i stora sofrummet eller i något af de små. . . det förvånade mig att icke igenkänna möblerna i något af dessa rummen. Jag såg hvarken de tomma, hvita sängarna eller den långa raden af fönster. "Säkert," tänkte jag, "är det till madame Becks eget rum, som de fört mig."

Men nu föllo mina ögon på en med blått damast beklädd stol. Andra stolar såg jag äfven, och slutligen kunde jag taga en öfversigt af hela rummet: en brasa brann i kaminen, en matta med klara, blå arabesker på ljus botten betäckte golvet; öfver de ljusa väggarna slingrade sig guirlander af "förgät mig ej," mellan otaliga förgyllda löfverk och ornament. En med förgylld ram och blått draperi omgifven spegel fyllde det tomma rummet emellan tvänne fönster. I denna spegel såg jag att jag låg på en soffa. Jag föreföll mig sjelf som ett spöke: mina ögon voro större och ihålligare, mitt hår mörkare, än vanligt, hvilket kontrasterade med mitt magra, askfärgade ansigte. Det var tydligt, icke allenast att sluta efter möblerna, utan äfven af dörrarnas, fönsternas och eldstadens ställning, att jag var i ett främmande rum, i ett främmande hus.

Jag började betvifla att jag verkligen återfått mina sinnens redighet, ty när jag såg på den blå länstolen,

syntes den mig bekant, äfvensom en fällstol, ett rundt bord med sin blå duk, två broderade pallar samt en annan liten stol af ebenholz, på hvars sits och ryggslöd jag såg ett grannt broderi på mörk botten.

Besynnerligt nog, jag var omgifven af gamla bekanta, och i hvarje vrå smålogo emot mig "gamla minnen." Öfver spiseln voro tvänne miniatyr-målningar, som jag till deras minsta detaljer igenkände. På sjelfva kaminen stodo två chinesiska vaser, några relikier af en thé-service och en under glaskupa förvarad alabaster-grupp; om hvar och en af dessa lyx-artiklar skulle jag kunnat berätta en särskild anekdot. Isynnerhet frapperade mig tvänne små ljus-skärmar med fina målningar; lifligt påminnande mig de timmar, då en liten skol flicka, nu nästan ett skelett, med penseln i sin hand målat desamma, kunde jag ej från dem taga mina ögon.

Hvar var jag? Hvilket år efter Christi födelse räknade vi? Ty alla de mig nu omgifvande föremålen tillhörde det förfutna. För tio år sedan bjöd jag dem farväl, sedan mitt fjortonde år hade jag ej sett dem. Hörbart drog jag efter andan, sägande:

— Hvar är jag?

En person, hittills obemärkt, rörde sig, steg upp och kom emot mig; mellan henne och det jag här föröfrigt såg var ej något gemensamt, och åsynen af henne invecklade ännu mera den outgrundliga gåtan. Hon var en slags domestik, som hennes drägt syntes utvissa. Hon talade hvarken engelska eller fransyska, och jag kunde följaktligen icke af henne erhålla någon upplysning; hon badade min panna och mina tinningar med något slags parfymradt vatten, uppreste min kudde, gjorde tecken att jag ej fick lala, samt återtog sin post vid mina fötter.

Hon var sysselsatt med en stickning, och jag hade tillfälle att utan afbrott betrakta henne. Jag kunde ej

falla, hvarför hon var hitkommen och kunde ej förstå i hvad förhållande hon stod till dessa minnen från min tidigaste ungdom, och ännu mera förvånade det mig, huru jag nu kunde åter dväljas bland desamma.

Allt för svag, att fullkomligt kunna genomtränga denna hemlighet, försökte jag öfvertyga mig sjelf att jag regerades af någon feberfantasi; jag skulle önskat att ej rummet varit så väl upplyst, att jag ej så tydligt kunnat se de små miniatyrmålningarna, ornamenterna, ljusskärmarna och den broderade stolen, hvilket allt, i förening med den blå damast-möbeln, erinrade mig om förmaket i min gudmors hus i Bretton. Men det tycktes mig att rummet till sina proportioner var förändradt.

Jag tänkte på Bedeeddin Hassan, som under sömnen fördes från Cairo till portarna i Damascus. Hade en engel sänkt sig ned under stormen, för hvars våldsamhet jag dukat under, och, upplyft mig från marken samt "svingat sig återigen upp i luften," som den österländska sagan förmäler, i det han med mig flugit öfver land och haf, för att slutligen nedlägga mig i hjertat af gamla England? Men nej; jag visste nog att elden vid den härden icke mera brann för sina husgudar, hvilka längesedan hamnat annorstädes.

Tjenarinnan betraktade mig uppmärksamt och bortlade sitt arbete; för ett ögonblick såg jag henne systemsatt vid ett litet bord; hon tog en sked, i hvilken hon hällde vatten och droppar samt närmade sig mig. Hvilka mörka droppar erbjöd hon mig ej nu? Hvilken underbar, magisk elixir?

Det var för sent att fråga; jag hade en gång förut helt passivt nedsväljt samma droppar. Jag kände en domning i hela min varelse; men på samma gång inom mig en ljuf, fridfull känsla; jag kunde ej röra mig, men som alla önsknings lågo i dvala, saknade jag ej

denna förmåga. Den goda qvinnan satte en skärm emellan mig och lampan, och jag somnade.

Vid uppvaknandet var allt förändradt. Det var ljusan dag, fastän en kulen och stormig höstdag. Jag hade nu tydligt för mig, att jag icke var i madame Becks hus; ty när jag förde undan de hvita sparlakanen, i den öfvertygelse, att jag befann mig i ett aflångt, stort, hvillemmadt rum, såg jag mig omkring i ett litet, med sjögröna väggar försedt kabinet, med en enda hög fönsterluft, beskuggad af ett smakfullt draperi, och i stället för tjugofyra kommoder af måladt träd, presenterade sig ett pryddigt toilettbord med sin vackra spegel, en nåldyna med guldsnören, samt marmor-tvättanstalt.

Läsare, jag var bestört. Hvarföre? frågar du. Hvad var det väl, som i detta täcka sofrum öfverraskade mig? Dessa möbler kunde icke ega någon verklig tillvaro; de måste vara välnader af fåtöljer, speglar m. m., och om detta förnekas, som en hypothes, (och förvirrad, som jag var, förnekade jag det), återstod mig blott den slutsatsen: att jag troligen själf var under inflyttandet af en stark feberyra.

Jag igenkände, jag måste igenkänna det gröna sitset på den lilla stolen; det skadade foliumet på spegeln; den i ena hörnet bräckta tvätt-anstalten; allt detta kunde jag ej undgå att möta med en välkomsthelsning, liksom jag föregående afton igenkänt från det minsta till det största i förmaket.

Bretton, Bretton! Jag blickade tio år tillbaka i denna spegel. Och hvarför skulle Bretton och mina fjorton år så ihärdigt gästa mitt minne? Hvarför, när de återvände, skulle de icke göra det fullkomligt?

Hvarför skulle jag blott se möblerna, när lokalen och rummen voro förändrade? Den karmosin-färgade siden-nåldynan, med dess guldfransar och broderi, hade jag rättighet att igenkänna; ty den var, liksom ljusskärnarna, mina händers arbete. Uppresande mig i bädden, tog jag nåldynan i min hand och granskade den; jag igenkände de af guldpaljetter bildade initialerna *L. L. B.*, omgifna af en oval, med hvitt silke broderad krans; dessa voro initialerna till min gudmors namn: Louise Lucie Bretton.

— Är jag i England, är jag i Bretton? mumlade jag, och hastigt drog jag bort jalousien från fönstret, för att upptäcka, hvarest jag befann mig. Jag nästan väntade mig att få se den snygga, väl stenlaggda *S:t Anna-gatan*, och den vid slutet af densamma belägna kyrkan eller, om ej den, någon gata i en annan kär, gammal engelsk stad.

Men jag såg endast det löfverk, som beskuggade fönstret, en af naturen bildad terrass med präktiga, urgamla träd, sådana, som ej på länge mött mina blickar. October-vinden lät nu höra sin klagande röst i deras grenar, och emellan deras stammar kunde jag skönja en lång rad af andra träd, hvilkas gula löf, bortförda af vestliga vindar, hoptals lågo kringströdda på marken. Detta ställe, som tycktes utgöra en afskiljd bostad för sig, var mig fullkomligt främmande.

Jag lade mig åter ned. Min säng stod i en liten alkov, och jag vände mig mot väggen, så att jag ej kunde se dessa föremål, hvilka gjorde ett så lifligt intryck på min inbillning. Men, hvad såg jag väl nu, om icke ett på den gröna tapeten emellan de öppna sänggardinerna upphängdt, med en förgylld ram omgifvet porträtt. Det var, ehuru blott ett utkast, väl måladt i vattenfärg och föreställde bröstbilden af en femton à sexton års yngling; det var ett friskt, lifligt ansigte, omgifvet af långt, guldgull hår och fördedt

med genomträngande ögon samt en välbildad mun, med ett fint leende. En romantisk skolflicka skulle hafva förälskat sig i detta ansigte. Uttrycket i blicken antydde att originalet till tafflan vid en tilltagande ålder vore mäktigt af att besvara en dylik känsla, ehuru det ej var lätt att afgöra hvad dessa ögon sade.

— Detta porträtt, sade jag till mig sjelf, hängde i frukostrummet öfver kaminen, ehuru något för högt upp; jag ville påminna mig, huru jag brukade uppklifva på en piano-stol, för att taga ned det, och höll det i min hand, under det jag i dragen forskade efter lynnet och karakteren; och oefaren, som jag var, kunde jag ej förstå, huru denna blick kunde på en gång tjusa och pläga.

Jag påminde mig, huru jag en gång tog lilla miss Home på min arm och bad henne betrakta porträttet, tilläggande:

— Hvad tycker du om det, Polly?

Hon svarade icke, men när hon länge sett på det, sade hon, under det att hennes sjäfulla ögon mörknade:

— Släpp mig ned!

Jag släppte henne ned, tänkande: barnet emottager deraf samma intryck, som jag.

På allt detta tänkte jag nu.

— Han hade sina fel, sade jag vid mig sjelf, men, det oakadt, hade han de bästa anlag; han var frisinnad, intagande och känslig för allt godt.

Och slutligen sade jag högt:

— Graham.

— Graham, upprepade hastigt en röst vid min säng. Vill ni tala vid Graham?

Om det förvånade mig att på väggen skåda detta porträtt, huru långt mera öfverraskad blef jag ej, när jag vände mig om och såg en högväxt, äldre qvinna, i svart sidenklädning och med en mössa, motsvarande

hennes ålder; hennes ansigte, nu ej mera vackert, men ädelt, var mig väl bekant. Hon var något förändrad; uttrycket var allvarsammare, växten gröfre och mera utlagd, det var min gudmor, m:rs Bretton.

Jag bibehöll mitt vanliga, yttre lugn, ehuru jag var upprörd; pulsen slog häfligt och färgen vek från mitt ansigte.

— Madame, hvar är jag? frågade jag.

— I en säker tillflygtsort, och för det närvarande i godt beskydd. Ni ser i dag mycket sjuk ut.

— Jag är så förvånad, så förvirrad; jag vet ej om jag har mina sinnens bruk i behåll, om jag skall tro mina egna ögon . . . talar ni icke engelska, min fru?

— Jag föreställer mig att ni redan hört det; ty jag har svårt, att i längre samtal uttrycka mig på fransyska.

— Ni är från England?

— Jag har nyligen derifrån anländt. Har ni varit länge i detta land? Ni tyckes känna min son.

— Tror ni det, min fru? Ja, kanske gör jag det. Er son . . . hvars porträtt sitter der?

— Detta porträtt målades, när han var yngling. När ni varseblef det, uttalade ni hans namn.

— Graham Bretton.

Hon nickade.

— Jag talar till m:rs Bretton, från Brettonshire?

— Alldeles rigtigt; ni läser vara lärarinna i en skola i Villette. Min son igenkände er genast.

— Hvem har funnit mig och hvar?

— Min son skall snart säga er det; men ännu är ni för svag, för att underhålla ett längre samtal; försök att först äta litet frukost och sedan att sofva.

Oaktadt alla de själs- och kropps-ansträngingar, jag undergått, kände jag mig likväl bättre; febern, den verkliga sjukdom, af hvilken jag varit angripen, var i aftagande, och som jag under de sista nio dyg-

nen knappast åtnjutit någon kraftigare föda, kände jag nu ett stort behof deraf. Med begärlighet drack jag det thé, mig erbjöds, och åt det bröd, som åtföljde théet.

Emot aftonen, då skymningen infann sig, men blåsten ännu fortfor, samt regnet, likt en syndaflod, öfversköljde jorden, kände jag mig mycket trött af min liggande ställning. Rummet, ehuru täckt, var litet och täppt; jag längtade att ombyta luft. Mörkret nedtryckte mig, jag behöfde ljus och värma. Dessutom tänkte jag på den gamla fruns son; när skulle jag få se honom? Ej förrän jag lemnat detta rum.

Slutligen inkom jungfrun, med hvilken jag redan gjort bekantskap, i afsigt att till natten ombädda min säng. Hon ville insvepa mig i ett läcke och sätta mig i en stol, men afböjande denna uppmärksamhet, fortfor jag att sjelf göra min toilett. Då detta var verkställt, inträdde m:rs Bretton.

— Klädd! utropade hon med ett mig väl bekant, angenämt, fast icke just så mildt leende. Ni är då bättre, mycket bättre?

Af de samtalsämnen, i hvilka hon ingick, slutade jag att hon redan igenkänd mig; samma öfverlägsenhet och samma beskyddande ton, som jag hos henne, som yngre, anmärkte, bibehöll hon nu. Men denna stolt-het, eller huru jag skall kalla den, behagade mig; den var icke grundad hvarken på rikedom eller börd, (i det sednare afseendet var hon min like), utan på hennes både i psychiskt och fysiskt hänseende rikt utrustade natur; det var trädet, som erbjöd skydd åt den späda plantan.

Utan någon vidare ceremoni bad jag:

— Låt mig gå ned för trappan. Det är så kallt och ledsamt här inne.

— Jag begär ingenting hellre, såvida ni har kraf-

ter dertill. Kom, här är en arm . . . och hon erbjöd mig sin.

Jag tog den, och vi nedstego utför en med mat-tor betäckt trappa. Dörren stod öppen till rummet med den blå damast-möbeln. Huru behagligt var det icke genom den husliga trefnad, som herrskade derinne. Huru ljusst och varmt genom de tända lamporna och den flammande brasan! För att göra teckningen fullkomlig, stod théet redan på bordet; en engelsk théé-service, i hvilken hvar enda piece från den antika silfverurnan och kannan af samma metall till de äkta kopparna i guld och purpur, var mig redan bekant. Äfven kakan, af egen form och bakad på eget sätt, som alltid figurerade på thébordet i Bretton, igenkände jag. Graham tyckte om denna slags kaka; nu, som fordom, stod der en tallrick, på hvilken låg knif och gaffel af silfver; han väntades till théet. Kanske var han nu hemma; inom några minuter skulle jag måhända få se honom.

— Sitt ned, sitt ned! sade min ledsagerska, då hon såg mig stappla, i det hon satte mig ned i soffan.

Men som jag tyckte att det blef för varmt så nära spiseln, valde jag mig en annan plats. M:rs Bretton, skiljd från allt onödigt fjesk, lemnade mig min frihet. Hon serverade théet och tog upp tidningarna; det roade mig att med mina ögon följa alla min gudmors rörelser; hon tycktes nu vara omkring femtiotalet, men åren hade, så till kropp, som själ, behandlat henne skonsamt. Fastän korpulent, var hon dock rörlig, fastän lugn, var hon dock stundom häftig; god helsa och godt lynne voro de husgudar, som ständigt kvarhöllo henne i lifvets sommar.

Under det hon läste, märkte jag att hon lyssnade, lyssnade om hon ej skulle få höra sin sons steg; hon var icke den qvinna, som bar sina känslor till torgs, men jag kände hennes modershjerta och visste att hon

länkte på Graham, som var ute i detta stormiga, regniga väder.

— Tio minuter öfver tiden, sade hon till sig sjelf, seende på sin klocka.

Nästa minut lyftade hon ögonen från tidningen, och en lätt böjning med hufvudet åt dörren tillkännagaf att hon hörde något ljud. Nu klarnade hennes panna, och äfven mitt mindre vana öra hörde huru den tunga jernporten öppnades, en gåendes steg på gården, och slutligen dörrklockan.

Hans moder lade socker i koppen och drog sin egen blå länstol, utan att sjelf intaga den, närmare elden; det dröjde något innan man hörde steg i trappan, ty troligen måste han efter en utvandring i så regnigt väder upphjelpa sin toilett. Ändtligen inträdde han.

— Är det du, Graham? frågade hans moder kort, återhållande sitt glada leende.

— Hvem skulle det eljest vara, mamma? sade han, vårdslöst kastande sig i den tomma länstolen.

— Du förtjenar kallt thé, som kommer så sent; sätt dig nu vid bordet; är det ingen stol, som passar dig utom min? Om du hade den minsta gnista af höflighet, skulle du alltid lemna den stolen för "den gamla fruns" räkning.

— Ja, det skulle jag, om ej "den kära, gamla frun," alltid envisades att lemna den ledig åt mig. Huru är det med mammas patient?

— Var så god och sjelf besvara frågan, sade Mrs Bretton, vändande sig till mitt hörn.

Och på denna inbjudning steg jag fram. Artigt uppsteg Graham, för att helsa på mig. Hög och ståtlig, stod han vid härden, rättfärdigande sin moders stolthet.

— Så, har ni redan haft krafter att gå ned, sade han, så mycket bättre; jag hoppades icke att vi så snart skulle mötas här. Om jag icke varit nödsakad

att basta till en döende, hade jag ej lemnat er; men min mor är sjelf en smula doktor, och Martha en ypperlig sjuksköterska. Jag såg att det var blott en dåning, icke egentligen farlig; anledningen dertill, med alla bi-omständigheter, återstår mig att lära känna; emellertid hoppas jag att ni nu befinner er bättre.

— Mycket bättre, sade jag lugnt, mycket bättre, jag tackar er, doktor John.

Ty, läsare, denne högväxte, unge man, denne älskade son, denne min värd, denne Graham Bretton, var doktor John, han och ingen annan; och det var utan minsta förvåning, som jag förvissade mig om denna identitet. Denna upptäckt hade ej skett i dag. Ganska väl erinrade jag mig unge Bretton, och fastän 10 år, (från 16 till 26), måste hos honom hafva medfört en stor förändring, kunde den dock icke bedraga mina ögon och svika mitt minne. Doktor John Bretton bibehöll ännu ett visst slägttycke med den sextonårige ynglingen; det var samma ögon, äfven någon likhet i dragen, och ansigtets nedra del hade helt och hållet bibehållit sin vackra form.

Som jag i ett af de föregående kapiteln antyd, igenkände jag honom först, då jag genom en viss egenhet i mitt förhållande ådrog mig en indirekt förebråelse. Mina deraf följande iakttagelser bekräftade min förmodan. Hans ätbörder, hans kroppsställning och hans manliga vanor tycktes hafva tagit den riktning, som hans ynglinga-år lofvade. Hans djupa tonfall erinrade mig om hans röst i forna dagar; några uttryck, som han för mycket begagnade, brukade han äfven nu; hans leende, hans miner och den hastiga blixten i hans ögon voro erinringar från hans första ungdom.

Att säga något i detta ämne, eller att gifva en vink om min upptäckt, hade varit att afvika från mitt lynne och min karakter; tvärtom hade jag önskat att

jag alltid för mig sjelf kunnat behålla densamma. Det var mig en angenäm känsla att i hans närvaro kunna omgifva mig med ett moln, hvilket hans blick ej förmodade genomtränga, under det att han sjelf stod framför mig i sin egen, från gamla tider välbekanta gestalt.

Att det för honom kunde vara fullkomligt likgiltigt, om jag presenterat mig som Lucie Snowe eller icke, visste jag; jag blef således, som en obemärkt lärarinna, qvar på min plats, och som han aldrig efterfrågade mitt namn, sade jag det icke heller. Han hörde mig kallas miss och miss Lucia, men aldrig tillnamnet. Och när han icke någon gång under en närmare bekantskap föll på den tanken, att jag var Lucie Snowe, hvarför skulle jag då väcka densamma?

Under théet var doktor John vänlig, hvilket var förenligt med hans lynne. När serveringen var utburen, ordnade han kuddarna i soffan, öfvertalande mig att luta mig mot dem.

Han och hans moder närmade sig elden; knappast hade tio minuter förflutit förrän den sistnämndas ögon hakade sig fast vid mig. Qvinnornas blick i dylika hänseenden är skarpare än männernas.

— Sällan, utropade hon, har jag sett en mera träffande likhet. Graham, har du observerat den?

— Observerat, hvad? Hvad är det nu, som oroar "den gamla frun." Jag tror att mamma ser en andesyn.

— Säg mig, Graham, om du ej sett någon, om hvilken det unga fruntimret påminner dig? sade hon, visande på mig.

— Mamma gör henne förlägen; jag har ju alltid sagt, att min mor går för raskt tillväga; det är mammas fel. Kom ihåg, att hon är för oss en främling och kan således icke känna till mammas vanor.

— Nu, när hon ser ned, nu, när hon vänder sig åt sidan, säg hvem hon är lik, Graham?

— Efter mamma sjelf har upptagit gåtan, får mamma också sjelf lösa henne.

— Och du har känt henne någon tid, säger du; allt sedan du först började besöka Rue Fossette, och aldrig har du omnämnt för mig denna märkvärdiga likhet.

— Huru kunde jag nämna en sak, som jag icke tänkt på, och som jag icke känner.

— Du dumma pojke, se nu på henne!

Graham såg på mig, men som denna fixerande blick plågade mig, och som jag insåg att ingen undanflykt nu var möjlig, så beslöt jag att sjelf lösa gåtan.

— Doktor John, inföll jag, har haft så mycket att göra och tänka på sedan vi vid S:t Anna-gatan skakade händer med hvarandra, att det icke föll mig in, när jag för flera månader sedan i honom igenkände m:re Graham, att han skulle kunna igenkänna Lucie Snowe.

— Lucie Snowe, ja, jag visste att det var hon! utropade m:rs Bretton, och hon steg upp, gick till mig ock kysste mig; mången skulle kanske, utan att erfara någon verklig glädje, slösat med granna ord och känsloutgjutelser, men det var icke min gudmors vana, ty hon visade alltid sina intryck i basrelief, och likväl vågar jag säga, att hon nu var glad och belåten.

— Mamma kallar mig "en dum pojke" och mamma har rätt, sade slutligen Graham, ty så ofta jag sett er, miss Snowe, har det, som jag nyss hörde, aldrig fallit mig in, och likväl är det mig nu klart och tydligt. Ja, Lucie Snowe, jag påminner mig henne fullkomligt väl, och der sitter hon. Men, tillade han, ni har säkert icke heller igenkänt mig, efter ni icke sagt mig det?

— Jo, det har jag, var mitt svar.

Doktor John gjorde inga anmärkningar; jag före-

ställer mig att han ansåg min tystnad excentrisk, och om jag kände honom rätt, hade han ansett det mindre grannliga att besvara mig med vidare frågor; men i sjelfva verket var hela saken så obetydlig, att den icke förtjenade att man dervid fästade så mycken vikt.

För min del frågade jag honom, om han erinrade sig, huru jag vid ett tillfälle fixerat honom, tilläggande, att det lilla missnöje, han då visade mig, hade på mig gjort ett obehagligt intryck.

— Jag trodde att jag ådragit mig ert missnöje, svarade han. Skygg och tillbakadragen, som ni syntes, kunde jag ej förstå hvad det var hos mig, som med en så magnetisk kraft kunde fångsla edra vanligtvis bortvända ögon vid min person.

— Nu förstår ni det?

— Fullkomligt.

Nu inföll Mrs Bretton med en mängd frågor, rörande fordna dagar, och jag måste, enligt hennes begäran, återgå till mina enskilda pröfningar, förklara anledningen till åtskilligt, som föreföll besynnerligt, samt vidröra min på egen hand utkämpade strid med lifvet, döden, sorgen och ödet. Doktor John lyssnade uppmärksamt, men sade ej mycket. I sin ordning berättade han och hans mor omvexlingarna i deras lif; äfven deras väg hade icke alltid varit jemn, och lyckans gudinna hade för dem betydligt inskränkt sina gåfvor, men en sådan moder och en sådan son voro, framför andra, danade att med verlden utkämpa en god strid, och att slutligen segra. Doktor John var en af de få, hvilka under en lycklig stjerna helsat dagsljuset. Fattigdomen kunde väl mot honom vända sin mörka, molnomböljda panna, men han var den man, som med sitt leende var i stånd att öfvervinna sin fiende. Allvarlig och glad, ståndaktig, men god, icke öfvermodig, men oförskräckt, var han mäktig att från ödets blindade ögon framkalla ett nästan tjusande leende.

I det yrke, han valt, var hans framgång afgjord. Under loppet af de tre sista månaderna hade han hyrt detta hus, beläget en half mil från tullporten Crecy; hit hade han inbjudit sin moder, för hvars helsa stads-luften ej passade; hon hade lemnat England och medlagit en del af de möbler, som hon hade, då hon bodde i Bretton, och hvilka jag var frestad att anse som vånader från en föregången tid.

När klockan slog 11, inföll doktor John:

— Nu måste miss Snowe gå till hvila; hon synes matt och svag. I morgon skall jag framställa några frågor rörande hennes tillstånd. Hon är i sjelfva verket mycket förändrad sedan sistlidne Juli månad, då jag såg henne med en ej vanlig framgång spela rollen af en ganska elegant, kurtiserande och sin rival dräpande gentleman. Hvad katastrofen sistlidne natt beträffar, så är den visst förknippad med någon särdeles egen händelse; men i afton vill jag ej besvara med flera frågor. God natt, miss Lucie.

Och nu ledde han mig varsamt till dörren. Han höll en vaxstapel i handen, med hvilken han lyste mig tills jag hunnit första afsatsen i trappgången.

När jag lagt mig och läst min aftonbön, kände jag, att äfven jag hade vänner, men vänner, som hvarken i prunkande ord försäkrade mig om deras vänskap, eller genom det ljuftva bandet af en närmare släktskap tillhörde mig. Till följe deraf voro mina anspråk på dem ganska inskränkta; men med varm tacksamhet besvarade mitt hjerta den godhet, de visade den i världen ensamma Lucie Snowe.

— Låt mig ej för ofta, ej med för mycken ömhet tänka på dem, bad jag, utan låt mig vara nöjd med ett måttligt åtnjutande af den dryck, som hemtas vid vänskapens rena, uppvällande källa. Må jag icke föreställa mig, att dess friska klara vatten eger en ljuftvare smak än den, som jordens brunnar ha att erbjuda. Vare det

nog för mig, att underhålla en tillfällig, vänskaplig förbindelse, som jag både kan ega och mista, och må den blifva stilla och lugn, fullkomligt lugn.

Upprepande dessa ord, lade jag mitt hufvud ned till hvila och fuktade mitt örngott med mina tårar.

17.

Terassen.

Dessa strider med karakteren och hjertats medfödda böjelser må synas obetydliga och fruktlösa, men slutligen leda de dock till ett godt ändamål; de gifva den riktning åt vårt förhållande och våra handlingar, som förnuftet bifaller, men känslorna kanske motstrida; utan tvifvel erhåller lifvet derigenom mera harmoni och en lugnare, jemnare yta, och det är endast på denna yta, som människornas blickar falla; hvad du under den gömmer, lemna det åt Gud.

Menniska, din like, svag som du, tillhör det mig ej att vara din domare, men jag är din vän, och i stöd deraf säger jag: öfverlemnna dig åt din skapare, visa för honom mysterierna af det hjerta, han gaf dig, fråga honom hvad medel du skall begagna, för att bära de bördor han pålagt dig, böj knä inför honom och bed troget om ljus i mörkret, om styrka, när du svigtar, och om tålmod i yttersta nöd. Otvifvelaktigt skall någon timma, fast kanske icke den af dig utsatta, den engel komma, som vill röra vattnet i ditt Bethesda; i någon skepnad, fast kanske icke den, om hvilken du drömde, som ditt hjerta älskade och för hvars skull det blödde, skall han, som en helande härold, nedstiga till dig; den halte, den blinde, den döfstumme skola be-

ledsagas till en helsogifvande badort. Härold, hasta! Tusende hafva hela åratal legat gråtande och förtviflande vid denna damm, utan att se dig. Här på jorden synes himmelens tideräkning lång, och de budbärande englarnas bana synes omälig för de dödliges blickar; en endas bort- och återfärd omfattar måhända oräkneliga generationer. Att utgå från stoftet till ett kort, kvalfullt lif, för att återgå till stoft igen, under det hon försvinner ur de efterlevandes minne, är människans vanliga historia. Huru många sörjande millioner har icke den första och enda engeln, som österns barn kalla Azraël (Dödsengeln), hemtat från jorden.

Jag försökte att uppstiga följande morgon, men under det jag klädde mig, emellanåt drickande vatten i afsigt att styrka min svaga kroppshydda, inträdde m:rs Bretton.

— Hvilken dårskap! var hennes första morgonhelsing. Icke så, tillade hon på sitt egna, något despotsiska sätt, mig välbekant från forna dagar; (och som roade mig att se henne iakttaga i hänsende till sin son, under det han gjorde tappert motstånd) inom två minuter åtförde hon mig till min säng.

— Der ligger ni stilla tills eftermiddagen, sade hon. Innan min son gick ut, utfärdade han dessa ordres, hvilka måste lydast, och nu skall ni äta litet frukost.

Egenhändigt serverade hon mig densamma; hon ville icke öfverlemna mig åt domestikerna, utan satte sig på min bädd medan jag frukosterade. Det finnes knappast någon, äfven bland våra dyrbaraste vänner, af hvilken vi under en sjukdom tycka om att i hvarje ögonblick se oss omgifna. Det är icke sagdt att vänskapens öga alltid är ett ljus i det mörka sjukrummet; icke gifvet att vänners närvaro alltid der utgör en hugsvälse; men så var förhållandet med m:rs Bretton; hvarken mat eller dryck smakade mig så väl, som då jag mottog det af hennes hand. Jag

kan ej påminna mig något tillfälle, då icke hennes in-trädande i ett rum ökade rummets trefnad. Vår natur är tillgänglig för sympathier och antipathier; personer finnas, vid hvilkas anblick vi hemligen bäfva, som vi gerna undvika, fastän vi icke hafva skäl att betvifla deras moraliska värde; andra åter, som ega synbara svagheter och brister, men hvilkas blotta närvaro gör oss godt. Min gudmors svarta ögon och friska, röda kinder, hennes varma, stadiga hand och hennes starka sinne voro för mig lika välgörande, som atmosfären i något helsogifvande klimat. Hennes son kallade henne "den gamla frun"; och denna, vid sina femtiotvå år, till själen ungdomliga qvinna var för mig en lika uppfriskande, som underbar syn.

— Jag skulle vilja sitta hos dig hela dagen med mitt arbete, sade hon, om icke den sjelfherrskaren John Graham bestämdt förbjudit det. När han gick ut, sade han: "mamma må icke utmatta sin guddotter genom för mycket prat"; och han ålade mig, att afhålla mig från ditt kära sällskap. Han sade, Lucie, att ditt utseende tillkännagaf att du haft en nervös feber, är det så?

Jag svarade att jag icke egentligen kände beskaf-fenheten af min sjukdom, men att jag lidit mycket, i synnerhet till själen. För öfrigt ville jag ej uppehålla mig vid ett ämne, som så lätt kunde öfvergå till detaljer, rörande mina lefnadsförhållanden, i hvilka jag icke ansåg mig böra inviga min gudmor. I hvilken ny region skulle icke ett dylikt förtroende hafva infört denna lugna och friska natur. Henne ville jag likna vid ett skepp, hvilket med en frimodig, klok och skicklig kap-ten, samt en tillräcklig besättning kryssar i lugna farvatten, och mig vid en räddningsbåt, som större delen af året ligger i ett gammalt mörkt båthus och endast under en stark storm kastas ut på det upproriska hafvet. Nej, Louise Bretton hade aldrig under någon

sådan natt lemnat hamnen; de scener, som då framställa sig, hade icke hennes besättning kunnat fatta, och således är det bäst att den stackars, till hälften skeppsbrutna räddningsbåten öfverlemnas åt sig sjelf.

Hon lemnade mig, och jag låg nöjd och lugn i min säng; det var vänligt af Graham, att han, innan han gick ut, ihågkom mig.

Min dag var enslig, men tanken på aftonen muntrade och förkortade densamma. Som jag kände mig matt, var hvilan mig välkommen; jag försjönk i en icke oangenäm dvala. Mitt lilla fridfulla rum föreföll mig som en klippgrotta i hafvet; dess färg var sjögrön; den hvita taklistens prydnader liknade snäckor, och i hörnen af taket voro hvita delphiner; äfven färgen på den omnämnda nåldynan liknade koraller, och i min inbillning såg jag en hafsnymf i spegeln; då jag tillslöt ögonen, tyckte jag mig höra vinden brusa mot husets framsida, som om det varit mot foten af en klippa. Jag hörde den stulligen aflägsna sig, liksom böljorna från stranden af ett land, så högt beläget ofvan hafvet, att den brusande vågen endast der höres, som en sakta susning.

Under dessa drömmar blef det afton, då Martha inkom med ljus; medelst hennes biträde klädde jag mig skyndsamt och hade styrka att ensam gå ned i den blå salen.

Doktor John, som tidigare än föregående dagen slutat sina sjukbesök, var det första föremål mina ögon mölte; han stod i en fönsterfördjupning, försökande att vid det svaga dagsljuset läsa den fina stilen i en tidning. Elden brann klar i kaminen, men på bordet stod lampan ännu otänd, och thébordet var ännu icke dukadt.

M:rs Bretton, som varit i rörelse hela dagen, satt slumrande tillbaklutad i sin länstol. Hennes son kom

med sakta steg emot mig, för att ej väcka den sovande. Hans röst var aldrig skarp, men nu, då han talade lägre än vanligt, egde den något särdeles mildt och behagligt.

— Detta är nästan ett litet slott, sade han, erbjudande mig plats bredvid sig nära fönstret. Jag vet icke om ni bemärkt det under edra promenader, men från chausséen är det icke synligt; en half mil från tullporten Crecy ser ni en aveny, som genom betesmarker leder till detta hus, byggt i gammal stil; det kallas Terrassen, emedan dess framsida uppreser sig från en bred, torfbelagd plats, hvars trappa leder genom en gräsbevext sluttning till avenyen der borta. Se dit; månan går upp; huru vackert lyser den ej emellan träden? Hvar, i sanning, skulle den icke lysa vackert? Hvilka begränsade naturscener finnas, öfver hvilka dess runda skifva icke kastar sin kyska strålgans? Nästan blodröd uppgick den; och medan vi följde dess gång, öfvergick den till en klar gyllene färg, och inom några minuter försvann den i en sky. Hvilket inflytande utöfvade väl månskenet på doktor Brettons sinne? Var det intryck, han deraf mottog, romantiskt? Jag tror det, ty mot sin vana drog han en suck. Utan att efterforska anledningen till denna suck, föreställde jag mig att tanken på Ginevra framkallat den. Min instinkt sade mig, att jag borde uttala det namn, som jag visste nu var i hans tankar; jag såg att han var böjd att ingå i detta ämne, men att en viss förlägenhet band hans tunga. Om jag blott nämnde det älskade namnet, var jag öfvertygad att det sedan med kärlekens hela vältalighet lätt skulle flyta öfver hans läppar. Jag hade just funnit en passande fras: "ni vet troligen att miss Fanshaw har företagit en resa i m:rs Cholmondeleys sällskap," och jag var i begrepp att uttala den,

då han, öfvergående från sina poetiska tankar, till verklighetens prosa, inföll:

— I dag på morgonen har jag varit vid Rue Fossette, för att underrätta hushållerskan, att ni är i godt beskydd. Hon hade icke ringaste idé om er frånvaro: hon trodde er ligga i ro i det stora sofrummet, och deraf kan man sluta, huru ni blifvit vårdad.

— Det är icke hennes fel, svarade jag; att gifva mig thé och en skorpa, var allt, hvad Goton kunde göra för mig, och jag har under den förflyttna veckan så ofta vägrat att emottaga så det ena, som det andra, allt den goda qvinnan, slutligen tröttnande vid sina dagliga promenader från köket till skolans sofrum, inskränkte sina besök till en gång om dagen, vid middagstiden. Hon är en godhertad varelse, som med förtjusning skulle tillagat åt mig lamkollletter, om jag kunnat äta dem.

— Hvad tänkte madame Beck på, som lemnade er allena?

— Hon kunde ej förutse, att jag skulle insjukna.

— Ert nervsystem har haft en god del i er sjukdom.

— Jag är ej rätt säker på beskaffenheten af mitt nervsystem; jag vet blott, att mitt lynne var i hög grad nedstämdt.

— Och derföre vill jag ej heller plåga er med några medikamenter. Min konst stannar vid hypokondriens tröskel; hon kan blott blicka in i lidandets kammar, men kan ingenting hvarken säga eller göra. Angenämt sällskap och förströelser vore här högst behöfliga. Ni bör vara så litet allena, som möjligt, och hafva mycken rörelse i friska luften.

Dessa anmärkningar, mycket sunda i sig sjelfva, mötte inga motsägelser från min sida.

— Miss Snowe, återtog han efter någon tystnad, tillåt mig fråga hvilken religion ni tillhör? Är ni katolik?

— Katholik? Nej. Hvarifrån har ni fått denna idé?

— Från det tillstånd, i hvilket ni befann er förliden afton.

— Jag är nyfiken att höra, huru jag kom i ert beskydd?

— Under förhållanden, som i högsta grad förvåna mig. Jag hade hela gårdagen varit upptagen af en casus af den mest interessanta och ovanliga beskaffenhet, och jag var villrådig om sättet att behandla densamma. I hospitalet i Paris såg jag en af samma natur, men det kan icke interessera er. För att i någon mån lindra patientens plågor, måste jag först gå hem, då jag tog vägen, som ledde genom den s. k. "Basse Ville". Ridande förbi en gammal kyrka, såg jag en lyckta lysa inuti en hvälfd portgång samt en prest upplyfta något föremål i sina armar. Vid lycktans sken kunde jag se prestens anletsdrag, och jag igenkände honom; med denne man hade jag sammanträffat vid flera sjukbäddar, i synnerhet vid de fattigas. Han är en gammal god man, bättre än de flesta af hans stånd här i landet, och eger han äfven större kunskaper. Han igenkände också mig och bad mig stanna. Han understödde en afsvimmad eller döende kvinna.

— Denna person är er landsmaninna, sade han, rädda henne, såvida hon ej redan är död.

— Det var i sanning min landsmanninna; den engelska lärarinnan i madame Becks pensionsinrättning. Hon var fullkomligt medvetlös, nästan kall. Nu meddelade mig presten en ganska sällsam berättelse, nemligen att ni samma afton varit hos honom i biktstolen, och att ert matta, lidande utseende stod i sammanhang med hvad ni sagt honom.

— Hvad jag sagt honom? Jag skulle ha lust att veta hvad det var för slag?

— Något fasansfullt brott, utan tvifvel, smålog han, men han sade ej hvad det var: ni vet att lystnaden är

biktstolens insegel, och detta insegel satte således en fördämning mot hans pratsjuka och min nyfikenhet. Emellertid hade ni genom ert förtroende vunnit den gode fadrens vänskap och intresse; det smärtade honom att denna stormiga natt finna er under bar himmel, och han ansåg det som sin skyldighet, då ni lemnade kyrkan, att på afstånd följa er tills ni nådde ert hem. Kanske allt en smula list, honom sjelf omedvetet, inblandat sig i den värde mannens christliga handling; han ville måhända taga kännedom om belägenheten af ert hem; sade ni honom äfven hvar det var beläget?

— Jag undvek omsorgsfullt alla hänsyftningar; och hvad bekännelsen beträffar, mätte ni anse mig vara tokig, när ni tror mig hafva tagit ett dylikt steg. Mitt sinne var sjukt, mina dagar och nätter outhärdliga; jag saknade sällskap, vänskap, råd. Allt detta fanns icke för mig i mitt ödsliga rum, och således gick jag att söka det i biktstolen. Hvad jag sade presten, var hvarken en berättelse eller ett förtroende; jag har ej gjort något, som jag skulle frukta att frambara i dagsljuset; mitt lif har varit allt för enformigt och overksam, för att, hvarken i inbillningen eller verkligheten, föranleda några mörka gerningar, och hvad jag sade var blott ett bedröfvadt hjertas utjutelser.

— Lucie, ni bör resa omkring en sex månader; edert lugna lynne har blifvit högst lättreligt. Bry er icke om madame Beck. Har icke den lilla smidiga enkan något hjerta, då hon kan ålägga sin bästa lärarinna en dylik arrest.

— Det är icke madame Becks fel, sade jag, det är ingen, som råf för det; jag vill icke höra någon tadlas.

— Hvems fel är det då?

— Mitt, doktor John, mitt eget; och någon annans, på hvars skuldror jag gerna skulle vilja lägga

skyhöga fjällar af förtal, ty det har styrka att bära dem: jag menar ödet — ödet och jag sjelf.

— "Jag sjelf", sade han småleende, måste hädan-
 efter bättre taga vara på sitt "öde" . . . Ombyte af luft,
 ombyte af menniskor, se der min föreskrift, återtog
 den unge, praktiske läkaren. Mais pour retourner à
 nos moutons (ett fransyskt ordspråk, hvilket betyder:
 låt oss återgå till vårt ämne), Lucie: Père Silas med
 all sin slughet (de säga att han är jesuit), vet icke
 mera om er nu än förut; ty i stället för att åter-
 vända till Rue Fossette, hade ni under er feberaktiga
 vandring . . . ty stark feber hade ni . . .

— Nej, doktor John, afbröt jag, febern tog sin
 början denna natt; säg icke att jag yrade, ty jag vet
 sjelf att jag ej gjorde det.

— Nå väl, ni var redig, såsom jag nu är. Emellertid
 hade ni tagit en motsatt väg till den, som leder till Rue
 Fossette. Nära den katholska kyrkan hade ni fallit på den
 af regn öfversköljda gatan och svimmat. Presten kom
 till er hjälp, läkaren äfven; vi anskaffade en hyrvagn
 och förde er hit. Père Silas bar er upp för trapporna
 och lade er på sängen; han skulle säkert, liksom jag,
 dröjt tills ni återfått sansningen, om icke ett ilbud an-
 kommit från den döende patienten, som begärde både
 prest och läkare. Vi måste resa båda två; min moder
 var på besök den aftonen, och jag öfverlemnade er åt
 Marthas omsorg, i det jag föreskref, huru hon skulle be-
 handla er; hon synes troget hafva iakttagit mina fö-
 reskrifter . . . Nå, är ni katolik?

— Nej, ännu icke, svavade jag småleende; låt al-
 drig Père Silas, i fall han skulle vilja omvända mig,
 veta hvar jag finnes. Men när ni får se honom, så
 framför till honom mina varmaste tacksägelser, och om
 jag någonsin blefve rik, skulle jag skicka honom pen-
 ningar till hans barmhertighetsverk . . . Er moder vak-
 nar; ni måste ringa efter thé.

Under det han ringde, satte sig m:rs Bretton upp, litet förtörnad på sig sjelf, därför att hon gifvit vika för sömnens öfvermakt, och beredd att neka, det hon sofvit, då hennes son glädtigt anföll henne.

— Vyss, vyss, mamma lilla! Somna in på nytt. Mamma erinrade mig nyss om originalet till ett litet vackert stålstick, som kunde kallas den sofvande oskulden.

— Hvad pratar du, John Graham? Du vet ju att jag aldrig sofver om dagen; det var den allraminsta, lilla möjliga tupplur.

— Det var en serafs ljufva inslumrande, en fées, en elfvas dröm. Mamma erinrade om Titania.

— Det är därför att du sjelf liknar Bottom, svarade hon.

— Har ni sett något fruntimmer, miss Snowe, vid mammas ålder, jemförligt med henne i snille och humor?

— Behåll edra artigheter för er sjelf, sir. Lucie, ser han icke ut, som en nybakad John Bull? Han brukar slingra sig som en ål, men nu liknar han ett slags drake. Akta dig, Graham, blir du fadd, så förnekar jag dig.

— Mamma kunde förr förneka sitt eget jag. Jag är oundbärlig för den "gamla fruns lycka." Hon skulle förtvina af mjällsjuka, om hon ej hade sin tre alnars långa son, att gräla på; det håller hennes lifsandar vid makt.

Dessa två stodo nu på hvar sin sida om eldstaden; deras ord voro ej rätt artiga, men deras blickar motsade ordens bokstafliga betydelse. Utan tvifvel var m:rs Brettons dyraste skatt skrinlagd i hennes sons bröst, hennes lifspulsar slogo i hans hjerta. Hvad hans hjerta beträffade, var det deladt emellan hans mor och en annan, men det var ingen tvifvel att den nya känslan var den svagaste. Ginevra, Ginevra! Om m:rs Bretton visste vid hvars fötter hennes egen afgud knäböjde, skulle hon väl gilla hans val? Hvad jag med visshet kan

säga, är: att om hon känt miss Fanshaws uppförande mot Graham, om hon anat all den plåga, denna flicka förorsakade honom, om hon, som jag, kunnat se, huru hon, föredragande en honom så underlägsen person, med sitt koketteri särat hans finkänslighet, då hade hon öfver Ginevra uttalat en förkastelse-dom . . . kanske öfver dem båda.

Den andra aftonen förflöt ännu ljufvare än den första; samtalet tog en ledigare vändning, och man återkom ej mer till smärtsamma minnen. Den gamla vänskapen tycktes liksom närmare sammanknyta sig. Jag kände mig lyckligare, friare och mera bemästrad. Denna natt, i stället för att i sömnen uppgifva ångestskri, infördes jag i drömmarnes leende verld.

18.

Vi tvista.

Under de första dagarna af mitt vistande på Terrassen närmade sig aldrig Graham min person, utan att jag väntade höra miss Fanshaws namn ljuda från hans läppar; slutligen en dag, efter en inre strid, som jag bemärkte och högaktade, vågade han äntligen kasta sig in på det ömfälliga ämnet.

— Er vän, sade han, är under sina ferier stadd på en resa, hör jag.

— Vän, upprepade jag för mig sjelf och kunde ej afhålla mig från att fråga, hvem han menade?

Han hade tagit plats bredvid mitt arbetsbord; tankfullt började han leka med ett trådnystan.

— Ginevra; har miss Fanshaw ätföljt Cholmondeleys till södra Frankrike?

— Ja, svarade jag.

— Korrespondera ni och hon?

— Om jag säger er, att jag aldrig utbedt mig denna ynnest, torde det kanske förvåna er.

— Har ni sett bref af hennes hand?

— Ja, åtskilliga till hennes onkel.

— De sakna troligen icke hvarken qvickhet eller naivetet; det är så mycken eld och ingen konst i hennes själ.

— Åtminstone kan man ej misstaga sig på meningen i dessa bref.

I sjelfva verket voro Ginevras epistlar till hennes rika släginge vanliga affärsbref, med tydliga hänsyftningar åt hans kassa.

— Och hennes handstil, den är säkert flytande och elegant?

Den frågan bejakade jag.

— Hon gör säkert allting väl, återtog han; kan ni nämna en enda sak, som misslyckas för henne?

— Hon gör åtskilliga ting rätt bra . . . inom mig tillade jag . . . isynnerhet är hon mästarinna i att kokettera.

— När tror ni att hon återvänder till staden?

— Ni hedrar mig allt för mycket, doktor John, då ni tillskrifver mig äran af en vänskapsförbindelse, som jag likväl icke kan skryta af; jag har ej ringaste kunskap om hennes planer och hemligheter. Hennes vänner finnas i en helt annan sfer än min, m:rs Cholmondeleys till exempel.

Han syntes tro att någon svartsjuka låg till grund för mitt svar, då han inföll:

— Döm henne icke strängt; hon låter blott förleda sig af en fager yta, och hon skall med fördubblad vänskap snart återvända till er. Jag känner Cholmondeleys, såsom ytliga, sjelfviska, fåfänga menniskor; var säker på att Ginevra i sitt hjerta värderar er mera än tjugo sådana.

— Ni är mycket god, sade jag kort.

Ett ord brann på mina läppar; jag ville hafva sagt, att jag af hjertat afstod från den äran, men jag teg. Jag underkastade mig den förödmjukelsen, att anses som miss Fanshaws förtrogna, men, läsare, det var en hård förödmjukelse.

— Fastän ni ser, återtog han, att jag söker trösta er, kan jag ej, hvad mig beträffar, finna samma tröst.

Jag vågar ej hoppas att hon skall göra mig rättvisa. De Hamal är utan värde, men jag fruktar att han behagar henne. En olycklig förblindelse!

Mitt lålamod var uttömdt, och jag utbrast:

— Doktor Bretton, det är ni sjelf, som är förblindad. I alla andra afseenden är ni en man, öppen, lefnadsfrisk, rättänkande, skarpsynt, men i detta enda fall är ni en slaf. I ert förhållande till miss Fanshaw säger jag öppet, att ni icke ingifver någon aktning, åtminstone ej mig.

Jag steg upp och lemnade rummet.

Denna lilla scen tilldrog sig på morgonen; vi träffades först på aftonen, då såg jag, huru mycket jag sårat honom. Han var ingen vanlig natur; under det att hans yltre i sin helhet framställde något kraftfullt och djerft, omfattade de särskilda delarna af hans karakter och lynne en nästan qvinlig ömtålighet; han var finkänsligare än man till och med efter ett års bekantskap kunde förstå. Att sjelf lifligt känna och hastigt uppfatta andras känslor, är hvar för sig särskilda egenskaper; den ena gåfvan egde doktor John i hög grad, och som jag icke kunde i lika hög grad tillägna honom den andra, skall måhända läsaren öfvergå till en annan ytterlighet samt betrakta honom som en egoist; tvärtom var han ädel och deltagande för andra. Behöfde du hjälp, var hans hand öppen; var din röst klagande, lyssnade hans öra.

Då doktor John denna afton inträdde, uppfattade jag i ett enda ögonkast hans sinnesstämning; att den, som kallat honom "slaf" och i ett afseende frändömt honom sin aktning, måste i en mer än vanlig grad ådragit sig hans harm, var klart. All epithetet var väl tilläpadt, och äfven den sednare förklaringen sann, kunde ej nekas, och han gjorde det icke heller. I denna anklagelse tycktes han finna anledningen till det missöde, som så billert störde hans själs frid.

Under det han med sig sjelf öfverlade i detta ömtåliga ämne, antog hans förhållande så väl till mig, som till hans mor, något kallt och tvunget. Och likväl läste man inlet missnöje och ingen ovilja på hans ansigte, som, äfven då han var nedstämd, bibehöll sin manliga skönhet.

När jag, gående kammarpigan i förväg, satte hans stol till bordet samt med darrande hand räckte honom koppen, sade han, med den vänligaste ton, som någonsin träffat mitt öra: "tack, Lucie!"

För min del hade jag blott en plan att fullfölja: jag måste antingen godtgöra min tadelvärda häftighet eller också förvänta mig en sömlös natt. Alla andra obehag, äfven ensamheten i det stora skolhuset, syntes mig drägligare, än att fortfarande stå i ett spändt förhållande till doktor John. Om Genevra antog en dufvas eller någon annan fågels silfvervingar och flög rakt upp till de högsta höjder eller stjernor, eller hvar hennes tillbedjare i sin utsväfvande fantasi behagade placera henne, blefve det icke jag, som ännu en gång bestred detta arrangement. Jag såg på honom; hans ögon mötte mina, men hade ingenting att säga, och han såg åter ned. Efter théet läste han helt lugn i en bok. Jag hade velat sätta mig bredvid honom, men om jag äfventyrat att taga detta steg, syntes det mig att en föraktsfull ovilja måste blifva den oundvikliga följden. Jag längtade att tala ut; hviska vågade jag icke. Hans mor lemnade rummet, och jag stammade:

— Doktor Bretton, förlåt mig mina förhastade ord!
Förlåt, förlåt dem!

— Kanske förtjenade jag dem, sade han med ett småteende; om ni ej högaktar mig, har det sina naturliga skäl, ty då är jag icke aktningvärd. Jag måste vara en tafatt narr: jag måste illa blanda mina kort, emedan jag misshagar henne, som jag önskade vinna.

— Och äfven om så vore, är det ett fel hos er, eller icke snarare en brist i en annan persons omdömes-förmåga? Låt det vara glömdt, som jag i ett retligt ögonblick sade er; i alla afseenden högaktar jag er. Om ni tänker för mycket på andra, och för litet på er själf, är det ju snarare en dygd?

— Kan jag tänka för mycket på Ginevra?

— Jag tror att ni kan det, men ni tror motsatsen. Låtom oss ej strida längre. Förlåt mig, det är allt, hvad jag begär.

— Ni tror, att jag skulle hysa ovilja blott för några hastiga ord?

— Jag ser att ni ej gör det, ej kan det; men låt mig höra det ordet: Lucie, jag förlåter er; säg det, för att lätta mitt hjerta, ty der gör det ondt.

— Låtom oss å ömse sidor glömma allt missnöje. Visst har ni sårat mig litet, Lucie, men såret är läkt. Jag förlåter er icke allenast, jag är tacksam, ty jag ser att ni vill mig väl.

— Ja, jag vill er väl, ni har rätt.

Så slutades vår tvist.

Läsare, om du under loppet af denna berättelse skulle finna att mitt omdöme, i anseende till doktor John, undergår någon förändring, så ursägla denna motsägelse. Men jag har skildrat hans karakter, sådan den först föreföll mig.

Som bevis på hans finkänslighet, vill jag nämna, att han efter vårt lilla missförstånd, bemötte mig med mera välvilja, än förut. Men i sjelfva verket antog efter denna händelse vårt inbördes förhållande en viss förändring. Ett osynligt, men ett kallt, någonting ganska obetydligt, men gauska genomskinligt, en slags skärm af is, hade hittills ställt sig mellan oss, då vi meddelat oss till hvarandra. Dessa få ord, ehuru uttalade med hetta, bröto ned denna iskalla skiljemur. Från denna dag talade han utan förbehållsamhet om

hvem och hvad han ville, i den öfvertygelse, att jag alltid med interesse afhörde honom, och till följe der-af fortfor han att tala mycket om Ginevra.

Ginevra, ja, han föreställde sig henne så schön, så god; han uttryckte sig med så mycken värma, när han talade om hennes behag, hennes godhet, hennes oskuld att, i trots af den prosaiska åsigt jag fattat i anseende till hans ideal, började hans illusioner äfven smitta mig. Visst måste jag medgifva att det icke alltid var sammanhang med hvad han sade, men jag afhörde honom likväl med ett exempellöst tålmod. Jag hade redan fått min lexa; jag hade redan erfarit huru plågsamt det var mig att oroa och såra honom. I en ny och annan bemärkelse blef jag sjelfvisk; det var mig en glädje att öfverse med honom och böja mig efter hans vilja. Mest dåraktig föreföll han mig, när han utbredd sig öfver sin vanmakt att någonsin vinna Ginevras kärlek. Den öfvertygelsen rotfästade sig allt mer och mer hos mig att hon blott af koketteri plågade honom, men att hon i sitt hjerta uppfångade hvarje hans ord, hvarje hans blick. I trots af min föresats, att med tålmod höra hans utgjutelser, tröttnade jag dock någon gång. En dag vågade jag, i afsigt att lugna honom, yttra: att jag med tillförsigt trodde att miss Fanshaw slutligen måste mottaga hans anbud.

— Måste! upprepade han.

Det var lätt att säga, men han undrade på hvilka skäl jag grundade denna öfvertygelse.

— På de giltigaste skäl.

— Säg då hvilka.

— Ni känner dem, så väl, som jag, och det förundrar mig verkligen att ni kan tvifla på henne; ett dylikt tvifvel är nästan en förolämpning.

— Det der fordrar förklaring, svarade han, en full-

komlig, en tillfredsställande förklaring måste ni gifva mig.

— Den skall ni få, doktor John. I vissa afseenden är ni en frikostig, ja, nästan slösaktig man; ni är en afgudadyrkare, färdig att lända de dyrbaraste rökoffer. Om Père Silas någonsin lyckas att omvända er, skall ni öfverhopa honom med allmosor till hans fattiga och skänka ett öfverflöd af vaxljus till hans altare samt uppoffra allt, för att smycka och pryda ert helgon, Genevra.

— Tyst, sade han, jag vill ej höra mera.

— Tyst, jag vill icke, säger ni; men nu vill jag fortsätta: ni har oftare fyllt Genevras händer än jag kan räkna. Ni har skänkt henne de dyrbaraste blommor; ni har bråkat er hjerna med att utlänka de mest förfinade, grannlaga gåfvor, sådana, som knappast en kvinna någonsin skulle kunna föreställa sig; och, till följe deraf, eger Genevra ett öfverflöd af lyx-artiklar, ett talande bevis på er ända till ytterlighet ådagalagda frikostighet.

Han rodnade, och, i det han med min sax uppklippte en silkesdocka, sade han:

— Bara lappri; det var för mitt eget nöje jag gaf henne dem, och det var ett verkligt ynnest-bevis mot mig att hon mottog dem.

— Det var mer än ett ynnest-bevis, doktor John; ty hon har pantsatt sin heder, som hon endast kan lösa genom den hjertats tillgifvenhet, hon i utbyte gifver er; i annat fall tyckes det vara den gyllene metallen, hon egnar sin dyrkan.

— Ni missförstår henne; hon är allt för oegenntlig, för att ens tänka på mina gåfvor, och är allt för oerfaren, för att ens begripa deras penningvärde.

Jag skrattade, ty jag hade hört henne värdera hvar sak särskildt, och när jag någon gång var i penningeförlägenhet och tänkte på medel att afhjelpa den,

hade hon, så ung hon än var, tusende projekter, som visade huru hennes flesta tankar med lif och lust hvälfde sig omkring denna punkt.

Han fortsatte:

— Ni skulle hafva sett, huru kall och orörlig hon var, då jag vågade nedlägga en bagatell för hennes fötter; och, för att ej bedröfva mig, emottog hon buketten, samt samtyckte att någon gång bära den; och när hon knäppte armbandet omkring sin alabasterarm, så, ehuru vackert detta lappri än var (ly naturligtvis valde jag alltid hvad som syntes mig smakfullast, och följaktligen hade något värde), så bländade det dock aldrig hennes ögon; hon bevärdigade det knappast med en blick.

— När hon ej satte värde derpå, återgaf hon er väl ert armband?

— Dertill var hon allt för god och grannläga. Hon lycktes med äkta, qvinlig finkänslighet glömma hvad jag varit nog förmäten att våga. Huru skulle en man, under sådana förhållanden, kunna betrakta mottagandet af sina gåfvor, som gynnsamma förebud. För min del skulle jag kunna gifva henne allt, hvad jag egde, och hon taga det, så fri är hon från alla egennyttiga beräkningar, utan att jag derföre ansåge, att underhandlingarna framskridit ett enda tuppfjät.

— Doktor John, började jag, kärleken är blind.

Men nu lände sig en stråle i hans ögon, som erinrade mig om fordna dagar, erinrade mig om hans porträtt. Icke utan att den hos mig väckte en half tanke, att i hans yttranden, rörande miss Fanshaws naivetet, låg något tillkonstladt; och i trots af det intryck han rönt af hennes skönhet, var han, hvad hennes svagheter beträffade, mera klarsynt än han ville medgifva. Måhända var denna blick blott tillfällig; vare sig huru som helst, slutades här vårt samtal.

19.

Cleopatra.

Mitt vistande på Terrassen fördröjdes fjorton dagar öfver den bestämda tiden till skolans öppnande. Mrs Brettons godhetsfulla sätt att underhandla om saken hade beredt mig detta anderum. Hennes son hade sagt: "Lucie är ännu ej tillräckligt återställd, för att återgå till den hälan, pensionen."

Min gudmor reste en dag till Rue Fossette och hade ett samtal med föreståndarinnan samt utverkade hennes tillåtelse för mig, att hvila tills jag fullkomligt återvunnit helsa och krafter. Till följe deraf rönt jag en uppmärksamhet, som jag utan saknad kunnat umbära, nemligen — ett artigt besök af madame Beck.

En vacker dag anlände hon i hyrvagn till Terrassen, och jag förmodar att hennes egentliga afsigt var att taga doktor Johns bostad i skärskådande. Efter allt utseende öfverträffade så väl den intagande belägenheten, som den prydliga inredningen, hennes förväntan; hon lofordade allt, hvad hon såg, kallade den blå salongen, "une piece magnifique," lyckönskade mig ända till öfverdrift till de vänner, jag vunnit, "tellement dignes, aimables et respectables," och sade äfven några förbindliga ord till min fördel, samt när doktor John inträdde, skyndade hon emot honom med en

ovanlig liflighet; orden flöto, som en olja, öfver hennes läppar, alla uttryckande lyckönskningar och loftal öfver hans "slott," madame sa mere, la digne chateleine;" med sitt vanliga, godmodiga leende lyssnade han till madames flytande, svassande fransyska. Kortligen, madame visade sig, både bokstafligt och figurligt taladt, i sin grannaste drägt; hon talade från det hon kom till dess hon gick, som hade hon stått på en kathedr, så artigt, granni och blomsterrikt. Dels med afsigt, dels för att framställa några frågor, rörande skolan, beledsagade jag henne till vagnen, och sedan vagnsdörren var tillsluten och hon trodde sig obemärkt af mig, följde jag henne med min blick.

Hvilken förändring hade icke hennes ansigte under dessa få minuter undergått! Ett ögonblick förut lyste det af lif och glädje; nu satt hon der sträng, som en domare, och allvarsam, som en stoiker. Hvilken liten besynnerlig, gätlik varelse var hon icke!

När jag kom tillbaka, skämtade jag med doktor John öfver hans eröfring af skol-föreländarinnans hjerta. Huru skrattade han icke! Hvilken skalkaktighet lyste ej i hans ögon, när jag försökte att med röst och åtbörder återgifva hennes smickrande komplimenter till honom! Han hade ett i hög grad humoristiskt sinne och var det angenämste sällskap i verlden. . . kunde han endast ett ögonblick glömma miss Fanshaw.

Att i ostördt lugn sitta i solskenet, säges vara ett förträffligt läkemedel för fysiskt svaga personer; det upplifvar och förnyar deras lifsandar. När lilla Georgina Beck tillfrisknade från sin sjukdom, tog jag henne i mina armar och gick med henne hela timmar i trädgården under en mur, uppför hvilken vinrankorna

slingrade sig under söderns sol; i samma mån, som denna sol mognade de sköna drufvorna, stärkte och upplifvade den flickans lilla och klena gestalt.

Vissa naturer gifvas, människovänliga, glada och genialiska, under hvilkas inflytande det är godt för den så till kropp, som själ, svage att få lefva, andas och sola sig. Till dessas antal hörde doktor Bretton och hans moder. De älskade att sprida glädje och lycka till dem, som deraf fått en mindre del; de gjorde det af instinkt, utan att de sjelfva ens anade det; hvarje dag under mitt vistande hos dem uttänktes någon liten plan till förströelse. Öfverhopad af göromål, som doktorn var, hann han dock att under kortare utvandringar följa mig. Huru han medhann sina talrika åligganden, vet jag knappt; men, indelande dem efter ett visst system, hade han hvarje dag alltid några stunder öfriga för sig sjelf. Jag såg honom ofta allvarsamt sysselsatt, men sällan öfveransträngde han sig, och aldrig syntes han misslynt, tankspridd eller nedtryckt. Hvad han företog sig verkställde han med lätthet, behag och lif. Med honom till vägledare, såg jag under dessa fjorton dagar mera af Villette, dess nejder och innevånare än jag förut sett under åtta månader. Han förde mig till flera intressanta platser i staden, hvilka jag förut föga hört omtalas; han syntes road af att meddela mig hvarjehanda upplysningar rörande dem, och han förstod att inlägga lif och värma samt ett poetiskt doft i sina obetydligaste berättelser; han tycktes sjelf, liksom jag, älska att observera äfven de mindre detaljerna af hvarje särskildt föremål, och han var i allmänhet ingen ytlig betraktare af människorna och tingen, hvarigenom hans samtal också erhöilo ett ökad intresse; hvad han sade, hade han ej lånat ur böcker, men deremot grundat det på egna iakttagelser, och egde det således en friskhet, en färgglans, hvilken var lika välkommen, som säll-

synt. Hans moder egde en mer än vanlig godhjärtethet, men hans var älskligare och af större omfång. Under mina vandringar i hans sällskap till Basseville, den del af staden, som var bebodd af de fattigare och mera vanlottade, lärde jag känna att han var lika mycket människovän, som läkare. Han tycktes aldrig själf ana att den ringaste förtjenst låg i hans handlingar; jag förstod att han nu var sysselsatt att bland sina obemärkta och olyckliga likar lindra och afhjelpa behofvet. Den så kallade lägre klassen älskade honom; hans stackars fattiga i hospitalerna emottogo honom med entusiasm.

Men jag stannar; jag förgäter att den trogne biografen icke får urarta till en partisk loftare. Väl visste jag att doktor John var lika litet fullkomlig, som jag själf; menisklig svaghet vidlådde honom, som alla andra, och knappast förflöt någon dag af den tid, jag tillbringade med honom, som jag icke i ord, blickar eller handlingar märkte något, hvilket förrådde att han icke var en gud. En gud hade icke egt hvarken hans fåfänga eller den lättsinnighet, han stundom visade; blott en svag människa kunde, som han, glömmande allt annat, endast lefva i det närvarande; med denna förkärlek för det närvarande menar jag icke någon sinnlig böjelse för vällefnad, men ett själfviskt aflägsnande från allt, som icke gaf näring åt hans egenkärlek; det var honom en vällust, att, utan att afse kostnaden af födoämnen, nära och underhålla densamma.

Läsaren torde häruti finna en motsägelse, men det kommer sig af de tvänne olika synpunkter, ur hvilka jag betraktar Graham Bretton, den enskilda och den allmänna. I det allmänna lifvet syntes han, glömsk af sig själf, blygsam i utvecklandet af sina själsförmögenheter och ihärdig i sitt arbete. I familjelifvet tycktes han veta hvad han i själfva verket var; att emottaga en hyllning, var honom ett nöje; utan att

göra något, för att framkalla den, smickrade den dock hans egenkärlek.

Det var knappast möjligt att lyst och obemärkt visa honom någon uppmärksamhet; när man åt honom arbetat någon liten småsak och hoppades, att han, utan att efterfråga hvarifrån den förskref sig, skulle begagna den, öfverraskade han gifvarinnan genom sitt småleende, försäkrande henne, att han följt arbetet från början till slut. Det smickrade honom att blifva hyllad på detta sätt, och det nöje, han deraf erfor, strålade i hans ögon och lekte omkring hans mun.

Detta hade likvisst ej betydtt något, om han icke med så mycken enträgenhet sökt att afbördas sig sina så kallade skulder; när hans mor arbetade åt honom, betalade han henne genom fördubblandet af sina ömhetsbetygelser och sitt bemödande att genom sina qvicka, skämtsamma samtal göra sig angenäm för henne. Om han upptäckte, det Lucie Snowe hade lagt sin hand vid ett sådant arbete, sökte han genast att som belöning förskaffa henne något uppfriskande nöje.

Ofta förvånade jag mig öfver hans nära bekantskap med staden Villette; en bekantskap, som icke allenast inskränkte sig till de öppna gatorna, utan sträckte sig äfven till alla gallerier och kabinetter; till hvarje dörr, inom hvilket ett anmärkningsvärdt föremål doldes, till hvarje museum, hvarje rum, helgadt genom konsten eller vetenskapen, syntes han ega nyckeln.

Jag har aldrig haft något vetenskapligt hufvud, men af naturen varm känsla för konsten. Det var mig ett nöje att se målnings-gallerier, och skulle jag ensam der velat vandra dagarna igenom; i sällskap förbjöd mig en viss skygghet, eller rättare, ett medvetande af min okunnighet att njuta deraf; med obekanta måste jag tala om de föremål, som visades, och en half timma, tillbragt på detta sätt, hade varit tillräcklig, för att nedtrycka mitt sinne. Jag såg ännu

aldrig ett väl uppfostradt barn, ännu mindre en utbildad människa, som icke kom mig att blygas öfver min bristande förmåga att under ett besök i ett museum eller i en historiskt märkvärdig trakt m. m. underhålla ett lämpligt samtal i dessa ämnen. Doktor Bretton var en cicerone efter mitt sinne; han förde mig till gallerierna innan de ännu voro upptagna, lemnade mig der för två eller tre timmar och kom till mig, när han åter var ledig. Emellertid kände jag mig lycklig, icke alltid som beundrarinna, men genom mina forskningar, frågor och egna slutsatser.

I början af dessa besök var der något missförstånd och, till följe deraf, en strid emellan min vilja och mitt omdöme. Den förstnämnda fordrade ett loford åt det, som den dertill ansåg berättigad, då det sednare med smärta erkände sin vanmakt att utbetala sin gård. Så småningom upptäckande, hvilken andlig trötthet, som blef frugten af dessa samvetsgranna bemödanden, började jag inse att det var bäst att inställa det stora arbetet, hvadan jag i ett lugnt åskådande försjönk framför nittionio af hundra utställda taflor.

Det syntes mig, att en god originaltafla var lika sällsynt, som en god bok, och slutligen vågade jag, under det jag betraktade vissa "chef d'oeuvres," som burö ståtliga namn, säga till mig sjelf: "dessa ega icke den ringaste likhet med naturen. Icke ser man någonsin det verkliga dagsljuset hafva denna färg; när ser man molnen så tjocka och sammanpackade, som den der indigo-skyn; icke kan det der kallas ether och detta mörka ogräs vara träd."

Jag såg några ganska läcka och väl utförda kvinnoansigten, men jag kunde icke ana, att dessa skulle föreställa bilder ur Grekiska mythologien. Några tjugoförträffliga, flamandska kopparstick, passande till modejournaler, vittnade om en berömvärd industri, ehuru nyckfullt den än var använd; på ett annat håll såg man

fragmenter, hvilkas sanning tillfredsställde den moraliska känslan, och glanspunkter, som fångslade ögat. Här såg man naturens makt, uttryckt i en häftig storm bland skyhöga fjällar, der åter hennes triumf framglänsa i ett solbelyst landskap. Uttrycket i detta porträtt bevisade en klar blick i människohjertat; ett ansigte i denna historiska målning erinrade på ett omiskänneligt sätt om, att snillet gifvit det lif. Dessa undantag älskade jag; de blefvo mig dyrbara, som kära vänner.

En dag vandrade jag allena i ett visst galleri, hvar-est en taffla af en ovanlig storlek, placerad i en för-månlig dager, väckte uppmärksamheten; en med dynor belagd bänk stod framför densamma, på det att de beundrande åskådarne skulle vara i tillfälle att i sittande ställning betrakta mästerstycket; denna taffla tycktes ega anspråk på att utgöra kronan af denna samling.

Den föreställde en qvinna af större kroppsstorlek än någon i verkligheten. Jag beräknade, att detta fruntimmer, lagdt på en våg, proportionerad efter hennes längd, skulle väga 14 å 16 tons *).

Hon måste i sanning varit väl född, förtärt en mängd köttvaror, förutan bröd, vegetabilier och när-rande ämnen, för att ernå denna bredd och höjd, dessa starka muskler och detta öfverflöd af fetma; hon half-låg på en bädd, under det att dagsljuset belyste hennes gestalt. Hon syntes njuta af en ypperlig helsa samt vara stark nog, att arbeta, som flere duktiga hushållerskor. Antingen borde hon hafva varit i stående eller upprätt sittande ställning samt burit en passande drägt, då hon i stället nu var omgifven af ett skynke, många alnar långt och föreställande ett draperi. Pannor och krus, kanske borde jag hafva sagt vaser och bågare, omgifna af en mängd blomster-ruskor, lågo i bak-

*) Engelskt mått och vikt.

grunden; en mängd tapetserare-varor omgäfvö bädden och lågo högtals på golfvet. Anlitande katalogen, såg jag att denna märkvärdiga produktion bar namnet: Cleopatra.

Begagnande mig af den beqväma bänken, satt jag der, undrande öfver att några af de smärre detaljerna, som till exempel några törnrosor, gyllene bägare &c., voro på denna absurda tafla rätt väl målade. Rummet var nästan tomt, då jag inträdde, men fylldes så småningom. Icke gifvande akt på hvad som tilldrog sig omkring mig, bibehöll jag min plats, men, i stället för att länge betrakta denna till hyn ziguenarlika, oformliga drottning, vid hvilken jag redan i sanning tröttnat, vederqvickte jag mig genom åskådandet af några mindre taflor: vilda blommor, vilda frukter, mossbetäckta fågelbo'n, skrinlagda ägg, hvilka sågo ut som perlor, skådade på den gröna hafsytan, hängde under denna i sin genre ovanliga produkt.

Hastigt kände jag ett lätt slag på min skuldra. Sprittande till, vände jag mig om, och såg ett bekant, i detta ögonblick ej blidt ansigte.

— Hvad gör ni? sade en röst.

— Jag roar mig, monsieur.

— Ni roar er, och med hvad, om jag får fråga? Men först beder jag er göra mig det nöjet, att stiga upp; tag min arm och låtom oss gå öfver till andra sidan.

Jag efterkom hans begäran; det var monsieur Paul Emanuel, som återvändt från Rom och, nu en berest man, tycktes han icke vara mindre despotisk, sedan han genom denna utmärkelse fått nya lagrar flätade omkring sina tinningar.

— Tillåt mig att föra er till ert sällskap, sade han, sedan vi gått öfver rummet.

— Jag har intet sällskap.

— Är ni ensam?

— Ja, monsieur.

— Har ni hitkommit utan sällskap?
 — Doktor Bretton förde mig hit.
 — Doktor Bretton, och således äfven hans fru moder?

— Nej, endast doktor Bretton.

— Och han bad er betrakta den här taflan.

— Visst icke. Det var min egen böjelse.

Mr Pauls hår var kortskuret, som på en korp, i annat fall hade det säkert rest sig på hans hufvud. När jag började varseblifva, huru sinnet jäste inom honom, var det med ett slags nöje jag genom bibehållandet af min vanliga flegma sökte reta honom.

— Den förvånande Brittiska djerfheten! utropade professorn; det är besynnerliga qvinnor, de der engelskorna!

— Hvad står på, monsieur?

— Hvad står på? upprepade han. Huru kan ett ungt fruntimmer, som ni är, våga att med en mine, som vore ni en ung karl, sitta och betrakta den taflan?

— Det är en ganska dålig tafla, men hvarför jag ej skulle betrakta den, kan jag ej inse?

— Godt, godt; tala ej mera om den, men ni bör icke vara här allena.

— Hvad betyder det om jag är ensam eller har någon med mig? Ingen menniska bryr sig om mig.

— Tig och sätt er der, der, sade han, i det han med emphasis satte en stol i ett aflägsset, mörkt hörn, framföre en serie högst underlägsna taflor.

— Men, monsieur!

— Men, mamsell, sätt er och rör er icke, hör ni! Icke förrän jag kommer, för att söka er, eller gifver er tillåtelse dertill.

— Hvilken mörk vrå, och hvilka fula taflor! ropade jag.

Och fula voro de i sanning; dessa fyra voro i katalogen upptagna under titel: "En qvinnas lefnad;"

de voro målade i en kall, stel och färglös stil. Den första föreställde "den unga flickan," som med bönbok i handen kom ur kyrkan; hennes klädsel var prålig, hennes ögon sågo ned, hon snörpte på munnen, och hela hennes varelse framställde bilden af ett lågt skrymteri. Den andra, "bruden," bar en lång slöja och låg knäböjande vid en bönstol i sitt rum; hennes händer voro, finger för finger, tätt sammanslutna, under det hon på ett ohyggligt sätt vände ut och in på sina ögon, så att det hvita af dem isynnerhet syntes. Den tredje, "en ung mor," hängde tröstlös öfver en otreflig och plussig liten unge, med ett ansigte, liknande fullmånen. Den fjerde, "enkan," en svart qvinna, förde vid handen en liten, svartklädd flicka, båda betraktande ett elegant monument i ett hörn af en kyrkogård. Alla dessa fyra "englar" voro i högsta, möjliga grad jordiska; i sin genre lika misslyckade, som Cleopatra i sin.

Omöjligt var det mig att längre hålla uppmärksamheten fängslad vid dessa mästerverk och, lemnande min plats, promenerade jag omkring rummet.

En mängd människor hade samlat sig omkring "Lejoninnan," hvars åskådande blifvit mig förbjudet. Hälften af dem voro gifta fruntimmer, efter hvad mr Paul sedermera berättade mig, och till följe deraf anstod det dem att betrakta det, som ej var någon flicka tillåtet. Jag sade honom upprigtigt, att jag icke kunde dela hans åsigter, och att jag ej förstod meningen deraf; med sin vanliga despotism befallde han mig lytnad, i det han tillerkände mig okunnighet och obelänksamhet. En mera sjelfherrskande, liten man än mr Paul fyllde aldrig en professors-stol. Emellertid varseblef jag att han sjelf ganska uppmärksamt en lång stund betraktade taffan, då han under tiden ej försummade att skicka en och annan blick öfver till mig, troligen i afsigt att förvissa sig om min lytnad.

Han närmade sig mig på nytt, frågande, om jag varit sjuk, hvilket han såg af mitt ansigte.

— Ja, men nu är jag fullkomligt återställd.

— Hvar har ni tillbringat ferierna?

— Större delen af dem på Rue Fossette, och den återstående tiden hos m:rs Bretton.

Han hade hört att jag var ensam på Rue Fossette.

— Var det så?

— Icke helt och hållet; Marie Broc (den lilla krympingen) var med.

Han ryckte på axlarna; i hans ansigte uttryckte sig många motsägelser. Han gaf aldrig någon lektion i tredje afdelningen, som utgjordes af de minst försigkomna eleverna, utan att en stark strid, föranledd af den lilla, stackars flickan, uppstod i hans själ. Hennes obehagliga utseende, motbudande sätt att vara och oböjliga lynne retade hans sinne och ingaf honom en stark antipathi emot henne, en känsla, för hvilken han var särdeles benägen, när hans smak var sårad och hans vilja korsad. Å andra sidan tycktes hennes ömmande belägenhet ega starka anspråk på hans fördragsamhet och deltagande, anspråk, som det icke låg i hans natur att förneka; till följe deraf hade hans goda hjerta och otaliga lynne otaliga strider att genomkämpa, och till hans rättfärdigande måste man säga, att det var ganska sällan, som icke det förra behöll öfvervigten. Hans passioner voro häftiga, hans ovilja och hans tillgifvenhet, hvar i sitt slag, lika lifliga, och hans bemödande att hålla så den ena, som den andra, inom sina tillbörliga skrankor undföll icke ett uppmärksamt öga. Med en sådan karakter var det naturligt att han hos vanliga människor skulle ingifva fruktan och motvilja; men att frukta honom var ett misstag; misstroende till hans person var nära att bringa honom till vansinne, då man med förtroende och foglighet kom hans hjerta nära.

— Huru tog ni er ut med Marie Broc? frågade han, efter några minuters tystnad.

— Jag gjorde mitt bästa, monsieur; men det var förfärligt att vara ensam med henne.

— Ni har ett klenmodigt hjerta; det fattas er mod och kanske äfven christlig kärlek, ni har icke de egen-skaper, som fordras hos en barmhertighets-syster.

Han var på sitt sätt en religiös man; med hela sin själ älskade han den sjelfförsakelse, som katholska religionen ålägger sina bekännare.

— Jag vet det sannerligen icke, jag gjorde så godt jag förstod, men när hennes tante kom, för att afhemla henne, var det mig en stor lättnad.

— Åh, ni är egoist! Det gifves qvinnor, hvilka hafva vårdat hela hospitaler, uppfyllda med dylika olyckliga. Ni kunde icke det?

— Kunde ni göra det sjelf?

— Qvinnor, hvilka äro värdiga det namnet, öfver-träffa, när det är fråga om att uppfylla dylika skyldig-heter, vårt sjelfviska kön.

— Jag tvättade henne, jag höll henne snygg, gaf henne mat och sökte att roa henne, men i stället för att tala, gjorde hon grimacer åt mig.

— Ni tror, att ni gjorde stora ting?

— Nej, blott så stora ting, som jag kunde göra.

— Så begränsad är er förmåga; ni kunde ej sköta en sådan stackare, utan att sjukna.

— Ej derföre, men jag fick i alla fall nervfeber; mitt sinne blef sjukt.

— Vraiment, vous valez peu de chose. Ni har icke blifvit något hjelteämne; ni har ej nog kraft, för att kunna utvärda ensamheten; ni är blott djerf och kall-blodig, när det kommer an på att betrakta taffor, sådana som Cleopatra.

Det hade varit mig lätt att visa missnöje öfver den retsamma, fiendtliga ton, som den lille maunen antog;

men, som jag aldrig förr vredgats på honom, hade jag icke någon lust att nu göra början dermed.

— Cleopatra, upprepade jag lugnt. Monsieur har själf betraktat Cleopatra, hvad tänker ni om henne?

— Hon duger icke, svarade han. En superb qvinna, har en växt, som en kejsarinna, former, som Juno, men jag vill hvarken hafva henne till hustru, dotter eller syster, och jag tillåter icke er, att gifva henne ett enda ögonkast till.

— Men jag har många gånger betraktat henne under det ni talat; jag kan fullkomligt väl se henne från det hörn, der vi nu stå.

— Vänd er mot väggen och studera de fyra tafflorna af en qvinnas lif.

— Ursägta mig, m:r Paul, de äro i mitt tycke under all kritik; men tycker ni om dem, skall jag med mycket nöje åt er öfverlåta min plats.

— Mamsell, sade han med ett eget, ej godt leende, ni protestantiska kyrkans fosterbarn förvåna mig! Ni myndiga engelskor skulle kunna lugnt vandra på glöd-heta jern, och ändock icke brännas. Jag tror att om man kastade er i Nebucadnezars hetaste ugn, utgingo ni oskadade ur densamma.

— Vill monsieur hafva den godheten att vika en tum åt sidan.

— Nå, hvad är det nu ni ser på?

— Känner ni igen någon bekant bland de unga människorna, som stå der?

— Ja, der står en person, som jag igenkänner.

I själfva verket hade jag uppfångat en skymt af ett hufvud, som jag tyckte hade någon likhet med den fruktade Öfverste de Hamals: hvilket litet, vackert hufvud, och ett ansigte så slätt, så fint, så rödblommigt! Hans händer och fötter liknade ett fruntimmers. Med hvilken grace höll han ej lorgnetten för sitt öga! Med hvilken beundran betraktade han icke Cleopatra!

Huru förbindligt och ärtigt pratade han icke med en vän, som stod bredvid honom! O, hvilken man af verld! Hvilken takt, hvilken förfinad smak! Jag var till den grad intresserad af, att genom hans blickar och rörelser söka utleta hans karakter, att jag ögonblickligt glömde mr Paul. Under tiden trängde sig några personer emellan mig och den sistnämnde; möjligt att han, särad öfver min tankspriddhet, som för några minuter tycktes glömma honom, dragit sig lillbaka, ty när jag såg upp, var han borta. Mina ögon sökte honom förgäfvets, men i det stället funno de ett annat föremål, hvilket genom sin resliga figur syntes öfver mängden. Det var doktor John, som till växt, till utseende och hy utgjorde lika stor kontrast till vår lille, originelle professor, som Hesperidernas frukter kontrastera med skogens vilda bär. Han såg efter mig, men hade ännu icke upptäckt det hörn, der skolmästaren nyss plaserat mig. Jag kvarblef stilla på min plats.

Han närmade sig de Hamal och stannade nära intill honom; jag föreställde mig att det var honom ett nöje att se sin rival öfver axeln. Doktor Bretton betraktade äfven Cleopatra. Jag betvivlar att den Egyptiska drottningen var i hans smak; han smålog icke tanklöst, som den lille grefven; ett visst, spottskt leende drog sig omkring hans mun, hans öga var kallt. Utan att yttra ett ord, gick han afsides. Jag såg att han väntade, och jag gick emot honom.

Vi gingo en rund omkring galleriet, hvilket i hans sällskap var en njutning. Det var alltid med ett särdeles interesse, jag i hänseende till tablör eller böcker lyssnade till hans omdöme; ty utan att tala som "connaissanceur," yttrade han oförstäldt sin tanke, som alltid var hans egen; ganska ofta var den sann och träffande. Det var ett verkligt nöje att någon gång åt honom meddela det han ej kände; han lyssnade med så mycken godhet och trodde icke sin ära lida något

afbräck genom att lära något af en kvinna. Och när han i utbyte hade något att meddela, var det med så mycken klarhet i framställningen, att alla hans ord med outplånliga bokstäfver inristades i minnet; ingen upplysning, mottagen af honom, ingen berättelse, som slutit från hans läppar, kunde jag någonsin förgäta. När vi lemnade galleriet, frågade jag honom hvad han tänkte om Cleopatra, efter att först hafva berättat honom hvad som tilldragit sig mellan professorn och mig, hvilket i hög grad väckte hans munterhet.

— Jag hörde några fransmän der borta kalla denna bild typen för det vällustiga, men jag skulle vilja påstå att den är typen för det obehagliga. Jemför den der mulatten med Ginevra!

20.

Concerten.

En morgon inträdde m:rs Bretton hastigt i mitt rum, bedjande mig öppna mina lådor, ty hon ville laga en öfersigt af min garderob. Stillatigande lydde jag henne.

— Det vill säga, sade hon, då hon öfersett alla mina klädningar, att du behöfver en ny.

Hon gick ut, men återkom snart med en sömmerska.

— I den här lilla affären önskar jag att få handla efter egen smak och godtycke, tillade hon.

Tvänne dagar sednare presenterade hon mig en ljusröd klädning.

— Den här är icke för mig, inföll jag hastigt; så gerna, tänkte jag, kan jag kläda mig som en chinesisisk, förnäm dame.

— Vi skola snart förvissa oss om den saken, sade min gudmor med sin vanliga, bestämda ton. Sanna mina ord, du skall begagna den i afton.

Jag tänkte motsatsen och var öfvertygad, det ingen menisklig makt kunde förmå mig att bära en röd klädning. En röd klädning och Lucie voro allt för stora kontraster, för att passa tillsammans.

Min gudmor utfärdade sin befallning, att Graham och jag skulle samma aften följa henne på en concert. Denna concert skulle gifvas af musikaliska sällskapet; de mest försigkomna af cleverna i institutet blefvo de exequerande, och skulle efter concertens slut ett lotteri arrangeras för de fattigas räkning, och, för att kröna verket, hade konungen och drottningen i La Basse Cour värdigats lofva, att med sin närvaro hedra festen. Då Graham lemnade biljetterna, anbefalldes han oss, att som en uppmärksamhet mot de kungliga välja passande kostymer, äfvensom att punktligt infinna oss klockan sju i concert-salen.

Omkring klockan sex gick jag upp i mitt rum. Utan något motstånd eller öfvertalande, lät jag, snart sagdt, mot min föresats, andras vilja inflyta på mig, och, innan jag visste ordet af, var jag parerad i min röda klädning. Min kostym berömdes på det högsta; man bad mig rådfråga spegeln; darrande och rädd gjorde jag det, och jag darrade ännu mera, när jag vände mig ifrån densamma. Klockan slog sju; doktor Bretton anlände; min gudmor och jag gingo ned. Hon var klädd i brunt sammet; huru afundades jag henne icke hennes allvarsamma, majestätiska hållning. Graham stod vid dörren i förmaket.

"Jag hoppas att han icke tror, att jag af egen smak styrt ut mig på detta sätt," var min ofrivilliga tanke.

-- Här, Lucie, äro några blommor, sade han, gifvande mig en bukett.

Utan att egna någon vidare uppmärksamhet åt min toilette, såg han på mig med ett vänligt leende, som något lugnade mig i hänseende till min fruktan att synas löjlig. För öfrigt var klädningen ytterst enkel, utan några garneringar eller bjäfs; det var blott den hjärta färgen, som skrämde mig, men när ej Graham deruti fann något anstöligt, tillfredsställdes äfven mitt eget öga.

Jag föreställer mig, att personer, som hvarje dag besöka publika nöjen, icke ega den njutning deraf, som de, för hvilka de äro sällsporda höglider. Jag kan ej erinra mig, om jag väntade särdeles nöje af concerten, men färden dit roade mig; den bekväma vagnen, den svala och vackra aftonen, det kära sällskapet, åsynen af stjernorna, hvilka tindrade emellan träden under det vi passerade avenyen, skyarnas vandring fram och åter på himmelen, inträdet genom stadsportarna, de brinnande ljusen, pro forma-besigtningen af tull-betjeningen, som vi måste underkasta oss, hvilket sednare roade oss särdeles, alla dessa obetydligheter hade, hvar för sig, nyhetens behag. Doktor John och hans moder voro under hela vägen vid det gladaste lynne och så goda och vänliga mot mig, som om jag varit deras närmaste släktinge.

Vi passerade Villettes största gator, som nu syntes ojemförligt lifligare än under dagens lopp. Huru upplysta och granna voro icke dessa bodar! Hvilken rörelse, hvilket lif framställde sig icke på de breda gatorna! Plötsligt inställde sig tanken på Rue Fossette, på den med murar omgifna trädgården, på de mörka, vidsträckt skolsalarna, hvarest, denna samma timma, det var min vana att vandra helt ensam, betraktande genom de höga fönsterna stjernorna på himmelen, under det jag, som ett oredigt sorl, på afstånd hörde läsningen i den bekanta andaktsboken; snart måste jag vandra och lyssna på samma sätt, och denna skugga af det tillkommande skymde det närvarandes ljusa strålgans. En hel rad af vagnar följde samma linie, som vår, och stannade slutligen framför ett stort ekläreradt hus; om hvad jag inom detsamma skulle få åskåda, egde jag ett ganska ofullkomligt begrepp, ty hittills hade jag aldrig deltagit i något publikt nöje. Vi afstego vid en stor portik, der våra öron möttes af ett

Villette. Del. I. 18

sori af röster, men hvad som sedermera tilldrog sig kan jag ej erinra mig tills vi uppstego för en präktig trappa, betäckt med karmosinfärgade mattor, ledande upp till tvänne omsorgsfullt tillslutna dörrar. Genom en mekanisk inrättning skötes dörrarna in i väggen, och detta trolleri verkställdes af doktor John. Nu bländades mina ögon af den stora, höga, praktfulla salongen med sitt hvälfda tak; konstnärens hand hade vid taklisten öfver de i guld glänsande väggarna skickligt anbragt yfviga guirlander af hvita liljor, infätade med gyllene blad; alla draperier, alla mattor, alla kuddar, alla soffor glänste af en klar, skön karmosinröd färg. I taket hängde en genomskinlig, blixtrande massa, en massa, som jag i min fantasi trodde vara af bergkristall, skinande af tusentals stjernor och färgad af upplösta diamanter klara vatten eller ock af söndersplitrade regnbågar. Detta magiska praktexemplar, som för mina ögon syntes vara ett skapelseverk af något snille i österlanden, var ej något annat än salongens stora ljuskrona.

Vi inträdde, och jag tyckte mig möta ett från motsatta sidan inträdande sällskap. Denna grupp utgjordes af ett medelåldrigt fruntimmer i brun sammetsklädning, åtföljd af en ung man, troligen hennes son, med det mest intagande ansigte och den vackraste figur, jag någonsin trodde mig hafva sett; den tredje i detta sällskap bar en röd klädning och en svart spets-mantilj. Jag tog dem alla i ögonsigte, den ena, så väl som de båda andra, och ett ögonblick betraktade jag dem alla, såsom för mig obekanta personer, men en spegel, infattad emellan tvänne pelare, upplyste mig genast om misstaget. För första, kanske enda gången i mitt lif, erfor jag ett visst nöje af den "gåfvan", att på detta sätt betrakta mig och andra. Beträffande resultatet häraf behöfver ej ordas; det föranledde ett virrvarr af inre motsägelser; det var icke smickrande, dock borde jag vara

tacksam; för mig enskildt kunde det hafva utfallit ännu ofördelaktigare.

Slutligen intogo vi våra platser, från hvilka vi hade en fullkomlig öfversigt öfver den glada, lysande salongen. Inom några minuter var den uppfylld af menniskor. Jag såg ej rätt många sköna fruntimmer, men alla voro utmärkt elegant och modernt kostymerade. De kvinnor, som i hvardagslifvet äro ingenting mindre än behagliga, framställa i det offentliga lifvet en ganska vacker yta; huru tvära, hastiga och vårdslösa de rörelser äro, som förena sig med peignoiren och papillotterna, har man dock en liten böjning på hufvud och armar, en liten vacker mine med ögon och läppar, som man gömmer till glada dagar, och hvilka bäst öfverensstämma med en större paryr. Några vackra former såg jag här och hvar, men i en egen ny stil, hvilken jag aldrig sett i England; en karyatid i marmor är nästan böjligare; en af Phidia's gudinnor eger ej starkare och kolossalare dimensioner. Deras anletsdrag liknade dem, som de holländska artisterna gifva åt sina madonnor; de voro typen af de skönaste landflickor, regelbundna och välbildade, men ej en skymt af genialitet kunde man i dem upptäcka; och hvad det lugna, passionsfria uttrycket beträffade, fann man ej något dermed jemförligt, om ej ett snöbetäckt isfält vid polerna. Dessa kvinnor hafva ej behof af prydnader och begagna dem sällan; det släta håret med sina naturliga lockar höjer tillräckligt behaget af den vackra pannan och de fina kinderna; klädningen kan ej vara nog enkel; den runda armen och vackra halsen fordra hvarken arm- eller halsband.

Med en af dessa skönheter hade jag den äran och glädjen att vara nära bekant; på styrkan och djupet af den kärlek, hon egnade sitt eget jag, var ej möjligt att miss-taga sig; den kunde endast öfverträffas af hennes stolta likgiltighet för alla andra lefvande varelser. Blodet, som

flöt i hennes ådror, var uppblandadt med vatten. Denna Juno, hvilken jag nu beskrifvit, satt som på en presenterbricka, kall, ljus och skön, som den med förgyllda ornamenten utsirade marmorkolonnen bredvid henne.

Bemärkande att doktor John särdeles åt henne egnade sin uppmärksamhet, sade jag sagta till honom:

— För himmelens skull, akta väi ert hjerta! Att bli kär i den flickan, vore ej rådligt, ty jag säger er på förhand, att om ni doge vid hennes fötter, skulle hon ändå icke älska er.

— Och huru vet ni, om icke just denna köld vore det, som isynnerhet eggade mig att egna henne min hyllning? . . . Jag måste roa mig litet med min mor . . . Mamma, sade han, jag är på en farlig väg.

— Liksom det intresserade mig, svarade mistress Bretton.

— Ack, hvilken grym lott! svarade hennes son. Aldrig har någon människa haft en så likgiltig, kall mor, som jag. Hon synes icke tänka på möjligheten att få en sonhustru.

— Om jag ej gör det, är det icke därför att jag betviflar det icke denna olycka hänger öfver mitt hufvud; det är nu tio år, som du hotat mig dermed. "Mamma, snart gifter jag mig," hörde jag innan du vuxit från dina jackor.

— Men, mamma, en af dessa dagar förvandlar jag orden i handling. Just när ni tror er vara som säkrast, skall jag, liksom Jacob, Esau eller någon annan patriark, taga mig en hustru, och kanske en af det här ländets döttrar.

— Till din olycka, John Graham.

— Vill min mor att jag skall blifva en gammal ungarl? Är "den gamla frun" svartsjuk? Se nu på den der skönheten i den ljusblå sidenklädningen och med det bruna håret, hvilket sednare glänsar som sidentyget, hvil-

ket draperar sig kring hennes vackra, utbildade former. Skulle icke mamma känna sig stolt, om jag en vacker dag, som m:rs Bretton junior, hemförde denna gudinna?

— Det blir icke af. Terrassen har ej plats för två busmödrar, åtminstone icke om den andra skulle vara af den längd, höjd, bredd och omfång, som den der sidenklädda figuren, bildad af träd och vax.

— Hon skulle ypperligt fylla platsen i mammas blå stol.

— "Fylla min stol?" Det få vi se! I den stolen kunde hon ej påräkna någon hvila . . . Tyst nu och begagna dina ögon.

Under denna lilla skärmytsel ökades den redan vid vårt inträde talrika samlingen; hufvud vid hufvud syntes framför oss, och omkring tvänne pianos i midten af rummet hade en skara af unga flickor, elever vid musikaliska institutet, samlat sig; tvänne, mig bekanta gentlemen anförde denna jungfruliga trupp. Den ene af dem, med långt hår och skägg, såg ut som en artist och var en erkänd pianist och förste musiklärare i Villette; tvänne gånger i veckan gaf han lectioner i madame Becks pension åt de få elever, hvilkas föräldrars förmögenhetsvilkor medgäfvö, att deras barn fingo inhemta musikalisk undervisning; hans namn var Josef Emanuel, en halfbroder till m:r Paul, hvars högmynliga person syntes vid hans sida.

M:r Paul roade mig; under det jag betraktade honom, smålog jag vid mig sjelf; han var nu i sitt rätta element, då han inför en stor, lysande samling ordnade och anförde omkring hundra unga fruntimmer. Han var så allvarlig, så energisk, så uppmärksam och framförallt sjelfherrskande. Han syntes ej här vara af behovet påkallad. Hvad hade han med musik och dessa elever att beställa? Han kunde knappast skilja den ena noten från den andra. Jag visste ganska väl, att det

var hans kärlek för allt offentligt uppträdande, som fört honom hit, en kärlek, alltför oförställd och öppen, för att kunna väcka förargelse; hans broder Josef tycktes vara lika mycket under hans uppsigt, som de unga flickorna. Aldrig såg man en sådan liten sjelfherrskare, som m:r Paul. Innan kort framträdde några musikalska notabiliteter på orkestern. När dessa stjernor uppstego, vek den en komet liknande professorn tillbaka. Alla utmärkta personer, som med honom kunde komma i någon slags läflan, voro honom förhålliga. Och nu var allt i ordning; det var blott en afdelning i detta rum, som ännu var tom; tvänne med karmosinrödt sammet beklädda stolar stodo under en thronhimmel, på ömse sidor omgifna af bänkar, lysande af samma färg och samma öfverdrag.

Man gaf en signal; dörrarna uppslogos, konungen och drottningen, åtföljda af deras hof, inträdde, och orkestern uppspelade en folksång. För första gången i mitt lif såg jag en lefvande konung och drottning; till följe deraf föreställe man sig, huru jag ansträngde mina synorganer, för att rätt betrakta dessa medlemmar af europas kungaätter. Men hvilket majestät man för första gången betraktar, erfar man alltid en viss förvåning; det är, som om man väntat att se det samma med kronan på sin hjässa, intagande en, i bokstaflig mening, lysande thron. Jag väntade mig att få åskåda en konung och en drottning, men fick i stället se en gammal soldat och ett ännu ungt fruntimmer; en alldeles icke oangenäm misräkning.

Ännu i dag påminner jag mig denne konung, en man af omkring femtio år, något lutande; hans hår började redan skifta i grått; det var ingen i hela denna stora samling, som liknade honom. Jag hade hvarken läst eller hört berättas något, rörande hans karakter eller vanor; och vid första anblicken af dessa allvarsamma hieroglyfer, med jernstift inristade omkring ögon

och panna, kände jag en instinktlik fruktan. Men innan kort fattade jag meningen af dessa, icke med meniskohand inristade bokstäfver. Der satt framför mig en tyst, lidande, nervöst mjeltsjuk man; hans ögon hade ofta mött en viss andes, som en längre tid gjort honom besök; med ångest hade han sett denna hem-ska vålnad, hvars namn är hypokondri, komma och gå. Kanske stod den just nu, då han ömgafs af denna lysande ståt, framför honom. Hypokondrien skyr icke att uppträda bland legioner . . . mörk, som döden, blek, som sjukdomen, och nästan lika obeveklig, som döden. Hennes kamrat och offer vågar ett ögonblick tro på sällhet. "Nej", säger hon, "jag kommer". Och hon förvandlar blodet till is och hänger ett flor för hans ögon.

De fåror, som inristat sig i denne konungs panna, trodde en del härleda sig från tyngden af hans krona, andra åter från tidiga förluster. Drottningen, hans gemål, tycktes känna orsaken; det föreföll mig, som om hennes makes sorg kastade en skugga öfver hennes ljufva anlete. Denna drottning tycktes vara en mild, tankfull, behaglig kvinna, men icke vacker, icke alls liknande dem, jag nyss beskrifvit. Hon hade en fin vext; profilen var täck; uttrycket i hennes ögon känslofullt, mildt och strålande. Hon motsvarade icke begreppet af en drottning, men deremot det af en god, älsklig, fint bildad kvinna. Hennes lille son, prins af Labassecour och hertig af Le Dindonneau, åtföljde henne; han stod, under loppet af hela aftonen, vid sin moders knän. Jag såg hennes ögon ofta söka konungens, i det hon bjöd till att fästa hans uppmärksamhet på hans son; hon höjde ofta sitt hufvud, för att lyssna till gossens anmärkningar, hvarpå hon sedan leende upprepade dem för fadren. Den dystre konungen spratt till, lyssnade, smålog, men då hans goda engel upphörde att tala, försjönk han på nytt i sin vemodiga

sinnesstämning. En betydelsefull och sorglig anblick, men som tycktes förblifva obemärkt så väl af Labassecoures aristokrati, som dess hedervärda borgerskap. Jag kunde icke hos någon förmärka det ringaste deltagande.

Två å tre ambassadörer befunno sig i konungens svit, och med dem kärnan af la haute volée i Villette. Dessa intogo de med karmosinfärgadt sammet beklädda bänkarna; fruntimren sutto; flera af det maskulina könet bibehöllo en stående ställning; deras sablar bildade en mörk linia i bakgrunden, en kontrast till den prakt, som utbredde sig i främsta delen af rummet. Denna glans saknade icke sina skuggor; den medlersta raden var upptagen af matronor i sammet, siden, plymer och juveler; bänkarna på drottningens högra sida voro utslutande egnade åt de unga flickorna, Villettes aristokratiska blommor eller, rättare sagdt, knoppar. Här såg man inga juveler, inga hårprydnader, inga sammets- eller sidenklädningar; deras hår var enkelt uppfästadt; deras vackra former (jag höll på att säga sylfidiska, men det hade icke varit stricte förenligt med sanningen, ty flera af dessa unga flickor, som på sin höjd räknat sexton år, voro lika utbildade, som en engelska vid tjugufem års ålder), voro draperade i hvitt, ljusrödt eller ljusblått, och vid deras anblick fördes tanken omedelbarligen till himmelrikets englar. Ibland dessa igenkände jag tvänne af madame Becks fordna elever, Mathilda och Angelique, som, i anseende till deras fattningsförmåga, aldrig, om förtjensten tagits i betraktande, hunnit längre än till andra klassen. I engelska språket hade jag varit deras lärarinna, och de kunde knappast försvarligt öfversätta en sida i "Landtpresten i Wakefield". En annan af dessa serafer var mig äfven bekant, den läckaste eller, rättare sagdt, den mest okonstlade i denna samling; hon satt bredvid dottern af en engelsk pär, en rättskaffens, fastän nå-

got högdragen flicka. Den förstnämnda hade en smärt, smidig figur, icke på minsta sätt liknande de fransyska nipperlipporna; hennes hår var icke ordnad med den stela prydlighet, som gaf det utseende af en hjälm eller ett snäckskal; i naturliga lockar föll det kring hennes vackra hufvud; hon pratade oupphörligt och lycktes vara särdeles belåten med sig sjelf och sin ställning. Utan att se på doktor Bretton, kände jag att han såg på Ginevra Fanshaw; han var så tyst, besvarade så kort och tankspridt sin mors anmärkningar, och tycktes ofta undertrycka en suck. Hvarföre skulle han sucka? Han hade ju tillstått, att kärleken var mest relande, då den mötte motstånd; nu var han i tillfälle att i rikt mått njuta af denna fröjd. Hans flamma strålade från en sfer, så högt öfver hans egen, att han icke kunde komma henne nära. Jag gaf akt på, om hon skulle hedra honom med en blick. Vår plats var i grannskapet af de karmosinröda bänkarna; det var icke möjligt att icke miss Fanshaw, med sina kring hela rummet spelande ögon, skulle observera oss, och snart märkte jag huru dessa lefvande lorgnetter riktades åt oss, åtminstone åt doktor John och mrs Bretton. Som jag önskade att icke straxt blifva igenkänd, drog jag mig tillbaka; hon såg med ofrånvända blickar på doktor John och begagnade en liten teaterkikare, för att betrakta hans moder; minuten derpå skrattade hon och hviskade några ord till sin granne samt vände sig sedan mot orkestern.

Vid concerten vill jag ej uppehålla mig; det skulle föga intressera läsaren, om jag skildrade mina intryck af densamma, helst som jag, fullkomligt okunnig i detta afseende, vore ingenting mindre än kompetent domarinna. De unga damerna voro högst uppskrämda; m:r Josef Emanuel stod, under det de spelade, vid deras sida, men han hade icke sin slägtinges takt eller inflytande, som under dylika omständigheter skulle tvingat sina

elever att tillkämpa sig sjelfbeherrskning. Mr Paul hade ställt dessa nervösa, unga flickor emellan två eldar, fruktan för deras auditorium och fruktan för honom sjelf, och hade, i det han låtit dem vidkännas den sednare, ingifvit dem förtviflans mod; men dertill egde icke mr Josef förmåga. Sedan de hvitklädda pianisterna fullbordat sitt värf, framträdde en utbildad, högdragen, i hvitt siden kostymerad, ung dame; hon sjöng, men vid hennes sång erfor jag samma intryck, som det man erfar vid anblicken af en taskspelares konst; jag undrade, hvilka manövrer hon begagnade, för att kunna ur sin strupe framlocka dessa dallringar, som voro allt för konstiga för mitt oinvidga öra. Mången gång hade en skottsk ballad, som jag af någon kringvandrare hört sjungas på gatan, gjort på mig ett djupare intryck.

Sångerskans plats intogs af en gentleman, hvilken vände sig mot konungen och drottningen, och förande då och då sin med vit handske betäckta hand mot sitt hjertas regioner, lät han i en prunkande opera-aria höra de mest falska och skärande toner. Det föreföll mig, som om han särskildt skulle hafva bönfallit om drottningens sympathier, men, såvida jag ej misstog mig, var det snarare med en lugn artighet, än med ett allvarligt intresse, som hennes majestät åt honom lånade sin uppmärksamhet.

Några ehörer, utförda af sångföreningarnas ledamöter i provinserna, utgjorde det förnämsta af denna aftonunderhållning; här var det naturen och ej konsten, som bibehöll väldet; de hjertliga, vackra tonerna smekte örat.

Men det var blott mitt ena öga, mitt ena öra, som jag lånade åt de exeqverande musikalskarne; det andra tillhörde doktor Bretton, och jag kunde ej hindra mig från att fråga hvilka känslor, hvilka intryck, hvilka

tankar allt detta hos honom framkallade. Slutligen sade han:

— Hvad tycker Lucie? Ni synes ganska likgiltig.

— Det kommer sig deraf, att det är så mycket annat, utom musiken, som ådrager sig min uppmärksamhet.

Han gjorde nu några anmärkningar, men med så fullkomligt lugn fattning, att jag ej trodde, det han sett hvad jag sett.

— Miss Fanshaw, hviskade jag, är här; har ni sett henne?

— Ja, visserligen, och jag har observerat att ni äfven betraktat henne.

— Måne hon kommit i m:rs Cholmondeleys sällskap?

— M:rs Cholmondeley är der i ett stort sällskap, Ginevra följer henne och hon sjelf följer en lady i drottningens svit.

— Jag undrar om Ginevra märkt er?

— Jag tror det, och jag har flera gånger haft mina ögon rigtade åt henne, då ni ej haft det, hvarigenom ni gått misste om ett litet skådespel, som jag haft äran bevittna. Miss Fanshaw är i sällskap med en flicka af börd. Jag känner lady Sara till utseendet, ty hennes moder har varit min patient; hon är en stolt flicka, men, som jag tror, god och rättänkande, och jag undrar hvad Ginevra i hennes omdöme vunnit, genom att förlöjligen sin nästa.

— Sin nästa? Hvem menar ni dermed?

— Mig och min mor. Hvad mig beträffar finner jag det helt naturligt, ty hvilket förträffligare ämne för åtlöje kan man finna, än den unge, ofrälse doktorn? Men, min mor! Det är första gången jag sett henne förlöjligen. Vet all den mot henne rigtade lilla kikaren, och hånlöjet som åtföljde denna rörelse, har gjort på mig ett ganska eget intryck.

— Tänk icke på det, doktor John; det förtjenar det icke. När Ginevra är i det lynnet, tvekar hon icke att skratta åt både kung och drottning, när det så faller sig; hon menar icke så illa, men hon är yr, förflugen och obetänksam; för en oförståndig skolnicka är ingenting heligt.

— Men ni glömmet, att jag icke varit van att från denna synpunkt betrakta miss Fanshaw.

— Det är ert fel.

— För att tala ärligt, utan några floskler eller tillgjord sentimentalitet, så tillstår jag att jag för sex månader sedan trodde henne vara en engel. Kommer ni ihåg vår conversation angående presenterna? Jag var icke då fullt öppen mot er; er liflighet roade mig. Likväl kände jag mig fånglad af hennes skönhet; för tre timmar sedan var jag kanske ännu hennes slaf. När hon i afton, bländande skön, inträdde, var det med rörelse jag egnade henne min hyllning. Mig må hon såra, huru mycket som helst; under ett tiotal af år hade hon icke förmått, hvad mig enskildt beträffar, till den grad förörätta mig, som nu i en enda minut, med hänsende till min mor.

Han tystnade; aldrig förr hade jag varnat så mycken eld och så litet solsken i hans blå ögon.

— Lucie, återtog han, betrakta noga min moder och säg utan smicker, i hvad ljus hon synes er.

— I samma ljus, som hon alltid synts mig, som en kvinna af Englands medelklass, visserligen allvarsamt klädd, men förenande värdighet och allvar med en viss, undgömlig liflighet.

— Så synes hon äfven mig, Gud välsigne henne. De glada skola skratta med mamma, endast narrarna och fjollorna åt henne; med mitt samtycke skall ingen förlöjligen henne . . . aldrig utan mitt förakt . . . min . . .

Han tystnade.

Han var mera upprörd, än som öfverensstämde med ställets offentlighet. Huruvida han hade dubbel orsak att nu vredgas på miss Fanshaw, känner jag icke; lågan, som brann på hans kind, utvidgandet af hans näsborrar, den lätta, något hånfulla krusningen på den väl bildade underläppen visade honom i en för mig alldeles ny dager.

— Skrämmar jag er, Lucie? frågade han.

— Jag kan icke förstå anledningen till er vrede?

— Jo, mumlade han i mitt öra, därför att Ginevra hvarken är en engel eller en renhjärtad qvinna.

— Ni öfverdrifver; det är icke något ondt med henne.

— Nu är det jag, som säger att ni är blind. Låtom oss nu nedlägga detta ämne. Nu måste jag skämta litet med mamma; jag skall bevisa henne att hon är sömnig. Mamma lilla, var så god och vakna!

— Vill du och Lucie vara så goda och tiga; jag hör icke sången.

— Mamma hör sången. Jag vill sätta upp mina skjortknappar, som äro äkta, mot er gamla broche.

— Min gamla broche, som du vet är af dyrbara stenar.

— Det är ett misstag; juveleraren narrade mamma.

— Jag låter icke narra mig så lätt, som du inbillar dig. Huru har du blifvit bekant med de unga damerna? Jag har observerat med hvilken uppmärksamhet du minst en halftimme betraktat två af dem.

— Jag skulle önskat att ni icke observerat dem.

— Huru så? Emedan en af dem sarkastiskt lognerade mig? Hon är en vacker, men barnslig och oförständig flicka. Tror du att hennes åtlöje skulle kunna förstämna den gamla frun?

— Goda, förträffliga moder, jag håller dig mera värd än tio hustrur!

— Var icke sentimental, John! I sådant fall ämnar jag svimna och du nödgas bära mig ut; då kanske vänder du om dina ord, sägande: moder, tio hustrur vore mig lättare börda, än du!

Concerten var slutad, lotteriet till de fattigas för-
män följde dernäst; de unga, hvitklädda flickorna lem-
nade musikläktaren; herrarna vidtogo nu arrangemen-
ter för dragningen, och den verksammaste var vår pro-
fessor, m:r Paul. Han stod i spetsen för sex andra,
flyttade piano m. m.; hans öfverdrifna liflighet var dels
tröttande, dels löjlig, och för min del kunde jag ej
afhålla mig från att småle åt hans fjesk. Men det oak-
tadt undföll mig icke det energiska, karakteristiska
uttrycket i hans ansigte, som var så mycket synbarare
genom den kontrast, det framställde mot så många an-
dra helt och hållet uttryckslösa, hans genomträngande
öga, hans vördnadsbjudande, breda panna, samt hans
välbildade mun. Han saknade den kallblodighet, som
borde utgöra en af styrkans förnämsta beståndsdelar,
men dess rörlighet och eld egde han i superlativ grad.

Emellertid var hela salen i rörelse; man gick, stod,
pratade och skrattade. Den karmosinröda afdelningen
framställde en brokig taffla. De eleganta kavaljererna
skingrade sig och inblandade sig i den granna regn-
båge, som bildades af de i mångskiftande dräkter pa-
rerade fruntimmerna; två å tre officerare närmade sig
konungen, talande med honom. Drottningen lemnade
sin stol och passerade en lång file af unga flickor, som
alla uppstodo, när hon nalkades, och åt hvar och en
af dem hade hon, som tacksamhetsgård, ett vänligt
ord eller leende; med de vackra engelskorna Lady
Sara och Ginevra Fanshaw talade hon mycket, och

tycktes båda, isynnerhet den sednare, vara smickrade af denna ynnestbevisning. Nu omringades de af åtskilliga af de andra fruntimren, äfvensom af flera officerare, bland hvilka grefve de Hamal stod närmast Ginevra.

— Det är en qväfvande hetta härinne, sade doktor Bretton, hastigt uppsligande. Lucie och min mor, viljen i ej hemta en smula frisk luft?

— Gå med honom, Lucie, sade m:rs Bretton, jag vill behålla min plats.

Jag hade äfven önskat att behålla min, men min vilja måste vika för Grahams; jag följde honom.

Vi funno, åtminstone jag, luften kylig; han tycktes icke känna det, men det var lugnt, och den stjernbeströdda himmelen var molnfri. Vi promenerade fram och åter på gatan; just som vi gingo förbi en lykta, träffade Grahams blick min.

— Lucie är tankfull, är det för min skull?

— Jag fruktade att ni var sorgsen.

— Visst icke; sök sjelf att vara vid så godt lynne, som jag är. Om jag dör, Lucie, är jag öfvertygad att det icke blir till följe af något själslidande. Jag blir lätt sårad, jag kan blifva nedstämd för någon tid, men mitt nervsystem har aldrig varit angripet af någon sjukdom. Har ni icke alltid, i mitt hem, sett mig vid godt lynne.

— I allmänhet, svarade jag.

— Det gläder mig att hon belog min moder; jag ville icke bortgifva "den gamla frun" för ett dussin skönheter.

Detta hänleende var mig en välgärning.

— Tack, miss Fanshaw, tillade han, aftagande hatten, i det han gjorde en ironisk bugning. Ja, jag tackar henne, fortfor han, hon har lärt mig att nio delar af tio i mitt hjerta ha alltid återljudit, som en klocka, under det den tionde, endast blödande från en punkt,

har genom udden af en lancett i en handvändning blifvit läkt.

— Ni är nu ond och uppretad; i morgon tänker ni annorlunda.

— Jag, ond och uppretad! Ni känner mig icke; tvärtom är jag kall, som denna natt . . . men för er är den allt för kylig; vi måste gå in igen.

Vi återfunno icke lätt våra platser; lotteriet var redan börjadt, och en stor folkskoock stängde för oss vägen i korridoren; vi måste stanna ett ögonblick. Händelsevis kastade jag ögonen omkring mig; jag hörde mitt namn nämnas . . . och nu såg jag bredvid mig den allestädes närvarande m:r Paul. Allvarsamt och, som det tycktes, med afsigt betraktade han mig, mig eller min röda klädning, öfver hvilken jag trodde mig i hans ögon läsa satiriska kommentarier; det var hans vana att tillåta sig en och annan anmärkning öfver toaletten, hvilken rigtades så väl åt madame Beck sjelf, som åt eleverna; en vana, som de sistnämnda åtminstone ej hade lätt att förlåta. Jag hade ännu icke härutinnan haft skäl att beklaga mig, ty min obemärkta hvardagsdrägt ådrog sig ej någons uppmärksamhet. Jag var ej vid lynne, att möta några angrepp, och hellre än att därför blottställa mig, låtsade jag ej att se honom, vändande mig mot doktor Johns mörka rock-arm, som var mig nu en vänligare och gladare anblick, än den lille professors oblida ansigte.

— Håll er nära intill mig, Lucie, sade doktor John, denna borgarehop har icke anseende till personen.

Men mot min vilja, gifvande vika för någon magnetisk, eller annan, ehuru icke behaglig, impuls, kastade jag åter ögonen omkring mig, för att se om m:r Paul var borta. Nej, der stod han på samma ställe, men hans blick var förändrad; han hade genomskådat min önskan, att undvika honom; den satiriska, men ej ovänliga minen hade nu öfvergått till ett hotande

åskmoln, och då jag, i afsigt att blidka honom, helsade, återfick jag en af hans stoltaste blickar i utbytte.

— Hvem är det, som ni förargat, Lucie, frågade doktor Bretton, småleende; är den lille mannen, som ser ut som en vilde, en af edra vänner?

— Det är en af lärarne i madame Becks skola; en liten ganska häftig och despotisk man.

— Nu ser han mäkta ond ut; hvad har ni gjort honom? Hvad vill det säga? Lucie, Lucie, låt mig veta hvad allt detta betyder?

— Ingenting alls, försäkrar jag; m:r Emanuel fordrar mycken uppmärksamhet och, emedan jag, i stället för att artig och djupt niga för honom, såg på er rockärm, ansåg han sig mankerad.

— Den lille, sade doktor John.

Hvad han mer tänkte säga, vet jag icke, ty i den minuten var jag nära att nedtrampas i trängseln.

M:r Paul hade redan med ett sådant eftertryck armbågat sig fram bland massan, att mången deraf fick vidkännas en ganska allvarsam knuff.

Med stor möda banade vi oss väg genom hopen, för att återvinna våra platser. Lotteriet räckte nära en timma och väckte mycken munterhet; två små flickor, om fem à sex år, drogo ut numrorna, och vinsterna utropades från musikläktaren. Dessa vinster voro oräkneliga, fastän de flesta voro af ringa värde. Jag vann ett cigarrfodral och doktor John en fruntimmers-hufvudbonad, en af silfverskir, ljusblått och hvitt flor sammansatt turban, med en mängd vajande, hvita plymer; det hela liknade en luftig sky. Ifrigt bad han att få byta med mig, men jag var obeveklig; än i dag har jag mitt cigarrfodral kvar, som ett minne af fordna tider och en glad afton.

Doktor John höll turbanen emellan tummen och pekfingeret, betraktande den med en blandning af vörd-

nad och förlägenhet, som var ganska komisk. I nästa minut var han frestad att kasta den eleganta modeartikeln ned för sina fötter; han tycktes icke hafva något begrepp om behandlingen af dylika effekter, och hade icke hans moder tagit den ifrån honom och nedlagt den i en ask, hade han säkert inbillat sig att det var hans halt och hopklämt den under sin arm. Graham var hela aftonen vid ett ovanligt godt lynne, och tycktes hans munterhet på intet vis vara tilltvingad. Hans hållning och hans blick voro ej lätta att beskrifva; det var något eget, något originellt i hela hans varelse. Han utvecklade en ej vanlig sjelfbeherrskning, och utan synbart bemödande underkastade han sig obehaget af en sviken förhoppning. I detta ögonblick erinrade han mig om de egenskaper, jag på våra vandringar i de fattigas kojor varsnat hos honom: fasthet, kraft och mildhet. Hvem kunde hindra sig ifrån att tycka om honom? Han förrådde ingen svaghet, som fordrade ert öfverseende eller edra öfverläggningar, huru ni på det mest grannliga sätt skulle behandla hans nedstämda sinne; han visade ingen lättretlighet; som bortjagade lugnet eller qväfde skämtet; från hans läppar utgingo junga bittra sarcasmer; hans ögon skjöto inga skarpa pilar; han var lugn och sansad och omkring honom var fullt solsken.

Och likväl hade han hvarken förlätit eller glömt miss Fanshaw. Doktor Bretton, en gång uppretad, kunde ej lätt försonas; han såg på henne understundom icke förstulet, utan med öppna, observerande blickar. De Hamal var liksom fastväxt vid hennes sida; m:rs Cholmondeley satt henne nära, och conversationen vid de karmosinröda bänkarna var lika liflig och ljudlig, som i något af de plebejiska kotterierna. Genevra upplyftade, under loppet af det animerade samtalet, sin hand och arm ett par gånger, hvarvid ett vackert armband glänste på den sednare. Jag såg en blix i doktor Johns

ögon, och i denna blyxt lände sig hastigt en gnista af harm och förakt. Han skrattade.

— Jag har lust, sade han, att nedlägga min turban på samma altare, der jag förut varit van att offra mina gåfvor; i detta fall är jag åtminstone säker på att finna ynnest; ingen grisette skulle med mera välbehag emottaga små presenter . . . besynnerligt, ty hon är en flicka af adlig familj.

— Men ni vet icke, huru hon är uppfostrad; i hela sitt lif har hon blifvit kastad från den ena pensionen till den andra, och hennes mesta fel tyckas härflyta från okunnighet och tanklöshet.

— Jag har förstätt att hon är utan förmögenhet, och denna tanke har förr varit mig kär.

— Hon har berättat mig, att hennes föräldrar äro fattiga; hon är mycket öppenhjertig och aldrig hör man henne, liksom de här infödingarne, säga någon osanning; hon har många syskon, husets ställning och förbindelser fordra, enligt deras tanke, en viss lyx; både behovet och en stor tanklöshet i lynnet hafva så småningom alstrat en sorglös likgillighet och brist på grannlaghet; de lefva på stor fot, men på andras bekostnad; så är förhållandet, och hon har ifrån barn-
domen ej sett något annat.

— Jag vet det och jag hade hoppats att kunna om-
dana henne till något bättre; men, Lucie, sanningen att säga, har jag, under det jag i afton betraktat henne och de Hamal, af henne emottagit ett nytt intryck och det äfven innan hon hänlog åt min moder. Vid en blick, utbytt dem emellan, då de inträdde, uppgick ett ljus för mina ögon.

— Hvad menar ni? Deras prat och joller var väl ej något för er oväntadt?

— Prat och joller! upprepade han, detta var mer; denna blick antydde ett hemligt förstånd dem emellan och den var hvarken barnslig eller oskyldig. Ingen

flicka, vore hon än skön, som Afrodite, blefve, om hon kunde gilva och emottaga en sådan blick, någonsin min hustru; förr ville jag gifta mig med en bondflicka, vore jag blott viss om att hon vore god och oskyldig.

Jag smålog, öfvertygad att Ginevra, oakadt sin lättsinnighet, icke var förderfvad; jag sade honom det, men han skakade på hufvudet, i det han för sin del åtminstone icke ämnade förlita sig på hennes heder.

— Men fastän, svarade jag, hon utan återhållsamhet skulle lägga beslag på sin mans pung och egendom samt sorgglöst, utan skonsmål, pröfva hans tålmod, föll det henne aldrig in att blottställa hans heder.

— Ni har blifvit hennes advokat. Önskar ni att jag skall återtaga mina bojor?

— Nej, jag är glad öfver att ni är fri, men var på samma gång rättvis.

— Jag är det, men en gång aflägsnad från henne, har jag sedan blifvit sträng. Men nu stiga konungen och drottningen upp. Jag tycker om denna drottning, hon har ett mildt och godt ansigte. Mamma är utomordentligt trött, vi få icke hem den gamla frun.

— Jag, trött! utropade m:rs Bretton, lika vaken, som sin son. Åtminstone tror jag mig kunna hålla ut lika länge, som du; låtom oss stanna här tills i morgon, och vi få se, hvilken af oss som vid dagsljuset ser sömnigast och tröttast ut.

— Jag vågar ej försöket, ty mamma är en evighetsblomma. Min petition om vårt skyndsamma aflägsnande må tillskrifvas hennes sons svaga nerver och klena kroppskonstitution.

— Du ser ut, som om du vakat två nätter, och Lucie är ej bättre. När jag var vid din ålder, Lucie, hade jag kunnat vaka hvarje natt en hel vecka, utan att jag varit blekare för det; kommen nu båda två!

Ni må skratta åt gamla frun, så mycket ni behaga, så åtager hon sig både turbanen och hattasken.

Hon gjorde det bokstafiligen, och när jag ville befria henne från hennes börda, förde hon mig leende undan, försäkrande mig, att jag hade nog att göra med att laga hand om mig sjelf. Sedan konungaparet aflägsnat sig, var det slut med alla ceremonier. Mrs Bretton gick framför oss och banade väg. Graham skämtade, i anledning af hattasken och turbanen, med sin mor, som om hon varit en blomstrande grisette, sägande, att han väntade, att en dag se den sednare pryda hennes hufvud.

Natten var kall och mörk, men vi hittade dock vägen till vår vagn; snart voro vi inpackade i densamma; kusken, som, medan vi bevistade concerten, roat sig på vinkällaren, körde oss en väg, som ledde förbi Terrassen; pratande och skrattande, märkte vi icke denna irrväg, förrän Mrs Bretton yttrade, att ehuru aflägset denna villa än var belägen, hade hon ej trott den ligga vid världens ända, tilläggande, att vi tillbringat halfannan timma på vägen, och att vi ännu icke hunnit till avenyen.

Graham såg ut, och endast varseblifvande för honom obekanta, dimböljda fält, alléer af klippta häckar och lindar utmed förfallna gärdesgårdar, anade han rätta förhållandet, ropade halt, satte sig upp på kuskbocken och tog sjelf lömmarna. Tack vare honom, anlände vi, friska, sunda och oskadade till Terrassen, ehuru en halftimma sednare, än vi påräknat.

Martha hade icke glömt oss; en treflig brasa välkomnade oss, och en liten god supé väntade oss i salen.

Innan vi inträdt i våra hvilokammare, hade den nya dagen redan grytt; en behagligare känsla erfor jag, när jag aflog mig min röda klädning och min

svarta spetsmantilj, än då jag parerade mig dermed; kanske kunde icke många af dem, som i ännu dyrbarare kostymer briljerat på denna concert, säga det samma; ty, måhända hade icke alla erfarit den lufva vänskapens stilla behag och anspråklösa förhoppningar.

22.

Återgåendet till det gamla.

Ännu tre dagar, och jag måste återvända till madame Beck; jag nästan räknade minuterna på klockan; huru gerna skulle jag ej velat kvarhålla dem i deras flygt! Men innan jag visste ordet af, voro de borta.

— Lucie lemnar oss ej i dag, sade m:rs Bretton, vid frukostbordet, med smekande röst, vi kunna nog förskaffa henne en ny prolongation.

— Det vill jag ej för någon del begära, svarade jag, jag önskar blott att afskedet vore förbi och jag tillbaka på Rue Fossette; jag måste begifva mig af denna morgon, min kappsäck är packad och igensnörd.

Men som Graham sagt sig vilja beledsaga mig, och han hela dagen varit upptagen af sjukbesök, måste jag dröja till skymningen, då han återkom; en ordstrid uppstod. Mor och son bådo mig enträget att kvarstanna ännu en natt; jag var upprörd ända till tårar, men med samma känsla, som brottslingen längtar till schavotten, längtade jag bort . . . längtade att det fruktade ögonblicket snart skulle vara förbi.

Det var mörkt, när vagnen stannade vid madame Becks dörr; det var en regnig November-qväll, lyktans sken belyste de våta gatstenarna, en regnig af-ton erinrade om den, då jag knappast för ett år se-

dan stannade vid samma tröskel. Jag påminde mig ännu formen af gatstenarna, på hvilka jag fästade mina sysslolösa ögon, medan jag, en bedjande främling, med klappande hjerta, stod vid den olästa porten; besagde afton hade jag sammanträffat med honom, som nu var vid min sida. Ingen frestelse hade jag att erinra honom om detta möte, som var mig ett kärt minne, hvilket jag gömt i mitt hjerta, der det var i bästa förvar.

Graham ringde på klockan, porten öppnades; det var just den timman, då halfpensionärerna brukade lemna skolan, och Rosina infann sig således genast.

— Kom icke, sade jag, då han stannade i den väl upplysta förstugan.

Jag hade ej önskat att se honom der; tårarna stodo mig i ögonen, jag ville icke visa honom min smärta; hans goda, välvilliga hjerta önskade alltid att mildra och lindra, men, fastän läkare, stod det dock icke i hans makt.

— Var vid godt mod, Lucie! Erinra er någon gång mig och min mor; tänk på oss, som edra sanna vänner, vi glömma er icke!

— Jag skall icke heller någonsin glömma er.

Min kappsäck var inburen; vi hade skakat händer med hvarandra; han vände sig om, för att gå, men han var icke tillfredsställd; hans goda, varma hjerta ville ännu säga mig några vänskapsfulla ord.

— Lucie! ropade han efter mig, månne ni kommer att känna er mycket ensam här?

— Ja, i början.

— Min mor skall snart bjuda er till sig, och vet ni hvad jag vill göra? Jag vill skriva till er . . . alla de rapsodier som komma i mitt hufvud . . . skall jag?

"Du gode!" tänkte jag vid mig sjelf, men svarade småleende:

— Tänk ej på det; ålägg er icke flera göromål än ni har förut. Ni, skriva till mig . . . ni har ej tid dertill!

— Åh-jo, jag skall nog finna tid. Farväl!

Han var borta; den tunga porten lästes efter honom. Den fruktade stunden var förbi.

Ej gifvande mig tid, att hvarken tänka eller känna, nedsväljde jag mina tårar, som om de varit vin, och inträdde i madames enskilda rum, för att aflägga det nödvändiga ceremoni-besöket. Hon emottog mig förbindligt; inom tio minuter lemnade jag henne. Från matsalen gick jag till det rum, der elever och lärarinnor samlat sig till aftonstudierna. Då jag utbytt dessa, som jag förmodar, å ömse sidor betydelselösa helningar, hade jag sedan frihet att återgå till hvilorummel.

"Och skall Graham verkligen skriva?" tänkte jag och nedsjönk trött på min säng.

Och nu hviskade förståndet i mitt öra:
 "Han skall skriva en gång. Så godt är hans hjerta, att det en gång skall mana honom dertill, men han kan icke fortfara dermed. Det skall ej förnyas, och en stor dårskap vore det att bygga på detta löfte; hvilket oförnuft att tro, att den öfvergående regnskuren skulle gömma en droppa för en kommande tid; den har tillräckligt att syssla med för ögonblicket."

Jag böjde mitt hufvud; läggande sin förtorkade hand på min skuldra och vidrörande mitt öra med sina kalla, af ålder bleknade läppar, mumlade förståndet:

"Om han skulle skriva, än se'n?" Blir det dig ett nöje att svara honom? Ack, dåraktiga, jag varnar dig! Låt ditt svar blifva kort! Hoppas ingen vederqvickelse för ditt hjerta; ingen intellektuel njutning. Håll dina känslor inom sitt gifna skrank. Underhåll icke denna vänliga skriftvexling . . . öfverlemnna dig icke åt detta joller."

— Men jag har talat med Graham, svarade jag, och du behöver ej knota.

"Nej, jag behöver icke," svarade denna röst. "Just af ditt sätt att uttrycka dig, kan du lära mycket. Du talar ej bra; oro, försakelse, fattigdom stämpla dina ord . . ."

— Men, inföll jag, när de stammande läpparna sakna ord för att uttrycka sig, kan pennan ersätta denna brist.

"Till din egen ofärd närer du denna idé," svarade förnuftet.

— Men om jag aldrig kan uttrycka hvad jag känner . . .

"Aldrig!" förklarade förnuftet.

Jag suckade; aldrig . . . aldrig . . . o, hvilket hårdt ord! Denna hexa, detta förnuft ville ej tillåta mig se upp, le eller hoppas; det gaf sig ingen ro förrän det nedtryckt mitt sinne; enligt dess tanke, var jag endast född, för att i mitt anletes svett förtjena mitt bröd, invänta döden, och på en törnstig gå genom lifvet. Förnuftet har mähända rätt; men icke underligt om vi stundom böja oss undan dess ok och egna en sysslolös timma åt dess älskliga fiende, inbillningen, dess ljufva stöd, vårt himmelska hopp.

Någon gång måste vi bryta de tryckande banden, trots den grymma hämnd, som väntar oss vid återvändandet. Förnuftet är hämnande, som en ond ande, och hårdt, som en stjuvmoder. När jag lydde det, var det af fruktan, ej af kärlek. Längesedan hade dess hårda behandling, dess köld, dess magra kost, dess isiga bädd och oupphörliga slag gifvit mig döden, om ej den nyssnämnda hulda vännen emottagit mina hemligheter och svurit mig huldhet och tro. Ofta har förnuftet skickat mig ut mången nattlig vinternatt i de kalla drivvorna, kastande till mig de smulor, som hundarna försakat; strängt har det mot mig förfarit, befallande mig att icke begära något bättre . . . när jag

upplyft mitt öga, har jag sett på en sky ett hufvud, omgifvet af tindrande stjernor, af hvilka den mellersta eller klaraste är omgifven af en ljus rand; en genius, mildare än det menckliga förnuftet, har sänkt sig ned, omgifvande sig med en luftkrets, länad af en evig sommar; medförande ett doft af blommor, hvilka aldrig vissna . . . en vällykt af träd, som bära lifsens frukter; ljufva fläftar från en verld, hvars dag ej behöfver någon sol. Min hunger har denna hulda engel stillat genom en föda, som den samlat hos strålande englar, och som de inbergat en frisk morgontimma af någon himmelsk dagg; med ömhet har denna genius aftorkat de bittra tårarna, skänkt hvila åt den trötta samt ädelmodigt ingifvit hoppets gudagnista i ett försvifadt hjerta. Skulle jag böja knä för någon afgud, så vore det vid dina hvita, bevingade fötter; de må röra sig på berget eller i dalen. Tempel hafva blifvit uppresta åt solen, altaren åt månen, men åt dig har ingen hand byggt den ringaste hydda, knappast några läppar höjt till dig en sång, men tusende hjertan, från sekel till sekel, hafva eguat dig sin dyrkan. En boning har du, för stor att omgifvas af några murar, för hög att hafva något hvalf, ett tempel, hvars golf är regioner . . . en ritual, i hvars mysterier det närvarande försvinner, der själen införes i okända verldar. Du är konung i ditt rike. Du omgifver dig med en armé af martyrer, för att lära oss tålmod, och hela skaror af utvalda, för att uträtta dina befallningar. Din vallmodoft döfvar smärtan.

Denne himmelens son hade icke i denna natt förgätit mig; Han såg mig gråta och sänkte sig hugsvalande ned till mig.

— Sof, sade han, sof lugnt . . . jag skall förgylla dina drömmar!

Han höll ord och vakade öfver mig hela natten, men när morgonen grydde, befriade honom förnuftet från

hans vaktgöring. Jag vaknade med en slags ångest; regnet slog mot fönsterrutorna och vindarna läto höra sina hemska rop; nattlampan, som stod midt i rummet, var slocknad; det hade redan börjat dagas. Jag kastade mig, liksom om jag blifvit fattad af en jättelik hand, ur sängen. Huru hastigt klädde jag mig icke! Huru häftigt drack jag icke af det iskalla vattnet i karafinen! Det var min hjertstyrkande dryck, till hvilken jag, lik drinkaren, i bekymrets stunder tog min tillflykt.

Jag nedsteg i salen; brasan var redan tänd i jernkachelugnen; der var varmt och godt, fastän det för öfrigt var utomordenligt kallt i hela huset. I början af November månad hade en nordlig vind fört en tidig vinter till Europa. Jag erinrade mig huru mycket jernkachelugnarna först misshagade mig; men nu hade de nästan samma behag, som våra spiseleddar i England hafva för oss.

Sittande bredvid denna mörka, tröstande vän, försjönk jag i djupa betraktelser öfver lifvet, ödet och dess domar. Mitt sinne, starkare och lugnare än föregående afton, förbjöd sig sjelft, vid det hårdaste straff, att se tillbaka på de förflutna fridfulla dagarna, under det, att det bemannade sig med tålmod till färdens genom det närvarandes vildmarker, nedtystande impulsen till en ljuf afgudadyrkan, hämmande hjertats längtan till ett fjerran från skådadt, förlofvadt land, hvars strömmar kanske endast upphinnas i försvinnande drömmar, och hvilkas friska ängar måhända blott åskådas från en ödslig, töckenomhöljd bergshöjd.

En blandad känsla af smärta och styrka bemäktigade sig smäningsom mitt hjerta, tillbakaböll dess slag och gjorde mig skicklig till dagens arbete. Jag upplyfte mitt hufvud. Som jag redan nämnt, satt jag nära jernkachelugnen, som från matsalen gick ut i carréen och uppvärmdes således på detta sätt båda rummen. På

väggen nära den nyssnämnda kakelugnen var ett fönster anbragdt, genom hvilket man kunde blicka in i carréen, och då jag såg upp, voro tofsen af en mössa och ett par ögon helt nära rutan. Dessa ögon fixerade mig; först nu märkte jag, att några lärar runno utför min kind.

Det var ett konstrikt inrättadt hus, der ingen lär kunde utgjutas, knappast en tanke tänkas, utan att en spion var till hands, för att utforska anledningen till densamma. Och hvilka angelägenheter hade på denna ovanliga timma hitfört denne manlige spejare? Hvad rättighet hade han att utspionera mig? Ingen af de andra lärarne hade vågat att före ringningen till lections-timman gå in i carréen. Mr Emanuel gjorde aldrig afseende på tiden samt ansåg sig inom skolan lika all-rådande, som madame Beck sjelf. Han hade kommit i afsigt att söka en bok i första klassens bibliotek, då hans väg ledde förbi matsalen; som det var hans vana att låta ögonen spela omkring öfverallt, hade han sett mig genom det lilla fönstret; han öppnade dörren och stod framför mig.

— Är ni ledsen, mamsell?

— Jag har rättighet att vara det.

— Ni är sjuk till hjerta och lynne, återtog han. Ni är på en gång sorgsen och upprorisk. Jag ser lärar på er kind, och jag vet att de äro heta, som två eldgnistor, och salta, som två hafsdroppar. Medan jag nu talar, ser ni på mig med en underlig blick; skall jag säga er, hvarom ert utseende nu erinrar mig?

— Monsieur, det ringer snart till morgonbönen och min tid är knapp . . . ursägta mig . . .

— Jag ursäftar allting, afbröt han. Mitt lynne är så vekt i dag, att intel tillbakavisande eller förolämpande kan reta mig. Ni påminner mig om ett vildt, nyss fångadt, men otämdt djur, som med fruktan och vrede öfverallt ser utlagda spårar.

Denna helsning hade varit otillbörlig, äfven om den

varit ställd till en elev eller till en för sin oduglighet afskedad lärarinna. Han trodde sig hafva utmanat ett svar i samma anda, men jag teg.

— Ni ser ut, återtog han, som en person, hvilken endast vill dricka ett sött gift, men föraktar en bitter och helsosam dryck.

— I sanning tycker jag ej om någonting bittert och tror det icke heller vara helsosamt, och hvad de söta gifterna beträffar, kan ni åtminstone icke neka dem en fördel, nemligen den, att vara söta. Bättre att dö hastigt, men fridfullt, än framsläpa ett långt, glädjelöst lif!

— Hade jag något att säga, skulle ni dagligen och punktligen intaga en bitter dosis; bågaren, som innehölle det af er älskade giftet ville jag sönderslå, om jag finge den i min hand.

Häftigt bortvände jag mitt hufvud, dels emedan hans närvaro plågade mig, dels emedan jag ej var vid lynne att besvara några ytterligare frågor.

— Kom, sade han vekare, säg mig sanningen; det smärftar er, att hafva lemnat edra vänner . . . är det så?

Hans inställsamma mildhet var ej mera förledande än hans inqvisitoriska nyfikenhet. Jag förblef tyst; han satte sig på en bänk, två alnar ifrån mig, i det han fortfor med sina försök att öppna ett samtal, men de voro alla fruktlösa, ty jag kunde ej tala. Slutligen anhöll jag, det han ville lemna mig allena. Min röst var osäker, och mitt hufvud sjönk mot armarna, som lågo på bordet. Jag grät bittert, fastän stilla. Jag såg ej upp förrän jag hörde honom gå ut och tillsluta dörren; dessa tårar lättade mitt bröst.

Jag hade tid att innan frukosttimman bada mina ögon, och jag förmodar, att jag, då jag visade mig, såg lika lugn ut, som någon annan, fast icke så glad och skämtande, som en viss ung flicka, hvilken fästade ett par skälmaktiga ögon på mig, samt öfver bordet

mot mig utsträckte sin hvita hand. Miss Fanshaw hade under sina resor fetmat, och hennes kinder voro runda, som äpplen. Sist jag såg henne var hon i stor paryr; men hon var ej mindre vacker i sin hvardagskostym, en mörkblå blus, hvilken utgjorde en behaglig kontrast till hennes friska, blomstrande hy och gyllene hårflåtor.

— Det är roligt, Timon . . . ett af de många namn, med hvilka hon hedrade mig . . . det är roligt att ni kommit tillbaka. Ni tror icke huru ofta jag saknat er i denna håla.

— Har ni det? Om det är sannt, att ni saknat mig, har ni troligen något arbete åt mig; laga strumpor till exempel?

— Lika surmulen och förtretlig nu, som alltid. Jag hoppades att ni nu skulle vara vänlig och snäll. Men, mormor, jag inbillar mig att ni tycker lika mycket om kaffe nu, som förr, och lika litet om semlor; vill ni byta?

— Fullfölj edra gamla vanor.

Och dessa vanor utgjordes af ett sätt att oupphörligt besvära mig. Hon tyckte ej om sitt morgonkaffe, hvilket ej var nog läckert för hennes fina gom; men deremot smakade henne förträffligt de ganska goda, nybakade semlorna; af desamma tilldelades hvar och en en viss portion, som var större, än jag för min del behöfde, och jag hade brukat gifva hälften åt Genevra, för hvilket hon i utbyte gaf mig sitt kaffe; denna morgon smakade mig denna dryck väl, ty jag var ej hungrig, men törstig.

Efter frukosten var det min vana att genast gå till första klassens skolrum, der jag läste och tänkte tills klockan slog 9 och alla dörrar öppnades, så för hel-som half-pensionärer, hvarestefter man till klockan 5 icke hade en minuts hvila.

Just som jag denna morgon salt derstädes, hörde jag en knackning på dörren.

— Förlåt, sade en pensionär, som sakta inträdde, förlåt mamsell, och när hon lika sakta gick tillbaka, sade hon: hvad mamsell är flitig.

Flitig! I sanning; denna flit bestod uti, att jag ingenting gjorde, ingenting hade gjort och ingenting ämnade göra. Understundom tillskrifver man oss egenskaper, som vi icke ega; till och med madame Beck ansåg mig vara en fulländad blåstrumpa och varnade mig ofta för att studera så mycket, då blodet kunde sliga uppåt hufvudet. I sjelfva verket hade hvarenda varelse på Rue Fossette fattat den fixa idéen att "Miss Lucie" var lärd; mr Emanuel delade likväl icke denna villfarelse, och på ett sätt, honom särskildt tillhörigt, gaf han mig ständigt indirekta vinkar om min okunnighet. Detta armod, som han uttryckte sig, oroade mig föga; jag hade mina egna tankar i detta hänseende; jag läste gerna, helst de arbeten, hvilka i stil och känsla buro prägeln af författarens egen natur, under det jag hastigt genomögnade de böcker, ehuru talangfulla de för öfrigt än voro, hvilka icke egde någon särskilt karakter, väl inseende mina egna inskränkta gåfvor, men, tacksam för dem Gud gifvit mig, hvarken eftersträfvade min ärelystnad högre pund eller saknade den högre bildning.

Den lilla artiga eleven hade knappast gått förrän en annan, utan någon ceremoniös knackning, inträdde. Om jag varit blind, hade jag vetat hvem det var; en viss grannlagenhet i sättet att bemöta mig hade vid denna tid blifvit mera allmän bland eleverna. Sällan hade jag att beklaga mig öfver uraktlåtenhet och missaktning; i början hände det att någon ohyfsad lyska kunde klappa mig på axeln och föreslå det vi skulle springa i kapp, eller ock att en yr "Labassecourienne" tog mig i armen, slängde mig framåt den gröna pla-

nen, frågande mig om jag icke ville leka kurra gömma m. m., men dessa vårdslösa fasoner, som jag helt kort afböjde, hade så småningom försvunnit. Genevra Fanshaw var den enda, som behandlade mig som kamrat, hvilket jag endast på den räkning, att hon var engelska, tillät. Hon drog ej i betänkande, då hon fann mig ensam i carréen, att svänga omkring med mig i en häftig vals.

Genevra, bärande en mängd noter i sin hand, inträdde.

— Gå nu in, bad jag, i lilla salongen.

— Nej, icke förrän jag först talat med er, ma chère amie. Jag vet, hvarest ni tillbringat ferierna, och att ni har, liksom andra skönheter, börjat offra på nöjets altare samt njuta af lifvet. Jag såg er på concerten, klädd, som alla andra. Hvar har ni er sömmerska?

— Min sömmerska? Prat . . . Tyst nu, Genevra, jag behöfver ej ert sällskap.

— Men jag behöfver ert, ange farouche, (skygga engel); vet ni icke att jag är van vid edra surmulna miner. Gudskelof, jag har lärt mig att handtera min snillrika landsmaninna, "vår lärda, engelska skolmästarinna". Ni känner "vår son" Isidor.

— Jag känner doktor Bretton.

— Tyst! ropade hon, sättande båda fingrarna i öronen; ni söndersliter mina öronhinnor med de skarpa engelska talesätten. Men huru mår er älsklige doktor John? Berätta mig något om honom. Den staccars karlen var visst mycket bedröfvad? Hvad sade han om mig? Var jag icke grym?

— Jag observerade er icke.

— Det var en förtjusande afton! O, den gudomlige de Hamal! Och hvilken njutning att på afstånd betrakta den andres dödsqual . . . och den gamla frun,

min tillkommande svärmor . . . men jag är rädd att lady Sara och jag voro väl elaka mot henne.

— Visst icke lady Sara; hvad edra bedrifter beträffar, kan ni vara alldeles lugn, ty m:rs Bretton sörjer sig ej till döds öfver ert hänlöje.

— Det kunde hon gerna få; här är godt om gamla fruntimmer i världen. Tala nu om hvad han sade; jag såg att han var hängfärdig af sorg.

— Han sade att ni såg ut, som om ni i edra tankar redan varit grefvinna de Hamal.

— Sade han det? utropade hon förtjust. Han bemärkte det? Huru förtjusande roligt! Jag tänker att han blef vansinnig af svartsjuka?

— Ginevra, är det då er mening, att doktor Bretton skall afstå från tanken på er.

— Det vet ni att han ej kan . . . Var han ej från sina sinnen?

— Helt och hållet vansinnig, som en hare, hviiken håller på att omkomma i ett moras.

— Huru fick ni hem honom?

— Beklagar ni ej hans stackars mor och mig? Vi måste hålla honom i vagnen; han var till den grad utom sig, att kusken af förskräckelse körde vilse.

— Nu gör ni narr af mig, Lucie Snowe.

— Jag försäkrar er att det var sannt; han blef ej kvar i vagnen, han sprang ifrån oss.

— Och sedan?

— Sedan . . . kommo vi hem . . . scenen undergick en förändring, som jag ej kan beskrifva.

— Åh-jo, beskrif den.

— Har ni ej hört ordspråket? sade jag allvarsamt, att den enas död, är den andras bröd.

— Fortsätt, Timon.

— leke med mindre, än att ni försäkrar mig det ni har något hjerta.

— Jag har oändligt mycket af det slaget. Fortsätt!

— Doktor Bretton ville ej smaka en smula; kycklingen och kakan kvarstodo orörda på bordet. Det är nog att tillägga att hans moder icke en gång under hans ostyrigaste barndom hade ett sådant besvär att svepa lakanen omkring honom, som under denna natt.

— Han ville icke ligga stilla?

— Nej, omöjligt.

— Hvad sade han?

— Hvad han sade? Han bad Gud om sin guddomliga Genevra . . . förbannade den djefvulen de Hamal . . . yrade om gyllene lockar, blå ögon och gyllene armband.

— Såg han armbandet?

— Det var en fråga, så tydligt, som jag nu ser er, och för första gången såg han kanske randen, som dess tryckning gjort på er arm. Genevra, sade jag, i det jag uppsteg och förändrade ton; gå nu, jag vill ha slut på det här samtalet; gå och spela öfver.

— Men ni har icke talat om allt.

— Sådana der extra meddelanden kunna ej göra er något nöje. Marsch! . . . Och jag öppnade dörren.

— Euvisa ting, sade hon, men hon lydde.

Första lectionsrummet var mitt territorium, och hon kunde icke billigtvis stanna der utan mitt medgifvande.

Sanningen att säga, hade jag aldrig varit mindre missnöjd med henne. Det var mig en glädje att tänka på kontrasten emellan verkligheten och min beskrifning, i det jag erinrade mig doktor John, som, glad och munter, förde oss tillbaka, åt med god appetit, samt gick till hvila med det lugn, som anstår en christen. Det var endast då jag såg honom lida, som mitt sinne uppretades mot den vackra, men lättsinniga varelse, som var anledningen till hans oro.

Fjorton dagar hade försvunnit; jag hade nu åter hunnit vänja mig vid den tröttsamma skolan, och den bittra smärtan hade så småningom gifvit vika för vanans makt. En eftermiddag, då jag genomgick carréen, såg jag Rosina, portvakterskan, stå vid ett af de stora höga fönstren. Hennes ställning var vårdslös, som vanligt; ena handen låg i hennes förklädesficka och i den andra höll hon ett bref, som hon vände på alla sidor, läsande utanskriften samt examinerande förseglingen.

Ett bref till formen just sådant, som det, hvilket under sju dagar spökat i min hjerna. Jag hade föregående natt drömt om ett bref. En magnetisk kraft drog mig till det jag nu såg; jag öfverlade med mig sjelf, om jag skulle våga bedja Rosina att få kasta ett öga på det hvita kuvertet med det röda sigillet. Nej, jag hade endast blifvit besviken i min förhoppning. Nu hörde jag någon närma sig mig; jag trodde att det var hon, mitt hjerta klappade. Men hvilket misstag! Det var professorn, som med snabba steg mätte korridoren. Jag flydde undan honom, ty om jag blott hann att sätta mig ned, med barnen omkring mig, innan han anlände, skulle han kanske icke sedan gifva akt på mig, men dröjde jag i carréen, fruktade jag att han torde möta mig med en harang. Emellertid hann jag att under den största tystnad börja mitt arbete innan m:r Emanuel, med sina vanliga anfall på läs och golf, inträdde; hans djupa bugning var en profetia om hans vrede. Som ett åskdunder steg han in, stannade midt på golfvet, vändande ansigtet till mig och ryggen till eleverna; han gaf mig en blick, som måhända hade berättigat mig att fråga hvad han menade; denna blick var mörk och antydde misstroende.

— Se der! . . . Och han upptog ett bref ur sin västficka, hvilket han lade på mitt bord; det var detsamma, som jag sett i Rosinas hand. Detta hvita bref, med sitt enda, röda, runda cyklopsöga, var en afbild

af det, som jag sett i mina drömmar. Det hade under dessa dagar utgjort målet för mitt hopp, min önskan; det befriade mig från mina tvifvel och löste mig från mina farhågor. Detta bref hade m:r Paul tagit ifrån portvakterskan, för att sjelf öfverlemnade det åt mig.

Hvarje känsla af förtrytelse vek bort; jag höll det verkligen i min hand, icke en liten biljett, utan ett bref af vanlig storlek med utanskrift till "miss Lucie Snowe" med en vacker, jemn, tydlig och drifven stil. Sigillet var rundt, aftryckt med stadig hand, med de väl graverade initialerna J. G. B. Jag erfor en glad känsla, en angenäm rörelse, som uppvärmd mitt hjerta; en enda gång i mitt lif hade en förhoppning förverkligats; jag höll i min hand något, som fröjdade mig; det var icke en dröm, icke en af dessa luftbilder, som fantasien målar, och som äro nödvändiga för mensklighetens andliga tillvaro, icke ett korn af den manna, som först eger en ljuflig smak, men vid hvilken man i längd vämjës, så att man måste bedja himmelen om en kraftigare och tarfligare föda. Det var en liten ljuflig frugt, för hvilken jag i mitt hjerta innerligt tackade Gud, och med mina läppar honom, som räckte mig den.

— Tack, tack monsieur, stammade jag.

Hans läppar krusade sig; han såg på mig med en betydelsefull, icke god blick, och gick sedan fram till den upphöjda ställningen. M:r Paul hade sina goda sidor, men äfven ganska många motsatta. Skulle jag läsa mitt bref här? Skulle jag nu smaka detta villebråd, liksom Esaus pil hvarje dag kunde förskaffa ett dylikt? Jag visste bättre. Jag smög mig upp till det stora sofrummet, hvilket var igenläst om dagen och gick till min byrå, darrande af fruktan, att madame, smygande sig uppför trapporna, skulle spionera på mig. Jag öppnade en låda, och efter att först, rodnande för mig sjelf, hafva fört sigillet till mina läppar, inlade jag omsorgsfullt brefvet i silfverpapper och sedan i ett li-

tet skrin, hvilket jag nedsatte i lådan, läste igen rummet och återvände till eleverna. Det föreföll mig, som om hvarenda vacker saga varit sann, och alla ljufva drömmar verkliga. Huru dåraktig var jag icke! Detta bref, anledningen till min glädje, hade jag ännu icke läst; jag hade ännu icke räknat dess rader.

När jag återvände till skolrummet, rasade m:r Emanuel, som pesten. En och annan af eleverna hade icke talat nog tydligt, andra hade gråtit, och blek, som ett lik, rusade han ned från sin upphöjda plats. När jag kom in, anföll han mig.

— Var jag dessa flickors lärarinna? frågade han. Hade jag åtagit mig att lära dem, huru de, som väl uppfostrade flickor, skulle skicka sig? Och om jag tillät dem . . . hvarpå han ej tviflade . . . att tala sitt modersmål emellan länderna, liksom de ämnade att säga någont, för hvilket de skämdes, var detta blygsamhet? Nej, det var förebud till det ondas utveckling och heldre än att underkasta sig det obehaget att höra ett så ädelt språk rådbråkas af första klassens tillgjorda, envisa elever, ville han, förklarande dem för små, halfbildade fruntimmer, heldre lära småbarnen i tredje klassen ABC.

Hvad skulle jag svara på allt detta? I sjelfva verket ingenting; jag teg, och stormen utbröt ånyo.

Man ville icke ens besvara hans frågor. I denna klass med dess oerhörda bokhyllor, dess med grönt boj betäckta skrifbord, dess blomsterkrukor, tafior samt annat skräp, i förening med dess utländska föreståndarinna, tycktes det vara öfverenskommelse, att ej anse professorn i litteraturen värd ett svar. Dessa helt nya idéer voro kontraband införda från Stor-Britannien, ty de smakade alla af nationens oförskämndhet och skrytaktiga högmod.

Flickorna, som icke brukade fälla en tår då de af en annan lärare emottogo förebråelser, smälte nu i tå-

rar vid professors utbristande hetta, liksom bildstoder af snö vid ett störtregn. Något, antingen i min tystnad eller i rörelsen af min hand, måste slutligen hafva uttömt professors ganska obetydliga förråd af tålmod, och han sprang från sin plats. Kakelugnen, som var bredvid mitt bord, anföll han nu; den lilla jerndörren rycktes af sina gångjern, och eldbränderna höllo på att falla ut.

— Är det er mening att förolämpa mig? sade han, förebärande att omröra elden i kakelugnen.

Det var nu tid att blidka honom.

— Men, monsieur, sade jag, jag vill ej för allt i världen förolämpa er. Jag påminner mig att vi en gång höllo på att blifva vänner.

Mot min vilja darrade min röst; det var något i m:r Pauls vrede, en viss passionerad rörelse, som lätt framlockade tårar. Jag var hvarken särdeles rädd eller upprörd, men jag grät likväl.

— Allons, allons! sade han, med en blick på den allmänna syndafloden. Jag måste vara en röfware eller ett odjur. Jag har icke mera än en näsduk, tillade han, men hade jag tjugu, skulle jag gifva er hvar sin . . . er lärarinna måste taga denna, som en representant af de tjugu. Här, miss Lucie, och han höll ut mot mig en obegagnad, ostindisk silkesduk.

En person, som ej känt m:r Paul och velat roa sig åt hans lynne, hade ej emottagit den, men jag visste, att den minsta tvekan skulle vara farlig för fredens återställande. Jag uppsteg, och med en viss arlighet gick jag honom till mötes på halfva vägen, mottog näsduken samt torkade med densamma mina ögon; hållande denna flagga, vapenhvilans symbol, i min hand, rörde jag icke under det återstående af lectionen, hvarken fingerborg, sax, synål eller musslin. Mången svartsjuk blick kastade m:r Paul på dessa tillbehör, ty han betraktade alla fruntimmersarbeten, som något, hvil-

ket ovilkorligt måste draga uppmärksamheten från honom sjelf, och han bar till dem ett dödligt hat. Mot slutet af sin föreläsning var han särdeles vänlig; molnen hade försvunnit och solen sken åter. Innan han lemnade rummet, stannade han vid mitt bord.

— Och ert bref? sade han, vänligare än jag väntat.

— Jag har ännu icke läst det.

— Ah, när jag som gosse fick en rätt vacker, mogen persika, nändes jag sällan äta den.

Han kom sanningen så nära, att jag rodnade.

— Ni lofvar er sjelf en angenäm stund vid genomläsningen af detta bref? Ni väntar att öppna det tills ni blir ensam? Är det icke så? Ah, ett småleende svarar. Jag vet, man bör icke vara sträng; man är ej ung mera än en gång i sitt lif.

— Monsieur, monsieur! utropade jag, just som han vände sig om, för att gå. Lemna mig ej förrän jag upplyst er om ert misstag. Brevet är blott från en vän, det kan jag försäkra er.

— Jag vet . . . jag förstår hvad ordet vän betyder . . . farväl mamsell.

— Här är er näsduk!

— Behåll den tills brevet är läst; gif mig den sedan, och jag skall läsa biljettens innehåll i edra ögon.

Eleverna hade, som vanligt, före middagstimman samlat sig i trädgården, för att der njuta af sin ålders nöjen och förströelser. Försänkt i mina tankar, lindade jag näsduken omkring min arm. Glad och uppymd, kände jag en fläkt af den hänsvunna barndomens anda återvända till mitt hjerta, och lusten fattade mig att leka med näsduken, som om den varit en boll, att kasta upp den i luften, och sedan återtaga den, innan den föll tillbaka. Hastigt afbröts leken af en annan hand än min, en hand, som utsträckte sig från armen af

en paletå, hvilken, höjande sig öfver min axel, fattade näsduken.

— Jag ser, sade en sträf, ovänlig röst, att ni gör mig och mina effekter till skottafsa för ert gyckel!

I sanning var den lille mannen ej ljufelig att åskåda. Tillstådes öfverallt, utgjorde han en sällsam företeelse af infall och nycker.

SLUT PÅ FÖRSTA DELEN.

VILLETTE.

ROMAN

af

Currer Bell.

Öfversättning från Engelskan.

Andra Delen.

LINKÖPING,
C. F. RIDDERSTAD.
1854.

1.

Brefvet.

Allt var tyst i huset; middagsmåltiden och den muntra lofstunden voro förbi; mörkret hade inbrutit, och lampan brann i det stora samlingsrummet; halfpensionärerna hade aflägsnat sig, porten var läst och ringklockan hade tystnat för aftonen. Mad. Beck satt, i sin mors och några vänners sällskap, i matsalen; jag gick ned i köket, bedjande min vän, Goton, att på en halftimme få låna en vaxstapel, och denna, lemnande mig en dylik, yttrade dessa vänliga ord:

— Gerna, min lilla docka, två i stället för en, om så vore.

Och med ljuset i hand smög jag mig upp i soffrummet.

Stort var mitt bekymmer, när jag såg en af eleverna, som troligen var opasslig, redan ha' lagt sig, men ännu större blef det, när jag under den fina, hvita nattmössan igenkände miss Ginevra Fanshaws bleka ansigte; fastän hon i detta ögonblick slumrade, visste jag att om hon vaknade, skulle hon uttrötta mig med sitt pladder. På en blinkning med ögonen märkte jag att hennes slummer endast var en skenbar list, för att i tysthet utspionera Timons rörelser; ön-

skande innerligt att i djupaste ensamhet få läsa mitt dyrbara bref, tog jag min skatt med mig och gick till ett af lektionsrummen; men ett oblidt öde förföljde mig äfven der; det stundade till sabbathen, då en allmän städning och rengöring alltid var för handen; i den förhoppning att någonstädes finna ostörd ro, tog jag en nyckel, spatserade tre trappor upp och öppnade en maskslungen dörr. Jag befann mig nu på en djup, kall och mörk vind. Här skulle ingen förfölja mig, ingen afbryta mig, ej en gång madame sjelf. Jag stängde vindsdörren, och satte ljuset på en gammal dragkista; som luften var iskall, kastade jag en shawl omkring mig; darrande af otålighet, bröt jag mitt bref.

"Är det långt eller kort?" tänkte jag, förande handen öfver mina ögon.

Det var långt.

"Är det kallt eller vänligt?"

Det var vänligt, vida vänligare än jag vågat hoppas, och kanske syntes det för min efter ömbet törstande själ hjertligare, än det i sjelfva verket var. Så litet hade jag hoppats, så mycket hade jag fruktat; en njutning, som måhända få erfarit under hela sitt lif, var mig under dessa försvinnande minuter förbehållen; den stackars engelska lärarinnan på den kalla vinden, läsande vid ett flämtande ljus, ett vänligt — ingenting mer — bref, som tillkännagaf ett godt hjerta, hvilket syntes mig englalikt, var lyckligare än de flesta drottningar i sina palats.

En lycka af en så yttlig, inskränkt natur måste vara kort; men likväl under det den räckte var den hög och ren; en droppa — men en ljuf droppa — äkta honingsdagg.

Doktor John hade slutligen tillskrifvit mig; gladt och vänligt stämd, hade han i friska, bjerta färger skildrat de scener, som vi båda på en gång åskädat; vid de ställen, vi tillsammans besökt, vid våra samtal, kort-

ligen vid allt, som under de sista, fridfulla veckorna tilldragit sig, uppehöll han sig; men den oblandade njutning, jag under läsningen af detta bref erfor, var bästa beviset, att han, då han utgjöt sig i detta glada, okonstlade språk, icke skrifvit för mitt, utan för sitt eget nöje, ett nöje, som han måhända icke mer behöfde, icke mer sökte; denna hypothes, betraktad ur hvilken synpunkt, som helst, närmade sig vissheten; men dessa tankar hade endast afseende på framtiden; det närvarande ögonblicket egde ingen smärta, ingen bubbla, ingen längtan. En förbisväfvande seraf tycktes dröja hos mig, i det han med sin skyddande, obefläckade vinge vidrörde mitt hjerta. John Bretton, sedermera förorsakade du mig smärta, men, vid minnet af den rena fröjd jag en gång erfor, är allt af hjertat förlåtet!

Finnes det icke något orent, något jordiskt, hvilket liksom afundas våra korta, öfvergående fröjder? Finnes det icke något pestartadt, som hemsöker luften och förgiftar den för människan?

Det var något på denna ödsliga vind, som egde ett främmande ljud. Tydligt hörde jag huru en fot smög sig öfver golfvet; jag vände mig om; mitt ljus brann dunkelt, den ödsliga vinden var vidsträckt; men så sannt, som jag lefver, såg jag midt i detta spöklika näste en svart och hvit figur; kjolen var svart, och hufvudet omgifvet med något hvitt, liknande en slöja.

Säg, hvad du vill, min läsare, kalla mig nervsvag eller vansinnig; säg, att läsningen af brefvet förvirrat mig; säg, att jag drömde, men jag kan heligt försäkra dig . . . att jag der, på detta ställe . . . säg en bild, liknande en — nanna.

Jag ropade icke; jag var nästan vanmäktig, och hade gestalten närmat sig mig, hade jag svimmat. Jag ilade till dörren; huru jag kom ned för trapporna,

begriper jag icke. Instinktliskt skydde jag det stora samlingsrummet och sprang in till madame.

— Det är någonting på vinden, sade jag, jag har varit der; jag såg någonting; gå allesammans och se efter hvad det är!

Jag sade allesammans, ty för mina ögon var rummet fullt af folk, fastän blott tre å fyra personer voro derinne, nemligen madame Beck, hennes sjuka mor, fru Kint, och hennes bror, Victor Kint, samt en annan gentleman, som, då jag inträdde, talade med den gamla frun och vände ryggen till dörren.

Jag måste, till följe af förskräckelsen, varit ovanligt blek; jag frös och darrade; bestörta stego de alla upp, omgifvande mig. Jag bad dem gå upp på vinden; åsynen af de båda herrarne styrkte mitt mod. Jag vände tillbaka till dörren, i det jag gjorde tecken åt dem att följa mig; de ville kvarhålla mig, men jag yrkade enständigt att de måste se hvad jag sett, något besynnerligt, oförklarligt, stående midt på vinden. Och nu erinrade jag mig mitt bref, som jag tillika med ljuset kvarlemnade på dragkistan. Jag sprang uppför trapporna; när jag öppnade vindsdörren, var der mörkt, som i en graf, ljuset var släckt. Lyckligtvis hade madame, hvars kallblodighet aldrig lemnade henne, medtagit en lampa från sitt rum, hvars matta sken skingrade mörkret. Der stod på dragkistan det släckta ljuset, men hvar fanns brefvet? Nu såg jag efter det och icke efter nunnan.

— Mitt bref, mitt bref! klagade jag, i det jag böjde mig ned, häftigt letande på golvet; ett hårdt öde att mista denna lilla glädjebloomma, innan jag hunnit fullt njuta af dess fägring och vällukt.

Jag visste ej hvad de andra företogo sig; jag tog ej längre notis om dem; de framställde frågor, som jag icke besvarade; de ransakade alla hörn, vände upp och ned på kappor och andra kläder, som hängde der,

synade alla luckor, alla sprickor; "något eller någon hade varit der," afgjorde man.

— De hafva tagit mitt bref! ropade jag, krypande på golvet och nästan vurmig.

— Hvilket bref, Lucie? Min bästa vän, hvilket bref? hviskade en bekant röst i mitt öra.

Men kunde jag väl tro detta öra? Nej: jag såg upp. Kunde jag tro mina ögon? Stod jag icke ansigte mot ansigte med honom, som skrifvit det saknade brefvet. Var han icke här nära mig på denna kalla vind, John Graham — doktor Bretton sjelf?

Ja, det var han. Han hade denna samma afton blifvit kallad till den gamla, sjuka fru Kint; han var den mannen, som vände ryggen åt dörren, när jag inträdde i matsalen.

— Var det mitt bref, Lucie?

— Ert eget, det ni skref till mig? Jag hade just gått hit, för att i ro få läsa det; jag kunde omöjligt finna någon annan ensam, ostörd vrå. Jag hade gömt det tills i dag. . . icke öppnat det förrän i afton. Jag hade knappast genomögnat det; jag kan icke trösta mig öfver dess förlust. O, mitt bref!

— Lugna er. Lemna detta kalla näste. De ha' skickat bud efter polisen, för att anställa ytterligare efterforskningar. Vi behöfva ej stanna här längre. Låtom oss gå ned.

En varm hand fattade min kalla och nedförde mig till ett rum, hvarest en eldbrasa nyss var upptänd. Doktor John och jag satte oss framför kakelugnen.

Med sin vanliga, vänliga godlynthet tilltalade han mig, lofvande mig ljugo bref, i stället för det förlorade. Ord gifvas, hvilka jag ville likna vid ett tväeggadt svärd, och som så djupt träffa hjertat, att deras sår aldrig läkas; andra åter, ljufva, milda och trösterika, som man med glädje erinrar sig i sjelfva dödsstunden. Man har sedermera sagt mig, att doktor Bretton, icke var

så nära fullkomligheten, som jag föreställt mig honom, att hans karakter i sjelfva verket saknade det djup, den styrka och ständaktighet, som jag tillskref densamma; hvad jag med visshet vet är att hans närvaro var för mig lika välgörande, som källan för den af törst försmäktande vandraren, och som solens sken för den darrande, instängda fogeln.

Han smålog åt mitt bekymmer; jag vågade ej svara att brefvet var mig lika dyrbart, som blodet, hvilket rann genom mina ådror.

— Jag är säker på, sade han, att ni ej läst det eller icke bryr er om att tänka derpå.

— Jag har läst det blott en gång, men jag vill läsa om det igen; jag är ledsen att hafva förlorat det. Och mot min vilja började jag bittert gråta.

— Lucie, Lucie, min lilla, stackars gudsyster (om det finnes en dylik frändskap), här är ert bref. Ni uppskattar det långt högre än det förtjenar.

Hans snabba blick hade, under det jag sökte, sett brefvet på golvet, och hans hand hade hastigt uppfångat det, hvarpå han dolde det i sin västficka. Om ej min oro varit så synbar, tror jag knappast, att jag någonsin återfått det; i min glädje, som var för stor, att kunna döljas, glömde jag att undfägna honom med välförtjenta förebråelser, men denna glädje uttryckte sig mera i mina blickar, än i ord.

— Är ni nu nöjd? frågade doktor John.

— Tillfredsställd och lycklig, svarade jag.

— Det är godt, men huru är det med er helsa? Är ni mindre nervsvag? Det ser icke så ut, ty ni darrar, som ett löf.

Enligt mitt eget omdöme, var jag temligen lugn, hvilket jag ock förklarade.

— Då är ni äfven i stånd att berätta mig hvad ni såg? Er berättelse var ganska obestämd. Ni är hvit i ert ansigte, som den der väggen; ni talade om nå-

gonting, men sade icke hvad det var, om det var en menniska eller ett djur? Hvad var det?

— Jag vill aldrig direkte säga hvad det var, om ej någon annan får se det, men då vill jag med mitt vittnesbörd bestyrka sanningen deraf, i annat fall skulle man kalla mig inbillningssjuk och vidskeplig.

— Tala nu om det för mig; kanske läser jag ändock i ert ansigte hvad ni vill dölja . . . i edra ögon, som äro oroliga; på edra kinder, som äro färglösa, i er hand, som är darrande. Kom, Lucie, och säg mig det!

— Ni skrattar . . .

— Om ni ej talar om det . . . skrifer jag aldrig mera.

— Ni skrattar redan.

— Jag återtager denna epistel; jag inbillar mig att jag har rättighet dertill.

Jag tog hans ord, som ett skämt, men gömde brefvet.

— Göm det, men jag kan nog hitta någon stund, då jag kan tillvälla mig detsamma; ni känner icke huru skicklig jag är i dylikt afseende. Mamma säger ibland att jag har en lika snabb blick, som flödaude tunga, men det har ni kanske ej märkt, Lucie?

— Jo, när ni var yngre, märkte jag båda delarna; men nu är ni en man, och manlig kraft försmår alla konstgrepp; ännu har ni dock, som de här i landet säga, "un air fin," på hvilken ingen kan misstaga sig; madame Beck såg den och . . .

— Och tyckte om den, sade han skrattande, emedan den har slägttycke med hennes egen. Men, Lucie, gif mig brefvet . . . sanningen att säga, bryr ni er icke om det . . .

Jag svarade honom icke; ett eget slags leende lekte omkring hans läppar, väl vänligt, men det nedstämde mig; ett nytt slags ljus tindrade i hans ögon, icke

fiendtligt, men ej heller lugnande. Jag steg upp, för att gå, och jag var icke vid gladt lynne, då jag bjöd honom farväl.

Hans fina instinkt förstod genast min outtalade klagan, den knappt tänkta förebråelsen. Han frågade, om jag kände mig sårad; med en rörelse på mitt hufvud gaf jag ett nekande svar.

— Tillåt mig nu, att tala några allvarsamma ord innan ni lemna mig; ni befinner er i ett nervöst tillstånd; oakadt er själfbeherrskning, ser jag det af er blick. Ensam i detta fuktiga fängelse, der man både kan få bröstvärk och snufva, ett ställe, der ni aldrig borde hafva inträdt, har ni under inflytandet af er nervsvaghet sett eller trotter se något föremål, som uppskrämt er inbillning? Jag vet att ni icke är eller någonsin varit benägen för att låta beherrskas af fruktan för röfvare m. m.; men jag är icke säker på att ej anblicken af något så kalladt spöke skulle göra intryck på er. Lugna er, alltsammans härleder sig blott från en öfverretning i edra nerver, men beskrif nu er synvilla.

— Lofva mig, att ej tala om det för någon levande varelse, bad jag.

— Icke för någon. Ni kan lika tryggt lita på mig, som på Pére Silas. Doktorn är kanske, fastän hans hår icke är grånadt, en ännu säkrare biggfader.

— Ni lofvar då att icke skratta åt mig?

— Måhända jag skrattar, men icke i någon elak mening. Jag känner, Lucie, att jag är er vän, fastän ni, misskännande ert eget värde, icke synes vilja tro det.

Den besynnerliga, onämnbara blixten i hans ögon försvann; han undertryckte det tvetydiga småleendet; hans hållning var allvarlig, och han syntes uppmärksam. Jag berättade nu ordagrannthvad jag sett; jag hade förut, en October-eftermiddag, under en promenad till

häst genom Bois L'Etang, berättat honom sagan om huset.

Under det han nu tankfull lyssnade till min berättelse, hörde han någon komma ned för trapporna.

— Blifva vi afbrutna? sade han, misslynt seende åt dörren.

— De komma icke hit, svarade jag.

— De tro säkert, att det är ljuvvar eller röfvar, som spejat på vinden, återtog han; låt dem tro så och stå ni fast vid ert beslut, att ej för någon omnämna er nunna; om hon skulle komma igen, så blif icke förskräckt.

— Ni tror då, sade jag, med en hemlig fasa, att hon endast varit till i min hjerna, samt att hon någon dag, då jag minst tror det, kan komma tillbaka?

— Jag tror att det är en synvilla, följden af en långvarig själssjukdom.

— O, doktor John, jag ryser vid tanken på att nödgas underkasta mig en dylik förvillelse. Den syntes verklig. Är det ej något läkemedel därför? Finnes det ej något sätt att förekomma det?

— Sällheten är läkemedlet, ett gladt sinne är sättet att förekomma förvillelsen . . . sök att åt er uppodla båda delarna.

Intet ord i verlden ljöd så tomt, så ihåligt i mina öron, som att uppodla sällheten. Hvad var meningen med ett dylikt råd? Sällheten är icke en planta, som man nedsätter i jorden och odlar i likhet med andra plantor. Sällheten är en strålgans, som, utgående från himmelen, på afstånd omgifver oss; hon är en ljuflig dagg, som från paradiset blommor, någon viss sommarmorgon, nedströmmar till själen.

— Uppodla lyckan, upprepade jag; uppodlar ni lyckan, huru går ni tillväga med den saken?

— Jag är af naturen en glad själ; olyckan har aldrig förföljt mig, fattigdomen gaf väl min mor och

mig en stöt, men vi trotsade eller, rättare, logo åt den, och den flydde. Jag tillåter icke melankolien att få makt med mig.

— Ja, jag har sett er bekämpa denna känsla.

— I hänseende till Ginevra Fanshaw?

— Men ni har likväl en gång känt er rätt olycklig genom henne?

— Lappri, ni ser ju att det är bättre nu?

Om ett leende, gladt öga och ett friskt, strålande ansigte voro säkra kännetecken, att han var bättre, så kunde man ej derpå misslaga sig.

— Ni ser just ej särdeles nedstämd ut, med gaf jag.

— Nå, Lucie, kan ni icke, liksom jag, trotsa alla nunnor och koketter i christenheten? Jag skulle här på stället vilja utgifva flera guinéer, om jag finge se er framtrolla nunnan. Försök!

— Ni menar, att jag nu i minuten skulle framtrolla miss Fanshaw?

— Jag försäkrar er, Lucie, att hon hädanefter blott på ett vilkor kunde göra intryck på mig, nemligen genom en sann, passionerad kärlek. Endast till detta pris kunde jag förlåta henne.

— För icke längesedan skulle ni högt uppskattat ett enda af hennes småleenden.

— Det är förbi, Lucie, det är förbi; kom ihåg att ni kallade mig en gång slaf. Nu är jag en fri man.

Han sträckte ut sig i hela sin längd; hans väsende, hans mine, hans blick antydde, att han frigjort sig från sina fordna bojor.

— Miss Fanshaw har låtit mina känslor genomgå en viss gradpassering. Jag har öfvergått till en annan sinnesförfattning; jag börjar nu att i utbyte för kärlek begära kärlek; passion för passion, och det i rågdadt mått.

— Ah, doktor, doktor, ni sade att motstånd i kär-

lek var för ert lynne en eggelse, att en stolt tillbakadragenhet hos er flamma ljusade er.

Han skrattade och svarade:

— Min natur vexlar; hvad som ljusar den ena timman, är den andra ett mål för mitt åttöje.

Han drog på sig handskarna.

— Tror ni att nunnan kommer tillbaka i natt?

— Jag tror att hon icke har lust dertill.

— Men om hon gör det, så anmäl min compliment, doktor Johns compliment . . . och bed henne hafva godheten invänta ett besök af honom. Lucie, är hon vacker? Det har ni ännu icke sagt mig, och det är verkligen en vigtig sak.

— Hon hade något hvitt öfver ansigtet, men ögonen tindrade . . .

— Hade hon vackra ögon, klara och milda?

— Kalla och stirrande.

— Nej, vi bry oss ej mera om henne; hon skall lemna er i ro. Skjut undan henne, om hon kommer igen.

Och med en mild och vacker blick bjöd han mig godnatt.

Hade det varit eller var det någonting på vinden? Hvad hade de upptäckt? Jag tror verkligen att upptäckterna voro ganska obetydliga. Först nämndes, att de derstädes hängande kläderna voro rubbade, men madame Beck påstod att de hängde i samma ordning, som förut; och hvad den sönderslagna rutan i ena fönstret beträffade, sade hon att det för några dagar sedan varit ett häftigt oväder, och att stora hagel fallit. Madame frågade mig noga om, hvad jag sett; jag beskref blott en mörk, svartklädd figur; jag aktade mig att uttala ordet "nunna," viss att detta ord skulle göra

ett lifligare intryck på hennes inbillning. Hon ålade mig att ej berätta denna historia för någon domestik, elev eller lärarinna, i det hon lofordade min försigtighet att söka henne i den enskilda matsalen, i stället för att i samlingsrummet kringsprida berättelsen. Emellertid bortglömdes helt och hållet denna händelse, men i mina tankar undrade jag antingen denna besynnerliga gestalt tillhörde jorden, andra verlden eller ock om den var ett sjukdomens foster och jag sjelf ett offer för denna sjukdom.

2.

Vashti.

Mitt lif började att taga en ny rigtning: man föreställde sig en i en djup skog liggande dald; den är insvept i ett tjockt töcken, dess gräsmatta är fuktig, grönskan ej frisk, men en storm eller en yxa gör en stor öppning ibland ekarna; vindarna tränga dit in, solstrålarna belysa densamma, och den mörka dalen undergår en fullkomlig förvandling.

Jag antog en ny trosbekännelse; jag började tro på . . . sällheten.

Tre veckor hade förflutit sedan äfventyret på vinden egde rum, och det första brevet låg ännu kvar i sitt förvaringsrum, omgifvet af fyra kamrater, skrifna med samma stadiga hand, förseglade med samma sigill, innehållande samma trösterika, lefnadsfriska språk. Jag genomläste dem flere år sednare; de voro vänliga, angenäma bref; i det sista voro tre å fyra rader till hälften glada, till hälften ömma, antydande "en uppväckt känsla." Tiden, dyre läsare, hade gifvit den en mildare och lugnare anstrykning; då jag först smakade denna elixir, sådan den flöt från sin första källa, syntes den mig, som en saft, pressad af drufvor från elyséen, en nektar, som endast Hebe vore värdig att iskänka, och som sjelfva gudarna måste godkänna. Om

läsaren, erinrande sig, hvad jag i det föregående nämnt, skulle fråga, i hvad anda jag besvarade dessa bref, antingen enligt det kärftva, stela förnuftets föreskrifter eller enligt känslans frisinnade impuls, lemna jag honom följande svar:

Att säga sanningen, tjenade jag två herrar; jag skref tvänne bref, det ena, för att utgjuta mitt hjerta, det andra, för att läsas af Graham.

Att börja med, sköt jag i komplott med känslan förnuftet utom dörren, som vi läste och riglade, och vi satte oss sedan ned, doppade en penna i bläckhornet och talade hjertats öppna, fria språk. När vi samfäldt fyllt tvänne ark, på hvilka hvarje rad vittnade om en djup, lefvande tillgifvenhet, en innerlig tacksamhet, afvände jag trotsigt hvarje skynt af misstanke på hvad man i allmänhet kallar "varmare känslor;" qvinnorna böra icke underhålla dessa varma känslor i annat fall, än om de från början, under fortgången och i slutet af en bekantskap i detta afseende aldrig fått pligta för deras oförsigtighet: ingen, som ej sett eller drömt hoppets stjerna lysa öfver kärlekens stormiga böljor, har gifvit näring åt denna känsla. Då jag slutligen utgjöt mig i ord, som vittnade om min brinnande önskan, att från min tillgifvenhets föremål afvända alla faror, sorger och motgångar, bröt förnuftet upp rigeln för mitt hjertats dörr; hämmande och starkt, ryckte det till sig de båda arken, läste, hänlog och sönderref dem, samt skref ett nytt, prydligt och kort bref på en sida, hvilket det sammanvek, förseglade och afsände; förnuftet hade rätt.

Men jag lefde icke endast af bref; jag mottog besök, man efterfrågade mig; en gång i veckan hemtades jag ut till Terrassen. Doktor Bretton underlät icke att omnämna anledningen till sin fortsatta vänlighet mot mig. "Meningen var att aflägsna nunnan," såde han; han hade föresatt sig att strida med henne om

hennes rof. Han hade fattat en fullkomlig afsmak för henne, isynnerhet för hennes hvita hufvudkläde och grå ögon; ifrån det ögonblick, han hörde omtalas dessa afskyvärda blomständigheter, hade hans vedervilja nått sin höjd. Han hade lust att se, hvilken som var skickligast, hon eller han, och han önskade blott att hon i hans närvaro skulle besöka mig, hvilket han var säker på att hon aldrig gjorde. Kortligen, ur vetenskaplig synpunkt betraktade han mig som en patient, och, både som läkare och vän, egnade han mig den sorgfälligaste uppmärksamhet.

Den 1 December promenerade jag fram och åter i carréen; kl. var 6, och rummet var mörkt, endast belyst af den halfbrända brasan i kakelugnen; fönstren och glasdörrarne voro frusna; ljuset af en stjärna här och hvar på himmelen glimmade genom den hvita, broderade vinterslöjan och tillkännagaf att det var en klar, fast icke månljus afton. Att jag vågade kvarblifva i mörkret, bevisade att mina nerver voro starkare. Jag tänkte på nunnan, men erfor ej någon särdeles farhåga, fastän trappgången till den mörka vinden var bakom mig; likväl klappade hjertat, och pulsen slog häfligare, när jag hörde någon andas, något prasslande, och, vändande mig om, såg jag, oaktadt skymningen, något röra sig och nedstiga utför trapporna. Det stannade vid dörren till lektionsrummet och smög sig sedan framom mig. I samma minut hördes den aflägsna portklockans ringning; lefvande ljud frambringa lefvande känslor; denna skepnad var allt för rund och liten, för att vara min utmerglade nunna; det var endast madame Beck, stadd på sina upptäcktsresor.

— Mamsell Lucie, ropade Rosina, springande från korridoren med lampan i hand, man söker er!

Madame såg mig, jag såg madame, Rosina såg oss båda. Jag gick till salongen, der jag träffade doktor Bretton.

— Vagnen är för dörren, sade han, min mor har skickat mig hit, för att föra er på spektaklet; hon hade ämnat sig dit, men ett besök har hindrat henne; hon sade genast: "tag Lucie med dig i mitt ställe." Vill ni?

— Just nu? Jag är icke klädd, svarade jag, kastande en sorgsen blick på min mörka merino-klädning.]

— Ni har en halftimme att kläda er på; jag skulle förr underrättat er derom, men först klockan fem, då jag hörde, att man har en äkta konstnjutning att förvänta, beslöt jag mig att fara; en stor aktris uppträder i afton på scenen.

Och han nämnde ett namn, som klingade i mina öron, och som dessa tider genljöd genom hela Europa. Nu omtalas det ej mera; hon, som bar detta namn, har för många år sedan gått till hvila; nalt och glömska hafva slutit sig omkring henne, men på den tiden strålade hon i sin skönaste gläns.

— Jag följer med, inom tio minuter är jag färdig, svarade jag.

Jag sprang bort, utan att lemna rum åt den tanken, som kanske redan uppstigit hos läsaren, nemligen att det var mindre passande för mig, att utan mistress Bretton följa hennes son. Jag kunde ej fatta, ännu mindre meddela Graham en dylik tanke, utan att på samma gång kasta en skugga öfver mig sjelf, så stor, att jag ej af blygsel skulle vågat upplyfta mina ögon. Dessutom kände min gudmor både mig och sin son och lemnade mig i hans beskydd med samma trygghet, som en syster i sin broders. Tiden tillät icke en mera omsorgsfull paryr; min crêpeklädning måste göra tjenst, och bland fyratio andra klädningar sökte jag densamma i den stora garderoben i sofrummet, men, som en mängd nya dragter under tiden tillkommit, hade min klädning, jemte flera andra, blifvit uppburan

på vinden. Jag tog nyckeln och sprang utan fruktan dit upp, men der var icke helt och hållet mörkt; på ett enda ställe såg jag ett ljus, ungefär af en stjernas storlek, vid hvilket jag kunde se den djupa alkoven och en del af den för densamma fördragna, urblekta, fordom skarlakansröda gardinen; men i en minut försvann ljuset; alkoven och gardinen likaså. Jag gjorde ingen undersökning, hvilket hvarken tid eller vilja medgaf; hastigt ryckande till mig min klädning, som lyckligtvis hängde på väggen nära dörren, ilade jag med blixstens hastighet ned till sofrummet.

Darrande i alla leder, kunde jag ej utan biträde göra min toilette. Jag anlätade Rosinas hjälp; när hon lika skickligt, som en hårfrisör, ordnat mitt hår, fäst stat spetskragen och knutit det breda bandet, lyste hon mig ned för trappan. Men nu märkte jag, att jag glömt min shawl, som hon sprang efter; i förstugan stod doktor John och väntade.

— Hvad är det nu, Lucie, sade han, betraktande mig noga, har nunnan varit framme igen?

Men jag nekade; jag ville icke, det han skulle miss-tänka ått jag haft en ny synvilla.

— Hon har, så visst som jag lefver, visat sig för er; det synes på edra ögon.

— Hon har det icke, återtog jag; ty jag kunde i sanning förneka det.

— Men de gamla symptomerna äro återkomna; ni är dödligt blek och er blick är, som Skottarna säga, feberaktig.

Han var så envis, att jag måste säga honom sanningen. Han vidhöll sin förutfattade idé, att jag var sjuk, till följe af en öfverretning i nervsystemet; jag trodde honom icke, men jag vågade ej motsäga honom. Läkare äro vanligtvis tillgifna sina egna meningar och oböjliga i sina materialistiska åsigheter. Rosina kom med shawlen, och jag satte mig i vagnen.

Theaterhuset var öfverfullt; palats och hoteller stodo tomma för aftonen; deras innevånare hade sammanpackat sig i theaterhuset. Jag längtade att se en person, hvars rykte, omgifvet af en så lysande gloria, bunnit mina öron, och jag undrade om hon skulle rättfärdiga detta samma rykte. Med spänd nyfikenhet, med känslor af det lifligaste interesse, väntade jag. Hon var en stor, ny planet, men i hvilken skepnad? Vid December-aftonens nionde klockslag uppsteg denna stjärna. Jag såg henne uppgå; än lyste hon svagt, än praktfullt, men hon lutade mot sin sista dag; än ihållig, än halftärd, en försvunnen eller försvimmande himlakropp . . . hälften lava, hälften glöd!

Hvad jag såg för mina ögon var en skugga af den majestätiska Vashti; en drottning, som en gång varit skön, som en dag, men nu var blek, som en skymning, utbrunnen, som det i lågan upplösta vaxet. En stund, en lång stund, tänkte jag att det var en kvinna, blott en kvinna, som med styrka och behag rörde sig inför denna publik. Men snart erfor jag mitt misstag; det var ett mellanting af man och kvinna, och i hvarje öga satt en demon. Dessa onda makter omgäfvö henne under sorgespelet och uppehöllö hennes svaga krafter, ty hon var en fysiskt svag varelse; och allt som actionen lilltog i energi, skrefvo de ordet "helfvete" på hennes höga panna; de gäfvö förtvifflans ton åt hennes röst; de betäckte hennes furstelige ansigte med en mask, lånad från afgrunden. Hon var en förkroppsligad bild af hat, mord och dårskap.

Det var en underbar syn, en mäktig uppenbarelse! Det var ett lågt, grymt och omoraliskt skådespel. Döende krigare på arenan, badande i sitt blod, tjurar, sönderslitande hästar ända intill inelfvorna, gifva publiken en mildare anblick, mindre vämjelig för dess smak, än Vashti, söndersliten af djefflar . . . djefflar,

hvilka anställde de våldsammaste förödelser i den boning der de gästade, men som de vägrade att flygta ifrån.

Lidandet hade träffat denna skådeplatsens monarkinna, och hon stod inför sina åskådare, hvarken svag eller lidande, ej heller flammande af vrede. Hon stod, som om hon blifvit inledd i striden, men stark i motståndet; hon var ej klädd, men draperad i antika veck, långa och regelbundna, som de, med hvilka skulptörer omgifva sina skapelser; detta draperi, räckande ned till golfvet, utgjordes af den hjertaste, karmosinrödaste färg, blandad med hvitt, liknande alabaster... silfver... eller snarare döden.

Jag har sagt att hon ej vredgades öfver sitt lidande. Nej, svagheten af detta ord skall förneka dess tillvarelse. I hennes ögon betraktad, blef olyckan förkroppsligad. Hon betraktade densamma, som något, hvilket hon kunde anfälla, nedstörta och sönderstycka; knappast ett för sig sjelf bestående väsende, stred hon med andeverlden. Hon var en tigrinna i denna kamp; krampaktigt tyckes hon vilja krossa och tillintetgöra alla själs- och kroppsqual. För henne hade lidandet ingen vinst; af lärars säde upphemtade hon ingen vishet; sjukdomen, äfven sjelfva döden, betraktade hon med ett upproriskt öga. Hon var icke god, men hon var stark och hennes styrka besegrade skönhet och behag samt fängslade dem båda vid sin sida; i hög grad intagande voro dessa fångar, men lika undergifna, som intagande. Äfven under inflytandet af det yttersta raseri bibehöllo hennes rörelser en viss furstlig värdighet. Hennes hufvud, med det upplösta, fladdrande håret, var omgifvet af en gloria. Fallen, inkräktande, förvist, påminde hon sig ännu den himmel, hvarest hon rebellerade. Ett ljus från evigheten följde henne i landsflykten och uppenbarade sig för henne, äfven på de aflägsnaste trakter.

Ställ nu Cleopatra eller någon annan varelse af

samma natur framför henne, som motstånd, så se vi henne, liksom Saladin, när han med sitt svärd sönderhögg örongottet, nedgöra den köttfulla massan. Låt Paul Peter Rubens vakna upp från de döda, visa honom hela skaran af hans rödblommiga, trinda, fellagda qvinnor! Moses kunde genom en magisk kraft i ett ögonblick med sin staf dela vattnet samt besegra den mäktiga fienden.

Jag har sagt att Vashti icke var god, samt att hennes blick icke heller var god; hon var en engel, men en fallen engel. Om det onda kommer nedifrån, härstammar dygden ofvanifrån.

Hvad tänkte doktor John Graham om denna varelse?

Jag glömde honom, jag glömde hela verden; snillets magnetiska kraft drog mitt hjerta ur dess vanliga sfer. Solblomman, som vändt sig från södern, från solen, till ett rödt, kometlikt ljus, har svårt att fördraga dess brännande hetta. Jag hade förr sett den dramatiska talangen utveckla sig på scenen, men aldrig något härmed jemförligt, aldrig något, för hvilket hoppet drog sig tillbaka, de lifligaste önsknigar tystnade, som qväfde impulsen, och för hvilket den skapande förmågan måste blekna; som i stället för att endast reta inbillningen med tanken på hvad som kunde göras, på samma gång lät nerverna feberaktigt vidkännas, att ingenting var gjordt, framkallade nya, undransvärda krafter, och som en brusande ström, en dånande kaskad, bar själen, liksom den varit ett löf, från det ena bråddjupet till det andra.

Miss Fanshaw, med sitt vanliga mogna omdöme, ansåg doktor Bretton, som en allvarlig, lidelsefull, alltför högtidlig och lättrettlig man; ur denna synpunkt betraktades han icke af mig; intet enda af dessa fel kunde man, enligt min tanka, förevisa honom. Han var till lynnet hvarken särdeles reflekterande eller roman-

tisk; han var liksom vattnet (då man deruti kastar något, krusar sig dess yta), mottaglig för alla intryck, men, i likhet med vattnet, bibehöll han dem icke; en vindfläkt kunde ögonblickligt höja honom, solen bränna honom . . . men intet egde makt att förkrossa honom.

Doktor John kunde tänka och tänkte väl; han kunde känna och kände på sitt sätt lifligt, men i hans hjerta var ej någon sträng, på hvilken entusiasmen slog an; öppen för alla mildare, ljufvare känslor, var det vackert att se, huru dessa, liknande lätta rosenfärgade sommarmolu, återspeglade sig i hans ögon och omkring hans mun; men för de, så i naturen, som menniskohjertat, uppskakande scenerna hade han inga sympthier, med dem egde han ingenting gemensamt. När jag äntligen gaf mig tid att se på honom, roade det mig att bemärka, huru denna imponerande Vashti icke tycktes väcka hvarken hans förvåning, hans beundran eller hans fasa, men endast en liflig nyfikenhet. Hennes själskamp plågade honom ej, hennes vilda klagan, mera genomträngande än ett skri, tycktes ej röra honom; vid hennes ursinniga förtviflan syntes hans känslor uppresa sig, men icke till någon hög grad. Klipporna i hans eget England, utmed kanalens stränder, äro ej orörigare än han, då han denna natt med sin uppmärksamhet följde dessa pythiska inspirationer.

Längtande att få höra hans omdöme, försökte jag att genom en fråga framkalla detsamma. Vid ljudet af min röst uppvaknade han, liksom ur en dröm.

— Hvad säger ni om Vashti? frågade jag.

— Hm! var hans första, knappt uttalade ord, och ett eget kritiskt, nästan känslolöst småleende drog sig omkring hans läppar. I få prydliga fraser sade han mig sitt omdöme och sina känslor, i afseende på aktrisen;

af honom bedömdes hon icke som artist, endast som kvinna; det var ett skarpt, förolämpande omdöme.

Denna natt var redan upptecknad i min lefnads minnesbok, icke i ljusa färger, utan med ett högrödt kors; dock voro andra anteckningar ämnade att med outplånliga bokstäfver der införas.

När det led mot midnatt, mot tragediens upplösning, och alla återhöllo andedrägten, bet äfven Graham sig i underläppen och syntes slagen . . . då hela theatern var tyst och allas ögon fästade på en punkt, och allas öron lyssnade åt ett håll, och man endast såg en hvit skepnad nedsjunkande på en stol, skälfvande i striden mot sin sista, mest hatade, synbart besegrade fiende, endast hörde hennes dödsrosslingar, hennes flämtande andetag, och hon lefde ännu, men upprorisk och misströstande in i det sista. Under konvulsiviska ryckningar stred hon till kropp och själ med döden och domen, kämpade med förtviflans mod, för att få behålla ett enda tum af den jord, på hvilken hon stod, sålde till högt pris hvarje blodsdroppa, ville ej låta frånröfva sig en enda af sina själsförmögenheter, ville se, ville höra, ville andas, ville lefva, äfven bortom det ögonblick, då döden säger till vår varelse:

”Så långt bort, men icke vidare!”

En rörelse uppstod bakom kulisserna, som antydde att någon olycka var för handen; de sprungo, de talade. Hvad är det? frågades mangrannt; man känner röklukt, svarades.

Eld! ropades från theatern; eld! upprepades likt ett eko, som öfvergick till gälla skri, och fortare än pennan kan nedskrifva det rusade alla upp från sina platser och det inre af buset framställde ett fullkomligt chaos af oreda, förvirring och sjelfviskhet. Och doktor John? Läsare, jag såg honom än likadan med sin lugna, sansade blick.

— Lucie vill sitta kvar, är det ej så? sade han, be-

traktande mig med samma goda, fridfulla uttryck i sitt ansigte, som jag sett honom hafva, när han sutit i ro, vid sin moders härd. En sådan uppmaning kunde ha förmått mig att sitta stilla under ett jordskalf, och under närvarande omständigheter var jag sjelf böjd därför. Jag hade icke ens, för att rädda mitt lif, velat mot hans vilja röra mig ur stället eller begära att han skulle sysselsätta sig med mig. . . . Man började tränga sig omkring oss på alla sidor.

— Huru rädda äro icke fruntimren, sade han, men om ej männerna voro nästan lika rädda, skulle ordningen bättre upprätthållas. Det här är en ledsam scen; jag ser femtio sjelfviska tölpar, som jag med godt samvete skulle vilja kasta omkull, om jag vore dem nära, och jag ser några qvinnor, som synas raskare än flera af mitt eget kön; se der står en . . . gode Gud!

Medan Graham talade, hade en ung flicka, som lugnt och stadigt stödt sig vid en äldre mans arm, blifvit genom en knuff af en stor, grof plumhuggare ryckt från sin beskyddare och nedkastad bland hopen. I ögonblicket framstörtade Graham; han och hennes gråhåriga följeslagare förenade sina bemödanden att föra undan den lätt sammanpackade folkmassan; hennes hufvud och långa hår föllo mot hans axel. Hon var sanslös.

— Förtro henne åt mig, sade doktor John, jag är läkare.

— Ja, om ni ej har något fruntimmer med er, var svaret. Håll henne, och jag vill bana oss väg; vi måste föra henne ut i fria luften.

— Jag har väl ett fruntimmer med mig, svarade Graham, men hon blir oss ej till något hinder.

Han kallade mig till sig med ögonen; vi hade blifvit åtskiljda, men som jag fast beslutat, att åter förena mig med honom, sökte jag att krypa under, mellan eller öfver, huru jag kunde, det lefvande stängslet.

— Håll er fast vid mig, bad han.

Jag lydde.

Vår vägrödjare, stark och skicklig, åtskiljde den täta massan; med tålmod och besvär sprängde han denna klippa af kött och blod och förde oss ut i fria luften.

— Ni är engelsman, sade han till doktor Bretton, när vi kommo ut på gatan.

— Ja, jag är engelsman, och jag talar till en landsman?

— Riktigt; var god och stanna två minuter medan jag söker få reda på min vagn.

— Pappa, jag är icke skadad, sade en spääd, qvinlig röst; är jag med pappa?

— Ni är med en vän, och er far är nära till hands, svarade Graham.

— Säg honom, att jag icke är skadad, endast i skuldran, o, min skuldra! de trampade just här.

— Kanske någon ledsträckning, mumlade doktorn; låtom oss hoppas, att det ej är något värre! Lucie, låna mig ett ögonblick er hand.

Och jag biträdde honom, under det han vidtog någon anordning, för att genom en förändrad ställning lindra hennes smärta. Hon undertryckte en klagan och låg stilla och tålig i hans armar.

— Hon är mycket lätt, sade Graham, så lätt, som ett barn . . . och han hviskade i mitt öra . . . manne hon är ett barn? Lucie, fråga huru gammal hon är.

— Jag är icke något barn, jag är en fullvext, sjuttonårig flicka, svarade med en viss värdighet patienten, tilläggande: bed pappa komma, jag blir orolig.

Vagnen körde fram; hennes fader befriade Graham från sin börda, men under flyttningen ur den enas i den andras armar började hon jemra sig.

— Min älskling! sade med ömhet fadren, och vän-

dande sig till Graham, frågade han: ni säger, sir, att ni är läkare?

— Jag är doktor Bretton från Terrassen.

— Godt; vill ni uppstiga i min vagn?

— Jag har min egen vagn här; jag skall söka upp den och följa er.

— Jag tackar er . . . och han uppgaf sin adress . . . hotell Crecy, gatan Crecy.

Vi följde; Graham och jag voro tysta; det liknade ett äfventyr. Någon liten tid förlorade vi innan vi fingo reda på vår vagn; tio minuter sednare än främlingarna hunno vi fram till hotellet. Det var ett hotell i fransysk bemärkelse; en mängd boningshus, icke ett värdshus, en stor byggnad med en hvalfbåge öfver porten åt gatan, ledande genom en hvalfd, betäckt gång, till en kringbyggd gård. Vi stego ur vagnen, gingo upp för en vacker trappa, stannade vid numro 2, ringde på klockan och infördes i en lång rad af ganska vackra rum. Anmälde af en betjent i livré, inträdde vi i ett förmak; enligt engelskt bruk, flammade en eld i kaminen, och väggarna voro betäckta med stora speglar. Nära härden satt i en länstol en ung, späd flicka; en eller två kammarjungfrur voro sysselsatta omkring henne, under det att den gråhåriga mannen med oro betraktade henne.

— Hvar är Harriette, jag önskade att Harriette kom till mig, sade hon.

— Hvar är m:rs Hurst? frågade fadren otåligt och allvarsamt den betjent, som infört oss.

— Hon har gått ut i staden, sir; min unga mamor gaf henne i dag på morgonen dertill tillåtelse.

— Ja, det är sannt, hon har gått till sin syster; jag sade att hon fick det, men hvarken Marianne eller Louise förstå ett ord af hvad jag säger. Utan att vilja det, göra de mig illa.

Doktorn och fadren utbytte helsningar, och medan de talade fem minuter med hvarandra, närmade jag mig länstolen och erbjöd min tjänst.

Graham var ej mindre skicklig chirurg än läkare; han befalldes, att hon skulle bäras i ett annat rum, och hviskade till mig:

— Gå med, Lucie; de båda qvinnorna tyckas vara särdeles tafatta. Ni kan säga dem, huru de skola behandla henne; hon måste vidröras mycket försigtigt.

Rummet hade blå tapetsering och hvita, luftiga gardiner. Sängen, med sitt florsdraperi, liknade en snödrifva. Förafskedande de välmenande, men tafatta uppsatterskorna, afklädde jag henne; ehuru ej vid lynne att observera hennes toilettes tillbehör, emottog jag dock ett behagligt intryck af desamma, och då jag sedermera i minnet återkallade denna afton och jemförde hennes och Ginevra Fanshaws effekter, fann jag dem emellan en skarp kontrast.

Denna flicka var liten, späd och fin, men hennes växt så väl bildad, att den kunnat tjäna till modell. När jag kastade tillbaka hennes mjuka, glänsande, men väl ordnade hår, hade jag under mina ögon ett ungt, blekt och ädelt ansigte. Pannan var slät och ren, ögonbrynen tydliga, men smala, och hennes ögon tycktes vara en dyrbar skänk af naturen; de voro vackra, stora och öppna, liksom beherrskande de öfriga, mindre utbildade dragen; under andra förhållanden hade hennes ögon säkert varit särdeles uttrycksfulla, men nu voro de matta och lidande. Hennes hy var utmärkt fin och vacker; på hals och händer lågo ådrorna, som om de voro penslade, liknande de fina stjelkarna på en blomma; en lätt anstrykning af stolthet rörde sig i hennes yttre, och på hennes läpp var en krökning — troligen medfödd och omedveten — men hvilken, om jag först träffat henne, som frisk, skulle ingifvit mig den tanken, att den lilla damen betraktade ur en gan-

ska origtig synpunkt, såväl lifvet, som vigten af sin egen personlighet.

När jag såg hennes sätt att förhålla sig, under det hon emottog läkarens vård, kunde jag ej hindra mig från att småle; hon visade ej något barnsligt pjunk, var snarare tålig och ståndaktig, men en eller två gånger sade hon med häftighet och en viss skärpa i rösten, att han gjorde henne illa. Jag såg hennes stora ögon, liksom om hon varit ett undrande barn, fixera honom. Jag vet icke om Graham märkte det, men om så var, hade han den försigtigheten att icke låtsa derom. Jag är öfvertygad att han varsamt och skickligt behandlade hennes lilla blesstyr, hvilket hon tyckte erkänna, då hon, när han slutat, yttrade:

— Jag tackar er, doktor, godnatt!

Dessa ord uttalades med stark tonvigt, som dock åtföljdes af samma allvarsamma och skarpa blick.

Emellertid var hon ej farligt skadad, en försäkran, som hennes far med den innerligaste tacksamhet och glädje emottog; med så mycken värma, som en engelsman är i stånd att visa en honom obekant person, af hvilken han emottagit en tjänst, yttrade han sin erkänsla för doktor Bretton och bad honom följande dag besöka sig.

— Pappa, sade en röst från den beslöjade bädden, tacka fruntimret också, om hon ännu är kvar.

Med ett småleende förde jag undan omhänget. Hon syntes nu lugnare och mindre plågad; hon var vacker, fastän blek; det stolta anlets-uttrycket, som jag först hos henne tyckte mig märka, var borta, och hon såg mild och god ut.

— Jag tackar er på det förbindligaste, sade hennes far till mig, ni har varit mycket god mot mitt barn, och jag tror knappast att vi våga säga mistress Hurst, att ni ersatt hennes plats, ty då kommer hon visst att känna sig både svartsjuk och förödmjukad.

Efter ett ömsesidigt förbindligt afsked lemnade vi hotell Crécy. Förfriskningar erbjödös, men som det var sent, vägrade vi att emottaga desamma.

På återvägen reste vi förbi theaterhuset. Der herrskade tystnad och mörker; lamporna voro släckta, äfvensom den utbrustna elden. Morgonen derpå upplyste lidningarna att en gnista fallit på något lösryckt draperi, som genast flammade upp, men att elden blef släckt i ögonblicket.

3.

Grefve de Bassompierre.

De, som lefva ett från den öfriga världen afsöndradt lif, vare sig antingen inom en skola eller i andra ensliga, afskiljda boningar, förgätas lätt af de fordna vännerna, som fortfarande lefva i världshimlet. Oförklarligt nog, inträffar ofta, efter ett längre, oafbrutet umgänge, under hvilket en mängd små tilldragelser, som snarare borde upplifva, än afbryta detsamma, en lång tystnad, som eger starkt syskon-tycke med en fullkomlig glömska. Ingen förklaring öfver denna förgätenhet eger man. Brefven, de täta budskapen hafva upphört, äfvensom de förra periodiska besöken; böcker, papper, hvarje tecken till hugkomst uteblifver.

Man har alltid något giltigt skäl till sitt förändrade förhållande, men hvilket eremiten ensam ej känner. Fastän det i hans lif är en stiltje, bortföras dock hans umgängesvännen i den hvirflande världens nöjen. Den tomma mellanrymd, som för honom flyter så långsamt, att sjelfva tidsmätaren, hans ur, synes hafva stannat, försvinner skyndsamt och omvexlande för hans vännen.

Eremiten — om han har känsla — går in i sitt eget hjerta och döljer sina sinnesrörelser under dessa

veckor af en invärtes vinter; han vet att ödet bjuder honom att, liknande skogsråttan, som under vintern ligger i dvala, gömma sig i något litet smyghål af lifvets stora mur, underkastande sig hvad ej kan förhindras, i det han söker förvara sig mot årstidens kyla. Säge han tåligt: "det är alldeles rätt, det bör så vara," och kanske skall en dag hans snöhöljda graf öppnas, den milda våren återvända till honom, sydliga vindar omsväfva honom, knoppande bäckar, quiltrande foglar och sorlande bäckar kalla honom till ett nytt lif. Kanske inträffar det, kanske icke! Frosten har måhända insmugit sig i hjertat och upplinar icke mer; då våren nalkas, torde en kråka eller en skata ur muren upphackat hans ben. Äfven detta är måhända rätt; han vet ju att han är dödlig och måste förr eller sednare återgå till det stoft, från hvilket han leder sitt ursprung. Efter den händelserika aftonen i theaterhuset följde sju långa veckor, innehållslösa, som sju oskrifna pappersark; icke ett skriftligt, icke ett muntligt meddelande, ej ett tecken till hugkomst.

Emellertid började jag vid medlet af denna tid frukta att något händt mina vänner på Terrassen. Mellersta tiden under en ödslig period är alltid den längsta för enslingen; hans nerver lida af den långa väntan; tviflen, som han hittills tillbakaskjutit, samla sig nu, liksom hämnande, med ökad styrka i hans själ.

Natten blir under dylika förhållanden den bittraste stunden af dygnet; naturen är ej tillgänglig för sömnen; underliga spritningar och strider hemsöka hans bädd; hemska drömmar förvirra hans hjerna och konspirera emot honom. Stackars olycklige! Han gör sitt bästa, för att hålla sig uppe, men han är en förbisedd främling i lyckans verld.

Mot slutet af dessa sju veckor började jag öfvertyga mig sjelf om, hvad jag under de föregående sex svartsjukt uteslutit från mina tankar, att det var ett

oundvikligt öde, min lott, öfver hvilken det icke var mig tillåtet att knota. Följaktligen anklagade jag mig icke sjelf, jag tackade Gud att mitt förnuft var nog ljusst och redigt, att ej martera mig med några sjelf-anklagelser; icke heller tadelade jag någon annan, men det var tungt att framtråka på denna törniga och besvärliga väg, längtande efter bättre dagar.

Jag försökte åtskilligt, för att gifva interesse åt min tillvarelse och förkorta tiden. Jag började ett stort broderi, jag studerade ifrigt tyska språket, jag företog mig att genomgå de torraste och längsta böckerna i biblioteket. Resultatet var ungefär, som om jag, för att tillfredsställa min hunger, hade gnagt en ståltråd och, för att släcka min törst, druckit hafsvatten.

Posttimman var min plågsammaste timma; olyckligtvis kände jag den allt för väl, och jag blef alltid bedragen i min väntan. Jag föreställde mig att djur, fångslade i bur, vänta sin föda med samma otålighet, som jag ett bref. Under dessa sju veckor var mitt hjerta ett rof för fruktan, felslagna förhoppningar, smärta och nästan förtviflan. Denna sista tycktes stundom som en pestartad luft genomandas hela min inre varelse; brefvet, det älskade brefvet kom icke, och det var den enda sällhet i lifvet, som jag begärde.

Som en ersättning för denna outsägliga saknad, tog jag oupphörligt min tillflykt till de fem breffen i mitt lilla skrin. Det var merändels alltid natt, då jag hos dem aflade mina besök, och som jag ej hvarje afton vågade begära ett ljus, köpte jag mig en vaxstapel till detta ändamål. Jag åt icke, jag magrade, jag såg ut, som en skugga, men jag sjuknade icke. En afton, då jag läste dessa bref, märkte jag att genom det ständiga genomläsandet af dem hade de för mig förlorat sitt första värde; mitt guld hade, under mina ögon, smält bort; jag hörde hastiga steg i trappan.

Jag igenkände Genevra Fanshaws steg; hon hade ätit middag i staden och kom nu för att lägga sin shawl m. m. i garderoben.

Hon steg in, klädd i en brokig sidenklädning; shawlen föll af hennes axel och de raka lockarna ned på halsen. Jag hade knappast tid att nedlägga min skatt, då hon satte sig bredvid mig; hon tycktes vara vid ett särdeles dåligt lynne.

— Det har varit en tråkig afton och tråkigt folk.

— Hos hvem har ni varit, hos mrs Cholmondeley? Hennes hus är ju ert himmelrike.

— Jag har icke varit hos henne.

— Har ni gjort någon ny bekantskap?

— Min onkel, de Bassompierre, är kommen.

— Då är ni väl glad? Jag har föreställt mig att han var er favorit.

— Då har ni föreställt er galet. Mannen är afskyvärd; jag hatar honom.

— Emedan han är utlänning eller af något annat lika giltigt skäl?

— Han är icke utlänning; han är engelsman och har ett engelskt namn, som han för tre å fyra år sedan utbytte mot sin moders; hon var utländska och hette de Bassompierre. Några af hans släktingar på mödernet äro döda, och han har efter dem ärft egendom, en titel och namnet de Bassompierre. Han är nu en temligen förnäm man.

— Är det därför ni hatar honom?

— Ni skulle höra hvad mamma säger om honom. Han har varit gift med hennes syster. Mamma kan ej tåla honom; hon säger, att han genom sin hårdhet dödat tante Genevra. Han ser ut som en björn . . . en sådan odräglig afton . . . aldrig mera går jag till hans stora hotell. Föreställ er mig, promenerande ensam i ett rum, med en femtio års man, och när han fem minuter talat med mig, gick han hastigt ifrån mig in i

ett annat rum. Det var hans samvete, som slog honom, ty de säga alla hemma, att jag är tante Ginevras porträtt. Mamma säger, att likheten är nästan förvånande.

— Var ni den enda främmande?

— Enda främmande? upprepade hon. Ja, utom fröken, min kusin, dottern i huset, ett litet bortskämdt, förklemadt ting.

— Har monsieur de Bassompierre en dotter?

— Ja, ja; pina mig ej med edra frågor; jag är så trött!

Hon gäspade, under det att hon ganska obesväradt kastade sig på min säng.

— Fröken har för några veckor sedan hållit på att klämmas ihjäl i theaterhuset.

— Ah, de bo i ett stort hotell vid gatan Crécy?

— Just så; huru vet ni det?

— Jag har varit der.

— Åh, verkligen; jag förmodar att gumman Bretton tog er med sig. Hon och hennes esculap hafva fri entrée i Bassompierreska rummen; det tyckes som om "min son, John" uppvaktade fröken, för att fråga henne, huru hon befann sig efter händelsen på spektaklet... tillgjordhet alltsammans . . . hon blef, tänker jag, ej mera bultad än hon förtjenar för alla hennes airer, som hon tager sig. Emellertid har en stor förtrolighet uppkommit. Jag hörde något om "auld lang syne" eller hvad det var. De voro dumma kräk allesammans.

— Alla! Ni sade ju nyss, att ni var den enda främmande?

— Sade jag? Ni hör, att jag glömde att särskildt nämna en gammal gumma och hennes pojke.

— Doktor Bretton och hans mor voro i afton hos Bassompierres?

— Ja, och fröken spelade rollen af värdinna. Hvilken tillgjord docka är hon icke!

Nu började miss Fanshaw att utveckla anledningen till sitt mulna lynne; inga rökofter hade man ländt för henne; hennes koketteri hade förfelat sitt ändamål; ingen hade egnat henne någon särdeles uppmärksamhet; hennes förtrytelse hade inga gränser.

— Är fröken Bassompierre fullkomligt frisk? frågade jag.

— Lika så frisk, som ni; men hon är ett litet konstigt stycke, hon satte på sig tusendtals miner, för att väcka läkarens interesse, den gamla enkan lade en kudde bakom henne, mot hvilken hon skulle luta sig, och "min son, John" förbjöd henne att anstränga sig det minsta . . . fy, det var just äckligt!

— Det hade icke varit så, om ni varit fröken Bassompierre?

— Jag kan ej fördraga "min son, John."

— Men hans mor gifver honom aldrig denna benämning.

— Hon gör det; han är en äkta bondtölp, min herr John.

— Nu afviker ni från sanningen, och som mitt tålmod nu är uttömdt, fordrar jag att ni först och främst lemnar sängen och sedan rummet.

— Ni är sticken, som ett bi. Ert ansigte är rödt, som en pion. Jag vet icke, hvarför ni blir så het, hvarje gång det är fråga om den der store Jan, "John Anderson!" O, hvilket destingueradt namn!

Uppbragt till det yttersta, läste jag min byrå, släckte min vaxstapel och, efter hon ej ville lemna mig, lemnade jag henne.

Dagen derpå var Thorsdag, till hälften helgedag. Efter frukosten begaf jag mig till första klassens rum. Den fruktade posttimman var inne; jag väntade den, med samma känslor, som andeskådaren väntar ett spöke. Mindre än någonsin hade jag skäl att vänta bref, och alltid glömde jag att allt hopp var försvunnet. Allt

som minuterna minskades, öfverföll mig en namnlös oro. Det blåste en skarp, ödslig vind, och jag hade nu någon tid följt vindarna på deras outgrundliga vandring och märkt deras underbara inflytande på hel-san. De nordliga och östliga nedtryckte lynnet, smär-tan försvårades; den sydliga lugnade och den vestliga, såvida ej åska och en qväfvande, all energi förlaman-de hetta följde, egde något muntrande och uppfriskan-de. Skarp och mörk var denna Januari-dag; jag på-minner mig att jag sprang utan hatt långt bort i träd-gården, i den förhoppning, att jag ej skulle höra pos-tens ankomst och blifva således besparad det obehag, som ljudet af posthornet vanligtvis hos mig väckte. Jag dröjde så länge, jag kunde, utan att väcka upp-seende genom min frånvaro. Jag gömde hufvudet i mitt förkläde och satte fingrarna i mina öron; ändtli-gen vågade jag gå in i första lektionsrummet; kloc-kan var ännu icke nio; inga elever hade infunnit sig. Det första föremål, jag såg, var något hvitt och platt på mitt svarta bord. Posten hade anländt, utan att jag hört honom. Rosina hade, liksom en tröstens engel, besökt min vrå och kvarlemnat ett tydligt tecken att hon varit der. Att det lilla, hvita tinget på mitt bord, var ett bref — ett verkligt bref — kunde jag se på tre alnars afstånd, och som jag hade blott en korrespon-dent på jorden, måste det vara från honom. Han kom ihåg mig ännu; och en djup känsla af tacksamhet gaf nytt lif åt mitt hjerta.

Nästän darrande, men i förhoppning att igen-känna en mig väl bekant hand, betraktade jag bref-vet närmare, men huru nedslagen blef jag icke, när jag, i stället för en manlig, flytande penna, såg en ojemn och ful fruntimmersstil. Det syntes mig, som om ödet temligen stjufmoderligt behandlade mig, och jag sade högt för mig sjelf:

— Det är hårdt!

Jag öppnade brevet, och då igenkände jag genast stilen. Det var dateradt "Terrassen" och lydde sålunda:

"Bästa Lucie!

Det är tid att efterfråga, huru du befunnit dig, och hvad du företagit dig under de sju förflutna veckorna? Icke att jag misstänker, det du eger minsta svårighet, för att redogöra för dina handlingar. Jag tror med visshet, att du har varit lika lycklig och lika sysselsatt, som vi på Terrassen. Hvad Graham beträffar, så utvidgar sig dagligen hans praktik; han är så eftersökt, så upptagen, att jag säger honom, att han säkert blir egenkär. Men som en god moder gör jag mitt bästa, att nedsätta hans sjelfkärlek; som du vet, skämmer jag icke bort honom med smicker, och likväl, Lucie, är han en präktig gosse; hans moders hjerta klappar vid aublicken af honom. Efter att hela dagen hafva sprungit än hit, än dit, varit en probersten för femtio olika lynnen, stridt med hundrade nycker och infall, och ibland bevittnat de grymmaste lidanden, kommer han om aftonen hem till mig, så god, öm och glad, att det förefaller mig, som om jag lefde bland antipoderna, ty när andras sol går ned, uppgår min. Men han behöfver hållas i ordning, tillrättavisas och återhållas, och jag gör honom denna verkliga tjänst; ty hans lynne är så elastiskt, att ingenting kan helt och hållet qväsa honom. När jag inbillar mig, att jag riktigt förtretat honom, svarar han mig med skämt och joller; men jag är en gammal toka, som gör pojken till ämne för denna epistel. För att tala om mig sjelf, har jag haft ett besök af min gamle vän och agent, under den tid jag bodde i Bretton; jag är öfverhopad med affärer. Jag önskade att för Grahams räkning kunna återfå något af hans fars förmögenhet. Föraktligt ler han åt mitt bekymmer i detta

afseende, menar att han både kan försörja mig och sig, och frågar hvad "gamla frun" möjligtvis kan behöfva, som hon icke har; han talar om blå turbaner, påstår att jag vill bära juveler, hålla mig lakejer i livré, hafva ett präktigt hotell samt införa lyx bland de engelska familjerna i Villette."

"Men apropos af blå turbaner, önskade jag att du varit här för ett par aftnar sedan. Han kom hem trött och, enligt sin gamla, sjelfsvåldiga vana, kastade han sig i min stol. Till min stora fröjd somnade han (du minnes, huru han hånade mig, när jag för en enda gång, innan sängdags, tillslöt mina ögon). Jag betraktade honom under hans sömn, och han syntes mig bra vacker. Visst är jag barnslig, Lucie, som är så stolt öfver honom, men hvem kan förhindra det? Visa mig hans make! Vänder jag mina ögon öfverallt i Villette, finner jag ej någon, som liknar honom. Emellertid föll det mig in, att jag skulle spela honom ett spratt; jag gick efter den blå turbanen och satte den mycket försigtigt på hans hufvud. Den missklädde honom alldeles icke; han såg ut, som en österlänning, med den skillnad, att han är ljus. Ingen kan våga säga, att han nu har rödt hår; det har en äkta, glänsande kastaniebrun färg; ville jag vrida min cachmir omkring hans hufvud, skulle han improviseras till en bey, dey eller pascha."

"Men som jag var ensam, njöt jag blott till hälften af mitt upptåg . . . du skulle varit hos mig . . . ändtligen vaknade han, då han händelsevis kastade ögonen i spegeln öfver kaminen, och du kan föreställa dig, huru han hotade att hämnas."

"Men nu till ändamålet med mitt bref; jag vet att Thorsdagen är till hälften helgedag i Rue Fossatte. Var färdig till klockan fem i eftermiddag, då min vagn

hemtar dig. Neka ej att komma; gamla bekanta äro dig till mötes på Terrassen."

"Farväl, min lilla kära, förståndiga guddotter.

Din trogna vän,

Louise Bretton."

Ehuru ännu sorgsen efter läsningen af detta bref, kände jag mig dock lugnare. Mina vänner voro friska och glada; ingen olycka hade träffat hvarken Graham eller hans moder, och deras känslor för mig voro desamma, som de hade varit? Huru eget var det icke; att kasta en återblick på m:rs Brettons sju veckor och jämföra dem med mina. Huru förståndigt och vist vore det icke, om människor, hvilka lefva i en mindre lycklig belägenhet, kunde förmå sig att återhålla sin klagan. Att svälta ihjäl, är ett lidande, som världen förstår, men kanske äro de få, som kunna ingå i den människas hjerta, hvars förnuft är nära att duka under i brist af tillgifvenhet och umgänge. De se fången, som lefvat i mångårigt mörker, som en däre, en idiot, träda ur sitt fängelse; de se huru hans sinnen förslappas, huru hans nerver först spännas och retas, och sedan undergå namnlösa lidanden, samt slutligen fullkomligt försvagas. Hans sorger äro allt för invecklade, för att kunna förstås af mängden. Tala derom! Lika gerna kan du uppträda på en Europeisk marknadsplats och tala det dunkla språk, hvilket Nebucadnezar begagnade till sina besvikna Chaldéer. Ganska få äro de och sällsynta att träffa, som kunna läsa och förstå en lidande själs mysterier. Det är endast fysiska smärtor, som förtjena medlidande, all annan smärta är dikt eller inbillning. I fordna dagar, i tidernas barndom voro de moraliska bekymren ännu oförklarligare; ibland Israels folk fanns blott en Saul, och blott en David, som kunde förstå att lugna honom.

Det var en skarp köld, ett fullkomligt yrväder, och mot aftonen började snöfallet blifva ännu häftigare; jag fruktade att ingen vagn skulle komma, men, tack vare min gudmoder, klockan sex steg jag af vid Terrassen.

Springande genom förstugan, uppför trappan, in i förmaket, fann jag min gudmor der, liknande en glad och solig sommardag; hade det varit en gång till så kallt, hade hennes hjertliga kyss och trofasta famntag uppvärmt mig. För mig, som nu flera veckor endast betraktat obetäckta golf, svarta bänkar, skrifbord och jern-kakelugnar, syntes den blå salongen praktfull. När min gudmor en liten stund med sin hand i min pratat med mig och bannat mig, som afmagrat, sade hon slutligen, att mitt hår blifvit oordnadt under resan och snöyran, samt bad mig gå upp i mitt vanliga rum, för att upphjelpa min toilett.

En klar eld brann i mitt eget lilla sjögröna rum; lända vaxljus stodo på hvardera sidan om spegeln, men framför densamma någonting vackert — luftigt, litet, hvitt — en vinterlik vålnad, som äfven var selsatt med toilette-bestyr. Jag tänkte på Grahams skämt, rörande mina visioner, och ej troende mina egna ögon, betraktade jag närmare denna synvilla. Hon bar en hvit klädning med skarlakansröda muscher; skärpet var rödt, och omkring hennes hårfläta slingrade sig en grön, löfrik krans.

Hastigt vände hon sig emot mig, och hennes stora ögon, beskuggade af långa, mörka ögonhår, fixerade mig.

— Ack, ni är redan här, sade hon med en ljuf röst, och hennes mun drog sig till ett lätt leende, i det hon uppmärksamt såg på mig.

Nu igenkände jag henne; en enda gång förut hade jag sett detta fina, älskliga ansigte.

— Fröken Bassompierre, sade jag.

— Nej, var svaret, icke fröken Bassompierre för . . . dig.

Jag teg, inväntande en förklaring.

— Du är förändrad, svarade hon, närmande sig mig, men du är dock densamma. Jag minnes dig väl, din mine, färgen på ditt hår, dina anletsdrag . . .

Jag hade gått till kaminen, och hon stod mitt emot, betraktande mig; hennes ansigte uttryckte med hvarje minut mera tanke och känsla, tills slutligen en viss sorgsenhet fördunklade dess glans.

— Jag erinrar mig så lifligt det förflutna, när jag ser på dig, att jag nästan vill gråta, återtog hon; men jag har ej nu lust att vara sorgsen och sentimental, tvärtom är jag innerligt glad att återse dig.

Lifligt intresserad, fastän ord fattades mig, stammade jag:

— Jag kan ej påminna mig, att jag före den lilla händelsen vid utgången från theaterhuset någonsin sett er.

Hon log.

— Du har glömt att jag suttit på ditt knä, att du tagit mig i dina armar, att jag till och med hvilat mitt hufvud på ditt örngott? Minnes du icke en afton, då jag gret och skrek, som ett sjelfsvåldigt barn, hvilket jag också var, och kröp till din bädd, då du tog emot mig och tröstade mig i min bedröfvelse? Förflytta dig till Bretton! Erinra dig m:r Home!

Slutligen förstod jag allt.

— Är du lilla Polly?

— Jag är Paulina Maria Home de Bassompierre.

Hvilka förändringar frambringa ej tiden? Lilla Pollys fina, bleka, regelbundna ansigte med sina omvexlande uttryck lofvade att blifva intressant och intagande, men Paulina Maria var skön; dock var hennes skönhet icke af det slag, som, i likhet med den nyss utslagna rosen, genäst bländar; ej heller erinrade hen-

nes utseende om hennes blonda kusins, Ginevras, friska och granna ansigte; de sjutton åren hade förhöjt behaget af det hela, hvilket icke låg i hennes fina hy, icke i hennes regelbundna anletsdrag, icke i hennes väl formade vext, utan i återspegligen af hennes själ. Det var icke en ståtlig kandelaber af någon dyrbar materia, det var en lampa, hvars kyska flamma, lik en vestalisk eld, aldrig släcktes, utan en evig låga, som man ej var i stånd att yägra sin dyrkan. Då jag talar om hennes hänförande skönhet, öfverdrifver jag icke; hon var en vit, sällsynt violblomma, för hvilken man glömde den mest lysande Camelia och den skönaste Dahlia, som blomstrade i hennes närhet.

— Du kommer ihåg den gamla Bretton-tiden? frågade jag.

— Bättre kanske, än du. Jag minnes icke allenast dagarna, utan äfven timmarna.

— Något måste du visst hafva glömt?

— Intet.

— Du var då en liten känslig varelse, och troligen hafva de intryck af sorg och glädje, du då emottog, försvunnit ur ditt hjerta och minne?

— Du tror, att jag glömt hvilka jag höll af, när jag var barn, och huru mycket jag höll af dem?

— Till någon del måste du hafva glömt det.

— Den tiden glömmet jag aldrig, återtog hon.

Hennes blick bekräftade hennes ord. För den, hvars barndom icke bortdunstar som en dröm, försvinner icke heller dess ungdom som en solstråle. Hon ville icke betrakta lifvet, som strödda episoder, icke glömma den föregående årstiden, när hon inträdde i en annan; hon ville med omsorg förvara hvad hon en gång egt och blott öka sina gamla skatter med nya; ofta återblickande på sitt lifs början, ville hon tillvexa i harmoni och karaktersfasthet. Men likväl kunde jag ännu icke tro, att alla de scener, som hopade sig i mitt minne,

voro lifliga och synbara för henne. Hennes ömma tillgifvenhet, hennes lekar, hennes tvister med en mycket kär lekkamröt, hennes barnsliga hjertas fruktan, lålamod och hängifvenhet, hennes grannliga återhållsamhet, hennes små pröfningar, och slutligen hennes djupa smärta vid skiljsmessen, framställde sig för mitt minne, och jag skakade tviflande mitt hufvud.

— Det sexåriga barnet, sade hon, lefver ännu i den sjuttonåriga flickan.

— Du tycktes den tiden vara utomordentligt fäst vid Mrs Bretton.

— Icke utomordentligt, svarade hon, jag tyckte om henne, jag vördade henne, som jag nu gör; hon synes mig icke förändrad.

— Ej mycket, svarade jag.

Vi tego några minuter och, kastande ögonen omkring rummet, sade hon:

— Jag känner igen åtskilligt, som var i Bretton; bland annat spegeln och nåldynan.

— Du igenkände mistress Bretton?

— Jag erinrar mig henne fullkomligt; hennes anletsdrag, hennes olivfärgade hy, hennes svarta hår, hennes vext, hennes gång och hennes röst.

— Doktor Bretton, återtog jag . . . pröfvande henne . . . kommer följaktligen ej med i räkningen . . . och, i sanning tycktes det mig icke, när jag såg ert första möte, att han var fullkomligt främmande för dig.

— Ja, den aftonen voro mina ögon alldeles förblindade.

— Huru kommo din far och han att igenkänna hvarandra?

— Genom utbytet af kort. Namnen Graham Bretton och Home de Bassompierre gåfvo anledning till frågor och förklaringar. Men redan förut hade jag börjat förstå någonting.

— Huru . . . någonting?

— Hvarföre, sade hon, går det så trögt för de flesta att finna sanningen, icke att se, men med känslan uppfalla den . . . menar jag. När doktor Bretton ett par gånger besökt mig och satt nära och talade vid mig, när jag observerade blicken i hans ögon, uttrycket omkring hans mun, formen af hans haka, hans sätt att föra hufvudet, med ett ord allt, som vi märka hos personer, med hvilka vi umgås . . . huru var det då möjligt, att icke erinra sig Graham Bretton? Graham var smärtare, icke så lång, hade ett finare, qvinligare ansigte, ljusare hår och ej så djup och manlig röst; men likvisst är han ännu Graham, liksom jag är lilla Polly och du är Lucie Snowe.

Det förvånade mig att finna mina tankar så fullkomligt återgifna hos henne.

— Du och Graham voro förr lekkamrater, sade jag.

— Och det minnes du?

— Och troligen äfven han, återtog jag.

— Jag har ej frågat honom; men få saker skulle så mycket förvåna mig, som om han erinrade sig det samma . . . jag förmodar att han är ännu glad och sorglös?

— Erinrar du dig honom som glad och sorglös? frågade jag.

— Jag kan knappast erinra mig honom annorlunda. Ibland var han införlifvad med sina studier, ibland var han munter; men antingen han var sysselsatt med sina böcker eller med lek och skämt, tänkte han mera på böckerna och leken än på dem, med hvilka han läste och lekte.

— Han var partisk för dig.

— För mig, ack nej; han hade andra lekkamrater, sina skolkamrater; mig brydde han sig ej stort om, när jag undantager söndagarna. Jag kommer ihåg, huru vi hand i hand gingo till S:t Maria kyrka, och att han begagnade min bönbok, och huru mild och

god var han ej Söndagsaftnarna, riktigt mild, för att vara en så lillig gosse; och han hade så mycket lålamod med mig, när jag läste illa, och var så rolig att bero utaf; aldrig tillbringade han Söndagarna utom hus; en ständig fruktan hade jag, att han skulle emottaga någon bjudning, men det gjorde han icke, och ej heller syntes han önska det; men nu är det troligen icke så; jag förmodar att Söndagarna äro nu de dagar, då doktor Bretton emottager bjudningar.

— Barn, kommen ned till mig! ropade m:rs Bretton nedifrån.

Paulina ville ännu dröja en stund, men jag var böjd att gå ned, hvilket vi ock gjorde.

4.

Lilla Grefvinnan.

Glad och angenäm, som min gudmor vanligtvis var, syntes det dock att hon nu samtalade med oss, icke för sin, utan för vår skull; hon var tankspridd; denna afton var det stelt och tråkigt på Terrassen. De tjutande vindarna störde vår ro. Huru ofta sitta icke vi kvinnor samlade omkring den trefliga härden, njutande hemlifvets behag, under det att våra hjertan och vår inbillning äro dömda att skilja sig från trefnad och bekvämlighet, som personligen omgifva oss, för att i mörka natten vandra långa vägar i det häftigaste oväder, strida med storm och snöyra, under det de vid ensliga portar och stättor lyssnande afbida fadrens, makens eller sonens återkomst.

Fader och son återkommo slutligen, ty grefve Bassompierre följde denna afton doktor Bretton. Jag vet ej hvilken det var i vår trio, som först hörde deras ankomst. Vi sprungo ut i förstugan, för att möta de båda ryttarne, men de varnade oss att icke komma sig för nära; de sågo ut, som två stora snödrifvor, och mrs Bretton befallde dem genast att gå i köket, förbjudande dem, att, förrän de skakat af sig snön, sätta sin fot på de med mattor belagda trapporna. Vi måste följa dem in i det gamla, stora, på holländskt sätt in-

rättade köket. Den lilla, hvita grefvinnan dansade omkring sin hvita grefve, i det hon, klappande händerna, ropade:

— Pappa, pappa, du ser ut som en riktig isbjörn!

Isbjörnen skakade af sig snön och den lilla anden flydde ifrån honom, men, skrattande, kom hon tillbaka och hjälpte honom att aftaga utanplaggen. Han hotade att kasta på henne några snöbollar.

Vig, som en stengel, höjde hon sig undan, då han, lekande, höjde handen öfver hennes hufvud.

Hennes rörelser voro oändligt mjuka och behagliga; hennes skratt klingade som en silfverklocka; när hon tog sin fars kalla händer, värmande dem i sina, i det hon ställde sig på tå, för att få en kyss, syntes det som om en gloria af behag kringstrålat hennes älskliga hufvud. Den allvarsamme, gamle mannen såg på henne, som man ser, då man vill undersöka hvilken frukt, som bjudes oss.

— M:rs Bretton, sade han, hvad skall jag göra med flickan min? Hon tilltager hvarken i visdom eller år; är hon icke lika mycket barn nu, som för tio år sedan.

— Hon kan ej vara mera barn än den här pojken, så stor han än är, svarade mistress Bretton, som var i strid med sin son, rörande ombyte af något klädesplagg, som han fann onödigt och hon nödvändigt.

— Mamma, sade han, i det han med utsträckt arm och skrattande stödde sig vid köksbordet, låtom oss ingå förlikning; mamma måste sörja så väl för vår yttre som inre värma; skaffa en juldryck, och här vid spiseelden toasta vi till gamla Englands ära.

Under det att grefven värmd sig vid elden och Paulina Maria dansade fram och åter, lycklig af sin frihet i delta stora kök, undervisade m:rs Bretton sjelf Martha, huru hon skulle tillreda drycken och hålla

den i en Bretton-flaska samt servera den, rykande varm, i en liten silfverpokal.

— En skål för gamla minnen, för ett kärt återseende! sade Bassompierre, hållande pokalen högt upp, och, i det han betraktade m:rs Bretton, upprepade han en gammal, Skottsk vers.

— Skottska, skottska, sade Paulina, pappa talar skottska och för skottska är han särdeles svag. Vi äro, Home och de Bassompierre, af både skottskt och galliskt ursprung.

— Är det verkligen en skottsk dans, som du, lilla bergtroll, nu dansar? M:rs Bretton, jag spår att hon framkallar en hel mängd elfvor, som ställa till dans midt på golvet; hon är en fullkomlig liten trollslända.

— Pappa, bed Lucie dansa med mig; der står Lucie Snowe.

M:r Home räckte mig handen, vänligt sägande, att han ihågkom mig, och om också hans eget minne felstagit honom, hade mitt namn så ofta varit på hans dotters läppar, att jag föreföll honom som en gammal bekant.

En hvar hade druckit ur pokalen, med undantag af Paulina, hvars elfdans ingen vågade att genom en så profan dryck afbryta.

— Låt mig äfven smaka den, sade hon till Graham, som satt pokalen så högt upp på bordet, att hon ej kunde nå den.

Mistress Bretton och m:r Home hade med hvarandra öppnat ett samtal. Doktor John hade icke varit någon likgiltig åskådare af elfdansen, som särdeles behagade honom; oberäknadt de intagande rörelserna, som tjuste hans ögon, roade det honom att finna henne så obesvärad i hans moders hus, då han följaktligen sjelf kände sig sjelf lika obesvärad: återigen föreföll hon honom som ett barn, som hans lek-

kamrat. Jag undrade huru han skulle tilltala henne. Jag hade icke sett honom vända sig till henne; hans första ord bevisade att lilla Polly genom denna aftous skämtsamma förtrolighet återkallades för hans minne.

— Mylady befäller pokalen.

— Hörde ni ej, att jag bad derom?

— Jo, men jag är ledsen, att jag ej kan efterkomma denna bön.

— Jag mår fullkomligt väl nu; det kan hvarken göra skuldran eller nyckelbenet någon skada . . . Är det vin?

— Nej, icke heller dagg, svarade han smäleende.

— Jag vill icke hafva dagg, svarade hon, jag behöfver ingen. Men hvad är det?

— Öl, October-öl, bryggt kanske när jag föddes.

— Det är visst märkvärdigt; är det godt?

— Mycket godt.

Och han tog ned pokalen, förde den till sina egna läppar, uttryckte med ögonen sin belåtenhet med drycken, och med en viss högtidlighet återsatte han den på hyllan.

— Jag skulle gerna vilja hafva litet, sade Paulina, i det hon såg upp, jag har aldrig smakat något sådant förr. Är det sött?

— Som socker, svarade Graham.

Hon fortfor att se upp med ett barns blick, hvilket längtar efter någon förbjuden lækkerhet. Slutligen tog doktorn ned bägaren och räckte den åt henne; som hans ögon alltid voro uttrycksfulla, när han var vid godt lynne, tycktes de nu säga, att han beviljade henne en särdeles ynnest, då han höll bägaren så att en och en droppe i sender kunde uppsugas af hennes rosiga läppar, som hvilade på dess kant.

— Litet mera, litet mera, sade hon, i det hon vidrörde hans hand med sitt pekfinger; ett tecken att hon önskade det han mera skulle böja pokalen — det

smakar kryddor och socker; er handled är så styf; ni är snål.

Han log och gaf vika, i det han med ett visst allvar hviskade:

— Tala ej om det för min mor eller Lucie, då får jag bannor.

— Det gör jag icke, svarade hon; — då hon smakat så mycket af drycken, som hon önskade, öfvergick hon till en annan ton, alldeles som om han gifvit henne en trolldryck — den är icke söt, den är bitler och så het, att den bränner tungan; den tager bort andedräkten. Det var ej underligt om ert gamla October-öl var mig förbjudet. Tackar så mycket, intet mera.

Och med en lätt böjning på hufvudet ilade hon bort till sin far.

Jag fann att hon var sanningen trogen, då hon sade att det sjuåriga barnet ännu lefde inom den sjuttonåriga flickan.

Graham såg litet flat efter henne; hans ögon hvilade på henne under större delen af aftonen, men hon tycktes ej taga nolis om honom.

När vi vid thelimman gingo ned i förmaket, tog hon sin fars arm; hon tog plats vid hans sida; hennes omsorger och hennes uppmärksamhet egnade hon honom. Han och m:rs Bretton underhöllo egentligen samtale, och Paulina lyssnade med interesse till allt, hvad han sade, upprepande eller tilläggande något af det eller det äfventyret.

— Och hvar var pappa den gången? och hvad sade pappa då? berättla mistress Bretton den och den händelsen.

Hon deltog ej mera i något skämt; hennes barnsliga, lekfulla flamma hade utbrunnit för aftonen; det var roligt att se henne taga godnatt. Med en viss värdighet helsade hon Graham; i hennes leende och i den

lätta böjningen med hufvudet, röjde sig "grefvinnan," och Graham svarade med en bugning, som bade tycke af hennes. Jag förstod, att han hade svårt att i sina tankar sammanblanda den dansande elfvan och den lilla stolta damen.

Dagen derpå, när vi alla voro samlade omkring frukostbordet, utfärdade värdinnan den domen, att ingen, som ej af en sträng nödvändighet dertill vore nödsakad, tilläts att den dagen lemna hennes hus; och i sjelfva verket förbjöd det sig sjelf; yrvädet fortfor. För det närvarande föll ingen snö, men den, som redan fallit, kastades af vindarna i de mest fantastiska figurer.

Grefvinnan understödde m:rs Bretton.

— Pappa skall icke gå ut, sade hon, sättande sig sjelf vid hans sida.

— Pappa går icke till staden i dag, är det ej så?

— Nej icke, om m:rs Bretton och du, Polly, blifva mycket goda emot mig i dag; om du är mycket vänlig och uppmärksam mot mig, om du sjäsar snällt för mig, gör mycket af mig, är det möjligt att jag låter öfvertala mig, att vänta tills en timma efter frukosten, då jag får se, om vädet lugnar sig. Men du gifver mig ju ingen frukost, du hjuder mig ingenting, du låter mig hungra ihjäl.

— Haf godheten, m:rs Bretton, och servera pappa kaffe, under det jag i andra afseenden tager hand om honom; sedan han blef grefve, fordrar han så mycken uppmärksamhet. Här, pappa, fortfor hon, äro semlor, här är någon slags crème, just sådan vi brukade hafva i Bretton, hvilken ni sade var så god, alldeles som om den varit tillagad i Skottland.

— Och hvilken lilla grefvinnan ständigt serverade min son, kommer du ihåg det, min lilla vän? inföll m:rs Bretton. Minnes Paulina huru du kom till mig, vidrörande min klädningsarm, hviskande: har ni ej,

min fru, något godt åt Graham, litet crème, honungkaka eller sylt?

— Nej, mamma, sade han, skrattande och rodnande, det var säkert icke så; icke kunde jag bry mig om sådant der slisk?

— Gjorde han det, eller gjorde han det icke, Paulina?

— Han tyckte om det, försäkrade hon.

— Rodna icke för det, John, sade uppmuntrande m:r Home, jag tycker sjelf ännu om sådant och har alltid gjort det, och Polly visade förstånd, då hon äfven i materiellt afseende var uppmärksam mot en vän; jag har sjelf lärt henne det, och hon får ej glömma denna goda vana. Polly, gif mig ett litet stycke oxlunga.

— Der, pappa, men kom ihåg att det är med vilkor jag är så här artig; om ni i dag stannar qvar på Terrassen?

— Mistress Bretton, sade grefven, känner ni någon god skola; min dotter behöfver komma i pension?

— Den skola, der Lucie är, i madame Becks?

— Är miss Snowe i en skola?

— Jag är lärarinna derstädes, svarade jag och var glad att finna tillfälle att säga dessa ord.

För en liten stund föreföll det mig, som om jag varit i en för dem falsk ställning. M:rs Bretton och hennes son kände mina omständigheter, men grefven och hennes dotter icke. De kunde kanske vara böjda att förändra något i deras förtroliga sätt emot mig, om de finge känna min underordnade ställning i samhället. Under det jag stadigt uttalade dessa ord uppstego inom mig en mängd tankar, som jag ej förutsett, hvilka ofrivilligt framkallade en suck. Under två minuter upplyftade ej m:r Home ögonen från tallriken, ej heller talade han; kanske hade hans öron ej uppfångat mina ord; kanske tänkte han att höflighe-

ten förbjöd alla commentarier öfver en dylik bekännelse. Skottarna äro på en gång stolta och enkla i sina lefnadsvanor. Jag trodde mig förstå, att han hade sin del af sin nations lynne. Var det en falsk stolthet eller sjelfkänsla? Jag lemnar frågan obesvarad i dess vidsträckta bemärkelse. Hvad mig enskildt beträffar, kan jag svara, att han alltid mot mig uppförde sig som en ärans man. Af naturen var han länkare och hade djupa känslor; öfver hans reflexioner spred sig en viss melankoli; men än mer, ett moln skymde ofta hans panna. Han kände ej mycket, rörande Lucie Snowe, hvad han visste, förstod han icke; hans misstag, rörande min karakter, kom mig att småle; han trodde att min vandring genom lifvet gick förbi en skuggrik kulle; han erkände det jag höll vägen rakt fram; han hade velat hjälpa mig, om han kunnat; som han nu ej var i tillfälle dertill, gaf han mig sina välönskningar; när han såg på mig, voro hans ögon milda; när han talade till mig, var hans röst vänlig.

— Ni har en stor kallelse, sade han, jag önskar er krafter och helsa att fullfölja den.

Hans lilla, vackra dotter tog icke saken alldeles så lugnt; hon fixerade mig med förvåning, nästan med ledsnad.

— Är du lärarinna? utropade hon; jag länkte aldrig på hvad du var ej heller ämnade jag fråga det, ty för mig var du alltid Lucie Snowe.

— Och hvad är jag nu? kunde jag ej hindra mig ifrån att fråga.

— Du sjelf, naturligtvis. Men är du verkligen lärarinna i Villette?

— Jag är det verkligen.

— Och är du belåten dermed?

— Icke alltid.

— Och hvarför fortsätter du då?

Hennes fader säg på henne, och jag fruktade, att han ville banna henne, men han sade endast:

— Fortsätt, Polly, fortsätt med din examen. Tag fram ditt hela visdomsförråd; om miss Snowe rodnade och såg förlägen ut, skulle jag bedja dig tiga, ty i den händelsen hade du och jag ådragit oss hennes missnöje, men som hon nu blott smäler, kunna vi väl äfventyra att mångfaldiga våra frågor. Nå, miss Snowe, hvarför gör ni det?

— Förnämligast af det skäl, gudnäs, att jag behöfver bergningsmedel.

— Icke af blott philanthropiska motiver? Polly och jag fästade oss vid denna hypothes, som den mest anlagliga förklaring öfver er excentricitet.

— Nej, nej, svarade jag. Endast på detta sätt är jag i stånd att förskaffa mig tak öfver hufvud, och är det mig en tillfredsställelse om jag genom mitt arbete kan spara mig smärtan, att vara andra till last.

— Pappa får säga hvad pappa vill, så beklagar jag Lucie.

— Det medlidandet kan du bespara dig; låt det återgå till det hjerta, hvarifrån det utgått, och lyssna till din fars röst: om hans Polly någonsin genom ert farenheten kommer att vidkännas förgängligheten af de jordiska egodelarna, så skulle han önska, att hon följde Lucies exempel, och att hon, i stället för att af andras händer emottaga sitt bröd, förtjenade det sjelf.

— Ja, pappa, sade hon tankfullt, men, stackars Lucie, jag trodde henne vara en rik flicka och hafva rika vänner.

— Och du trodde, som en liten toka; det trodde icke jag; när jag händelsevis, som icke var ofta, gaf akt på miss Lucies sätt och väsende, föreföll hon mig som en person, hvilken väl ville beskydda, men ej sjelf beskyddas, ville handla men icke betjenas, och jag

hoppas, att hon genom den lott, henne af ödet blifvit beskärd, vunnit en erfarenhet, för hvilken hon, om hon lefver länge, skall prisa försynen. Men — sade han, hastigt förändrande ton — tror miss Lucie, att madame Beck antager min Polly, som elev?

Jag svarade, att han behöfde blott försöka, och att madame nelst ville antaga engelska elever. "Om grefven denna eftermiddag tager sin dotter med sig, ansvarar jag för att Rosina, portvakterskan, ej blir sen att öppna, samt att madame sätter sina bästa handskar på sig, då hon i salongen går er till mötes."

— Om ni är säker derpå, ser jag ej något skäl till uppskof. M:rs Hurst kan sedermera skicka henne sina effekter, och Polly nu genast sätta sig ned och studera sin franska abc-bok, och ni, miss Lucie, hoppas jag då och då har på henne ett vaksamt öga samt låter mig veta, huru hon skickar sig. Jag förmodar att lilla grefvinnan, fortfor han, vändande sig till Polly, är nöjd med detta arrangement?

Grefvinnan stammade:

— Jag trodde att min uppfostran var fullbordad.

— Det bevisar, huru mycket man kan misstaga sig. Jag är af helt andra tankar, som alla säkert skulle dela med mig, hvilka denna morgon hört dina djupa åsigter af lifvet. Ack, min lilla flicka, du har ännu mycket att lära, och pappa borde ha' lärt dig mycket mer än han gjort. Lätom oss försöka madame Becks pension; vädret tyckes stilla sig, och jag har slutat min frukost . . .

— Men pappa?

— Hvad menar du?

— Jag ser ett hinder.

— Jag icke alls.

— Ett stort hinder, pappa, som aldrig kan öfvervinnas; det är lika stort, som ni sjelf, när ni bär er öfverrock och snödrifvan på er mössa, men det kan

icke bortsmältas, som den der snödrifvan. Miss Lucie måste varna madame Beck för att emottaga mig, ty då finge hon pappa med. Nu skall jag berätta en liten anekdot, i hvilken han är hjälten: för fem år sedan, då jag var tolf år gammal, hade pappa fått i sitt hufvud, att han skämde bort mig, och han beslöt att skicka bort mig i pension. Jag gret; grefve Bassompierre var hård, som sten, och gaf ej vika; jag reste, och hvad blef följden? I det bästa lynne helsade pappa på mig i pensionen; några dagar sednare skulle jag helsa på honom. Som detta icke alls var vanligt, knotade madame Aigredoux, och pappa och jag blefvo båda två förvista från hennes skola. Lucie kan berätta denna lilla historia för madame Beck, så att hon vet hvad hon har att vänta.

Mrs Bretton frågade m:r Home hvad han hade att anföra till sitt försvar. Han teg och Paulina triumferade.

Efter frukosten, då de tvänne äldre personerna lemnade oss, var hon ej barn längre; hennes ansigte undergick en stor förändring; det lekfulla anletsuttrycket och den öppna blicken, som hon hade, då hon talade till sin far, förvandlades till något tankfullt; hennes sätt var bestämdare och mindre rörligt.

Tvifvelsutän utgick förändringen lika litet Grahams öga, som mitt; för några minuter stod han vid fönstret, betraktande snön, sedan närmade han sig kaminen och inblandade sig, men icke med sin vanliga lätthet, i samtalet. Han hade svårt att finna ämne; letande efter ord, talade han stolt och tvunget om Vilette, dess inneväånare, dess utsigter och dess märkvärdiga byggnader. Fröken Bassompierre svarade honom på äkta qvinnomanér. Hon var icke helt och hållet sig sjelf; en tonbrytning, en blick, en än hastig och liflig, än öfvertänkt och prydlig åtbörd påminde någon gång om lilla Polly; men dessa små egenheter

förgylldes af en så intagande artighet, ett så oemotståndligt behag, att en mindre finkänslig man än Graham skulle deraf tagit sig anledning att med henne ingå i ett förtroligare förhållande.

Emellertid följde doktor Bretton med den största uppmärksamhet hvarje färgskiftning i hennes väsende; ingen enda karakteristisk rörelse, ingen enda hviskning, ingen höjning i tonen eller tvekan i sättet att uttrycka sig undföll honom. Än talade hon högt och flytande, än stammade hon, men rodnade, när det inträffade, och upprepade ordet tydligare, under det att man såg att hon sjelf plågades af sin lilla osäkerhet i rösten. Graham, då han märkte det, smålog. Under det att de talade, blefvo de å ömse sidor mera lediga, och hade samtalet räckt längre, hade det troligen tagit en ganska interessant vändning. Till Paulinas läppar hade det skalkaktiga leendet återvänt; hon stammade en gång och glömde att rätta sig sjelf. Och doktor John, jag vet icke på hvad sätt han förändrades, men nog af, han gjorde det; han var icke gladare, han skämtade icke, men han blef mera obesvärad; hans röst blef mildare, hans uttryck naturligare. Tio år förut hade dessa tvänne varelser, då de meddelade sig till hvarandra, haft ett öfverflöd af ord; ett decennium hade icke inskränkt deras erfarenhet eller försvagat deras inbördes skarpsynthet; dessutom gifvas naturer, som ju mera de säga hvarandra, ju mera hafva de att säga. För dessa öfvergår umgänget först till ett behof af hvarandras närvaro, och detta sednare till en ännu innerligare förening.

Graham måste emellertid aflägsna sig; hans praktik ålade honom skyldigheter, som hvarken kunde glömmas eller uppskjutas. Han lemnade rummet, men innan han lemnade huset, återkom han; jag visste att han skulle göra det, icke för att hemta de papper eller kort, som lågo på bordet, hvilket utgjorde hans sken-

bara ärende, utan för att förvissa sig sjelf om Paulina verkligen var sådan, som hon qvarstått i hans minne, att han icke betraktat henne ur någon partisk synpunkt, och att han icke sett henne i något falskt ljus; nej, det intryck han af henne mottagit var sannt; hon snarare vann än förlorade genom detta återseende; han tog med sig en afskedsblick, skygg men mild, så vacker, så oskuldsfull, som något litet rådjur, upplyfande sig ur sin håla, något litet lamm från sin bädd i den gröna ängen, kunnat gifva honom. Lemnade allena, bibehöllo Paulina och jag några minuters tystnad; vi framtogo våra arbeten. Den fordna hvita, lakerade arbetslådan ersattes nu af en ganska dyrbar med inläggningar i mosaik; de späda fingrarna, som knappast kunde föra synålen, voro nu snabba och vana, men samma lilla rynkning på pannan förmärkte jag, samma hastiga vändningar och rörelser, än att upptaga en snurra på tråden, än att skaka något inbilladt stoft eller fjun från sidentyget, på hvilket hon sydde.

Denna morgon hade jag ej lust att tala; den stormiga vinterdagen inverkade dystert på mitt lynne. Hade Ginevra Fanshaw denna morgon varit mitt sällskap, hade hon ej tillåtit mig att ostörd lyssna och fundera. Den person, som nyss lemnat oss, hade blifvit hennes tema, och huru hade hon icke oupphörligt varierat samma ämne, öfverflyglat mig med frågor och misstankar, tröttat och nedtryckt mig med förtroenden och kommentarier, som jag ej efterlängtade, men på det högsta önskade att undvika.

Paulina Marias mörka ögon sågo tvänne gånger på mig med en lugn, men genomträngande, mörk blick; hennes läppar öppnades, som om hon velat yttra något, men hon såg att jag önskade iakttaga en oafbruten tystnad och var nog grannlaga, att ej vilja störa mig.

"Detta uthärdar hon ej länge," länkte jag, ty jag var van, att hos fruntimmer och flickor i allmänhet finna föga sjelfbeherrskning. Lilla grefvinnan tycktes utgöra ett undantag; när hon tröttnade sy, tog hon en bok. Händelsevis hade hon från bokskåpet nedtagit en gammal Bretton-bok, en med kopparstick försedd naturalhistoria, i hvilken jag ofta, medan boken hvilade på Grahams knä, sett henne läsa under hans uppsigt; efter slutad lektion bad hon honom alltid, som en nåd, att för henne förklara kopparstickens betydelse. Jag observerade henne noga, och hon tycktes rättfärdiga det goda minne, hvilket hon sjelf sagt sig ega. Allt som hon vände bladen, ljusnade hennes ansigte, och i hvarje blick syntes hon skicka en helsing till det förflutna. När hon vände titelbladet, såg hon Grahams namn med barnslig stil skrifvet på första sidan; hon förde fingerspetsarna öfver bokstäfverna, och denna rörelse åtföljdes af ett ömt småleende, som öfvergick till en smekning. Paulina älskade att vallfärdas i minnenas land. Men denna lilla scen var, efter hennes egen uppgift, utan någon betydelse; hon kunde känna, utan att utgjuta sina känslor i en ström af ord.

Omkring en timma sysselsatte hon sig vid bokskåpet; nedtagande volym efter volym, förnyade hon bekantskapen med hvar och en af dem. När detta var gjordt, satte hon sig på en låg stol, och lutande handen mot hakan och bibehållande tystnaden, försjönk hon i sina tankar.

Ljudet af den stora porten, hvilken öppnades, samt hennes fars röst, som i förstugan talade till m:rs Bretton, väckte henne slutligen; hon sprang upp; inom en sekund hade hon ilat utför trapporna.

- Pappa, pappa, du går ifrån mig?
- Mitt lilla hjerta, jag måste till staden.
- Men det är för kallt, pappa.

Och då hörde jag m:r de Bassompierre visa henne, huru väl han genom sin klädsel var skyddad mot vådret; han sade, att han ämnade begagna vagn, samt försäkrade henne, att hon ej för hans skull hade skäl till ringaste oro.

— Men lofva mig, pappa, att återvända innan mörkret, och äfven att pappa, såväl som doktor Bretton, återvända åkande.

— Om jag träffar doktorn, skall jag säga honom, att ett frutimmer ålagt mig hafva omsorg om hans dyrbara helsa, samt att tidigt hemföra honom under mitt beskydd?

— Ja, säg att det är ett fruntimmer, ty då tror han att det är hans mor och lyder . . . kom snart hem, pappa, ty jag ämnar lyssna i hvarje minut.

Dörren tillslöts, vagnen rullade sagta bort öfver snön, och grefvinnan återkom tankfull och orolig.

När skymningen inbröt, lyssnade hon tyst, stilla gående med sagta steg fram och åter öfver golfvet; hon stannade understundom och lånade örat till minsta ljud; stormen hade lagt sig, och genom de nakna grenarna i avenyen kunde vi vid månskenet se ett hvitt klot, som var den återkommande vagnen.

Paulina hade icke nu någon dans till välkomsthelsing; med ett viss, högtidligt allvar gick hon mot sin far, då han inträdde i rummet, anvisade honom själf plats, och till tacksambetsbevis för det han så tidigt hemkommit, smekte hon hans öron med ljufliga ord, och när hon satte honom ned i stolen, skulle man tro att det endast skedde genom hennes bemedling. Graham inträdde några minuter sednare. Paulina vände sig om till hälften; de talade blott ett eller två ord med hvarandra; deras händer möttes som hastigast. Hon satt vid sin faders sida, och Graham kastade sig i en stol, i andra ändan af rummet. Lyckligtvis hade m:rs Bretton och m:r Home åtskilligt att meddela hvaran-

dra, i annat fall hade vår aftonunderhållning blifvit ganska trög.

Efter théet syntes Paulinas synål och vackra guldfingerborg i full verksamhet, under det att tungan var liksom bunden, och hennes ögon under de beslöjade ögonlocken oafbrutet nedsänktes. Graham, som syntes trött efter sitt dagsarbete, sade sjelf ganska litet, under det han med blicken följde Paulinas guldfingerborg, som om det varit hufvudet på någon liten, gul orm.

5.

En begrafning.

Från denna dag saknade icke mitt lif omvexling; med madame Becks samtycke företog jag ofta små utfarter, och den umgängeskrets, i hvilken jag vistades, hade vunnit hennes odelade bifall. Den värda föreståndarinnan hade alltid, från mitt första inträdande i hennes hus, behandlat mig med aktning, och när hon såg, att jag umgicks på ett slott, (ty så var den villa byggd, som bar namn af Terrassen), öfvergick denna aktning till en viss utmärkelse.

Madame, ehuru i alla afseenden verldsligt sinnad, var i intet afseende svag; det var måtta och sans i hennes sätt att söka sin egen fördel; lugn och försigtig i hennes beräkningar, och fruktande att blottställa sig för mitt förakt, hade hon den takten att visa, det hon var belåten, då de personer, som med henne hade beröring, sökte ett bildadt och passande umgänge. Hon berömde hvarken mig eller mina vänner, men när jag, då hon, sittande i trädgården i solskenet med en kaffekopp bredvid sig, läste en tidning, begärde hennes tillåtelse, att för aftonen aflägsna mig, svarade hon: "Ja, mycket gerna, min goda vän, ert arbete och ert förhållande i mitt hus har varit värdigt, grannlaga, ja, beundransvärdt; ni har rättighet att roa er. Gå ut, när ni behagar, och hvad ert val af bekantskaper

beträffar, är jag nöjd dermed; det är förståndigt och berömvärdt samt röjer urskiljning."

Hon tillslöt läpparna och återtog tidningen.

Vid denna tid inträffade den lilla omständigheten, att de fem, i ett paket inneslutna breven försvunno ur min byrå; vid denna upptäckt erfor jag naturligtvis först en obehaglig känsla, men i ögonblicket tänkte jag:

"Tålmod! Bäst att ej låtsas om någonting, utan vänta i ro, de komma nog igen."

Och de kommo; de hade endast varit på ett kort besök i madames rum, och sedan de först undergått en vederbörlig examen, återfann jag dem alla i min låda, dagen derpå.

Jag var nyfiken att veta, hvad hon tänkte om min skriftvexling, och huru hon bedömde doktor Johns brefstil, undrande huru de ganska ofta kärnfulla tankarne, de någon gång, dock utan allt anspråk, originella vändningarna i en ledig och flytande stil syntes henne? Huru den genialiska, lätt humoristiska ådra, som utgjorde min förtjusning, behagade henne? Huru hon betraktade dessa få, hjertliga ord, som, i likhet med diamanterna i Sindbads dal, voro strödda här och hvar, men sparsamt, lika som de diamanter, hvilka verkligen gömmas i jordens sköte. O, Maria Beck, hvad tänkte du om allt detta?

Jag föreställer mig att dessa fem bref funno nåd inför hennes ögon. Några dagar efter sedan hon lånat dem, befunno hon och jag oss ensamna, under det barnen hade sin hvilostund, i första klassens lektionsrum; hennes fixerande, något förlägna, men ej ovänliga blick mötte min, och, liksom tvingad af sina tankar, sade hon nästan ofrivilligt:

— Det finnes något mycket anmärkningsvärdt i engelskornas karakter.

— Huru, madame?

Med ett betecknande leende upprepade hon på engelska ordet "huru."

-- Jag kan ej säga huru, återtog hon, men engelskorna hafva sina egna idéer, i anseende till vänskap, kärlek, ja, i allt. Men åtminstone behöfver man icke vaka öfver dem, tillade den lilla, feta gumman, trippande bort.

"Jag hoppas," tänkte jag, "att du hädanefter godhetsfullt låter mina bref vara i fred."

Ack, i detta ögonblick skymde ett moln mina ögon; skolrummet, trädgården, den klara vintersolen försvunno utom min synkrets vid den tanken, att jag ej hädanefter skulle mottaga några bref af det innehåll, som dem jag hittills erhållit; jag hade sett det sista; den klara ström, vid hvars stränder jag vistats, af hvars böljor mina läppar upphemtat några droppar, hade tagit en annan riktning; den hade öfvergifvit min lilla hydda och fört sitt ymniga vattenflöde fjeran från mig. Förändringen var naturlig; ej ett ord kunde man säga derom, men jag älskade min Rhenström, min Nil; jag hade dyrkat min Ganges och jag sörjde öfver att dess vågor skulle, lik en hägring, för alltid flykta sin kos. Oaktadt min förmenta stoicism, föllo heta tårar på mina händer, på mitt bord; jag begrät min försvunna, korta, barnsliga fröjd.

Men snart sade jag till mig sjelf:

-- Den förhoppning, som så småningom förbleknat och hvars dödskamp förorsakat mig så mycken smärta, skall sluttigen bortdö, och dess död bör för mig blifva välkommen.

Och välkommen sökte jag att göra den. Efter ett långvarigt lidande kan ock tålmodet blifva en vana; sluttigen betäckte jag mitt ansigte med mina händer och sökte tillkämpa mig det största lugn. Brefven måste bort, måste försvinna ur min åsyn; de personer, som lidit stora förluster, bruka ofta svartsjukt hop-

samla alla sina minnen, för att sedan förstöra dem; hvarje liflig påminnelse om det förlorade föremålet är ett nytt dolkstygn i hjertats sår.

En Thorsdagseftermiddag kastade jag återigen ett öga på min skatt i afsigt att göra ett slut på densamma; med särdeles missnöje märkte jag att den återigen varit i andras händer: brefven lågo kvar, men bandet, hvilket sammanhållit dem, var upplöst och borttaget; detta gick nästan för långt. Om madame Beck sjelf, som både var tystlåten och hade ett godt och säkert omdöme, skulle veta hvad mitt lilla skrin inneslöt, var det visserligen icke angenämt, dock kunde jag fördraga det; huru jesuitisk och inquisitorisk hon än var, såg hon dock hvarje sak ur en rätt synpunkt; men den tanken, att hon invigt andra i förtroendet, att det måhända roat henne att i sällskap med någon annan genomgå bref, ställde till mig, förtröt mig i högsta grad. Att händelsen var sådan, kunde jag ej betvifla, och jag förstod också hvem hennes förtrogne verkligen var; hennes slägtinge, Paul Emanuel, hade tillbringat gårdagen hos henne, och han var den ende, som hon tillät sig rådfråga och med hvilken hon diskuterade öfver åtskilliga ämnen. Den sistnämnde hade under morgonlektionen hedrat mig med en blick, som han tycktes hafva lånat af Vashti, aktrisen; jag hade ej förut begripit den mystiska flammans i hans vredgade ögon, men nu var dess mening mig tydlig. Han, så trodde jag, var ej i stånd att betrakta hvad som rörde mig i en vacker dager, icke heller att med opartiskhet bedöma mig; han hade alltid förefallit mig sträng och misstänksam: den tanken att dessa bref, som ej buro annan pregel, än vänskapens, hade fallit en gång och skulle åter falla i hans händer, uppväckte min harm.

Huru skulle jag förhindra detsamma? I hvilken vrå af detta besynnerliga hus var det möjligt att finna

säkerhet och trygghet? Här var ingen nyckel ett skyddsvärn, ingen hänglås ett galler. På vinden? Nej, jag lyckte ej om vinden. Dessutom voro alla dragkistor nästan förmultnade och ur stånd att låsas; råttor gnagde sig in i lådorna och tillredde der sina bou. Mina dyrbara bref skulle der blifva förtärdä af dylik ohyra och skrifvelsen utplånad af fukt; nej, vinden kunde det ej blifva — men hvar?

Under det jag sökte lösa detta problem, satt jag i fönstersmygen i sofrummet; det var en vacker, men kall vinterdag; solen var redan i nedgående och förgyllde topparna af träden; i den "förbudna alléen" stod ett stort päronträd, "Nunnans träd," liknande skellet af en grånad, hög och utblottad dryad. En tanke, en af dessa besynnerliga tankar, hvilka ofta bruka insmyga sig hos isolerade personer, infann signu hos mig; jag satte på mig hatt, kappa och lappskor och gick ut i staden.

I det jag vände mina steg till den historiskt märkvärdiga delen af densamma, hvars dystra och afskiljda område jag instinktligt alltid sökte, vandrade jag från gata till gata, tills jag kom till ett ödsligt torg; jag gick in i en bod, der en mängd gamla saker voro till salu.

Hvad jag egentligen behöfde, var en metallask eller en glasflaska, och bland en mängd skräp fann jag den sistnämnda artikeln samt köpte den. Jag hoprullade mina bref, insvepte dem i vaxtaft, knöt en silkessnodd omkring det lilla paketet, som jag stoppade ned i flaskan, hvilken jag bad den gamle krämaren proppa till och försegla, så att den blef lufttät. Efterkommande min begäran, såg han på mig med en blick, som om han trott mig umgås med någon oloflig handling. Den impuls, under hvilken jag handlade, var ungefär af samma natur, som den, hvilken förde mig till biktstolen. Med snabba steg, kort före skymningen, just som middagsstunden inföll, återvän-

de jag till skolan. Klockan sju uppsteg månen; en halftimme sednare, då madame Beck med sin mor och barn hade ingått i matsalen, halfpensionärerna till sina hem och Rosina lemnat förstugan, kastade jag en shawl omkring mig, tog den förseglade flaskan och smög mig in i första klassens lektionsrum, derifrån i ber- såen och vidare till den förbjudna alléen.

Methusalem, päronträdet, stod i den aflägsnaste ändan af alléen, nära min bänk. På stammen, nära roten, var en urhålkning, dold af murgröna, hvarest jag ämnade gömma min skatt; men det var ej endast fråga om att dölja den, jag hade äfven en annan af- sigt, jag ville *begrafa* ett smärtsamt minne, öfver hvilket jag nyligen gjutit bittra tårar, och som jag re- dan klädt i dess svepningsskrud.

I en bod i trädgården, hvarest åtskilliga byggnads- materialier förvarades, tog jag en skiffersten och litet kitt; jag förde undan murgrönan, gömde flaskan i hå- lan, som var nog stor, för att förvara densamma samt fastsatte medelst kitt skifferstenen, betäckte det hela med svart mull och förde slutligen murgrönan tillbaka öfver stammen. Lutande mig mot trädet, stannade jag der några ögonblick, som en sörjande vän, hvilken dröjer vid en nyligen tillsluten graf.

Luften var töcknig, och månen förlorade sin van- liga glans; i denna luft eller detta töcken var något elektriskt, som på mig hade en underbar verkan. Jag erfor nu samma känsla, som för ett år sedan i Eng- land, då jag vandrade öfver ensliga fält och vars- nade norrskenet, som i hela sin glans visade sig på himlafästet; jag stannade, för att betrakta detta under; jag kände mig nu, som då, icke lycklig, långt deri- från, men stark genom tillkämpad styrka.

Om lifvet är en strid, syntes det mig, som om det blifvit mitt öde, att på egen hand utkämpa den. Jag tänkte ett ögonblick att lemna mitt vinterquarter . . .

att lemna en lägerplats, der jag saknade medel till min själs uppehälle. För att verkliggöra denna förändring, måste en annan ordentligare drabbning utföras mot lyckan; för fallig att förlora, hade Gud måhända utselt mig att vinna, men hvilken väg var mig öppen, hvilken plan utförbar? Vid denna fråga dröjde mina tankar, då månen, som hittills varit dunkel, sken klarare. Jag tyckte mig på afstånd skönja något, som glänste hvitt i den mörka alléen; det blef på en gång hvitare och svartare, och hastigt antog det en bestämd skapnad, och nu stod jag tre alnar ifrån en hög, reslig, svartklädd och beslöjad kvinna; fem minuter förlöto. Jag hvarken flydde eller skrek; hon stod stilla; jag talade:

— Hvem är du, och hvarför kommer du till mig?

Hon var stum; hon hade inga anletsdrag: hela ansigtet utom pannan var betäckt med ett hvitt kläde; men hon hade ögon, och de fixerade mig. Jag gick fram ett par steg och sträckte ut min hand, i afsigt att röra henne; en mängd buskar voro mellan henne och mig. Jag förde dem undan och såg ingenting. Jag väntade, sägande:

— Om du har något ärende till mig, så kom och uträtta detsamma.

Ingen talade, ingen syntes. Nu hade jag icke doktor John att tillgå, ingen till hvilken jag kunde säga: "jag har sett nunnan."

Paulina Maria skickade ständigt bud efter mig. Under de gamla Bretton-dagarna (fastän hon aldrig visade att hon höll af mig) tycktes mitt sällskap hafva blifvit henne en slags nödvändighet. När jag gick upp på mitt rum, trippade hon efter mig, öppnade dörren och tittade in samt sade med sin egenmäktiga röst:

— Kom ned; hvarför sitter du för dig sjelf? Kom ned i förmaket! . . . i samma ton fortfor hon . . . Lemna Rue Fossette och bo hos oss; pappa skall gifva dig mycket mera, än du får af madame Beck.

Mr Home erbjöd mig en vacker summa, tredubbelt större än min lön som lärarinna i madame Becks skola, om jag velat blifva hans dotters sällskap; jag nekade, och om mina utsigter för framtiden varit ännu mörkare, än de i sjelfva verket voro, hade jag gjort detsamma; jag hade dertill ingen kallelse; jag kunde undervisa, jag kunde gifva lektioner, men att antingen blifva enskildt lärarinna eller sällskapsdame, var ej förenligt med mitt lynne. Hellre än att i ett förnämmare hus fylla den förstnämnda platsen, hade jag, om jag föröfrigt varit oberoende, föredragit att vara tjenstepiga, samt sopa golf och trappor. Hellre än att vara sällskapsdame, ville jag hafva sytt skjortor och lefvat på förknappning.

Jag hade ej lust att vara någon lysande ladys skugga . . . icke heller fröken Bassompierres. Om det än icke mellan madame Beck och mig var någon sympathi, lefde vi dock i godt förstånd med hvarandra. Jag var icke hennes sällskap, icke hennes barns lärarinna, jag var fri; hon lade inga band på mig, ej ens när det gällde hennes eget interesse. Då hon en gång, för att vårda en sjuk, nära slägtinge, måste på en fjorton dagar lemna hemmet, och fruktade att vid sin återkomst finna någonting försummadt, men fann tvärtom allt hafva fortskridit på vanligt sätt, skänkte hon, som ett bevis på sin tillfredsställelse, hvarje lärarinna en vacker present. Klockan tolf om natten kom hon till min säng, sägande det hon ej hade något åt mig.

— Jag måste låta Zelia St Pierre i pekuniärt afseende skörda lön för sin trohet; om jag gjorde detsamma med er, kunde missförstånd uppkomma oss

emellan, kanske skiljsmessa. Ett åtminstone kan jag göra, för att glädja er, och det är: att lemna er oin-skränkt frihet.

Och hon höll ord.

Hvarje liten boja, som hittills fängslat mig, borttog hon; och från denna dag fullgjorde jag med mera nöje mina pligter samt egnade dubbel omsorg åt de elever, hon anförtrodde mig.

Hvad Paulina de Bassompierre beträffade, besökte jag henne med nöje, fastän jag icke ville bo hos henne. Hennes far var nästan uteslutande fördjupad i sina vetenskapliga studier och tycktes ofta med en viss sorglöshet behandla hvad som tillhörde det vanliga lifvet. Det föreföll mig, som om han ännu ansett sin "lilla flicka" som ett barn, och han hade troligen ej bemärkt att icke andra så betraktade henne. Han talade ofta om hvad som skulle ske, när Polly blef fullväxt, och Polly stod vid hans stol och smålog samt tog hans hufvud mellan sina små händer, kyssande hans jerngrå lockar, men aldrig sade hon, "pappa, jag är fullväxt."

Hon hade ett olika sätt med andra människor; med sin far var hon ännu ett barn, öm och lekfull. Med mig var hon allvarsam och en utbildad, fullväxt flicka, röjande tanke och känsla. Med m:rs Bretton var hon eftergifvande och vörtnadsfull, men aldrig förtrolig; med Graham skygg, stundom kall, och ibland tycktes hon undvika honom. När hon hörde honom närma sig, spratt hon till, när han inträdde, tystnade hon; hennes svar voro stela; då han tog afsked, syntes hon orolig och förvirrad. Äfven hennes far gaf akt på denna märkbara förändring hos henne.

— Min lilla Polly, sade han, du lefver allt för ensligt; om du fortfar med detta skygga, besynnerliga sätt, blir du aldrig passande för sällskapslifvet; du bemöter ju unga Bretton, som han vore en främling?

Villette. Del. II.

Huru hänger dermed tillhoppa? Minnes du icke att när du var en liten flicka, var du snarare partisk för honom?

— Snarare, pappa! upprepade hon med en egen betoning i rösten.

— Och tycker du ej nu om honom? Hvad har han gjort dig?

— Ingenting. Men vi hafva blifvit stora båda två, och följaktligen mera främmande för hvarandra.

— Det der främmande i ditt sätt med honom måste du lägga bort; var ej rädd för honom.

— Han talar icke heller mycket. Tror pappa då, att han är rädd för mig?

— Det är säkert; skulle man ej vara rädd för en sådan liten, fränstötande dame?

— Säg honom att han ej skall bry sig om att jag är tyst, att det är mitt sätt, och att jag ej menar något ondt dermed.

— Det är långt ifrån ditt sätt, du lilla pratmakerska; det är endast en nyck.

— Jag vill bättra mig.

Dagen derpå försökte hon att hålla ord; jag såg huru hon bemödade sig att i allmänna ämnen vänligt tala med doktor John. Denna uppmärksamhet från hennes sida kastade en strålgans öfver hennes gästs anlete; med en viss varsamhet närmade han sig henne, svarade henne med sin lufvaste röst, och liksom om ett fint nät af sällhet slutit sig omkring honom, som han fruktade att sönderslita, vågade han knappast draga andan. I hennes blyga, men allvarliga försök att med vänskap närma sig honom låg ett förtrollande behag.

När doktorn hade aflägsnat sig, nalkades hon sin faders stol.

— Har jag hållit ord, pappa? Har jag uppfört mig bättre?

— Min Polly har uppfört sig som en drottning, och jag blir helt stolt öfver henne, om hon så fortfar. Rätt snart skall jag se henne emottaga min gäst, som det egnar ett väl uppfostradt fruntimmer. Ännu Polly har du en liten osäkerhet, en viss benägenhet att stamma, och äfven att läspa, som när du var sex år . . .

— Nej, pappa, afbröt hon helt stött, det är ej möjligt.

— Jag vädjar till miss Lucie. När doktor Bretton frågade henne, om hon sett prinsens palats, svarade hon ej då: J . . . a, åt . . . silli . . . ga gång . . . er?

— Pappa är elak, jag kan uttala alla bokstäfverna i alfabetet lika bra, som pappa, men säg mig, hvarför pappa är så angelägen, att jag skall vara artig emot doktor Bretton? Tycker pappa sjelf så mycket om honom?

— Ja, för gammal bekantskaps skull; han är en ganska god son och dessutom en bra karl och skicklig läkare . . . ja, han är verkligen hyggelig.

De sista orden yttrade han med en skottsk brytning i uttalet.

— Hör på Skotten . . . Har pappa en Edinburgsk eller Aberdeensk accent?

— Båda delarna, min unge, och en Glasgowersk till på köpet; derföre talar jag så väl franska, och det är känt, att en skottsk tunga har lätt att böja sig till fransk prononciation.

— Pappas franska är ofterrättlig skottska . . . pappa behöfver en språklärare.

— Godt Polly! Öfvertala miss Snowe att åtaga sig både dig och mig; att göra dig stadig och belevad samt mig förfinad och språkkunnig.

Hvilka motsägelser röja sig icke i människors olika bedömande af vår karakter! Madame Beck kallade mig lärd och blåstrumpa; miss Fanshaw ironisk, bitande och cynisk. Mr Home ansåg mig vara ett praktexemp-

lar som lärarinna, ett non plus ultra af förstånd och försigtighet, ehuru kanske något ensidig och väl sträng i mina åsichter; en annan person, professor Paul Emanuel, lät mig vid alla tillfällen förstå att jag var af ett häftigt och obetänksamt lynne, äfventyrlig, oböjlig och trotsande. Jag log åt dem alla; om någon kände mig, var det lilla Paulina Maria.

Som jag ej ville blifva Paulinas lejda sällskap, men fann hennes umgänge glad och angenämt, föreslog hon mig, att vi i något visst ämne skulle studera tillsammans, som ett medel att underhålla ett fortsatt umgänge. Hon föreslog tyska språket; vi beslöto att taga våra lektioner af en lärarinna, som bodde vid Rue Crecy. Detta arrangemang förde oss tillsammans några timmar hvarje vecka. De Bassompirre var högst förtjust öfver vår öfverenskommelse, isynnerhet i den förhoppning, att "fru Minerva" skulle offra några af sina fristunder åt hans vackra och kära barn.

Min argus, professorn på Rue Fossette, hade genom spioneri upptäckt att jag ej var så stationär, som hittills, och utgick regelbundet vissa timmar, vissa dagar, och han började nu att bevaka alla mina steg. Man påstod att m:r Emanuel var uppfostrad hos Jesuiterne, och om hans handlingar varit bättre maskerade, skulle jag ej betviflat tillförlitligheten af detta rykte; aldrig såg man en mera oförställd förslagsmakare, en mera öppenhetig intrigör. Han analyserade sina egna stämplingar och använde sin skarpsinnighet att uppfinna ränkfulla planer samt njöt af att högt skryta af sin skicklighet.

Jag vet icke om det roade mig, eller om jag blef ond, när han en morgon, med en viss högtidlighet, steg fram till mig och hviskade: att han hade ett öga på mig, att han åtminstone skulle uppfylla sin pligt, som vän, och icke öfverlemna mig helt och hållet åt mig sjelf och mina egna villor . . . Mitt

uppförande var olämpligt; hans kusin Beck var högst tadelvärd, som tillät en lärarinna i sitt hus att föra ett så fladdrande lefnadssätt. Hvad hade en person, som åtagit sig ett så ansvarsfullt kall, att göra med grefvar och grefvinnor, hoteller och slott? Han, för sin del, såg mig ständigt sväfa "en l'air", och var jag hemma en dag i veckan, var jag borta de öfriga sex.

Jag svarade, att jag visserligen under sednare tiden njutit af någon liten omvexling, men att jag icke på något sätt missbrukat min frihet, ej heller till öfverdrift begagnat dessa små förströelser, som förut icke för mig varit nödvändiga.

— Nödvändiga! Hvarföre äro de nödvändiga? . . . Han förmodade att jag var frisk . . . voro omvexlingar, voro förströelser nödvändiga? . . . Han uppmanade mig att se på nunnorna och studera deras lif; de fordrade ingen omvexling.

Jag vet icke hvad uttryck mitt ansigte fick under det han talade, men troligen var det något, som väckte hans förbittring. Han anklagade mig för att vara lätt-sinnig, verldslig, ärelysten, samt att hafva en feberaktig törst efter lifvets fåfänglighet. Jag hade ej tro, ej sjelfförsakelse, ej ödmjukhet . . . Som jag fann det öfverflödigt att besvara dessa anklagelser, forlfor jag att stillatigande rätta flere engelska skriföfningar.

Han ansåg mig icke vara en christen; som andra protestanter, insöfde jag mig i högmod och i en frivilig hedendom.

Jag vände mig ifrån honom, i det jag, iakttagande en oafbruten tystnad, aflägsnade mig. Ett otydligt ljud utöste han emellan sina tänder; det kunde icke vara en ed, dertill var han allför gudfruktig, men jag är ändå viss på, att jag hörde ordet "sacré", flera gånger upprepadt med tillägg af "tusen" af något särskildt species, då jag tvänne timmar sednare, stadd på väg till

Rue Crecy, för att taga mina tyska språklektioner, mötte honom i korridoren.

I vissa afseenden var m:r Paul den ädlaste, bästa människa, jag kände, i andra åter en liten, den mest snarstickna despot i världen.

Vår tyska lärarinna, Fräulein Anna Braun, var en aktningvärd, hjertlig, fyratiofemårig matrona; hon borde lefvat under drottning Elisabeths tid, ty både till sin första och andra frukost förtärde hon öl och biffstek; hennes tyska, uppriktiga, hjertliga natur tycktes lida af, hvad hon kallade, "vår engelska återhållsamhet". Vi tyckte dock att vi voro mycket förtroliga med henne; men vi klappade henne icke på axeln, och ehuru vi ej nekade kyssa hennes kind, skedde det helt lugnt, utan eftertryck; dessa försummelse plågade henne mycket, men, på det hela taget, kommo vi väl öfverens. Van att undervisa utländska flickor, som knappast ville tänka, ännu mindre studera för sig sjelfva, och som icke ana möjligheten, att genom flit och eftertanka öfvervinna vissa svårigheter, syntes hon i hög grad förvånad öfver våra framsteg, ehuru de i sanning voro ganska ylliga. I hennes ögon voro vi tvänne kalla, stolta, öfvernaturliga varelser.

Den unga grefvinnan var kanske litet stolt, litet frånstötande, och med sina naturliga behag hade hon måhända rättighet att ega dessa känslor, men att tillskrifva mig samma fel, var ett fullkomligt misstag. Jag undandrog mig aldrig morgonhelsningen, hvilken Paulina gerna undvek, när hon kunde det; det vapen, som kallades högmot, fanns ej i min rustkammare, då Paulina alltid hade sitt i ordning, för att stålsätta sig emot den tyska, allt för närgångna förtroligheten.

Den hederliga Anna Braun kände i någon mån olikheten oss emellan; under det hon till hälften tillbad, till hälften fruktade Paulina, som en nymp, en Undine, tog hon sin tillflykt till mig, som en mera vanlig och för henne begripligare person. Schillers ballader utgjorde vår älsklingslitteratur; Paulina lärde sig snart att med behag läsa dem. Fröken log af nöje, och under det hon lyssnade till sin elev, sade hon, att Paulinas röst klingade, som en lutas skönaste toner. Min unga följeslagerska öfversatte balladerne med en ovanlig lätthet; hennes kind lågade, hennes leende läppar dartrade och hennes sköna ögon glänste; hon lärde dem utantill och upprepade dem ofta, när vi voro ensamma. En af hennes älsklingslåtar var:

”Des Mädchens klage.” (Flickans klagan.)

En afton, då vi sulto allena vid eldbrasan, hvi-skade hon:

”Du Heilige, rufe dein kind zurück,

Ich habe genossen das irdische glück,

Ich habe gelebt und geliebet.*)

— Lefvat och älskat, sade hon, är det höjden af jordisk lycka, lifvets mål . . . att älska? Jag tror icke det. Det torde förr vara lifvets högsta qual; om Schiller sagt att ”älskas”, hade han kommit sanningen närmare. Att älskas, Lucie, är det ej något helt annat?

— Jag förmodar att det så är, men hvad kallar du kärlek? Har du något begrepp derom?

Hon rodnade, dels af förtrytelse, dels af blygsel.

— Lucie, sade hon, jag vill ej höra dig tala så. Pappa må anse mig som en liten unge, men jag ville att du skulle betrakta mig annorlunda; du vet, eller skall af mig få veta, att jag snart ingår i mitt nittonde år.

*) Du Helige, kalla ditt barn tillbaka; jag har njutit den jordiska lyckan; jag har älskat och lefvat.

— Lika mycket, om du vore i ditt tjugondenionde, så vilja vi, i det vi diskutera om kärleken, ej gå känslorna i förväg.

— Men sannerligen, sade hon hastigt och häfligt, du må hålla kontroll på mig, så mycket du behagar, så har jag ändå ej längesedan hört omtalas den på ett sätt, som du alls icke skulle gilla.

Och den bedröfvade, triumferande, täcka, skalkaktiga varelsen skrattade; jag kunde ej fatta hennes mening, och jag ville ej fråga henne; jag var nästan bestört; i hennes ansigte läste jag en blandning af den renaste oskuld, en lätt öfvergående bitterhet samt häftighet; slutligen sade jag:

— Hvem talar med dig i sådana ämnen på ett sätt, som jag ej skulle gilla? Hvem har så nära tillträde till dig, att han eller hon skulle tilltro sig en sådan dristighet?

— Lucie, sade hon mildare, det är en person, som stundom gör mig olycklig; jag skulle önska, att jag kunde aflägsna henne ifrån mig; jag behöfver henne icke.

— Men hvem kan det vara, Paulina; du gör mig nyfiken?

— Det är, det är min kusin, Ginevra. Hvarje gång hon får tillåtelse att besöka m:rs Cholmondeley, helsar hon på här, och så snart vi äro ensamma, börjar hon tala om sina beundrare; ja, äfven om kärleken — du skulle bara höra henne tala om "kärleken."

— Jag har hört det, svarade jag kallt, och på det hela taget, är det kanske väl, att du äfven hört det; men icke kan Ginevra inverka på dig; inom en minut kan du taga en öfversigt af både hennes hufvud och hennes hjerta.

— Ganska mycket inverkar hon på mig; hon har en oförklarlig förmåga att störa mitt lugn och göra mitt omdöme vacklande. Hon sårar mig i mina öm-

tåligaste känslor, just i anseende till de personer, som äro mig kärast på jorden.

— Hvad säger hon, Paulina? Gif mig något begrepp derom; måhända kan jag lemna dig någon tillfredsställande upplysning?

— De personer, som jag mest högaktar, nedsätter hon; hon skonar hvarken mistress Bretton eller . . . Graham.

— Men på hvad sätt inblandar hon dem i sin kärlek? Ty att hon gör det, kan jag förstå.

— Lucie, hon är oförskämd, och jag tror att hon är falsk. Du känner doktor Bretton, vi känna honom båda; han är sorglös och stolt, men han är icke lågsinnad. Dag efter dag visar hon mig honom, liggande för hennes fötter, förföljande henne, som hennes skugga; med förakt skjuter hon honom tillbaka, men, tjuvad af hennes behag, fortfar han dock att ligga om hennes kärlek. Lucie, är det sannt? Är något sannt af allt detta?

— Att han en gång fann henne skön, är sannt; utgifver hon honom ännu för sin friare?

— Hon säger, att hon framdeles ämnar gifta sig med honom, men att hon låter honom vänta på sitt samtycke.

— Är det dessa historier, som föranledt den förbehållsambet, som din far anmärkt i ditt sätt mot Graham?

— De hafva visserligen låtit mig betvifla fastheten och redligheten af hans karakter. Jag tror att hon öfverdrifver . . . kanske äfven uppdiglar . . . men jag måste närmare känna förhållandena.

— Låtom oss sätta miss Fanshaw på något prof; gif henne tillfälle att utöfva den makt, af hvilken hon skryter.

— Det kan i morgon låta sig göra. Pappa har bjudit några lärda personer till middagen. Som pappa

börjar göra den upptäckten, att Graham äfven är lärd, d. v. s. skicklig i mer än en vetenskapsgren, är han ock ibland antalet. Att som ensamt fruntimmer sitta vid bordet, bland ett sådant sällskap, vore outhärdligt; jag kunde ej tala ett ord med herrar A. och Z., parisiska academici, då således min lilla savoir vivre kunde komma i misskredit; du och m:rs Bretton måste komma för min skull, och Ginevra följer hit med dig.

— Ja, jag åtager mig att blifva budbärerska; hon får då tillfälle att visa sanningen af sina uppgifter.

6.

Hotell Crécy.

Morgondagen antog en lifligare och brokigare färg än vi — åtminstone jag — hade väntat. Det var kronprinsens, hertigen af Dindonneaux's, födelsedag. Till hans ära var en fest i alla skolor, förnämligast i athenæum eller högskolan. Ungdomen, som tillhörde den sistnämnda, hade, för att framlemna en lyckönskingsadress, samlat sig i den publika byggnad, hvarest de årliga examina höllos och priserna utdelades. Efter presentations-ceremonierna, höll en af professorerna ett tal till dagens ära.

Åtskilliga af grefve de Bassompierres vänner, de lärda inberäknade, stodo i mer och mindre förbindelse med athenæum och skulle, tillika med representanten för borgerskapet i Villette, le chevalier Staas, borgmästaren, infinna sig på stället, jemte alla de personer, som stodo i någon slags beröring med skolans embetsmän. Mr de Bassompierre var ombedd af sina vänner, att med sin vackra dotter göra dem sällskap. Paulina skref en liten biljett till Ginevra och mig, bedjande oss komma tidigt, för att åtfölja henne. Då miss Fanshaw och jag sysselsatte oss med vår toillet, utbrast hon i ett häftigt skratt.

— Hvad nu? frågade jag.

— Det förefaller mig så besynnerligt, att ni och jag, sade hon med sin vanliga, halft öppenhetiga, halft impertinenta rättframhet, att ni och jag stå så mycket i jernbredd med hvarandra, att vi kunna umgås i samma sfer och ha' samma bekantskaper.

— De bekantskaper, ni förut haft, hafva, öppet sagdt, ej ingifvit mig särdeles aktning. Mistress Cholmondeley och Comp. skulle icke hafva särdeles anstått mig.

— Men hvem är miss Snowe? frågade hon med en så oförställd nyfikenhet, att jag började skratta. När ni först kom, kallade ni er barnasköterska, och var det verkligen; jag har sett er, som en bonne, bära lilla Georgina i edra armar. Få lärarinnor skulle der till hafva nedlåtit sig; nu behandlar madame Beck er artigare och uppmärksamare än hon behandlar parriserskan St Pierre, och min stolta kusin bemöter er, som sin bästa vän.

— Ja, det är underbart, sade jag, skattande åt henne. Ja, hvem är jag; kanske en förklädd person?

— Jag undrar öfver att ni icke är mer smickrad af allt detta, återtog hon; om ni verkligen är det ingenting, jag trodde er vara, så tillstår jag att ni är den mest flegmatiska varelse, jag någonsin sett.

— Det ingenting, som ni trodde mig vara, upprepade jag . . . och jag kände huru blodet steg mig i ansigtet, men jag bekämpade min hastigt upplågande vrede, ty huru betydelselösa voro ej en omogen skolflickas yttranden? Jag frågade blott . . . hvad begrepp hon hade om höflighetens fordringar, samt att hon var åtminstone skyldig mig den.

— Man rå'r ej för om man undrar öfver vissa saker.

— Undra i stället öfver eder sjelf, öfver er egen hjernas fabrikater. Är ni nu ändtligen färdig?

— Ja, låt mig taga er arm.

— Jag ser helst jag slipper; vi kunna gå hvar för sig.

Men hon tog min arm, lutande sig mot mig med hela sin tyngd, och som jag hvarken var någon kalvaljer eller hennes fästman, misshagade det mig ganska mycket.

— Nu är ni tvär igen, sade hon; då jag tog er arm, var det min mening, att säga er en arlighet, ett bifall öfver er klädsel och ert utseende i allmänhet.

— Ni ville kortligen säga mig, att ni ej skändes för att gå bredvid mig på gatan? Det vill säga, att om Mrs Cholmondeley skulle sitta i något fönster och smeka sin knäbund, eller öfverste de Hamal stå på en balkong, petande sina tänder, under det vi gå förbi, skulle ni ej blygas för er följeslagerska? Var det så ni menade?

— Ja, svarade hon, med den okonstlade öppen-hjertighet, som var hennes vackraste sida, och hvilken gaf en viss honnêtement åt de små osanningar, hon någon gång tillät sig, och som, med ett ord, var sättet eller den enda ingrediens, hvarigenom hennes karakter blef oskadlig.

En föraktlig krökning på min underläpp, åtföljd af en temligen uttrycksfull blick, sade henne huru jag betraktade hennes "ja."

— Hänfulla, förargliga varelse! utropade hon just som vi gingo öfver ett stort torg, och inträdde lugnt i en vacker park, vår närmaste väg till Rue Crécy. Ingen menniska i denna världen har varit så mycket en hundturk mot mig, som ni.

— Låt mig vara i fred, så skall ni äfven få vara det för mig.

— Liksom man kunde låta er vara i fred, när ni är så besynnerlig, så hemlighetsfull.

— Så väl det mystiska, som besynnerligheterna, haf-

va sitt tillhåll i er hjerna och äro edra egna skapelser, ingenting mer och ingenting mindre.

— Men är ni verkligen någonting? återtog hon, sättande sin hand, trots mitt motstånd, inom min arm,

Och jag tryckte den mot min sida, så häftigt jag kunde, för att hålla henne tillbaka.

— Ja, sade jag, jag är någonting, ty jag har en sjelfständig karakter; jag har en gång varit sällskap och biträde åt ett gammalt fruntimmer, sedan barnasköterska och nu lärarinna i en skola.

— Säg mig, säg mig hvad ni är. Jag skall aldrig mer bedja er derom.

Med den mest löjligen enträgenhet bad och tiggde hon om några upplysningar, rörande mitt förmenta incognito, och pressade och tryckte min arm, som hon nu helt och hållet bemäktigat sig, så att jag måste stanna i parken, för att skratta; under hela vår promenad kringgick hon i de mest fantastiska variationer samma thema, förklarande att hon omöjligt kunde begripa huru en person, som icke hade stöd hvarken af börd eller rikedomar, ändå kunde bibehålla en viss, högre anstrykning i sitt förhållande. Hvad mig sjelf beträffade, var det nog för mitt sinneslugn, att vara känd, som en inom ett visst litet samhälle gagnelig medlem; det öfriga bekymrade mig föga. Stamträdet, som var en oberoende ställning i samhället, samt en intellektuel förädling upptog hvarje rum i mitt intresse och mina tankar; de voro de hyresgäster, som blifvit stationära inom mig, och som inkräktade den lilla sängkammaren samt det dagliga rummet. Om äfven förmaken och salen skulle förblifva tomma, så oroade det mig icke, ty en och hvar måste efter sina villkor rätta sina beqvämligheter. Verlden tänkte icke så, och jag tviflar icke på, att ej verlden hade rätt i den åsigt, från hvilken den utgick, men jag hoppas ock att jag icke helt och hållet misstog mig i min.

Det gifves menniskor, hvilka en underordnad ställning i samhället i moraliskt afseende förnedrar, och som, då de förlora ett yttre anseende, äfven förlora aktningen för sig sjelfva; äro ej dessa att ursägta, om de högst af allt eftersträfvat en lefnadsställning, som bevarar dem från förnedring? Om någon i sina egna ögon syntes föraktlig, derigenom att världen lär känna att hans förfäder voro bönder och icke adelsmän, fattiga och icke rika, handverkare och icke kapitalister, eger man då rättighet att tadla honom, om han döjer dessa facta, som hota att brännmärka honom så väl inför sig sjelf, som inför världen? Ju längre vi lefva, ju mer utvidgar sig vår erfarenhet, ju mindre benägna blifva vi att döma öfver nästas handlingar. Om den stolte mannen eller världsmannen skulle af en mängd blomständigheter hafva lånat sin dygd eller sitt anseende, så var säker att han till desamma nödgats taga sin tillflykt.

Vi anlände till hotellet. Paulina var färdig; m:rs Bretton var med henne, och, beledsagade af henne och grefve de Bassompierre, begåfvo vi oss till stället och lyckades, att på ett afpassadt afstånd från talarestolen erhålla goda platser. Ungdomen hade ankommit före oss; stadens magistrat och dess borgmästare innehade hedersplatser; de unga prinsarne med sina guvernörer sulto längst fram i salen, och föröfrigt hade stadens bourgeoisie och aristokrati placerat sig om hvarandra.

Jag hade icke den ringaste idé om den för dagen utsedde talaren; det anade mig att någon lärd skulle i ett formligt afskedstal smickra prinsarne samt i en dogmatiserande stil predika för den studerande ungdomen.

Talarestolen, när vi inträdde, var tom, men ungefär tio minuter derefter, uppträdde talaren och ett hufvud höjde sig öfver den karmosinfärgade pulpeten.

Detta hufvud, dess färg, form och hållning kände jag; anletsuttrycket var både mig och miss Fanshaw välbekant. Den svarta bjessan, den breda, bleka pannan, de mörkblå, gnistrande ögonen, voro så outplånligen fästade i minnet och så införlivade med många af hans nycker, att jag vid denna apparition kände mig frestad till skratt. Jag böjde mitt hufvud och beslöjade mitt ansigte med min näsduk, för att dölja den munterhet, hans uppträdande hos mig väckte.

Det var med ett verkligt nöje jag såg m:r Paul, föreställande mig honom här angenämare att betrakta, än när han, som en despot, stod befallande och brummande i klassen. Hans åsyn var en öfverraskning, och när jag såg honom på talarestolen, var jag säker att hvarken smicker eller en tom form skulle vidlåda hans föredrag; men jag var ingalunda beredd att mottaga, det han nu verkligen förunnade oss.

Han talade till prinsarne, till aristokraterna, till borgerskapet med samma lätthet, med samma addhvassa, choleriska ton, med hvilken han brukade harangera de tre afdelningarna i Rue Fossette. Till de studerande ynglingarne talade han, som om han haft för sig, icke en skara af skolgossar, utan ett större antal blifvande medborgare. De händelser, som sedan öfverraskat Europa, hade icke förr blifvit antydda, och syntes mig m:r Emanuels tankar lika nya, som snillrika. Hvem skulle hafva förmodat att La Basse-cours flacka och besegrade jord kunde framalstra politiska åsigtter och patriotiska känslor, sådana som de hvilka nu uttalade sig? Hans öfvertygelse behöfver jag ej särskildt omnämna, men vare det mig blott tillåtet säga, att jag tror, att den lille mannen, oakadt sitt allvar, hade fullkomligt rätt i hvad han sade; han var på en gång sträng och vek; han trampade alla utopiska läror under fötterna; med förakt skjöt han ifrån sig dessa fantastiska drömmar. Men när han

såg tyranniet i ansigtet, då tände sig ett ljus i hans ögon, som väl förtjenade att ses; och då han talade om orättvisa, erhöll hans röst ett ljud, som påminde mig om den trumpet, som hvarje afton, i skymningen, hördes i parken.

Jag tror icke att hans auditorium i allmänhet förmodade falla renheten af den låga, som genomgick hans själ, men några af ungdomen syntes med hänförelse följa honom, då han anvisade dem den väg, på hvilken de kunde gagna icke allenast sitt fädernesland, utan äfven Europa.

När han slutade, klappade de händerna; oaktadt hans häftighet och despotism, var han deras mest omtyckte lärare.

Just som vårt sällskap lemnade salen, stod han vid utgången; han såg mig och igenkände mig, aftog hatten, och, i förbifarten räckande mig handen, yttrade han dessa ord:

— Qu'en dites vous?

En i hög grad karakteristisk fråga, som påminde mig, äfven i denna stund, om detta jägtande efter loford, denna bristande själfbeherrskning, som jag ansåg vara ett af hans största fel. Han borde icke hafva bekymrat sig om, hvarken hvad jag eller någon annan lefvande varelse tänkte, men i det stället bemödat sig att undertrycka sina egna önskningar. Men om jag tadtade hans egenkärlek, behagade mig hans upprigtighet. Jag ville hafva berömt honom; mitt hjerta lofordade honom högt, men, ack, mina läppar tego. Hvem har ord, när det bäst behöfves? Jag stammade några matta fraser och var rätt glad, när andra kommo med en mängd granna lyckönskningar, i det de med sin rikedom ersatte min fattigdom. En man af börd presenterade honom för m:r de Bassompierre, och grefven, som äfven gjorde rättvisa åt hans förtjenstfulla

tal, bad honom äta middag på hotell Crécy. Han afslög middagsbjudningen, ty han var liksom skygg för att mottaga de rikas ynnestbevis — ett okufligt begär efter oberoende utgjorde ett af hufvuddragen i hans karakter — han lofvade emellertid att i sällskap med sin vän, M. A., en fransk academicus, infinna sig närmare aftonen.

Ginevra och Paulina voro båda denna dag, hvar i sin genre, särdeles vackra; den förras utseende frapperade kanske mera, men den sednares blick, mine, behag och skiftande anletsuttryck hade något oemotståndligt, som hennes kusin saknade. Ginevras karmosinröda klädning öfverensstämde med hennes ljusa lockar och blomstrande kinder. Paulinas dräkt, smakfullt, men enkelt sydd, hvit till färgen, motsvarade hennes hy; hennes anletsuttryck var ljuft, ögonen hade ett oändligt djup af ömhet, hennes hår var brunt och rikt, mörkare än hennes kusins, hennes ögonhår långa, hennes pupiller rörliga. Naturen hade med lätt hand tecknat alla mindre detaljer i miss Fanshaws ansigte, men fröken de Bassompierres hade hon behandlat med den mest moderliga omsorg.

Paulina hade en viss respekt för de lärda, men var likväl ej helt och hållet stum; hon talade blygsamt, men väl, icke utan ansträngning och med misstroende till sig sjelf, men med en så sann qvinnlighet, röjande en så fin urskiljning, att hennes far tystnade mången gång, lyssnande till henne med stolt förtjusning. Det var en artig, mycket lärd fransman, som med henne öppnat ett samtal; hennes fransyska var utan fel; konstruktionen af meningarna korrekt, accenten ren. Ginevra, som tillbragt halfva sitt lif på kontinenten, talade ofjemförligt mycket sämre; icke så att hon sökte efter ord, men hon hade hvarken den makt öfver språket eller den renhet i rösten, som Paulina.

Doktor Bretton, qvarhållen troligen af någon patient, infann sig sent.

Vår unge doktor följde, i det han tog sin plats vid bordet, med ett uppmärksamt öga de båda unga damerna. Hans ankomst väckte miss Fanshaw, som hittills suttit stum och liknöjd, ur sin dvala; nu började hon småle, antog ett inställsamt sätt med honom och pratade, fastän sällan utan någon bestämd afsigt eller rättare med afsigt, att ånyo draga honom under sitt standar. Hennes tanklösa pladder hade förr roat Graham; kanske roade det honom ännu; kanhända var det blott hans öga och öra, som syntes upptagna, under det att hans smak, hans finkänslighet och hans klara urskiljning alls icke voro hvarken rådfrågade eller tillfredsställda. Det visso var, att under det hon med enträgenhet syntes begära hans uppmärksamhet, tycktes han endast artigt tillfredsställa hennes lifliga åstundan. Han visade sig hvarken stött eller kall; Ginevra var under måltiden hans granne och tycktes utslutande upptaga honom. När hon inträdde i förmaket, var hon vid det bästa lynne.

Men inom några minuter var hon lika trög och kastade sig på en soffa, förkunnande att både middagen och samtalet voro två högst tråkiga saker; hon frågade sin kusin, huru hon kunde trifvas med de der prosaiska "storkaxarna," som grefven samlade omkring sig. Nu hörde man herrarne komma; hon tystnade, sprang upp och satte sig vid pianot, på hvilket hon slog väldeligen. Doktor Bretton inträdde först och satte sig bredvid henne; det var en annan plats nära härden, som jag väntade skulle för honom hafva en starkare dragningskraft, men denna plats ådrog sig endast hans blickar; medan han blott såg på den, upptogs den af andra. Paulinas behag och bildning förtjuste de tänkande fransmännen; hennes skönhet, hennes fina, artiga sätt att vara, hennes ungdom, hen-

nes medfödda takt gjorde det angenämaste intryck på deras för allt skönt känsliga nationallynne. De bildade en krets omkring henne, icke för att tala med henne i vetenskapliga ämnen, ty då hade hon legat, men de vidrörde många andra saker, vitterhet, konster och lifvet i allmänhet; det hördes att hon både läst och reflekterat. Jag lyssnade; jag är säker på att fastän Graham stod långt ifrån, lyssnade äfven han; han hade en snabb blick, fin känsla och fin urskifning. Jag visste att han följde samtalet, visste äfven att det säll, på hvilket det underhölls, behagade honom utomordentligt... behagade honom till den grad, att han nästan erfor deraf ett plågsamt intryck.

Paulina hade mera styrka både i sina känslor och i sin karakter, än man i allmänhet föreställde sig, ty hon gömde den för alla, som hon ej trodde intresserade af att se densamma. Att säga sanningen, läsare, finnes ingen utsökt skönhet, icke fulländadt behag, ingen förfining, ingen tillit utan kraft och själfbeherrskning. Icke söker man frukt och blommor på ett saftlöst träd utan rot; för en liten stund kan en vek, skön planta fägna ögat, men den kan ej uthärda ett vinddrag, den förtorkar i solskenet. Graham hade häpnat, om någon ande tillhviskat honom huru stark och fast denna till dess yttre veka natur var; men jag, som hade känt henne som barn, visste och gissade vid hvilken stadig och djup rot hennes behag i verklighetens goda jordmån fäst sig.

Under det doktor Graham, lyssnande, väntade att den magiska trölleirkeln skulle öppna sig, företogo hans oroliga blickar en rund omkring rummet och de stannade händelsevis på mig, der jag satt i en lugn vrå ej långt ifrån min gudmoder och grefve de Basompierre, hvilka voro, som m:r Home brukade säga, upptagna "af litet snack på tu man hand," men som grefven skulle öfversatt med en "tête à tête." Graham

gick tvärs öfver rummet, frågade, huru jag mädde, och sade att jag var blek. Jag hade också mina egna tankar och mitt eget leende; det var nu tre månader sedan doktor Bretton hade talat med mig, en lucka i vårt umgänge, som han ej sjelf anade. Han satte sig ned, men var tyst. Genevra och Paulina sutto midt emot honom; han tycktes betrakta dem begge och tycktes med uppmärksamhet studera bådås ansigten.

Åtskilliga gäster, fruntimmer och herrar ökade sällskapet, och bland de sednare såg jag på afstånd i en af de inre salongerna ett strängt, mörkt och lärdt ansigte. Mr Emanuel kände många af det maskulina könet, men ej något af fruntimmerna, med undantag af mig sjelf; när han varseblef mig, gjorde han en rörelse, för att närma sig, men då han såg doktor Bretton vid min sida, drog han sig tillbaka; om han stannat dervid, hade jag ej haft något att påminna, men, rynkande ögonbrynen, framskjutande läpparna, såg han så grym ut, att jag vände mina blickar ifrån honom.

Mr Joseph Emanuel hade anländt på samma gång, som hans stränge, dystre broder. Då den förre inträdde, lemnade Genevra honom den plats, hon förut innehåft vid pianot; huru annorlunda klingade ej nu instrumentet under den verkliga mästarens händer.

— Lucie, började doktor Bretton, just som Genevra gick förbi honom, i det han fästade på henne en blick, miss Fanshaw är utan all fråga en vacker flicka.

Jag instämde med honom.

— Ser ni ej någon härinne, som är lika älskvärd, som hon?

— Icke någon så vacker, som hon.

— Jag är af samma tanke; ni och jag öfverensstämma ofta, om ej i vår smak, åtminstone i vårt omdöme.

— Är det så? sade jag tviflande.

— Om ni varit en gosse, i stället för en flicka, min mors gudson, i stället för hennes guddotter, hade vi varit goda vänner; vi hade varit till tankar och känslor ett hjerta och en själ.

Hans blick var halft ironisk, halft smekande; något gäckande tyckte jag mig skönja i hans ögon. Ack, Graham, huru många ensliga stunder hade jag ej egnat åt undersökningen af dina verkliga tänkesätt, i anseende till Lucie Snowe; voro de alltid vänliga, alltid rättvisa? Hade Lucie varit till alla delar densamma, hon verkligen var, men haft rikedomar, börd och anseende, skulle då ditt förhållande till henne, din uppfattning af henne varit af samma halt, som nu? Något väsendtligt tadel inblandar sig icke i dessa frågor. Nej, du kunde väl stundom oroa och störa mig, ty jag hade ett ömtåligt och lätt förstämtd lynne . . . men kanske att du inför ett strängt och rättvist granskande öga varit mera tadelfri, än jag.

Jag försökte att qväfva den oförnuftiga smärta, som genombäfvade mitt hjerta vid den tanken, att under det Graham tycktes med allvar interessera sig för andra, hade han blott för Lucie, den trogna vännen, sedan längre tider tillbaka ett skämt; lugnt frågade jag:

— I hvilka afseenden skulle vi hafva så mycket öfverensstämmelse med hvarandra?

— Vi hafva båda observations-förmåga. Måhända vill ni ej tillerkänna mig denna egenskap, men, nog af, jag har den.

— Men ni talade om smak, om tycke; vi taga måhända samma föremål i betraktande, men uppskatta dem olika?

— Låtom oss närmare undersöka den saken. Låtom oss ej blott tala om miss Fanshaw, utan äfven om de andra härvarande personerna, om min mor, om de der lejona, der borta, herrar A. och Z., och den lilla, bleka fröken Bassompierre?

— Om er mor, vet ni hvad jag tänker; om herrar A. och Z. tänker jag ingenting.

— Men om den andra?

— Jag tänker att hon är, som ni säger, en liten blek, klen flicka; isynnerhet nu, då hon synes trött af öfveransträngning.

— Kommer ni ihåg henne, som barn?

— Kommer ni själf ihåg henne?

— Jag hade glömt henne, men det är märkbart, att fordna händelser, äfven ord och blickar, som undfallit minnet, kunna under vissa förhållanden antingen genom oss själfva eller andra återlifvas.

— Det är möjligt.

— Ja, återtog han, men återlifvandet är ofullkomligt, behöfver bekräftelse, liknar nära nog en dröm, eller ock en inbillningens skapelse, så att en annans intyg är nödvändigt för bestyrkandet deraf; var ni ej hos oss i Bretton, då m:r Home för tio år sedan anförtrade min mor sin lilla dotter, som vi kallade lilla Polly?

— Jag var der, både när hon kom och när hon reste.

— Var hon icke ett sällsamt barn? Jag undrar, huru jag behandlade henne. Höll jag af barn, den tiden? Men huru var jag själf; visade jag, som då var en stor, sorglös skolgosse, något tecken till godhet och eftergifvenhet? Kommer ni verkligen ihåg mig?

— Till utseendet var ni lik ert porträtt, och till ert sätt att vara är ni densamme i dag, som då.

— Men huru är jag då i dag? Huru var jag för tio år sedan?

— Vänlig och angenäm mot den, som behagade er . . . ovänlig, äfven hård i motsatt fall.

— Nu har ni orätt, ty jag fruktar att jag någon gång var ohyfsad och rå i mitt sätt emot er.

— Nej, Graham, ty det hade jag ej fördragit.

— Ett åtminstone minnes jag, nemligen att den lugna Lucie Snowe syntes liknöjd för mina artigheter; hade jag varit en Nero, hade jag ej kunnat plåga en varelse, som var för känslan af oförrätter lika otillgänglig, som en skugga.

Jag smålog, men jag undertryckte en klagan. O, jag önskade att han ville lemna mig samt upphöra att göra några hänsyftningar på mig. Dessa epitheter, dessa attributer skjöt jag ifrån mig. Hans lugna Lucie Snowe, hans oskadliga, oskyldiga skugga, visade honom ej någon häftighet, men hon lät honom se att hon var trött.

Lyckligtvis öfvergick han till ett annat ämne.

— I hvad förhållande stodo lilla Polly och jag till hvarandra? Om jag ej bedrager mig, voro vi vänner.

— Ni talar ganska obestämdt. Är ej minnet af lilla Polly klarare och tydligare för er?

— Åh, vi tala icke nu om lilla Polly; var god och säg fröken Bassompierre. Skulle en sådan viktig och förnäm person minnas den gamla Bretton-tiden? Betrakta hennes stora ögon, kan man der läsa ett ord, som erinrar om det förflutna? Är det väl densamma, som läste i abc-boken för mig? Måne hon erinrar sig, att jag till någon del lärde henne läsa?

— I bibeln om Söndagsaftnarna.

— Nu har hon en lugn, vacker profil; förr var hennes lilla ansigte oroligt och ångestfullt. Huru föränderlig är icke ett barns tillgifvenhet, hvilken bubbla! Kan ni väl tro att den der unga, utbildade flickan var, som barn, nästan kär i mig? Jag hade glömt det, men nu minnes jag det; jag var för henne den käraste af er alla.

— Ni trodde så.

— Jag påminner mig det ganska väl; jag skulle önska att jag kunde återkalla det äfven för hennes minne, eller snarare att ni ville göra det . . . att ni

nu genast ginge och hviskade ett ord i hennes öra, så skulle jag här, der jag sitter, ha den njutningen att utforska hennes blickar! O, om ni kunde tillvägbringa detta, Lucie, huru tacksam skulle jag ej vara.

— Skulle jag kunna göra er tacksam? sade jag. Nej, jag kunde det icke. Jag blef upprorisk inom mig; min vilja motsatte sig hans; jag var icke alls böjd att tillfredsställa doktor John; han förstod mig icke, och han kunde ej läsa ett ord i mina ögon, i mitt ansigte eller i mina åtbörder.

— Gör mig till viljes, Lucie, sade han med sin mjuka, lena röst, i det han lutade sig emot mig.

Just som jag var i begrepp att svara, att han icke af mig kunde vänta någon inblandning i sina "affaires du coeur", hörde jag på samma gång, som han med sin inställsamma ton upprepade: "gör mig till viljes, Lucie," en skarp röst hväsa i mitt andra öra:

— Petite chatte, doucette, coquette! Ni affekterar en sorgsen, undergifven och tankfull blick; men ni är intet af allt detta, det säger jag er; er själ är i låga, och blixten tänder sig redan i edra ögon.

— Ja, ni har rätt, min själ lågar af vrede, och det med rätta, svarade jag, men professor Emanuel var försvunnen.

Doktor Bretton, som hade fin hörsel, hade uppfångat hvarje ord; han förde sin näsduk mot ansigtet och skrattade, så att han skakades.

— Rätt, Lucie, utropade han, en riktig liten kattunge, en liten kokett af äkta skrot och korn. Jag måste berätta det för min mor. Är det sannt, Lucie, eller är det blott sannt till hälften? Jag tror det; ert ansigte närmar sig färgen af miss Fanshaws röda klädning. På min ära är det icke samma lilla man, som var så sträng emot er på concerten, och nu är han säkert desperat, emedan han ser mig skratta. Jag måste roa mig med honom.

Graham gaf vika för sitt ögonblickliga lynne, skratade, pratade och skämtade retsamt nog, tills mina ögon fylldes med tårar. Hastigt sansade han sig; den krets, som slutit sig kring fröken Bassompierre, glesnade så småningom. Graham, som alltjemt, medan han talat, fästat ögonen på denna grupp, fattade mod, steg upp och gick öfver rummet. Doktor John hade under hela sitt lif varit en lyckans gunstling. Och hvarföre? Emedan hans skarpsynta blick förstod att passa tillfället, hjertat att lämpa handlingen efter detsamma, och han hade slutligen nog ihärdighet att fullända det arbete, han en gång påbörjat. Inga okufliga passioner kastade honom tillbaka; ingen svaghet stängde honom vägen. När Paulina stod upp, stod han vid hennes sida; deras ögon möttes och hans blick var på en gång blyg och eldig. Då han tilltalade henne, höjdes färgen på hans kind. Han syntes beherrska, men ej besegrad, bestämd i sina afsigter och lifligt upptagen af sin känsla. Jag uppfattade allt detta i ett ögonkast, men tiden tillät mig icke att förlänga mina iakttagelser. Ginevra och jag hade redan bort vara vid Rue Fossette; jag steg upp och tog afsked af min gudmor och greve Bassompierre.

Jag vet icke om professorn hade bemärkt den motvilja, med hvilken jag afhört doktor Brettons skämt, eller om han varseblef att jag var nedstämd och att aftonen icke just varit någon särdeles stor glädjefest för den flyktiga, på nöjen begifna mamsell Lucie. Då jag lemnade rummet, steg han upp och frågade, om jag hade någon, som beledsagade mig hem. Nu talade han höfligt och äfven aktningsfullt; hans blick var ängerfull och bad om förlåtelse, men jag var kall och sluten. Hittills hade han aldrig allvarsamt uppretat mig, men i afton hade hans uppförande, enligt min tanke, knappast någon ursäkt, och jag ansåg mig böra låta honom förstå detsamma.

Jag svarade blott:

— Man har redan föranstaltat om vår hemfärd . . . hvilket var sannt; ty Ginevra och jag skulle återvända i vagn, och med samma artiga helsning, som jag mötte honom, när han inträdde i lektionsrummet, gick jag nu förbi honom. Som jag sökte min shawl, återvände jag till förstugan. Mr Emanuel stod der, liksom han väntat mig; han anmärkte att aftonen var vacker.

— Är den? sade jag med den mest snäva, isiga ton.

Det var så sällan, som jag, enligt min föresats, förmådde visa mig kall och stel, när jag kände mig sårad, att jag nästan var stolt öfver mitt lyckade bemödande. Mr Paul förtjenade en liten tillrättavisning, och han tycktes sjelf vara af samma tanke, emedan han höll till godo med hvad jag gaf honom. Han såg på min shawl och anmärkte, att den var tunn; jag svarade honom att den var tillräckligt varm. Lemmande honom, stödde jag mig emot pelargången i trappan, då mina ögon fästade sig på en hemsk, andlig tafsa, som förmörkade muren.

Ginevra dröjde länge. Mr Paul stod kvar; jag väntade att från hans läppar få höra några bittra ord. Han kom närmare. Mot min förmodan, sade han med en mild ton:

— Vänner skola ej stöta sig på ett ord. Säg mig antingen om det var den osmaklige engelsmannen (hans benämning på doktor Bretton) eller jag, som kom edra ögon att fuktas och edra kinder att upplåga?

— Jag vet icke att hvarken ni eller någon annan hos mig uppväckt den sinnesrörelse, ni omnämner.

Och återigen öfverträffade jag mig sjelf i det jag visade ett missnöje, som jag ej nu erfor.

— Men hvad sade jag? återtog han. Jag var häflig; jag har glömt mina ord, upprepa dem för mig.

— Jag ser helst att jag får glömma dem, sade jag, fullkomligt lugn.

— Anse de ord, som sårade er, osagda; tillät mig återtaga dem, förlät mig!

— Jag är icke missnöjd, monsieur.

— Ni är väl det, som är värre, än missnöjd. Ni är ledsen. Förlät mig, miss Lucie.

— M:r Emanuel, jag förlåter er!

— Säg icke med en tillkonstlad, utan med en vanlig ton: mon ami, je vous pardonne!

Han smålog. Hvem kunde hindra sig ifrån att le åt hans liflighet, hans ifver, hans uppriktighet.

— Godt utropade han; dagen gryr; säg då "mon ami"!

— Monsieur Paul, je vous pardonne.

— Jag vill ej hafva något monsieur; säg det andra ordet, om jag skall tro er vara uppriktig: "mon ami", eller ock på engelska: min vän!

"Min vän" hade ett annat ljud, en annan betydelse än "mon ami". Jag var ännu icke så vänligt stämd, att jag kunde säga "mon ami" till m:r Paul, men väl "min vän". Den skillnad, som emellan dessa båda ord fanns för mig, var ej till för honom. Han var fullkomligt belåten med det engelska ordet. Du skulle sett hans leende, läsare, och då ej igenkännt det ansigte, som du såg för en half timma sedan. Det var första gången jag såg hans läppar draga sig till ett vänligt leende, och en mild mine i hans ögon. Det föreföll mig, som en mask fallit från ansigtet. Det ironiska, sarkastiska, passionerade anletsuttrycket hade försvunnit, och till och med hans mörka hy, hvilket antydde att hans spanska blod var ljusare; jag kan ej påminna mig hafva sett en dylik förändring. Han förde mig till vagnen, och i samma ögonblick kom Bassompierre med sin niece.

Ginevra var vid ett rätt oangenämt lynne; hon hade

fullkomligt missräknat sig på sina eröfringar för aftonen och när vagnsdörren tillslöts, visade hon sig i sin rätta gestalt. I hennes anklagelser emot doktor Bretton låg något billert; inseende sin vanmakt att såväl tjusa, som såra honom, var hat hennes enda tillflykt, och detta hat uttryckte hon i så opassande, öfverdrifna ord, att jag slutligen fattade eld. En storm utbrast, ty jag kunde äfven öfverila mig, isynnerhet när jag var med Genevra, som aldrig uraktlät att uppröra min naturs oädlaste känslor. Det var väl att bullret af vagnen i detta ögonblick på de stenlagda gatorna tog öfverhand, ty det var ingalunda tyst inom densamma. Halft skämtande, halft allvarligt, sökte jag att qvåsa och besegra henne. Till det ändamålet var det nödvändigt att visa henne, huru litet hon i det hela var värd, och jag försökte att välja ett språk, jemförligt med de komplimenter, med hvilka John Knox hedrade Maria Stuart. Det var just en passande korrektion för Genevra. Jag är säker på att hon efter denna moraliska skärmytsling somnade med ett ödmjukare, lugnare sinne, än som eljest varit händelsen.

7.

Ur kedjan.

På inga vilkor fördrog mr Paul att under lektionstimmarna blifva afbruten; att under dylika förhållanden gå igenom skolrummen, var en förbrytelse, hvilken såväl lärarinnor, som elever, skydde som pesten.

Madame Beck sjelf, om hon någon gång dertill var nödsakad, smög sig förbi den fruktade lärestolen, lika försiktigt, som ett skepp, hvilket fruktar att förolyckas, glider förbi de många bränningarna och blindskären. Hvad Rosina beträffade, som hvarje halftimma nödgades öppna dörrarna för de elever, hvilka antingen i bönrummet, eller i stora och lilla salongen måste laga sina musiklektioner, var hon nära att stelna af förskräckelse vid den mörka, hotande blick, som genom ett par glasögon riktades åt henne.

När jag en morgon satt i carréen, sysselsatt med ett broderi, som tillhörde en af eleverna, nådde ljudet af en röst mina öron, hvars brytningar och tonfall blefvo i hvar minut fruktansvärdare. Mellan mig och det rum, hvarifrån stormen hördes, var en skiljevägg, och dessutom kunde man genom en åtgården ledande glasdörr komma undan, men jag måste bekänna att jag, för min del, var mera road än förskräckt af symptomerna.

Den stackars Rosina var ej så lugn; denna olyckliga morgon hade hon fyra gånger måst bana väg för

små, darrande flickor, och nu för femte gången tvingades hon, att återigen rycka en elev undan monsieur Pauls ögon.

— Min Gud, min Gud! hvad skall det blifva af mig? Monsieur tager lifvet af mig, ty jag vet, att han är utom sig af vrede.

Med förtviflans mod öppnade hon dörren.

— Mamsell La Malle, vid pianot! utropade hon.

Innan hon hann att i rättan tid retirera eller stänga dörren, hörde hon en röst yttra:

— Ifrån denna stund, är inträdet i detta rum förbjudet. Den första, som öppnar dörren, skall hängas, vore det också madame Beck sjelf!

Knappast hade tio minuter efter denna stränga doms afkunnande förflutit, förrän Rosinas fransyska tofflor återigen hördes glida utmed dörren.

— Mamsell, jag vill icke för fem francs återigen gå in i lektionsrummet; monsieurs glasögon äro förfärliga, och nu har ett bud kommit från athenæum. Madame Beck har sagt, att jag skulle bedja er vara god åtaga er kommissionen, jag vågar icke.

— Nej, Rosina, det der hör ej mig till; bär du din egen börda, var nu rask och grip verket an!

— Jag, mamsell, omöjligt! Fem gånger denna dag har jag redan förtörnat honom. Madame måste för hans skull leja en gensdarme, jag kan ej längre stå på post.

— Du är feg; hvad är det för ett bud?

— Budet har just det att förkunna, med hvilket professorn aldraminst vill besväras, nemligen en kallelse att genast infinna sig på athenæum; en inspektor eller hvad han kallas, som måste träffa honom, har nyss anländt, och ni känner huru monsieur hatar ordet "måste."

Jag kunde ej motsäga henne, ty hon hade rätt. Den lille, orolige mannen afskydde alla band, allt

tvång. Mot hvarje tvingande omständighet var man säker att han skulle uppresa sig; emellertid åtog jag mig icke utan en viss fruktan, uppdraget, men denna fruktan var förenad med andra känslor, bland dessa äfven nyfikenheten. Jag öppnade dörren, steg in och stängde densamma så fort och hastigt, som den något darande handen det ville medgifva. Att vara långsam eller bullrande, att lemna en dörr vidöppen, var brott, som oftast voro mera fördömliga, än den egentliga förseelsen. Der stod jag, och der satt han; han var vid det mest olycksaliga lynne och gaf en lektion i arithmetiken, (bestämmandet af hans lektioner berodde af hans infall för ögonblicket, och detta i sig sjelft torra ämne öfverensstämde ej med hans lynne eller medfödda anlag.) Han satt lutad öfver sitt bord. Jag gick fram till den upphöjda plats, som han intagit; utan att egna mig någon uppmärksamhet, fortfor han med lektionen. Jag var ej nog lång, för att kunna lyfta mitt hufvud öfver kathedern, och jag försökte att titta på sidan, i afsigt att taga hans anlete i ögonsigte, och det vilda, grymma uttryck, som der uppenbarade sig, frapperade mig. Tvänne gånger, i det jag gick än fram och än tillbaka, njöt jag med en viss skadeglädje af denna anblick; tredje gången bemärktes min spejande blick, och jag mötte elt par ögon, som genom glasögonen liksom tycktes genomstinga mig. I sjelfva verket hade jag temligen friskt mod; ju närmare jag stod honom, ju mindre förskräckt kände jag mig, ty om han än ämnade verkställa den nyss afkunnade domen, var jag i stånd att binda honom med så fina trådar, åtföljda af en viss, förbindlig artighet, att hans öfvermått af vrede till en viss grad måste mildras. Följaktligen ville jag icke lemna denna höflighet till allmänt åskådande. Jag drog träden omkring hörnet af kathedern, i det jag fästade den helt oförmärkt vid professorsnns egen boja.

— Hvad vill ni mig? frågade han mig emellan tän-
derna, i det han tycktes lofva sig sjelf, att ingenting
skulle förmå framkalla ett leende från hans läppar.

— Monsieur, började jag, jag vill det omöjliga,
oerhörda saker . . .

Och i få ord sade jag mitt ärende.

Han ville ej höra talas ett ord derom. Om stan-
den Villetes alla representanter än efterskickade ho-
nom, lemnade han icke klassen. Kungen, ministrarna
och alla embetsmän tillsammans finge sända bud, men
han gick icke en tum från sin plats. Emellertid visste
jag att han måste gå; säga hvad han ville, var han så
väl af sin skyldighet, som af sitt eget intresse, för-
bunden att bokstafligen och ofördröjligen lyda kallel-
sen. Jag stod kvar, liksom om han ännu ej svarat.

Han frågade mig återigen, hvad jag ville?

— Endast lemna ett svar till budet.

Han gjorde en otålig, nekande åtbörd. Jag våga-
de att utsträcka handen, för att taga hans mössa, hvil-
ken låg i fönsterkarmen. Med ögonen följde han denna
rörelse, troligen med en blandning af medlidande och
förskräckelse öfver denna förmäthenhet.

— Ah, mumlade han, om det kommit så långt . . .
om miss Lucie ville begagna hans mössa, så må hon
för tillfället agera gosse och i hans ställe gå till athe-
næum.

Med stor respekt lade jag mössan på bordet.

— Jag skall skriva några ord till ursäkt.

Vetande att han ej gjorde det, förde jag sagta mös-
san i hans hand, då den genom hans motstånd gled
ned från den polerade pulpeten, och de nyss dittlagda,
i stål infattade glasögonen föllo i golfvet och slogos i
tusen bitar.

Jag visste, huru dyrbara dessa glasögon voro; m:r
Paul var närsynt, de passade honom, och han kallade

dem sin skatt. Jag upptog dem, och en lindrig nervskakning fattade mig; några sekunder förlöto innan jag vågade se den förorättade professorn i ansigtet. Han talade först.

— Medgif mig nu, mamsell, att hon är hemfallen åt straff. Hon darrar på förband, förbidande sin dom; förräderska, förräderska! Ni har beslutat, att jag blind och hjälplös skulle falla i edra händer.

Jag upplyfte mina ögon; hans ansigte, i stället för att vara uppretadt och dystert, var ljust och leende, såsom jag en gång förr sett detsamma. Han var icke ond, ej en gång ledsen. Hade han verkligen skäl till missnöje, var han mild; sträckte sig förolämpningarna utom inbillningens gebiet, var han tålig, som ett helgon. Denna obehagliga händelse, genom hvilken jag trodde mitt systemål helt och hållet förloradt, var tvärtom rätta medlet att vinna detsamma. Oböjlig, så länge han ej hade skäl att beklaga sig öfver mig, var han nu, då jag som en botfärdig synderska stod inför hans ansigte, sjelfva godheten.

Ännu kallande mig "en envis qvinna, en engelska, en liten förstörerska," sade han, att han ej vågade längre motstå en sådan farlig makt; det var med mig, som med den store kejsaren: "jag slog sönder vasen, för att ingifva förskräckelse;" sättande slutligen på sig mössan, tog han sina sönderslagna glasögon ur min hand, tryckte den, som ett tecken till förlåtelse, bugade sig, och i det bästa lynne begaf han sig af till athenæum.

Efter hvad som sednast tilldragit sig, skall läsaren säkert med ledsnad höra, att m:r Paul och jag innan aftonen åter tvistade med hvarandra.

Det hände understundom, att han under aftonens

lopp oväntadt inträdde, afbröt studierna och med sin vanliga despotism befalld oss att bortlägga alla böcker, äfven "la lecture pieuse," som lästes af en sömnig elev, och gaf oss i stället några smärre skrifter, eller ock föreläste han någon tragedi, hvars väsendtliga värde jag sällan förstod att bedöma, eller lät han som en ljusglimt i vårt mörker några strålar af dagens litteratur framskynta, läste för oss några sidor af en hänförande saga, eller ock den sista följetong, som i Paris väckt munterhet i salongerna; med van och säker hand borttog han från hvarje tragedi, hvarje melodram, hvarje saga eller skizz det minsta ord, som han ej ansåg passande att höras af hans auditorium. Mer än en gång märkte jag, huru han, för att fylla de luckor, som han sjelf öppnat, improviserade långa sidor, icke mindre energiska och talangfulla; de samtal, de beskrifningar, han ditympade, voro ofta bättre än dem han förkastade. Den afton, om hvilken det nu var fråga, sulto vi tysta, som nunnor; eleverna studerade, lärarinnorna arbetade. Jag påminner mig det arbete, som då sysselsatte mig; det egde intresse för mig; det var ämnadt till gåfva åt en vän, och jag bråskade med dess fullbordande.

Nu hörde vi den välkända, häftiga ringningen; vi hviskade till hvarandra: "Voilà Monsieur;" dessa ord hade knappast uttalats från hvarje läpp, förrän vi hörde en röst ropa: "öppna!" dörrarna uppslogos, och han stod midt ibland oss.

Der funnos två långa arbetsbord, garnerade med bänkar; öfver hvardera bordet hängde en lampa och på ömse sidor om detsamma satt en lärarinna; flickorna sulto till höger och venster, de äldsta och flitigaste närmast lampan, de trögare och mindre längre bort. Monsieur hade den artigheten att gifva en af lärarinnorna, vanligtvis Zelia St Pierre, en stol, då han intog hennes lediga plats.

Efter vanligheten uppsteg med en viss häftighet Zelia, och hennes besynnerliga leende, under det hon visade de friskaste, ypperligaste tandrader, drog hennes mun från det ena örat till det andra; hennes ansigte ljusnade icke; inga små gropar satte sig i hennes kinder, ingen stråle i hennes ögon; antingen observerade henne icke monsieur eller ock hade han fattat den idéen, att ej taga notis om henne, ty han var stundom lika nyckfull, som man i allmänhet påstår kvinnan vara; emellertid kunde hans glasögon (han hade fått ett par andra) tjena honom som ursäkt för alla små distraktioner.

Orsaken vare hvilken som helst, så gick han förbi Zelia, gick till andra sidan af bordet, och innan jag hann att säga till Ginevra: "rör er icke," satte han sig emellan mig och miss Fanshaw, som alltid var min granne, under det hon brukade sätta armbågen i min sida, oaktadt jag ofta sade:

— Ginevra, jag önskade ni vore i Jericho.

Det var lätt att säga: rör er icke, men hvem kunde hjälpa det, jag måste lemna rum och uppmana eleverna att äfven maka åt sig. Ginevra tycktes vara särdeles angelägen att baka sig fast vid mig, som hon sade, för "att hålla sig varm." Som hon tröttade mig med sina sländiga rörelser och puffar, tillät jag mig att sätta en nål i mitt skärp, för att skydda mig mot hennes armbåge, men som jag icke med samma försvarsvapen kunde värna mig mot m:r Paul Emanuel, måste jag rödja rum för hans bok; jag tog undan mina sysaker, i det jag drog mig sjelf på ungefär en alns afstånd tillbaka, men m:r Emanuel, idel fnöske och flinta, fattade genast eld.

— Ni vill icke halva mig till granne, knotade han, ni inför kastordning och behandlar mig som paria. Må vara, jag skall genast arrangera allt efter er vilja.

— Stigen upp alla, mina damer! ropade han.

Flickorna uppstego. Han befalldes dem att i rad spatsera till andra bord. Mig placerade han vid ena ändan på den långa bänken, och sedan han artigt gifvit mig min arbetskorg, silke, sax och alla mina sybehör, satte han sig sjelf midt emot. Så löjligt detta arrangement än var, vågade ingen i hela rummet draga på munnen. Hvad mig beträffade, tog jag saken kallt; der jag satt, skiljd från alla, ej tilltalande någon och blott sysselsatt med mitt arbete, var jag icke det ringaste nedstämd.

— Är afståndet tillräckligt emellan oss? frågade han.

— Det beror af monsieur, svarade jag.

— Tvärtom, det är ni, som skapat detsamma; jag tvår mina händer.

Och nu började han läsningen. Olyckligtvis hade han valt en fransysk öfversättning af hvad han kallade "en drame af Williams Shackspeare", tilläggande: en af dessa dåraktiga hedningar, Engelsmännen. Huru han, om han varit vid annat lynne, bedömt denne ryktbare skald, behöfver jag knappast antyda.

Den fransyska öfversättningen var slapp, och jag bemödade mig icke heller att dölja det förakt, som alla dess brister väckte hos mig. Han såg stundom upp, och jag tror icke att han förlorade någon enda af mina blickar; följden blef att hans ögon snart öfvergaf sin skärm, glasögonen, på det att de ännu friare kunde skjuta sina pilar på mig. Läsningen var slut och det syntes problematiskt, antingen han ämnade undertrycka sin vrede, eller ock i ord uttrycka densamma. Sjelfbeherrskning ingick icke i hans vanor, men hvad hade han egentligen att förebrå mig? Jag hade ej yttrat ett ord och kunde således icke blott för det jag genom ausigtets rörelser röjt, hvad jag tänkt, förtjena hvarken något straff eller någon tillrättavis-

ning. Aftonvarden, bestående af bröd och mjölk, utspädd med ljumt vatten, inbars.

— Äten mina damer! sade han, sysselsatt att göra anteckningar i marginalen på sin "Williams Shackspire."

De serverade sig; jag tog mig ock ett bröd och ett glas. Mer än någonsin intresserad af mitt arbete, bibehöll jag min plats, och under det jag då och då mumsade på mitt bröd och smuttade på mitt glas, arbetade jag med mera än vanlig fattning. Det var som om den häftiga, oroliga natur, i hvars närhet jag var, magnetiskt kväft alla feberaktiga rörelser i mitt sinne, hvilket för ögonblicket var stilla och saktmodigt. Han steg upp.

"Skall han gå, utan att säga ett ord", tänkte jag?

Ja, han vände sig mot dörren . . . Nej, han gick tillbaka, men blott för att taga sitt blyertzpennfodral, hvilket han kvarlemnade på bordet. Han tog det, sköt in blyertzpennan och gick skyndsamt fram till mig.

Flickor och lärarinnor, samlade kring det andra bordet, pratade friskt och lifligt, utan att särdeles moderera sina röster.

Mr Paul ställde sig bakom mig; han frågade på hvad jag arbetade?

— På en urkedja, svarade jag.

— Åt hvem?

— Åt en af mina vänner.

Han fortfor att i mitt öra hviska några uddhvassa ord. "Af alla fruntimmer, han kände, var jag den oangenämaste; jag var just den, med hvilken det var omöjligt att lefva på en vänskaplig fot. Jag hade en "caractère intraitable" och var envis till undransvärd grad. Han, för sin del åtminstone, kände mig alldeles icke; med hvilka fridsamma och vänliga afsigter han än närmade sig mig, var det som att köra hufvudet mot väggen. Jag tydde hans välmeneing, som fiendskap; han

visste med sig sjelf, att han ville mitt väl; han hade aldrig gjort mig något ondt; han kunde åtminstone med skäl vänta, att jag skulle anse honom som en vanlig bekant, som icke alls var ovänligt stämd emot mig! Men huru hade jag uppfört mig emot honom! Med hvilken skärpa, med hvilken upprorisk häftighet, med hvilken grym orättvisa!"

Ofrivilligt uppspärade jag mina ögon, i det jag upprepade hans interjektioner:

— Skärpa! Häftighet! Orättvisa!

— Tyst, på stund! sade han i det han fortfor: "Han var bekymrad, mycket bekymrad, för min skull. Han oroade sig öfver mina egenheter, öfver min häftighet, min liflighet, som, ehuru den måhända hade sitt ursprung i ett godt hjerta, var öfverdrifven och slutligen skulle göra min olycka. Det var synd om mig, ty han var öfvertygad att jag ej saknade goda egenskaper, och blott jag ville taga reson, vara mera stilla, mindre lättsinnig, mindre kokett, mindre fäfäng, icke så mycket värdera en vacker, men värdelös utsida, icke fästa så mycken uppmärksamhet vid personer med en hög, imponerande figur och blomstrande färger, väl formad näsa, men som framförallt voro mer än vanligt dåraktiga i sina handlingar, så kunde jag kanske blifva ett aktningvärdt, ja, ett exemplariskt fruntimmer, men som det var . . ."

För några minuter qvädtes han röst.

Jag ville hafva sett upp till honom, räckt honom handen, sagt honom ett vänligt ord, men jag var rädd; jag kunde hvarken gråta eller skratta; en sällsam blandning af något, på en gång rörande och orimligt, framställde den lille mannen.

Jag föreställde mig att predikan var slut, men nej, han satt kvar och fortsatte densamma.

"Emedan han ännu uppehöll sig vid detta pinsamma ämne, ville han, blott af nit för mitt eget bästa,

äfventyra att uppreta mig och måste äfven anmärka förändringar, som visat sig i min klädsel. Han kunde ej neka att han i början af min bekantskap, eller rättare, då han i förbigående händelsevis kastade en blick på mig, var i detta afseende fullkomligt nöjd med mig, och mitt enkla, allvarsamma sätt att kläda mig ingaf de bästa förhoppningar; men hvad hade kunnat förmå mig att, som jag nyss gjort, sätta blommor till innanklädsel i min hatt, begagna broderade kragar samt äfven vid ett visst tillfälle bära en skarlakansröd klädning . . .

Jag afbröt honom återigen med en ton, som tydligen sade honom, att jag kände mig sårad.

— Skarlakansröd, monsieur Paul? Den var icke skarlakansröd, den var ljusröd, en matt, ljusröd färg, och jag hade en svart spetsmantilj.

"Ljusröd eller mörkröd", menade han, "gul eller karmosin, ärtgrön eller azurblå, så voro alla dessa färger lysande och flärdfulla, och hvad spetsmantiljen beträffade, var det en onödig lyxartikel" . . . och han suckade öfver min försämring . . . "Han vågade ej i detta ämne vara så vidlyftig, som han önskade, ty han kunde möjligtvis, vid upprepadet af allt detta bjefs, misstaga sig i benämningarna och derigenom väcka mitt ätlöje; han åtnöjde sig med att säga, att min kostym hade på senare tider antagit "des façons mondaines," som sårade honom att se."

Hvilka "façons mondaines" han upptäckte i den merino-klädnings och släta, hvita krage, jag för närvarande begagnade, hade jag svårt att gissa. Då jag frågade honom härom, svarade han: "att äfven denna skenbart enkla drägt var beräknad att göra effekt, och hade jag icke ett band kring min krage?"

— Om ni ogillar ett kragband för ett fruntimmer, ogillar ni säkert en sådan här för en karl?

Och jag visade honom den kedja af guld och silke,

på hvilken jag arbetade. Hans enda svar var en suck, troligen öfver min fåfänga.

Efter några minuters tystnad frågade han: "om det han nyss sagt gjort honom alldeles förhållig i mina ögon?"

Jag minnes icke hvad jag svarade eller om jag alls svarade, blott att vi vänligt togo godnatt af hvarandra, och att han, då han stod vid dörren, vände sig om, sägande: "att han ej ville, det jag skulle tro, att han helt och hållet fördömde den skarlakansröda klädningen . . ."

— Ljusröda, ljusröda! afbröt jag . . .

. . . "att den var snarare vacker och klädde mig. (I parentes sagdt var ljusrödt professorsn älsklingsfärg.) Men han ville gifva mig det vänliga råd, att då jag bar klädningen, vara lika anspråkslös, som om den vore af ylletyg och dess färg askgrå."

— Och blommorna i brättet af min hatt, frågade jag, de äro blott knoppar.

— Behåll dem då, men tillåt dem icke att någonsin slå ut.

— Och bandet, monsieur, det är blott en bandstump.

— Får gå! var det blida svaret.

"Nå, Lucie Snowe", utropade jag, "du har råkat ut för en vacker straffpredikan, låtit tvåla till dig rätt duktigt, för hvilket allt du kan tacka "ditt verldsliga sinne". Hvem skulle hafva föreställt sig detta? Du har ansett dig sjelf, som en dyster enstöring. Miss Fanshaw ser i dig, genom sin tub, den andra Diogenes. Grefve de Bassompierre sade för några dagar sedan, då det var frågan om aktrisen Vashti, men med en mild

och artig ton: "miss Snowe har ett sorgset utseende." Doktor Bretton kallar mig "den lugna Lucie", säger mig vara "passiv och oförarglig, som en skugga". Han har sagt, och du har sjelf hört honom säga, "att Lucie är alltför dyster och allvarsam för sina år, och saknar en gifven färg, såväl i sin karakter, som i sin drägt."

Dessa äro de intryck, som både dina vänner och du sjelf emottagit af dig. Plötsligen framställer sig en liten man, af fullkomligt motsatta tänkesätt, som anklagar dig att vara alltför glädlig, ombytlig, verldslig, ungdomlig och fåfäng. Denne sträfve, lille man, denne skoningslöse granskare, hopsamlar alla dina spridda, verkliga eller förmenta fel till ett helt; din lilla blomsterkrans, din enda spetsmantilj, din ljusröda, bästa klädning, till och med din lilla bandbit, äro förseelser, för hvilka du måste stå till rätta. Van att anses som en skugga i lifvets solsken, är det nytt för dig, att se någon skygga tillbaka för din fåfänga.

8.

Monsieurs Namnsdag.

Följande morgonen, före dagbräckningen, var jag uppe och slutade min urkedja. Hela mitt lager af perlor och silke hade jag gifvit till spillo, för att få kedjan, både till sin längd och prakt, motsvarande min önskan. Jag hade virkat den dubbel, och jag visste, att om jag ville att den skulle vinna hans bifall, åt hvilken den ämnades, måste densamma vara, besynnerligt nog, särdeles behaglig för ögat. Jag hade behof af ett litet guldlås; lyckligtvis hade jag ett dylikt på mitt enda halsband. Frivilligt uppoffrade jag mitt lås, och när kedjan var komplett färdig, inneslöt jag den i en liten ask, som jag köpt, förfärdigad af tropiska snäckor af en färg, kallad "nacarat," och hvars lock var prydt med blå stenar. På lockets inre sida hade jag med udden af min sax ristat vissa initialer.

Läsaren erinrar sig kanske beskrifningen på madame Becks namnsdag och har troligen ej förgätit, att en vacker present denna dag ärligen egnades henne af de talrika eleverna. Alla andra namnsdagar, med

undantag af hennes stägtinges, m:r Emanuels, förbi-
gingos under tystnad. Hvad den sednares beträffade,
var den icke på förhand öfverlänt; den var en frivil-
lig gärd af den aktning, som eleverna, trots hans egen-
heter, fördomar och lättretlighet, egnade honom. In-
gen gäfvade af större värde vågade man erbjuda honom;
han hade ej otydligt låtit förstå, att han hvarken ville
hafva silfver- eller juvelerare-arbeten. Han värderade
en obetydlig skänk; dess penningevärde var honom
likgiltigt. En juvelring eller en guldsnusdosa, som
med pomp och ståt öfverlemnades honom, behagade
honom mindre än en blomma eller en ritning, som af
ett varmt och tillgifvet hjerta anspråklöst erbjöds
honom.

Sådan var hans natur.

M:r Pauls namnsdag inföll d. 1 Mars, en Thursdag,
en mindre helgedag i katholska kyrkan. Dagen var
vacker och solig, på morgonen bevistade man mes-
san, och på eftermiddagen hade man frihet att spat-
sera, besöka bodar, aflägga visiter; till följe deraf var
paryren mera vårdad. Man aflade den tunga, mörka,
yllna hvardagsdräkten och begagnade en ljusare; m:ll
Zelia S:t Pierre hade klädt sig i siden, efterskickat
hårfrisören, och några af eleverna voro nog elaka,
att påstå sig hafva uppläckt, att hennes näsduk var
fuktad med en utsökt parfym. Stackars Zelia! Just
vid denna tidpunkt började hon klaga öfver trötthet
vid ett så ensligt och sträfsamt lif; hon längtade efter
hvila; hon ville hafva någon att arbeta för, en make,
som kunde betala hennes stora skulder, underhålla
hennes garderob samt lemna henne frihet, som hon
sade, "att njuta litet af nöjena." Man hade länge i tyst-
het observerat, huru hennes ögon fästade sig på m:r
Emanuel, och äfven att hans hvilade ofta på henne. Han
kunde flera minuter sitta och betrakta henne. Medve-
ten af denna uppmärksamhet, vred hon sitt ansigte

och kastade sina ögon i alla möjliga riktningar, för att bibehålla densamma; följande alla hennes rörelser, målade sig någon gång en slags fasa på hans ansigte; ty i några hänseenden hade han en instinkt, som aldrig svek honom; han inträngde i hjertats hemligaste smygvrår och den tomma hjerna, som doldes af en blomstrande slöja, upptäcktes genast af hans skarpa blick; alla de olyckliga anlag och kroklinier, som mannen, såväl som qvinnan, söker dölja, alla medfödda vanskapligheter och, hvad värre var, de sjelfförvärfvade fläckarna och lytena, kunde ej gömmas för honom. Intet så förfärligt brott fanns, som icke m:r Emanuel både beklagade och förlät, om det erkändes och ångrades; men ville man genom infernalisiska osanningar bemantla sina fel, var han obeveklig, till och med grym; utan misskundsamhet kunde han bortkasta den skärm, bakom hvilken de olyckliga dolde sig, samt nästan lidelsefullt ställa dem i hela deras inre nakenhet till allmänt åskådande. Han trodde sig handla rätt och samvetsgrant; för min del betviflar jag att den ena människan har rättighet att bestraffa den andra; mer än en gång har jag gråtit öfver hans offer och ej sparat honom förtjenta förebråelser, men det oakadt kunde man ej rubba hans öfvertygelse, i anseende till nödvändigheten af hans handlingssätt.

Sedan man frukosterat och bevistat messan, samlade man sig i skolrummen. Lärarinnor och elever voro prydligt klädda; i hvar enda hand, med undantag af min egen, såg man en bukett af friska, välluktande blommor; jag ensam hade ej någon. Jag såg gerna blommor vexa på marken, men, afplockade, hade de för mig förlorat sitt behag. Då betraktade jag dem som rollösa, förgängliga ting, hvilkas likhet med det verkliga lifvet nedstämde mig. Jag gaf aldrig blommor till dem, som jag älskade, och ville icke mottaga sådana af en mig kär hand. Mamsell S:t Pierre obser-

verade min fattigdom. Hon kunde ej tro att jag varit så försumlig; hon trodde att jag gömt en blomma, hvilken egde någon öm betydelse; en krans af violblommor, med ett ord, något, som kunde tillvinna mig namn af sinnrikhet m. m. Men den prosaiska engelskan satt, bokstafligen taladt, som ett löflöst träd om vintern. Zelia smålog, i det hon med en högst belåten mine, sade:

— Huru klok, miss Lucie, ni var, som sparade edra penningar. Jag har varit nog enfaldig att på en enda bukett kasta ut två francs.

Och med stolthet visade hon sin präktiga bukett. Men tyst! Vi hörde manliga steg, lika hastiga som vanligt, men i sjelfva deras ljud var något, som tycktes lofva ett gladare möte, än som oftast var fallet. Och denna förhoppning svek oss icke.

Professorn inträdde, och hans ansigte lyste, som en ny solstråle i det glada och ljusa skörrummet; morgonsolen lekte bland våra vexter, skimrade på våra väggar och erhöill en ny glans genom mr Pauls särdeles vänliga och förekommande helsning. Lik en äkta fransman (ehuru jag vet knappt om jag kan säga så, ty han härstammade hvarken från Frankrike eller La Basse Cour), var hans kostym motsvarande dagens högtidlighet; han hade icke nu, som vanligt, insvept sig i sin kolsvarta paletå; tvärtom tog sig hans figur (sådan den var, ty jag vill ej skryta med densamma) väl ut, i en vacker rock och ny sidenväst. Den bekanta mössan hade försvunnit och lemnat rum åt en modern hatt, som för tillfället befann sig i en med handske betäckt hand. Det vänliga, blå ögat och den friska rodnaden på den mörka kinden ersatte den bristande skönheten; ingen tänkte på de mindre regelbundna dragen; man mottog honom, sådan han var, och förnam ett visst välbefinnande i hans närhet. Han gick till sin plats och lade hatt och handskar på katedern.

— Bon jour, mes amis! sade han med en ton, som gaf några af oss ersättning för månet brummande, vresigt ord.

Det var en egendomlig röst, som han alltid begagnade, när hans hjerta lade orden på hans läppar, samma hjerta, som någon gång talade med en häftig, men aldrig med en stenhård organ; i dess innersta låg någonting vekt, som sänkte honom ned till de små barnen och intog kvinnorna, med hvilka han, trots honom sjelf, bättre trufdes än med sitt eget kön.

Vi besvarade alla hans morgonhelsning, framstående till honom våra lyckönskningar på hans namnsdag. Mamsell Zelia hade sjelfmant åtagit sig att uttrycka allas våra känslor, och nu framträdde hon med en värdig hållning, i hvilken hon ej inlade mera affection, än som enligt hennes natur var oundgängligt, i det hon erbjöd honom sin bukett; efter henne gingo parvis alla eleverna, lemnande särskildt hvar sin, som lades så artistiskt på kathedern, att då den sista bukett der fått sin plats, bildades en blomsterpyramid, hvars spets skymde dagens hjelte, som stod bakom densamma. Efter ceremoniens slut ålertogo vi våra platser, väntande, under en graflik tystnad, att få höra några ord.

Fem minuter ungefär hade förflutit och tystnaden var oafbruten; återigen fem minuter . . . och man hörde ej ett ljud.

Mången af de närvarande undrade på hvad monsieur väntade; lyst och sluten, med nedsänkt blick, bibehöll han sin ställning bakom blomsterpelaren.

Ändtligen hördes en stämma, så djup, som om den utgått ur en bergsklyfta:

— Är det der allt?

Mamsell Zelia såg sig omkring.

— Ha' ni alla lemnat edra buketter? frågade hon flickorna.

— Ja, alla, från den äldsta till den yngsta; från den största till den minsta.

— Är det der allt? upprepade samma röst i något lägre tonfall, än förut.

— Monsieur, sade mamsell St Pierre, uppstigande och med ett eget, tillgjordt leende; med undantag af en enda bland oss, hafva alla framburit sin tack-sambetsgård. Monsieur torde hafva godheten ursägta mees Lucie, tillade hon, med sin fransyska brytning, hon är en främling och känner således icke våra vanor, ej heller förstår hon att fatta värdet af deras betydelse. Mees Lucie har ansett denna ceremonie alltför obetydlig, för att hedra den med sin uppmärksamhet.

— Du är ingen dålig talare, Zelia, mumlade jag mellan tänderna.

Nu visade sig monsieur i hela sin person, hvars ansigte hittills varit doldt bakom blomsterpyramiden, frågande, för tredje gången, i den mest tragiska ton:

— Är det här allt?

Jag hade måhända stigit fram och i hans utsträckta hand lagt den lilla ask, som jag inneslutit i min; men först och främst det komiska i monsieurs förhållande och sedan mamsell Zelias inblandande i en sak, som ej angick henne, förmådde mig att dermed dröja ännu en stund.

Läsaren, som icke hittills haft någon anledning att uppskatta miss Snowe som något fullkomlighetsmönster, erfar säkert ingen förvåning, då hon säger, att hon var nog förhärdad, för att ens försvara sig mot de tillvitelser, som pariserskan på ett indirekt sätt gjorde henne; dessutom tyckte jag att m:r Paul genom den tragiska vändning, han gaf åt denna obetydlighet, kunde förtjena ett litet straff. Gömmande min ask, satt jag känslolös, som en staty, kvar på min plats.

— Det är godt, voro de ord, som utgingo från hans läppar.

En skugga, tecken till någon nära förestående paroxysm, för öfver hans panna, hans läppar krusades, och hans kinder färgades. Ännu sväljande sin vrede, började han sitt vanliga tal.

Jag kan icke påminna mig allt, hvad detta tal innehöll; den qväfda smärta, blandad med vrede, som genomandades detsamma, motverkade till någon del den munterhet, som hans upprepade "är detta allt?" först hos mig väckte. Mot slutet af orationen förekom en liten händelse, som försatte mig i min förra sinnesstämning. Min fingerborg föll på golvet, och jag lutade mig ned, för att upptaga den, då jag stötte mitt hufvud mot hörnet af m:rs kathedern, hvilket naturligtvis förorsakade ett lätt buller. Mr Paul, uppretad, kunde icke bibehålla sin tilltvingade fattning och, förlorande den sjelfbeherrskning, med hvilken han aldrig rätt länge besvärade sig, utbröt han nu på det sätt, som var mest beräknadt, för att gifva hans vrede luft. Huru han lade sina ord, hittade han sluttigen vägen öfver kanalen till Britanniens kuster, och nu, när jag fann honom hafva hunnit ända dit, började jag att lyssna uppmärksammare.

Kastande en hastig, bitande blick omkring rummet, som var ämnad att träffa mig, anföll han med ett verkligt berserker-raseri engelska fruntimren. Han sparade dem i intet afseende; deras karakter, deras moralitet, deras sätt och utseende angrep han. Jag påminner mig särskildt, huru han misstog sig i anseende till deras höga vext, långa hals, magra armar och vanvårdade klädsel, och huru han vidare uppehöll sig vid deras pedantiska uppfostran och religiösa scepticism, deras olidliga högmod och anspråksfulla dygd; då han uttalade detta sista ord, gnisslade hans tänder,

i det han såg omkring sig med blickar, trotsande och vilda, och han var i detta ögonblick ej ljuflig att åskåda.

"Du lille, bittre man," länkte jag, "skall jag bekymra mig om din vrede? Nej, i sanning, du är mig lika likgiltig, som den obetydligaste buketten i din pyramid."

Likväl måste jag säga, att viljan och förmågan icke härutinnan fullt öfverensstämde. Omkring en quart var jag stoisk nog, men när han slutligen anföll, icke allenast våra qvinnor, utan våra största namn och bästa män, befläckade vår vapensköld och nedsänkte hela nationen i dy, blef jag uppbragt till det yttersta. Det var med skadefröjd, som han med falska, historiska uppgifter kryddade sitt smådefulla tal. Zelia och hela klassen utbrusto i ett triumferande skratt; ty det var märkbart att skönja, huru La Basse Cours grofkorniga innevånare hemligen hatade England. Slutligen slog jag ljudligt handen i mitt bord, öppnade läpparna och utropade:

— Lefve England, dess historia och hjeltar! Ned med Frankrike, dess digter och dess harlekiner!

Man kan lätt föreställa sig de närvarandes förvåning. Jag förmodar, att de trodde mig hafva förlorat förnuftet. Professorn förde näsduken emot ansigtet, för att dölja sitt småleende. Som han nu, då han såg mig vara uppretad, trodde sig hafva vunnit segren, blef han inom en sekund god och mild. Med en utsökt välta- lighet återkom han till blommorna, yttrande sig poetiskt och allegoriskt rörande deras skönhet, vällykt och behag, jemförande på äkta fransyskt manér de unga flickorna med de intagande blommorna, som lågo framför honom, egnande särskildt en i ordets fulla bemärkelse blomstrande kompliment åt mamsell S:t Pierre, vidt och bredt lofordande hennes öfverträffligt sköna buket, och slutligen tillkännagaf han sin af- sigt, att den första vackra, milda, balsamiska vårmor-

gon bjuda hela klassen på frukost i gröngräset . . . nemligen de i densamma, som räknade sig bland hans vänner . . . tillade han med eftertryck.

— Då kommer jag ej med, inföll jag ofrivilligt.

— Må vara, svarade han, hopsamlade sina blommor och spatserade ur rummet, under det jag med min arbetskorg gick upp i andra våningen.

Om han ännu var ond, vet jag icke, men att jag var det, måste jag bekänna.

Jag hade knappast suttit en timma på kanten af min säng, i min inbillning återkallande hans miner, sätt och ord, förrän jag log åt hela scenen. En liten oro erfor jag vid den tanken, att jag ej gifvit honom min lilla ask. Men ödet ville det icke.

Under loppet af eftermiddagen erinrade jag mig att borden i klasserna voro ingalunda säkra förvaringsrum, tänkande tillika, att det var nästan nödvändigt att fortskaffa asken till honom, hvars initialer voro inristade i locket.

Jag gick ned i skolrummet.

Alla halfpensionärer hade gått hem; helpensionärerna, tillika med lärarinnorna, med undantag af den, som hade öfverinseendet under veckan, hade gått ut i staden, antingen i bådarna eller på visiter. Rummen voro tillslutna, äfven stora salen. Men till min förvåning såg jag dörren halföppen till första klassens lekationsrum, som, då det var ledigt, var otillgängligt för alla, utom för madame och mig; vi hade, hon och jag, dubbla nycklar till detsamma; men ännu mer förundrad blef jag, då jag, närmande mig dörren, hörde buller derinne och en stol flyttas.

"Det är endast madame," tänkte jag, "som inspekterar."

Emellertid blickade jag inom den halföppna dörren, men, i stället för madame Becks shawl och snygga mössa, såg jag en rock och ett kortklippt, svart, manligt

hufvud. Denne person hade intagit min stol; hans olivfärgade hand hade öppnat mitt skrifbord, hans ansigte var lutadt öfver mina papper; han vände ryggen åt mig; jag kunde ej längre misstaga mig på hvem det var; den med bläck bestänkta paletån, och den klassiska mössan, hvilken fallit på golvet, voro tydliga bevis derpå.

Jag hade länge förstått att mr Emanuel kände, likaväl som jag sjelf, alla inrättningar i mitt bord; han gjorde ingen hemlighet deraf, och vid hvarje visit lernade han något synbart tecken. Hittills hade jag aldrig gripit honom på bar gerning och visste icke på hvilka timmar han gjorde mig den äran.

Mina skriföfningar voro omsorgsfullt rättade. Mellan en smutsig dictionaire och en utsliten grammaire, hade, liksom genom en trollkraft, antingen ett nytt, interessant arbete eller ock ett gammalt klassiskt verk blifvit insmuget. Ur min arbetskorg kröp fram en roman, och under korgen lägo de sist ankomna tidskrifterna; om ej något annat förråd gifvaren, skulle cigarrlukten gjort detsamma. Denna ånga var mig i början mycket obehaglig och jag brukade öppna fönstret, för att vädra mitt bord samt sedan särskildt hvarje bok. Men helt oförmodadt måste jag aflägga denna formalitet. Monsieur uppläkte min åtgärd, befriade mina händer från deras börda och var nära att kasta den på elden, då jag, snabbare än han, räddade boken från den hotande faran. Från den dagen hade cigarrlukten uteblifvit.

Men nu satt han der; det var han sjelf. Han höll en cigarr mellan sina läppar. Det roade mig att öfverraska honom, och jag smög mig bakom hans axel.

Mitt samvete straffade mig, då jag efter allt, hvad som passerat denna oroliga morgon, såg honom villig att förlåta först min skenbara liknöjdhet och sedan min häftighet, och på bordet lägga tvänne väl inbunda

volymer, för hvilkas interesse och värde författarens namn var mig en säker borgen. Han sällt lutad öfver detsamma, rörande vid åtskilligt, men sorgfälligt undvikande att bringa något i oordning. När jag såg honom sittande på min plats, görande mig hvad godt han kunde och, jag vågar säga det, icke ovänligt sinnad mot mig, försvann hvarje skymt af missnöje, och professor Paul Emanuel var mig icke motbjudande.

Troligen hörde han mig andas och vände sig om. Fastän af en nervös komplexion, spratt han aldrig till och förändrade sällan färg.

— Jag tänkte att ni tillika med de andra lärarinorna gått ut i staden, sade han, i det han sökte visa sig mindre blid än han i sjelfva verket var. Mår ni ej väl? Tror ni att det bekymrar mig, att ni ertappat mig här? Nej, jag har ofta i er frånvaro undersökt ert skrifbord.

— Jag vet det, monsieur.

— Ni finner der ett par böcker, men kanske läser ni dem icke, emedan de varit i närheten af den här . . . och han visade på cigarren.

— Men jag läser dem ändå.

— Utan nöje?

— Ni tycker ej om motsägelser.

— Äro böckerna antagliga?

— Jag har ej så många nöjen, att jag skulle underkänna de få, som erbjudas mig.

— Jag menar er väl, och när ni ser att jag gör det, hvarför kunna vi icke då vara vänner?

— En fatalist skulle svara: emedan vi ej kunna det.

— Denna morgon, återtog han, vaknade jag glad till sinnes och kände mig lycklig, då jag ingick i lekionsrummet, men ni förstörde min dag.

— Nej, blott en timma eller två af densamma, och det utan afsigt.

— Utan afsigt? Nej, det var min namnsdag; alla lyckönskade mig, utom . . . Lucie Snowe. De små barnen i tredje afdelningen gäfvö mig vardera sin blomstervippa och hviskade några vänliga ord; men ni hade intet, icke en knapp, icke ett löf, ej ett ord, ej en blick. Var detta utan afsigt?

— Jag ville ej såra er.

— Ni känner då icke våra bruk och vanor? Ni var oberedd? Ni skulle gerna hafva gifvit ut några skilling för en blomma, om ni trott det skulle göra mig ett nöje? Säg det, och allt är glömdt, och såret är läkt.

— Jag visste att det skulle göra er ett nöje, att ni väntade det; jag var ej oberedd, men likväl köpte jag ej några blommor.

— Godt. Ni gör rätt; jag skulle nästan hatat er, om ni smiekrat mig och förrådt sanningen. Bättre då att säga: Paul Carlos Emanuel, jag afskyr dig, min gosse, än hyckla interesse och tillgifvenhet, under det att hjertat är iskallt. Falsk och kall tror jag er ej vara, men ni har, som det synes mig, begått ett stort misstag. Ert omdöme är vilseledt; ni är likgiltig för den, som ni ej borde vara det för, och kanske den tillgifven, mot hvilken det vore bäst att ni vore lika kall, som det-namn ni bär*). Tro icke att jag önskar ingifva er någon passion! Gud bevare mig derifrån. Hvarför häpnar ni? Emedan jag nämner ordet passion? Nåväl, jag säger det om igen. Det finnes ett sådant ord, och hvad värre är, det, som ordet antyder . . . fastän, prisad vare Gud! ej inom dessa murar. Ni är icke något barn, med hvilket man ej kan tala om det, som verkligen finnes. Jag nämnde blott ordet; sjelfva saken är, försäkrar jag er, fjerran från mitt lif och mina utsigter. Den bortdog i det förflutna; dess

*) Hennes namn, Snowe, betyder snö.

graf är djupt gräfd, väl igenmyllad och många vintrar gammal: i det kommande skall en uppståndelse föregå, som jag hoppas, till min själs frid . . . men då är allt förändradt, både till väsende och form; det dödliga skall ikläda sig odödlighet . . . det skall uppstå, icke för jorden, men för himmelen. Allt, hvad jag har att säga Lucie Snowe, är, att hon är skyldig att visa professor Paul Emanuel aktning.

Jag kunde ej motsäga honom.

— Jag försäkrar er, återtog han, att när er namnsdag infaller, skall jag ej spara några skilling, för att erbjuda er en obetydlig gåfva.

— Då är ni af samma mening, som jag, ty det har icke jag heller gjort.

Och nu lade jag den lilla asken i hans hand.

— I dag på morgonen hade jag den på mitt knä, återtog jag, och om monsieur haft litet mera tålmod och mamsell St Pierre ej blandat sig i den här affären, eller skall jag säga det, om jag sjelf varit förståndigare och mindre häftig, skulle jag då räckt er densamma.

Han betraktade asken; hans ögon glänste, jag bad honom öppna den.

— Mina initialer, sade han, visande på de i locket inristade bokstäfverna. Hvem har sagt er, att jag heter Carlos David?

— En liten fogel, monsieur.

— Flyger den från mig till er? Då kan man, om det behöfs, binda ett litet budskap under dess vinge.

Han tog upp kedjan, ett lappri till dess värde, men glänsande af silke, guld och perlor. Med barnslig glädje benjade han den.

— För mig?

— Ja, för er.

— Det är den kedja, på hvilken ni i går afton arbetade?

— Densamma.

— Och ni slutade den i dag på morgonen?

— Ja, det gjorde jag.

— När ni började den, ämnades den åt mig?

— Otvifvelaktigt.

— För min namnsdag?

— Ja.

— Och denna tanke har ni fortfarande haft under det ni virkat densamma?

Jag bejakade nu äfven hans fråga.

— Jag kan då verkligen få tillegna mig den, utan att tro, att denna prydnad först varit ämnad åt en annan?

— Det vore en ganska oriktig tanka.

Genast öppnade han sin paletå, slingrade kedjan omkring halsen och hängde den så, att den skulle synas, ty det var långt ifrån honom att dölja hvad han fann vackert och prydligt. Hvad asken beträffade, påstod han, att den blef en ypperlig konfektdosa. Han satt värde på konfekt och hade alltid med sig deraf, för att kunna bjuda andra. Bland de gåfvor, jag stundom fann på mitt skrifbord, voro äfven chocolad-kakor, karameller m. m. Hans smak var i detta afseende syd-ländsk, och som vi kalla barnslig. Han hade ofta blott en vanlig kaka med sig, som han gaf åt något barn i tredje afdelningen.

— Nu är det då bestäldt, sade han, och knäppte igen paletån, utan att vidare yttra ett ord i detta ämne.

Efter att ha kastat ännu en blick på de två volymer, som han lagt på mitt bord, tog han en pennknif och skar bort några sidor (en vana, han vanligtvis hade med alla böcker, som han bortgaf eller bortlånade, synnerligast noveller), och steg sedan upp, sägande mig ett artigt farväl.

"Nu äro vi vänner," tänkte jag, "till nästa gång, vi gråla.

Underbart nog, att ingen tvist föreföll emellan oss det återstående af dagen.

Vi hade knappast om aftonen satt oss vid vårt bord förrän professorn mot vår förmodan inträdde; glad att återse honom, kunde jag ej hindra mig ifrån att helsa honom med ett vänligt leende, och när han tog plats bredvid mig, aktade jag mig, att oss emellan lemna för stort rum, påminnande mig det missförstånd, som föregående afton uppstått. Jag hade förlorat den instinkt, som förut alltid aflägsnat mig ifrån honom. Van vid hans paletå och klassiska mössa, var jag nu mera icke alls besvärad i närheten af dessa plagg, som ej hädanefter hade något förfärande för mig; jag satt nu icke längre, som han brukade säga, förlamad vid hans sida. Jag rörde mig, när jag det behagade, hostade när jag behöfde det, gäspade till och med, då jag var trött, kortligen, förlitande mig på hans öfverseende, begagnade jag mig, oakadt hans närvaro, af min frihet. Men denna afton åtminstone bestraffade han icke mitt lilla sjelfsvåld, såsom det verkligen hade förtjenat; han var både öfverseende och mild; icke en enda tvätydig blick mötte min, icke ett enda sträff ord utgick från hans läppar. Förrän närmare slutet af aftonen adresserade han icke ett enda ord till mig. Inga ord kunde vara mera tillfredsställande än professors stumma närvaro.

När brickan inbars och supéen serverades, sade han, just som han aflägsnade sig, att han önskade mig en god natt och många ljufva drömmar, och en god natt och många ljufva drömmar hade jag.

9.

Professorn.

Läsarens menniskoälskande sinne må icke föreställa sig att m:r Paul från denna dag undergick en fullkomlig förändring till karakteren, att han blef lätt att lefva med, samt upphörde att sprida missämja och obehag omkring sig.

Nej, han hade af naturen ett hetsigt och svårt lynne. Trött af ansträngande arbete, som han ofta var, blef han stundom oräddvis och dessutom rann i hans ådror ett mörkt flytande ämne, en essence, som vi vilja kalla jalousie; jag menar nu icke denna mildare jalousie, som har sitt säte i hjertat, utan den kallare, trångare och sträfvare, hvilken bosatt sig i hufvudet.

Då jag såg m:r Paul rynka sin panna eller utskjuta sin läpp, när jag råkat yttra något, som icke behagade honom, föreställde jag mig, att han liknade Napoleon Bonaparte.

Liksom den store kejsaren, skulle m:r Paul hafva grälat med tjugu lärda fruntimmer, utan att någonsin förebrå sig sjelf bristande värdighet i sitt förhållande. Han skulle hafva förvisat femtio fruar Staël, om de uttröttat, förolämpat, täflat med honom, eller ock gjort honom motstånd.

Jag erinrar mig en episod, i hvilken en viss mad. Panache är hjeltinnan. Detta fruntimmer begagnades under en kort tid af madame Beck, som lärarinna i historien. Hon var skicklig, d. v. s. kände ganska mycket, och egde dessutom en mer än vanlig talang att föra det till torgs, och hon åtnjöt tillika ett obegränsadt förtroende; hennes utseende var långt ifrån ofördelaktigt; många skulle ansett henne vacker, och likväl fanns något i hela hennes person, som var vidrigt för professors nyckfulla, besynnerliga smak. Då hennes starka, klanglösa röst genljöd i carréen, angrep det hans nerver; när han hörde hennes långa, nästan manliga steg i korridoren, samlade han tillhoppa sina papper och rymde fältet.

En dag infann han sig i hennes klass, och inom några minuter uppfattade han hennes undervisningsmethod, hvilken skiljde sig från hans. Med ringa ceremoni och föga artigt sade han henne det, i hans tanke, felaktiga i densamma. Han mötte ett skarpt motstånd, åtföljdt af bittra förebräelser, att hafva inblandat sig i hvad som ej angick honom.

I stället för att, som han bordt, med värdighet aflägsna sig, kastade han ut stridshandsken. Madame Panache upptog den i ögonblicket, och med ordets svärd sårade hon honom djupt. Mr Emanuel var våltalig, men madame Panache hade en ännu rörligare tunga. Det mest fiendtliga förhållande uppstod emellan dem båda. Att med ett kallt förakt i tysthet belesin vackra fiendes oefterrättliga sjelfkärlek, hade varit lämpligaste sättet att hämnas, men nu hedrade han henne med det bittraste hat; han förföljde henne oförlåtligt, nekade sig hvila natt och dag, och tänkte ej på att han sjelf behöfde någon slags beqvämlighet, förrän det lyckats honom att förjaga henne ur skolan. Han segrade, men de lagrar, som han derafskördade, voro ej ärofulla. En gång försökte jag att derom gifva ho-

nom en vink och till min stora förvåning medgaf han, att jag hade rätt, men tillstod tillika, att när han kom i någon fiendtlig beröring, vare sig med man eller qvinna, hvilken egde en så omärlig egenkärlek, som den, hvilken utmärkte madame Panache, kunde han ej beherrska sig, och han hade ej ro förrän han framkallat en strid på lif och död.

Tre månader senare hörde han att hans besegrade fiende saknade medel att försörja sig; han glömde hvad som föregått, och lika verksam i det goda, som det onda, rörde han upp himmel och jord, för att förskaffa henne en plats. Då hon kom, för att tacka honom, erfor han ett så obehagligt intryck af den gamla, väl bekanta rösten och af det väl kända, något djerfva sättet, att han bugade sig hastigt och genast lemnade rummet.

För att fortsätta den något förmättna jempörelsen, liknade äfven professor Paul Emanuel Napoleon i dess makt och dess jägtande efter öfvervalde. Han, m:r Paul, kunde dock icke alltid vinna sitt mål; någon gång var det nödvändigt att göra honom motstånd, att stanna, blicka in i hans ögon och säga honom, att hans fordringar öfverskredo förnuftets gräns och närmade sig tyranniets. En gryende talang väckte hos honom både beundran och misstroende; med mulen blick följde han dess utveckling, sägande, i det han höll sin hand tillbaka: "Fortgå, om du har styrka!" Men han ville icke bidraga till dess framåtskridande.

När den första stridens faror voro öfvervunna, när han såg lungorna utspända och sammandragna efter det första andetaget, när han kände hjertat slå och upptäckte lif i ögat, var han lika overksam.

"Visa först hvad du i sjelfva verket är, innan jag hjälper dig", var hans princip, och huru svårt gjorde han ej profvet! Hvilka tistlar och törnbuskar voro ej på den väg, han anvisade! Han fordrade att hvarje

prof med styrka skulle genomgås; han följde fotspåren, som, då de närmade sig gränsen, någon gång voro märkta med blod, samt vakade, som en polistjensteman, öfver den uttröttade pilgrimen. Och när han slutligen tillät den senare taga någon hvila, öppnade han med hård hand ögonlocken innan sömnen tillslöt dem, i det han blickade djupt in i pupillen, för att genom den skåda in i hjertat och hjernan, sökande efter fåfänga, högmod eller falskhet i dess minsta skiftningar; och lät han slutligen martyren somna, så var det blott för ett ögonblick. Han väckte hastigt den sofvande, hvilken af honom utskickades i nya, tröttsamma ärender; han frestade lynnet, förståndet, helsan, och det var endast då de hårdaste prof blifvit använda, då det mest frätande skedvatten begagnats, utan att befläcka metallen, som han erkände dess äkthet, och han satte under djup tystnad en stämpel på densamma, till tecken af sitt bifall. Jag talar af egen erfarenhet. Förrän vid den tidpunkt, som slutar de sista kapitten i min berättelse, hade icke professor Emanuel varit min lärare; men en dag, då han händelsevis talade med mig i något ämne, (jag tror det var i aritmetik), varseblef han min okunnighet, hvilken till och med skulle förvänat en skolpojke, som han äfven anmärkte; han tog min hand, fortsatte examen, och jag behöfver ej säga, att den fullkomligt misslyckades, hvarföre han gaf mig några böcker, i hvilka han anbefalle mig vissa sidor till genomläsande.

Han gjorde det först med nöje, sedan med en oförställd glädje, då han nedlät sig att säga, att han ansåg mig icke sakna anlag, men att de ännu voro fullkomligt outvecklade.

Början af alla mina företag har varit utmärkt af en beundransvärd slöhet. Äfven i bildandet af den vanligaste bekantskap har jag nära nog framstått, som en nolla. Strid och möda hafva alltid för mig stått

som ett förord till hvarje nytt blad, jag vändt i lifvets bok. Så länge, som dessa svårigheter räckte, var m:r Paul god, mild och fördragsam; han såg den skarpa, mig ålagda plågan, fann mig genom känslan af min oförmåga vara tillräckligt förödmjukad, och ord äro otillräckliga att göra rättvisa åt hans godhet och deltagande. När lärarna runno utför mina kinder, fuktades äfven hans ögon. Öfverhopad, som han var, af arbete, uppoffrade han åt mig mängen af sina lediga stunder.

Men när skalet ändtligen var brutet, och jag började att fritt utveckla mina, hittills ouppodlade förmågheter, frivilligt arbetande tredubbelt, ja fyradubbelt, utbyttes hans godhet mot stränghet; strålen i hans ögon blef en eldgnista; ju mera jag arbetade, ju mindre tillfredsställd syntes han. Sarcasmer, hvilkas stränghet förvånade och nedstämde mig, tröttade mina öron; ständigt förkunnade han baulysning öfver "lärdoms-högmod". Indirekt hotades jag med, jag vet ej hvilket straff, om jag öfverträdde de för mitt kön utstakade gränsorna eller fattade ett olofligt begär till manliga studier. Ack! jag hade ej något sådant begär. Den ädla törsten efter vetenskapliga upptäckter i större skala erfor jag blott ögonblickligen.

Fastän m:r Paul belog mig, kände jag ett behof att ega mera grundliga kunskaper; hans orättvisa uppväckte ärelystna önskningar inom mig och gaf vingar åt min brinnande håg att ernä desamma. I början, innan jag hade genomträngt hans motiver, värkte mitt hjerta vid detta, för mig ofattliga, hånleende; blodet flöt hetare i mina ådror, och mina pulsar slogo häftigare. För någon tid var striden ganska skarp. Jag tyckte hafva förlorat m:r Pauls vänskap; han behandlade mig högst besynnerligt. I sina orättvisaste ögonblick lät han mig förstå, att då jag syntes hvad han kallade "faible", d. v. s. egande trög fattningsförmåga,

jag blott bedrog honom, i det jag låtsade en brist, som jag icke egde. Återigen anklagade han mig, att göra utdrag af andra författare, viljande tillvälla mig äran af deras tankar.

En dag, då en dylik händelse egde rum, tog jag så många böcker, som jag kunde bära, fyllde dermed mitt förkläde, och kastade dem för hans fötter.

— Tag dem, m:r Paul, sade jag, undervisa mig ej mer! Jag vill icke blifva lärd, och ni har ganska djupt låtit mig känna, att i kunskaper ligger ingen lycka.

Jag återvände till mitt bord, lade mitt hufvud mot mina armar och tvänne dagar försvunno innan jag sade honom ett enda ord. Han sårade mig skarpt. Hans tillgifvenhet hade börjat blifva mig dyrbar och hade låtit mig erfara en ny, utsägligt ljuf känsla; när han fråntagit mig den, ansåg jag hans undervisning öfverflödigt.

Böckerna återställdes, och han återkom till mig på den vanliga lektionstimman. Han hade redan stiftat fred; jag borde ej genast hafva gifvit med mig, men när han såg så mild och god ut samt med vänskap utsträckte sin hand, vek allt bittert från mitt minne, och dessutom är försoning alltid ljuf.

En viss morgon anlände ett bud från min gudmor med inbjudning till en litterär underhållning i de ofvan nämnda publika rummen. Doktor John hade sjelf medfört budet mundtligen till Rosina, som fann för godt att följa m:r Emanuel i spåren, då han inträdde i första klassens skolrum, och hade ej försyn att, med händerna i förklädesfickorna, ställa sig framför mitt skrifbord, sägande:

— Han är verkligen vacker, den unge doktorn! Hvilka ögon! Hvilken blick! Jag är ännu helt varm om hjertat.

När hon aflägsnat sig, frågade professorn, om jag

tillåt denna impertinenta flicka, denna oblyga varelse, att tilltala mig på detta sätt?

Jag hade intet tillfredsställande svar att gifva; uttryckena voro just sådana, som Rosina . . . en ung flicka, i hvars hjerna återhållsamhetens organer icke voro särdeles utvecklade . . . var van att begagna; dessutom var hennes omdöme om den unge doktorn ganska sannt. Graham var en vacker karl, hade sköna ögon och en glänsande blick.

— Hon har endast sagt sanningen, sade jag.

— Ah, ni tycker detsamma?

— Visserligen.

Den lektion, som vi hade den dagen, var af den beskaffenhet, att vi båda med glädje motsågo dess slut. Just som timman slog, var jag i begrepp att gå, då min lärare påfann ett medel att hålla mig kvar; jag mumlade att jag behöfde luft; det var för qvaft i rummet. En obeveklig röst anbefalldes tystnad, och denne Salamander, som aldrig någonsin var för varm, satt emellan mitt bord och kakelugnen, och hade säkert blifvit stekt, om han icke roat sig att traktera mig med en grekisk citation.

Mr Paul närde en fix idé i sitt hufvud, nemligen den, att jag kunde både grekiska och latin. Liksom man påstår att markattor hafva förmågan att tala, men dölja denna egenskap af fruktan, att den skulle skada dem, så tillskref han mig en kunskap, som han förmodade att jag till något brottsligt ändamål förtege; han lät mig förstå att jag fått en klassisk uppfostran; hundra medel användes, för att dels genom hotelser, dels genom lockelser frånöfva mig min hemlighet. Stundom lade han latinska och grekiska böcker i min väg, i det han bevakade alla mina företag; ibland anförde han flera sidor af sina gamla skalder, de klassiska språken, Corden ljödo som en musik från hans läppar, ty han hade i sin röst en vacker, naturlig dekla-

mation), under det att hans genomträngande ögon följde mig. Det var tydligt att han från min sida väntade att höra utrop af förtjusning; men han misstråkade sig, ty som jag icke förstod ett ord, kunde icke hans citationer hvarken väcka ledsnad eller nöje.

Nästan ond, bibehöll han denna fixa idé; mitt ansigte var en mask, yttrade han; någon gång skulle jag önskat, att hans misstankar varit mera grundade. Ögonblick funnos, då jag velat offrat min högra hand, för att erhålla de skatter, som han inbillade sig att jag egde. Han hade förtjenat tillbörligt straff för sina skyhöga infall. Hvilken njutning hade det ej varit, att visa honom, det hans farhågor voro sanna! O, hvarföreville ej någon i min barndom gifva mig en vetenskaplig bildning; då hade jag nu kunnat trotsa Paul Carlos Emanuels gäckeri.

Äck, en sådan bragd var utom min sfer; när han såg att hans latinska och grekiska verser ej slogo an på mig, förändrade han ton.

— Lärda, snillrika fruntimmer voro missljud i skapelsen, passade icke till hustrur, voro odugliga i husliga lifvet; qvinnans milda, älskliga, passiva hjerta var den kudde, mot hvilken mannen tryggt kunde hvila sitt trötta hufvud, och hvad tankens arbete beträffade, var det endast mannen, som deraf kunde åstadkomma något verkligt godt, praktiskt resultat . . . eller hur?

Delta "eller hur?" var ett sätt att locka mig till motsägelse, men jag svarade endast:

Det angår mig icke, jag bryr mig icke derom; får jag gå nu monsieur? Man har ringt andra gången till frukosten.

— Ni är väl icke hungrig?

— Jo, det är jag; jag har icke ätit sedan klockan 7, och om jag ej nu går ned, får jag ej förtära något förrän middagstimman, klockan 5.

Det var samma förhållande med honom, men jag kunde dela med honom.

Han bröt i två delar en af sina kakor, kallade "brioche," hans frukost, och gaf mig hälften; medan jag åt hans kaka, kunde jag ej hindra mig ifrån att uttrycka den önskan, att få veta, hvarför han verkligen anklagade mig? I en mildare ton frågade han: "om jag uppriktigt ville erkänna min okunnighet." Om jag ödmjukt aflagt denna bekännelse, hade han utsträckt sin hand, och vi hade genast varit vänner, men nu svarade jag:

— Icke fullkomligt; de kunskaper, ni tillskrifver mig, har jag icke, men någon gång, om ej alltid, känner jag mig vara långt ifrån okunnig.

— Hvad menar ni? frågade han hvasst.

Ur stånd att med några ord besvara denna fråga, undvek jag det genom att ombyta ämne. Han hade icke ännu förlärt sin halfva kaka; öfvertygad att denna munsbit kunde lika litet tillfredsställa hans appetit, som min, frågade jag honom om han icke från matsalen kände lukten af äpple-kaka, och om han ej tyckte att den var angenäm. Han medgaf att han gjorde det; jag svarade, att om han ville, skulle jag genom trädgårdsdörren springa öfver gården och hemta ett fat, tilläggande, att som Goton egde en särdeles förmåga i detta afseende, trodde jag dem vara förträffliga . . . skall jag gå?

— Petite gourmande! svarade han, jag har ej glömt huru förtjust ni var i gräddkakorna, som jag en gång gaf er, och ni vet ganska väl, att om ni går efter dessa äpplekakor åt mig, är det detsamma, som om ni gjorde det åt er sjelf. Gå då, men kom snart tillbaka.

Min tanke var att sätta fatet inom dörren och sedan försvinna. Men hans oefterrättliga instinkt tycktes hafva förutsett min plan; han mötte mig på tröskeln, införde mig i rummet och satte mig för en minut på min förra plats. Tagande fatet från min hand,

delade han dess innehåll emellan sig och mig. Med en viss motvilja gaf jag vika, och troligen tog han sig anledning af densamma, att återigen börja en strid. Hvad han hittills sagt hade ej betydtt något, men med detta sednare anfall var det icke så. Han föreslog nemligen, att jag vid nästa examen (en proposition, med hvilken han förut bedröfvat mig) skulle, främling som jag var, taga plats bland första klassens elever samt improvisera något på fransyska, hvars ämne en af de närvarande skulle uppgifva, utan att jag fick begagna mig, hvarken af grammatika eller lexikon.

Jag kände resultatet af ett dylikt experiment för mig, som naturen nekat lätthet att oförberedd uttrycka mig, som inför en större publik var en ziffra, och som behöfde så väl morgonens, som aftonens, stillhet, för att i denna väg kunna producera något dugligt; för mig, som haft den nyckfullaste och orimligaste lärare, hvilken under vissa, skenbart gynnande omständigheter icke hvarken svarade, när han frågades, eller hörde, när han tilltalades, och gömde sig, när han söktes, men stod som en i granit huggen Baal med ihåliga ögon; och under denne envåldsherres uppsigt skulle jag, stående inför madame Beck, mellan en Mathilde och en Coralie, gifva mig till pris åt en borgares i staden Villette löje och qvickheter.

På denna märkvärdiga dag hade han just åtagit sig att näpsa mig. Jag hade ett djefvulskt högmod, jag fruktade att misslyckas. Ja, än se'n, hvad betydde det? Den förödmjukelsen skulle göra mig rätt godt. Det var just det han önskade. Han gjorde ett uppehåll, för att andas ut, men frågade straxt derpå, om jag ej nu ville tala och blifva medgörlig.

— Aldrig i detta afseende. Lagen sjelf kan ej tvinga mig. Jag vill hellre plikta, hellre låta fångsla mig, än att ingå på denna proposition.

— Kunna icke några andra skäl förmå er dertill?
Kan ni ej göra det för en väns skull?

— Nej, jag gifver ej med mig en tumsbredd. Ingen vänskap under hvad form, som helst, har rättighet att fordra något dylikt af mig, och ingen sann vänskap kan ha' hjerta att så martera mig.

Han förmodade med ett hänlöje, (När m:r Paul hånlog, krusade sig läpparna, näsborrarna vidgades och ögonlocken tillslötos), att det var blott en form af vänskap, till hvilken jag ville lyssna, och denna form lönade ej mödan att han antog.

— Jag vet nog, tillade han, hvem som skulle kunna öfvertala er, för hvars skull ni skulle uppbjuda hela er förmåga att bringa offret.

— Och jag skulle göra mig till ett åtlöje för femtio å hundra pappor och mammor i Villette?

Förlorande lålamodet, brast jag i gråt; jag behöfde andas frisk luft; jag hade nästan feber.

— Ah, det är blott en pretext, för att få springa er väg; jag är icke varm, som sitter vid kakelugnen.

— Jag känner icke er kropps-konstitution. Jag känner ej Salamandrarnes naturalhistoria. För min del är jag en flegmatisk öbo, och att sitta vid en jernkakelugu och steka mig, behagar mig på intet sätt. Åtminstone måste jag gå till källan, för att få mig ett glas vatten... jag har blifvit törstig af de söta äpplekakorna.

Han erbjöd sig att uträtta mitt ärende.

Han gick ut, för att hemta vatten. Jag begagnade mig af tillfället, att smyga mig bort, och när han kom tillbaka, hade hans rof undslupit honom.

10.

En afton i alléen.

Våren var i framskridande, och väderleken hade öfvergått till en hastig värma. Denna förändring i temperaturen medförde för mig, som troligen för många andra, en viss svaghet. Den minsta rörelse trötade mig . . . sömnlösa nätter efterföljde de långa, mattande dagarna.

En Söndagseftermiddag, då jag, dignande af trötthet, återkom från den en half mil från Villette belägna protestantiska kyrkan, tog jag min tillflykt till min vanliga helgedom, första klassens skolrum; jag var glad att få hvila och stödde mitt hufvud och mina armar mot mitt skrifbord.

Medan jag lyssnade till dei bersåen surrande bien och såg huru den gröna espaliern slingrade sig mot glasrutan, kom madame Beck genom den mellersta alléen, åtföljd af några vänner, som hon haft till middagen, alla klädda i ljusa dräkter, motsvarande årstiden.

Ibland denna grupp af gäster fästade sig isynnerhet min uppmärksamhet vid en ung, vacker flicka, som jag förr sett hos madame Beck, och som man i förbigående sagt mig var en guddotter till professorn samt äfven att emellan honom och hennes moder, tante

eller någon annan släktinge på qvinnosidan, hade sedan längre tider tillbaka ett innerligare vänskapsförhållande egt rum.

Ledig från skolan denna dag, var icke m:r Paul närvarande, men jag hade förr sett henne tillsammans med honom och, att dömma efter utseendet, lycktes förhållandet emellan henne och honom vara öppet och förtroligt, som det emellan en pupill och hennes öfverseende förmyndare. Jag hade sett henne springa till honom och föra sin arm under hans; en gång, då jag såg henne göra så, erfor jag en obehaglig känsla, som jag ej förstod och ej sedan tänkt på att utgrunda. Medan jag betraktade denna blomstrande, elegant klädda flicka, som i sin ljusa sidenklädning sväfvade mellan de blommande träden, bländades mina ögon, och de tillslötos. Min trötthet, den heta dagen, biens surrande och foglarnas qvitter vaggade mig till ro ... jag somnade.

Efter tvänne timmars förlopp vaknade jag; solen hade gått ned bakom de höga husen; en skymning utbredde sig öfver rummet och trädgården; bien hade sökt sitt nattqvarter, blommorna hade tillslutits och gästerna försvunnit.

När jag vaknade, erfor jag ett välbefinnande i hela min varelse; ingen kyla kände jag, fastän dörren till trädgården var öppen; min kind och mina armar, som jag trott hvila mot den hårda trädskifvan, voro ej styfva eller ömma; men ej underligt, en tjock shawl var sorgfälligt lagd under dem, och en annan shawl svepad rundt omkring mig.

Hvem hade gjort detta? Hvem var min vän? Hvilken af lärarinnorna? Hvilken af eleverna? Ingen, med undantag af Zelia, var fiendtligt stämd mot mig, men hvem af dem egnade mig nog mycken välvilja, för att tänka på mig under min sömn? Hvem gick så sagta,

hvem hade så lätt hand, att jag ej skulle hört eller känt henne.

Hvad Ginevra Fanshaw beträffade, tänkte hon alltid blott på sig sjelf och skulle i stället, om det fallit henne in, kastat mig af stolen.

Slutligen sade jag:

— Det är madame Beck; hon kom troligen in under det jag sof, hon trodde att jag kunde blifva kall under min sömn, och som hon anser mig, som en för sig gänelig machin, hvilken hon hyrt, vill hon ej att något ordt skall komma vid mig.

Aftonen var sval och vacker; jag öppnade glasdörren och skred ut i bersäen. Jag gick till min egen allé, erinrande mig den synvilla, jag i min illusion (om det var illusion) för några månader sedan haft på detta samma ställe, och om det varit mörkt, hade jag ej vågat besöka det; men ännu förgyllde aftonrodnaden tornspiran af Jean Baptiste, och icke heller hade foglarna flugit till sina lugna nästen i buskar och murar. Fortsättande min väg, hade jag nästan samma tankar, som då jag der nedgräfvde mina bref; dessa tankar hvälfde sig omkring möjligheten, att en gång i lifvet ernå en oberoende ställning, hvilken plan, fastän den under någon tid mindre sysselsatt mig, jag aldrig helt och hållet öfvergifvet; och sedan ett öga från mig bortvändt sig, ett ansigte, der orättvisa och missnöje uttryckt sig, mulnat, gjorde jag åter mina små utkast för framtiden.

— Lefvande för godt pris, sade jag till mig sjelf: i denna ekonomiska stad, der människorna äro förständigare än i mitt gamla, kära England, hvarest man icke blyges att lefva huru tarfligt, man behagar, hosätter jag mig; bushyran, om mina anspråk äro små, kan icke blifva dyr. När jag samlat mig 1000 francs, skall jag hyra mig en liten våning, bestående af ett större och två å tre mindre rum, då jag, att börja med, ta-

ger halfpensionärer. Madame Beck började på samma sätt, och hvad har hon nu? Dessa hus och denna trädgård har hon köpt för egna penningar; hon har redan en säker tillflykt för sina gamla dagar och en värderad uppfostringsanstalt, den hon förestår och der hennes barn en gång äfven kunna börja sin bana.

Mod, Lucie Snowe! Med sjelfförsakelse, sparsamhet och oafbrutet arbete skall äfven du finna hvad du i lifvet till din utkomst behöfver. Invänd icke att detta mål är för sjelfviskt, för begränsadt och saknar interesse. Åtnöj dig med att arbeta för ett oberoende lif, tills du genom ernäendet af detta pris visat att du förtjenat att se upp till ett högre. Men sedermera . . . finnes det ej något annat för dig i lifvet . . . intet verkligt hem, intet dyrbarare att sörja för än din egen person? Ingen, vid hvars fötter du kan nedlägga bördan af mensklig egoism, ingen, för hvars skull du kan åtaga dig det ädla, ärorika värfvet, att lefva för andra? Men, Lucie Snowe, en så rik lott är icke för dig! Du ser ju en stor skara af dina medsystrar i samma belägenhet. Du ser många män och ännu flera kvinnor, hvilkas hela lif är en fortsatt försakelse. Hvarför skulle du gynnas framför dem? Jag tror, att äfven den ringaste lefnadsställning eger några ljuspunkter. Jag tror, att detta lif icke är allt, hvarken början eller slutet. Jag tror och bäfvar, förtröstar och gråter . . .

Vi hafva rättighet att frimodigt granska vår lefnads debet och kredit, och med nit och allvar reglera desamma. Olycklig den, som, bedragande sig sjelf, och endast öfverräknande de mindre talen, kallar det lycka, som är olycka. Nej, skrif med stora bokstäver ned orden, sådana de verkligen äro. Kalla ångest ångest, och förtviflan förtviflan! Låt pennan gå raskt; sedan blir det lättare att betala din gärd åt det menskliga eländet.

Stannande framför Methusalah, trädgårdens jätte och patriark, lutade jag min panna mot dess knöliga stam och satte min fot på den lilla grifvården, vid dess rot; jag erinrade mig de derstädes jordfästeade brefven, erinrade mig doktor John och min varma tillgifvenhet för honom, min tro på hans förträfflighet och den förtjusning, som hans behagliga yta väckte hos mig. Hvad hade blifvit af denna besynnerliga vänskap, som blott å en sida varit till, hvilken var till hälften död och till hälften lif; hos den ena sanning, och hos den andra ett skämt?

Var denna känsla nu död? Jag vet icke, men åtminstone var den jordad. Någon gång föreställde jag mig att grafven var ofredad och drömde om upprifven mull och gyllene lockar, hvilka framsmögo sig genom sprickorna på en likkista.

Hade jag ej varit allt för obetänksam? var den fråga, jag, efter ett kort sammanträffande med doktor John, framställde till mig sjelf. Han hade ännu samma vänliga blickar, samma varma hand; hans röst bibehöll samma ton för mitt namn; ingen uttalade namnet "Lucie" så, som han. Men så småningom lärde jag känna att i denna vänlighet, i denna hjertlighet, i denna musik egde jag ingen del; detta allt tillhörde honom sjelf, utgjorde det älskvärda af hans lynne, som han utdelade på samma sätt, som den mogna frukten genom sin sötma förnöjer bien och foglarna; på samma sätt, som plantorna kringspida sin vällukt, lät han sitt vänliga, ljufva väsende angenämt inflyta på alla, som omgäfvade honom. Men är denna nektar nödvändig för bien och foglarna? Förlorade luften sin friskhet utan dessa ångor?

— Godnatt, Graham, sade jag, du är god, du är skön, men du är icke för mig! Godnatt, Gud välsigne dig!

Då jag slutade mina betraktelser, undföll mig åter-

igen ordet "godnatt!" och jag hörde detta ord upprepas helt nära mig.

— Godnatt, mamsell, eller rättare god afton; so-len är knappast nedgången; jag hoppas ni sof godt?

Jag spratt till, men, straxt sansande mig, igenkände jag såväl rösten, som den talande.

— Sof, monsieur, när och hvar?

— När och hvar? Minnes ni ej det? Ni brukar vända dag till natt, ser jag, och gör ett hårdt bord till er hufvudkudde.

— Men man hade uppmjukat den för mig, medan jag sof; en osedd, vänlig genius ihågkom mig; lika godt, huru jag somnade, men när jag vaknade, var jag skyddad för kyla?

— Värmdes shawlarna er?

— Ja mycket. Far jag därför tacka er?

— Nej. Ni var så blek under er sömn? Är ni hemsjuk?

— För att vara hemsjuk, måste man ha' ett hem; jag har ej något.

— Då har ni så mycket mera behof af en omsorgsfull vän. Jag känner knappt någon, som behöfver det så väl, som ni, miss Lucie; edra fel fordra det enständigt. Ni behöfver uppsigt och äfven att kufvas.

Den der idéen att kufva, lemnade aldrig monsieur Pauls hufvud; den mest beroende ställning hade, hvad mig angick, ej tillfredsställt honom. Jag lyssnade till honom, men gjorde mig ej besvär att synas undergifven; han skulle då haft en sysselsättning mindre, ej någon, som han behöfde kufva.

— Ni behöfver att bevakas, att följas, och det är väl för er, att jag åtagit mig denna post. Jag följer och bevakar både er och andra ofta och närmare, än de och ni tro.

Han visade på ett fönster i det närgränsande skolhuset.

— Der är ett rum, som jag hyrt, förebärande att studera der; der sitter jag och läser flere timmar; min bok är denna trädgård, dess innehåll menskliga, eller qvinliga naturen. Jag kan er alla utan till . . . S:t Pierre, pariserskan . . . till och med er herrskarinna, sjelfva min kusin, madame Beck.

— Det är icke rätt, monsieur.

— Huru, icke rätt? Icke rätt efter er trosbekännelse? Är det någon dogm af Luther eller Calvin, som fördömer det? Hvad angår det mig? Jag är icke protestant . . . min rike fader (ty fastän jag känt fattigdomen ett helt år, svullit på en vind i Rom, ofta ej haft mer än ett mål om dagen, icke alltid det, var jag född till rikedom), min rike fader var en god katolik och gaf mig en prest och en jesuit till lärare; jag har lagt prestens läror på minnet, och, store Gud, till hvilka upptäckter hafva de icke ledt mig!

— Upptäckter, som man stjälar sig till, synas mig ganska vanhedrande.

— Puritan! Känner ni Zelia S:t Pierre?

— Till någon del.

Han skrattade.

— Ni har rätt, ni känner henne blott till någon del . . . men jag känner henne fullkomligt . . . det är skillnaden. Hon erbjuder mig sin sammeltass, smeker, smickrar och kurtiserar mig; icke att jag vill påstå, att jag vore otillgänglig för en qvinnas smicker, trots mitt förnuft, tvärtom. Fastän hon icke var vacker, då jag först lärde känna henne, var hon ung eller såg ung ut; liksom alla sina landsmanninnor, har hon ett visst sätt att kläda sig . . . har en viss säkerhet, en viss lätthet i sitt sätt att vara, något obesväradt, som befriar mig från all förlägenhet, då jag är med henne.

— Jag har aldrig i mitt lif sett er förlägen.

— Mamsell, ni känner mig ganska litet. Jag kan blifva lika förlägen, som en liten skol flicka. Blyghet och misstroende äro mina karaktersdrag.

— Det har jag icke kommit underfund med, monsieur.

— Men ni borde hafva sett det.

— Monsieur, jag har sett er på publika ställen, på talarestolen inför krönta hufvuden och inför högt uppsatta personer, och ni var alltid lika obesvärad, som ni är, då ni befinner er i tredje afdelningen.

— Mamsell, hvarken krönta hufvuden eller högt uppsatta personer uppväcka någon blyghet hos mig, och all offentlighet älskar jag; der är just mitt element, då andas jag fritt, men ponera, mamsell, om jag ville gifta mig (hvilket jag ej ämnar) och vore således nödsakad att fråga ett fruntimmer, om hon skulle vilja förena sitt öde med mitt . . . då finge jag erfara om jag ej vore . . . blyg.

Nu förstod jag honom och trodde honom, och min öfvertygelse om hans upprigtighet ingaf mig den djupaste högaktning.

— Hvad mamsell S:t Pierre beträffar, sade han, återtagande sin vanliga röst, som varit något sväfvande, ämnade hon en gång blifva madame Emanuel, och jag vet icke hvad vändning sakerna tagit förutan det der lilla fönstret. Ack, du magiska, lilla fönsterluft, för hvilka upptäckter har jag ej dig att tacka! Ja, jag har sett hennes konster, hennes fåfånga och hennes lättsinnighet . . . icke allenast här, utan äfven annorstädes; jag har sett hvad som för evigt beskyddar mig för alla hennes intriger. Jag är räddad . . . och mina elever, forlfor han, dessa blonda, unga flickor, så milda och sediga . . . jag har sett de mest återhållsamma rasa, som pojkar, de äldsta och stadigaste stjåla vindrufvor och skaka ned päron . . . då den engelska lärarinnan kom, såg jag henne visa en

tydlig förkärlek för denna allé, gaf akt på hennes smak för ensligheten, och kände henne innan vi vexlat ett ord; minnes ni då jag stillatigande gaf er en liten bu-kett hvita violblommor . . . vi voro då ännu främman-de för hvarandra?

— Jag erinrar mig det; jag torkade blommorna, behöll dem och har dem ännu.

— Jag tyckte om att ni tog dem utan pryderi, ett lyte, som jag hos en qvinna ej kan fördraga. Men jag var icke den enda, som bevakade edra steg . . . ni bar, isynnerhet om aftnarna, en annan skyddsande, som omgifver er; qväll efter qväll följer er min kusin Beck tyst i spåren, fastän ni icke ser henne.

— Men, monsieur, ni kan ej på så långt afstånd, som från det der fönstret, se hvad som om aftnarna tilldrager sig i trädgården.

— Jo, när månen skiner, möjligtvis genom en ki-kare . . . då jag begagnar mig af en sådan . . . men träd-gården är öppen för mig. I det der skjulet är en dörr, som leder ut till gården, hvilken har kommunikation med min lilla hydda. Jag har nyckeln till denna dörr och går och kommer således hvar jag vill. Denna ef-termiddag har jag gått genom densamma. Jag fann er solvande i vårt skolrum; nu har jag äfven begag-nat mig af denna utgång.

— Vore ni en elak och listig man, huru farlig kunde ni ej vara? sade jag.

Han tycktes ej höra på det örat, tände sin cigarr och, slödjande sig mot trädet, blåste han ut röken, betraktande mig med en leende, godmodig mine, som var honom egen, då han var vid lugnt lynne, men ändå i fart med att predika för mig; icke destomindre sade jag honom mina tankar.

— Er kunskap, monsieur, är dyrköpt; genom alla dessa smygvägar står er värdighet på spel.

— Min värdighet! utropade han skattande, när såg ni mig någonsin bry min hjerna med min värdighet? Är det ni, miss Lucie, som har värdighet? Huru ofta har icke jag inför edra ögon roat mig att trampa under fötterna, hvad ni kallar min värdighet, då jag sett er betrakta mig med en kall, föraktlig högdragenhet, som jag föreställer mig liknar någon af de mindre aktörernes åtbörder i London.

— Monsieur, jag säger er att hvarje blick, kastad från den der fönsterluften, är ett brott mot er bättre natur. Att på det sättet studera menkliga hjertat, är som att i hemlighet tillståta gästbud på Evas äpplen; jag önskar att ni vore en protestant.

Likgillig för denna önskan, fortfor han att röka. Efter en kort, tankfull tystnad, sade han hastigt:

— Jag har sett andra ting.

— Hvilka andra ting?

Tagande cigarren från läpparna, kastade han återstoden af densamma bland buskarna, der den några minuter lågade i mörkret,

— Se på den, sade han, den tindrar, som ett öga, hvilket betraktar er och mig.

Han gick upp och ned i alléen, under det han fortfor:

— Miss Lucie, jag har sett för mig oförklarliga saker och vakat hela nätter, för att utgrunda dem, men omöjligt.

Tonen var besynnerlig, jag ryste, han såg mig darra.

— Är ni rädd? Är det mina ord eller detta tindrande, svartsjuka öga, som förskräcker er?

— Jag fryser; det är mörkt, luften är förändrad; det är tid att gå in.

— Klockan är litet öfver åtta, och ni skall snart få gå in; besvara endast en fråga.

Han gjorde ett uppehåll, innan han fortsatte. Mör-

kret ökades genom de moln, som skockade sig på himmelen, och regnet började falla i stora droppar mellan träden. Jag hoppades att han skulle känna det, men för ögonblicket syntes han för mycket upptagen af andra tankar, för att märka denna förändring.

— Mamsell, tro protestanterne på öfvernaturliga ting?

— Det är bland protestanterne, som bland andra sekter, skillnad emellan teori och tro. Hvarför denna fråga, monsieur?

— Hvarför ryser ni, hvarför talar ni så sagta? Är ni vidskeplig?

— Jag är af en nervös komplexion. Jag talar ogerna i sådana ämnen, nu mera än förr, emedan . . .

— Ni nu tror derpå?

— Nej, men jag har mottagit intryck . . .

— Sedan ni kom hit?

— Ja, för några månader sedan.

— Här, i detta hus?

— Ja.

— Godt. Det fögnar mig; jag visste det innan ni nämnde det. Jag var medvetande om denna sympathy mellan mig och er. Ni har ett stilla, jag ett choleriskt temperament; ni är lugn och ljus, jag är häftig och har sydländsk hy, ni är en sträng protestant och jag på sätt och vis jesuit, men vi äro ändå lika, det är släktskap emellan oss; ser ni ej det, mamsell, när ni står framför spegeln? Har ni ej märkt, att er panna är lik min, edra ögon äro formade som mina? Hör ni ej att ni i er röst har några af mina tonfall? Vet ni icke att det äfven är likhet i våra blickar? Jag har märkt allt detta och trodde att ni var född under min stjärna, ja, under min. Darra! ty så är förhållandet med de dödliga, att deras trådar äro svåra att åtskilja; de trassla sig inom hvarandra, då märke deraf synes

på väfven. Men ni talade om intryck med den försigtighet, som tillhör er nation; jag har också haft mina intryck.

— Säg mig dem, monsieur.

— Jag begär ej bättre och ämnar det äfven. Ni känner legenden om detta hus och denna trädgård?

— Ja, de säga, att för hundrade år sedan har en nunna blifvit lefvande begrafven vid foten af detta träd, under den jord, som nu bär oss.

— Och att en nunnas vålnad i fordna dagar vandrat här.

— Tänk om hon ginge här ännu, monsieur?

— Någoting är det, som kommer och går här; när skymningen inbryter, visar sig här en gestalt, olik alla de föremål, som vi se vid dagsljuset. Jag har obestriddligt sett densamma mer än en gång, och för mig var detta klosterlika ogräs, om jag så får uttrycka mig, en undransvärd syn, som är för mig mera betydelsefull än för någon annan lefvande varelse. En nunna!

— Jag har äfven sett henne, monsieur.

— Jag anade det; antingen denna nunna har kött och blod eller är något, som blir kvar, då blodet stelnat och köttet förtorkat, har hon förmodligen lika mycket att beställa med er, som med mig. Men jag lemnar henne ingen ro; jag skall utleta hemligheten. Jag menar . . .

I stället för att säga hvad han menade, uppreste han hastigt sitt hufvud; i ögonblicket gjorde jag samma rörelse; vi fästade båda ögonen på samma punkt, på det höga trädet, som skymde den ena byggningen och hvars grenar hvilade mot taket af densamma. Ett oförklarligt ljud hördes derifrån, som om de tjocka grenarna rört sig af sig sjelfva; de fjäderlätta buskarna stodo stilla, under det att det gigantiska trädet konvulsiviskt skakades. Ehuru mörkt det än var,

syntes det mig, som om någonling lefvande rört sig mellan grenarna. Slutligen upphörde striden; klockan ringde till bönen. I ögonblicket sågo vi en gestalt komma ned ifrån trädet; den var svart och hvit. Hastigt sväfvade den förbi oss; det var nunnan sjelf. Aldrig hade jag sett henne så tydligt. Hennes växt var hög, hennes åtbörder stolta. Det var något klagande i vindarnes sus; regnet nedströmmade till jorden, och det föreföll mig, som om hela naturen känt hennes närvaro.

11.

Det första brevet.

Huru befinner sig Paulina Maria? kan det vara tid att fråga. Huru långt har det framskridit med mitt umgänge i Hotel Crécy? Detta umgänge hade någon tid blifvit afbrutet; grefve Bassompierre och hans dotter hade varit stadda på resa till Frankrikes hufvudstad och några dess provinser. En händelse underrättade mig om deras återkomst kort efter dess inträffande.

En vacker och mild eftermiddag i April promenerade jag långsamt utmed den tysta boulevarden, njutande af den milda vårsolen samt af egna, icke oangenäma tankar, då jag såg en trupp ryttare framför mig i den mellersta, jemna, breda lindalléen, stannande, som om de nyss träffats, och utbytande helsningar. På ena sidan såg jag en medelålders man och ett ungt fruntimmer . . . och på den andra . . . en ung, vacker karl. Den unga flickans utseende, vext och dragt, ädrog sig, genom behag och elegans, genast uppmärksamheten. Jag gick närmare och igenkände dem alla, Grefve Home de Bassompierre, hans dotter och doktor Graham Bretton.

Huru upplifvadt var icke Grahams ansigte! Huru sann, huru varm, fastän återhållen, var icke den glädje, som uttryckte sig på detsamma! Den perla, han beun-

drade, var af högt värde, men han var icke den man, som, i det han uppskattade smycket, icke frågade efter dess infattning. Hade han sett Paulina lika ung, lika skön, lika intagande, som hon nu var, men till fots, ensam, obeskyddad, torftigt klädd, en beroende sömmerska, hade han väl betraktat henne, som en liten täck varelse, hvars ögon, mine och åtbörder behagat honom, men det fordrades mera än det, för att besegra honom, såsom nu var fallet; han skulle nemligen dervid icke förlora af sitt anseende. Doktor John var fästad vid verlden, och hans eget bifall var honom icke nog. Det han beundrade måste beundras i samhällslifvet, i annat fall misstrodde han sitt eget omdöme. Hos sin herrskarinna måste han finna allt förenadt, som slog i ögonen; pregeln af en hög bildning, en henne omgifvande omsorgsfull och mäktig beskyddare. De blomständigheter, som modet skapar, rikedom köper och smaken billigar, dessa vilkor betingade han sig innan han lät sig besegras, och han fann dem nu alla i rikt mått förenade, och stolt och lidelsefullt, fastän fruktande, hembar han Paulina, som sin själs herrskarinna, sin hyllning.

De åtskiljdes. Han red skyndsamt förbi; det var som om jord och himmel försvunnit för hans ögon.

— Pappa, det är Lucie! utropade en melodisk, vänlig röst . . . Lucie, dyra Lucie, kom hit!

Jag hastade till henne. Hon kastade slöjan tillbaka och kyste mig.

— Jag tänkte att helsa på dig i morgon, men nu kommer du i stället till mig.

Hon utsatte timman, och jag lofvade komma.

Aftonen derpå var jag tillsammans med henne; jag hade ej sett henne sedan den omnämnda middagen på Hotel Crecy. Vi voro ensamma på hennes rum. Hon hade mycket att säga om sina resor. Lifliga och målande voro hennes beskrifningar, ljuf var rösten, tankarna

hennes egna och orden flöto klara och osökta från hennes läppar. Jag hade ej tröttnat, men hon sjelf tycktes längta att öfvergå till något annat ämne och hastade att avsluta sina berättelser, men så nått och sammandraget, att förkortningen icke märktes. En orolig lystnad följde; slutligen vände hon sig till mig i en misstrogen, till hälften vädjande ton och sade:

— Lucie!

— Ja, jag är här.

— Är min kusin Ginevra ännu hos mad. Beck?

— Hon är ännu der; längtar du att se henne?

— Icke mycket.

— Ämnar du att bjuda henne till dig någon afton?

— Nej . . . jag förmodar att hon ännu talar om att gifta sig?

— Icke med någon, för hvilken du intresserar dig.

— Skulle hon icke ännu tänka på doktor Bretton?

Hon kan icke hafva förändrat sig i detta afseende; för två månader sedan var hennes val bestämdt?

— Du såg ju huru sakerna stodo?

— Det var ett litet missförstånd dem emellan den aftonen; hon syntes olycklig.

— Icke hon . . . men, för att ombyta ämne . . . har du hört något om Graham under din frånvaro?

— Pappa hade bref en eller två gånger om affärer, som jag tror; han hade under vår bortovaro en affär om händer, hvilken var af vigt. Han tycktes hafva mycken aktning för pappa och ville gerna göra sig honom förbunden.

— Ja, utan tvifvel; du mötte honom i går på boulevarden, och af hans utseende kunde du sjelf se att hans vänner ej behöfva vara oroliga för hans helsa.

— Pappa är af samma tanke. Jag kunde ej hindra mig från att småle. Pappa gifver vanligtvis icke akt på hvad som föregår omkring honom, emedan han tänker på annat, men när doktor Bretton red bort, sade

han: "det gör en just godt in i själen att se en sådan kraft och ett sådant lif, som hos den gossen"; han kallade doktor Bretton gosse, och han kommer visst alltid att anse doktorn så, på samma sätt som han alltid tror mig vara en liten flicka. Han talade icke till mig, det var för sig sjelf han gjorde denna anmärkning . . . Lucie . . .

Återigen inföll hon i sin frågande, vädjande ton, och i samma minut lemnade hon sin stol och satte sig på en pall vid mina fötter. Jag tyckte om henne; det är en förklaring, som jag ej ofta tillåtit mig, i anseende till de bekantskaper, som förekommit i denna berättelse. Ett förtroligare umgänge och en närmare iakttagelse framställde henne för mig i den vackraste dager, finkänslig, egande ett klart omdöme, upprigtig och god: jag höll hjertligt af henne. En ytterligare tillgifvenhet än min hade yttrat sig i svassande ord, men ju lifligare jag kände den, ju mindre demonstrativ var jag.

— Hvad vill du, Paulina? sade jag; var frimodig och tala ut!

Men det var något skyggt och fruktande i hennes blick; när hon mötte min, nedslog hon den; hennes kind var icke blek, men ej heller blossande röd; en inre rörelse färgade den lätt.

— Lucie, sade hon, jag önskar veta dina tankar i anseende till doktor Bretton? Hvad tänker du om hans karakter? Om hans lynne och anlag?

— Hans karakter är af högt värde.

— Hans lynne? Säg mig något om hans lynne, om hans vanor; du känner honom.

— Mycket väl.

— Du känner hans hemseder; du har sett honom med hans mor. Tala om honom som son.

— Han är en god, en öm son, sin moders tröst, hopp, stolthet och glädje.

Hon höll min hand emellan sina, och vid hvarje fördelaktigt ord, jag yttrade om honom, smekte hon ofrivilligt densamma.

— Har han ej andra goda sidor? bästa Lucie.

— Doktor Bretton har ett människovänligt sinne, har välvilja för alla, såväl för vilden i ödemarken, som för brottslingen i fängelset.

— Jag har hört flera af pappas vänner säga det samma. Jag har hört dem säga, att många fattiga på lazarettet, hvilka darrat inför andra hårda och obarmhertiga läkare, hafva välkomnat honom.

— Det är sant; jag har sjelf varit vittne dertill; jag har följt honom på hans sjukbesök hos de fattiga; jag har sett huru han blifvit emottagen.

Glädjen lyste i hennes ögon, som hon blygsamt upplyfte. Hon hade ännu mera att säga, men syntes tveka; det var redan skumt och brasan var halfbrunnen, men jag trodde mig märka att hon önskade, att det vore ännu mörkare, ännu sednare.

— Huru tyst, huru lugnt är icke här? anmärkte jag, för att uppmuntra henne.

— Är det? Ja, det är stilla och lugnt i afton; pappa är bortbjuden på supé, och således blir jag ej nedkallad till théet.

Hon höll ännu min hand, lekte tankfull med mina fingrar, lade dem om hvarandra, lindade sitt vackra hår omkring dem samt lade slutligen afviga handen mot sin heta kind. Sökande att rena sin röst, som vanligtvis var klar, som en lärkas, sade hon:

— Du finner det visst underligt, att jag talar så mycket angående honom, och det med så lifligt intresse, men . . .

— Jag finner det alls icke underligt, utan tvärtom ganska naturligt, ty du tycker om honom.

— Och om jag det än gjorde, sade hon hastigt,

skulle jag derföre tala om honom? Tror du att jag liknar Ginevra.

— Trodde jag det, afbidade jag ej med så mycket interesse hvad du har att meddela mig. . . jag gick upp och spatserade fram och åter i rummet, vetande allt, hvad hon hade att förkunna. . . Fortsätt!

— Det ämnar jag, återtog hon häftigt; hvad tror du annars att jag ämnade? . . . Hennes röst återkallade för mitt minne lilla Polly i Bretton. . . Vore jag, fortfor hon med eftertryck, så kär i doktor Bretton, att jag kunde dö för honom, skulle jag just då vara stum som grafven, stum, som Lucie Snowe! Du vet det, och du skulle förakta mig, om jag hade nog liten själfbeherrskning, för att jemra mig, som om jag brutit en arm eller en fot.

— Det är sannt; de flickor, som antingen skryta af sina triumfer eller beklaga och jemra sig öfver sina förödmjukelser samt ideligen prata om sitt hjertas angelägenheter ingifva mig föga aktning. Men dig, Paulina, hör jag gerna. Säg mig utan omsvep hvad du vill anförtro mig?

— Håller du af mig, Lucie?

— Ja, det gör jag, Paulina.

— Och jag håller af dig. Jag hade ett eget besynnerligt nöje att vara med dig, äfven då jag var en liten orolig, olydig flicka; det var mig ett behof att plåga dig med mina infall och nycker. Jag hade då äfven mera förtroende till dig, än till någon annan. Nu är det på samma sätt. Jag vill tala med dig, och jag litar på dig. Så hör mig!

Och hon lutade sig emot min arm, men lätt och behagligt, icke, som Ginevra Fanshaws, med hela sin tyngd.

— För några minuter sedan frågade du mig, om vi icke hört af Graham under vår frånvaro, och jag sade att pappa emottagit tvänne bref från honom, men

jag sade icke allt; nu vill jag säga sanningen; det är mörkare nu och det skall gå lättare. Pappa låter mig ofta öppna posten; huru förvånad blef jag ej, då jag bland ett dussin bref till grefve Bassompierre äfven fann ett till fröken Bassompierre. Handstilen var mig ej obekant; jag höll på att säga: "pappa här är ett bref till från doktor Bretton"; men ordet "fröken" förseglade min tunga. Det var första gången, jag emottog ett bref från en manlig hand. Borde jag hafva visat det för pappa och låtit honom öppna det först? Jag hade icke kunnat det för mitt lif, Lucie. Jag känner så väl pappas fixa idé i anseende till mig; han glömmmer min ålder; han är icke angelägen att andra menniskor skola se att jag vexer mera. Han föreställer sig att jag ännu är en liten skolflicka. Med många olikartade känslor, deribland äfven någon liten samvetsoro, gömde jag min skatt och gaf pappa sina tolf bref. Under frukosten låg det i mitt knä; sedan sprang jag upp i mitt rum och tog nyckeln ur dörren. Först betraktade jag brefvets utsida; det dröjde några minuter innan jag kunde öppna det. Grahams hand är lik honom sjelf, så äfven hans sigill, och ett klart, rent aftryck, som man ser är gjordt med stadig hand, och en prydlig utanskrift. Du känner ju hans handstil?

— Jag har sett den. Fortsätt!

— Sigillet var alltför vackert att brytas; jag klippte ut det med min sax. När jag slutligen började läsa brefvet, gjorde jag ett uppehåll. Det var för tidigt att smaka drycken, ty den glänste så skön i sin bågare. Jag betraktade den en minut, men hastigt erinrade jag mig, att jag ännu ej gjort min bön. Jag hade hört pappa gå litet förr ned än vanligt, och jag skyndade, så snart jag var klädd, att möta honom, tänkande, att det icke kunde vara något ondt uti, om jag något sednare läste min morgonbön. Mången skulle hafva sagt att jag borde tjena Gud först och menniskor se-

dan, men jag tänkte att Gud ej kunde förtörnas öfver något, som jag gjorde för pappa. Jag tror att jag är vidskeplig. En inre röst sade mig, att nu var det ej blott barnslig kärlek, som var i fråga; denna röst nästan befalld mig att först bedja, innan jag läste hvad jag så innerligt efterlängtrade. Jag har allt sedan jag kan minnas haft denna impuls; jag lade brefvet ifrån mig och bad, bad slutligen med brinnande andakt, att, hvad som än hände mig, jag aldrig skulle frestas att göra pappa någon sorg, och aldrig försumma eller vårdslösa honom för någon annan. Blotta tanken på en sådan möjlighet pressade tårar ur mina ögon. Jag läste brefvet. Lucie, det säges att hela lifvet är en sviken förhoppning; men jag var ej besviken. Innan jag läste, och medan jag läste, slog icke allenast mitt hjerta, utan det darrade, flämtade, som när det törstiga djuret lägger sig ned och dricker vid en klar och full brunn och sedan uppstiger vederqvickt. Jag såg solen skimra öfver vattenytan, öfver hvilken, Lucie, icke en insekt, icke ett solgrand rörde sig. Lifvet, fortfor hon, säges för några vara fullt af bekymmer. Jag har läst biografier, der vandraren på sin resa tycktes möta det ena lidandet efter det andra; hoppet flydde alltid undan och var honom aldrig så nära och dröjde aldrig så länge, att det kunde räcka honom handen till ett trofast handtag. Jag har läst om den, som sådde i tårar, och hvilkas skörd, långt ifrån att mogna i glädje, förstördes af en otenlig väderlek. Ack, några af dessa gingo vintren till mötes med tomma förrådshus och dogo af brist under den mörkaste och kallaste tiden af året.

— Var det deras fel, Paulina, att de dogo på detta sätt?

— Icke alltid deras fel. Några voro goda och driftiga. Jag är icke driftig, och min godhet är passiv, ty Gud har låtit mig uppvexa i solsken; min dyre, älskade

fader har skyddat, vårdat och undervisat mig . . . och nu, nu kommer en annan. Graham älskar mig.

Under några minuter voro vi tysta. Slutligen frågade jag:

— Vet din fader det?

— Graham talar med djup vördnad om pappa, men vågar ännu ej att vidröra detta ämne; han säger att han måste hafva någon visshet i anseende till mina egna känslor, innan han vill äfventyra detta vigtiga steg.

— Hvad svarade du?

— Jag svarade kort, men sköt honom icke tillbaka. Jag är nästan rädd, att mitt svar var alltför öppenhjertigt. Graham är ej lätt att tillfredsställa. Jag skref om det tre gånger; och när det slutligen var kallt, som ett stycke is, begjuter med några droppar sött vin, vågade jag försegla och affärda detsamma.

— Goda, forträffliga Paulina, du har en fin instinkt! Du känner doktor Bretton.

— Huru skall jag förhålla mig i anseende till pappa? Det utgör ännu mitt bekymmer.

— I det fallet bör du, enligt min tanke, vara fullkomligt passiv; men underhåll blott icke någon vidare skriftvexling med doktor Bretton förrän din fader der-till gifver sin tillåtelse.

— Skall han någonsin göra det?

— Afbida tiden.

— Doktor Bretton skref ett annat bref, som andades djup tacksamhet i hänseende till min lilla biljett. Jag emotsåg att du skulle gifva mig det rådet, att ej skriva utan min fars vetskap eller medgifvande.

— Du har handlat, som du bordt, hvilket doktor Bretton skall erkänna, och detta ditt handlingssätt skall öka ditt värde i hans ögon och, om möjligt, äfven hans kärlek. Paulina, renheten af din läga, den blyg-

samhet, som höjer dess klara ljus, är något ovärderligt hos en ung flicka.

— Du ser att jag känner Graham; han är ytterst finkänslig.

— Ja, du känner honom fullkomligt, och han skall alltid värdera den dotter, som fortfarande bemöter sin far med ömhet och förtroende.

— Lucie, jag hoppas att jag alltid skall göra det. Men det blir svårt att väcka pappa ur hans drömmar och säga honom att jag icke mera är en liten flicka.

— Hasta ej dermed, Paulina! Låt tiden och ditt blida öde uppenbara din hemlighet; jag vet att lyckan är dig huld och betvifla icke att hon skall välja en passande timma samt påskynda händelsernas gång; jag har gjort mina betraktelser, liksom du själf, öfver ditt lif. Vi känna icke framtiden, men det förflutna har för dig varit sorgfritt. Då du var barn, fruktade jag för dig; du var då den känsligaste, ömtåligaste varelse jag någonsin sett; vårdlösad eller hårdt behandlad, skulle du ej hafva mognat till hvad du nu är; mycken strid, många sorger skulle icke allenast hafva nedtryckt din själ, utan äfven återspeglat sig i ditt ansigte samt undergrävt din helsa. Men Gud har beskyddat och vårdat dig, icke allenast för din skull, utan äfven för Grahams; äfven han är född under en lycklig stjärna; han behöfver en följeslagerska, på det att hans förträffliga naturanlag må fullkomligt utveckla sig, och du passar för honom. Ni måste blifva förenade. En aning sade mig det redan den första dagen, då jag såg er tillsammans på terrassen. Det synes emellan dig och Graham vara en fullkomlig sympathi. Eder soliga, friska lefnadsvår, är, vill Gud, ej något förbud till en stormig lefnadshöst. Jag hoppas att ni båda äro af Gud bestämda, att blifva ett par, och att sammanlefva i frid och ro, icke som englar, utan — få äro det — som lyckliga jordens barn. Några få ut-

valda finnas, som, enligt Guds vilja, lemna ett gladt vittnesbörd, att ett Eden verkligen varit till och ännu någon gång uppenbarar sig; andra åter, hvilkas lif från början tagit en hel annan riktning. Dessa vandrare blifva hemsökta af en omvexlande väderlek, vilda, stormiga vindar hota att nedböja dem till jorden, och de öfverraskas af den tidiga och kyliga vintren. Men ingenting händer utan Guds tillåtande vilja, och jag vet att ibland hans skapade verk är det ingenting, som ej rättvisa vederfares. Jag vet, att hans vägar äro godhet och sanning, och att hans barmhertighet slutligen omfattar oss alla.

12.

Professorn håller sitt löfte.

Den 1 Maj hade vi alla — tjugu helpensionärer och fyra lärarinnor — blifvit tillsagda att stiga upp klockan 5 på morgonen och vara klädda klockan 6, för att med professor Emanuel i spetsen företaga en promenad utåt landet. Jag hade icke den äran, som läsaren måhända erinrar sig, att vara med i räkningen, när denna inbjudning först påtänktes, snarare motsatsen. Men som man nu, häntydande på denna händelse, och önskande veta huru sakerna stodo, ryckte mig i det ena örat, hotande hviskande i det andra: Jag råder er, att låta bedja er, och en sådan Napoleonisk kompliment*) syntes mig vara nog, vågade jag icke säga nej, utan deltog således i den lilla utflykten.

Morgonen var klar, foglarna i trädgården uppstämde sina hymner, och en lätt dimma lofvade en varm dag. Med nöje aflade vi vår tunga vinterdrägt, klädande oss efter årstiden. Vi buro alla lätta klädningar och halmhattar, gjorda som de fransyska bondhustrurnas; ingen prunkade i siden eller medförde

*) Har afseende på Napoleons vana, att, när han var vid godt lynne, rycka sin gemål, Marie Louise, i örat.

några öfverflödiga artiklar; med ett ord, vi voro ändamålsenligt kostymerade för en dylik promenad.

När klockan slog 6, mötte vi professorn i förstugan; i dag syntes hvarken den gamla paletån eller den klassiska mössan. Han bar en ny blus och likaledes en ny halmhatt. Han hade en vänlig morgonhelsning för oss alla, som de flesta af oss återgåldade med ett tacksamt leende.

Gatorna voro lysta, men vi voro gladt stämda. Vår anförare hade, när han ville, en sällsynt förmåga att sprida trefnad omkring sig, men också motsatsen, när han var vid annat lynne.

Han gick utmed kanten af vägen, sägande hvar och en ett litet ord, talande mycket med sina favoriter, och icke heller helt och hållet försummande dem, som misshagade honom. Ett skäl hade jag, att hålla mig något undan; sammanparad med Genevra Fanshaw, kände jag, som vanligt, tyngden af hela hennes älskliga person, men jag sökte nu åtminstone att göra mig någon nytta, i det jag begagnade henne som skärm, ty när monsieur gick till höger, gick jag till venster, så att hon alltid gick emellan mig och honom. Den egentliga orsaken till denna manöver var, att min klädning var ljusröd, en omständighet, som i närvarande stund lät mig erfara något dylikt, som jag en gång erfor, då jag, bärande en shawl med röd bord, promenerade på en äng, der en tjur betade. För en stund och medelst en svart långshawl vann jag genom denna lilla list mitt ändamål, men snart märkte han, att åt hvilken sida han än gick, var miss Fanshaw alltid hans granne. Han kunde aldrig förlika sig, äfven när han var vid godt lynne, med Genevras engelska accent; de passade icke alls för hvarandra. Vid den minsta beröring grälade de; han ansåg henne för fåfång och tillgjord, hon honom för butter, fjäskig och omedgörlig.

Slutligen, då han för sjette gången ombytte plats, lutade han hufvudet framåt och, spännande sina ögon uti mig, sade han:

— Hvad är det här? Drifver ni gäck med mig?

Orden voro knappast uttalade förrän han med sin vanliga, snabba blick fann knuten och löste den.

— Aba, det är den ljusröda klädningen . . . utbrast han.

Jag spratt till, ungefär som när betesmarkens konung fick min shawl i ögonsigte.

— Den är endast af kattun, inföll jag hastigt, och jag har både fått den för godt pris och färgen är äkta, så att den kan tvättas.

Mamsell Lucie är lika kokett, som tio pariserskor, svarade han; har man någonsin sett en sådan engelska? Se på hennes hatt, hennes handskar och hennes kängor.

Dessa toilettens tillbehör voro nästan lika med mina följeslagerskors, kanske ännu enklare, men mr hade nu fått en text, och jag började på förhand förhörna mig öfver den väntade predikan. Men den försvann lika hastigt, som en stormig vind på en somardag. Ett eget, skalkaktigt leende blixtrade ur hans ögon, då han tillade:

— Kurage . . . sanningen att säga, behagar mig rätt mycket en pryddig dräkt och måhända smickrar det mig äfven att man gjort sig så elegant till min lilla fest.

— Min klädning är icke elegant, den är blott snygg.

— Jag älskar propreté, sade han.

Kortligen, han hade ej i dag lätt att vredgas; det goda lynnets sol firade denna morgon sin triumf.

Och nu voro vi på landet bland de så kallade skogarna och stigarna; några månader sednare hade dessa skogar och dessa stigar erbjudit en mindre angenäm

tillflyktsort, men nu i sin maj-grönska, belyst af morgonsolen, var stället ganska täckt och behagligt.

Vi uppnådde en källa, omgifven af en cirkelrund plantering af lindar. Vi slogo oss ned på gräsmattan omkring källan, och monsieur satte sig midt i vår krets. De små barnen, som höllo af honom och aldrig fruktade honom, smögo sig nära intill honom; de andra höllo sig på något afstånd.

Han började nu berätta oss en historia; han berättade väl; hans språk var så lättfattligt, att ett barn kunde begripa det, och så skönt, att de lärda täflade att efterapa detsamma; det var enkelt genom sin kraft och kraftfullt genom sin enkelhet. Det var en vacker syftning i denna lilla berättelse; ett lätt skimmer af en varm känsla öfvergjöt densamma, och hans färgrika beskrifningar bibehålla sig ännu i mitt minne. Han beskref en skymningsscen — jag minnes den så väl — hvars like i skönhet jag ännu aldrig sett utgå från artistens pensel.

Jag har sagt, att jag saknar förmåga att improvisera och kanske är det just för min fattigdom i detta hänseende, som jag hos andra så högt beundrar denna talang. M:r Emanuel var ingen författare, men från hans läppar har jag hört en så djup och herrlig vishet flöda, att sällan någon bok kan skryta af en sådan. Hans minne var en väl försedd boklåda, och hvarje gång den öppnades, kände jag mig lycklig. Som jag ej i intellektuellt afseende var rikt utrustad, läste jag föga; det var ganska få tryckta blad, som ej trötade mig, och hvilkas genomögnande ej gjorde min syn skummare; men de tankar, han yttrade, voro en salfva för själsögat; deras innehåll var klart och tydligt för den inre blicken. Ibland föreställde jag mig hvilken njutning det skulle vara för den, som älskat honom, att med fulla händer hopsamla den guldsand, han strödde ut och nu blåste vind för våg.

När han slutat sin berättelse, närmade han sig en liten kulle, hvarest jag och Genevra sultto; som vanligt, gaf han sig ej ro att invänta mitt omdöme, tills jag frivilligt afgaf detsamma.

— Var ni intresserad? frågade han.

På mitt vanliga, passiva sätt svarade jag:

— Ja.

— Var den bra?

— Mycket bra.

— Och likväl kunde jag ej nedskrifva den.

— Hvarför icke, monsieur?

— Jag hatar allt mekaniskt arbete; jag hatar att sitta stilla; jag skulle kunna diktera den, om jag hade en handsekreterare, som passade mig. Skulle mam-sell Lucie någon gång vilja skrifva åt mig, om jag bad henne?

— Monsieur har så brådtom, är så häftig och blefve ond, om ej min penna hölle jemna steg med hans läppar.

— Låt oss försöka en enda gång, då jag finge tillfälle visa mig i min afskyvärdaste gestalt. Ser ni bondgården der borta?

— Omgifven af träd? Ja.

— Der skola vi taga vår frukost; och medan den goda bondhustrun kokar kaffe, vill jag bedja er och fem andra göra omkring en femtio smörgåsar.

Rena knifvar och fat, jemte färskt smör, anskafades; sex af oss, som vår professor sjelf utsåg, bredde smör på de färska semlor, som nyss i en stor korg anländt från bagaren. Kaffe och chokolad, jemte kokta ägg, serverades; han, som alltid var frikostig, ville öka frukosten med skinka och bakelse, men några af oss, som inbillade oss ega ett visst inflytande, opponerade oss allvarsamt deremot; han kallade oss snåla hushållerskor, men vi läto honom prata och gjorde, som vi för godt funno.

Huru gladt och lifvadt var ej hans ansigte, när han stod vid härden i det lilla köket! När han såg andra lyckliga, var han sjelf lycklig; han tyckte om att hafva lif, rörelse, öfverflöd och glädje omkring sig. Vi frågade hvar han ville sitta. Han svarade, att han visste väl att han var vår slaf, och vi hans herrskarinnor, och att han utan vårt medgifvande knappast vågade flytta en stol. Vi plåcerade honom i en stor fåtölj vid öfre ändan af bordet. Huru beredvilliga voro vi icke nu att fördraga alla hans små egenheter! Huru god, huru mild, huru älsklig syntes han oss icke! Det var i sanning blott hans lynne, som var lättrettigt, hans hjerta hade deruti ingen del; var man vänlig, förstod honom, lugnade honom, så var han som ett barn, ur stånd att göra en mask emot. Endast de sjelfkloka, de hårda, de i hjertat förderfvade hade af honom något att frukta. Alltid erinrande sig sin religion, lät han den minsta af de små barnen före frukosten läsa en kort bön; jag hade aldrig förr sett honom bedja; en from barnatro återspeglade sig på hans anlete; våra ögon möttes, och han räckte mig handen, sägande:

— Gif mig er hand. Jag ser att vi tillbedja samma Gud, fastän formen är olika.

De flesta af m:r Emanuels medbröder voro fritänkare, och många af dem föga regelbundna i sin vandel. Han liknade i detta afseende en forntidens riddare, som var from på sitt sätt och hade ett fläckfritt rygte. Den oskyldiga barndomen och den sköna ungdomen voro trygga under hans beskydd. Han hade starka passioner, häftiga känslor, men hans hederskänsla, i förening med hans ohycklade gudsfruktan, tyglade det hvilande lejonet.

Frukosten var en glad måltid, men munterheten utgjordes icke af ett tomt sorl. M:r Paul alstrade, ledde, dämpade samt förhöjde behaget af densamma;

han öfverlemnade sig nu utan tvång åt sitt ögonblickligt glada, upprymda lynne; omgifven af fruntimmer och barn, var det ingenting, som störde honom eller lade band på detsamma.

Måltiden var förbi, och sällskapet hade frihet att springa och leka i gröngräset. Mr Paul kallade mig till sig, der han satt under ett träd, hvarifrån han hade en öfversigt af den på ängen lekande ungdomen, och frågade mig, om jag ej ville läsa för honom, medan han rökte sin cigarr.

Han satt på en bänk, och jag vid foten af trädet. Medan jag läste (en fickupplaga af Corneille, i hvilken han fann skönheter, som jag ej förstod att upptäcka), lyssnade han med en blick så mild, ljuf och lugn, att den utgjorde en märkbar kontrast mot häftigheten af hans naturliga lynne; den renaste lycksalighet uttalade sig i hans blå ögon och jemnade vecken på hans panna. Jag var äfven lycklig; den klara dagen, hans närvaro, hans vänlighet läto mitt hjerta förnimma de ljufvaste känslor.

Han frågade mig, om jag ej hellre ville leka med ungdomen än sitta hos honom. Jag svarade nej, och han frågade mig återigen, om jag skulle, om jag vore hans syster, gerna vilja vara hos en broder, sådan som han. Sanningsenligt bejakade jag hans fråga.

— Om jag lemnade Vilette, skulle ni då sakna mig?

Jag släppte boken, utan att svara.

— Lilla syster, huru länge skulle ni komma ihåg mig, om vi nu åtskiljdes.

— Det kan jag ej säga er, monsieur, emedan jag ej vet, huru länge jag skulle bibehålla minnet af hvad jorden tillhörde.

— Om jag för två å tre år ginge till sjös, skulle ni välkomna mig vid min återkomst?

— Monsieur, huru skulle jag kunna lefva under denna långa mellanrymd af år?

— Och likväl har jag varit mycket hård, mycket fordrande?

Med boken dolde jag det med tårar öfversköljda ansigtet.

Jag frågade honom, hvarföre han talade så; med godhet uppmuntrande mig, sade han, att han icke skulle tala så mera.

Den förekommande vänlighet, snart sagdt ömhet, med hvilken han bemötte mig det återstående af dagen, gick mig till hjertat, men något så sorgligt var inblandadt i densamma, att jag hade hellre sett honom, enligt hans vana, häflig, nyckfull och lättretlig. När det led mot middagstiden, samlade vår herde sin spridda hjord, för att återföra den till dess boning. Men bondgården, der vi frukosterat, var belägen en fransysk mil från Vilette. Barnen voro trötta, och man hade, förutseende detsamma, föranstaltat om två hyrvagnar, hvilka mötte oss, och som voro nog rymliga, att kunna mottaga oss alla. Utan någon olyckshändelse anlände vi till Rue Fossette. Det hade varit en angenäm dag; men ännu ljufvare hade den varit, om ej en lätt skugga af melankoli fördunklat dess klara färgglans.

Denna skugga återkom mot aftonen.

Vid solnedgången såg jag m:r Emanuel, åtföljd af madame Beck, komma från stora porten. De gingo fram och åter i mellersta alléen nära en timma, talande lifligt med hvarandra. Han syntes allvarsam, nästan orolig; hon förvånad, och i hennes blick och åtbörder tycktes vara något afrådande. Att någon vigtig fråga diskuterades, kunde jag förstå, och då madame Beck i skymningen inträdde i huset, lemnande sin släktinge, Paul, kvar i trädgården, sade jag till mig sjelf: "denna morgon kallade han mig lilla syster;" om han verkligen vore min broder, skulle jag gå till honom nu och fråga hvad det var, som tryckte

hans sinne. Se, huru han med korslagda armar och nedböjd panna lutar sig mot det der trädet. Han behöfver tröst; madame kan icke trösta, hon kan blott moralisera. Hvad nu . . . ?

Det var, som om m:r Paul hastigt blifvit uppväckt ur en slags dvala; tagande ut stegen, gick han skyndsamt ned i trädgården. Dörren till carréen var öppen; jag föreställde mig att han, enligt sin vana, gick, för att vattna orangeträden, men just som han hunnit gårdens, tog han en sväng och vände sig plötsligt till berråsen och glasdörren, som var öppen; der stod jag och observerade alla hans rörelser, men jag hade ej mod att närma mig honom; han hade vändt sig så hastigt, gick så fort och såg så besynnerlig ut. En panisk förskräckelse fattade mig; jag hastade derifrån till det tomma bönrummet. Häftigt slogo pulsarna, och med klappande hjerta och en obeskriflig fruktan lyssnade jag. Jag hörde honom gå igenom alla skolornmen, otåligt slå i dörrarna och slutligen instörta i matsalen, der man nu som bäst sysselsatte sig med "la lecture pieuse." Jag hörde honom fråga:

— Hvar är mamsell Lucie?

Och just som jag, samlande alltmitt mod, beredde mig att gå ned, för att möta honom, hvilket jag nu af allt mest önskade, svarade Zelas hala röst:

— Hon har redan lagt sig.

Med missnöjets pregel på sin panna gick han genom korridoren, der han mötte madame, som fångade honom, förde honom till porten, som ledde ut åt gatan, samt bjöd honom farväl.

Just som denna port stängdes, fattade mig en liflig oro i anseende till mitt eget, obetänkssmma förhållande. Jag kände genast att det var mig han sökte, mig han behöfde, och behöfde jag icke äfven honom? Hvad var det, som ryckte mig från honom? Han hade något att meddela mig, och det var jag sjelf, som be-

röfvade honom tillfälle att lemna mig detta förtroende. Förut längtande att säga honom ett tröstefullt ord, undvek jag det nu, när jag med lätthet kunnat det, ungefär som när man undviker en mot sig rigtad pil.

Men denna oförklarliga motsägelseanda hos mig blef icke ostraffad. Jag tillbringade natten med att räkna de långsamma timmarna, då jag, i stället lugn och tillfredsställd, kunnat stumra på min kudde.

13.

Porträttet.

Thorsdagseftermiddagen kallade mig mad. Beck till sig och frågade mig, om jag hade tillfälle att gå ut i staden och uträtta några små kommissioner, och som jag icke hade några förhinder, erbjöd jag henne min tjänst. Hon gaf mig en lång förteckning på silke, zefirgarn, stramalj m. m., som erfordrades till elevernas handarbeten; men jag hade knappast öppnat porten till gatan förrän hennes röst kallade mig tillbaka.

— Förlåt, miss Lucie, sade hon, liksom hon hastigt erinrat sig något, jag påminner mig nu en annan liten kommission, som jag ville bedja er vara god och uträtta, om det ej gör er för mycket besvär?

Jag försäkrade henne om motsatsen, och hon sprang in i lilla salongen samt hemtade en liten korg, uppfylld med de vackraste frugter, hvilande på gröna, saftiga blad och omgifna af en gul blomsterkrans af tropiskt ursprung; namnet på dessa Floras barn voro mig fullkomligt obekanta.

— Den är icke tung, sade hon; haf godheten att lemna denna lilla korg i madame Walravens händer, med många lyckönskningar på hennes namnsdag. Hon bor i gamla staden, Rue des Mages. Jag fruktar att ni finner vägen lång, men ni har eftermiddagen för er

och behöfver ej hasta; skulle ni ej komma hem före middagstimman, så skall jag tillsäga Goton, hvars favorit ni är, att hafva något godt i beredskap åt er. Ni skall ej blifva förgäten, min goda miss! Lemna för all del korgen i madame Walravens egna händer. Adieu, au revoir!

Och jag skyndade bort. Kommissionerna i bodarna togo en betydlig del af min tid i anspråk; att välja silke och zefirgarner i färger, som öfverensslämde med hvarandra, var ett ganska långsamt arbete, men slutligen hade jag dock genomgått listan. Mönster till tofflor, klocksträngar, pirater m. m., äfvensom toffsar, kantiljer och sniljer, köpte jag. Slutligen hade jag fullgjort dessa äligganden, och det återstod endast att skörda tacksägelsena.

En vandring i den gamla staden var mig ej obehaglig, fastän skymningen började infinna sig, och tjocka moln, kantade med lätta röda strimmor, höjde sig öfver de tätt sammanbyggda husen; jag fruktade en orkan, ty att kämpa med stormen tröttade alltid min svaga kroppshydda; men ett stilla regn utan blåst fordrade blott resignation, samt att med filosofiskt lugn öfverlemna sina kläder åt sitt öde. Dock, om en syndafloed ännu hotade att dränka jorden, måste jag först öfverlemna korgen åt dess egarinna.

En okänd klocka från ett okänt torn (Jean Baptistes ljud hördes ej hit) slog 3 quart till 6, då jag uppnådde gatan och huset, på hvilket madame Beck gifvit mig anvisning. Men det var ingen gata; det syntes snarare vara en del af ett torg; en dödstylnad herrskade der, gräset vexte emellan de breda gatstenarna, husen voro stora och sågo ut att vara mycket gamla. Bakom dem höjde sig träd, som tillkännagåfvo, att de voro omgifna af trädgårdar. Rika män hade en gång egt detta kvarter, och prakten der haft sitt hufvudsäte. Kyrkan, med sitt mörka, till en del ruinerade

torn beherrskade platsen och hade fördomdags varit ett praktfullt förvaringsrum för religiösa svärmars relikier. Men storheten och rikedomen hade utsträckt sina gyllene vingar och flytt derifrån, lemnande sina gamla boningsplatser, antingen till fattighus, eller ock att, kalla och öfvergifna, förfalla under vintrens lopp.

Då jag gick öfver denna ödsliga plats, på hvilken regnet föll i stora droppar, såg jag ej någon lefvande varelse, med undantag af en gammal prest, stödd mot sin käpp, en bild af ålderdomen och sjukdomen.

Han utgick från det hus, till hvilket jag ämnade mig, och då jag stannade framför porten, nyss stängd efter honom, ringde jag på klockan. Han vände sig om, för att betrakta mig; men snart bortvände han ansigtet. Kanske tyckte han att jag med min korg med sommarfrugter och den hos mig bristande värdighet, som en mognare ålder ingifver, vanhelgade genom min personlighet detta vördnadsbjudande ställe. En gammal matrona i bondkostym, med en lika dyrbar, som smaklös mössa, hvars långa snibbar voro kantade med inhemska spetsar, samt bärande en kort kjortel och kofta af kläde samt tofflor, liknande mera båtar än skor, öppnade porten. Något mera skenheligt, än uttrycket i hennes ansigte, hade jag sällan sett. Hon ville knäppast besvara min fråga, rörande madame Walravens; jag tror att hon skulle hafva ryckt korgen ur min hand, om ej den gamle presten hållit henne tillbaka, och sjelf lånat örat till det uppdrag jag åtagit mig.

Som han lycktes vara döf, hade jag svårt att göra mig förstådd af honom. Slutligen lyckades det mig; tilltalande den gamla pigan, icke på fransyska, utan på provinsdialekten i Labasseour, förmådde han henne att insläppa mig öfver den ogästvänliga tröskeln, och ledsagade mig sjelf upp i andra våningen, der han lemnade mig i en salong.

Rummet var stort, hade ett vackert, antikt tak och

nästän tempellikt målade fönster, men det var ödsligt. Jag öppnade dörren till ett mindre rum, hvarst luckorna framför det enda fönstret voro tillslutna, och visade sig möblerna i detsamma, som i en halfskymning. Det roade mig att betrakta dem och i synnerhet fästade en på väggen varande tafla min uppmärksamhet, men till min förvåning, drog sig taflan tillbaka, då jag vidrörde den, och jag såg då framför mig en öppen, hvälfvd gång, som ledde till en lönntrappa; både gång och trappa voro af sten, omålade och utan mattor. Nu såg jag någonting röra sig på trappan; det kom närmare. Jag började förstå hvar jag var, ty detta cellika rum, denna stentrappa, föreföllo mig som särskilta delar af en vacker fésaga. Tydligare än dessa föremål syntes mig hufvudfiguren på scenen . . . Cunigunda, trollpackan . . . en ond olycksbådande genius?

Hon måste ha varit tre fot hög, men hon hade nu nästad ingen gestalt; hennes magra händer hvilade på hvarandra och tryckte guldknappen på en hvit elfbenskäpp. Hennes ansigte var stort och tycktes hvila mot henne bröst; hon hade ingen hals; jag skulle sagt att hon på sitt anlete bar hundra år . . . och ännu mer i sina ögon . . . i sina onda, ovänliga ögon, med tjocka grå ögonbryn och svartgula, runda ögonlock. Huru strängt fästade sig ej dessa ögon på mig!

Denna varelse bar en klädning af brokad, inväfd med klara, ljusblå blommor, och ytterligare prydd med hög garnering af hvit sidensargs; öfver klädningen en dyrbar shawl, så stor för henne, att de mångfärgade fransarna släpade ned på golvet. Men mest frapperade mig hennes juveler; hon bar ringar på sina utmärglade fingrar och dessa ringar glänste af mångfärgade stenar. Puckelryggig och vanskapad, var hon utstyrd som en Ziguenedrottning.

— Hvad vill ni? sade hon med en hes, snarare

manlig, än qvinlig röst, och i sanning kröp icke ett silfverskägga fram på hennes haka. Jag lemnade min korg.

— Är det allt? frågade hon.

— Ja!

— Säg madame Beck, sade hon, att när jag vill hafva frugt, kan jag köpa den, och hvad hennes lyckönskningar beträffar, så hänler jag åt dem.

Och denna artiga qvinna vände mig ryggen.

Just som hon vände sig bort, hördes en stark knall, och en blix genomkorsade salongen och boudoiren. Denna magiska scen tycktes stå i harmoni med elementerna. Hvad är allt detta? Hvad skulle jag tänka om mad. Beck? Hon sände mig med gåfvor till en förtorkad reliq, och olycksbådande syntes mig den ohyggliga varelse, som hon hembar sin hyllning. Der gick denna spöklika gestalt och stötte med sin elfbenskäpp på mosaikgolvet samt mumlade några giftiga ord, under det hon i detsamma försvann. Regnet blef allt häftigare och firmamentet mörkare; hvita moln på den svarta botten gåfvo en hemskare anblick åt naturens dystra skådespel. Oaktadt det mod, med hvilket jag nyss trodde mig i stånd att möta det tilltagande ovädret, kände jag mig nu föga böjd att blottställa mig för dessa störtskurar. Blixtrarna blefvo allt klarare och tätare; åskan kom närmare, stormen tycktes liksom hota att kullkasta hela staden; den syntes nu hafva hunnit sin höjd; det dundrade och blixtrade, under det att vattnet öfversköljde jorden.

Lemnande madame Walravens ogästvänliga salong, satte jag mig på ett säte utmed ledstängen af hennes trappa, der jag väntade. En varelse kom smygande utmed galleriet ofvanföre; det var den gamle presten.

— Mademoiselle skall icke sitta der; det skulle oroa vår välgörare, om man sade honom, att en främling blifvit så illa behandlad i detta hus.

Och han bad mig så ifrigt att åter inträda i salongen, att jag ej, utan att synas ohöflig, kunde vägra hans begäran. Det mindre rummet var bättre möble-radt än det större, och dit förde han mig; han sköt undan luckorna, då det lilla rummet syntes mera likna en boudoir än ett bönrum.

Den gode fadren satte sig ned, för att hålla mig sällskap, men i stället för att öppna ett samtal, tog han fram några böcker och fästade sina ögon på de döda bokstäfverna, under det att hans läppar hviskade något, som ljöd likt en bön.

En blix belyste hans skalliga hufvud; han satt som en bildstod och syntes glömma mig för sina böner. Ingen feg känsla uttalade sig i hans blick, men en med fruktan för Guds allmakt blandad vördnad genombäfvade hela hans varelse.

Att säga sanningen, tyckte jag att den gamle presten liknade Père Silas, inför hvilken jag en gång knäböjt i biktstolen. Men denna likhet var mig dunkel, ty det var endast profilen af min biktfar jag sett, och det i skymningen, men icke destomindre var mig ansigtet ej obekant, och jag tyckte mig äfven igenkänna rösten. Af en blick, som han från sin bok upplyfte till mig, förstod jag att han bemärkt det han ådragit sig min uppmärksamhet. Nu började jag att granska föremålen i rummet, hvilka, med ett visst mystiskt intresse, fängslade mig.

Ett konstrikt arbetadt kors af elfenben, gulnadt af tiden, samt en mörkröd bönstol, med en praktfull mässbok och ett radband, voro utom porträttet de föremål, som väckte min nyfikenhet. Vid första anblicken af detta märkvärdiga porträtt, som än syntes, än försvann, trodde jag det vara bilden af en madonna, men, betraktande det i en klarare dager, såg jag att det var en nunna. Ansigtet var icke vackert, men behagligt, blekt och ungt; det hade ett sorgset uttryck och

antydde en bruten helsa, jag säger ännu en gång, det var ej vackert, röjde ej någon skarpsinnighet, men en passiv godhet, som syntes främmande för starka, lidelsefulla känslor. Längre betraktade jag denna bild, hvars blick var det enda, som anslog mig.

Den gamle presten, som syntes mig först döf och bräcklig, måste likväl hafva bibehållit sina sinnesförmögenheter; fördjupad i sin bok, som han tycktes, hade han ej rört sitt hufvud, knappast sina ögon, men, märkande dock, på hvilket föremål min uppmärksamhet var riktad, yttrade han slutligen med tydlig röst följande fyra meningar:

"Hon var mycket älskad."

"Hon gaf sig sjelf åt Gud."

"Hon dog ung."

"Hon är ännu ihågkommen, ännu begråten."

— Af den ålderstigna madame Wallravens? frågade jag, föreställande mig att jag i denna djupa, hjertgripande förlust funnit nyckeln till denna qvinnas bittra sinnesstämning.

Presten skakade på hufvudet med ett halft leende.

— Nej, nej, sade han, en gammal dames tillgifvenhet för sina barnbarn må vara stor, och hennes sorg öfver deras bortgång liflig, men det är endast af den trolofvade älskaren, hvilken ödet, religionen och döden trefaldigt nekat välsignelsen af en äkta förening, som Justine Marie ännu är begråten.

Som jag förstod att den högvördige fadren ej misstydte, om jag framställde en och annan fråga, inföll jag:

— Hvem är det, som har förlorat och ännu sörjer Justine Marie?

Till svar meddelade han mig en helt liten romantisk berättelse, som, afhörd under den pågående stormen, icke förfelade det tydligt åsyftade intrycket. Men jag måste erkänna att om den varit mig meddelad i

en mindre fransysk form, mindre i Jean Jacques Rousseaus sentimentaliserande, långtrådiga stil, med snarare något vårdslösa, men friska drag, hade dess intryck varit ännu lifligare. Men den högvördige fadren var tydligt en i Frankrike född och uppfostrad prestman; han var den Romerska kyrkans äkta son. Då han till mig upplyftade sina ögon, voro hans blickar skarpare och mera forskande än dem, som man vanligtvis möter hos en sjuttio års gubbe. Hjellen i hans berättelse, som han nu kallade sin välgörare, hade fordom varit hans lärjunge, hade älskat denna bleka Marie Justine, denna dotter af rika föräldrar vid en tidpunkt, då hans egna utsigter i pekuniärt afseende tilläto honom anhålla om hennes hand. Ynglingens fader, en rik bankir, blef ruinerad, dog och lemnade skulder efter sig. Justine Maries anhöriga, isynnerhet den högdragna madame Walravens, förbjödo med en häftighet, stundom djefvulsk, den unge mannen att tänka på sin fordna trolofvade. Den milda Marie var ej nog förrädisk, att besvika den hon älskade, men hade icke heller styrka att kämpa mot sina anförvänder; hon försakade sin förste älskare, vägrande dock att mottaga anbudet af en rikare friare, och tog sin tillflykt till ett kloster, der hon, under det hon ännu var novice, dog af sorg.

En öfvervinnerlig sorg syntes hafva tagit i besittning det trogna hjerta, som dyrkade henne, och yttrade sig hans kärlek och smärta på ett sätt, som äfven gjorde intryck på mitt sinne.

Några år efter Justine Maries död blef hennes fars hus försänkt i yttersta fattigdom; hennes far, en mycket rik man, hade blifvit invecklad i åtskilliga affärer, som bringade vanära och ruin öfver honom; sorgen öfver hans förluster och öfver hans förnedring förde honom i grafven. Hans puckelryggiga, gamla mor samt oiyckliga enka hade förgåtts i elände, om icke deras

dotters af dem försmådde älskare hastat till deras hjälp. Han tog dem i sitt hus och vårdade dem, som den ömmaste son. Modren, i sjelfva verket en god qvinna, dog, välsignande honom. Den besynnerliga, misantropiska, gudlösa farmodren lefver ännu, understödd af denne sjelfupppoffrande man. Hon hade dödat hans lifs sällhet och tillintetgjort hans förhoppningar, i det hon för evigt frändömt honom familjelifvets ljufva behag, och likväl fortfar han att vårda henne, som vore hon hans älskade moder, och det oaktadt, fortfor presten . . . under det att uppriptiga tårar uppstego i hans ögon . . . försörjer han äfven mig, sin gamle lärare, och Agnes, en aldrig tjenarinna i hans aflidne faders hus. Till vårt uppehälle upppoffrar han tre fjerdedelar af sina inkomster och bibehåller fjerdedelen till sitt eget anspråkslösa underhåll, och han har genom dessa anordningar gjort det omöjligt för sig att tänka på äktenskap; han har uteslutande öfverlemnadt sig åt Gud och sin englabrud, och är han nästan lika mycket prest, som jag.

Yttrande dessa sista ord, borttorkade den andlige mannen sina tårar, i det han några minuter fixerade mig. Jag uppfattade denna blick och, oaktadt dess mystiska slöja, förstod jag att något var gömdt derunder. Dessa katoliker äro underliga varelser. Det finnes stundom en och annan ibland dem, som du ej känner mera än Perus siste Inca eller Chinas förste kejsare, men hvilken deremot känner alla dina angelägenheter; han säger dig ej ett ord, som icke, dig ovetande, har sin bestämda afsigt; med den finaste, slugaste list, uppgör han en plan för ditt öde, som du tror vara en följd af händelsernas utveckling. Madame Becks uppdrag, som hon så hastigt erinrade sig, den gamle presten, som händelsevis mötte mig och gick öfver torget; hans uppmaning till den gamla tjenarinnan, som först affärdade mig, hans återkomst

till trappan, mitt införande i detta rum, den så vänligt meddelade berättelsen . . . voro små omständigheter, som alla tycktes vara oberoende af hvarandra; men dessa radbandsperlor uppfångades snabbt af jesuitens skarpa, listiga ögon, och han trädde dem hastig på en enda tråd, till ett lika fullkomligt helt, som det radband, hvilket hängde på bönstolen. Med hvem hade detta klosterhalsband gemenskap? Jag såg eller kände sammanlänkningen af perlorna, men kunde ännu ej utleta syftemålet med desamma.

Kanske att de betraktelser, i hvilka jag för ögonblicket syntes försänkt, väckte genom deras synbara tankspriddhet hans misstankar.

— Mamsell, sade han, jag hoppas att ni ej har långt att gå på dessa öfversköljda gator?

— Mer än en half mil.

— Hvar bor ni?

— På Rue Fossette.

— Icke i madame Becks pensionsanstalt? frågade han lifligt.

— Jo, i densamma.

— Då måste ni känna, fortfor han, klappande händerna, min ädle lärjunge, Paul?

— Monsieur Paul Emanuel, professor i litteraturen?

— Han och ingen annan.

En kort tystnad inföll.

Den sjeäder, som sammanlänkade alla dessa särskilda delar, syntes nu påtaglig, och jag började redan känna dess tryckning.

— Var det om mr Paul, ni talade? frågade jag. Var han er lärjunge och madame Walravens välgörare?

— Ja, och Agnes's, hans gamla tjenarinna, och än mera, sade han med eftertryck, Justine Maries, detta himmelska helgons, trofaste, evige älskare.

— Och hvem är ni, min far? sade jag med en viss accentuering i rösten.

Denna fråga var nu nästan öfverflödigt; jag anade svaret.

— Jag, min dotter, är Père Silas, denne kyrkans ovärdige son, som ni en gång hedrade med ett sönderslitet hjerta, i hvilket jag i sanning tyckte mig finna en viss benägenhet för den enda saliggörande tron. Jag har icke en enda dag förlorat er ur sigte, icke för en timma fräntagit er mitt varma, oföränderliga interesse. Öfvergående till Romerska kyrkan, omdanad under hennes visa ledning, med ögonen öppna för hennes sunda läror, egande den värma, den andakt, som hon allena ingifver, motser jag hvilken skatt af oberäkneligt värde vår kyrka i er skulle erhålla, och jag afundas kätteriet sitt rof.

Låtsande icke höra på det örat, sade jag med största lugn:

— Jag förmodar, att icke m:r Paul bor här?

— Nej, han kommer blott hit, för att dyrka sitt älskade helgon, bigta sig för mig samt egna henne sin vördnadsgärd, som han kallar moder. Hans egen boning består af två rum; han har ingen tjenare; han vill icke att madame Walravens skall föryttra de juveler, hvilka ni ser henne med barnslig stoltthet bära, som de sista relikerna af hennes sons, juvelerarens, rikedom.

Huru ofta, mumlade jag ej för mig sjelf, har denne man, denne Paul Emanuel, synt mig i småsaker sakna ett upphöjdt sinne, men i större saker, huru ädel, huru högsinnad är han icke!

Men bland dessa prof af hans storartade själ räknade jag hvarken hans bigt eller hans helgondyrkan.

— Huru längesedan är det, som detta unga fruntimmer dog? frågade jag, betraktande Justine Marie.

— Tjugo år. Hon var något äldre än m:r Emanuel; han var då mycket ung; han är nu ej mycket öfver fyratio år.

— Begråter han henne ännu? frågade jag.

— Hans hjerta alltid . . . hufvuddraget i hans karakter är beständighet . . . detta sista ord sades med stark tonvigt.

Nu framblekade solen ur de bleka regnmolnen; det regnade väl ännu, men stormen hade upphört. Jag steg upp och tackade Père Silas för hans gästfrihet och hans berättelse. Han svarade med ett vänligt "pax vobiscum," som syntes utgå af hjertat och derföre af mig med välvilja emottogs, men mindre behagade mig den mystiska frasen, som åtföljde den.

— Dotter, du blifver, det du skall blifva.

Ett orakel, som kom mig att rysa så, som om jag redan varit ute i den kyliga, regniga luften.

Få af oss vela hvad vi en gång skola blifva; men jag hoppades med tillförsigt att oförändradt framhärda som en god protestant. För den enda saliggörande kyrkan hyste jag föga sympathier.

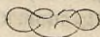
Under många betraktelser fortsatte jag min hemväg. Det finnes ädla människor i alla trosbekännelser, äfven ibland katolikerna, och ibland dessa sätter jag m:r Emanuel i främsta rummet. Benägen för vidskepelse, var han någon gång ett omedvetet verktyg i en jesuitisk prestmans hand, men hans tro var lika sann, som varm, hans människokärlek obegränsad och hans sjelfuppoffring utan like. Det vore intressant att lära känna, huru Romerska kyrkan genom sina agenter behandlar sådana personer; om hon älskar dem för deras egen eller Guds skull, eller ock begagnar sig af dem till vinnaude af deras egna ändamål.

Då jag uppnådde hemmet, hade solen redan gått ned. Goton hade af middagens öfverlevor gömt en portion åt mig, som jag väl behöfde. Hon inkallade mig i det lilla kabinetet, hvarest madame infann sig med ett glas vin.

— Nå, började madame inställsamt, huru mottog madame Walravens er? Är hon ej originell? Eller huru tycker ni?

Ordagrannt berättade jag henne, hvad som emellan madame Walravens och mig tilldragit sig.

— Åh, den lilla krymplingen, sade hon, skattande; föreställ er att hon afskyr mig, emedan hon tror mig vara kär i min kusin, Paul, denne lille fromme man, som icke vågar röra sig utan sin biktfaders tillåtelse. Dessutom, fortfar hon, om han än aldrig så gerna ville gifta sig med mig eller någon annan, kunde han det icke, han har redan allt för stor familj att tänka på: mère Walravens, Père Silas, dame Agnes och en hel skara namnlösa fattiga. Aldrig har jag sett någon så villig, att lägga bördor på sina egna skuldror. Dessutom underhåller han en romantisk känsla för en blond Marie Justine, en ganska enfaldig varelse, (sådant var madames vanvördiga yttrande) hvilken ett tjug år varit en himmelens engel, och han ämnar att, fri från alla jordiska band, fläckfri, som en lilja, som han säger, en dag möta henne i ljusets regioner. O, hvad ni skulle skratta, om ni kände hälften af alla de infall och griller, som beherrska vår professor. Men jag hindrar er från att taga någon förfriskning, min goda mees, och ni behöfver det; ät och drick och glöm englarna, de puckelryggiga och isynnerhet professorerna . . . bon soir!

14.

Syskonförbund.

— Glöm professorerna! sade madame Beck.

Madame Beck var ett klekt fruntimmer, men hon skulle ej yttrat dessa ord. Att hon gjorde det, var ett misstag. Glömma honom? Aek, deras plan, dessa visa hufvudens, var väl anlagd! De visade mig huru god han var; af min lille professor hade de nu gjort en liten fläckfri hjette. De hade för mig beskrifvit hans sätt att älska. Före denna dag hade jag icke haft någon visshet om, antingen han kunde älska eller icke.

Jag hade sett honom svartsjuk och misstänksam; jag hade hos honom bemärkt en viss, vek ömhet, en känsla af deltagande, endast paroxysmer, hvilka kommo, som väderilar, men förqväfdes i bettan af hans lättretlighet. Detta var allt, hvad jag sett; men Përe Silas och Maria Beck (ty att de spelade sina kort tillsammans, derpå kunde jag ej misstaga mig), öppnade det allraheligaste af hans hjertas tempel, visade mig af hvilken stark, gränslös kärlek denne söderns son var mäktig, att han, leende åt sjelfva döden, hade fäst sig vid en odödlig ande, och under tjugo år, trogen och sörjande, stått som skyddsvakt vid en graf.

Detta var icke förgäfvets; han hade genom uppoffrandet af sina bästa krafter till ett oegennyttigt ända-

mål bevisat sin trohet; för hennes skull, som en gång var honom kär, hade han afstått från sin hämnd och tagit på sig ett kors.

Hvad Justine Marie beträffade, kände jag henne lika väl, som om jag sett henne. Jag visste att hon var en oförarglig varelse; i madame Becks skola funnos flickor, som, liknande henne, voro flegmatiska, bleka, föga praktiska, men vekhertade, vanmäktiga till både godt och ondt. Om hon nu bar en engels vingar, visste jag nog, hvilkens poetiska inbillning det var, som gifvit henne dem; om en gloria lyste omkring hennes panna, visste jag från hvars ögon dessa strålar utgätt. I hvad afseende skulle jag frukta Justine Marie? Var porträttet af en blek nunna en oomkullstötlig skiljemur emellan oss? Hade hans barmhertighetsverk väl medtagit hans världsliga goda? Hade hans hjerta verkligen helgat sig åt det ogifta ståndet?

Madame Beck och Père Silas, i skullen ej hafva föranledt dessa frågor. Dagar och nätter drömde jag, vakande och sofvande . . . och dessa frågor sväfvade ständigt på mina läppar. I hela världen fanns ej för dem något svar, med undantag af den fläck, hvarest en liten, mörk man stod, satt, gick och läste, bärande på sitt hufvud en grekisk mössa, och insvept i en med blåckfläckar prydd och temligen dammig paletå.

Efter besöket på Rue des Mages längtade jag att se honom. Det föreföll mig, som om hans lefnads historia varit aftryckt i hans ansigte. Han hade blifvit för mig en hjelte, en kristen hjelte, och från denna synpunkt betraktade jag honom. Tillfället dröjde icke att gynna min önskan. Ja, ett sammanträffande med min kristne hjelte beviljades mig och ett sammanträffande, ej särdeles sentimentalt, men eget nog på sitt sätt.

Klockan tre på eftermiddagen var första klassens hvilostund, då madame Beck in propria persona gaf en af sina vanliga, gagnetliga lektioner; men denna

hvila blef något störd genom det vilda inrusandet af en paletå.

Ingen var i detta ögonblick lugnare än jag; befriad genom måd. Becks närvaro från mitt ansvar, road af det klara sätt, hvarpå hon föredrog sitt ämne, satt jag och ritade vid ett bord, kopierade graverade stilar och uppbjöd hela min förmåga, för att så nära, som möjligt, uppnå originalets fullkomlighet. Detta arbete roade mig särdeles och kunde jag äfven framalstra chinesiska fac-similes efter graverade stålplåtar, som torde kanske varit af lika mycket värde, som många af våra dagars arbeten, hvilka äro särdeles lofordade.

Men hvad hände? Min ritning, mina penslar, min dyrbara kopia rycktes ifrån mig; sjelf lyftes jag af min stol, så, som när en uppretad köck kastar ett gammalt, odugligt muskot ur kryddasken. Denna vilda paletå tog bordet i den ena handen och stolen i den andra; jag följde i spåren mina möbler, som fördes i det närgränsande rummet, hvilket sällan begagnades utom till dans eller sängöfningar.

När jag hunnit samla mina förvirrade sinnen, såg jag tvänne gentleman — som jag förmodade — framför mig; den ene mörk, den andre ljus; den ene hade en militärisk hållning och begagnade en sourtut med snören, den andre, af ett mera sorglöst utseende, tycktes vara antingen student eller artist; båda briljerade med mustacher och polissonger. Monsieur Emanuel stod på ett kort afstånd ifrån dem; vreden flammade ur hans ögon, och han höll ut sin hand med samma åtbörd, som om han stått på kathedern.

— Mamsell, sade han, det åligger er att bevisa dessa herrar, att jag ej är någon ljugare. Ni skall nu genast skrifva det thema, som de åt er välja. De synas tro, att jag är en skamlös bedragare. Man anklagar mig att skrifva skizzer och underteckna dem med

mina elevers namn, samt att skryta med deras sålunda förfalskade arbete. Det är er pligt, att rättfärdiga mig.

Som ett åkslag träffade mig det hotade, så länge fruktade slaget. Desse tvänne mustacherade, sarkastiska herrar voro lärare vid statens högre lärdomsskola och hette Boissée och Rochemorte, ett par kallblodiga narrar, pedanter, sceptiker och begabbare. Jag förstod att m:r Paul hade visat något, som jag skrivit, något, som han i min närvaro aldrig nämnt, och hvilket jag sjelf nästan förgätit; försöket var endast anmärkningsvärdt, i jemförelse med de utländska pensionärernas; i en engelsk pensionsanstalt skulle man ej tagit notis om detsamma. Herrar Boissée och Rochemorte hade dragit dess äkthet i tvifvel och häntydtt på ett bedrägeri. Jag skulle nu lemna ett vittnesbörd åt sanningen och underkasta mig den förödmjukelsen att examineras af dem båda.

En minnesvärd scen uppstod.

De började med klassikerna. Jag kunde ej svara ett ord.

De öfvergingo till fransyska historien. Jag kände knappast till Merovingerna från Clovis.

En paus uppstod. Nu kastade de sig in på tvänne ämnen, som jag kände mycket väl, och öfver hvilka jag ofta reflekterat. M:r Emanuel, som hittills stått mörk, som vintersolståndet, började nu uppklara. Jag skulle nu bevisa, att jag icke saknade kunskaper, men han misslog sig; tankarna och svaren hvälfde sig för hastigt på hvarandra; mitt minne svallade öfver, som en brunn; idéer hade jag, men inga ord. Jag hvarken kunde eller ville tala; jag tror att mina nerver voro förslappade och, till följe deraf, var mitt lynne för ögonblicket nedtryckt.

Jag hörde den ene säga till den andre:

— Est-elle donc idiote?

"Ja en idiot är hon och skall alltid blifva det för sådana, som ni," tänkte jag.

Men jag led, led förfärligt; jag såg att svetten samlade sig på professors panna, och hans ögon mötte mig med sorgsna förebräelser; han ville ej tro på min brist af vanliga kunskaper; han trodde att jag kunnat, om jag velat.

Slutligen, för att både lugna mig och honom, stammade jag:

— Mina herrar, det vore bättre att afbryta vår examen; efter jag är en idiot, så fån j ändock ej något godt af mig; det är bäst att låta mig gå.

Jag skulle önskat att jag kunnat yttra mig med värdighet, eller ock att jag haft nog kallblodighet att tåga, men denna förrädiska tunga stammade. Jag märkte att båda lärarne kastade en triumferande blick på m:r Emanuel, och jag brast i gråt. Det var endast förtrytelsen, som framkallade dessa tårar. Hade jag varit en man, en man med kraft, hade jag på stället utmanat dem. Jag hade föredragit en kamp på lif och död framför denna förrädiska behandling.

De okunnige, kunde de ej skönja en ovan hand i det försök, som de kallade en dikt? Ämnet var klassiskt. Då m:r Paul uppgaf detsamma, för att afhandlas af mig, hörde jag det för första gången; jag saknade materialer till dess behandling. Han gaf mig böcker, läste upp för mig gifna fakta, som voro ganska torra materialier, men omsorgsfullt utarbetade, och han försökte sedan att i dem inandas lif, då jag slutligen vann interesse för det mig ålagda försöket.

De ville ej nu tillåta mig gå; jag måste skriva för dem. Med darrande hand doppade jag pennan och kastade mina tårfulla ögon på det hvita papperet. Den ene af mina domare började nu framkomma med en och annan ursäkt.

— Vi handla i sanningens namn, i och för dess intresse; vi vilja icke såra er, sade han.

Af min billiga förtrytelse erhöj jag krafter.

— Diktera! svarade jag.

Rochemorte uppgaf till ämne: "Menskelig rättvisa."

Menskelig rättvisa! Hvad skulle jag göra af den? Hvilket tomt, abstrakt ord, ur stånd att ingifva mig en enda idé; der stod m:r Emanuel, sorgsen, som Saul, och sträng, som Joab, då hans antagonist tycktes liksom triumfera öfver honom.

Jag samlade nu mina tankar och mitt mod, för att yltra följande: att jag ej trodde mig kunna hvarken säga eller skriva något, som skulle motsvara deras anspråk; att det uppgifna ämnet icke passade mig; samt att, äfven i den ringaste mån, betvifla monsieur Emanuels ord, var detsamma, som att öfverskrida den sanning, hvars förfäktare de påstodo sig vara; allt detta ämnade jag säga, då ett ljus hastigt gick upp för mig. Dessa två ansigten, som framblickade ur en hel skog af hår, mustacher och polissonger, som syntes mig nu så kalla, oförsynta, inbilska och trolösa, voro desamma, som med sina spejande ögon förskräckt mig den aftonen, då jag, ensam och öfvergifven, anlände till Villette.

Dessa voro desamme, som jagat en värnlös främling, utan att beräkna hennes krafter, från det ena kvarteret af staden till det andra.

"Hycklare," länkte jag, "om menskelig rättvisa funnes, så bekläde icke ni den befattning, som lärare, hvilken j nu innehafven, och skulle således ej heller högmodas öfver det förtroende, j nu åtnjuten!"

Jag fick nu en idé. Den mensklige rättvisan framställde sig hastigt för mig, som en gestalt i ny drägt, en rödbrusig, af händelsernas gång beroende trollpäck; jag såg henne i hennes hus, der förvirring och oreda hade sitt tillhåll; tiggare stodo vid hennes dörr

väntande och svältande ihjäl, utan att hon bekymrade sig derom; hennes tjenare, som till henne togo sin tillflykt, gaf hon intet; en svärm af sjuka, sins emellan tvistande barn kröpo omkring hennes fötter, ropande i hennes öron om hjälp, läkemedel och beskydd. Den hederliga frun tog saker och ting helt lugnt. Hon hade sjelf en god plats vid sin härd och allt, hvad hon behöfde; en pipa och en flaska med samma innehåll, som m:rs Sweenys styrkedryck; hon rökte, hon smuttade ur sitt glas, och med en käpp eller ugnssopa körde hon sina suplikanter på porten; var den oförrättade svag, sjuklig och olycklig, nedtryckte hon honom till jorden, men var han stark, liflig och häftig, förfäskedade hon honom med prunkande, betydelselösa ord.

Sådant var det utkast af "menschlig rättvisa," som jag i hast nedskref på papperet, lemnande det till herrar Boissés och Rochemortes bedömande. M:r Emanuel läste det öfver min axel. Icke inväntande några kommentarier, helsade jag mina tre herrar och aflägsnade mig. Efter lektionernas slut denna dag träffade m:r Paul och jag hvarandra. Det var i början något stelt och tvunget i vårt samtal; vi hade, som ordspråket lyder, "en oplockad fogel med hvarandra." Den ofvannämnda scenen kunde ej så lätt smältas; detta mindre vänliga samtal slutades så, att han kallade mig "une petite mocqueuse sans coeur," hvarpå han slutligen, för en liten stund, aflägsnade sig.

Icke utan en viss tillfredsställelse såg jag honom kort derpå i bersåen i trädgården. Han närmade sig glasdörren, och jag gick honom till mötes; vi talade om några blommor, som växte under våra ögon; han öfvergick till andra ämnen och kom slutligen till den ömtåliga beröringspunkten.

Erkännande inom sig att han handlat obetänksamt, tycktes han liksom vilja ursäkta sitt förhastade hand-

lingsätt; han beklagade sin häftighet, men antyde att han kanske hade rättighet att fordra öfverseende.

— Men, tillade han, af er, miss Lucie, kan jag ej vänta det, ty ni känner hvarken min närvarande ställning eller min historia.

Hans historia! Jag upptog ordet.

— Nej, jag känner ej er historia, ej er ställning, icke edra uppoffringar, icke någon af edra sorger, edra prof eller er trohet. O nej, jag känner ingenting i anseende till er. Ni är för mig en främling.

Hm! mumlade han, förvånad rynkande panna och ögonbryn.

— Ni vet, monsieur, att jag ser er endast i klassen, sträng, dogmatisk och häftig, och i staden omtalar man er, som orimlig, oböjlig och fantastisk. En man, som ni, utan alla band, kan icke halva någon tillgifvenhet, af hvilken han är beroende... inga skyldigheter. Vi alla, som med er komma i beröring, äro machiner, hvilka ni använder, än här, än der, utan att taga deras känslor i betraktande. Ni söker edra förströelser utom hus; denna skola och den der borta äro edra verkstäder, och edert arbete, att enligt ert hufvud dana edra elever. Jag vet knappast, hvar ni bor; att ni ej har ett hem och icke behöfver något, tager jag för gifvet.

— Ni har dömt mig, och inför er är jag hvarken en människa eller en christen. Ni fränkänner mig både religion och förmåga att fästa mig vid något i världen. Det är godt, mademoiselle, så belönas vi här i lifvet.

— Ni är en filosof, monsieur, en cynisk filosof, (och jag såg på hans paletå, på hvilken han med sin hand borstade armen); föraktande mensklighetens svagheter och framförallt dess lyx, är ni oberoende af dess bekvämligheter.

— Och ni, mamsell, ni är en grannlåtsdocka, en klemig varelse och förfärligt känslolös till på köpet.

— Men kortligen, när jag rätt besinnar mig, monsieur, måste ni bo någonstades? Säg mig det, och huru stor betjening ni håller?

Sättande ut underläppen, utbrast han häfligt och synbart sårad.

— Jag lefver i en häla, i ett kyffe, der ni icke skulle vilja insticka er fina näsa. En gång talade jag om min studerkammare der borta i skolan, och vet nu, att denna studerkammare är min boning, min sängkammare och mitt förmak; och hvad min betjening beträffar, (med en komisk ätbörd höll han upp sina fingrar) äro de till antalet tio . . . se här!

Och utbredande sina tio fingrar, som han höll nära mina ögon, fortfor han:

— Jag borstar sjelf mina stöflor och min paletå.

— Det är för simpelt, icke gör ni det? afbröt jag.

— Jag bäddar min säng, äter hos en restauratör, och min supé får sörja för sig sjelf; mina dagar äro sträfsamma, mina nätter långa och ensliga. Jag är en vilde, en munk, och ingen varelse i denna verlden älskar mig, med undantag af några utarmade, lidande varelsor, som icke hafva något att förbida af verdens stora, men af hvilka jag hoppas hafva i himmelen någon ersättning att förvänta.

— Ack, monsieur, jag vet det.

— Ni vet det? Många ting känner ni, som jag förmodar, miss Lucie, men icke mig.

— Jag vet att ni har ett gammalt, men vackert hus i Basseville; hvarföre bor ni icke der?

— Hm! mumlade han återigen.

— Jag tycker mycket om detta, af gamla, majestätsiska träd omgifna hus med sina höga trappor. Och boudoiren eller bönrummet, det skulle passa till er studerkammare, ty der råder ett så stilla, högtidligt lugn.

Han fixerade mig, smålog och rodnade.

— Huru har ni fångat upp allt detta? Hvem har sagt er det? frågade han.

— Ingen har sagt mig det. Tror ni ej att jag drömt om det, monsieur?

— Kan jag ingå i edra visioner? Kan jag väl gissa till en kvinnas tankar, då hon är vaken, mycket mindre till hennes fantasier, då hon sover?

— Om jag drömt, så har jag i mina drömmar sett menskliga varelser, såväl som ett hus. Jag såg en gammal, gråbårig prest och en domestik, äfven ålderstigen, samt ett grannt fruntimmer, men besynnerligt. Hennes hufvud räckte knappt till min armbåge, hennes prakt skulle motsvara en hertigs anspråk, hennes klädning var lysande och hennes shawl värd tusen francs. Hon var öfverhöjd med de dyrbaraste smycken, men sjelf såg hon ut, som om hon varit bruten midt itu och legat dubbel, och hon tycktes hafva nått den ålder, som vanligtvis sätter en gräns för våra fröjder af lifvet. Hennes lynne var stråft och ovänligt, men det tycktes, som om det vore någon, som tänker på och sörjer för henne. Dessa tre, hon, presten och tjenarinnan, alla gamla, svaga, men beskyddade af en öm och mild hand, lefva under ett tak.

Han betäckte ansigtet med sin hand, men munnen var fri, och jag såg omkring den ett drag, som behagade mig.

— Jag ser att ni fått insteg i mina hemligaste förhållanden; men på hvad sätt?

Jag berättade honom den kommission, man gifvit mig, den storm, som kvarhållit mig, den gamla fruns stråfhet samt den gamle prestens vänlighet.

— Då jag satt och väntade att regnet skulle upphöra, förkortade Père Silas tiden för mig, genom att berätta en historia,

— En historia! Hvilken historia? Père Silas är ingen romanförfattare.

— Skall jag berätta för er, monsieur, denna saga?

— Ja, börja från början, och låt mig få höra något af miss Lucies fransyska; hennes värsta eller hennes bästa, uppspädd med en god portion af den engelska accenten.

— Titeln på min saga är: "Prestens lärjunge!"

Hans ansigte mörknade.

— Den gamle, gode fadren kunde ej välja ett sämre ämne, men det är hans älsklingshema. Nå, hvad sade han om "prestens lärjunge?"

— Mångahanda ting.

— Ni måste säga hvilka ting.

— Berättelsen omtalade lärjungens ynglingaålder, hans snålhet, hans otacksamhet och hans oförsonlighet. Hvilken ovärdig elev, monsieur! Så otacksam, så kall, så oridderlig och så oförsonlig!

— Och sedan? . . . Han tog en cigarr.

— Han undergick pröfningar, i hvilka ingen deltog, och bar dem med en styrka, som ingen beundrade; för hans lidanden funnos inga sympathier, och slutligen hämnades han på det oädla sätt, att han samlade glödande kol öfver sin oväns hufvud.

— Ni har ej berättat mig allt.

— I det nogaste. Jag har anført de förnämsta kapiteln i Père Silas berättelse.

— Ni har förglömt ett; det, som angick lärjungens brist på känsla, hans kalla, hårda hjerta.

— Det var sannt, jag minnes det nu. Père Silas sade, att han till sitt hjerta var prest, att han betraktade sitt lif, som invigdt.

— Genom hvilka band eller pligter?

— Banden äro pålagda, såväl af det förflutna, som af den barmhertighet, hvilken ni utöfvar för det närvarande. Jag har nu berättat er allt, hvad han berättat mig.

Några minuter förflöto.

— Nu, mamsell Lucie, se upp till mig, och med den sanning, som jag tror ni ännu aldrig öfverträdt, beder jag er besvara en fråga. Upplyst edra ögon till mina, tveka icke, frukta icke, jag är en man, på hvilken man kan förlita sig.

Jag såg upp till honom.

— Nu känner ni mig fullkomligt och alla mina antecedentia; ni har länge känt mina fel; kunna vi ej blifva vänner?

— Om monsieur verkligen behöfver min vänskap, så är det med glädje jag både egnar er den och emotser att i utbyte erhålla er.

— Men nu menar jag en innerlig vänskap, ett sykonförbund. Vill miss Lucie blifva syster åt en ganska fattig, på lifvets lycka skeppsbruten man?

Jag svarade honom icke med ord, men dock tror jag att jag svarade, ty min hand hvilade i hans.

— Då jag talar om vänskap, sade han, menar jag sann vänskap.

Han upprepade orden med eftertryck.

Jag vågade knappast tro dessa ord, som så ljufvigt klingade i mina öron. Jag vågade knappast tro på verkligheten af denna ömma, oroliga blick, som han fästade på mig. Önskade han i sjelfva verket mitt förtroende? Ville han gifva mig sitt? Så syntes det mig, som om lifvet gifvit mig det skönaste, det bästa, det egde. I denna händelse blefve jag rik och mäktig, och för att förvissa mig om sanningen häraf och för att på densamma emottaga en bekräftelse, frågade jag.

— Är det verkligen monsieurs allvar? Behöfver ni en syster, och tror ni er kunna finna henne i mig?

— Säkert, säkert! En så ensam man, som jag, hvilken ej har någon syster, måste vara glad att i något qvinnohjerta finna en ren, systerlig och oegennyttig tillgifvenhet.

— Och vågar jag, när jag dertill känner mig böjd, att med förtroende tala med monsieur?

— Min lilla syster måste göra sina egna försök. Jag lofvar ingenting; hon måste sjelf förstå att leda sin sträfvne broder, dit hon önskar, och var säker, att den, som förstår honom, kan leda honom, hvart hon vill.

Under det han talade erfor jag, i betraktande af den ömma blick, som mötte min, en glädje, som jag förut aldrig erfarit. Jag afundades ej någon flicka hennes älskare, ingen brud hennes brudgum och ingen maka hennes make. Jag var fullt tillfredsställd med denne vän, som sjelf erbjudit sig vara min broder. Om han verkligen vore trofast, (och så såg han ut), kunde jag någonsin hoppas mig ovärderligare vänskap? Men om allt försvann, som en dröm; sådant hade händt förr en gång?

Denna tanke lade en tyngd på mitt hjerta och utbredde en skugga öfver mitt ansigte.

— Hvad nu? sade han.

Jag sade honom denna tanke, och efter ett ögonblicks uppehåll sade han mig, att han många dagar och månader känt en dylik fruktan.

Jag fattade mod; jag kände en viss trygghet; han bad mig förlita mig på sig. Jag var lycklig, fullkomligt lycklig.

Föregående dag hade jag ej kunnat ana, att jorden egt dylika ögonblick, som de nu förlutna, i beredskap åt mig. Det hade varit min lott, att oräkneliga timmar invänta en fruktad olycka; men att se en lycka hastigt antaga form och verklighet, var för mig i sanning en ny erfarenhet.

— Lucie, sade Paul, talande sagta och hållande min hand, såg ni ett porträtt i boudoiren i det gamla huset?

— Ja, ett porträtt, måladt på väggen.

— En nunnas porträtt?

— Ja.

— Hörde ni hennes historia?

— Ja.

— Påminner ni er hvad ni såg i alléen?

— Jag glömmet det aldrig.

— Tror ni att dessa två stå i något slags sammanhang med hvarandra?

— Jag tänkte på denna synvilla, när jag såg porträttet.

— Ni kan väl ej inbilla er att himmelens innevägnare skulle störas i sin salighet genom en jordisk känsla? Englarna äro ej svartsjuka. Som protestanterna sällan äro vidskepliga, hoppas jag att ni icke låter dessa sjukliga fantasier regera er.

— Jag vet ej hvad jag skall tänka i dessa afseenden; men det förefaller mig, som om denna gåta en dag skulle komma att på ett naturligt sätt upplösas.

— Utan all fråga. Dessutom förmår ingen god levande qvinna, ännu mindre en ren, lycklig afviden ande störa en vänskap, sådan, som vår . . . är det ej sannt?

Innan jag hann svara, instörtade Ffine Beck, sägande, att man frågade efter mig. Hennes mor skulle besöka en engelsk familj i staden och behöfde mig som tolk.

Jag hade önskat fråga m:r Paul hvad han menade med de sjukliga fantasier, för hvilka han varnade mig, och fråga, om de icke oroade hans eget bufvud.

15.

Twisteüpplet.

Utom Fifine Becks moder, hade äfven en annan myndighet ett ord att säga till m:r Paul och mig, innan vårt vänskapsförbund kunde stadfästas; ett vaksamt öga följde oss: Romerska kyrkan förglömde icke att svartsjukt gifva akt på sin son, som vid samma mystiska galler, der jag en gång knäföll, månad efter månad infann sig.

Hvarför erfor du en så liflig glädje öfver det nyss knutna vänskapsförbundet? frågar läsaren; voro ni ej vänner förut? Hade han ej gifvit prof på sin partiskhet i sina känslor för dig?

Jo, han hade det; men det var mig ljuft att höra honom upprepa, att han var min trogne, min sanne vän; hans blygsamma tvifvelsmål, hans ömma uppmärksamhet gjorde intryck på mitt hjerta. Han kallade mig "syster," och han hade frihet att kalla mig, hvad han behagade; jag var villig att vara hans syster med vilkor, att han icke en dag skulle erbjuda mig att som sådan äfven sluta mig till hans blifvande hustru; men som han i tysthet gjort det löftet, att egna sig åt ogifta ståndet, tycktes jag i detta afseende ej hafva något att riskera.

Under den följande natten öfvertänkte jag aftonens

tilldragelser; jag längtade efter den blifvande morgonen och lyssnade till klockans ringning; när jag var klädd, syntes mig timmarna vara så många och långa tills bönstunden, frukosttimman och slutligen lektionen i litteraturen inträffade; jag önskade att erhålla en mera fullkomlig uppfattning af denna broderliga tillgifvenhet, en närmare kännedom om våra ömsesidiga intryck vid vårt möte, samt ville tillika upptäcka, om jag verkligen hade en systers mod och han en broders öppenhet.

Han kom; lifvet är så beskaffadt, att den väntade händelsen, när den inträffar, aldrig motsvarar vår föreställning. Under hela dagen närmade han sig icke till mig en enda gång; han var mild, lugn, nästan högtidlig: faderlig mot sina elever, men icke broderlig mot mig. Innan han lemnade klassen, väntade jag ett småleende, om icke ett ord; men ingendera fick jag; en nick, skygg och hastig, var allt, som föll på min del.

Detta aflägsnande, länkte jag, är tillfälligt, är ofrivilligt; tålmod och det skall försvinna; men det försvann icke; det fortlor under flera dagar och snarare tilltog. Jag undertryckte min förvåning och äfven andra uppstigande känslor.

Väl hade jag skäl att fråga: kan jag trygga mig till er? Väl hade han skäl, kännande sig sjelf, då han tvekade att gifva mig denna försäkran. Sannt, han hade bedt mig anställa mina försök, bedt mig pröfva sig. Fruktlös tillåtelse. Ett ogagneligt privilegium. Några qvinnor kunde begagna sig deraf, men jag med mitt lynne tillhörde ej deras antal. Lemnad allena, var jag passiv; tillbakaskjuten, drog jag mig äfven tillbaka . . . hvarken mina läppar eller mina ögon skulle yttra en enda förebråelse. Det syntes att jag misstagit mig i mina beräkningar och jag inväntade tiden, för att erhålla en närmare upplysning härutinnan.

Denna dag inträffade; om aftnarna vid sju-tiden hade han länge sysselsatt sig med mig, examinerat mig i de ämnen, jag läst under den förflutna veckan, samt beredt mig till den kommandes arbete; vid dessa tillfällen voro vi merändels i samma rum, der eleverna och de andra lärarinnorna vistades, eller också i deras nära grannskap, i andra afdelningens rum, hvar-est det var lätt att välja sig en lugn vrå, när halfpensionärerna aflägsnat sig och helpensionärerna samlat sig i en klunga nära estraden (eller lärarestolen) under en af lärarinnornas uppsigt.

När jag hörde klockan slå, steg jag upp, samlade mina böcker, tog papper, penna och bläckhorn och begaf mig till det större skolrummet. Det var tomt och öde; skymningen hade redan utbredt sig öfver detsamma, men genom de öppna dubbeldörrarna såg man caréen, uppfyllt af elever. Den nedgående solen belyste både rummet och de lefvande varelserna så lifligt, att det såg ut, som om både väggarna och de omvexlande färgerna blifvit upplösta i en enda lysande flamma. Flickorna sutto, arbetade och läste; i midten af deras krets stod m:r Emanuel, talande gladt och vänligt med en af lärarinnorna. Hans mörka paletå och svarta hår voro belysta med många schatteringar i karmosin; hans spanska ansigte, när han vände det tillfälligtvis, besvarade med ett leende solens smekningar. Jag tog plats vid mitt bord.

Orangeträd och åtskilliga andra plantor, fulla af blommor, badade sig i det välgörande solskenet; de behöfde nu vatten. M:r Emanuel hade smak för trädgårdsskötsel; det var hans glädje att fostra och vårda plantor. När jag såg honom med en spade eller en vattenkanna i hand, tänkte jag alltid att han derigenom stärkte sina nerver; det var en förströelse, till hvilken han ofta tog sin tillflykt; och nu betraktade han orangeträden, geranium, den präktiga cactusvex-

ten, och vederqvickte dem alla på det sätt, de behöfde. Under tiden höll han mellan sina läppar sin dyrbara cigarr, hans oundgängligaste behof här i lifvet; dess blå hvirflar kretsade sig täckt nog bland blommorna, belysta af aftonsolen. Han talade ej mera till hvarken lärarinnor eller barn, men sade mångt vänligt ord till en liten hund, som egentligen tillhörde huset, men som tycktes sjelfmant hafva valt honom till sin husbonde, och det var ingen af oss alla, som det lilla djuret så fästade sig vid. Ett litet mjukt, silkeslikt, älskligt kreatur var hon, der hon hoppade vid hans sida, seende honom med ett visst uttryck in i ansigtet; när han släppte sin mössa eller sin näsduk, som han ibland gjorde, för att leka med henne, kröp hon ned bredvid honom, en lejoninna i miniatyr, och tog upp den nedsläppta persedeln på ett sätt, som om den varit ett konungarikes flagga.

Många plantor funnos att vattna, och som den nitiske trädgårdsmästaren sjelf hemtade vattnet från brunnen på gården, upptog hans sysselsättning en ansenlig tidslängd.

Den stora klockan slog timman ut; ungdomen flydde från carréen. Dagen var nära sitt slut; min lektion måste för aftonen blifva kort; orangeträden, cactus-växterna och kamelierna voro nu alla betjnad, skulle ej min tur snart komma? Ack, i trädgården voro ännu flera plantor att vattna, älsklings-blommor m. fl. Lilla Sylvia, gladt skällande, följde honom genom alléerna.

Jag tog några af mina böcker, jag behöfde dem icke alla; jag satt och tänkte och väntade, ofrivilligt bedjande att skymningen måtte dröja att infinna sig. Sylvia, hoppande, gladt, sprang fritt, annonserande palletåns återvändande; vattenkannan ställdes vid brunnen, han hade fullbordat sitt göromål, huru glad var ej jag! Monsieur tvättade sina händer i en stenskal.

Lektionsstunden var förbi, snart skulle det ringa till bönen; dessförinnan måste vi mötas; han skulle tala och jag få tillfälle att i hans ögon läsa upplösningen af denna gåta. Men, stående på samma ställe, betraktade han tankspridd det nyss tända nyet, som satt blekt i en agalfärgad sky och lyste matt öfver Jean-Baptiste-kyrkan. Sylvia såg på honom, liksom ville hon blifva bemärkt; slutligen började hon hoppa omkring honom.

— Petite exigeante! sade han, du vill att man hvar minut skall sysselsätta sig med dig.

Han tog henne i sina armar och gick med henne öfver gården, under det att han med flera smeknamn tilltalade henne. Han var vid pass på en alns afstånd från det fönster, vid hvilket jag satt. Vid porten vände han sig än en gång, betraktande månen, kathedralen och husen, som lågo framför honom; det lycktes mig, som om en blick från hans ögon hotat nedrifva den hvita façaden, i det han hastigt försvann ur min åsyn.

Samlande mina spridda böcker, återvände jag med dem till tredje klassens rum; böntimman slog; jag lydde kallelsen.

Dagen derpå var han oafbrutet i högskolan, och således icke hos oss. Jag uppfyllde mina åligganden; jag såg aftonen nalkas, under det jag sökte bevärna mig mot hjertats oro; antingen ensamheten eller sammanvaron med mina omgifvande plågade mig mest, hade jag ej öfvertänkt; instinktmässigt öfverlemnade jag mig åt den förstnämnda; jag öppnade mitt skrifbord och tog fram mina penslar och färger. Bland mina böcker fann jag en liten, ny brochyr i ljusgredelint band; jag hade ej sett den förr, fastän jag samma morgon hade ordnat böckerna på mitt bord; någon måste, medan vi åto vår middag, lagt dit densamma. Jag öppnade boken; hvad hade den väl att säga mig?

Det var ingen berättelse, intet poem, ingen historisk skrift. Det var ett religiöst arbete; det predikade och öfvertalade. Jag lånade villigt mitt öra till dess röst; den hade en egen trollmakt och fängslade utslutande min uppmärksamhet. Den predikade katolicism och uppmanade till omvändelse. Den lilla boken var skrifven i en vek och mild anda; den slungade ej bannstrålen öfver den läsande; den endast bad och förmanade. Den var ej ämnad för de världsliga och förbärdade; man kunde till och med anse den som en kraftig föda för de personer, som hade en sådan af nöden; det var mjölk för de nyomvända eller för dem, som voro på väg att blifva det; det var en moders kärleksfullaste utgjutelser för sina yngsta, käraste och svagaste, hvilkas öfvertygelse man hoppades kunna vinna genom deras hjerta. Den vädjade ej till förnuftet eller tanken, blott till känslan. S:t Vincent de Paul, omgifven af sina fader- och moderlösa, kunde ej tala ett ömmare, vekare språk.

Jag påminner mig att i inledningen dref författaren den satsen, att en katolik, som genom döden förlorat sina älskade, kunde genom sina böner befria dem från skärselden.

Den lilla skriften roade mig, och jag mottog icke af densamma något obehagligt intryck; dessa späda vargläten, efterapande det oskyldiga lammets bråkande, kommo mig någon gång att småle; några delar af densamma erinrade mig om en viss Wesleyansk methodistisk skrift, hvilken jag som barn läst; att en god människa var dess författare, kunde man skönja, ehuru man var böjd för att betvifla hans upprigtighet. Hans omdöme var vacklande och svagt; han hemtade ej stöd af den egna erfarenheten.

Jag smålog för mig sjelf öfver denna moderliga ömbet, som utgick från den gamla, sluga damen, som

på de sju kullarna hade sitt säte^{*)}); jag log åt min egen obenägenhet att lyssna till dess mjuka, smickrande röst. Kastande en blick på titelbladet, såg jag Père Silas namn. På ett löst blad läste jag dessa med en fin, men vacker, tydlig och väl känd stil skrifna ord: från P. C. D. E. till L—e.

Nu var gåtan löst; dessa tvänne förenade namn räckte mig nyckeln till densamma; skriftebarnet hade öppnat hjertat för sin bigtfader; hvad som tilldragit sig mellan mig och m:r Paul, då vi sist voro tillsammans, hade den sednare utan tvifvel omtalat för Père Silas. Huru kunde ett syskonförbund emellan en katolik och en protestant sanctioneras af den enda sälliggörande kyrkan? Jag tyckte mig höra Père Silas tillintetgöra detsamma, varna sin bolfärdige son för dess faror, och vid allt, som Emanuel hade heligast och kärast i lifvet, anropa honom att i tid bryta en förbindelse, som skulle i dess innersta rot rubba den religiösa öfvertygelse, på hvilken han för tid och evighet byggt sina förhoppningar.

Ehuru dessa hypoteser icke voro mig angenäma, voro de dock jemförelsevis välkomna. Uppträdandet af en i bakgrunden intrigerande fantast var intet mot den fruktan, att denna så hastiga förändring skulle varit en följd af m:r Pauls egna ingifvelser.

Denna afton var det ej någon klar solnedgång; en ogenomtränglig, ohelsosam dimma, som uppsteg från de omgifvande träskan, lade sig öfver Vilette.

Vattenkannan stod orörd i sin niche vid brunnen; ett fint regn, en följd af dimman, hade fallit hela eftermiddagen, och det var således ej något passande väder för en promenad i de fuktiga alléerna; plötsligt hörde jag Sylvia häfligt skälla, hennes välkomst-skall,

*) Katholska religionen; Rom är byggt på sju kullar.

men var det säkert nu tillfälligt, icke förorsakadt af någons ankomst.

Genom glasdörren kunde jag öfverskåda hela trädgården och äfven ingången till den förbjudna allé, der jag såg Sylvia inspringa. Hon sprang fram och tillbaka, jagande efter små foglar, som hade sitt tillhåll bland buskarna. Jag återvände till mina böcker, då hennes skarpa skällande upphörde; jag såg åter upp; hon stod ej på många alnars afstånd ifrån mig, viftande med sin svans och lyssnande till ljudet af en spade, som var i stark rörelse. Det var m:r Emanuel, som arbetade i den våta jorden så oförtrutet, som om han i sitt anletes svett nödgats förtjena sin dagspenning. Detta rastlösa arbete antydde på en orolig, upprörd sinnesstämning; den kallaste vinterdag skulle han gräft lika outtröttligt, för att qväfva de upproriska tankarna inom honom, smärtan eller samvetsförebåelserna. Han hade kunnat gräft en hel timma, utan att upplyfta hufvudet eller öppna läpparna.

Sylvia tycktes tröttna; hon sprang omkring öfver allt, såg mig slutligen genom glasdörren till skolrummet, började skälla och hvifta med svansen, liksom uppmanande mig att dela hennes eget nöje och hennes herres arbete; hon hade händelsevis sett mig och m:r Paul en gång vandra tillsammans i alléen, hvaraf hon troligtvis bibehöll minnet.

Vid det ljud, hon förorsakade, såg m:r Paul upp, då han följaktligen äfven bemärkte af hvad orsak hon skällde. Han kallade henne till sig, hon skällde ännu högre; trött, som jag förmodar, af detta fortfarande oväsande, nedlade han spaden, närmade sig hunden och öppnade dörren till hälften. Hon sprang in och kastade sig i mitt knä, och med sin lilla tunga slickade hon mitt ansigte; med sin svans förorsakade hon oordning bland de böcker och papper, som genom hennes försorg nu lågo kringströdda öfver allt på bordet.

Emanuel inträdde; han tillrättaställde den oreda, som hunden förorsakat på mitt bord, samt tog henne och gömde henne under sin paletå, der hon pep som en råtta. Hon var helt liten och hade det lilla täckaste hufvud, långa silkeslena öron och de vackraste, mörkaste ögon i världen; jag såg henne aldrig, utan att tänka på Pauline de Bassompierre. Läsare, förlåt liknelsen, men det föll sig så.

Medan mr Paul smekte sin hund, föllo hans ögon på böckerna, och blicken stannade på besagda religiösa skrift. Hans läppar rörde sig och han tycktes vilja tala, men nedsväljde ordet. Hade han föresatt sig att aldrig mera tilltala mig? Om så var, segrade hans bättre natur, då han slutligen frågade:

— Ni har ej läst denna lilla skrift, förmodar jag?

— Jag svarade att jag läst densamma.

Han tycktes invänta mitt omdöme, men, icke tillfrågad, hade jag ej lust att yttra mig. Hans blick fästade sig med mildhet på mig; det var en bön i det blå ögat, en förebråelse, förenad med oro. Jag tog några oskurna pennor på mitt bord och började skära dem; knifven var slö, och jag sårade mig i fingret.

— Maladroite! utropade han, hon hackar sönder sina fingrar.

Han släppte hunden, tog penna och knif ifrån mig samt började formera dem med en vana och snabbhet, som om det skett med en mekanisk machin.

— Tycker ni om den lilla boken? frågade han.

Undertryckande en gäspning, sade jag, att jag knappast kände innehållet.

— Har den då ej gjort intryck på er?

— Jag blef sömnig.

Efter något uppehåll sade han, att jag alldeles icke behöfde antaga en sådan ton emot honom. Jag var elak, och han var ledsen att ej i ett andedrag kunna uppräknat alla mina fel. Gud och naturen hade gifvit

mig "trop de sensibilité," för att ej vara djupt rörd af en så mäktig kallelse.

— Jag är icke alls rörd, svarade jag hastigt.

Som bevis på denna sanning, upptog jag ur min ficka en alldeles torr och ren näsduk.

Nu gjorde han mig till föremål för en straffpredikan, som var i den gamla andan; jag lyssnade och njöt, och efter dessa stumma dagar klingade denna, just icke i så alldeles valda termer utförda harang behagligare än någon musik i mina öron; medan jag stillatigande afhörde densamma, tröstade jag mig sjelf och Sylvia med innehållet af en bonbonnière, en present af Emanuel. Han tyckte om, att äfven se den minsta af sina gåfvor värderad af mig; blickande än på mig och än på den lilla favoriten, bortlade han sin pennknif och satte en bundt nyskurna pennor i min hand, sägande:

— Dites donc, petite soeur, säg öppet, hvad har ni tänkt om mig under de två sista dagarna?

Jag svarade intet; mina ögon fylldes med tårar, och jag fortfor att smeka Sylvia.

Mr Paul, stödjande sig emot bordet, sade, i det han böjde sitt hufvud emot mig:

— Jag kallade mig er broder, och om jag är er broder eller er vän, vet jag knappast sjelf; jag vet blott att jag önskar ert bästa . . . att jag knotar på mig sjelf . . . ni är farlig; mina bästa vänner varna mig för er.

— Lyssna till edra vänner, lyd dem och var för all del försigtig, sade jag.

— Det är er religion, er besynnerliga, katterska trosbekännelse, som har omgifvit er med, jag vet ej hvilken olycksalig rustning. Ni är god; Père Silas säger att ni är god; han håller af er, men er stolta, fruktansvärda protestantism . . . i den ligger faran. Den uttrycker sig stundom i edra ögon och gifver tonfall

åt er röst, som kommer mig att rysa. Ni är icke mångordig, icke meddelsam, men när ni nu vidrör den der skriften . . . min Gud, jag tycker mig se Lucifer sjelf småle.

— Denna skrift har verkligen ej ringaste värde för mig . . . än sen?

— Icke värdera en skrift, som andas den renaste tro, kärlek och barmhertighet? Jag trodde den skulle röra er; så mild, som den är, räknade jag säkert derpå, och med en bön lade jag den på ert bord. Jag måste i sanning vara en syndare. Himmelen lyssnar icke till mina varmaste blickar, och ni föraktar min lilla gåfva . . . o, det smärtar mig.

— Monsieur, jag föraktar den icke, när ni gifvit mig den. Sitt ned och hör mig. Jag är ingen hedning, jag är ej förhärdad, ej ochristligt sinnad, ej färlig, som de sagt er; jag vill ej störa er i er tro; ni tror på Gud, Christus och Bibeln, och det gör äfven jag.

— Men tror ni på bibeln och omfattar ni den uppenbarade religionen? Hvar är gränsen för den sträfva, sorglösa och kalla tro, som ni och ert land bekänna? Père Silas har derom gifvit mig några mörka vinkar.

Jag lät honom förstå att dessa mörka vinkar voro endast jesuitismens listiga förtal. Vi talade denna afton allvarligt och upprigtigt med hvarandra; han argumenterade; det kunde icke jag; han hade behöft en motpart, som med lika lätthet, som han, på logisk väg kunnat bevisa sin sats; men han var van vid mitt sätt att uttrycka mig; han följde mig på alla mina vägar, äfven när de veko af åt annat håll, fyllde luckorna och förlät de stammande ljuden, icke längre främmande för honom. Nu, när vi voro i godt förstånd med hvarandra, kunde jag försvara min trosbekännelse och förmådde äfven att i något afseende lugna hans fördomar; han var ej tillfredsställd, när han gick,

men han insåg dock att alla protestanter icke nödvändigt måste vara, hvad hans biktader hade yttrat, gudlösa hedningar. Han kunde till och med inse, att äfven de lyste vördnad för ordet, det sanna ljuset, samt betraktade lifvet ur en annan religiös synpunkt; han kunde till någon del fatta, att fastän föremålen för katolikernas och deras tillbedjande icke voro alldeles desamma, var deras Gudadyrkan kanske ännu djupare och allvarligare.

Jag fann att Père Silas, eburu, jag upprepar det ännu en gång, i det hela en god menniska, fastän advokat för en dålig sak, hade brännmärkt protestanterna i allmänhet och mig sjelf särskildt, i det han gifvit oss förolämpande benämningar. Med den upprigtighet, som utmärkte m:r Emanuels karakter, omtalade han det för mig, under det att han betraktade mig med en öm blick, men som tillika antydde en viss fruktan att det vore sanning i anklagelserna. Père Silas hade på nära håll bevakat alla mina steg och visste att jag besökte alla tre de protestantiska kapellen i Villette, det franska, tyska och engelska, d. v. s. den Prestbyterianska, Lutherska och Episcopalkyrkan. Här af slöt den vördige fadren, att man icke kunde vara till den grad tolerant mot andra religionssektor, om man sjelf var fästad vid någon. Ofta hade jag anställt mina betraktelser öfver den obetydliga skiljaktigheten emellan dessa tre sekter, som i det väsendtliga möttes; enligt mina åsikter var det ej något, som hindrade dem från att en dag förenas till ett helt; jag vördade dem alla, fastän jag i hvar och en af dem tyckte mig i formen finna någon brist. Detta sade jag m:r Emanuel, äfvensom att jag ansåg det Bibeln borde vara utgångspunkten för vår tro och icke sekternas olika dogmer, hvilka namn de än egde, och af hvilken nation de än månne vara.

När han lemnade mig, bad han med brinnande andakt, att om jag förvirrat mig på en omväg, Gud måtte leda mig på den rätta vägen. Jag hörde buru han, då han hunnit tröskeln, mumlade några ord till "Marie, Reine du Ciel, att hans tro måtte bli min!"

Besynnerligt, icke egde jag detta feberaktiga begär att leda honom från hans faders tro. Katholicismen misshagade mig; den föreföll mig, som en bild, blandad med guld och lera; men denne katolik syntes mig hafva funnit de renaste elementerna af sin religion, som han bevarat i ett barnafromt hjerta, hvilket Gud måste älska.

Föregående samtal egde rum klockan emellan 8 å 9 på aftonen i ett skolrum på den lugna Rue Fossette, beläget åt en öppen, men afskild trädgård. Troligen hade dess eko samma timma, eller något sednare, under aftonens lopp fullgjort sin skyldighet och burit detsamma till biktstolen i kyrkan vid Rue des Magés. Häraf följde, att Père Silas aflade ett besök hos madame, öfvertalande henne, att åt honom öfverlemna den engelska, kätterska lärarinnans andliga ledning.

Till följe deraf, lemnade han mig en mängd böcker, men som dessa icke alls öfverensstämde med mina religionsåsigter, genomögnade jag dem blott; dessutom hade jag en bok under min kudde, i hvilken vissa kapitel framställde läror och efterdömen, som ej af något i verlden kunde öfverträffas, och som tillika anslag mitt hjertas innersta strängar.

Père Silas visade mig Romerska kyrkans vackraste utsida, hennes goda verk, och bad mig döma trädet efter frukten.

Jag svarade, att dessa goda verk voro icke hennes frukter, de voro blott hennes öfverflödande blommor, det fagra löfte, hon gaf verlden. Den blomma egde ej barmhertighetens vällukt; dess utbildade äpple var okunnighet, förnedring och skenhelighet. Af menni-

skornas sorger och tillgifvenhets-känslor smidde man bojor, för att fångsla dem; de fattiga föddes, kläddes och herbergerades, för att sedan, genom den förbindelse, i hvilken de stannade till kyrkan, evigt fjettras vid densamma. De fader- och moderlösa uppfostras af kyrkan, blott för att sedan stanna inom dess område. De sjuka vårdades, på det att de efter kyrkans former sedan skulle dö; män, såväl som qvinnor, tvingades på det mest barbariska sätt, att försaka en värld, som Gud skapat af kärlek till sina barn, och man lade det tyngsta kors på deras skuldror, för att underkasta dem kyrkans tyranniska regering.

För människans sällhet hade hon gjort litet, för Guds ära ännu mindre. Tusende vägar hade blifvit anlagda under det tyngsta arbete, berg voro brutna och klippor sprängda till deras grund, och för hvad? För att ett presterskap måtte hinna höjderna af världslig storhet, på det att detsamma slutligen med en väldig hand måtte föra spiran öfver deras Moloch, "kyrkan."

Så är icke Guds vilja; och om Hans son ännu bure världens sorger, skulle han begråta hennes grymhet och ärelystnad, så som han fordom grät öfver Jerusaleem.

O, j herrsklystna! o, j med tiaren på edra hjessor, som egen till syftemål att eröfra världens konungariket! En timma slår, då äfven edra hjertan skola brista i döden; då uppenbarar sig en barmhertighet, som öfverträffar det varmaste menskliga deltagande, en kärlek, starkare än den död, hvars anlete äfven j måsten skåda, innan j fallen för dess lia; en kärlek, större än någon synd, äfven er; en kärlek, som försonar världen . . . men, som icke frikänner påfveväldet.

Min tredje frestelse var att skåda kyrkan i all dess prakt. Man förde mig till kyrkorna vid högtidliga tillfällen, på deras största, festliga dagar; man visade mig de påfliga ceremonierna i deras högsta prakt; jag betraktade dem.

Många människor, män och kvinnor, utan all fråga mig i tusende afseenden öfverlägsna, hafva mottagit intryck af all denna ståt, hafva förklarat, att, oakadt de invändningar, de mottagit af sitt förstånd, har deras inbillning varit beherrskad. Men jag kan icke säga detsamma. Hvarken processioner, tusende brinnande vaxljus, berusande vällukter, ej heller dessa praktfulla, presterliga skrudar gjorde det ringaste intryck på min inbillning. Det var i mina ögon endast osmakligt prål, och för mycket uppblandadt med materien, för att ega äfven den minsta slägt af poesi.

Detta sade jag icke Përe Silas; han var gammal, han hade för mig personlig välvilja, jag hade ej hjerta att såra honom i hans heligaste känslor. Men om aftonen på en viss högtidsdag, då jag från balkongen af ett större hus var vittne till en stor ceremonie, till hälften andlig, till hälften militärisk . . . prester med relikier och soldater med vapen, en gammal korpulent erkebiskop, klädd i kambrik och spetsar, liknande en grå kaja, smyckad med paradisfjädrar, samt en skara af fantastiskt med blomsterguirlander utstyrda flickor, yttrade jag till monsieur Paul:

— Sådana ceremonier tycker jag icke om; jag vill ej se dem mera; och, hafvande lugnat mitt samvete genom denna förklaring, fortfor jag, talande tydligare och mera flytande än jag brukade: jag sade honom, att jag på intet vilkor ville öfvergifva min trosbekänneelse, att ju mera jag såg af catholicismen, ju mera vidhänge jag protestantismen; att utan tvifvel hade hvarje kyrka någon villfarelse, men jag hade aldrig

lifligare insett, huru ren min var, jemförd med hennes, som med sitt falska prål nu afslöjat sitt anlete, för att väcka min beundran. Jag sade honom, huru enkla våra kyrkobruk voro, ej flera, än som var nödvändigt, för att iakttaga den vördnad, som stoftet måste ega, när det nalkades sin Skapare. Jag sade honom äfven, att jag hade ingen böjelse att beskåda blommor, vaxljus och broderier de stunder, då själen längtade att uteslutande blicka upp till Honom, hvars hem är oändligheten, och hvars varelse är — evighet.

Då jag tänkte på synd och sorg, hade jag ej sinne för sjungande prester och tomma ceremonier; då tyngden af den jordiska tillvarelsen och fruktan för dess upplösning nedtryckte mig . . . då hopp och tvifvel skiftevis intogo mitt hjerta, hade jag blott en längtan, den att ropa:

— Gud vare mig syndare nådig!

När jag sålunda uttalat min trosbekännelse, söndrande mig sjelf från honom, till hvilken jag meddelat mig, berördes slutligen en sträng, ett svarande eko, en ljuf, harmonisk sträng, som förde tvänne stridande själar tillsammans.

— Må presterna och theologerna säga hvad de vilja, sade Paul Emanuel, Gud är god och älskar oss alla. Tro då hvad ni kan tro, och som ni kan; en bön hafva vi åtminstone gemensamt: Gud vare mig syndare nådig!

Han lutade sig mot ryggstödet af min stol, i det han efter någon tystnad fortför:

— Den Gud, som skapat fästet, och från hvars andedrägt allt lefvande här och ofvan stjernorna utgått . . . hvad tänker han om skiljaktigheterna af människornas tros-åsigter? Men för Gud finnes hvarken tid eller rum, mått eller jemförelse? I vår ringhet förödmjuka vi oss inför Honom och vi göra rätt . . . ett

enda hjertas kärlek, en enda själs framhårdande i den tro och sanning, han förordnat, äga för honom samma betydelse, som drabanternas rörelser omkring deras planeter, och planeternas omkring deras solar, och solarnas rundt omkring denna osedda, ofattliga medelpunkt, som anden endast med yttersta ansträngning förutspått. Gud skydde oss alla, Gud välsigne er, Lucie!

16.

Solsken.

Det var väl tänkt af Paulina, att afböja all ytterligare skriftväxling med Graham, till dess hennes far gifvit sin tillåtelse till deras förbindelse; men doktor Bretton kunde icke bo på en halfmils afstånd från hotell Crécy, och icke ofta besöka detsamma. De älskande hade först det redliga uppsåtet att ej närma sig hvarandra, och i hänseende till yttrandet af deras kärlek voro de sina föresatser trogna, men i sina känslor voro de hvarandra nära.

Allt, hvad som hos Graham var bäst, sökte Paulina; allt det ädla inom honom vaknade och utvecklade sig i hennes närvaro. Med hans flygtiga tycke för miss Fanshaw föreställde jag mig att hans själ och förståndsgåfvor hade föga beröring, men nu var det hans förnuft, hans smak, hans känslor, som voro fångslade. Alla dessa förmögenheter törstade efter näring. Jag kan icke säga att Paulina med afsigt ledde samtalet på böcker eller tänkte på att väcka hans reflexionsförmåga, ty hon ansåg honom i dessa, som i alla afseenden, fullkomlig; det var Graham sjelf, som först händelsevis nämnde någon bok, han läst, och när han af hennes svar hörde att deras smak och känslor harmonierade, fortsatte han samtalet och talade eldigare

och bättre än någonsin öfver dessa ämnen. Hon lyssnade med förtjusning och svarade med liflighet. I hvarje af hennes ord tyckte sig Graham höra de mest melodiska toner; i hvar och ett af dem fann han ett inspirerande magiskt väljud, hvilket för honom öppnade en förut knappast känd skattkammare, framställde för honom en icke anad makt i hans eget förstånd och, hvad bättre var, den godhet, som låg på djupet af hans hjerta. Den ena af dem fann alltid behag i det sätt, på hvilket den andra talade; rösten, språket samt uttrycken anslog; hastigt möttes deras tankar, ofta sammanparade, liksom väl valda perlor, på ett och samma halsband. Af naturen hade Graham ett glädtigt och skämtsamt lynne, Paulina icke: mottog hon ej intryck af andra, var hon allvarsam och tankfull, men nu var hon glad, som en lärka. Huru ljuf, huru intagande, hon syntes mig i sin lycka, kan jag knappast beskrifva, men beundrande följde jag henne med mina ögon. Och denna svaga isskorpa, denna blyga återhållsambet, hvar var den nu? Ack, Graham hade ej länge kunnat utvärda densamma; under hans ljufva inflytande vek den småningom bort. Nu började de tala om de gamla Bretton-dagarna, först kanske med en slags fruktan, men som snart öfvergick till en öppen förtrolighet. Om läsaren påminner sig, gaf han en gång Lucie Snowe den kommissionen, att erinra lilla Polly om gamla minnen, hvilket hon med en viss sträffhet afslog; men nu hade han sjelf åtagit sig densamma, och hastigare funno nu de ord, som halkade öfver hans vackra läppar, väg till hennes hjerta, än dem jag kunnat säga.

Öfta, då vi voro allena, sade mig Paulina, huru hon beundrade hans skarpa minne. Han hade påmint henne, huru hon en gång hade tagit hans hufvud mellan sina händer och, smekande hans långa lejonmahn, utropat: "Graham, jag tycker om dig!" Han berättade henne, huru hon ville sitta på en pall vid hans sida, och med

dennas tillhjälp klättra upp i hans knä. Han hade tilllagt, att han ännu i dag kunde erinra sig, huru det kändes, när hennes små händer vidrörde hans kinder eller begrofv sig sjelfva i hans tjocka hår; han ihågkom huru hennes lilla pekfinger, darrande, placerat sig i den lilla gropen af hans haka, som hon kallat "en liten täck grop," då hon sedan blickat in i hans ögon, sägande: "att han hade ett fint, ovanligt ansigte, mycket ovanligare än hans mammas och Lucie Snowes."

— Barn, som jag var, anmärkte Paulina, kan jag ej förstå, huru jag kunde vara så dristig. Nu synas mig hans lockar otillgängliga och, Lucie, jag känner en slags fruktan, när jag betraktar hans bildsköna haka och hans grekiska, regelbundna anletsdrag. Man kallar flickor vackra, men han är icke lik en flicka, och kan, förmodar jag, således icke kallas vacker, men hvad är han då? Männe andra se honom med mina ögon? Hvad säger du, Lucie?

— Jag ser aldrig på honom, Paulina . . . var en gång mitt svar på hennes många frågor . . . jag såg honom för ett år sedan, innan han igenkände mig, och sedan tillslöt jag mina ögon.

— Hvad menar du, Lucie?

— Jag menar att jag värderar visioner och fruktar att blifva blind.

Jag ansåg det bäst att genom ett allvarligt svar en gång tillsluta hennes läppar, då dessa ljufva förtroenden i ett ömt, passioneradt språk flödade öfver desamma. Om sin älskares skönhet talade hon aldrig mera.

Men hon kunde dock icke upphöra att tala om honom; någongång föll rösten in i de ljufvaste, ömmaste, mest melodiska tonfall, men som stundom tröttade och plågade mig; hon, som med sina klara, goda ögon betraktat en molnfri lycka, tänkte blott att Lucie var — nyckfull.

— Spartanska flicka, stolta Lucie, sade hon småleende, Graham säger att du är den besynnerligaste, nyckfullaste, lilla qvinna, han känner; men att du har en förträfflig karakter, och det tänka vi båda två.

— Ingen af er känner mig; haf den godheten att göra mig så litet, som möjligt, till ert samlatsämne. Mitt lif har sin egen rigtning, långt skiljd ifrån er.

— Men vårt, Lucie, är ett skönt lif eller, rättare, skall blifva det. Du skall dela det.

— Jag skall icke dela någon mans eller qvinnas lif i denna världen så, som du menar det. Jag har måhända ock en vän, som jag kan kalla min, men jag är ej säker derpå, och tills jag det blifver, lefver jag för mig sjelf.

— Men ensamheten är enformig och sorglig.

— Ja, men lifvet kan hafva något ändå svårare att bjuda; ett brustet hjerta är ändå bittrare än melankoli.

— Jag undrar om någon menniska på jorden skall riktigt förstå dig, Lucie.

Ålskande personer ega en viss, dem sjelfva bedärande egoism; de vilja hafva ett vittne till sin sällhet, lika mycket hvad detta vittne än deraf må lida. Paulina hade nekat att mottaga doktor Brettons bref, men han skref ändå; hon kunde ej motstå begäret, att svara honom, men blott för att banna honom. Hon visade mig dessa bref; Grahams voro manliga, ömma, blygsamma, men smickrande. Hennes måste hafva synts honom sköna. Hon hade ej skrivit dem, för att visa sin talang, ännu mindre för att uttrycka sin kärlek. Tvärtom var det hennes afsigt att dölja denna känsla och hämma lågan af hans. Men huru skulle sådana bref kunna motsvara sitt ändamål? Graham hade blifvit för henne mera än lifvet, han var den magnet, till hvilken hon fördes. I allt, hvad han yttrade, i allt, hvad han tänkte, i allt, hvad han sade, i allt, hvad han skref, var för henne något oemotståndligt. Och

denna outtalade bekännelse genomgick alla hennes bref.

— Jag önskade att pappa visste det, mumlade hon, jag både önskar och fruktar det; jag kan knappast hålla Graham från att säga det. Det är ingenting, som jag så lifligt efterlängtar, som att hafva allt detta uppgjort, och likväl bäfvar jag vid tanken på sjelfva krisen. Att pappa först blir ond, det vet jag; jag är nästan säker, att han ogillar mig; det blir en öfverraskning, en missräkning för honom. Jag kan knappast förutse hvad intryck det skall göra på honom.

I sjelfva verket hade ett ljus börjat uppgå för den länge blinde fadrens ögon. Till henne sade han ingenting, men då hon trodde sig obemärkt af honom, såg jag honom oroligt och ömt betrakta henne.

En afton var Paulina i sitt kabinettsysselsatt med brefskrifning, som jag tror, till Graham; hon hade kvarlemnat mig i biblioteket, der jag läste. Bassompierre kom in och satte sig; jag ville aflägsna mig, men han bad mig, med ett uttryck i blick och ord, hvilkas upprigtighet jag ej kunde betvifla, att stanna kvar; han hade tagit plats nära fönstret, öppnade en bordslåda och tog fram en anteckningsbok, i hvilken han bläddrade flere minuter.

Läggande den ifrån sig, sade han:

— Miss Snowe, känner ni min lilla dotters ålder?

— Hon är omkring aderton år, eller huru, sir?

— Denna lilla bok berättar mig att hon är född d. 5 Maj 18—, för aderton år sedan. Hon förefaller mig som tolf à fjorton år.

— Hon är aderton år, upprepade jag, fullväxt och växer ej mera.

— Min lilla juvel! sade Bassompierre i en ton, som påminde om hans dotters accent.

Han satt länge tyst och tankfull.

— Var ej orolig, sir, sade jag, ty jag visste hvad

han kände och tänkte, lika visst, som om han med orden uttryckt detsamma.

— Hon är den enda perla, jag eger, sade han suckande, andra hafva äfven insett hennes värde; man vill taga henne ifrån mig.

Jag svarade icke. Graham hade samma dag ätit middag med oss; både hans blickar och hans konversation hade strålat af en ovanlig glans. Jag föreställde mig att han denna dag låtit förstå det mål, åt hvilket han syflade. Grefve Bassompierre kunde ej för sig sjelf längre dölja hans afsigter. Hafvande en gång funnit tråden, ledde den honom nu genom en lång labyrinth.

— Hvar är hon? frågade han.

— I sitt kabinett.

— Hvad gör hon?

— Hon skrifer.

— Skrifer hon? Emottager hon bref?

— Inga andra än dem, hon kan visa mig och er, sir; de hafva länge önskat att tala med er.

— Ah, de tänka icke på mig, en gammal far; jag är dem blott i vägen.

— Säg icke så, grefve Bassompierre! Men det är bäst att Paulina talar för sig sjelf, och att doktor Bretton blir sin egen advokat.

— Sakerna synas mig vara temligen långt framskridna.

— Ingenting är afgjort, förrän ni samtycker; de älska endast hvarandra.

— Endast? upprepade han.

Af ödet utsedd till deras förtrogna, forlfor jag:

— Hundrade gånger har doktor Bretton varit på väg att af er begära er dotter, men huru modig han än i andra afseenden är, fruktar han er.

— Han må väl, han må väl frukta mig! Han vill taga ifrån mig det bästa, jag eger. Hade han blott

låtit henne vara, hade hon ännu i många år varit ett barn. Äro de redan engagerade?

— De kunna ej blifva det utan ert samtycke.

— Ni talar, nu som alltid, väl, miss Snowe, men jag är bedröfvad; min lilla flicka var allt, hvad jag egde; jag har ej någon annan dotter, ingen son. Bretton kunde vändt sig åt annat håll; det finnes ett tjog vackra, rika arftagerskor, som icke skulle gifvit honom afslag. Han är vacker, är hederlig karl och har utsigter för framtiden. Kan ingen anstå honom utom min Polly?

— Om han aldrig sett Polly, skulle visst många kunnat behaga honom . . . er niece . . . miss Fanshaw, till exempel.

— Ack, jag skulle af hela mitt hjerta velat gifva honom Ginevra . . . men Polly! Jag kan ej gifva honom henne, Nej, jag kan det icke. Han är icke hennes like, tillade han med en viss vresighet i tonen. Hvarför vill han gifva sig med henne? De tala om förmögenhet. Jag är icke någon snål eller egennyttig man, men verlden kan tro så . . . och Polly blir rik.

— Ja, svarade jag; i Villette är hon känd, som en rik arftagerska.

Han föll i djupa tankar. Jag vågade infalla:

— Är det någon annan, sir, som ni skulle föredraga framför doktor Bretton? Är det rikedom och börd, ni önskar hos er blifvande måg?

— Nej, ingen baron, ingen grefve, ingen hertig unnar jag mitt barn.

— Jag har hört, sir, att det är ganska många, som tänka på henne. Får doktor Bretton afslag, komma andra friare. Vore hon än fattig, skulle hon genom sitt vackra ansigte och behagliga väsende intaga alla, som sågo henne.

— Skulle hon, min lilla dotter, anses som en skönhet?

— Hon är skön, sir.

— Prat, förlåt mig, miss Snowe! Jag föreställer mig att äfven ni är partisk. Jag tycker om Polly . . . alla hennes blickar, alla hennes rörelser behaga mig. Men jag är hennes fader. Äfven om jag icke tyckte att hon vore vacker, roade hon mig, intresserade mig, tjusade mig; ni misstager er. Man finner henne icke vacker.

— Hon tjusar och skulle tjusa, som jag nyss sade, utom er rikedom och er ställning i världen.

— Min rikedom och min ställning i världen! Månne det är lockmat för Graham? Trodde jag det så . . .

— Doktor Bretton känner att ni eger båda delarna och värderar, som ni i hans ställe äfven gjorde, dessa förmåner . . . men de äro icke någon lockmat för honom. Han älskar er dotter mycket; han är känslig för hennes vackraste egenskaper, och tager inflytande af dem.

— Hvilka vackra egenskaper har mitt lilla guld? frågade han.

— Minnes ni icke, sir, den dagen, då så många högt uppsatta och lärda män åto middag här?

— Jag kan ej neka, att hon den dagen öfverraskade mig. Hon var ett litet utbildadt fruntimmer; jag log, när jag såg på henne.

— Såg ni icke, huru alla de notabla fransmännen slogo en ring omkring henne?

— Jo, visst såg jag det; men det föreföll mig, som när man roar sig med ett vackert barn.

— Hon hade ganska mycken hållning, och jag hörde fransmännen säga, att hon var genomträngd af qvickhet och behag. Doktor Bretton tyckte detsamma.

— Hon är ett godt och kärt barn, det är säkert, och jag tror icke att hon saknar karakter. Jag kommer ihåg, när jag en gång var sjuk, huru ömt Polly vårdade mig; de trodde att jag skulle dö; ju sjukare

jag blef, ju ömmare blef hon. När jag åter qvicknade till lif, hvilken solstråle var hon ej i mitt sjukrum! Hon rörde sig omkring min stol, så tyst, men så glatt och ljuft. Och nu friar man till henne; o, jag kan ej skilja mig vid henne! tillade han med en suck.

— Ni har sedan längre tider tillbaka känt mistress Bretton och hennes son, inföll jag; det blir en kortare skiljsmessa, om ni gifver henne åt honom än åt någon annan.

— Sannt, sade han. Jag har länge känt Louise Bretton, mumlade han, hon och jag äro, i sanning, gamla, goda vänner: när hon var ung, var hon en älsklig flicka. Ni talar om skönhet, miss Snowe, men ni skulle sett henne; hon var skön, om ni så vill, högväxt och blomstrande, långt mera, än min Polly, min elfva, någonsin kan blifva. Vid aderton års ålder hade Louise en hållning, som en prinsessa. Pojken är lik henne. Han har alltid legat mig om hjertat. Men till lön har han bestulit mig. Min lilla skatt älskade sin fader så innerligt. Nu är troligen allt förbi . . . jag har blifvit henne en börda.

Dörren öppnades och hans lilla skatt kom in. Hon var denna afton skönare än vanligt; den friskaste rodnad färgade hennes kinder. Hennes lockar föllo omkring hennes liljevita hals; hennes hvita dräkt passade efter årstiden. Förmodande att jag var allena, hade hon det nyss skrifna brevet i sin hand; det var hopviket, men oförsegladt. Då hon såg sin far, tycktes hennes steg blifva något osäkra, och färgen på hennes kinder blef starkare.

— Polly, sade Bassompierre med låg röst, i det att ett sorgligt leende krusade hans läppar, rodnar du, när du ser pappa? Det var något nytt.

— Jag rodnar icke, jag rodnar aldrig . . . och en ännu starkare sky för öfver hennes ansigte . . . men

jag trodde att pappa var i salen, jag ville tala med Lucie.

— Du trodde att jag var med Graham Bretton, förmodar jag; men han har blifvit kallad på sjukbesök, dock kommer han snart igen. Du har då sjelf tillfälle att framföra din post.

Hon syntes särad, då fadren återtog:

— Kom då och säg mig hvad du skall göra med det der brefvet.

Hon tycktes tveka; hennes mine liksom sade: "skall jag?" Dock nalkades hon.

— Huru länge har du varit brefskrifverska, Polly? Icke längre sedan än i går skref du rätt fula kräkfötter.

— Pappa, det är ej något bref för er postväska; den person, till hvilken det är ämnadt, skall taga det ur min hand.

— Denna person, gissar jag, är miss Snowe?

— Nej, pappa, icke Lucie.

— Mistress Bretton, då?

— Nej, icke mistress Bretton.

— Hvilken då, min lilla flicka? Säg pappa sanningen.

— O, pappa, sade hon allvarsamt, jag vill säga sanningen; jag är glad att få göra det, glad, fastän jag darrar.

Hon darrade, men, bemannande sig med mod, sade hon:

— Jag afskyr att dölja mina handlingar för pappa. Utom Gud, älskar jag ingen på jorden så högt, som dig! Läs brefvet, läs utanskriften.

Hon lade brefvet på hans knä. Han tog det och genomläste detsamma; hans händer skälfdes, hans ögon glänste. Han hopvek det, och med en öm, sorgsen och sällsam blick betraktade han sin dotter.

— Kan hon skriva så, det lilla tinget, som i går stod vid mitt knä? Kan hon känna så?

— Pappa, har jag skrivit något, som är orätt? Oroar det pappa?

— Nej, ingenting orätt, min lilla, oskyldiga Maria, men det oroar mig, det smärtar mig!

— Hör mig, pappa! Var ej ledsen, jag vill försaka allt . . . hellre dö, rättade hon sig sjelf, än att göra pappa olycklig . . . O, det vore för elakt af mig!

Hon ryste.

— Missagor brevet pappa, vill jag genast sönderriva det; för pappas skull, om pappa befäller det?

— Jag befäller ingenting.

— Befall någonting, pappa! Uttala en önskan, gör blott icke Graham ledsen, bedröfva honom icke, ty jag kunde ej utbärda det. Jag älskar pappa, men jag älskar äfven Graham . . . emedan . . . emedan det är omöjligt att låta bli.

— Den der lysande Graham är en ung skälm; jag älskar honom icke det ringaste; för ett år sedan märkte jag någonting i den gossens ögon, som hans mor ej har i sina, ett djup, som varnade en, för att ej vada för långt ut i den strömmen; men jag har sjelf fallit i densamma.

— Nej, pappa har icke fallit deruti; ni är frisk och välbehållen på stranden; pappa kan göra, huru pappa behagar; er makt är oinskränkt; ni kan skicka mig till ett kloster, och med detsamma krossa Grahams hjerta.

— Jag hade lust att skicka honom till Siberien, honom och alla röda polissonger; jag säger dig, Polly, att jag ej tycker om honom, och det förundrar mig att du gör det!

— Vet pappa, att pappa är elak! Jag såg aldrig förr en så ovänlig, skarp blick i pappas ögon. Det är ett uttryck i pappas ansigte, som icke tillhör pappa.

— Bort med honom! återtog m:r Home, hvilken nu visserligen icke erbjöd någon angenäm anblick.

Han hade äfven något bittert i sitt utseende.

— Jag förmodar att om han reser, packar Polly in sina saker i ett knyte och går med honom; han har vunnit ditt hjerta . . . han har dragit henne från hennes gamle far.

— Pappa, jag sade att pappa var elak, och jag hade rätt; är det ej elakt att tala på detta sätt? Ingen mensklig makt förmår draga mitt hjerta från pappa.

— Gift dig, Polly! Gift dig med de röda polissonerna! Upphör att vara min dotter, blif hans hustru!

— Röda polissoner? Jag undrar hvad pappa menar. Pappa säger ibland, att alla Skottar, edra landsmän, äro fördomsfulla; nu visar pappa att pappa sjelf är det; är det icke skillnad emellan rödt och ljusbrunt hår?

— Lemna den fördomsfulle Skotten. Gå!

Hon såg på honom ett ögonblick. Hon behöfde nu visa ståndaktighet; hon kände sin fars karakter samt hans svagheter och var beredd på den scen, som nu pågick; hon var icke öfverraskad och hon hade föresatt sig att visa en viss värdighet, men den var ej långvarig. Hastigt framlyste hennes själ i hennes ögon; hon föll i hans famn.

— Jag vill ej lemna pappa; jag vill aldrig lemna dig, jag vill aldrig göra dig ledsen! utropade hon.

— Mitt lamm, min skatt! utbrast han.

Han sade ej något mer på en lång stund; dessa två ord uttalades med en i sanning bruten röst.

Det var mörkt i rummet. Jag hörde en rörelse, jag hörde steg i rummet utanför; tänkande att det var någon betjent som kom med ljus, öppnade jag sagta dörren, för att hindra hans inträdande. Jag steg ut i förmaket; ingen betjent var der; en högväxt man hade

lagt sin hatt på bordet; långsamt tog han af sig handskarna; hans läppar voro slutna, men hans ögon sade:

— Lucie, kom till mig!

I hans anletsuttryck kunde den, som kände honom, läsa den feberaktiga spänning, i hvilken hans själ var.

— Är greve Bassompierre derinne, är han icke? Han visade på biblioteksdörren.

— Jo.

— Har han förstått mig?

— Ja, Graham.

— Jag kommer troligen att inkallas för hans domstol, hon är kanske redan der.

— Monsieur Home (så kallade vi honom stundom) talar med sin dotter.

— Ha, Lucie, det är en skarp stund.

Han var häfligt upprörd; hans händer darrade; man såg att det var hans lufs sällhet, som frågan gällde.

— Är han mycket uppretad? frågade han.

— Hon är mycket trogen, svarade jag.

— Hvad vill det blifva af mig?

— Du är född under en lycklig stjärna, Graham.

— Är jag? Ljufva sierska! Så uppmuntrad skulle jag i sanning hafva ett klenmodigt hjerta, om jag misströstade. Jag tänker, Lucie, att alla qvinnor äro trogna. Jag har alltid aktat qvinnan, och jag gör det än; min mor är god, hon är en engel, och du, Lucie, är trofast, som guld, är du icke?

— Jo, Graham.

— Gif mig då din hand, du lilla syster; det är en liten vänlig hand och har alltid varit det mot mig; och nu till det stora vågspelet. Gud vare med mig! Lucie, säg amen.

Han vände sig om, och väntade tills jag sade amen! som jag gjorde, för att göra honom ett nöje;

något af den gamla tjuvningskraften, som jag förr erfor, då jag efterkom hans önskan, erfor jag äfven nu. Jag önskade honom af hjertat lycka, och lycklig måste han blifva; ty, liksom några äro födda att bese-gras, var han född segrare.

— Följ mig! sade jag . . . och jag förde honom till m:r Home.

Fadren såg på honom; dottren dolde ansigtet i sina händer.

— Sir, frågade han, min dom? Afkunna den.

— Bretton, svarade m:r Home, du har på vanligt sätt belönat min gästfrihet. Jag tog emot dig med öppna armar, som en son till min gamla vän; och du tog det bästa jag egde. Jag såg dig alltid med glädje, och det var din lust att betrakta det enda dyrbara ting, jag hade. Du lade dina ord väl, när du talade till mig; jag vill ej säga, att du bestal mig, men jag är bestulen, och hvad jag förlorat, synes du hafva vunnit.

— Jag kan ej ångra det, sir.

— Ångra! Nej, du triumferar, utan tvifvel. John Graham, du härstammar från en högländare, som var hufvudman för sin släkt; du är af Celtiskt ursprung, hvilket synes i dina ögon och böres, när du talar. Du har artighet, du har behag; det röda — förlåt Polly — det ljusbruna håret, skulle jag säga, den hala tungan, det sluga hufvudet, har du allt bekommit i arf.

— Sir, jag saknar ej ära och tro, sade Graham . . . och det äkta, engelska blodet färgade hans kinder . . . fastän, tillade han, jag måste medgifva, att ni i några afseenden anklagar mig rättvist; icke har jag kunnat visa er hvarje tanke jag haft i er närvaro. Jag betraktar er som egare till det dyrbaraste, jorden för mig eger; jag åtrår det; jag eftersträfvar det, och jag begär det nu, sir.

— Du begär mycket, John!

— Mycket, sir; men jag beder derom, såsom om en gåfva af ert ädelmod, hvilken jag aldrig kan förtjena.

— Hör nu på Högländarens tunga! Se upp, Polly, svara sjelf denne artige friare och skicka bort honom.

Hon såg upp med en skygg blick på sin älskare, med en öm på sin upprörde fader.

— Pappa, jag älskar er båda, sade hon, jag kan taga hand om er båda. Jag skickar ej bort Graham, det behöfs icke; han kan bo här; det skall ej medföra något besvär, tillade hon med den enkelhet i uttryck, som någon gång kom både hennes far och Graham att småle.

Nu logo de båda.

— Jo, Polly, för mig blir han i hög grad besvärlig, återtog monsieur Home. Jag behöfver honom icke, Polly; han är för hög och stor och passar icke för mig. Bed honom gå.

— Pappa skall vänja sig vid honom; först synes han utomordentligt hög och stor . . . som ett kyrktorn . . . när jag ser upp till honom; men han är bra, som han är; på det hela vill jag ej ha' honom anorlunda.

— Polly, jag kan lefva utan en måg; vore det den bästa man i hela landet, så ville jag ej gifva min Polly åt honom.

— Men pappa har så länge känt honom; han passar pappa så väl.

— Passar mig? Ja visst! Ja, han har smickrat mig, han har sökt att ställa sig in hos mig af vissa skäl. Polly, vi gifva honom afsked.

— Tills i morgon. Skaka hand med Graham, pappa.

— Nej, tro icke det; jag vill ej vara vän med honom.

— I sjelfva verket ären j vänner. Graham, sträck ut din högra hand! Pappa sträcker nu ut sin; låt dem

nu beröra hvarandra. Pappa, böj på handen . . . så . . . nej, det är ej något handtag . . . pappa gör honom ondt . . .

M:r Home bar på sin hand en ring med diamanter, hvars skarpa facetter gjorde en tryckning på Grahams, hvilket förorsakade en lätt rispa i huden, vid hvilken doktorn log.

— Kom med mig i mitt arbetsrum! sade slutligen m:r Home till doktorn.

Deras samtal var ej långt, men afgörande. Friaren måste, i ansende till åtskilligt, undergå en viss examen. Men han måtte slutligen hafva tillfredsställt den mycket fordrande, men ömme fadren. I sina svar hade han ådagalagt klokhet och ärlighet. Graham hade visat m:r Home, att hans affärer voro rangerade och tilläto honom att försörja hustru.

Fadren och älskaren stego in i biblioteket. Bassompierre stängde dörren och, visande på sin dotter, sade han:

— Tag henne, John Bretton; Gud löne dig efter som du behandlar henne!

Fjorton dagar sednare såg jag trenne personer, greve Bassompierre, hans dotter och doktor Bretton, sitta under de skuggrika träden, som omgäfvat palatset vid Bois L'Étang. De hade ditkommit, för att njuta af den behagliga sommaraftonen. Utanför de ståtliga portarna väntade dem deras vagn, för att föra dem hem. Platsen var angenäm; på något afstånd höjde sig det hvita, höga palatset; en balsamisk ånga utgick från de blomstrande buskarne. Timman var stilla, luften var ljuf, men scenen enslig, endast för denna grupp.

Paulina satt emellan sin far och sin trolofvade; medan de samtalade, voro hennes händer sysselsatta med ett litet arbete; jag trodde först att hon band en bukkett. Nej, en liten, fin sax glänste i hennes knä, med hvilken hon nyss afklippt en hårlock af dem hvardera, och hon var sysselsatt att af den enas grå och den andras ljusa hår bilda en valknut, hvilken hon sammanfästade med en länk af sitt eget hår och inneslöt den sedan i en medaljong, som hon lade vid sitt hjerta.

— Nu, sade hon, har jag gjort en amulett, som har den förtjensten, att bibehålla en ständig vänskap er emellan. Så länge jag bär densamma, kunnen j aldrig tvista med hvarandra.

En amulett fanns i sjelfva verket — Paulina var denna amulett — som gjorde all fiendtlighet dem emellan omöjlig. Hon var bandet, som förenade dem båda och bibehöll öfver dem ett beständigt inflytande. Sin egen sällhet hade hon genom dem, och hvad hon fick gaf hon tillbaka.

”Men är en sådan sällhet möjlig på jorden?” frågade jag, då jag betraktade denne fader, denna dotter och denne blifvande make, nu förenade, lyckliggörande och lyckliga.

Ja, den var möjlig, och utan någon romantisk färgblandning, utan någon öfverdrift af inbillningen fanns den der. Några utvalda ega för dagar, månader och år en försmak af himmelens lycksalighet; och jag tror att om denna sällhet en gång erfärits af de goda (de onda erfara den aldrig) kunna icke dess verkningar någonsin helt och hållet förloras. Hvilka prof, som än följa, hvilka skuggor af sjukdom och död, som förmörka densamma, skall dock dess föregående glänsande sol kasta en färgglans öfver de mörka molnen och mildra det lidande hjertats ångest. Jag går vidare. Jag tror, att menskliga varelser finnas, hvilkas lefnadsförhållanden från vaggan till grafven äro

så lätta, att inga skarpa stormvindar oroa dem under deras resa. Och icke äro alltid dessa sjelfviska och förklemade varelser, utan endast naturens milda, lyckliga skötebarn; milda kärleksfulla män och qvinnor, Guds redskap, utsedda att på jorden bidra till hans namns förherrligande.

Graham Bretton och Paulina Bassompierre blefvo snart förenade genom kyrkans band, och ett sådant Guds redskap blef doktor Bretton; hans svagheter försvunno så småningom, hans dygder mognade. En herrlig lott hade hans ljufva maka vunnit. Hon bibehöll sin makes kärlek; hon bidrog till hans framgång och till hans lycka var hon hörnstenen. Detta sälla par sökte att med frikostig hand sprida glädje och välsignelse omkring sig. Icke voro de fritagna från alla kors, alla motgångar, alla svårigheter. Mer än en gång måste de åt den förskräckelsens konung, som vi på jorden kalla död, lemna sin gård. Bassompierre, äfvensom Louise Bretton, smögo sig, båda komma till hög ålder, bort från dem; mer än en gång hördes ett rop genljuda i deras hem, som lydde så: "Rachel gråter sina barn och låter icke hugsvala sig," men andra barn, friska och blomstrande, ersatte de förlorade. Doktor Bretton såg sin egen ungdom upplifvas i en son, honom lik till utseende och anlag; han hade ädla, högsinnade döttrar, och dessa fostrade han med öm och stadig hand, och de uppväxte friska till kropp och själ.

Kortligen, dessa tvänne varelser, Graham och Paulina, voro, liksom Jacobs mest älskade son, "välsignade med himmelens dagg och jordens fetma." Det var så; ty Gud såg att de voro goda.

17.

Moln.

Men det är ej så för alla. Hvarföre? Hans vilja måste ske, antingen vi undergifvet förödmjuka oss för densamma eller icke. Menskliga impulsen befordrar den; de stundom synliga, stundom osynliga naturlagarna hafva sin gifna bana, sin bestämda fulländning. Med eld och blod, om så behöfves, måste detta bevis skrivas; i eld och blod se vi det öfverallt i naturen, och i eld och blod korsar det stundom vår egen erfarenhet. De lidande hafva styrka att hära bördan af denna sanning. Trötte vägfvarare omgjorda dina länder och se framåt! Pilgrimer och bröder sluten eder vänligt till hvarandra! Genom denna ödemark är vägen mörk för de fleste af oss; jemna och stadiga vare våra steg, vare vårt kors vårt banér! Till staf hafva vi hans löfte, "hvars ord är sanning," till hopp för tiden "hans försyn, som är vårt beskydd, hvars godhet är hvar morgon ny," och till vårt slutliga hem hans famn, "som i himmelen bor" och till premium för vår skoltid en evig salighet. Låtom oss kämpa, att vi må vinna; låtom oss framhärda som goda stridsmän; låtom oss sluta vår bana och behålla vår tro, sägande i lif och död: "är du icke från evighet min herre och min Gud? Vi skola icke dö."

Thorsdagsmorgonen voro vi alla samlade, afvaktande vår lektion i litteraturen. Timman slog, och vi väntade vår lärare. Eleverna i första klassen sulto stilla; deras stilöfningar, nätt inbundna, lågo framför dem. Det var i Juli månad; glasdörren stod halföppen, genom densamma blåste en frisk vind, och plantorna, som slingrade sig öfver dörrträdet, böjde sig inåt, liksom om de haft lidningar att framvisa.

M:r Emanuel var icke alltid punktlig, och vi undrade icke öfver hans dröjsmål, men blefvo öfver all beskrifning öfverraskade, då vi, i stället för hans lifliga varelse, sågo madame Beck helt lugnt och försigtigt inträda.

Hon närmade sig m:r Pauls skrifpulpet, drog shawlen omkring sina skuldror och med stadig och låg ton samt fixerande blick, sade hon:

— Denna morgon inställes lektionen i litteraturen.

Efter två minuters uppehåll, tillade hon:

— Det är troligt att dessa lektioner inställas för en vecka. Under denna mellanrymd af tid skall jag försöka finna någon passande person, som fyller m:r Emanuels plats. Under tiden skola vi försöka att åt andra studier egna hvad vi i detta afseende förlora. Er lärare, fortfor hon, ämnar kanske framdeles att säga er farväl. I närvarande stund har han ej tid dertill. Han ämnar företaga en lång resa och har beslutat, att lemna Europa för en obestämd tid. Mera kanske han säger er sjelf, och i stället för lektionen i litteraturen, skolen i denna morgon läsa engelska för miss Lucie. Hon höjde artigt på hufvudet, drog shawlen omkring sig och lemnade rummet.

Ett sakt mummel hördes; jag tror att några af eleverna gråto.

Bullret, hviskningarna och snyftningarna ökades; hastigt samlade jag hela min styrka och lyckades att återföra disciplin och ordning bland eleverna. Jag ut-

sträckte lektionen till en ansenlig längd och behöll barnen hos mig hela morgonen; jag påminner mig att mitt tålamod var nära uttömdt, när jag hörde flickorna snyfta; deras rörelse var i sjelfva verket af föga värde, endast en hysterisk blödighet. Jag skonade dem icke; jag nästan förlöjligade dem. Jag var sträng; sanningen att säga, var ljudet af dessa snyftningar mig outhärdligt. En liten, vekhertad flicka kunde ej öfvervinna sin häftiga sinneströrelse; men slutligen nödsakad att närma sig, vågade hon icke gifva fritt lopp åt sina tårar och fick derföre ett konvulsiviskt anfall.

Jag hade varit hård emot delta barn. Efter lektionens slut, då de andra aflägsnade sig, befallde jag henne att qvarstanna och gjorde, hvad jag förut aldrig gjort med någon af dem: tryckte henne till mitt hjerta och kysste hennes kind, men sedan jag gifvit vika för denna impuls, skickade jag henne ur rummet, då hon grät mera än någonsin.

Hvarje minut af denna dag var jag i verksamhet; och hade jag haft ett ljus, så hade jag suttit uppe hela natten. Den omnämnda nyheten öfverraskade hela husets personal. Namnet Emanuel rörde sig på hvarje tunga. Hans förbindelse med skolan var samtidig med dess början. Huru förunderligt föreföll icke nu hans hastiga aflägsnande! De talade så mycket, så ofta, att jag slutligen, genom denna mängd af ord, erhöll någon upplysning. På tredje dagen sade de mig, att han skulle segla om en vecka — till Westindien. Jag forskade i madame Becks ögon, för att härå få ett vägrande eller stadfästade svar, men hon sade icke ett ord, som kunde gifva mig någon ledning härutinnan.

— Hans aflägsnande var för henne en omätlig förlust, sade hon. Hon var van vid sin släktinge; han hade blifvit hennes högra hand, och hvad skulle hon taga taga sig till utan honom? Hon hade opponerat

sig emot det steg, han tagit, men m:r Paul, sade att det var hans pligt.

Hvarföre är det hans pligt? ville jag fråga; jag hade haft lust, att, då hon inträdde i klassen, sträcka ut min hand och falla tag i henne sägande: stanna och förklara denna dunkla fråga, hvarföre är det hans pligt att landsförvisa sig sjelf? Men madame adresse-rade sig alltid till någon af de andra lärarinnorna, såg aldrig på mig och tycktes icke sätta i fråga, att jag i detta afseende kunde ega något interesse.

Veckan förflöt; man talade ej mera om m:r Emanuels afskedstagande; ingen tycktes tänka derpå, ingen tycktes bekymra sig om, antingen han kom eller icke; de talade oupphörligt, men aldrig vidrördes denna vitalfråga. Hvad madame beträffade, visste man att hon skulle råka honom, men hvad brydde hon sig om, antingen han visade sig eller icke visade sig i skolrummen.

Ändtligen berättade man oss, att hans bestämmelseort var Basseterre på Guadeloupe, samt att det icke var hans egna, utan en väns angelägenheter, som skickade honom från Europa.

Jag hade liten sömn under denna tid, men när jag slumrade, hörde jag en röst öfver mitt hufvud utropa "Guadeloupe," vid hvilken jag spratt till och vaknade, och, oaktadt mörkret, såg jag detta ord i röda och gredelina bokstäfver stå i zig-zag här och hvar.

Min smärta kunde ej mildras, och huru hindra mig från att känna densamma? M:r Emanuel hade under sednare tider varit mycket god emot mig; han hade med hvarje timma blifvit vekare och huldare.

En månad hade knappast försvunnit, sedan vi uppgjort våra theologiska tvister. Icke hade vårt freds-fördrag varit följden af en kall skiljsmessa; vi hade ej varit aflägsnade från hvarandra; han hade kommit oftare, talat mera med mig än förr, och hela timmar

hade vi tillbragt tillsammans. Hans lynne hade varit jemnt, hans ögon glada och hans umgängessätt förtroligt. Han hade frågat mig angående mina lefnadsplaner, och jag hade meddelat honom dem; mitt projekt att bilda en egen skola behagade honom, fastän han kallade det en Alnaschar-dröm. Striderna hade upphört; vårt vänskapsband, grundadt på ömsesidig aktning, var befastadt.

Hvilka angenäma och fridfulla lektioner emottog jag icke under denna tid! Inga stickord öfver mina intellektuella brister, inga hotelser att skymfas offentligen! Inga pikar, inga hänande loftal, utan i det stället en mild ledning och en fördragsamhet, som icke smickrade, men förlät. Stundom kunde hela minuter förgå; utan att han sade ett ord; när då skymningen eller pligten åtskilde oss, brukade han lemna mig med ord, sådana som dessa:

"Ljuf är hvilan! Dyrbar är den stilla lyckan!"

En afton, för knappt tio dagar sedan, gensköt han mig i alléen. Han tog min hand; jag såg upp till honom och trodde att han ville fästa min uppmärksamhet på något särskildt.

"Goda, lilla vän," sade han vekt, "ljufva tröstarinna!"

En ny känsla genomgick hans ton. Hvad menade han? Var det en hänsyftning på en innerligare förbindelse, än den emellan en broder och en syster.

Hans vältaliga blick hade mera att säga, hans hand drog mig med sig, och hans läppar rörde sig. Nej, icke nu! Här i den mörka alléen blefvo vi afbrutna af tvänne olycksbådande gestalter, en mans och en qvinnas, madame Becks och Père Silas. Anblicken af den sistnämnde glömmar jag aldrig; först tillkännagaf han en viss känstofullhet, ehuru blandad med öfverraskning; i minuten derpå lade sig ett moln af papistisk svartsjuka öfver hans ansigte. Han talade till mig med

en viss andlig nedlåtenhet. På sin lärjunge kastade han en sträng blick. Madame sade intet... intet... fastän hennes kusin i hennes närvaro kvarhöll den utländska kätterskans hand i sin, i det han ännu innerligare tryckte den.

Återkallande dessa händelser i mitt minne, kan jag ej beskrifva min förvåning vid den omnämnda resans plötsliga tillkännagifvande; hade jag ej från alla håll hört detta rykte upprepas, hade jag icke trott detsamma. Den sista dagen inföll, och antingen skulle han då säga oss silt farväl eller stum försvinna ur vår åsyn.

Alla uppstego, alla frukosterade på de vanliga timmarna, och alla, utan afseende på den frånvarande läraren, gingo till sina arbeten.

Så likgilligt, så minneslöst, så hänfördt af livets vanliga bestyr syntes detta hus . . . jag kunde knappast andas inom denna tunga, stillastående atmosfer. Vilde ingen låta mig höra sin röst? Var det ej någon, som hade en önskan, ett ord, en bön, till hvilken jag kunde säga . . . amen?

Jag hade sett dem upprymda öfver det största lap-pri . . . öfver en traktering, en helgdag, uppskofvet af en lektion. De kunde icke bedja eller besvärja madame Beck, att ännu en gång tillåta dem se sin lärare, hvilken de älskat, så mycket de kunde älska . . . men huru svag, huru ljum är icke mängdens kärlek! Jag visste hvar han bodde. Jag visste hvar man skulle kunna träffa honom; afståndet var knappast några lärningskast härifrån; men hade han varit i nästa rum, hade jag ej okallad meddelat mig till honom. Om Emanuel velat tyst och obemärkt gå mig förbi, hade det ej varit jag, som stört honom.

Morgonen förföt, eftermiddagen likaså, och jag trodde att han var rest. Mitt hjerta slog våldsamt, och mitt blod flöt ojemnt; en liten verld arbetade trä-

get omkring mig, men tycktes likgiltig för allt, hvad som rörde sig utom den. Desamma elever, som för sju dagar sedan gråtit convulsiviskt, tycktes nu hafva både glömt nyheten, dess vigt och sin rörelse.

Litet före klockan 5 kallade mig madame Beck till sitt rum, för att åt henne öfversätta några engelska bref samt tillika skriva hennes svar. Innan vi skredo till verket, märkte jag att hon försigtigt tilläste dubbeldörrarna till sitt rum och stängde äfven fönstret, fastän dagen var utomordentligt het och frisk luft i rummen ansågs oundgänglig. Hvertill denna försigtighet? En skarp misstanka, ett naturligt misstroende till henne, uppväckte denna fråga. Var det något ljud hon ville utestänga från mina öron?

Jag lyssnade, såsom rofdjuret, när det om vinteraftonen spejar efter någon resande, som det ämnar uppsluka. Jag kunde skriva, fastän jag lyssnade. När jag kommit midt i brevet, hörde jag steg i förstugan och jag stannade pennan. Ingen klocka hade ringt; madame såg på mig, hon hostade, bullrade, talade högre. Nu hörde jag någon inträda i skolrummet.

— Fortsätt! sade madame.

Men mitt öra var fjettradt, min hand äfvenså; de båda skolrummen utgjordes af en annan byggnad; förstugan skiljde dem från boningshuset, men det oakadt, hörde jag hela klassen stig upp.

— De lägga hort något arbete, sade madame.

— Vänta madame, jag vill se hvad det är.

Jag nedlade pennan, för att lemna henne, men hon ville ej tillåta det. Då hon icke kunde kvarhålla mig, steg hon upp och följde mig, som om hon varit min skugga. Jag vände mig om på sista trappsteget.

— Kommer ni också? frågade jag.

— Ja! svarade hon, mötande min blick med ett eget utseende, med en besluten, fastän molnomhöljd blick.

Vi fortgingo, men icke tillsammans, hon följde mig i spåren.

Han hade kommit. Inträdande i första klassens skolrum, såg jag honom der. Ännu en gång såg jag dessa för mig välbekanta drag. Jag förstod att hon ville hindra mig ifrån att möta honom, men han kom.

Flickorna stodo uppställda i en halfcirkel; han tog farväl af hvar och en, tryckte hvarje hand, kysste hvarje kind. Att madame så skulle jägta mig, föreföll mig grymt. När han kom till den sista eleven, vände han sig om, men madame ställde sig framför mig; hon bredde ut sin shawl, för att ännu bättre dölja mig. Hon kände min svaghet, hon kunde påräkna hos mig en moralisk förlamning, en sinnesfrånvaro, som under en dylik crisis skulle lätt kunnat angripa mig. Hon bastade till sin kusin; hon tilltvingade sig hans uppmärksamhet och förde honom till glasdörren, som ledde till trädgården; han kastade ögonen omkring rummet; kunde jag blott hafva uppfångat hans blick, men nu kom hela rummet i rörelse, och min lilla figur blef, genom madames försorg, inblandad i en grupp af mera än trettio personer. Madame hade sin egen vilja; hon skickade bort honom, och han hade ej sett mig, han trodde mig frånvarande. Klockan slog 5, skolan upplöstes och rummet var tomt.

För några minuter utbredde sig mörker öfver mitt sinne och alla tankar afstannade; jag var allena . . . jag ville neddignas under tyngden af min outhärdliga förlust. Hvad skulle jag göra? O, hvad skulle jag göra, då alla mina förhoppningar voro till dess innersta rot uppryckta ur mitt förkrossade hjerta?

Hvad jag skulle hafva gjort, vet jag icke, då ett litet barn, det minsta i skolan, i sin enfald och omedvetenhet af det som händt, inträdde i detta tysta rum, som var vittne till den kvalfullaste, inre kamp.

— Mamsell, hviskade denna späda röst, m:r Paul

har sagt att jag skulle söka er i hela huset, från vinden ända ned i källaren, och när jag fann er, lemna er det här.

Barnet lemnade mig en biljett; en liten dufva tillförde mig detta oliveblad på mitt knä. Det hade ingen utanskrift, endast dessa ord:

"Det var icke min afsigt att taga afsked af er på samma gång, som af de öfriga; likväl hoppades jag att se er i klassen, men jag blef bedragen i min förväntan. Vårt möte är blott uppskjutet, ty jag måste se er innan jag seglar och slutligen tala med er. Var färdig! Mina ögonblick äro räknade; dessutom har jag ett enskildt göromål, som jag ej vill dela med någon, ej meddela till någon . . . ej ens till er . . . Paul."

Var färdig? Det skulle ju vara i afton, han skulle ju resa i morgon? Ja, i detta afseende var jag säker. Jag hade sett i tidningen dagen för skeppets afgang annonserad. O, jag skulle bli färdig, men skulle jag upplefva timman för detta efterlängtrade möte? Tiden var så kort och de intrigerande syntes så vaksamma, verksamma och fiendtliga, att det såg ut, som ett svalg legat emellan oss. Kunde mitt mod besegras? Kunde min ledsagare, mitt stöd, någonsin hinna mig?

Hvem kunde upplysa mig derom? Ändtligen började jag fatta mod, finna någon tröst; det syntes mig, som om jag känt ett af hans hjertas pulsslag förena sig med mina.

Jag väntade min försvarare. Apollyon kom med ett helt helfvete bakom sig. Evighetens plågor, som skriften omförmäler, kunde ej öfvergå dem jag denna afton uthärdat. Jag föreställde mig en viss dag bland de dagar, som ännu icke uppgått, och på hvilken en engel skulle inträda i Hades och lemna, skinande och leende, en profetia om en ovilkorlig förlåtelse, samt upptända hoppets dunkla bloss, men ej nämna dagen, på hvilken

det skulle lysa, i det han, höjande sig mot skyn, blir en stjärna och försvinner i sin egen himmel. Hans testamente är uppskof . . . en olyckligare gåfva än förtviflan.

Hela aftonen väntade jag, i följd af det med den lilla dufvan skickade olivelöfvet, men fruktan intog förtröstans ställe; långa syntes de första timmarna; de flydde slutligen. Den heta Juli-dagen var förtärd, som ett utbrunnet bål; den mångfärgade aftonrodnaden hade ock försvunnit bland blå skyar öfver den bleka, nattliga himmeln.

Bönstunden var förbi och alla hade gått till hvila. Jag ensam kvarstannade i det mörka, väl bekanta skolrummet.

Huru länge jag gick fram och åter i detta ödsliga rum, vet jag icke, men flera timmar måste det hafva varit. Der gick jag, och säker att hela huset slumrade, att ingen kunde höra mig, brast jag slutligen i gråt. Egande min tröst i den stilla natten, och anförtroende mig åt den djupa ensamheten, utgjöt jag mig fritt i dess sköte; men hvilken sorg var helig, var fridlyst i denna boning! Straxt efter klockan 11, en sen timma vid Rue Fosssette, öppnades dörren tyst, men ej förstulet; skenet af en lampa förtog månljuset. Madame Beck inträdde med samma lugna mine, som om ingenting förefallit. I stället för att tala till mig, gick hon till sitt bord, tog sina nycklar och tyckte söka någonting, och hon sysselsatte sig länge med detta förmenta sökande. Hon var lugn, alltför lugn, men slutligen sade hon:

— Hvilotimman är längesedan inne, och husets ordningsregler äro öfverträdde.

Madame erhöll ej något svar; jag afbröt icke min gång; hon ställde sig slutligen i vägen, sägande:

— Lugna er mees och tillåt mig beledsaga er till

ert rum, tillade hon, i det hon försökte antaga en lugn ton.

— Nej, sade jag, hvarken ni eller någon annan skall beledsaga mig. Lemna mig!

— Er säng skall värmas. Goton sitter ännu uppe; hon skall gifva er ett stillande läkemedel.

— Madame, värm er egen säng, tag sjelf stillande läkemedel, mat och dryck, söt och väl kryddad, så mycket ni behagar; och har ni något bekymmer . . . kanske har ni det . . . så begagna er af de palliativer, som edra egna resurser erbjuda. Men lemna mig i fred, det beder jag er.

— Ni måste hafva någon, som vakar öfver er, mees, jag skickar Goton till er.

— Jag förbjuder det. Lemna mig allena. Tag er hand ifrån mig och låt mig sköta mig sjelf! O, madame, i er hand är både is och gift. Ni förgiftar och ni förlamar.

— Hvad har jag gjort er, mees? Icke kan ni vilja gifva er med Paul; han är ej i tillfälle att gifva sig.

— Det är ni, ni och er agent, som lagt hunden i band, sade jag, ty jag visste att hon i hemlighet länge önskat gifva sig med honom, fastän hon kallade honom olidlig och hädade honom för hans religiositet. Hon älskade honom icke, men till följe af egenlyttiga beräkningar ville hon binda honom vid sig; hon var min rival till hjerta och själ, ehuru i hemlighet, under den mest stilla, kalla och lugna yta, hvilken ingen anade, med undantag af hon och jag.

Två minuter stod hon inför mig, under hvilka jag kände, att hela qvinnan var i min makt, ty i denna stund sönderföll den mask och den domino, hon vanligtvis bar, och förvandlades till ett söndrigt nät, genom hvilket jag såg en hjertlös, sjelfvisk och lågsinnad varelse. Stillatigande, mjuk och tam, ehuru i sjelfva verket

missnöjd och uppretad, lemnade hon mig; kanske lika belåten att få aflägsna sig, som jag att blifva henne qvitt.

Denna korta, nattliga scen omnämndes aldrig och föranledde ingen förändring i hänseende till hennes förhållande mot mig. Om hon sedan hämnades, känner jag icke, ej heller om hon, till följe af denna upprigtighet, hatade mig mera. Jag föreställer mig att hennes hemliga filosofi tjänade henne till sköld, samt att hon beslöt att glömma, hvad som tröttade henne att minnas. Hvad jag slutligen bestämdt kan säga är, att under den korta, återstående tiden af vår sammanvaro, gjordes aldrig någon hänsyftning på ofvannämnda uppträde.

Denna natt förflöt: alla nätter, äfven den sista stjernlösa natten, den före upplösningen, måste taga ett slut. Klockan sex på morgonen gick jag ut på gården och tvättade mitt ansigte i det kalla, friska brunnsvattnet. När jag straxt derpå inträdde i ett litet kabinett, såg jag min bild återgifven i en spegel. Jag såg att den var förändrad; mina kinder och mina läppar voro krit-hvita, mina ögon glasaktiga och mina ögonlock svullna och röda.

När jag förenade mig med husets öfriga personal, märkte jag huru hvarje blick fixerade mig; det var, som om de velat se mig in i hjertat. Förfärlig måste jag visst hafva sett ut, ty den yngsta i hela skolan, en liten flicka, som jag skött under en sjukdom, tycktes undra öfver anledningen till min smärta.

— Hvad ni är blek, mamsell, ni är visst mycket sjuk? sade hon, i det hon närmade sig mig.

Hon satte fingrarna i munnen och såg på mig med en enfald, som i detta ögonblick syntes mig skönare än uttrycket af det skarpaste förstånd.

Isabella var icke den enda, som var i okunnighet om anledningen till min sinnesstämning. Ingen hade

gifvit akt på mitt och mr Pauls inbördes förhållande. Han hade kommit och gått, han hade undervisat mig, han hade sökt mig; från den ena månaden till den andra hade han kallat mig, och jag lydt honom.

"Monsieur Paul har något att säga miss Lucie" — "miss Lucie är med monsieur Paul" — var den dagliga bulletinen; men ingen gjorde deröfver några anmärkningar, ännu mindre tadelade oss. Inga hänsyftningar, intet skämt hörde jag. Man trodde mig vara sjuk, hafva hufvudvärk. Jag teg och samtyckte.

Men ingen kroppslig sjukdom kunde jemföras med denna plåga. Den öfvertygelsen, att han rest, utan att säga mig farväl, den grymma vissheten, att ödet, förföljande mig i gestalterna af en svartsjuk kvinna och en fantastisk prest, förbjudit mig att se honom mera, nedtryckte mig till jorden; fram och åter gick jag i ett ensligt rum, öfverlemnande mig åt namnlösa qual.

Madame Beck närmade sig mig ej mera, men skiekade till mig Ginevra Fanshaw.

— Har ni hufvudvärk? var hennes första ord.

Och nu började hon beklaga sig öfver sin egen hufvudvärk.

Detta var andra aftonen efter ofvannämnda tilldragelser. Jag gick upp i sofrummet och lade mig på min säng. Jag hade ej legat fem minuter förrän Goton kom och gaf mig något att dricka. Jag drack häftigt, ty jag var törstig, och drycken var läskande.

— Madame säger att denna dryck skall gifva er en god sömn, sade Goton och gick bort med den tomma bågaren.

I sjelfva verket hade man gifvit mig ett döfvande opiat. Jag vet icke om madame antingen tillredt en större eller mindre dosis, än som var tjenligt, men den verkade, fastän icke på det sätt, hon väntat. I stället för en dvala, blef det en uppretning i sinnena

och nerverna. Jag var under inflytandet af en slags feberyra. Jag steg upp och gick till fönstret; månen lyste i sin skönaste glans; en qväsvande hetta var i rummet. Min uppjagade fantasi bjöd mig att lemna detsamma. Den visade mig Villette vid midnatt i ett eget ljus. Isynnerhet såg jag i min inbillning parken med sina långa, tysta, ensliga alléer; bland dem låg en stor bassin af sten, omgifven af en grönskande, löfrik bädd. Men portarna till parken voro stängda, omgifna af vakt, och man kunde således icke vinna tillträde till denna plats.

Kunde man icke? Det var en punkt, som förtjena- de att tagas i betraktande, och medan jag öfvertänkte densamma klädde jag mig mekaniskt. Ur stånd att hvarken sofva eller ligga stilla, hvad bättre kunde jag göra än kläda mig? Portarna till parken voro visser- ligen stängda, och soldater bevakade dem; men var det då så omöjligt att ändock finna en ingång till densamma?

För ett par dagar sedan hade jag under en promenad händelsevis observerat att en spjela på staket- tet nedfallit, och hade det på detsamma blifvit en öppning, hvilken ingen man, men väl ett mindre frun- timmer vid min växt, kunde krypa igenom; jag tänkte att jag derföre gerna kunde göra ett försök, och att åtminstone en gång vid denna timma skulle hela den månbelysta parken blifva min?

I djupaste sömn befann sig hvarenda varelse i sofrummet. Huru lugn var ej denna timma? Hvad var klockan? Jag kände mig orolig. Der stod en klocka i nedra rummet; hvad hindrade mig från att rådfråga den? Vid månljuset måste dess hvita skifva med sina svarta figurer synas klar och tydlig.

Dörren stod öppen under den varma Juli-natten. Tyst och obemärkt smög jag mig utför trappan. Kor- ridoren hade en utgång, som ledde till den stora för- stugan, hvilken låg utåt gatan.

Tyst! Klockan slog 11. En andelik tystnad rådde i detta kloster. Just som mitt öra uppfångade detta sista slag, hörde jag ett annat svagare ljud, men som hade något på en gång triumferande och sorgligt. Jag längtade att på närmare håll höra denna musik, att ensam vid den sorlande bassinen lyssna till den. Låt mig gå, o, låt mig gå! sade den manande rösten inom mig.

Der i korridoren hängde min trädgårdskostym, min hatt och min shawl. Det fanns ej något lås för den tunga, stora inkörsporten; man behöfde ej söka någon nyckel; porten öppnades inifrån utan något buller. Men kunde jag göra det? Klinkan gaf vid minsta vidrörande efter för min hand. Det föreföll mig, som om jag genom en slags osynlig trollmakt kommit ut på Rue Fossette. Men der kunde jag ej stanna. Till parken ville jag, dit trånade jag.

Jag tog en väl känd väg och anlände till den förnämsta och bäst bebyggda delen af staden; det var säkert derifrån, som jag hört musiken, hvilken nu tystnat, men som jag föreställde mig skulle höras ånyo. Jag gick vidare; andra ljud, liknande en brusande ström, hördes nu; en hel ljusflod bländade mina ögon; klockorna klämtade — hvar var jag? Inträdande på en jemn, stor plats, blef jag inblandad i en talrik, jublande folkskara. Villette var illuminerad; dess innevånare hade lemnat sina boningar. Månens milda ljus bortdog vid det öfverhandtagande klara fackelskenet; lysande drägter, stora ekipager och vackra hästar uppfyllde de breda gatorna. Jag såg äfven omkring tjugo masker. Huru underbart var ej allt detta, var det en dröm, var det en verklighet? Men hvar är parken? Jag borde vara nära den. Midt i densamma måste vara lugnt och skuggrikt; der åtminstone äro hvarken lampor, facklor eller menniskor.

Just som jag till mig sjelf framställde denna fråga, rullade en vagn förbi mig, inom hvilken hvarje ansigte var mig bekant; jag såg dem, men de kunde icke se mig, åtminstone kände de mig icke. Jag såg grefve Bassompierre, jag såg min gudmor, väl klädd och ståtlig, jag såg äfven Paulina Maria, omgifven af en tredubbel gloria, hennes skönhet, hennes ungdom och hennes lycka. När man betraktade detta sköna, glada ansigte, förbisåg man hennes festliga drägt. Att det draperi, som böljade omkring henne, var hvitt och glänsande, var allt, hvad jag vet; midt emot henne såg jag Graham Bretton; det var när hon såg upp till honom, som hennes ögon mottogo sin glans — ljuset, upprepadt i hennes, utgick först från hans.

Det hade för mig ett hänförande behag, att osedd följa dessa vänner, som jag trodde, till parken. Jag såg dem stiga ur vagnen, och nu mötte mig en ny, praktfull syn. Öfver den stora jernporten, mellan tvänne stenkolonner, var af stjernor bildad en lysande hvalfbåge, och i tysthet följande dem under denna båge, hvar voro de, hvar var jag?

I ett féeland, i den mest praktfulla trädgård, lysande af färgrika meteorer; en skog af i rödt och guld glänsande lågor stack hjärt af mot det gröna löfverket. En massa, icke af träd, men af de i arkitektoniskt afseende största konstverk — af altartempel, sphinxer och pyramider; och var det som Egyptens alla under och sinnebilder hastigt blifvit framtröllade till Villette.

I fordna dagar, förmåler sagan, hade en förfärande katastrof invecklat La Basse Cours hederliga innevännare i någon fara, som hotade deras frihet och deras privilegier. Om icke något verkligt krig var för handen, sorlade åtminstone krigiska rygten från alla håll; en slags strid på gatan — ett oväsande — ett springande fram och åter, några uppresta barrikader, några upproriska borgare framkallade trupper, myc-

ken stenkastning och några skott. Traditionen vill veta att patrioterna fallit; i den gamla staden visades en ringmur, inom hvilken martyrens ben blifvit högtidligt begrafna. En viss dag, hvarje år, firades en fest till besagde patrioters och martyrs något apocryphiska minne; på morgonen hade man i Jean Baptiste-kyrkan sjungit ett högtidligt Te Deum; på aftonen hade man spektakel, dekorationer och illuminationer, sådana, som jag nu såg.

Inom fem minuter var hemligheten min, och nyckeln till gåtan, med tillhjälp af mitt minne, i min hand.

Medan jag betraktade bilden af en vit Ibis på en pelare, förlorade jag dem ur sigte, som jag nyss med mina ögon följt, eller snarare, försvunno de, som personerna i en dröm; Paulina och hennes vänner voro borta och jag vågade knappt tro att jag hade sett dem; icke saknade jag dem som ledsagare i detta chaos, ännu mindre som beskyddare under denna natt.

Hälften af de i trakten boende bönderna samt de anseddaste borgarne voro alla synliga i sina bästa högtidsdräkter. Min halmhatt märktes icke ibland mössor och jackor, korta kjortlar och långa kallikokapor; trygg gick jag i avenyerna, i den största trängseln. Men att vara fullkomligt lugn, stod icke i min förmåga, icke heller att vara en passiv åskådarinna. Jag inandades den nattliga luften, lyssnade till sorlet samt betraktade det än starka, än matta skenet. Och hvad hopp och lycka beträffade, hade de och jag nyss skakat händer, men just nu vände jag mig bort från oron och förtviflan.

Under denna vandring hade jag ett obestämdt mål, det att finna bassinen med dess klara djup och dess gröna bädd; jag längtade till dess kristallyta, för att se huru månen der återfann sin bild.

Jag kände min väg, men det var just som om något hindrat mig från att rakt fram fortsätta densamma.

Än var det ett ljud, än något, på hvilket mina ögon fästade sig, som vinkade mig än hit, än dit; redan såg jag de tätt planterade träden omkring den dallrande vattenspegeln, då en sång hördes, som erinrade mig om de toner, hvilka en gång ljödo i nejderna omkring Bethlehem.

Sången, den ljufva musiken, hördes fjerran ifrån, men gjorde ett så mäktigt intryck på mina uppskakade sinnen, att om jag icke haft ett träd att stödja mig vid, hade jag neddignat till jorden. En mängd röster, oräkneliga instrumenter, trumpeter, valdthorn, jägarehorn m. fl., jag vet ej allt hvilka, hördes än närmare, än fjärmare; det föreföll mig som en ström af vågliska brusande torner. Den hördes ännu aflägsnare, och jag följde den outtröttligt; den förde mig nu till en byggnad i Byzantinsk stil . . . en slags kiosk nära parkens medelpunkt. Der stod en mängd personer, lyssnande till en concert i fria luften. Hvad jag hörde var en jägarchör, men natten, den fria luften och framförallt min egen sinnesstämning hade förhöjt intrycket af dessa ljud.

Här var en samling af alla klasser; de elegantaste damer i flor, siden, spetsar och blommor; långa slöjor svajade öfver deras hattar; de sutto på små lätta trädgårdsstolar, och uppvaktande herrar stodo bakom dem. Längre bort sammanträngde sig tjänstemännen, borgerskapet och polisen. Hafvande hvarken makt eller mod att bana mig väg genom en så tätt sammanpackad massa, stod jag så lång bort, att jag i sanning hade ganska svårt att både se och höra.

— Mamsell är ej väl placerad, sade en röst vid min sida.

Hvem brydde sig om att tilltala en så obemärkt varelse? Jag vände mig om, utan att svara, och såg en man, en borgare; i första ögonblicket trodde jag ho-

nom vara en främling, men i nästa minut igenkände jag i honom en bokhandlare, som försåg skolan vid Rue Fossette med dess behof. Denne lille man var i pensionen bekant för sin snarstickenhet, äfven mot sina kunder derstädes; men för enskildt del hade jag ej något skäl att beklaga mig öfver honom; tvärtom hade han alltid mot mig varit välvillig och tjenstaktig. Han hade ett godt, redigt hufvud och var, oakadt sin häftighet, en godhjertad man; mången gång hade det förefallit mig, som om det emellan Mr Emanuel och herr Miret varit ett visst slägttycke, och denna likhet var för mig en förklaring på det interesse han infaf mig.

Besynnerligt nog, denne man igenkände mig i min halmhatt och min tätt kringsvepta shawl; för att förskaffa mig en bättre plats, banade han mig väg genom trängseln och gick ända derhän i sin oegennyttiga tillgifvenhet, att föra till mig en stol från någon närbelägen boning. Mer än en gång hade jag erfårit att de mest grofkorniga män äro ingalunda de minst rättänkande, och de till härkomsten mest underordnade icke de till sina känslor minst grannliga; det tycktes icke alls förvåna denne man, att finna mig här allena, hvilket syntes honom vara ett ännu ytterligare skäl, att visa mig en så mycket större uppmärksamhet. Sedan han försäkrat sig om en god plats åt mig, gick han bort, utan att tillägga ett enda öfverflödigt ord. Det var ej underligt om professor Emanuel gerna rökte sin cigarr i herr Mirets bod, ty dessa två måste hafva passat för hvarandra.

Jag hade ej suttit fem minuter, förrän jag märkte att min hederlige vän fört mig i närheten af gamla bekanta. Midtemot mig suto Brettons och de Bascompierres, och så nära, att jag med min hand kunnat nå den sköna, ljuflva elf-drottning, hvars kostym

syntes utgöra en förening af liljan och dess gröna blad; min gudmor satt äfven så nära, att om jag lutat mig framåt, hade min andedrägt vidrört banden på hennes hatt. De voro mig alltför nära; nyss hade jag blifvit igenkänd af en, jemförelsevis med dem, främmande person, och jag kände mig särdeles besvärad af detta grannskap.

Jag spratt till, när m:rs Bretton vände sig till m: Home, sägande med en viss hjertlighet i rösten:

— Jag undrar hvad min lilla Lucie skulle säga om allt detta, om hon vore här. Det hade varit roligt, om vi haft henne med oss; hon skulle visst mycket njutit deraf.

— Det skulle hon, det skulle hon med sitt känsliga, allvarliga lynne svarade han, och tillade: det var mig ett nöje att se henne alltid så stilla, men ändå så belåten.

Kära voro de mig båda, och äro det ännu i det bevarade minnet af deras godhet. De anade icke de qual, som hade fört ut Lucie midt i natten; man kan nästan säga i feberyra, hjälplös, stående vid vandsinnets brant. Jag länkte ett ögonblick att böja mig öfver deras skuldror och besvara deras godhet med en tacksam blick. Bassompierre kände mig icke fullkomligt, men jag kände honom, jag beundrade och vördade hans ädla, upprigtiga karakter med dess omedvetna enthusiasm. Möjligt var, att jag hade talat, om ej Graham just nu vändt sig om med en af sina behagliga, imponerande rörelser, så olika en annan liten viss mans; det var bakom honom en mängd, framför honom lika många, åt hvilka dessa mörka, blå, lugna ögon kunde dela sin uppmärksamhet, utan att jag utslutande behöfde upptaga den. Men hvarföre vände han sin stol, lutade armbågen mot ryggstödet och betraktade mig oafbrutet? Han kunde icke se mitt ansigte, ty jag höll det nedböjdt, och säkert kunde han ej igen-

känna mig; jag vände mig om, jag ville ej blifva igenkänd. Han steg upp i afsigt att närma sig, och inom två minuter hade min hemlighet varit hans. Det fanns blott ett sätt att undvika honom: med en bönfällande ätbörd tillkännagaf jag att jag ville vara allena; om han varit envis, hade kanske anblicken af den uppretade Lucie framställt sig för honom; han såg på mig, men gaf vika; han skakade sitt vackra hufvud, men var stum. Han återtog sin plats och vände sig icke tillbaka, för att störa mig, med undantag af en enda minut, då en blick, snarare bedjande än nyfiken, liknade den sydliga vind, som stillar jorden, lugnade mitt hjerta. Grahams tankar, i anseende till mig, voro, efter hvad jag hade anledning att förmoda, icke den kalla likgiltighetens. Jag tror, att han i sitt hjertas hem hade en liten vindskammare, ämnad åt Lucie, när hon ville helsa på; den var icke så vacker, som de kamrar, i hvilka han logerade sina manliga vänner; den var ej lik den sal, der han utöfvade sin välgörenhet, icke heller det bibliothek, hvarest han idkade sina vetenskapliga studier, och ännu mindre liknade det den paviljong, der han firat sin brölloppsfest och der hans maka fortfarande herrskade; men genom en fortsatt, bepröfvad vänskap, visade han dock under tidernas längd att han der förvarade ett litet kabinett, öfver hvars dörr var skrifvet "Lucies rum." Jag bibehöll äfven i mitt alltid en plats för honom, en plats, hvars vidd jag aldrig mätte.

Jag vågade ej stanna i hans närhet; det var en farlig plats, jag försakade densamma, och vid första tillfälle smög jag mig bort. Han kanske föreställde sig att det var Lucie, som omgaf sig med denna shawl och skyddade sig med denna hatt, men han kunde ej vara säker derpå, när han ej såg mitt ansigte.

Hade min oroliga ande nu fått ro? Hade jag ej haft nog af detta äfventyr? Var det ej tid att börja

söka tak öfver hufvudet? Nej, icke ännu. Min säng i skolrummet var mig mera motbjudande, än jag med ord kan uttrycka. Mina tankar behöfde skingras; en aning sade mig, att detta nattliga drama blott var börjadt och prologen knappast slutad. Något mystiskt tilldrog sig på denna theater, under Guds fria himmel; aktörer och händelser, som ännu ej framträd på skådebanan, väntade bakom kulisserna. Jag tänkte så; mina aningar hade mycket att säga mig.

Gifvande vika för hvarje armbågsstöl, fördes jag till ett ställe, hvarest flere träd stodo i en klunga, och der trängseln var något mindre. Musiken bördes icke der så starkt, och äfven var man på något längre afstånd från lamporna, men man hade full ersättning genom månskenet. Här hade förnämligast familjerna af borgareklassen slagit sig ned; några af dem, som hade barn, hade ej funnit rådligt att våga sig längre bort bland folkmassan. Tre höga, nästan sammanfätade träd, utgjorde en slags thronhimmel öfver en kulle, på hvilken stod en bänk, som kunde gifva hvila åt flera personer, men hvilken nu var upptagen af blott en enda grupp, af ett litet koteri, som valt denna plats; bland dessa såg jag en fru, hållande en liten flicka vid handen. Just som jag fick den lilla flickan i sigte, snurade hon sig rundt omkring på hälarne; slitande sig från sin ledsagerskas hand, kastade hon sig med sjelfsvåldiga svängningar från den ena till den andra sidan. Dessa mindre behagliga åtbörder voro mig ingalunda obekanta, och vid ett närmare skärskådande igenkände jag barnets kläder; den ljusgredelina pelisen, den hvita svanduns-boan, den hvita hatten, med ett ord, en cherubs välbekanta galadrägt, nemligen den grodungen Desirée Becks . . . och Desirée Beck var det . . . hon, eller ock hennes vålnad. Denna uppteckt skulle jag ansett som ett åkslag, om icke

denna hyperbol då komme något för tidigt; upptäckterna måste gå i stigande, innan de ernå sitt bestämda antal.

Vid hvars hand kunde den älskvärda Desirée så sjelfviskt svänga sig? Hvars handske kunde hon så vårdslöst sönderslita? Hvilkens arm så oförskämtd rycka? Hvars klädningsfäll så oskickligt trampa, om icke sin fru moders hand, handske, arm och klädning? Och der i den indiska shawlen och ljusgröna crêpebatten stod madame Beck frisk, sund och glad.

Underbart nog! Jag föreställde mig, att madame Beck, liksom hennes Desirée, vid denna timma slumrade ljuft och godt inom skolans vid Rue Fossette fridlysta murar. Troligtvis hade de samma föreställning i anseende till "mees Lucie," men vi voro nu alla tre ute på förlustelse i den grannt upplysta parken.

I sjelfva verket var madames utflygt ingalunda ovanlig; jag erinrade mig hafva hört lärarinnorna säga: att ofta, då man trodde madame försänkt i sömnens armar, gick hon, elegant kostymerad, att förströ sig på balen eller operan. Madame Beck hade ej någon särdeles smak för det klosterliga lifvet, och i ymnigt mått, fastän i tysthet, lät hon de verldsliga nöjenas fina kryddor afbryta enformigheten af det lif, åt hvilket hon ofentligen egnade sig.

Hon var omgifven af flera af det maskulina könet, och bland dessa igenkände jag två å tre; först hennes broder, Victor Kint, sedan en annan person med mustacher och långt hår, en lugn, sluten man, hvars drag buro en likhet med någon annans, som jag ej utan rörelse kunde erinra mig. Oaktadt den flegma och förbehållsamhet, som tecknade sig på detta anlete, erinrade det mig dock om ett annat, rörligt, häftigt och känsligt ansigte, ett ansigte, än ljuft, än molnomböjdt, och som nu var för alltid försvunnet från min äsyn.

Ja, denne Josef Emanuel, denne lugne man, erinrade mig om sin liffulle, eldige broder.

Utom herrarne Victor och Emanuel, var det en annan i sällskapet, hvilken äfven var mig bekant. Denne tredje person stod bakom de andra; hans drägt och hvita, skalliga hufvud gjorde honom till den anmärkningsvärdaste i detta sällskap. Det var en andlig man: Père Silas. Läsaren må ej föreställa sig, att prestens närvaro vid denna fest ansågs som stötande och opassande. Den, festen, betraktades icke som ett uttryck af världslig fåfänga, utan som en minnesgård af patriotisk sjelfuppoffring. Kyrkan officierade med ståt vid densamma. Skaror af prester såg man denna natt hvimla i parken.

Père Silas stod bredvid den enda af sällskapet, hvilken intagit den ofvannämnda bänken. Det var en besynnerlig varelse, grann och prålände, men tycktes icke hafva någon form. Man såg väl ett ansigte, men så benrangellikt, så underligt placeradt, att det snarare kunde betraktas som ett hufvud, skiljdt från kroppen och kastadt i någon hög bland kostbara köpmansvaror. Ehuru aflägsen belysningen än var, kunde man dock vid densamma skönja hennes juvelörhängen, stora ringar samt praktfulla, brokiga klädning. Hell madame Walravens, det var du! Denna afton var likheten emellan dig och en trollpacka mera träffande än någonsin! Just nu bevisade den goda frun på det mest handgripliga sätt att hon icke var någon ande, utan en sträf, bitter qvinna, ty när Desirée Beck något för ljudligt bad sin mor att få gå in i den turkiska paviljongen och äta bakelser, trakterade hon den lilla flickan med ett grundligt slag af sin, med guldkrycka prydda käpp.

Der hade jag för mina ögon hela den hemliga juntan (de tre mot mig sammansvurna), madame Walra-

vens, madame Beck och Père Silas. Anblicken af dem alla tre, här församlade, snarare styrkte, än nedslog mitt mod. Jag kände mig hvarken svag, förvirrad eller uppskrämd. De voro tre mot en; figurligen taladt, trampade de mig under sina fötter, men jag . . . lefde ännu.

18.

Gamla och nya bekantskaper.

Liksom fasttrollad vid åsynen af denna trehufvade basilisk, kunde jag ej flytta min fot från stället, der jag stod; den skuggrika platsen, som jag vid det milda lampskenet upptäckte, och der jag hoppades finna en fridlyst vrå, var nu, så tycktes det mig, oåtkomlig. Låt mig nu i korthet berätta läsaren allt, hvad jag under dessa mörka fjorton dagar rygtesvis kunnat uppsnappa, i anseende till ursprunget och föremålet för Emanuels afresa. Dess A var mammon och dess O egennytta.

Om madame Walravens var vederstygglig, som en af Hinduernas afgudabilder, syntes hon dock ega, enligt deras uppfattning, hvilka dyrkade henne, en afgudabilds anseende. I sjelfva verket hade hon varit rik, mycket rik, och fastän hon för det närvarande ej hade någonting, hade hon hopp att en dag återfå sin förmögenhet. I Basseterre på Guadeloupe hade hon en större egendom, som hon för sextio år sedan erhöll, som hemgift, och som vid hennes mans cession blef seqvestrerad, men nu hoppades man att genom en kompetent, för ärlighet känd agent kunna inom några år återfå densamma, ansenligt förkofrad.

Père Silas tog, i och för religionens och kyrkans skull, hvars tillgifna dotter Magloire Walravens var, interesse i denna sak. Madame Beck, en aflägsen släkttinge till den puckelryggiga, och icke vetande henne ega andra anhöriga, hade länge med en moders kärleksfulla omtanka för sitt barn grubblat öfver återfåendet af denna förmögenhet, och hon hade, oakadt madame Walravens oafbrutna ovänlighet, aldrig upphört att kurtisera henne. Madame Beck och presten voro således båda, i och för penningen, lika intresserade för den Westindiska egendomen.

Men afståndet var stort och klimatet äfventyrligt. Den omnämnde agenten måste vara en gudfruktig och tillgifven man; just en sådan man hade madame Walravens i tjugo år haft i sin tjänst, hvars lif hon nedtyngdt och på hvars bekostnad hon lefvat; en sådan man hade Père Silas uppfostrat, och genom tacksamhetens, vanans och religionens band fäst vid sig. En sådan man kände ock madame Beck och hon hade äfven i någon mån inflytande öfver honom.

— Om min fordue elev, sade Père Silas, qvarblifver i Europa, äfventyrar han att gå öfver till en annan religion, ty han har införlifvat sig med en kätterska.

Madame Beck gjorde sina egna anmärkningar och önskade också hans afresa. Hvad hon ej sjelf kunde erhålla, ville hon icke unna någon annan. Hvad madame Walravens beträffade, ville hon återfå sina penningar, och det var ingen, hon ansåg så lämplig till att uträtta uppdraget. På detta sätt insnärjde dessa tre egennyttiga personer den oegennyttigaste människorna på jorden i sina garn. De vädjade till hans människokärlek, de anförtrodde sig och sina intressen i hans händer. De begärde blott att han två å tre år skulle egna sig åt dem. . . efter denna tid skulle han uteslutande få lefva för sig sjelf; men de hoppades

kanske att han, innan dessa år tilländalupit, försvunnit från de lefvandes antal.

Ännu hade aldrig någon med förtroende lagt sitt öde i Emanuels händer, och han skjutit detsamma ifrån sig. Hvad hans enskilda motvilja och inre smärta vidkom — äfvensom hans planer för hans egen framtid — var det ingen, som efterfrågade, kände eller omtalade dem. Allt detta var mig obekant. Hans sammankomster med hans bigtfader kunde jag måhända gissa; att denne i religionens och pligtens namn uppmanat honom att resa, anade jag; och han hade rest, utan att lemna mig ett ord, en rad eller ett tecken: här slutades min kunskap.

Med pannan lutad mot mina händer, satte jag mig ned bland träden. Hvad mina grannar sade hade jag kunnat höra, om jag velat, ty jag var dem temligen nära; men nu talade de endast om klädsel, musik, illumination och den vackra natten. Jag lyssnade, om jag skulle höra dem säga: "han får vackert väder till sin resa, Antigua (hans fartyg) får gynnsam vind." Men ingen sådan anmärkning undföll dem; hvarken Antigua, hennes kurs eller hennes passagerare näundade man.

Madame Walravens syntes orolig, hon vände hufvudet än åt sidan, än åt träden, än åt den böljande folkmassan, liksom om hon otåligt väntat någons ankomst.

— Hvar äro de? Hvarför komma de icke?

Dessa ord hörde jag henne mumla en gång, men slutligen uttalade hon högt, som om hon velat hafva svar på sin fråga, dessa i sig sjelfva ganska enkla ord, men vid hvilkas blotta ljud jag spratt till:

— Mina herrar, mina damer, hvar är då Justine Marie?

Justine Marie, hvilkens namn var det? Justine Marie — den döda nunnan — hvar var hon? Var hon i sin graf, skulle madame Walravens då behöfva henne? "Du skall gå till henne, men hon skall icke komma till dig," skulle jag hafva svarat, om man tilltalat mig, men ingen varelse bemärkte mig; ingen syntes hvarken förvånad eller öfverraskad.

— Justine Marie kommer; nu är hon i kiosken, hon skall snart vara här, svarade man.

Nu började man prata om diverse, men allt så afbrutet, att jag ej deraf erhöll något sammanhang. Slutligen hörde jag att det blef fråga om ett giftermål, om en förmögenhet, men för hvem kunde jag ej uppfatta. . . kanske för Victor Kint. . . kanske för Josef Emanuel. Sedermera trodde jag mig finna, att dessa hänsyftningar, detta skämt angick en ung, vacker, tysk yngling i sällskapet, kallad Henrik Mühler. Tid efter annan inföll madame Walravens med ett hest, stråft ord. Désirée Beck, som hon följde med en oaf-låtlig uppmärksamhet, kunde ej röra sig, utan att den gamla stötte till henne med sin käpp.

— Se der, ropade en af herrarna, der kommer Justine Marie!

Det var för mig ett ganska eget ögonblick. Jag påminde mig nunnan på väggen; genast framstälde sig denna sorgsna historia för mitt minne; jag tänkte på visionen på vinden, synvillan i alléen och trädet; en aning sade mig, att upplösningen på alla dessa underbara företeelser skulle snart komma. Ack, när inbillningen en gång skenar öfver skacklarna, hvar stannar hon? Hvar finnes ett så löflöst träd, hvar finnes en så obemärkt gångstig, ett så oskadligt djur,

som icke fantasien kläder i en andelik form och deraf skapar ett spöke?

Hittills hade jag sett detta spöke endast genom ett mörkt glas; nu såg jag det ansigte mot ansigte.

— Hon kommer! utropade Josef Emanuel.

Jag lutade mig framåt; den lilla kretsen tycktes liksom lemna rum för en ny, välkommen gäst. I detta ögonblick bar man händelsevis förbi en fackla på ungefär en alns afstånd från mig. Hvem är hon lik? Hvilken klädning bär hon? Hvar är hon? Dessa frågor gjorde jag mig sjelf, dragande efter andan.

I stället för det klosterlika väsende, som, så tillsägendes, fastborrat sig i min fantasi, såg jag en af Villettes unga, friska och vackra flickor; hennes kinder voro runda, hennes ögon milda, hennes hår rikt; hon var väl klädd; hon var icke ensam, utan åtföljd af tvänne äldre personer, som hon kallade sin onkel och sin tante. Hon pratade och skrattade och syntes vara en lefnadsglad, vacker borgareflicka.

Vi skola icke blott kasta våra ögon på staden Villettes unga skönhet, icke blott nyfiket betrakta tanten och onkeln, utan äfven en tredje person, som följde dem. Kunnna vi neka honom en minuts uppmärksamhet? Vi urskilja honom på långt håll. Läsare, han har anspråk på oss; vi möta honom icke för första gången. Jag sammanknäppte hårdt mina händer, jag drog ett djupt andetag, jag återhöll ett skri, jag gaf ej ifrån mig ett ljud, jag var orörlig, som en sten. Men jag visste på hvem jag såg; oakadt många näters tårar fördunklat mina ögon, visste jag på hvem jag såg. De hade sagt, att Antigua seglat. Madame Beck sade så; men hon sade osannt, ty om Antigua seglat, så hade Paul Emanuel stannat kvar. Var jag glad? En tyngd föll från mitt bröst. Hade jag skäl att erfarra någon glädje? Fråga först hvilka omständigheter, som föranledt detta uppskof? Hade jag ej

någon del i detsamma, var det ej någon, som det närmare angick?

Men hvem kan denna unga flicka, denna Justine Marie egentligen vara? Icke en främling, läsare. Jag har sett henne förr; hon var ofta om Söndagarna hos madame Beck. Hon var en slägtinge till fruarna Beck och Walravens; hon var uppkallad efter den heliga nunnan, som kunnat vara hennes tante, om densamma nu lefvat. Hennes faders namn var Sauveur. Hon var en rik flicka, och m:r Emanuel var hennes förmyndare, några sade hennes gudfar. Denna familje-liga önskade att den rika flickan skulle gifta sig med någon, som tillhörde dem . . . men med hvem? . . . En vitalfråga . . . men med hvem?

Jag var glad att den mig gifna drycken hade haft en annan verkan, än den man beräknat, nemligen den att skicka mig ut i fria luften. Under hela mitt lif hade jag sökt att genomtränga sanningen. Jag hade sökt denna gudinna i det innersta af hennes helgedom, hade vidrört slöjan och trotsat den hotande blicken. O, du högsta, du djerfvaste af alla gudomligheter! Beslöjad, eger din anblick, genom sjelfva dess oviss-het något tryckande, men visa oss blott ett enda af hennes drag, äfven i dess fruktansvärdaste nakenhet; med häfvan må vi hemta efter andan, men med detta andetag insupa vi en fläkt af ditt gudomliga ursprung; våra hjertan skälfva, och vårt blod sjuder, som den genom en jordbäfning lösryckta strömmen, men vi hafva äfven vunnit kraft att bära vårt öde. Den, som en gång funnit dig, bäfvar icke.

I madame Walravens's sällskap, som nu vunnit förstärkning, var ganska muntert. Herrarne hade hemtat förfriskningar från kiosken; alla hade satt sig på gräsplanen under träden; de drucko skålar, de skratlade och de skämtade. M:r Emanuel blef, som jag tyckte, raillerad, isynnerhet af madame Beck. Jag förstod

nu att han, mot sina vänners tillstyrkan, uppskjutit sin resa.

Han berättade att Antigua redan afseglat, men att han tagit en hytt i Paul och Virginie, som skulle afgå fjorton dagar sednare. Det var anledningen till detta uppskof, som utgjorde föremålet för deras skämt.

Han svarade, att anledningen till uppskofvet var uppgörandet af en liten affär, som låg honom om hjertat.

Men man ville nödvändigt taga närmare kännedom om densamma. Det var säkert någon, som egde hans förtroende, och nu utbytte han och Justine Marie en betydelsefull blick.

— Den lilla skall hjälpa mig, är det icke så? sade han . . . och den lilla svarade hastigt nog:

— Ja, jag vill af hela mitt hjerta hjälpa er. Allt, hvad ni behagar, min gudfar, vill jag göra för er.

Och denne älskade gudfar tog tacksamt hennes hand och förde den till sina läppar. Förmyndarens artighet lade ett moln på den unge Henrik Mühlens panna. Denne mumlade äfven några ord, men Emanuel skrattade honom midt i ansigtet och drog sin myndling närmare intill sig.

Mr Emanuel var i det bästa lynne; han tycktes vara själen i det lilla sällskapet, och nu, som alltid, tillkännagaf han en liten herrsklystnad; hans skämt var sprittande qvickt, hans anekdoter pikanta, hans glädtighet öppen och frisk. Orolig till sin natur, ville han, om han kunnat, fördubbla sin egen villfarelse — men ack — nog såg jag hvem som var hans älskling; jag såg vid hvars fötter han lagt sig på marken, såg hvem han skyddade för den nattliga kylan, hvem han värdade, hvem han aktade, som sin ögonsten.

Nu var det mig klart, att medan Mr Paul, under sin frånvaro, uppoffrade sig för sina vänner, skulle dessa samma vänner, som tacksamhetsgård, åt honom

vårda den skatt, han kvarlemnadt i Europa, och när han återkom med den Indianska rikedom, fick han i utbyte en ung, rik brud. Det gamla trohetslöftet var förgätet; det glada, blomstrande närvarande, fördunklade det förflutna, och hans nunna var nu äntligen nedsänkt i glömskans flod.

Hvad invändningar förnuftet än gjorde, i anseende till en förening emellan den fattige, fyratioårige förmyndaren och den rika, adertonåriga myndlingen, omfattade jag dock genast denna plan. Med en slags ursinnighet anropade jag Gud, att erhålla full visshet i detta afseende, på det att jag sedan med styrka måtte kunna intrycka spikarna och det heta jernet i min själ, för att, efter utsländen kamp, som en förnyadt människa uppstå igen.

I mitt vansinne sade jag: Sanning, du är en god husmoder för dina trogna tjenare. När en osanning trycker mig, huru olycklig är jag icke! Äfven när det falska skenet smickrade min inbillning och uppvärmd mina känslor, utgjorde det min dagliga plåga. I den öfvertygelsen, att en tillgifvenhet, en gång vunnin, alltid åtföljes af fruktan, att den snart skall förloras, är det bättre att ej ega den. Sanningen skall för alltid befria mig från falskhet, smicker och förhoppningar, och nu är jag . . . fri!

Nu återstod blott att återvända till min bädd, till min kammare och att der söka tvinga mina tankar i ordning. Theaterpjesen var ännu icke slut, jag kunde ännu länge hafva bevittnat den under dessa träd pågående kärleksseenen. Om än det, som här tilldragit sig, saknat betydelse, var min inbillning i dessa ögonblick så liflig, så rik, så skapande, att hon åt detsamma varit i stånd att gifva det djupaste lif och uttryk af den högsta passion. Det var någonting under shawlen, som nästan sönderstlet mig; någonting så ihåligt i min sida, en gam med skarp näbb och skarpa klor,

med hvilken jag måste vara ensam, för att kämpa. Jag tänkte att jag aldrig förr känt svartsjuka. Denna liknade icke de känslor, som anblicken af doktor Johns och Paulinas inbördes kärlek ingaf mig. Då förseglade jag blott mina ögon och öron och vände mina tankar ifrån dem. Den kärlek, som skönheten alstrar, var icke min; med densamma hade jag ingenting gemensamt. Men det var en annan kärlek, som, ursprungligen härledande sig från en långvarig bekantskap, var pröfvad i smärtans glödbeta ugn, der den erhållit beständighetens pregel; hårdnad till tillgifvenhetens redbara gällande mynt och grundad på ömsesidig aktning, hade den slutligen, genom sina egna vexlande öden och strider, mognat till en fullkomning, som, trotsande alla öden, öfverlefver den kroppsliga hyddans förstöring och följer anden till ett lif efter detta; sådan var den kärlek, som mitt hjerta var i slånd att omfatta.

Jag vände mig från gruppen under träden, vände mig från det muntra sällskapet. Natten var långt framskriden; concerten var förbi; folkmassan skingrade sig. Jag följde ebban, och lemnade den väl upplysta parken, sökte jag en annan, undångömdare bostad.

Månen, som genom den konstgjorda belysningen i parken förglömts, framträdde nu i sin högsta glans. Han var högt uppstigen; ej ett moln skymde honom. De med honom täflande lamporna hade slocknat, han fortsatte lugn sin bana. Med en ljusstråle upptecknade han för himmel och jord evigtvarande archiver. Han, med sina omgifvande stjernor, syntes för mig som grundtypen af den högsta sanning. Gatorna voro nu stilla. Vagnarnas ljud hade tystnat. Borgrarne vandrade åter till sina hem, men dessa fotgångare gjorde föga buller af sig. Villette, under dess närvarande utseende, behagade mig, och jag hade gerna stannat

under Guds fria himmel, men det var mig nödvändigt att, innan madame Beck kom hem, intaga min säng i det stora sofrummet.

Endast en gata låg emellan mig och Rue Fossette; just som jag inkom på densamma, hörde jag bullret af en vagn. Gatan var trång, så att jag omsorgsfullt måste hålla mig på trottoiren. Något hvitt vinkade åt mig från vagnsfönstret . . . säkert en näsduk i någon mig bekant hand. Hvad var meningen med denna signal? Hvem kände igen mig? Det var icke greve Basompierres vagn, icke m:rs Brettons; hvarken hotellet Crécy eller Terrassen låg åt detta håll, men jag hade ingen tid att gissa; jag skyndade hem.

Då jag anlände till skolan, var der tyst, som i en graf; mad. och Desirée hade ännu icke hemkommit. Jag hade lemnat stora dörren halföppen; skulle den ännu vara det? Kanske hade vinden eller någon annan händelse rigtat densamma. I detta fall hade jag ej hopp om inträde. Nu försökte jag att uppkasta den tunga dörren. Det lyckades; utan vidare äfventyr kom jag upp i sofrummet och intog min bädd.

Jag nådde sängen och andades friare. Nästa ögonblick var jag nära att uppgifva ett rop . . . nästan, men ej helt och hållet . . . tack vare himmelen!

En dödens tystnad genomgick hela huset. På nitton bäddar lågo nitton känslolösa varelser utsträckta; på min, den tjugonde bädden . . . borde ingen hafva legat, jag hade lemnat den tom och borde finna den sådan. Men hvad ser jag, mellan de till hälften bortdragna sparlakanen . . . hvilken mörk, lång, besynnerlig, på ryggen hvilande skepnad? Var det en tjuf eller en mördare, som inkommit genom den öppna porten och låg och väntade på sitt offer? Det var

svart, men det tycktes ej vara någon människoskennad. Var det någon hund, som insmugit sig från gatan? Mod, ett enda steg! Mitt hufvud svindlade; på min bädd låg utsträckt mitt gamla spöke — nunnan. Ett skri skulle i detta ögonblick varit ganska olämpligt. Det måtte vara hvad som helst, men jag måste beherrska mig sjelf. Dessutom var jag icke utmattad; mina nerver voro, till följe af nattens uppträden, ännu i stark spänning, och jag hade tillräcklig sansning, för att trotsa spökena. Utan att uppgifva ett enda ljud, började jag att rifva i min bädd. . . . Ingenting rörde sig; jag uppreckte henne ur bädden. . . . den maran! Jag höjde henne i vädret. . . . spöket! Jag skakade henne lös. . . . hemligheten. . . . och nu föll hon; jag trampade på henne. . . . och slutligen upplöste hon sig i en nunnedrägt. På hufvudbonoden var med en nål fästadt ett papper, på hvilket följande ord voro skrifna:

”Nunnan på vinden testamenterar Lucie Snowe sin garderob. Från denna dag upphöra hennes besök vid Rue Fossette, och hon tackar ödmjuktigen för godt herberge.”

Men hvad och hvem var hon, som visat sig för mig? Jag hade sett henne tre gånger. Intet fruntimmer af mina bekanta hade denna växt. Ingen man kunde jag nu i ögonblicket erinra mig, på hvilken min misstänka möjligtvis kunde falla.

Öfver all beskrifning förvirrad, var jag dock lika fullkomligt, som hastigt, befriad från min tro på det öfvernaturliga, och jag brydde mig ej om att längre martera min hjerna med att lösa gåtan. Jag band ihop kläderna, som jag lade under örongottet, och mig sjelf i min säng, lyssnande, tills jag slutligen hörde hjulen af madames återvändande vagn; trött till kropp ock själ, föll jag snart i en djup sömn.

19.

Ett lyckligt par.

Följande dagen efter denna minnesvärda natt var ingen vanlig dag. Icke menar jag att den medförde några tecken på himmelen eller vidunderligheter till jorden; icke heller visade sig några meteorologiska fenomen. Solen uppgick klar med sitt glada Juliansigte. Morgonen var rosig; ångorna uppstego så småningom från stigar och kullar, kortligen, det var den skönaste sommardag, man någonsin kunde skryta af, men jag betviflar att någon, med undantag af mig sjelf, vid Rue Fossette härutinnan gjorde sina iakttagelser. Det var ett annat ämne, hvilket upptog alla tankar, och som äfven till någon del, fastän icke så uteslutande, sysselsatte mig, och som det ursprungligen hvarken var så nytt för mig och icke heller så outgrundligt, var jag äfven öppen för andra intryck.

Men likväl, under det jag vandrade i trädgården och njöt af den soliga morgonen, funderade jag på samma ämne, öfver hvilket hela huset diskuterade.

Men hvilket var detta ämne?

Endast detta: Då morgonandakten förrättades, saknades en af helpensionärerna; när frukosten skulle serveras, var en kaffekopp tom; då städerskan skulle bädda upp sängarna, fann hon en bolster, klädd i natt-

mössa och nattrock, och då Genevra Fanshaws musikalärarinna tidigt, som vanligt, infann sig, saknades den unga, lofvande eleven. Miss Fanshaw söktes överallt i hela huset, men förgäfvdes; icke ett bref, icke ett enda litet tecken belönade de sökande för deras möda. Stor var lärarinnornas bestörtning, och större föreståndarinnans; aldrig hade jag sett madame Beck så blek, så förskräckt. Hennes ömtåligaste känsla var sårad, och hennes interesse var skadadt. Genom hvilken utgång hade flyktingen funnit vägen? Icke ett fönster var oläst, ingen ruta sönderslagen. Alla dörarna voro omsorgsfullt riglade. Madame Beck erhöi aldrig någon förklaring härutinnan; endast Lucie Snowe, som icke kunde glömma, huru lätt man inifrån kunde öppna stora porten, hade någon aning derom; äfven erinrade hon sig den hastigt framrullande vagnen samt näsduken, som vinkade utom vagnsfönstret. Af dessa, jemte en eller tvänne andra omständigheter, som jag endast kände, drog jag blott en slutsats. Fullkomligt öfvertygad i detta afseende, och bemärkande madame Becks synbara förlägenhet, gaf jag henne en vink om grefve de Hamals frieri, och jag fann, hvad jag väntat, att madame, hvad detta sednare beträffade, var väl underrättad. Hon hade längesedan diskuterat med m:rs Cholmondeley öfver detta ämne, och, i det hon rentvagit sina händer, hade hon lagt allt ansvaret på den sistnämndas skuldror. Hon tog nu sin tillflykt till m:rs Cholmondeley och grefve de Bassompierre.

I hotell Crecy hade man redan kännedom om hvad som tilldragit sig; Genevra hade tillskrifvit sin kusin, Paulina, i det hon låtit denna förstå, att hon tänkte på att inträda i det heliga äkta ståndet, och äfven hade de Hamals familj meddelat sig till flickans onkel. Bassompierre hastade flyktingarna i spåren och upphann dem slutligen.

Under loppet af veckan emottog jag följande bref, som jag måste här afskrifva, ty det lemnar upplysningar i mera än ett afseende.

"Kära, gamla Tim, (en förkortning af Timon), jag är borta, ser ni: lika hastigt, som när man afskjuter en pistol, har jag flytt min väg. Alfred och jag hafva redan från början ämnat gifta oss på detta sätt; aldrig var det vår mening, att så der gammalmodigt smida ihop oss, som annat folk brukar; dertill har Alfred alltför mycket lefnadsvett — och så har, Gudskelof, äfven jag. Vet ni att Alfred, som förr brukade kalla er draken, har under de sista månaderna sett er i åtskilliga förhållanden, som ingifvit honom ganska vänliga känslor för er. Han hoppas att ni ej allför mycket skall sakna honom samt beder er ursäkt, om han stundom oroat er; med ledsnad erinrar han sig, huru han en gång kom upp på vinden, då ni läste ett bref, som syntes för er vara af yttersta interesse. Som återbetalning, förskräckte ni honom i er tur, då ni en annan gång inrusade, för att söka en shawl, just som han tände ett ljus, för att, medan han inväntade mig, i all maklighet röka sin cigarr.

Börjar ni ej nu förstå, att herr grefve de Hamal var nunnan på vinden, som kom, för att besöka er ödmjuka tjenarinna? Ni vet att han hade tillträde till Athenæum, der hans systersöner studera. Ni vet äfven, att gården till Athenæum är på andra sidan af den höga mur, som begränsar "den förbjudna alléen." Alfred kan klättra lika väl, som han kan fäkta och dansa, och det var hans nöje att öfverstiga muren och inträda i vårt kloster. Medelst tillhjälp af det höga träd, som beskuggar stora bersåen, och af hvilket några grenar ligga på taket af en af de lägsta byggnaderna, lyckades han att inkomma i stora salen. En afton föll han ned ur trädet och var nära att bryta halsen af sig samt blifva ertappad af madame Beck och profes-

sorn, som han tror promenerade i alléen. Från denna sal är ingången lätt till de högre byggnaderna, hvarifrån man slutligen uppkommer på vinden. Ni vet att den dervarande fönsterluften är öppen natt och dag; genom denna fönsterluft inträdde han; för ett år sedan berättade jag vår legend om nunnan, som ingaf honom den romantiska idéen, att förkläda sig till spöke, hvilken idé ni måste medgifva att han med artistisk skicklighet utfört.

Men utan denna svarta nunnedrägt och hvita slöja hade han troligen blifvit ertappad af er och den jesuitiske professorn; han anser er båda vara starka andeskådare; men er tystlåtenhet förvånar mig mera än ert mod. Huru kunde ni tid efter annan fördraga visiterna af det långa spöket, och icke sätta hela huset, äfven grannskapet, i rörelse?

Säg mig nu hvad ni tyckte om er sängkamrat. Hade jag ej klädt henne väl? Skrek ni, när ni fick se henne? Jag, i ert ställe, hade blifvit galen, men ni har starka nerver . . . af jern och läder. Ni har inga känslor, icke sådana, som en person med min kroppskonstitution eger; ni synes lika oåtkomlig för fruktan, som för oro och fysiska plågor. Ni är i sjelfva verket en gammal Diogenes.

Men, gamla mormor, är ni ej uppskrämd af det hastiga giftermålet, äfvensom af min flykt? Jag försäkrar er att det var ett ypperligt spratt, och jag gjorde det till någon del, för att trotsa den snärtan Paulina och den björnen doktor John; jag ville visa dem, att jag, oaktadt deras högmodiga miner, kunde gifta mig så fort, som de; gubben Bassompierre har haft förfärliga uppträden med Alfred; han har kallat min man en förförare och Gud vet hvad; han var till den grad uppbragt, att jag nödgades taga min tillflykt till den dramatiska talangen, böja knä, sucka, gråta och blöta två å tre näsdukar. Till följe af alla dessa demonstra-

tioner, gaf min onkel snart vika. Jag är gift, och annat vill jag icke. Han säger ännu att vårt giftermål icke är lagligt, emedan jag icke innehar den dertill erforderliga ålder. Jag är dock nu lika mycket gift, som om jag vore hundra år. Icke destomindre skall vigselakten förnyas och jag måste hafva en hemgift; denna kommission har m:rs Cholmondeley åtagit sig. Jag har något hopp att onkel Bassompierre gifver mig en ganska vacker summa, hvilket vore så mycket lämpligare, som min stackars Alfred endast i arf bekommit sitt adliga namn och eger blott sin lön. Jag önskade att onkel ville göra det utan vilkor, samt på ett vackert och ädelmodigt sätt; han är nog litet grannläga, för att fordra det Alfred skall afgifva ett skriftligt löfte att aldrig röra hvarken kort eller tärningar; och af denna skriftliga förbindelse beror hemgiften. Man anklagar min engel för att hafva en viss benägenhet för spel: jag känner ingenting bestämdt om den saken, men vet blott att han är en fullkomlighet.

Jag kan icke nog prisa den skicklighet, med hvilken Alfred har befordrat vår flykt. Huru klok var han ej, som till dess verkställande valde den nattliga festen, ty han känner madames vanor och visste att hon med sin närvaro nödvändigt måste hedra en concert i parken. Jag förmodar att ni följt henne. Jag såg, när ni, omkring klockan 11, lemnade sofrummet. Att ni ensam och till fot återvände, är mig en gåta. Det var säkert er, som vi mötte på den trånga gatan St: Jean? Såg ni icke, att jag med en näsduk vinkade till er utom vagnsfönstret?

Farväl! Lyckönska mig till den öfversvinnerliga sällhet, som blifvit min lott. Tro mig, gamla, misantropiska, cyniska vän, tro mig vara vid bästa lynne och god helsa

er tillgifna

Ginevra Laura de Hamal,

född Fanshaw.

P. S. Kom ihåg att jag nu är grefvinna; pappa, mamma och flickorna der hemma skola bli förtjusta, när de få höra det. "Min dotter, grefvinnan, min syster, grefvinnan," det låter något bättre, än m:rs John Bretton.

Troligen väntar läsaren att i Ginevra Fanshaws memoirer, som jag nu ämnar rulla upp för honom, höra, det hon bittert fått pligta för sin ungdoms lättsinne. I få ord vill jag nämna, hvad jag i anseende till henne närmare känner. Mot slutet af hennes smekmånad såg jag henne. Hon aflade ett besök hos madame Beck. Skrattande störtade hon i mina armar. Hon var vacker och blomstrande samt klädd i sin brudkostym.

— Jag har fått min hemgift, utropade hon, och onkel Bassompierre är försonad. Jag kan ej nu erinra mig om han verkligen kallade Alfred en stackare, men var det så, var det endast en följd af hans Skottska, grofkorniga vanor; jag tror att Paulina verkligen är afundsjuk på mig, och doktor John är ursinnig af svartsjuka . . . troligen mister han förståndet . . . och jag är så lycklig! Jag har knappt något mera att önska, om icke ett ekipage och ett hotell . . . och . . . jag måste presentera min man. . . . Alfred kom hit!

Och Alfred kom från den inre salongen, hvarest han konverserat med madame, hvilken både risade och lisade, undfägnande honom skiftesvis med förebråelser och gratulationer. Jag presenterades under mina varierande namn: "Draken, Diogenes och Timou." Den unge öfversten var särdeles artig. Ganska väl uttryckande sig, bad han om förlåtelse för sina andevisiter, "men bästa ursäkten står der," sade han och visade på sin unga hustru.

Den unga frun skickade honom tillbaka till madame Beck, och hon var, bokstafligen taladt, nära att qväfva mig med allt sitt tanklösa, dåraktiga prat. Med förtjusning visade hon mig sin ring, kallade sig sjelf grefvinna de Hamal, och ljugu gånger frågade hon om det ej klingade vackert. Jag svarade: "icke alls." Det visste hon att jag skulle säga; hon väntade ej bättre af mig . . . hon kände mig alltför väl, för att veta, att hon ej af mig hade några komplimenter att hoppas, men i alla fall roade henne min rotväliska rätt mycket, och ju mera otillgänglig jag var, ju mera skrattade hon.

Grefve de Hamal öfvertalades att kort efter sitt giftermål lemna arméen, som det säkraste sättet att slita honom från mindre lämpliga sällskap och kostsamma lefnadsvanor. Man skaffade honom en befattning, som "attaché" vid något främmande hof, och han och hans unga maka reste utomlands. Jag hoppades att de nu skulle glömma mig, men visst icke; många år roade hon sig med att med mig underhålla en slags skriftvexling; under det första, till och med andra året, skref hon endast om sig sjelf och Alfred, men slutligen skred Alfred i bakgrunden och hon sjelf och en viss nykommen kavaljer undanskymde den förre; en liten Alfred Fanshaw de Bassompierre de Hamal började regera i hans faders ställe. Denna lilla person var ett underverk af förträfflighet, och när jag vågade anse en del af de anförda loforden öfverdrifna, anfölls jag med de häftigaste förebråelser. "Jag visste icke hvad det ville säga att vara moder;" "jag var en känslolös varelse, för hvilken modershjertat var grekiska och hebræiska," och så vidare. Den lille grefven måste emottaga sin andel af vanliga barnsjukdomar: som ondt för tänder, mässling och kikhosta; det var för mig en tålmodspröfvande tid; modrens bref voro de mest enformiga klagovisor; "ännu hade aldrig någon qvinna blifvit satt

på så hårdt prof; ingen menniska någonsin varit i behof af så stor sympathi." Först ingaf hon mig deltagande, och jag svarade henne hjertligt; men snart fann jag att det icke var så farligt och försjönk i min gamla känslolöshet. Fem gånger sväfvade den lille arfvingen, enligt modrens förmenande, i dödsfara, och fem gånger uppstod han ifrån de döda.

Under tidernas längd uppstodo förfärliga klagomål emot Alfred den förste; man tog nu sin tillflykt till grefve Bassompierres godhet, och man hade åsamkat sig skulder af en viss, svår beskaffenhet, som kallades "heders-skulder," hvilka man bad grefven betala. Ingen på jorden, sade Genevra, var så olycklig, som hon. Enligt sin gamla vana, vädjade hon till andras dellagande. Att på egen hand utkämpa ett enda lidande, var något, af hvilket hon ännu ej ens fattade möjligheten. På ett eller annat sätt var hon alltid säker att få sin vilja uppfylld . . . och på det hela taget har jag aldrig känt någon så litet olycklig, som hon.

20.

Förstaden Clotilde.

Jag måste, innan jag slutar, redogöra för den frihet och förnyelse, som jag tillkämpade mig under den festliga natten. Jag måste berätta, huru dessa båda käcka följeslagare, som jag förde hem med mig, förhöll sig under en närmare bekantskap.

Jag pröfvade dem samma dag; de skröto högt af deras styrka, då de fordrade att jag skulle lösgöra mig från kärleken och dess trälldom, men då jag begärde något bättre i stället, ursäktade sig "friheten" med sin oförmåga att biträda, och "förnyelsen" sade intet; den hade dölt samma natt.

Efter en kort och fruktlös strid kände jag mig åter fången i mina gamla bojor. Skall jag se honom ännu en gång, innan han reser? Skall han hafva mig i minne? Ämnar han komma eller måste jag åter blifva ett rof för en lång och plågsam väntan . . . ?

Det var återigen helgedag, Jungfru Mariæ himmelsfärd, och lektionerna voro inställda. Lärarinnor och elever hade, efter att först på morgonen bevistat messan, företagit en promenad utåt landet, för att i någon bondgård taga sin aftonvard. Jag följde dem icke; blott tvänne dagar återstodo till "Paul och Virginies" afsegling, och

jag fästade mig ännu vid min sista förhoppning, liksom den skeppsbrutne fäster sig vid sin sista plank, sitt sista kabellåg.

Det var några bänkar, några skrifbord i första klassen, som voro bristfälliga; helgedagarna, då rummen voro lediga, användes ofta till dessa reparationer. Just som jag ämnade förflytta mig till trädgården, för att lemna rummet ledigt, hörde jag någon handverkare komma. Min hatt, som hängde på armen, satte jag på mig, och jag observerade att den ankommande bar stöflor och ej trädskor, af hvilket följde den slutsatsen, att det var mästaren, som, innan han sände sina gesäller, ville först öfverse det arbete, som borde iståndsättas. Jag kastade min långshawl omkring mig. Han gick fram; han öppnade dörren; jag stod vänd med ryggen åt honom; nu vände jag mig om och såg ett mig välbekant ansigte; det var m:r Paul.

Hundrade böner, med hvilka vi trötta himmelen, vinna ej fullbordan, då kanske en enda gång i vårt lif en gåfva af oberäkneligt värde öväntadt tillfaller oss. Mr Emanuel var klädd i sin resdrägt — han bar en rock med sammetsuppslag — och jag trodde honom nu i ögonblicket vara resfärdig, fastän jag hört att tvänne dagar återstodo till fartygets afseglande. Hans blick var glad och god, till och med öm; han kom in med sin vanliga hastighet, och inom en sekund var han mig nära. Hvad än anledningen till hans inträdande var, ville jag ej visa mig förstämd och sorgsen. Jag älskade honom för mycket, för att ej från detta sista farväl förvisa hvarje skymt af svartsjuka. Ett hjertligt ord från hans läppar, en mild blick från hans ögon skulle för hela mitt återstående lif göra mig godt. Minnet af detta ord, denna blick måste trösta mig i den djupaste ensamhet. Jag var fast besluten att smaka drycken, som bjöds mig, utan att låta min stolthet spillas en enda droppa ur bägaren. Följaktligen måste

detta sammanträffande blifva kort; han skulle säga till mig detsamma, som han sagt de församlade eleverna; han skulle taga min hand och hålla den två minuter, trycka sina läppar, för första, sista och enda gången mot min kind . . . och . . . sedan aldrig mera.

Han tog min hand i en af sina, förde med den andra tillbaka min hatt, blickade in i mitt ansigte, och i hans strålriska blick läste jag en moders stumma, men uttrycksfulla språk, då hon oväntadt återfinner ett sjukt, lidande barn.

— Paul, Paul, inföll en kvinnas röst bakom oss, Paul, kom in i salongen, jag har mycket att säga dig; vi hafva konversations-ämne för hela dagen. Victor och Josef äro der.

Madame Beck tycktes liksom vilja träda emellan Emanuel och mig.

— Kom, Paul, upprepade hon, i det hennes ögon figurligen tryckte en dolk i mitt bröst.

Hon förde undan sin kusin; jag tänkte ett ögonblick att han skulle gifva vika och, ej mig sjelf längre mäktig, utropade jag:

— Mitt hjerta vill brista!

Och något dylikt erfor jag i detta ögonblick.

— Lita på mig, hviskade m:r Paul.

En tyngd föll från mitt hjerta; jag brast i gråt.

— Lemna henne åt mig, sade den lugna madame Beck, det är en krisis, som snart går öfver; jag vill gifva henne något hjertstyrkande medel.

Att öfverlemnas åt henne och hennes hjertstyrkande dryck, föreföll mig som att öfverlemnas åt en giftblanderska.

— Lemna mig! sade m:r Paul med vredgad röst, hvilken nu ljud i mina öron, som musik. Lemna mig! upprepade han.

Hans näsborrar vidgades och hans ansigtsmuskler rycktes under det han talade.

— Men det kan ej ske, återtog madame med stråfhet . . . ännu stråfvare återtog hennes kusin:

— Gå härifrån!

— Jag skickar efter Père Silas nu genast, hotade hon.

— Qvinna! utropade professorn med sin starkaste bas, qvinna, gå på ögonblicket!

Han var häftigt uppretad; men i sin vrede älskade jag honom med en mig hittills obekant känsla.

— Hvad du nu gör är orätt, återtog madame, det är ett utbrott af din häftiga, vilda karakter, som måste nedsätta dig hos den, som eger en fastare och beständare.

— Du känner mig icke och vet ej, om jag är bestämd eller ej, sade han, men händelsen skall gifva dig något vid handen härom. Marie, sade han lugnare, blif deltagande, blif god, var en qvinna; betrakta detta sorgsna ansigte, och ditt hårda sinne måste smälta. Du vet att jag, trots dina stickord, är din vän. Att uppoffra mig sjelf, drog jag icke i betänkande, men mitt hjerta lider af hvad jag ser. Jag måste både trösta mig och henne. Lemna mig.

I detta: lemna mig! låg en så bitter, egenmäktig ton, att jag ej förstod att hon ej genast gaf vika, men hon stod kvar; hennes ögon mötte hans, och hon öppnade sina läppar, för att tillrättavisa honom, men en hastig flamma tände sig i hans ögon. Jag kan ej säga hvad vapen han begagnade; han var ej häftig; han iakttog en viss artlighet; han framräckte sin hand, utan att knappast röra hennes, och som en hvirfvelvind rusade hon ur rummet, och dörren tillslöts efter henne.

Denna upplågande vrede var snart förbi; leende bad han mig torka mina ögon; han väntade tills jag var lugn, under det att han då och då yttrade ett trösterikt ord. Snart lugnade jag mig, der jag satt vid hans

sida; jag var nu mera icke hopplös, och i detta ögonblick önskade jag mig icke döden.

— Det kostar på er, att skiljas vid er vän? sade han.

— Det smärftar mig utsägligt, att blifva förgäten, svarade jag; under alla dessa outhärdliga dagar har jag ej hört ett ord af er, och den föreställningen att ni skulle resa, utan att säga mig farväl, nedtryckte mitt sinne.

— Måste jag säga er detsamma, som jag nyss sade Marie Beck, att ni ej känner mig? Måste jag lära er känna min karakter? Ni vill hafva bevis, som bestyrka tillförlitligheten af min vänskap? Utan ett dylikt bevis vill ej denna hand ligga stilla i min? Godt, jag är beredd; jag kommer, för att rättfärdiga mig.

— Säg någonting, bevisa någonting, lär mig någonting; nu kan jag lyssna till er.

— I första rummet måste ni följa med mig ett godt stycke ut i staden. Jag kom, för att hemta er.

Utän att framkasta en fråga, efterforska hans plan eller göra en invändning, knöt jag på mig min hatt; jag var färdig.

Vägen, som han tog, gick genom boulevarderna; flera gånger bad han mig hvila under lindarna. Han frågade ej om jag var trött, men såg blott på mig, i det han gjorde sina egna slutsatser.

— Alla dessa outhärdliga dagar, sade han med en vek ton, i det han härmade min utländska accent, alla dessa outhärdliga dagar har jag icke en enda timma förgätit er. Den trogna kvinnan misstager sig ofta i ett afseende, hon anser sig vara den enda trogna af Guds skapade varelser. Se på mig!

Jag upplyftade mina af glädje strälände ögon; ty i denna stund voro de tolkar af mitt hjerta.

— Godt, sade han, efter att några ögonblick haft forskat i mina ögon, den signaturen är tydlig; trohe-

ten skref den; dess penna är af jern. Var anteckningen smärtsam?

— Mycket.

— Hon är helt blek, sade han vid sig sjelf, det gör mig ondt, att betrakta detta ansigte.

— Ah, jag är icke angenäm att åskåda, sade jag ofrivilligt.

Jag kunde ej minnas någon tid i mitt lif, då jag ej erfor en tryckande känsla af mitt mindre fördelaktiga utseende, och i detta ögonblick mera än vanligt.

Hans ögon lyste.

— Låtom oss fortsätta vår gång, sade han.

— Misshagar jag er mycket? dristade jag mig att fråga.

Han stannade och gaf mig ett kort svar, som på en gång tillslöt mina läppar och gaf mitt hjerta ro. Från denna stund kände jag hvad jag var för honom. Hvad jag var för den öfriga världen, bekymrade mig föga. Hvert vi gingo, visste jag knappast. Vår väg var lång, men föreföll kort; promenaden var angenäm och dagen behaglig. Mr Emanuel talade om sin resa; han ämnade stanna tre år utrikes. När han återkom, tänkte han frigöra sig från åtskilliga förbindelser. Han frågade: "hvad jag ämnade företaga mig under tiden; om jag försakat min plan, att nedsätta mig för mig sjelf samt etablera egen skola?"

— I sanning icke; det skall blifva mitt oafättliga bemödande att verkställa denna plan.

Han yttrade: "att han ogerna lemnade mig vid Rue Fossette; han fruktade, att jag der skulle sakna honom för mycket . . . att jag skulle känna mig öfvergifven . . . blifva mjältsjuk . . ."

Jag lofvade att jag skulle försöka vara tålig och undergifven.

— Dessutom, sade han, talande lågt, har jag ännu en sak att invända mot er närvarande bostad; jag ville

skrifva någon gång, och jag vet icke om ej våra katolska myndigheter, i vissa fall förträffliga, icke skulle drifva sin uppsigt något för långt . . . osäkert om mina bref någonsin komme i edra händer.

— Om ni skrifer, måste jag hafva edra bref, och jag skall hafva dem; tio föreståndare och tjugo föreståndarinnor hafva icke makt att beröfva mig dem; jag är protestant och är således sjelfständig.

— Doucement, doucement, återtog han, vi skola hitta på någon plan; vi ha våra egna resurser; lugna er!

Emellertid hade vi hunnit till mellersta delen af en snygg förstad, hvarest husen voro små, men vackra. Vi stannade vid trappan till ett litet nätt hus.

— Här skola vi helsa på, sade han.

Han bulltade icke på; han tog en nyckel ur sin ficka, öppnade och förde mig in, i det han tillslöt porten. Ingen tjenare var synlig. Förstugan var liten, liksom hela huset, men nyss målad. Omkring fönstret slingrade sig vinrankor, som böjde sig öfver rutan. Tystnaden herrskade inom denna boning.

Öppnande en dörr, inträdde vi nu i en salong med röda väggar; golvet var bonadt; en liten, fyrkantig matta betäckte midten af detsamma; der befann sig ett litet bord, blankt, som en spegel; föröfrigt utgjordes möblerna af en soffa, en chiffonnier samt stolar; inom ett karmosinrödt, uppviket sidenförhänge visade sig hyllor med porcellain; en fransysk klocka, en lampa samt några prydnader i sin lera stodo på kaminen och chiffonnieren; i nichen af det enda fönstret blommade vackra krukväxter; i ett hörn var ett litet bord med marmorskifva, på hvilket jag såg en arbetslåda och ett glas med violblommor. Fönstret var öppet; en frisk luft inströmmade i rummet.

— Ett litet för täckt hus, sade jag.

Monsieur Paul såg småleende på mig.

— Måste vi sitta ned och vänta? hviskade jag-nästan förskräckt vid den djupa tystnad, som genomgick denna boning.

— Vi skola först närmare bese detta nötskal, sade han.

— Vågar ni taga er friheten, att gå öfverallt i detta hus? frågade jag.

— Ja, det vågar jag, svarade han leende.

Han visade mig vägen. Han förde mig in i ett litet kök med en spisel; några få, men blanka käril, ett bord och två stolar uppfyllde detsamma.

Här var äfven en skänk, innehållande åtskilligt; då jag kastade ögonen på sex gröna och hvita fat, skålar, tallrickar m. m., sade han:

— I salongen finnes en chinesisk kaffeservice.

Stigande uppför en liten trappa, tilläts det mig att blicka in i tvänne små sofrum. Vi gingo ned tillbaka, och med en viss ceremonie stannade vi utanför en större dörr; han öppnade och skjöt mig in, ropande:

— Se här!

Jag befann mig i ett snyggt rum, med två rader gröna bänkar och bord, en upphöjd ställning med stol för lärarinnan, kartor på väggarna samt några krukväxter i fönstren.

— Är här skola? frågade jag; hvem håller den? Jag har icke hört omtalas någon sådan i förstaden.

— Vill ni hafva godheten och mottaga det här för en af mina vänners räkning?

Och nu upptog han ur sin rockficka ett papper, som han lade i min hand. Jag såg på detsamma och läste med tryckta bokstäfver följande:

"Skola för unga flickor; n:o 7, förstaden Clotilde; Föreståndarinna: mamsell Lucie Snowe.

Hvad skulle jag väl säga om monsieur Paul Emanuel?

Jag kan nu knappt erinra mig de följande tio minuterna, men jag vill minnas att jag slulligen flere gånger upprepade:

— Har ni gjort detta, monsieur Paul? Är detta ert hus? Har ni möblerat detsamma? Menar ni mig? Är jag föreståndarinna här? Finnes det någon annan Lucie Snowe? Säg mig, huru allt detta förhåller sig!

Men han teg; jag ser honom ännu i tankarna; hans tystnad, hans sänkta blick, hans ställning.

— Säg mig allt, allt! utropade jag.

Papperet föll på golvet; han uträckte sin hand och, fattande densamma, glömde jag allt annat i världen.

— Ah, ni sade att jag glömt er under dessa outärdliga dagar, sade han. Stackars gamle Emanuel! Det är den tack, han får, efter att tre långa veckor hafva trafvat omkring till tapetserare, möbelhandlare, snickare, ja, äfven till hjälpustrur; Lucie och Lucies hem är det enda han haft i sitt hufvud.

Jag visste knappt hvad jag gjorde; först smekte jag sammetsuppslaget på hans arm, sedan sjelfva handen, som detsamma omgaf; hans godhet, hans omtänka, hans outtröttliga möda för min skull gjorde på mig ett obeskrifligt intryck. Men, oaktadt min djupa rörelse, försökte jag dock att tänka på det materiella.

— Hvilket besvär! utropade jag, och hvilken kostnad! Har ni godt om penningar, m:r Paul?

— Mycket godt, sade han glädtigt. Till följe af min mångåriga lärarebefattning, har jag samlat en vacker summa; en del af densamma har jag bestämt till min egen glädje, den högsta glädje, jag kan njuta. Jag har natt och dag tänkt på denna timma, men jag undvek er, ty jag fruktade att ni i annat fall hade lockat

af mig min hemlighet; här skall ni bo, fortsatte han, ni skall under min bortovaro lefva ett verksamt lif; ni skall stundom tänka på mig och för min skull vårda er helsa, er lycka, och när jag kommer tillbaka . . .

Här lemnade han en lucka.

Jag lofvade att i allt efterkomma hans önskan; jag lofvade att arbeta gladt och oförtrutet.

— Något, af hvad er tillhör, ville jag förvalta, och när ni återkommer, skall jag afgifva räkenskap. O, ni är god, mycket god, för god.

O, huru fattiga voro icke mina ord, huru afbrutna! Huru ofullkomligt återgåfvo de ej hvad mitt upprörda hjerta kände. Han såg på mig; hans hand smög sig öfver mitt hår, och i förbigående snuddade den förbi mina läppar. Jag tryckte den emot desamma. Han var min konung, och furstlig hade äfven hans godhet varit emot mig; att åt honom egna min hyllning, var både min glädje och min pligt.

Eftermiddagen var förbi, och aftonens stilla skuggor utbredde sig öfver den lugna förstaden. Mr Paul tog min gästfrihet i anspråk; sysselsatt, som han varit hela dagen, behöfde han förfriskning; han bad mig servera sig chocolad ur min vackra, hvita och förgyllda servis. Han gick till en restauratur, för att hos den samme förskaffa hvad som behöfdes; det lilla bordet och två stolar placerade han på balkongen; med hvilken glädje serverade jag icke min älskade gäst!

Balkongen var i ändan af huset, och förstadens trädgårdar och fält utbredde sig omkring oss. Luftens var frisk, ljuf och ren. Öfver popplarna, lagerträden och cypresserna blickade en måne, så klar

och älsklig; en enda stjärna satt vid dess sida. I en stor trädgård, nedom oss, var en springkälla, öfver hvilken en blek staty lutade sig.

M:r Paul talade till mig; hans röst klingade i detta ögonblick som en silfverstämma, accompagnerad af vindens susning och källans sorl.

Vår måltid var enkel, bestående af chocolad, färska semlor samt körsbär och hallon, inbäddade i gröna löf, men den smakade oss bättre än de största läckerheter. Jag frågade honom om hans vänner, Père Silas och madame Beck, visste hvad han gjort för mig . . . om de sett mitt hus?

— Min vän, sade han, ingen känner det utom ni och jag; sanningen att säga, skulle denna njutning, om jag meddelat mig till någon annan, förlorat större delen af sitt behag. Jag ville dessutom visa miss Lucie, att jag kunde bevara en hemlighet. Huru ofta har hon icke smädat mig för min brist på försigtighet; huru många gånger har hon icke låtit mig förstå, att mina affärer äro kända af hela världen.

Och det var sannt nog; jag hade icke i något afseende sparat den förträfflige, ädle, älskade lille mannen! Uppriktighet förtjenade han, och upprigtig hade jag alltid varit emot honom.

Jag frågade honom hvem som var min värd samt till hvilken summa min hyra besteg sig. Huset var, som jag trodde, icke m:r Pauls. Han var icke den man, som någonsin kunde blifva egendomsherre, ty han egde ingen förmåga att spara, och han hade behöft en skattmästare. Lägenheten tillhörde, sade monsieur Paul: "en behållen man," och han tillade: "en vän till er, miss Lucie, en man, som för er hyser den största högaktning." Gladt öfverraskad blef jag, när jag hörde, att min värd icke var någon annan, än den liflige, men menniskoälskande bokhandlaren, som den

händelserika aftonen i parken visat mig så mycken välvilja.

Herr Miret var en rik och aktad borgare i Villette och egde flera hus i förstaden; hyran var ytterst billig.

— Och, sade Paul, skulle ej lyckan gynna er, så har jag den tillfredsställelsen att veta er vara i goda händer. Miret skall ej preja er. Första årets hyra har ni redan besparat, och sedan skall miss Lucie förtrösta på Gud och sin egen arbetsförmåga. Hvilka elever tänker ni förskaffa er?

— Jag ämnar skrifva en anmälan och införa densamma i bladet.

— Rätt; för att ej förlora tiden, gaf jag Miret i går en sådan. Om ni ej har något att invända emot tre små borgareflickor, mamsellerna Miret, så äro de till er tjänst.

— Monsieur, ni glömmet ingenting; ni är märkvärdig. Invända? Huru skulle jag det kunna? Barn af aristokratiska familjer påräknar jag icke i min lilla skola, och det skulle icke det ringaste oro mig, om jag aldrig finge dem. Med glädje och stolhet emotager jag herr Mirets döttrar.

— Dessutom, återtog han, erbjuder sig en annan elev, som dagligen vill emottaga lektioner i engelskan, och hon är rik och betalar bra; jag menar min guddotter och myndling, Justine Marie Sauveur.

Hvilket namn! Hvilka tre ord! En kyla genombäfvade mina lemmar; jag blef stum.

— Hvad nu? frågade m:r Paul.

— Ingenting.

— Ingenting? Ni skiftar färg? Ingenting? Är ni sjuk? Ni lider; o, säg mig hvad det är.

Han drog sin stol närmare; han syntes ej missnöjd, fastän jag var tyst och kall.

— Justine Marie är en god flicka, återtog han; hon

är ej qvick, men vill gerna lära, och ni skall tycka om henne.

— Jag ämnar ej taga emot henne, svarade jag.

— Känner ni henne? Någonting är det? Ni är nu återigen blek, som ett lik. Lita på Paul Carlos, öppna för honom ert hjerta . . . Känner ni Justine Marie? upprepade han.

Detta namn, som hans läppar så många gånger upprepade, var för mig det mest oharmoniska ljud. Det upprörde blodet i mina ådror; det erinrade mig om en smärtsam timma i mitt lif, om många föregående sömnlösa nätter. Nära mig, som han nu satt, med sina händer sammanflätade med mina, var blotta tankan på våra hjertans skiljsmessa ett qual, hvars marter ej kunde döljas för något menskligt öga.

— Jag måste tala med er, sade jag slutligen, jag måste säga er allt.

— Tala, Lucie, kom närmare, tala! Hvem värderar dig, om icke jag? Hvem är din vän, om icke Emanuel? Tala!

Jag talade; orden flödade från mina läppar. Jag gick tillbaka till natten i parken; jag omnämnde det opium, jag emottagit, och sade hvarföre man gaf mig denna dryck; dess verkan, huru den förvirrat mitt hufvud och jagat mig från min bädd. Jag beskref allt, hvad jag erfarit under denna värkvärdiga natt; allt, hvad jag hört, och mina slutsatser deraf. Medan jag berättade, bad han mig alltjemt att fortfara; hans åtbörder, småleenden och halfva ord sporrade mig; innan jag slutade, tog han åter båda mina händer i sina; det var ett eget uttryck i hans ansigte, som hvarken var egnadt att lugna eller nedstämman mig; han glömde sin egen lära: han öfvergaf sitt eget system, att kufva och nedtrycka; jag förtjenade allvarsamma förebråelser, men han var mild och öfverseende; i mina

egna ögon syntes jag häftig, despotisk och orimlig, som kunde förbjuda Justine Marie min dörr; men han log och syntes förtjust. Till detta ögonblick kände jag icke min svartsjuka, stolta natur; jag var full af fel, men han tog dem alla till sig; den stund, då jag förrådde det vildaste, mest upproriska lynne, hade han åt mig förvarat den högsta lycksalighet.

Han tryckte mig till sitt hjerta och mina öron smektes af följande ord.

— Lucie, emottag min kärlek! Dela, en dag, mitt lif! Var mitt dyraste, första på jorden!

I månskenet gingo vi tillbaka till Rue Fossette. Ett sådant månsken belyste troligen Eden och sken genom skuggorna i den stora lustgården, kanske förgyllande den stig, som leder till evighetens trappa. En gång i sitt lif förflyttar sig en och annan man eller qvinna tillbaka till de dagar, då vår första fader och moder skuldlösa vandrade i vårt förlorade paradiset.

Under det återstående af vår promenad berättade mig Paul, huru han alltid faderligt älskat Justine Marie, och att hon, med hans samtycke, för några månader sedan förlofvat sig med en unghandlande, Henrik Mühler, samt skulle gifta sig innan årets slut; Emanuels släktingar hade, i anseende till flickans stora förmögenhet, önskat att han sjelf skulle förena sig med henne, hvilken plan han ansåg fullkomligt oantaglig.

Just som tornuret i Jean Baptiste slog nio, stodo vi vid madame Becks dörr. Vid denna samma timma, vid detta samma hus hade samme man för halftannat år sedan blickat in i mina ögon och afgjort mitt öde. Denna afton hade han ock bestämt detsamma, men huru annorlunda var ej blicken! Hvilken annan riktning tog icke mitt lif!

Han ansåg mig född under sin stjärna. En af densamma utgången stråle omgaf mig, som ett banér.

En gång ansåg jag honom hård och sträng; den låga vexten, det mörka anletet, sättet att vara, allt misshagade mig. Nu, lefvande uteslutande i honom och kännande hans förstånd och hjerta, föredrog jag honom framför hela menskligheten. Vi åtskiljdes; han gaf mig sin tro och sitt farväl. Dagen derpå . . . seglade han.

21.

Slut.

Menniskan kan icke profetera; kärleken gifver inga orakelsvar. Fruktan bildar ofta stora skuggor af ingenting. Dessa långa år af hans frånvaro, huru bittert hade jag ej på förhand sört öfver dem. De lidanden, de måste medföra, syntes mig lika oundvikliga, som döden. Tiden kör sin vagn framåt och lägger bördorna hoptals på densamma. Ju mera den närmar sig, ju djupare spår den intrycker i den tunga jordmånen, ju lifligare kände jag, som var det betryckta offret, tyngden af det krossande slaget. Besynnerligt att säga det, besynnerligt, men sannt, hvilket erfarenheten mera än en gång bevisat. Olyckan, sedd på afstånd, förfärrar mest; när den infinner sig, försvinner den så småningom, liksom den vid middagstiden förbigående skyn. Jag kände blott en tryckande kyla. Jag såg upp; vagnen och den, som körde den, syntes ej till, och det invigda offret lefde fortfarande.

Emanuel var borta i tre år, och dessa trenne år voro de lyckligaste i mitt lif. Läsare, kan du fatta denna paradox? Men hör:

Jag började min skola, jag arbetade . . . och arbetade ihärdigt. Jag betraktade mig sjelf, som förvalterska af ett mig anförtrodt göds, och med Guds bi-

stånd lyckades jag att tillfredsställande redogöra för dess förvaltande. Jag erhöi flera elever, först af borgareklassen, sedan af de högre. Vid medlet af andra året lemnade en oväntad händelse tretusen pund i min hand. De härledde sig från m:r Marchmont, min kära, aflidna väns kusin och slägtlinge. Han hade nyss tillfrisknat efter en svår sjukdom; penningarna voro en försöning, som han hembar till sitt samvete, hvilket förebrådde honom, att icke hafva, enligt den aflidnas skriftliga begäran, ihågkommit Lucie Snowe. M:rs Barret gaf honom min adress. Jag mottog pennin-garna och försökte att göra dem fruktbarande.

Jag lade mitt lilla kapital i det närgränsande hu-set, hvilket jag köpte; men jag ville icke lemna det, som han valt, och der han väntade att vid sin åter-komst finna mig. Min lilla skola blef snart en större pensionsanstalt, som vann bifall.

Långt ifrån att tillskrifva mig sjelf och mina egna natursgåfvor denna framgång, som egentligen härled-de sig från förändrade förhållanden och ett förnöjdare sinne, var driffjedern, som satte alla mina krafter i rö-relse, frånvarande på en af de Vest-Indiska öarna. Vid skiljmessan hade han låtit mig motse ett mål för mitt arbete, så skönt, så rikt, så stort, att jag måste oför-tröttad framgå mot detsamma, utan att digna. Det var ej mycket, som nu hade förmåga att oroa och ned-trycka mig, tvärtom kunde jag ofta i de största obe-tydligheter finna nöje och behag. Man må ej föreställa sig att denna rena låga underhöll sig sjelf eller ute-slutande lefde på en förhoppning, på ett i skiljmes-sans stund afgifvet löfte. En ädelmodig leverantör för-såg mig ständigt med det bränsle, som underhöll el-den. Med hvarje skepp skref han; han skref, såsom han gaf och såsom han älskade, med öppen hand och af frikostigt och varmt hjerta. Han skref, ty det var

hans glädje; han satte sig ned, tog penna och papper, ty han älskade Lucie och hade mycket att säga henne; han skref, ty han var trofast, öm och henne tillgifven. Hans bref voro en sund, god och närande föda för hennes själ, ett friskt källvatten, som släckte hennes törst.

Och Gud vet bäst om jag var tacksam; jag tror knappast att någon lefvande varelse finnes, så ihäggkommen, så varmt och så troget älskad, som icke skulle varit tacksam in i döden.

Trogen sin egen religion (med hans lynne öfvergick man ej lätt till en annan), lemnade han mig frihet att bibehålla min.

"Var fortfarande protestant," skref han, "min lilla engelska Puritan, i dig älskar jag protestantismen! Jag erkänner att den har sina goda sidor, dock finnes det något i dess ritual, som jag ej sjelf kan antaga. Men denna trosbekännelse är den enda för Lucie."

Hela Rom och dess propaganda hade ej makt att bilda honom till en verklig jesuit. Han var af naturen öppen och ej falsk, svekfri och ej listig, en fri man och ej en slaf. Hans veka, ömma och tacksamma hjerta hade gjort honom till ett lydigt verktyg i en prestmaus hand; hans tillgifvenhet, hans verkliga fromhet, hans religiösa entusiasm hade någon gång kommit honom att afvika från billighetens och rättvisans steg samt medverka till listens och sjelfviskhetens oädla syftemål; men dessa fel äro så sällsynta att finna, att jag knappast vet, om de icke en dag komma att betraktas under namn af ädelstenar.

Dessa tre år voro nu förflutna. Emanuels återkomst var bestämd. Det är höst. Innan den töckniga Novem-

ber infann sig, var han hos mig. Min skola blomstrade, mitt hus var färdigt. Jag hade för honom inrättat ett litet bokrum och uppställt på hyllorna derstädes de böcker, han lemnat i mitt förvar. Af naturen ingen blomsterälskare, hade jag af kärlek till honom uppdragit hans älsklingsväxter. Jag trodde att jag älskade honom, när han lemnade mig, jag älskade honom nu på ett annat sätt; han var mera min egen.

Solen hade öfverskridit dagjenningslinien; dagarna aftogo, löfven bortfölla, men — han kom.

Den nattliga fröstkylan hade infunnit sig. November hade på förhand sändt sina dimmor; vindarnas höstliga klagan lät höra sig, men — han kom.

På himmelen framträdde mörka, vestliga moln, som bildade de mest fantastiska figurer; om morgnarna uppstego röda eldflammar på fästet, så starka, som om enda låga antändt detsamma. Jag var icke obekant med dessa himmelstecken; sedan min barndom hade jag gifvit akt på dem. Gud vake öfver de sjöfarande! Gud beskydde dem!

Under sju dagar var det en uthållande storm. Den upphörde först, då skeppsbrutna fartyg öfverallt lågo splittrade vid Atlantiska hafvets stränder. Den tystnade först, då hafvets djup slukat sina rof, först då dödsengeln fullbordat sitt arbete och sammanslutit de vingar, hvilkas susning var en dånande orkan.

Tyst, stilla! O, huru många tusende vandrade ej, gråtande, bedjande och väntande vid stranden, lyssnande till den stämman, som skulle bjuda stormen att lägga sig; och det blef tyst, men ack, icke kunde alla njuta deraf; solen återvände, men dess ljus blef natt för en och annan.

Jag stannar här; jag har sagt nog. Jag vill ej oroa dig, ömma, känslofulla hjerta! Lemna rum för hoppets klara, lysande föreställningar! Låt dem för dig beskriva den glädje, som förskräckelsen framal-

strat, den hänryckning, som en öfverstånden fara för-
 anledt, och det underbara återvändandet från döden
 till lifvet! Låt hoppet för dig skildra en ljuf förening,
 ett kommande lif!

Madame Beck hade framgång under hela sin lef-
 nad. Père Silas likaledes. Madame Walravens fyllde
 sitt nittionde år innan hon dog. Farväl!

—————SLUT.—————

